

Holy Bible

Aionian Edition®

Dai Cangcim Kthai

Daai Chin Bible

AionianBible.org

The world's first Holy Bible untranslation

100% free to copy and print

also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ®
Dai Cangcim Kthai
Daai Chin Bible

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024
Source text: eBible.org
Source version: 2/21/2024
Source copyright: CC Attribution 4.0
The Word for the World International, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 6/22/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Daai at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Mahte	11
Makuh	85
Luhka	132
Johan	210
Ngsäea Khut	269
Romah	345
1 Korintuh	379
2 Korintuh	411
Kalatih	433
Ephet	445
Philipih	457
Kolawte	466
1 Thesalonikah	474
2 Thesalonikah	481
1 Timoti	485
2 Timoti	494
Tihtuh	501
Philimon	505
Hebru	507
Jakuk	532
1 Pita	541
2 Pita	551
1 Johan	558
2 Johan	567
3 Johan	569
Judah	571
Malam Mdannak	574

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Jesuh naw, "Ka Pa aw, jah mhläta; i ami pawh am ksing hei ve u," a ti.
Acunüng, a suisak he cung kphawng u lü ami jah ngpaiei.
Luhka 23:34

Mahte

1 Hin cun Davita capa, Abrahamama capa, Jesuh Khritawa ksawn tähnaq cajina kyaki. **2** Abrahamama ca Isak, Isaka ca Jakop, acunüq Jakop naw Judah ja a bena he a jah canak. **3** Judah naw Tamari am Pereh ja Sherah a jah canak, Pereh naw Heron ca na lü, acunüq Heron naw Ram a canak. **4** Rama ca Aminadap, Aminadapa ca Nashon, Nashona ca Salmon. **5** Salmon naw Rahap am Bozah a canak, Bozah naw Rutah am Obet a canak, Obet naw Jise a canak. **6** Jise naw Sangpuxang Davit a canak. Sangpuxang Davit naw Sangpuxang Solamon a canak, a nu cun Urijaa khyu Davit naw a khämbea kyaki. **7** Solamona ca Rehobawm, Rehobawma ca Abijah, Abijaha ca Asa. **8** Asaa ca Jehosaphat, Jehosaphata ca Jehoram, Jehoram naw Usia a canak. **9** Usiaa ca Jotham, Jothama ca Ahaz, Ahaza ca Hezakiha kyaki. **10** Hezakiha ca Manaseh, Manaseha ca Amon, Amona ca Josiah. **11** Isarel he jah man u lü Babalunga ami jah chepüi, acun k'um üq Josiah naw Jekhoniha ja a bena he a jah canak. **12** Babalunga ami jah chepüi käna Jekhoniha ca Shaltilah, Shaltilaha ca Zerubabel. **13** Zerubabela ca Abiud, Abiuda ca Eliakim, Eliakima ca Azora kyaki. **14** Azora ca Zadok, Zadoka ca Achim, Achima ca Eliud. **15** Eliuda ca Elezar, Elezara ca Matthan, Matthana ca Jakopa kyaki. **16** Acunüq Jakopa ca cun Josep, Mariha ceia kyaki, Marih cun Khritaw Mesijah ti Jesuha nua kyaki. **17** Abraham üqka naw Davit căpa ksawn xaleikphyü lawki. Davit üqka naw Babalung mpya vaia ami jah chepüi căpa ksawn xaleikphyü lawki. Acunüq Babalung mpya üqka naw Messijah hmi law căpa ksawn xaleikphyü lawki. **18** Jesuh Khritaw a hmi lawa mawng cun hikbaa kyaki. A nu Marih cun Josepa khyu vaia ami mkhyäp käna, atänga am ani awm

ham üng, Marih cun Ngmüimkhya Ngcim naw a mpyaisak. 19 A
cei vaia Josep cun khyang ngsungpyuna kya lü, khyang he maa
Marih cun am luthui hmaiset hlüsak lü, ampyua hawih be khaia
büki. 20 Acunüngpi, acukba a ngaih k'um üng, a ngmang üng
Bawipaa khankhawngsä ngdang vai lü, "Davita capa Josep,
Marih na khyunak vai käh cäia. Isetiakyaküing a mpyai hin ta
Ngmüimkhya Ngcima mpyaisak ni. 21 Ani cun kparamicaa ca khai,
a khyang he ami mkhyekatnak üngkhyüh jah küikyan khaia
kyase a ngming cun Jesuha na sui khai," a ti. 22 Ahina mawng
cun Bawipa naw Sahma he üngkhyüh a pyen khawi a kümnak
vaia kyaki. 23 Pamhnama ngthu ta, "Teng ua, nglamica mpyai
law lü, cangpyang ca na law khai, a ngming cun Imanuelaha sui
law khai he," ti hlü ta, "Pamhnam cun mi hlawnga awmki," tinaka
kyaki. 24 Josep cun ip lü a let law üng, Bawipa khankhawngsä
naw a pyena kba Marih a khyunak. 25 Acunüngpi, Josep ja
Marih cun Marih a camah veia alanga am ip khawi ni. Josep
naw hnasena ngming cun Jesuha a sui.

2 Sangpuxang Herod a Bawi kcün üng Jesuh cun Judah
khaw Bethlehem mlüha hmi lawki. Acunüng nghngilawa ka
khyang kthem he Jerusalem da lawki he. 2 "Hawia ni Judahea
Sangpuxang vai hmi lawki hnasen cun. Ania aisi nghngilaw
da lut lawki hmu u lü sawkhah khaia kami lawki he ni" ami ti.
3 Sangpuxang Herod naw acun ngja üng cäicing pyangmaki.
Jerusalem mlüha awmkia khyang he naküt pi cäicing hngaki he.
4 Sangpuxang Herod naw, ktaiyü ngvai he ja thum mthei he
jah mkhäm lü, "Khritaw hawia hmi khai ni?" ti lü a jah kthäh. 5
Amimi naw, "Judah khaw, Bethlehem hmi khaia Sahma naw a
yuk ni" ti lü ami pyen. 6 "Judah hne Bethlehem mlüh, Nang hin
Judah mlühe üng na ngming ngthang khai ni. Nang üngka naw

Bawi ngtüi law khai, ani naw ka khyang Isarel he lam jah msüm khai.” 7 Acunüng, Herod naw khyang kthem he cun angmpyua jah khü lü, aisi angdang lawa kcün cun angsinga a jah kthäh. 8 Acunüng, Herod naw Bethlehema jah tüih lü, “Cit u lü hnasen cun akdawa va sui ua. Nami hmuh üng na mtheh law be uki se, kei pi cit lü ka va sawkhah hnga khai” a ti. 9 Acunüng cit u lü, nghngilaw da ami hmuh kunga aisi cun hmu betüki he. Ami hmuh üng jekyai tawngki he. Aisi cun ami maa cit lü hnasena awmnaka ngdang a pha üng ngdüiki. 11 Im k'uma va lut u lü hnasen ja a nu Marih ami jah hmuh üng ngdäng u lü, hnasen kpamica cun sawkhahki he. Acunkäna ami lawpüia khawhthem he jah nghmawng u lü xüi, Frankisen ja Mura ng'ui he jah peki he. 12 Acunkäna Sangpuxang Heroda awmnak lam da käh ami ceh be vaia, Pamhnam naw ami ngmang üng jah mtheh se, lam kce üng ami khyawngpe da cu cit beki he. 13 Acun he ami ceh be käna, Bawipaa khankhawngsä mat law lü, Josepa ngmang üng, “Tho law lü, hnasen ja a nu Egypt pea jah cenpüia, ka ning jah mtheh law be vei cäpa acuia awm u, isetiüng ta Herod naw hnasen hnim khaia sui hüki ni” ti lü a jah mtheh. 14 Acuna mthan üng Josep cun tho law lü, naca ja a nu jah cehpüi lü Egypt pea dawngki. 15 Sangpuxang Herod a thih vei cäpa acuia awmki he. Ahlana Bawipa naw sahma üng a pyen “Egypt pea ka ca ka khü be ni” ti lü awmki cen kümcei lawnak vaia phäh ni. 16 Nghngilaw khyang kthem he naw mhleiki he ti Sangpuxang Herod naw a ksing law üng thüi law lü Bethlehem ja apeia awmki hnasen kpamica kum nghngiha kke üngka naküt a jah hnimsak. Acun cun khyang kthema veia a ksing aisi akcük a ngdang law üngkhyüh kum nghngih lawkia kya se, kum nghngih lawki Judah hnasen naküt a jah hnimsak. 17 Acukba sahma

Jeramih naw ahlana a na pyen law kùm lawki ni. **18** “Ramah mlüha sünnak, mbawikyahnak ngja ve u. Rachel naw a ca kyahei ve; mhlawhmcah vai pi mah ve, a ca he thih päiha phäh ni” ti lü awmki. **19** Herod a thih käna Bawipa khankhawngsä mat Josepa ngmang üng ngdang vai lü, **20** “Tho law lü, hnasen ja a nu Isarel pea jah cehpüi bea, hnasen hnim hlüki he thih päng ve u” ti lü a jah mtheh. **21** Acunüing, Josep cun tho law lü hnasen ja a nu jah cehpüi lü Isarel khyawngpe da cit beki. **22** Acunüing, Sangpuxang Heroda capa Akhejah, a paa hnün üng Judah Bawia thawnki ni ti ngjak lü, Josep kyühei lü cit be damki. Pamhnam naw a ngmang üng a mtheha mäiha Kalile hneha cit lü acuia awmki. **23** Acunüing, Nazaret mlüha im sa lü awmki. Sahma he naw ami na pyen, “Ani cun Nazaret khyanga sui khai he” ti a kümcei lawnak ni.

3 Acun k'um üng Baptican Johan naw Judah khaw khawmkyang khawa law lü ngthu a pyen ta, **2** “Nami mkhyekatnak üngka naw nghlat be hnüh ua. Isetiakyaküing Pamhnama khaw ng'et law ve” ti lü a pyen. **3** Ahin va sahma Hesajah naw a pyen, khawmkyang khawa khyang mat, “Bawipa lam cun pyan u lü, a lam he cen jah ngsungsak ua” ti lü ngpyangki. **4** Johan cun naw sanghngüksaüa mu am ami pyang kcu suisa lü, savun ksawmyüi vawp lü, mkhaü ja mawkpyawnga ka khawitui jah ei lü awmki. **5** Jerusalem, Judah hne alum ja Jordan mliktui peia ka khyang he cun a veia cit u lü, **6** Ami mkhyekatnak he jah phyah u se Jordan tui am Baptican a jah pet. **7** Pharise he ja Saduke he a veia Baptican kham khaia lawki he a jah hmuh üng, “Nangmi kphyu he, Pamhnama mlungso lawnak vai üngkhyüh nami lät khaia u naw a ning jah mtheh ni?” **8** Acunakyase, akcanga nami ngjut a ngsing vaia nami ngtheipai am mdan ua. **9** Abraham cun

kami pu ania phäh mkhyekatnak üngka naw nami lät khaia käh ngai kawm uki, “Ngai ua, ning jah mtheh veng, Pamhnam cun hina lunge pi Abrahama ca he vaia jah pyang khawhki ni.” **10** Acunakyase, akdawa am ngtheiki thing naküt cun jah khyu lü mei üng jah mkhieh vaia, xäi cun thing phunga msäm päng ni. **11** Nangmi nami ngjut vaia kei naw tui am baptican ka ning jah peki. Cunsepi ka hnua lawki mat awmki, ani cun keia kthaka hlüngtai bawki, kei cun ania khawdawkyüi sut khaia pi am ka nglawiki ni. Ani naw Ngmüimkhya Ngcim la mei am baptican ning jah pe khai. **12** A hlawnga cang hjapnak vai kphya awmki ni, angtak he cun kheia jah ta lü, anghi he cun am thih theikia mei üng jah mkhieh khai, a ti. **13** Acunüng, Jesuh cun Kalile üngkhyüh Johana veia baptican khan khaia Jordan mliktui da lawki. **14** Cunsepi, Johan naw a na mah lü, “Kei va nanga veia Baptican ka khan khai sü, ivaia ka veia ksaia na lawki ni?” a ti. **15** Acunüng pi, Jesuh naw msang lü, “Pamhnama ngjak hlü mi pawhkia kya lü ahikba kya se,” ti se, Johan naw kcangnaki. **16** Baptican a khan päng ja, Jesuh tui üngka naw tho law beki. Acunüng khankhaw a vei da nghmawng law lü, Pamhnama Ngmüimkhya cun müma mäiha a khana ngaw law se Jesuh naw a hmuh. **17** Acunüng, khankhaw üngka naw kthai pha lawki ta, “Hin cun ka mhläkphyanak kcanga ka capa ni, ani cun angläta ka jenak ni,” tia kyaki.

4 Acunüng Jesuh cun Khawyai naw a hlawhlepi vaia Ngmüimkhya naw khawmkyang khawa a cehpüi. **2** Jesuh cun khawmhnüp kphyükip la mthan kphyükip ei jeih se, a ei cawi lawki. **3** Acunüng Khawyai cun a veia law lü, “Nang Pamhnama caa na kya kcang üng, hina lung he hin muka thawn law khai hea jah mtheha” a ti. **4** Jesuh naw “Khyang cun muk am xüngki am ni, cunüngpi

Pamhnama ngthukhyü am va xüngki tia cangcim üng awmki”
ti lü a pyen. 5 Acunkäna Khawyai naw Jesuh cun Jerusalem
Mlüh Ngcim, a hlügnak säih Temple khana cehpüi lü, 6 “Nang
Pamhnama capa kchang na ni üng, ahin üngka naw kco lü
‘Pamhnam naw a khankhawngsä he jah mtheh khai ni; acun he
naw ami kut am ning na man khaie ni, acunüng na khaw naw
lung he am jah hne yah khai ni” ti lü cangcim üng awmki ni a
ti. 7 Jesuh naw, “Na Bawipa Pamhnam ä na hlawhlepe vai ti
lü pi cangcim üng ng’yuki ni” a ti. 8 Acunkäna Khawyai naw
Jesuh cun khawmcung k’hlügnua khana cehpüi lü khawmdeka
bawinak ja a hlüngtainak he cun a mhnüh. 9 Khawyai naw,
“Ngdäng lü na na sawkkhah üng ahin he avan ka ning pe khai,”
a ti. 10 Jesuh naw, “Satan akcea cita, na Pamhnam däk va
sawkhah lü, ani daka khut va na pawh vai ti lü cangcim üng
awmki” a ti. 11 Acunkäna Khawyai naw ceh ta se, khankhawngsä
he law u lü Jesuh cun kwei lawki he. 12 Johan thawngim üng
ami khyum a ngjak üng Jesuh cun Kalilea citki. 13 Nazaret khaw
ceh ta lü Zebulung ja Naptalih hne, Kalile tuilinu pei Kapenawm
mlüha awmki. 14 Acun cun sahma Hesajah naw a na pyen a
kümceinak vaia kyaki. 15 “Mliktui da lamki lam läka awmki;
Zebulung khaw la Naptalih khaw, Jordan mliktui yea, khyang
mjükce hea venak Kalile, 16 nghmüp k’uma awmki hea khyang
he naw akvai hmu khaie. Thihnak khaw nghmüp k’uma awmki
hea khana akvai pha law khai ni” ti lü a pyen. 17 Acun üngkhyüh
tün lü Jesuh naw, “Ngjut ua, Khankhaw Pe ng’et law ve” ti lü
ngthu pyenki. 18 Jesuh Kalile tuili kama a ceh üng ngbengna
xawi Sihmon (Pita ami ti) ja a na Andru ngaksui xawi, ng’üntui
üng ngvai ani wavi k’um üng jah hmu lü, 19 Jesuh naw, “Na läk
law nia, nga nani sua mäiha kei naw khyang ksui ning ka ning

jah mthei khai ni" a ti. 20 Acunüing ani ngvai jah hawih hüt ni lü Jesuh läki xawi. 21 Acunkäna va cit betü lü ngbengna xawi Jakuk ja Johan, Zebedea ca xawi, ani pa mah am mlawng üng ani ngvai jah pyanei ni se jah hmu lü a jah khü. 22 Acunüing akjanga ani mlawng ja ani pa jah hawih hüt ni lü Jesuh läki xawi. 23 Jesuh cun Kalile pei avan üng cit hü lü, Sinakok k'uma jah mthei lü, Pamhnama Khawa thangkdaw jah mtheh lü am phetkiea natnak hlikhaü mjüküm üng khuikhaki he jah mdaw beki. 24 Jesuh cun Siria hne abäng üng ngthang hü se, khyang kkun he, hlikhaü mjüküm naw a jah hui he, khawyaia a jah awmnak he, mcimpawm nawt lü ngtawng hüki he, akxo he a veia jah lawpüi u se a jah mdaw be. 25 Kalile khaw üngka, Dekapoli khaw üngka, Jerusalem mlüh üngka, Judah khaw üngka, Jordan mliktui kam üngka, khyang khawhah naw Jesuha hnu läki he.

5 Jesuh naw khyang pänu he a jah hmuh üng khawmcung khana cit lü ngaw se, axüisaw he a veia lawki he. 2 Acunüing, a ngawhna üngkhyüh hikba a jah mthei, 3 Ngmüimkhya lama mpyaki he ta ami josen ve, isetiüing ta Khankhaw Pe cun amimia phäh ni. 4 Thüisei pukseki he ta ami josen ve, isetiüing Pamhnam naw mlung ünna jah pe khai. 5 Mlung mhnemki he ta ami josen ve, isetiüing Pamhnama khyütam yahei khaie. 6 Ngsungpyunnak eia cawi lü tuiha xaiki he ta ami josen ve, isetiüing ami ngjak hlü kümbe law khai. 7 Khyang mpyeneinak taki he ta ami josen ve, isetiüing Pamhnama mpyeneinak yah be khaie. 8 Ami mlungkaw ngcingcaihki he ta ami josen ve, isetiüing Pamhnam hmu acun he. 9 Dimdeihnak pyangki he ta ami josen ve, isetiüing Pamhnam naw ka ca he tia jah khü khai. 10 Pamhnama ngjak hlü ami bilawha phäh mkhuimkhanak khameiki he ta ami josen ve, isetiüing Khankhaw Pe cun ami kaa kyaki. 11 Ka hnukläka nami

thawna phäh, khyang he naw ning jah mkhuimkha, ksekha na u lü ami ning jah mhleimhlakei üng ta jekyai ua. 12 Isetiüing ta, khankhawa aphu nami yah vai khawhah awmki he kyase, jekyai lü xexawk na ua. Acukba bäa sahma he pi ahlana jah na mkhuimkha khawikie ni. 13 “Nangmi cun khawmdek khyang mjü naküta phäh, mcia nami kyaki. Acunüingpi mci a tuinak apäih üng i am tuisak be vai ni? Xawtin u lü khyang he naw ami khaw am ami leh sawxata thea ia am daw. 14 “Nangmi cun khawmdek lum vaisaki akvaia nami kyaki he ni. Mcunga mdüiha mlühnu pi am ngthup thei. 15 “U naw meim dawn üng am khüp khawi, khukhawng khana va ta lü im k’um avan üng vai hü khaia tak khawia kyaki. 16 Acuna kba ni, khyang hea maa nami vainak cun vaisak ua. Khyang he naw nami khut pawh ja nami awmih dawki ti hmu u lü, khana nami Pa mhlünmtai law khaie. 17 “Mosia Thum la Pamhnama sahma hea pyen jah nawt khaia ka lawkia ä ngai ua, acun he jah kümceisak khaia ka lawki ni. 18 Ngai ua, akcanga ka ning jah mthehki, khawmdek la khankhaw khyük ni lü pi Thum üngka canglung matca pi akümkawi kaa am khyük yah khai ni. 19 Acunakyase, au pi ahina ngthupet üngka matca pi am läklam lü jah mtheiki cun khankhawa akdik säiha kyak khai, cunüingpi läklam lü jah mtheiki cun khankhawa khyang k’hlüngtaia kyak khai. 20 Ka ning jah mtheh betüki ngai ua, Pharise he la thum mthei he kthaka nami ngsungpyun bawk üng ni khankhaw nami pha kawm. 21 “Ahlana ami pyen khawi cun, khyang käh nami hnim vai, au pi khyang hnimki cun ngthumkhyahnak kham khai” ami ti. 22 “Acunüing pi tuh ka ning jah mthehki: a bena thüinaki cun ngthumkhyahnak khamei khai. Au pi a bena üng ia am mawngmei veki a ti üng, kawngci maa ngdúi khai. Acunüing na bena üng ak’yaw tinaki

naküt cun am dim khawhkia Mulai meia cit khai. (Geenna g1067)

23 Acunakyase, Pamhnama kpyawngkunga khawthem pet vaia na lawpüi k'um üng, na bena naw am a ning jenak na süm üng ta, 24 Na lawpüia khawthem cun kpyawngkunga hawih hüt lü, akcüka na bena veia cit lü va ng'yäppüi be maa. Acun käna law be lü na pet vaia khawthem cun Pamhnam üng pe kawpi. 25 Ning khya hlüki am lama nani ceh yüm üng angxita na ng'yäppüi vai. Am ani üng ta ngthumkhyah mkhawng üng ning kkhya se, acun he naw palik he üng ning ap se amimi naw thawngim üng ning khyum khaie ni. 26 Akcanga ka ning jah mthehki, tangka na tak naküt üng am na ngthawng bea küt üng am lät be theiki. 27 Khyanga khyuca am käh nami mkhyekat vai ti nami ngja khawiki, 28 Kei naw ka ning jah mtheh hlü ta: au pi nghnumi mkhyekat hlünaka mlungmthin am tengki naküt cun a mlung k'uma mkhyekat pängki ni. 29 Acunakyase na kkhet mik naw a ning mkhyekatsak üng, kawihin lü xawtina. Isetiüing na pumsa avan küm se mulaia na ceha kdama ta na pumsa üngka mat khyük se na awm hin daw bawki ni. (Geenna g1067) 30 Na khet kut naw a ning mkhyekatsak üng, kyükin lü xawtin kawpi. Isetiüing na pumsa avan küm se mulaia na ceha kdama ta na pumsa üngka mat khyük se na awm hin daw bawki ni. (Geenna g1067) 31 Acunkäna ami na pyen khawi nami ngjak khawi ta, "Aupi a khyu hawih lü ngtainaka kca yuk lü pe yah khai, ti lü Mosia thum üng awmki." 32 Acunüing pi kei naw ka ning jah mtheh hlü ta: au pi a khyu kpami kcea dä am ipawm ni se akcea phäh hawihki cun a khyu mkhyekatsaki ni. Acuna thea acuna nghnumi khyu na beki pi mkhyekatkia kyaki ni. 33 "Na bekhüt käh na lümkan vai, Pamhnama veia bekhüt na taka mäiha na pawh vai" ti nami ngja khawiki. 34 Cunüingpi kei naw ka ning jah mtheh hlü ta:

khankhaw be lü käh nami ng'yünce süm vai. Isetiüng khankhaw cun Mhnama a bawi ngawhnaka kyaki. 35 Khawmdek pi be lü käh nami ng'yünce vai. Isetiüng khawmdek cun Pamhnama khaw taknaka kyaki. Jerusalem be u lü pi käh nami ng'yünce vai. Isetiüng Jerusalem cun Sangpuxang Bawia mlüha kyaki. 36 Na lu be lü käh na ng'yünce vai. Isetiüng na lusam matca pi abawk ja alea am pyang khawhki. 37 Acunakyase 'Ä' am ani üng 'Ka' nami ti vai. Ahina thea nami pyen cun khawyaiksea a ning jah pyensaka kyaki. 38 "Mik vanga phäh mik vang, ha mata phäh ha mat phusui vai ti nami ngja khawiki. 39 Acunüngpi kei naw ka ning jah mthet hlü ta: ning jah mkhyekatnaki käh thungei be ua. Nami khet ngbeng ning jah kbeiki üng nami kcawng ngbeng pi jah säng petsih vai. 40 Khyang mat naw nami kcu ning jah hut hlü lü junga a ning jah ngcuhpüi üng ta, na jih pi na petsih vai. 41 "Khyang naw mäng mat a phüih a ning phüih hlüsak üng ta, mäng nghngih na phüih pet vai. 42 "Nami ka ning jah täeiki üng nami pet vai. Acunüng nami veia pu hlüki a awm üng nami kpu vai. 43 "Na püi mhläkphya na lü na ye na hneng vai ti nami ngja khawiki." 44 Acunüng pi kei naw ka ning jah mthet hlü ta: na ye na mhläkphyanak vai, ning mkhuimkhaki ktaiyü pea. 45 Acunüng ta khankhawa ka nami pa Pamhnama ca hea nami kya khai. Isetiüng Pamhnam naw khyang kse he ja khyang kdaw hea khana khawhngi angteha sosak lü, khyang ngsungpyun ja am ngsungpyunki hea khana pi khaw angteha aksaki ni. 46 Ning jah mhläkphyanaki däk nami mhläkphyanak be üng ta aphu i nami yah khai ni? Akhawn mkhäm he naw pi acukba ta pawh khawhki he ni? 47 Na püi he däk am na ngthuminei üng khyang kce he kthaka i na pawhki ni? Pamhnam am ksingki he naw pi acukba

ta am pawh khawhki he aw? 48 “Acunakyase, nami pa khana ka a kûmkawia mâiha nangmi pi kûmkawi ua.”

6 Khyang hea maa, khyang he hmuha kâh nami petmsawt vai. Khyanga hmuha nami bilawh üng ta khana ka nami pa naw aphu ning jah pe khaia am kya. 2 Acunakyase msih mpyaki he üng nami jah petmsawt üng angdang kâh nami pet vai. Ngpumim ja lama khyanga jah hmuh hmuha khyanga jah mhlünmtai vai hlawheikie hypocrite kba kâh nami pawh vai. Ka ning jah mthekhi, acun he cun ami ngkhengnak yah pängki he ni. 3 Cunüngpi na petmsawt üng na kut vang naw a pet cen na kut vang naw kâh ksing se. 4 Na petmsawt üng anghmüa nami petmsawt vai. Acunüng, anghupa ka pi hmuh theiki nami pa naw angdanga ning jah kheng khai. 5 “Nami ktaiyü üng hypocritea kba kâh ktaiyü ua! Amimi cun naw Sinakok ja lam kyuma khyanga hmuh vaia ngdüi hü u lü ktaiyüki he ni. Ka ning jah mthekhi, acun he cun naw ngkhengnak yah pängki he ni. 6 Acunüngpi, na ktaiyü üng na im k'um ahinaka lut lü ksawh na khaih kâna, ahawia pi ve lü am hmuh theia na Pamhnama veia na ktaiyü üng ning pe khai. 7 Nami ktaiyü üng am jumeikia khyang he naw ami pyen kce ami pyen be bea kba kâh nami ktaiyü vai. Ami ktaiyü a saüa phäh ami mhname naw jah ngjak khaia ngaieikie. 8 Acun he mâiha kâh nami ve vai. Isetiüng ta i nami hlüki ti cun nami pa naw am nami tä ham üng a ksing päng ni. 9 Acunakyase, hikba nami ktaiyü vai: Khana vekia kami pa, na ngming ngcim naw leisawngnak yah se. 10 Na khaw pha law se; Na hlüei khankhawa ami pawha kba khawmdeka pi pawh u se. 11 Tuhngawi kami ei khyawh vai ei jah pe bä. 12 Kami khana mkhyekatki he kami jah mhläta kba, kami mkhyekatnak pi jah mhlät bä. 13 Mkhyekat vaia hlawhlepnaka kâh jah cepüi

lù, Khawyaipaa kut üngkhyüh pi jah yung kawpi. Khaw ni, johit ja hlüngtainak he cun na kaa kya se. Amen. 14 Khyang hea ami ning jah mkhyekatnak nami jah mhlät üng khankhawa ka nami pa naw pi nangmia mkhyekatnak pi ning jah mhlät khai. 15 Acunüng pi khyang hea ami mkhyekatnak am nami jah mhlät üng, khana ka nami pa naw pi nami mkhyenak am ning jah mhlät khaia kyaki. 16 Ei nami jeih üng hypocrit hea kba pukseki hea mäiha nami hmai käh nami tak vai. Khyang he naw ei jeihki he ti ami jah ksing vaia ami hmai hngasaki he ni. Akcanga ka ning jah mthet hlüki. Acun he cun ami ngkhengnak yah pängki he ni. 17 Ei nami jeih üng nami lu ksi am hluk u lü mthik lü nami hmaiei vai. 18 Acunüng, khyang he naw ei nami jeih am ksing u. Nami pa anghupnaka ve lü anghup hmuh theiki däk naw angdanga ning jah khyeng khai. 19 Mthiek ja mkhyaa ei thei ja, mpyukei hea kpyeh thei, khawmdek khana khawhthem käh mcun ua. 20 Mthiek ja mkhyaa am a ei thei ja mpyukei hea am ami kpyeh thei khankhaw khawh mcun ua. 21 Isetiüng ta, khawhthem nami taknaka nami mlungmthin, nami ngainak ve khaia kyaki. 22 Mik cun pumsa akvai ni. Acunakyase na mik a daw üng, na pumsa avan vai khai. 23 Acunüng pi, na mik a mü üng ta na pumsa avan nghmüp päihki ni. Acunakyase, na pumsa k'uma vekai hin anghmüp ani üng ihlawka kyühkse khai aw? 24 U naw pi bawi nghngiha khut am pawh khawh. Bawi mat kphya na lü; bawi mat hneng khai. Am ani üng mata pyen ngai lü, mat ksekha na khai. Nangmi pi Pamhnam ja ngui xüi ani nghngiha khut am jah mkhyawp khawh uki. 25 Acunakyase, ka ning jah mthet hlü ta, i ka ei khai, i ka aw khai, i ka suisak khai ti lü nami pumsaa phäh käh cäicing ua. Sak hin eiawka kthaka am phumah bawki aw? Pumsa hin suisaka kthaka am phumah

bawki aw? **26** Khana kha he jah teng ua: mci am saw u, cang am at u, kheia pi am mcunei u. Cunüngpi nami pa khana ka naw jah mcahki ni! Kha hea kthak nami phumah bawkie am niki aw?

27 Acun he nami cäicingnaka phäh a khawkum apica saülawki veki aw? **28** Acunakyase, ivaia suisaka phäha nami cäicingki he ni? Mawkpyawnga ka he lili khyeipai he cen jah teng süm ua, ami suisak vai am khüi na u, nghmüi pi am bi u. **29** Ka ning jah mthehki, Sangpuxang Solamona a khawhkhyam naküt naw khyeipai matcaa ngtongtai pi am kpha. **30** Nami jumnak ngceki he aw, tuhngawi xüng lü angawi üng thikia khyeipai he pi Pamhnam naw a jah ngtongtaisak üng ta, acuna kthaka daw bawkia ning jah msuimsak khai ni. **31** Acunakyase, i kami ei khai, i kami aw khai, i kami suisak khai? ti lü ä cäicing ua. **32** (Ahin he cun Pamhnam am ksingki he naw ni ami suihjap khawi.) Nangmi cun khana ka nami pa naw nami hlükaw naküt cun ksingki. **33** Akcüka Pamhnama khaw ja a hlüei sui ma ua, acun käna ahin he avan ning jah pe khai. **34** Acunakyase, khawngawia phäha käh cäicing ua, khawngawi amäta phäh cäicingei khai ni. Tuhngawi na cäicingnak hin tuhngawia phäha khäk ve.

7 Pamhnama ngthumkhyahnak üngka naw nami lät vaia khyanga lei käh nami mtai vai. **2** Khyang nami mtainak am khyang naw ning jah mtai be lü, khyang nami mcäpnak am khyang naw ning jah mcäp pet be khai. **3** Ivaia na mik üng cungbäng veki am hmuhei lü, na püia mik üngka mikbengca na hmuh petki ni? **4** lhawkba na mik üng cungbäng am hmuhei lü, na püi üng “Na mik ek ning lawh pe vang” na tiki ni? **5** Hypocrite aw, akcüka na mik üngka cungbäng loei maki lü, acunkäna na püia mik ek na lawh pet vaia angtea na hmuh khai. **6** Ui am angcimcaih käh nami pet vai, nghlat lü ning jah cui khaie. Pale Lunge vawk üng käh nami

jah pet vai, ami kainaka thea ning jah nghlatsih u lü ning jah cui
 khaie ni. 7 Tä ua nami yah khai; sui ua nami hmuh khai; ksawh
 khawk ua, ning jah nghmawn pet khai ni. 8 Au pi täki naw yahki,
 suiki naw hmuki, ksawh khawki üng nghmawn pet khai ni. 9
 Nangmi üng a ca naw muk tä se lung pe khai u veki ni? 10 Nami
 ca naw nga tä se kphyu pe khai u veki ni? 11 Nangmi khyang
 ksee naw pi nami ca üng akdaw pet vai nami ksing üng, nami
 pa khana ka naw täki üng nangmia kthaka dawki pe khai aw?
 12 Namimäta khana khyang naw a pawh vai nami ngjak hlüa
 mäiha, namimät naw pi khyanga khana nami pawh vai. Acun
 cun Mosia thum ja sahma he naw jah mthet pängki he ni. 13
 Mkawt kdik üng lut ua, isetiüng ta mulaia cehnak lam cun ngbau
 lü ceh pi jäkia kyase khyang khawkäna cehnak lam ni. 14 Mkawt
 kdik cun khak lü, xünnaka lama kya se, cetkia khyang ngcekie.
 15 Pamhnama sahma mäiha nghmüneikie nami jah yeteinak
 vai, toa vun büng u lü, nami veia law kyawkie, ak'uma mhngae
 kyaki he. 16 Acun he cun ami ngtheipai am nami jah ksing khai.
 Nghling thing capyita ngthei khawiki aw? Nghling thing üng fik
 ngthei khawiki aw? 17 Acuna mäiha thing kdaw naküt naw kthei
 kdaw ktheih na lü, thing kse naküt naw kthei ksea ngtheiki. 18
 Thing kdaw cun ktheih ksea am ngthei, thing kse naw pi ktheih
 kdaw am kthei na khawi. 19 Aktheih am dawki thing naküt cun
 khyu u lü, mei üng ami xawtin khawi. 20 Acunakyase, sahma
 ksee cun ami kthei am nami jah ksing khai. 21 Bawipa, Bawipa
 ti lü na khüki naküt khankhaw pha khaie am ni, ka pa khana
 kaa hlüei pawhki va khankhaw pha khai. 22 Ngthumkhyahnaka
 mhnüp üng, "Bawipa, Bawipa, na ngming üng Pamhnam ngthu
 pyen lü, na ngming üng khawyame jah ksät lü, müncanksee
 kami jah pawhki am niki aw? ti law khaie. 23 Acunüng kei naw,

“Nangmi am ning jah ksing khawi nawng, khyang ksee, ka vei üngka naw cit ua” ka ti khai. 24 Acunakyase, au pi ka pyen ngja lü ka pyena mäiha veki cun lunga khana im saki khyang kthem üng tängki ni. 25 Khaw a law lü tui däm law sepi, khawkhi naw buh law lü pi, isüm am kyu. Isetiüng ta lunga khana saka kyase am kyu thei. 26 Cunüngpi ka jah pyene jah ngja lü ka pyena mäiha am veki cun mdiha khana im sakia khyang nghmawng üng tängki ni. 27 Khaw ngkyawi law lü, tui kdäm naw ceh khai, khawkhi naw buk law se mdiha khana im cun kyu lü pyüpye theiki ni. 28 Jesuh naw acukba a pyen käna khyangpäe naw a jah mthemthang cun müncan na lawki he. 29 Isetiüng ta, Jesuh cun thum mthei hea mäih am ni, khyaihahnak takia mäiha a jah mthemthanga pháha kyaki.

8 Jesuh mcunga khyüh a kyum law be üng khyangpänué naw läk lawki he. 2 Acunüng, mnehkse mnehki mat naw Jesuha vei law lü, “Bawipa aw, na hlüei üng ta na ngcimcaihsak bea” ti lü a pyen. 3 Jesuh naw a kut am do lü hnetki naw, “Ka hlüeiki ni, ngcim se” a ti ja a mnehkse cun daw beki. 4 Acunkäna Jesuh naw mtheh lü, “U üng pi käh mtheh bä, cet ktäi lü ktaiyü üng na pumsa va mhnuha. Khyang hea ksing law vaia Mosia thuma kba ngkengtaihnak na pawh vai” a ti. 5 Jesuh Kapenawm mlüha a vang üng, yekap ngvai mat law lü Jesuh nghui naki naw, 6 “Bawipa aw, ka mpya kun lü ima thih law hlü ngsai lü ngjän ve” ti lü a nghuinak. 7 Jesuh naw, “Law lü ka mdaw law be khai ni” a ti. 8 Yekap ngvai naw, “Bawipa aw, na lawnak vaia ka im am nglawingkawih naw. Ngthu mkhap matca na pyen üng ka mpya daw be khai ni. 9 Angvai säiha kea ka veki ni. Keia kea pi yekap khawhah veki. Mat üng cita ka ti üng, cit lü; mat betü lawa ka ti üng, lawki, ka mpya mat “Hin pawha” ka ti üng, pawhki ni. 10

Jesuh naw acun a ngjak üng mküiei law lü axüisaw hea üng, “Akcanga ka ning jah mthehki, ahikba sena jumnak ta Isarele üng pi am hmuh khawi nawng” a ti. **11** Ka ning jah mtehh hlüki, nghngilaw ja khawkyaka kae khawkän law hü u lü Abraham, Isak ja, Jakop am alanga Khankhaw Pe pawia ngaw yüm khaie ni. **12** Acunüngpi Khawmahe ta kpunga anghmüpnaka jah xawt u se, acuia mni cui ha kyet üng kyap khaie. **13** Acunkäna Jesuh naw yekap ngvai üng “Na ima cit bea, na jumeia mäiha thawn se” a ti. Acuna kcün bäbä üng a mpya cun yai beki. **14** Acunkäna Jesuh Pitaa ima law lü, Pitaa khyua nu mhnat lü ngjän se a hmuh. **15** Jesuh naw Pita a pi cun a kut üng hnet se mhnat naw a khyah. Acun ja Pitaa pi naw tho law lü a jah khinnak. **16** Khawmü lama khyang he khawyai naw a jah venake khawhah Jesuha veia jah lawpüi u se Jesuh naw ngmüimkhya ksee cun ngthu mkhap mat am jah ksät lü, am phetkie pi avan a jah mdaw be. **17** Acun cun sahma Hesajah naw ahlana a na pyen, “Amät naw mi mhnatnake jah lawh pe lü, mi hlikhaü naküt jah phüih pe ve” ti a kumnak vaia kyaki. **18** Jesuh naw a peia khyang khawhah a jah hmuh üng, tuili caye kama va pek khai hea a jah mtehh. **19** Thum mthei mat a veia law lü, “Saja aw, na cehnak naküta ka ning läk khai” a ti. **20** Jesuh naw, “Sauie naw khui taki he, khana khae naw pi ngbu taki he. Cunsepi khyanga capa naw ta a hüieinak vai hnün am ve ve” a ti. **21** Axüisawe üngka mat naw, “Bawipa aw, cit be lü ka pa va k’ut ma vang” a ti. **22** Jesuh naw, “Na läk lawa, akthie naw akthi k’ut u se” ti lü a mtehh. **23** Jesuh mlawnga khana a kai üng, axüisaw he ahlawnga cit hngakie. **24** Tuilia khawkhi ksenu khi law lü, mlawng tui üng lut law hlüki. Acunüngpi Jesuh ta ipeiki. **25** Axüisawe a vei law u lü, “Bawipa aw, ngcum law hlü ve u üng jah yung lawa,” ti lü, ami

mhlet. 26 Jesuh naw, “Aw, jumeinak ngcekia khyang he aw, ivaia nami kyükyawkie ni?” a ti. Acunkäna tho law lü khawkhi ja tuingnawcun cun hüp khai xawia jah mtheh se, dipki xawi. 27 “Khawkhi ja tuingnawcun naw pi a pyen ngjaki xawi ta ia khyang ni? ti lü avan müncan tawngkie. 28 Jesuh tuilia caye Kadaja hnea a law üng, khawyai naw a jah umnak khyang nghngih cun jah kyüh u lü, u naw pi am a cehnak data lam, lungdü üngka naw acuna khyang nghngih cun thäng law ni se a jah khyum. 29 Acun xawi naw, “Keini üng i na hlüeiki, Pamhnama capa aw? Akcün am pha ham se na jah mkhuimkha khaia na lawki aw?” ti lü ngpyangki xawi. 30 Acuna peia vawke ngsuieikie awmki he. 31 Yaie naw Jesuh aw, “Keimi na jah ksät a ni üng pi vawkea k’uma bä jah tüiha” ti lü nghuikie. 32 Jesuh naw, “Cit ua” ti se, yaie cun lut law u lü, vawkea k’uma lutkie. Acunüng vawke avan xema ngtäng lü tui üng ngcum lü, thih päihkie. 33 Vawc mcahkie naw mlüh k’uma dawng u lü yaia a umnaka khyang nghngih ja vawkea thiha mawng avan cun ami va pyen. 34 Acunüng mlüh üng veki avan Jesuh hmuh khaia law u lü, Jesuh ami hmuh üng ami khaw ceh ta lü akcea cit khaia nghuinakie.

9 Jesuh cun mlawnga khana kai lü, Kalile tuili leh pah lü a venak Kapenawm mlüha cit beki. 2 Acuia a kut khaw xoki khyang mat cun kyäp üng a ngjännak üng Jesuha veia ami kawh law. Jesuh naw ami jumnak hmuh lü, “Ka ca aw, käh ng’ää, na mkhyekatnake cun mhlät päng ni,” a ti. 3 Acunüng thum mthei he akhäk naw ami mlung k’uma, “Hin naw Pamhnam ksekha na ve” ti lü ngaikie. 4 Acunüng pi Jesuh naw ami mlung k’uma ami ngaih jah ksing lü, “Ivai am dawkia nami ngaikie ni?” 5 A kut khaw xoki üng, “Na mkhyekatnake cun mhlät päng ni, ti mä ajä? am ani üng “Tho law lü cita” ti mä ajä?” 6 Khyanga capa naw

khawmdek khana mkhyekatnake jah mhlät'naka johit taki ti nami
ksing vaia, ti lü, akxo üng, "Tho law lü, na ngjännak phak lo lü
na ima cit bea" a ti. 7 Akxo cun tho law lü a im da cit beki. 8
Khyang he naw ami hmuh üng cäi law u lü, acukba khyang üng
akdaw pekia Pamhnam cun mhlünmtaikie. 9 Acuna hnün ceh ta
lü Jesuh a ceh hü üng, Mahte ngming naki khyang mat, ngcawn
ngcawnaka im üng a na ngaw se hmuh lü, "Na läk lawa," ti se,
Mahte naw tho law lü Jesuh läki. 10 Jesuh naw Mahtea ima buh
a ei k'um üng, ngcawng nglawke ja mdimei khyang he law u lü
Jesuh ja axüisaw hea hlawnga ngaw law hngakie. 11 Pharise he
avang naw hmuh u lü axüisaw hea üng, "Ivai nami saja ngcawn
nglawke ja mdimei khyang hea dä ei yümkie ni?" ami ti. 12 Jesuh
naw ngja lü, "Khyang kphete naw dawкта am hlü u, khyang
kune naw ni dawкта ami hlü. 13 Keia hlüei ta mpyeneinak ni,
khyüngsei am ngkengtaihnak am ni," ti hin i a ti hlünak ni? Cit
u lü va ngthei ua. Isetiüng ta "Khyang ngsungpyune jah khü
khaia ka lawki am ni, mdimei khyang he jah khü khaia ni ka
law." 14 Acunüng Baptican Johana hnukläke Jesuh veia law u
lü, "Ise keimi ja Pharise he ahüt hüt üng ei jeih u üng se nanga
na hnukläke ei am jeih khawikie ni?" ti lü Jesuh ami kthäh u.
15 Jesuh naw, "Khine cun Cambumkia hlawnga ami vea küt
üng, a khine ei kaa ve khai hea nami ngaikie aw? Am ve u!
Acunsepi cambumki a khine am ami ngkya lawa mhnüp pha law
khai, acunüng amimi naw ei jeih khaie ni," a ti. 16 U naw suisak
kphyüm akthai am am bu khawi. Acukba ami bu üng akthai naw
akphyüm ei päk se angbaüa päk law dämdäm khai. 17 Acuna
kba ni, u naw awi kphyüm üng capyit tui sü am than khawi u.
Acukba ami than üng awi se law lü capyit tui sü ngsawi päih
lü, awi pi pye khai. Capyit tui sü cun awi kthai üng ni ami than

khawi. Acukba ami than üng va ani nghngih am pye thei ni. 18 Acukba ngthu a pyen k'um üng, Judah ngvai mat Jesuh veia law lü a mkhuk am ngdängki naw, "Ka canu tuh hi thi ve. Acunüngpi law lü, na kut a khana na taih law üng ta xüing law be khai ni" ti lü, a nghuinak. 19 Acunüng Jesuh naw tho law lü läk se axüisaw he naw pi läk hngakie. 20 Nghnumi mat, khawkum xaleinghngih a thi put lü khuikhaki Jesuha hnua law lü, a kcu mdawngca a hneh. 21 Acuna nghnumi naw, "A suisak mdawngca hleng ka hneh üng ta ka daw be khai ni" ti lü ngaieiki. 22 Jesuh naw nghlat law lü ani a hmuh üng, "Ka canu aw, käh cäia. Na jumeinak naw ning mdaw be ve," ti se, acunja nghnumi cun daw beki. 23 Acunüng Jesuh Judah ngvaia ima va lutki. Yawk kcing tumkie ja kyahkie a jah hmuh vai üng, 24 "Avan kpunga cit ua! Ahina nghnumica thiki am ni ipki ni" ti se, acun he naw ami yaihei. 25 Cunüngpi khyang he kpunga ami va luh ja, Jesuh nghnumicaa venak im k'uma lut lü a kut üng kaih se tho law beki. 26 Acuna mawng cun khaw lum üng ngthang hüki. 27 Jesuh acun üngka naw a va ceh üng, amikmü nghngih naw läk ni lü, "Aw, Davita capa jah mpyeneia" ti lü ngpyangki xawi. 28 Jesuh ima k'uma a luh üng, amikmü xawi a veia law ni se, Jesuh naw "Kei naw ka ning jah mdaw be khawh khai ti nami jumki aw" ti se, "Bawipa aw, kani jumki ni" ani ti. 29 Acunüng Jesuh naw ani mik jah hne lü, "Nani jumeia mäiha thawn se" a ti. 30 Acunja ani mik vai law be se Jesuh naw, "U üng pi käh nani mtheth vai" ti lü a jah ksük. 31 Acunüngpi ani va ceh jah Jesuha mawng cun khaw avan üng ani sang hü. 32 Acun üngka naw ami va ceh üng, khawyaia venak ak'ang khyang mat Jesuha veia ami lawpüi u. 33 Jesuh naw khawyai a ksät käna acuna khyang ngthuhei law be thei se, khyang he naw "Hina mäih Isarele üng am mi hmuh khawi" ti lü

müncannakie. **34** Acunsepi pharisee naw, “Hin naw khawyaiea ngvai naw a peta johit am khawyaie jah ksät ve” ti lü pyeneikie. **35** Jesuh mlühe naküt, nngname naküt üng cit hüki. Sinakoka k’uma jah mthei hü lü, Pamhnama khawa mawng thangkaw pyen hüki. Am phetkie ja hlikhaü mjüküm naw a jah pawhe naküt jah mdaw beki. **36** Jesuh naw khyang päe, toksäm am ve se khuikhakia toca hea mäih a jah hmuh üng aktäa jah mpyeneiki. **37** Acunüng Jesuh naw axüisaw hea üng, “Cang hmin lü da sepi, at lü mkhäm khai ngcek ve,” **38** Cangmah naw cang at khai khawhah a tüih law vaia cangmaha veia ktaiyü ua” a ti.

10 Jesuh naw axüisaw xaleinghngih jah khü lü ngmüimkhya ksee jah ksätnak, am phetkie naküt ja natnak naküt jah mdawnak be khawha johit a jah pet. **2** Axüisaw xaleinghngihe ami ngminge ta akcüka, Sihmon (Pita ami ti) ja a be Andru, Zebedeä capa Jakuk ja a na Johan, **3** Philip ja Batolame, Thomah ja ngcawnklaw Mahte, Alaphaha capa Jakuk ja Thade ami ti ja, **4** Kanan khyang Sihmon ja Jesuh phyaheikia Judah Iskarota kyaki he. **5** Ahina xaleinghngihe Jesuh naw jah tüih lü, “Khyangmjü kce hea lam üng käh nami ceh vai, Samarih khyang hea venak mlühe pi käh nami leh vai,” ti lü a jah cük. **6** Acunüngpi, khyükia to am tängki Isarel khyang hea veia nami ceh vai. **7** Cit u lü, “Pamhnama Khaw ng’et law ve” ti lü jah mtheh hü ua. **8** “Khyang kune jah mdaw be u lü, mnehkse mnehkie nami jah ngmangsak be vai, khyangkthie nami jah mthawh be vai, khawyaie nami jah ksät vai. Amdanga nami yah amdanga khyang üng nami pet vai. **9** Ngui im pi ni se, xüi im pi ni se käh nami cehei vai. **10** Cä pi käh nami phüihe vai, kcu nghngih, khawdawkw nghngih käh nami cehei vai, ksawngkhe käh nami cehei vai. Isetiüng ta, khut pawhkie üng ami hlükaw cun jah pe khai. **11** Mlühä pi ni se,

ngnama pi ni se, nami ceh üng ning jah khina thei khai bükteng lü, nami law be veia acuia nami ve vai. 12 Im üng nami va luh üng, im mah üng, “Dimdeihnak ve se” ti lü, dawnak nami jah pet vai. 13 Im mahe naw ami ning dokham üng, dimdeihnak ami khana pha law khai. Acunüngpi am ami ning dokham üng ta dimdeihnak cun nangmi da nghlat law be se. 14 Aia mlüh, aia ngram üng pi am ning jah dokham lü nami ngthu am ami ngjak hlü üng, a im üngka naw pi ni se, ami khaw üngka naw pi ni se, nami nghlat be üng nami khawpha mput nami kphawng hüt vai. 15 Akcanga ka ning jah mthehki, ngthumkhyahnaka mhnüp üng acuna mlühea kthaka ta Sodom ja Komorah mlühe ka jah mpyenei bawk khai ni. 16 Ngai ua, mhngeea ksunga toca mäiha ning jah tüi veng. Acunakyase kphyua mäiha cingcai u lü müma mäiha nami hniphnawi vai. 17 Khyang he nami jah mceiei vai. Isetiüng ta ning jah man khaie veia ning jah cehpüi u lü sinakokea k’uma ning jah kpai khaie. 18 Keia phäha acawjah ngaiae ja Sangpuxangea veia ning jah cehpüi khaie. Acunüng keia mawng cun khyang mjükce he üng nami jah mtheh thei khai. 19 Ami ning jah man u üng, i pyen vai, hawkba ve vai ti käh cäi na ua. I nami pyen vai ti cun akcün a pha law üng ning jah mtheh khai ni. 20 Pyen khai cun nanimät däk am ni, nami paa ngmüimkhya naw ning jah pyensak khai ni. 21 Ngbengna xawi mat naw mat ami jah hnim vaia ng’apei law khai xawi. A pa naw a ca ceng law khai, hnasene naw ami nupa hneng law u lü, ami thihnak vaia ceng law khaie. 22 Keia ngminga phäha khyang naküt naw ning jah hneng law khaie. Acunsepi adütnak cäpa sitih lü jumeiki naw küikyannak yah khai. 23 Mlüh mat üng ami ning jah mkhuimkha üng, mlüh kcea nami dawng vai. Akcanga ka ning jah mthehki Isarel mlühe avan üng thangkdaw am

nami pyen päih ham üng Khyanga Capa kyum law be khai. **24** Ahnukläk cun angvaia kthaka am kyäp khawi, mpya pi amahpa khana am ve khawi. **25** Ahnukläk angvaia mäih a law hin khäk lü, a mpya amahpa mäih a law hin khäki ni. Imbung khawng hin Beelzebul ti lü ami khü üng ta, imbung üngkae ta acuna kthaka sekia va jah sui khaie! **26** Khyang he käh jah kyüh ua. Isetiüng ta, thupvih naküt po päih khai, mjih naküt pi ngte law päih khai ni. **27** Anghmüpnaka ka ning jah mtheh naküt cen adeinaka khyang he üng nami jah mtheh be vai, a sithawta nami ngjak naküt im mkyung üngka naw nami sang be vai. **28** Pumsa hnim khawh lü, ngmüimkhya xünnak am hnim khawhki käh kyüh ua. Pumsa ja ngmüimkhya xünnak mulai mei üng kphum khawhki Pamhnam va nami kyüh vai. **(Geenna g1067)** **29** Khaca nghngih ngui phe mata am mi jawi khawi mä? Acun he matca pi nami pa naw am a ksinga khawmdeka am kya law sawxat khawi u. **30** Na lusam ikän veki ti avan Pamhnam naw ksing päihki. **31** Acunakyase, käh kyühkyawk ua, nangmi cun khaca hea kthaka nami daw bawkie ni. **32** Au pi khyang he maa “Kei Jesuha hnukläk ni” ti lü pyen hlüki cun kei naw pi khankhawa ka paa maa ka hnukläk ni ti lü ka pyen be khai. **33** Acunüngpi khyang he maa kei na maki cun, kei naw pi khankhawa ka Paa maa am ksing üng ka ti be khai. **34** Khawmdek khana dimdeihnak lawpüi khaia ka lawkia käh ngai ua. Keia lawpüi ta dimdeihnak am ni, ngtainak vai kcimcei ni ka lawpüi. **35** A ca naw a pa hneng lü, a canu naw a nu ngtukpüi khai ja, a pai naw a ni a hnengnak vaia ka lawki ni. **36** Ami ye cun amäta khuiim kyawnglawng üng kaea kya khai. **37** Aupi a pa pi ni se a nu pi ni se, keia kthaka kphya naki ta keia hnukläka am nglawi. A capa pi ni se, a canu pi ni se keia kthak kphyanaki cun keia hnu läk khaia am

nglawiki ni. **38** Aupi amäta kutlamktung kawt lü ka hnu am na läk lawki ta ka hnukläka am nglawi. **39** Aupi a xünnak vai suiki naw a sak mkhyüh khai. Cunünpipi keia phäha a sak tawnki naw angsäi xünnak yah khai. **40** Nangmi ning jah dokhamki cun kei na dokhamki ni. Kei na dokhamki cun kei na tüih lawki dokhamki ni. **41** Au pi Pamhnama sahma, sahma a nia phäh dokhamki naw a doa khen yah khai. Au pi khyang ngsungpyun, khyang ngsungpyun a nia phäh dokhamki naw a doa khen yah khai. **42** Aupi ka hnukläk üngka mat üng ka hnukläk a nia phäha tui khawt matca tuki naw, a tua phu yah be khai.

11 Axüisawe xaleinghngih a jah mthet käna, mlüh kce hea ngthu pyen hü khaia Jesuh citki. **2** Baptican Johan thawngim üngka naw Jesuha pawhmsahe a jah ngjak üng hnukläk nghngih Khritawa veia a jah tüih. **3** Acun xawi naw Jesuh veia, “Johan naw law khai a pyen cen nang mä? Am ani üng akce kami na äp khai aw” ti lü ani kthäh. **4** Jesuh naw jah msang lü, “Nghlat be ni lü nani hmuh ja nani ngjake naküt Johan üng va mthet be nia” a ti. **5** “Amikmüe naw hmuh be u lü, akxoe pi cit be thei ve u, mnehkse mnehkie daw be ve u, a nghnga kpange naw ngja be ve u, akthihe tho law be u lü, thangkdwaw pi msih mpyaki he üng jah mthet päng ve u. **6** Keia phäha a mlung am uplatsaki ta a josenki ni” ti lü a pyen. **7** Johana axüisaw he ami ceh be üng Jesuh naw Johana mawng khyangpäe üng jah mthet lü, “Johana veia khawkhyawng khawa nami ceh üng, i hmu khaia ni nami ceh? Khawkhi naw a ksün khuhnah bükteng khaia mä nami ceh? **8** “I bükteng khaia ja nami ceh? Suisak akdaw suisaki bükteng khaia mä nami ceh? Suisak akdaw suisakie cun Sangpuxangea ima ni ami ve khawi. **9** “Na mthet ua, I teng khaia ni nami ceh? Sahma mä? Ä, ning jah mthet veng, sahmaa

pi kyäp bawki ve ve. 10 “Ahina mawng ni cangcim üng ng'yu lü,
“Pamhnam naw, na maa ka ngsä na lam pyang khai ka tüih
law khai. 11 Akcanga ka ning jah mthehki, nghngicim naküt
üng Baptican Johana kthaka daw bawki u am ve. Acunüngpi
khankhawa veki akdik säih cun Johana kthaka daw bawki ni. 12
Baptican Johana a ngthu pyen üngkhyüh tuh vei cäpa khankhaw
naw tuknak khameiki, ngtuatkia khyang ksee naw khaw ami
yah vaia kthanakie. 13 Pamhnama sahma he naküt ja Mosia
thume naw Johana a ve vei cäpa Pamhnama Khawa mawng cun
pyenkie. 14 Ami pyen nami jum hlü üng, Johan cun law khaia
ami na pyen khawi Elijaha kyaki. 15 A nghnga veki naw ngja se.
16 Acunsepi atuh khyang he hin i am ni ka jah mtumtäng kawm?
Ahin he cun hnasen lumeikie ami püi khü u lü, 17 Pülün ning jah
tum pe ngü se am nami nglamkie, yawk ng'äi mcuk ngü sepi am
mbawikyap uki. 18 Johan a law üng am ei aw se, “Khyang naküt
naw khawyaia venak” ami ti. 19 Khyanga Capa law lü ei aw se
khyang naküt naw, “Teng ua, meng lü capyittui aw ve, akhawn
kawke ja khyangkaea püi hin” ami ti. “Acunüng pi ksinghmatnak
cun a bilawh üng ngsingki” ti lü a jah mtheh. 20 Acunüng Jesuh
naw müncanksee aktunga a pawhnaka mlühe cun am ami ngjuta
phäha a jah ksenak. 21 “Korazin mlüh aw na jo se ve, Bethsaida
mlüh aw na jo se ve. Isetiüng ta, nangni üng mdana mäiha
müncanksee hin Turah ja Sidon mlüha mdang vai sü ta, ahlana
va kpyawnkse ngbung u lü, mput awt u lü ngjut päng khaie sü.
22 Akcanga ka ning jah mthehki, ngthumkhyahnaka mhnüp üng
Turah ja Sidon mlüh xawi cun nangnia kthaka Pamhnam naw jah
mpyenei khai. 23 Nang Kapenawm mlüh pi, namät naw namät
khankhaw cäpa na mhlünmtaiei hlüki aw? Mulaia ning khyakin
vai. Nang üng mdana mäiha Sodom mlüh üng müncanksee jah

mdan vai sü üng ta tuh vei căpa ve ham khai sü. (Hadēs g86) 24

Ka ning jah mthehki, “Ngthumkhyahnaka mhnüp üng nanga kthaka Sodom mlüh üng Pamhnama mpyeneinak dām khai,” a ti. 25 Jesuh naw pyen lü, “Ka pa, khawmdek ja khankhawa Bawipa aw! Khyang ktheme üng jah thup lü a mlung mhnemki hnasena mäihe üng na jah mhnüha phäh na ngming ka mküiki. 26 Ä, ka pa aw, ahin cun na ngjak hlüa kyaki ni. 27 Ka pa naw avan a na pet päng. U naw a capa am ksing, ka pa däk naw ni a ksing. Ka pa pi u naw am ksing, a capa däk naw ni a ksing. Acun ja a capa naw a mtheh däk naw ni a ksing. 28 A phüih yüh lü bawngbaiki naküt ka veia law ua, ka ning jah hüeisak khai. 29 Ka kawhcung kawt ua. Ngmüimkhya lama ka mlungmthin hniphnawi lü nemkia kyase, ka veia ngtheingthang law ua. Acunüng, nami ngmüimkhya hüieinak nami yah khai. 30 “Isetiüng ta, ka ning jah pet vaia kawhcung cun jäi lü, nami khana ka mtaih vaia phüih pi hangki ni” a ti.

12 Jesuh sabbath mhnüp üng loma lama cit se, axüisaw he ami ei ngaih u lü lomaa cangvüi kpyat lü eikie. 2 Pharise he naw ami jah hmuh üng, Jesuh üng, “Tenga, sabbath mhnüp üng jeih vai sü, am pawh vai na xüisawe naw pawh ve u” ti lü ami pyen. 3 Jesuh naw, “Davit a ei ngaih lü a khyang he am i pawhkie ti cangcim üng am nami kheh khawiki aw? 4 Pamhnama ima lut u lü Pamhnam üng peta muk, ktaiyü he däk naw va eia nglawiki. Amimia eia am nglawiki a khyang he am eikie. 5 Am ani üng, ktaiyü he sabbath mhnüp üng khut ami pawh msawk üng pi mkhyekiea am jah ngaih, ti cangcim üng am nami khe khawiki aw? 6 Acunsepi ka ning jah mthehki, ngpumima kthaka daw bawki hia ve ve, 7 “Ngkengtaihnaka kdama mpyeneinak ngaih veng” ti nami ksinga ta ngsungpyunkie am nami jah mkatei khai

sü. 8 Isetiüng ta, “Khyanga capa cun sabbatha Bawi ni” a ti. 9 Jesuh acun üngka naw cit lü, ami sinakoka lutki. 10 Acuia akutxo a na vek. Ami mkatei vaia pháha, “Sabbath mhnüp üng mdawnak bea khut pawh nglawiki aw?” ti lü ami kthäh. 11 Jesuh naw, “Nangmi üngka mata toca mat däk a tak sabbath mhnüp üng khuia k’uma kya se am na lo be khai aw, na hawihin khai aw. 12 To mata kthaka khyang mat sabbath mhnüp üng mdaw be vai cun daw bawki. Acunakyase, mi Thum üng pi sabbath mhnüp üng khyang mat kwei vai hin nglawiki ni” a ti. 13 Acunkäna Jesuh naw akutxo üng, “Na kut sänga” ti se, a kut a säng ja a kut akce mäiha daw law beki. 14 Acunüng Pharise he akcea cit u lü Jesuh ami mkhyüh vaia cengkie. 15 Jesuh naw ami hnim hlü cun a ksingei üng, akcea jah ceh ta se khyangpä naw läki he. Mhnatei nakütki a jah mdaw be. 16 Jesuh naw ania mawng i käh ami kcüinak vaia a jah mtheh. 17 Acun cun Pamhnam naw a pyensak sahna Hesajah naw a na pyen a kümceinak vaia kyaki. 18 “Tenga, ka mpya, ka xü cen, ka kphyanak ja ka mlunga jenak. Ka ngmüimkhyia a khana ka tüih khai, ani naw ngthumkhyahnak cun khyangmjüe üng jah mtheh khai. 19 Ngpyang lü ngcuhpüi am ve, u naw a kthai lama käh ngja khai. 20 Ngkunkia kyaicung käh k’ekbät lü, meisui mkhu pi käh mthih khai. Ngpyunnak a ngnäng veia, 21 A ngming üng khyang he naw äpeinak ta khaie. 22 Acunüng khawyaia venak a mik mü lü am ngthuhei theiki khyang mat ami lawpüi Jesuh naw mdaw be se, ngthuhei lü hmuh law be theiki. 23 Khyangpäe naw Jesuha pawh cun hmu lü müncan law u lü, “Hina khyang hin Davita capa ni khawh khai aw?” 24 Pharise he naw acun ami ngjak üng, “Hina khyang naw Beelzebul yaiea mkhawnga pet johit am yaie jah ksät ve” ami ti. 25 Jesuh naw ami cungaih jah ksing lü, “Aia pe pi animäte

ngcawhkie cun khawvei am kham lü ngtai khawikie. Aia mlüh pi imbung üng pi, animäte ngcawhkie cun am ngsawn khawi u.” 26 Acunüng khawyai naw khawyai a ksät üng, amät naw amät mtaikia kya se, ikba a khaw ngsawng khawh khai ni? 27 Nangmi naw Beelzebul yai mkhawnga na pet johit am yaie ka jah ksät vaia nami pyenki. Acun a ni üng, u naw nami hnukläke üng jah ksätnaka johit jah peki ni? Nami hnukläke naw nami mkhye ngdangsak ve u, a ti. 28 Am ni, Beelzebula johit am ni. Mhnama ngmüimkhyaa johit am ka jah ksät üng va Pamhnama Khaw nami khana pha lawki. 29 Am ani üng u naw khyang kyan yüi üng am pin ma lü, a ima ka khawhkyame jah loei thei khai ni? 30 Au pi, kei da am veki cun kei na hnengki ni. Kei am alanga am na mcunpüiki cun ngphyüingphyakia kyaki ni. 31 Acunakyase ka ning jah mthehki, mkhyekatnak naküt ja, Pamhnam ksekha nakie cun jah mhläta kya khai. Cunsepi Ngmüimkhyaa Ngcim ksekhanaki cun mhlät theia am kya. 32 Aupi Khyanga Capa mkhyekat na lü ksekhanaki cun mhläta kya khai. Cunsepi Ngmüimkhyaa Ngcim ksekhanaki cun tuh pi ngawia pi mhlät theia am kya. (aiōn g165) 33 Akthei üng a thing ksing theia kya se, akthei a daw üng a thing daw lü, akthei a set üng a thing seki ti nami ksing vai. 34 Kphyuksee aw, ihawkba se u lü akdaw nami pyen thei khai ni? Mlung üng veki va mpyawng üng lut law khawiki. 35 Khyang kdaw naw a mlung kdaw üngka akdawe jah pyen khawi lü, khyang kse naw a mlung kse üngka aksee jah pyen khawiki. 36 Ka ning jah mthehki, akse pyenkia khyang naküt a pyena phu cun ngthumkhyahnaka mhnüp üng thung be khai. 37 Na ngthu naw ning lätsak lü na ngthu bä naw ning mkat khai” a ti. 38 Acunüng thum mthei he avang ja Pharise he naw Jesuh üng, “Saja aw, müncankse mat na pawh kami hmuh

hlüki” ti lü tä u se, **39** Jesuh naw, “Tuh kân khyang he ihlawka se lü mtuihlehie ni. Nangmi naw müncankse nami täkie aw? Jonaha müncanksea thea i käh ning jah mhnuh vai” a ti. **40** Jonah nganua k’uma mhnüp kthum ja mthan kthum a vea mäiha khyanga capa pi mdek k’uma mhnüp kthum ja mthan kthum ve khai. **41** Ninevih mlüha khyang he naw ngthumkhyahnaka mhnüp üng ngdüi u lü ning jah mtai law khaie. Isetiüng Jonaha ngthu pyena phäh ami mkhyenak üngka naw ngjutkie. Teng u, Jonaha kthaka kyäp bawkie ve ve u. **42** Ngthumkhyahnaka mhnüp üng Sheba Sangpuxangnu naw ngdüi lü ning jah cijang law khai. Ani cun Solamona themngvainak ngai khaia athuknak a khaw üngka naw lawki. Teng ua, Solamona kthaka kyäp bawki hia ve khü. **43** Ngmüimkhyakse khyang üngka naw a lut law üng, mkyanga a hüieinak vai hnün sui hü lü am hmu lü, **44** “ka venak kphyüm ima ka cit be khai” ti lü a ceh be üng, a na ngcim lü a na phephaih, a na ngkhämtawng se a hmuh. **45** Cit be lü amäta kthaka se bawkia ngmüimkhyaksee khyüh jah khü law se lut u lü, acuia awmki he. Acunüng, acuna khyang üng kya law khai cun akma kaa kthaka kyühkse bawki ni. Acukba tukbäih hina khyang ksee üng pi thawn law hnga khai” a ti. **46** Acukba khyang khawhahea veia a ngthuei k’um üng a nu ja a benae naw ami ngthuheipüi vaia sui hü u lü kpunga ngdüikie. **47** Acunüng mat naw, “Tenga na nu ja na benae naw ning ngthuei hlüpüi lü kpunga ngdüi ve u” ti lü a mtheh. **48** Jesuh naw, “U ni ka nu, ue ni ka benae cun” a ti. **49** Acunüng Jesuh naw axüisaw he maa a kut säng lü, “Hine hin ka nu ja ka benae ni.” **50** Au pi, ka pa khankhawa kaa ngjak hlü pawhki naküt cun ka benae, ka cinae ja ka nua kyaki he ni” a ti.

13 Acuna mhnüp üng, Jesuh im üngkhyüh cit lü tuilia kama jah mthei khaia ngawki. 2 Ani ngbum lawki khyangpäe nung u se ta Jesuh mlawnga khana kai lü a ngaw üng, khyangpäe cun tuili kama ngdüikie. 3 Jesuh naw msuimcäpnake am ngthu pyen lü, “Ahlana mci saw khaia khyang mat citki.” 4 Acukba a phuh hü üng, mci avang lama kya se khae naw ami ei u. 5 Avang lunga danak, nglei a ngceknaka kya se akjanga cawt lawki. 6 Khaw so law lü ngling law se, apya am vekia kya lü ngjaiei päihki. 7 Mci avang nghlinga ksunga kya se nghling naw saü law lü a jah yaiin. 8 Cunsepi, mci avang ngleia dawnaka kya se daw lü, avang aphyä, avang khyukip, avang thumkipa ngtheipai lawki. 9 Aupi a ngjaknak vai a nghnga veki naw ngja se” a ti. 10 Acunüng axüisaw he Jesuha veia law u lü, “Khyang he am na ngthuei üng ivaia msuimcäpnake na jah sumeiki ni?” ti lü ami kthäh u. 11 Jesuh naw, “Nangmi cun Khankhaw Pea küia mawng ksingnak ka ning jah mtheh päng ni, amimi üng ta am jah mtheh nawng” a ti. 12 Takia khyang üng a tak law dämdäm vaia petsih vai. I pi am taki üng a tak naküt pi hutei be vai. 13 Ami veia msuimcäpnak am ngthu ka pyen hin teng kyaw u lü pi am hmu u, ngai kyaw u lü pi am ngjakya u. 14 Acunakyase sahma Hesajah naw Hina khyang he naw ngai lü ngaikie, cunüngpi am ngjakya u; teng lü tengkie, cunüngpi am hmu u, 15 Isetiüng ami mlung nghlangkia kyase, ami nghnga naw am ngja ti, ami mik naw am hmu ti. Ami mik naw hmu lü, ami nghnga naw a ngjak vai sü ta, ami mlung üng ngjakya khaie sü, acunüng ka veia nghlat law be u se, ka jah mdaw be vai sü” a pyen khawi. 16 Nangmi ta nami mik naw hmuh lü nami nghnga naw ngja se nami kam daw ve. 17 Akcanga ka ning jah mthehki, sahma khawkän ja Pamhnama khyang he naw nami hmuh hin hmuh hlü u lü pi am

hmuh khawh u, nami ngjak hin ngja hlü u lü pi am ngja hüt u. **18** Acunakyase, mciksaw msuimcäpnak üng pyen hlü hin ngai lü ngthei ua. **19** Khankhaw Pea mawng ngthu ngja lü am ngjakyaki cun lama khana kyaki mci am tängki ni. Khawyaipa naw law lü a mlung k'uma sawnglin cun a lawheiin pet. **20** Lunga khana kyaki mci cun ngthu ngja lü jekyainak am a ngjak ja dokhameiki. **21** Acunüngpi am phungpya mahkia kyase khawvei am kham. Acun ngthua phäh khuikhatnak ja mkhuimkhanak apha law üng pyaiei beki. **22** Nghling hmua kyakia mci cun Mhnama ngthu ngja kyawki, khawmdeka cäcingnak ja bawimangnak naw a mhleia phäh a ngthu ngjak cun kpyeh se, am ngtheipai lü veeiki. (aiön g165) **23** Ngleia dawnak üng kyakia mci cun ta ngthu ngja lü ngjakyaki: acunüng ngtheipaikie, avang aphyä, akhäk khyukip ja amsah thumkipa ngtheipai bekie" a ti. **24** Msuimcäpnak akce a jah mtheh betü ta, "Khankhaw Pe cun a loa mci kdaw sawki khyang mat am tängki ni. **25** Khyang he ami ih k'um mthan mat üng, ye naw law lü mci kdawa ksunga mci kse saw lü akcea citinki. **26** Cang pyo law lü a vupai law üng, mphyaw pi ngdang lawki. **27** A mpyae naw law u lü amahpaa veia, "Angvai aw, na lo üng mcikdaw va na saw am niki aw? Hawia khyüh hina mphyawe po lawki he ni? ti lü a kthäh. **28** Lomah naw, "Yee naw ahikba ami pawh ni" a ti. A mpyae naw lomah üng cit lü kami jah phukin vai aw? ami ti. **29** Lomah naw, "Kaa, mphyaw nami phuk üng cangkaw pi nami phuksih khai ni." **30** "Cang ah veia ani nghngih veei yüm ni se. Cang ah law üng mphyawe cun jah phu ma lü mei üng jah mkhih vai ja, cange cun jah at hnga u lü, ka kheia ami tak vaia cangk'at he üng ka jah mtheh khai," ti lü a pyen. **31** Jesuh naw msuimcäpnak akce a jah mtheh betü cun, "Khankhaw Pe cun khyang naw anca ui cepüi lü a loa a

phuha mäi ni,” 32 Anca ui cun mciui naküt üng akdik säiha kya lü pi a cawt law üng, kpue naküt kthaka ngbaü lawki. A thinga thawn law se khae naw pi law u lü, a kpyang üng ngbu tuhei law khawikie,” a ti. 33 Msuimcäpnak mat a jah mtheh betü cun, “Khankhaw Pe cun nghnumi mat naw nghngen lo lü khai tawng kthum üng kcaw se, khai kphawm lawki üng tängki ni,” a ti. 34 Jesuh naw msuimcäpnak am khyangpäe üng ngthu jah mthehki; msuimcäpnaka kaa i am pyen. 35 Sahma naw a pyen khawi, “Msuimcäpnak am amimia veia ngthu ka pyen khai; khawmdek mhnünmceng üngka naw khyüngthupe ka jah mtheh khai,” ti aküm lawnaka kyaki. 36 Jesuh naw khyangpä cun akcea jah ceh ta lü im k’uma lut se, axüisaw he a veia law u lü, “Loa mphyawa mawng msuimcäpnaka suilam i ni, jah mtheha” ami ti. 37 Jesuh naw, “Mcikdaw sawki cun Khyanga Capa ni.” 38 Lo cun khawmdek ni, mcikdawe cun Khankhaw Pea ca hea kya u lü, mphyawe cun Khawyama ca he ni. 39 Mphyaw sawki ye cun Khawyam ni. Cang ah kcün cun khawmdeka päihnaka mhnüp ni, cang atkie cun khankhawngsä he ni. (aiōn g165) 40 Acukba mphyawe jah mcun lü mei üng ami jah mkhiha mäiha, akcün päih law üng thawn law khai. (aiōn g165) 41 Khyanga Capa naw a khankhawngsä he jah tüih law se, acun he naw a Khankhaw Pe üng khyang he jah mkhyekatsakie ja akse pawhkie avan cun jah mkhäm khai, 42 Kyap u lü ami mnicui hakyet khai hea mulai mei kdäi üng jah xawt law khaie. 43 Acunüng Pamhnam ca he ta khawngngia deikhanga mäiha ami Paa Khankhaw Pea kdeikhang khaie. Na nghnga a ve üng ngjaa! 44 Khankhaw Pe cun loa thupa khawhthem üng tängki ni. Khyang mat naw acuna khawh cun hmu lü thup beki naw, jekyai lü a tak naküt va jawi lü a yah lawa ngui am acuna lo cun a khyäih. 45 Acunkäna,

Khankhaw Pe cun aphu küiki lungtaü kdaw sui hü lü kunpanki khyang mat vek. 46 Acuna lungtaü a hmuh üng a tak naküt jawi päih lü acuna lungtaü cun a khyäih am tängki ni. 47 Khankhaw Pe cun ngvai am pi tängki ni. Ngaksui avang naw tuia ami ngvai ami vawih üng nga amjükm ng'awki. 48 Ngvai cun nga beei se kawnga kaih u lü nga cun ami ngawh sawa phyähkie: nga kdawe cun cä üng jah xawn u lü, am dawkia ngakse naküt cun ami jah xawtin. 49 Acukba akcuna päih law üng thawn law khai: khankhawngsä he naw law u lü khyang ngsungpyunea ksunga khyangkae cun jah xü khai. (aiōn g165) 50 Kyap lü ami mnicui haket khai hea, mulai meikdäia jah xawtin vai" a ti. 51 Jesuh naw, "Ahin he hin nami jah ngjakyaki aw?" ti se, "Ä, kami ngjakyaki ni" ami ti. 52 Jesuh naw, "Acunakyase Khankhaw Pea mawng mtheiki thum mthei he naküt cun immahpa naw a im k'uma ka khawh akthai ja akphyüm a cümnak üngka naw loki am tängki ni," a ti. 53 Jesuh naw acuna msuimcäpnake a jah mtheh päng üng, acuna hnün hawih lü, 54 A hminak mlüha cit beki. Sinakoka k'uma jah mtheimthang se ngja lü müncan ngenkie. "Ahina themngvainak müncankse pawhnaka johit hin hawia a jah yah ni?" ami ti. 55 Imksaa ca am ni mä? A nu pi Marih, a benae pi Jakuk, Josep, Sihmon ja Judah ami ti am nokie mä? 56 A cinae am pi ahia awmki he am ni mä? Hawia ka hin naw ahikba johit hin a jah yah hü ni? ami ti. 57 Acukba Jesuh cun ami ma. Jesuh naw, "Sahma cun hnün naküt üng leisawngkie ni, a hminak a khaw ja a imbunga ni am leisawngnak a yah khawi," a ti. 58 Am jumkiea kyase acuia müncankse i am pawh.

14 Acun k'um üng Kalile Upki Herod naw Jesuha mawng cun ngja lü, 2 a khyang he üng, "Ani cun Baptican Johan ni, thihnak üngka naw tho beki, acunakyase ni müncanksee jah pawhnak

khawha johit taki,” a ti. 3 Herod naw Johan cun man lü, a na Philipa khyu Herodiha phäha thawngim üng ahlana a khyuma kyaki. 4 Johan naw Herod üng, “Na naa khyu na khyunak vai ta am nglawiki ni,” a tia phäha kyaki. 5 Herod naw Johan hnim hlüki kyaw Judah khyang he a jah kyüh. Isetiakyaküing Johan cun Judah khyang he naw sahmaa ami ngaiha kyaki. 6 Heroda hminaka mhnüp üng, Herodiha canu cun Herod ja a khinea maa nglamki. Herod amsüma jeki. 7 “Ka ng’yünki, na hlüei na tä naküt ka ning pe khai” ti lü Herod naw Herodiha canu üng bekhüt a pet. 8 A nu naw a cüka kba nglaca cun naw, “Mlikbe üng Baptican Johana lu na pea!” a ti. 9 Sangpuxang cun pukseki, cunüngpi a khinea maa a khyütama pänga kyase nglacaa hlüei cun ami pawh vaia a jah mthoh. 10 Acunüing thawngima khyang tüih lü Johana lu a khyüngsak. 11 Johana lu cun mlikbe üng lawpüi lü nglaca üng pe u se, nglaca naw a nua veia a cehpüi. 12 Johana hnükläke law u lü a yawk cehpüi lü, k’utkie naw Jesuh üng ami va mthoh. 13 Jesuh naw Johana mawng a ngjak üng, mlawng am ngcum lü ahinak mawkpyawnga citki. Acun ngjaki khyang he naw ami mlüh jah hawih hüt lü ami khaw am läki he. 14 Mlawng üngka naw a kyum law üng Jesuh naw khyangpänu jah hmuh lü jah mpyeneiki, am phetkie a jah mdaw be. 15 Khaw a mü law hlü üng axüisaw he a veia law u lü, “Ahin hin maw ni, khaw pi mthan hnühki ni. Khyang he hin jah tüiha, ami ei vai ngnamea ami ei phäh phäh vai khyäiei hü u se” ami ti. 16 Jesuh naw, “Athuknaka ami ceh vai am hlü, nangmi naw ami ei vai aipi jah pe ua,” a ti. 17 Amimi naw, “Muk mhma ja nga nghngihca däk ni kami tak ve u,” ti u se, 18 Acunüing Jesuh naw, “Ka veia lawpüi ua,” a ti. 19 Khyang he cun msaia khana ngaw khai hea a jah mthoh. Acunkäna muk mhma ja nga nghngih cun jah lo lü

khana mang lü Pamhnam üng jenak mthehki. Muke cun jah bo lü axüisaw he üng a jah pet. A axüisaw he naw khyang he üng ami jah pet. **20** Avan naw ei lü phü u se, ami ei k'hläi cun axüisaw he naw ami mcun be üng cä xaleinghngiha lawki. **21** Eikie naküt cun nghnumi ja hnasen am pakia, kpami däk thawngmhma lawki he. **22** Acunüng Jesuh naw khyang he a jah tüih be käna, axüisaw he cun mlawng üng cayea a jah na cehsak. **23** Acukba khyang he a jah tüih be päng üng, amätca mcunga ktaiyü khaia kaiki. Khaw mü law se, amät däk acuia veki. **24** Acunüng mlawng cun kawng üngka naw a thuknak tuili nglunga ve se tuingnawk naw a ceh hü. **25** Khaw athaih law hlü üng, Jesuh tuia khana a khaw am axüisaw hea veia lawki. **26** Axüisawe naw tuia khana a law ami hmuh üng kyühei law u lü, "Hin hin ngmüimkhya ni," ti u lü ngpyangkie. **27** Jesuh naw, "Käh kyüei ua, Kei ni," a ti. **28** Pita naw msang lü, "Bawipa aw, nang na ni üng, tuia khana ka law hnga khaia na mtheha," a ti. **29** "Lawa," Jesuh naw a ti. Acunüng Pita mlawng üngka naw kco law lü Jesuha veia cit khaia tuia khana citki. **30** Acunüngpi khawa khi law a hmuh üng kyühei lü tui üng ju ngcumei lü, "Bawipa aw, na küikyana," ti lü ngpyang se, **31** Jesuh naw man be lü, "Jumeinak ngcekia khyang aw, ivaia na mlung uplatki ni" a ti. **32** Mlawng üng ani kai be ja khawkhi ngdüm beki. **33** Mlawnga k'uma veki axüisaw he naw hjawkhah law u lü, "Nang hin Pamhnama Capa na kya kcangki ni," ami ti. **34** Tuili cayea va pek u lü Kenesaret hnea lawki he. **35** Acuia ka khyang he naw Jesuh ami ksing üng, acuna pipei üngkae pe naküt üng khyang he jah tüih hü u lü am phetkie naküt ami jah lawpüi u. **36** A suisak mdawngca hman hneh vaia nghuinakie, acunüng, aupi hneki naküt cun phet bekie.

15 Acunüing Pharise he avang ja thumksinge Jerusalem üngka naw Jesuh veia law u lü, **2** "Ise, na xüisawe naw pupa thum am läklamkie ni? Ise ami kut akdawa am mthiei lü ei suxatkie ni?" ti lü ami kthäh. **3** Jesuh naw, "Nangmi pi ivaia nami pupa thum läk u lü Mhnama thum am nami läki ni. **4** Isetiüing Mhnam naw, 'Na nu ja na pa na jah leisawng vai, na nu pi ni se na pa pi ni se na jah yünce üng nang cun na thi khai,' a ti. **5** Acunsepi nangmi naw, Khyang naw a nu ja pa a jah kueinak vaia mkawt a ve üng, 'Pamhnam üng pet päng ni' nami tiki. **6** A nu pa a leisawng vai am hlü. Acukba nangmi cun Pamhnama thum pi käh ngtääh khaia nami thum am nami pawhki. **7** Hypocrite aw, Hesajah naw nami mawng a pyen cen cang ve, **8** 'Hine naw ami mpyawng am na leisawng kyaw u lü pi, ami mlungmthin ta Kei üngka naw thuk ve u. **9** Akhawvaa na sawkhah ve u, isetiüing nghngicim thume cun Ka thuma hana jah mthei ve u!" a ti. **10** Acunüing khyangpäe cun Jesuh naw a veia jah khü lü, "Ngai u lü ksing ua. **11** Khyanga mpyawng üng ju lutki naw khyang am mtüihkhehsak, a k'um üngka naw mpyawnga lut lawki naw ni khyang a mtüihkhehsak ve," a ti. **12** Acunüing axüisaw he a veia law u lü, "Pharise he naw na ngthupyen ami ngjak üng ami mlung seki ti na ksingki aw?" ami ti. **13** Jesuh naw, "Ka pa, khana ka naw am a nglin naküt cun phuka kya khai." **14** Käh jah cäi na ua! Ami mik mükie ni. Amikmü naw amikmü lam a msüm üng ani nghngih khuikhawk üng kya khai xawi," a ti. **15** Pita naw msang lü, "Hina msuimcäpnak jah mtheh ngkhaia," a ti. **16** Jesuh naw, "Tuh vei üng khyang kce hea kthaka am na cing hamki aw." **17** "Na mpyawng üng ju lutki naküt na khawnua pha lü na mtisa lum üng pha hüki ti am nami ksing hamki aw." **18** "Acunsepi, mpyawng üngka naw lut lawki naküt cun mlungmthin üngka

naw law lü, khyang mtüihkhehsaki ni,” a ti. 19 Isetiüng khyang hnimnak, khyanga khyuca bäühmanak, mpyuknak, hleihlatnak, Pamhnam ksekhanake naküt cun am dawkia ngaihkyunak üngka naw cawm lawkia kyaki. 20 Ahin he naw ni khyang mtüihkhehsak u lü, kut käh mthiei lü ei naw khyang am mtüihkhehsak,” a ti. 21 Jesuh acun üngka naw cit lü Turah ja Sidon mlüh peisua citki. 22 Acuna mlüh pipei üng veki Kanan nghnumi naw law lü, “Davita capa Bawipa aw, na mpyeneia, ka ca nghnumica khawyai naw aknuia pawh ve,” a ti. 23 Cunsepi Jesuh naw mkhap matca am pi am msang be. Axüisawe lawki he naw, “Hina nghnumi hin akcea tüiha, jah läk law lü kpamcai ve,” ami ti. 24 Acunüng Jesuh naw, “Kei hin Isarelea khuiimkyawng üngka naw khyükia toea phäh ni Pamhnam naw a na tüih law,” a ti. 25 A veia law lü sawkhahki naw, “Bawipa aw, na mpyena,” a ti. 26 Jesuh naw, “Hnasenea ei lo lü, uie üng jah xawt pet vai hin nglawiki aw,” a ti. 27 Nghnumi naw, “Bawipa aw, acukba lang va. Acunüngpi, uie naw pi ami mahpa buhkbow mthüpeia thum am veki aw,” a ti. 28 Jesuh naw, “Jumeinak dämkia nghnumi aw, na ngjak hlüa thawn se,” a ti. Acun ja a canu cun daw beki. 29 Jesuh acun üngka naw Kaliile tuili läkläka citki. Mcunga kai lü ngawki. 30 Khyangpänue naw akxo, amikmü, ak'ang, am kümkia hmikie ja, amjümjü natnake jah lawpüi u lü Jesuha khaw kunga jah msän u se, a jah mdaw be. 31 Ak'ange ngthuhei law be thei lü, a kut khaw kbäte daw be u lü, akxoe cit be thei u lü, amikmüe naw hmu law be thei u se, khyang he naw ami jah hmuh üng, münčan ngen u lü Isarelea Pamhnam cun mhlünmtaikie. 32 Jesuh naw axüisaw hea jah khü lü, “Hina khyang he hin ka hlawnga mhnüp kthum ve pängki he, atuh ta ei vai am ve se jah mpyenei veng. Ami ei kaa jah tüih vai am daw. Ei ngaih lü lama khuikha hü khaie ni,” a ti. 33 Axüisawe

naw, “Hawia hina khawmkyanga khyang hikäna ei vai mi hmuh khai ni?” ami ti. **34** Jesuh naw, “Muk ikän nami taki” ti se, “Khyüh ja ngaca api ve ve” ami ti. **35** Acunüng Jesuh naw khyang he ngaw khai hea a jah mtheh. **36** Acunüng muk khyüh ja ngaca jah lo lü, Pamhnama veia jenak mtheh lü a bo. Acun cun axüisaw he üng jah pe se axüisaw he naw khyang he üng ami jah pet. **37** Avan naw ei u lü, ami phü käna ak’hläi jah mcun u se cä khyüh üng beki. **38** Eikie cun nghnumi ja hnasen käh pakia kpami däk thawngkphyü lawki he. **39** Acunüng Jesuh naw khyang he jah tüih be lü mlawng üng kai be lü, Makadalah khawa citki.

16 Pharise avang ja Sadukee law u lü Jesuh ami mhnütnak vaia Pamhnam naw ning ksingki ti a ngsingnak vaia, müncankse jah mhnuha” ti lü täkie. **2** Jesuh naw jah msang lü, “Khaw kyak law hlü üng, ‘Khankhaw mliki khawngawi ta khaw sen hlü ve’ nami ti khawiki.” **3** Ngawilama, “Khaw ngmei lü anghmüp law üng, tuhngawi ta khaw ah hlü ve,” nami ti khawiki. Khawa sen vai ja a ak vai cun khankhaw teng lü nami ksing kyawkie. Cunüngpi akcünmka üng sängeikia müncanksee ta am ksing khawh uki. **4** “Tuh kän khyang he ihlawka se lü mtuihmlekie ni. Nangmi naw müncankse nami täkie aw? Jonaha müncanksea thea i käh ning jah mhnuh vai” ti lü a jah ceh tak. **5** Acunüng, axüisaw he tuilia cayea ami law üng, muk law vai ami mhnih. **6** Jesuh naw, “Pharise he ja Sadukeea nghngen nami jah cäieinak vai,” a ti. **7** Animäte naw ngai u lü, “Ahin hin muk am mi lawpüia phäha kya ngaiki,” ami ti. **8** Jesuh naw ami pyen ksing lü, “Jumeinak ngcekia khyang he aw, i nami sumkyamkie ni. Ise muk am nami taka phäh vaia nami ngaikie ni? **9** Muk mhma pacawng thawng mhmaa phäh ka bo cen am nami sümkie aw? Cä ikän ja nami msap law? Am nami ksing hamkie aw? **10** Muk khyüh khyang

thawng kphyü naw ei u se, cä ikän hläiki ti am nami sümkie aw?

11 “Eia mawng ka ning jah mthehki am ni, ise am nami ksing u ni? Pharise he ja Sadukeea ngneikse nami cäeinak vaia ka ning jah mthehki ni,” a ti. **12** Acunüing muk üng ami kcaw nghngen a pyen am ni, Pharise he ja Sadukeea jah mtheimthangnak ami cäeinak vaia a jah mtheh tia ami ksing. **13** Jesuh Kesari Philipih mlüh pei cit lü acuia axüisaw he üng, “Khyang he naw Khyanga Capa hin u ami pyen ni,” ti lü a jah kthäh. **14** “Amsah naw Baptican Johan, amsah naw Elijah, amsah naw Jeramih, am ani üng sahma mat mat va ni khai ti ve u,” ami ti. **15** Jesuh naw, “Nangmi naw mä ua jah nami na ngaih?” a ti. **16** Sihmon Pita naw, “Nang cun Khritaw, xüingseiki Pamhnama Capa ni,” a ti. **17** Jesuh naw msang lü “Johana ca Sihmon, na jo daw ve. Isetiüing ta, ahin hin khyanga ning mtheh am ni, khana ka Pa naw a ning mtheh ni.” **18** Ka ning mthehki, Pita aw nang lung ni, ahina lunga khana ka sangcim ka mdüih khai, thihnak naw pi käh näng khai ni. **(Hadēs g86)** **19** Khankhaw Pe tawhe ka ning pe khai, aipi khawmdek khana am na mhlät naküt cun khankhawa pi mhläta am kya, ai naküt pi khawmdek khana na mhlät cun khankhawa pi mhläta kya khai,” a ti. **20** Acunüing axüisaw he üng Khritaw a ninak u üng pi käh ami mtheh vaia a jah mtheh. **21** Acunüing tünei lü Jesuh naw “Jerusalema ka cit khai, axüe, ktaiyü he ja thumksingea mkhuimkhanak ka khamei khai. Na hnim khaie, cunüingpi amhnüp kthum üng ka tho be khai” ti lü axüisaw he üng a jah mtheh. **22** Pita naw akcea khü lü, “Bawipa aw, acukba käh kya khai, na khana acukba käh thawn yah khai,” ti lü Jesuh a pyen. **23** Jesuh naw nghlat law lü Pita üng, “Khawyam aw, ka peia käh vea, nang hin ka kyukngtängnak vaia na kyaki ni. Isetiakyaküing, na ngaihna hin Mhnam üngka naw lawki am

ni, khyang üngka naw lawki ni,” a ti. **24** Jesuh naw axüisaw he üng, “Nangmi üngka mat naw ka hnu läk khaia a bü üng a hlükaw naküt hawih lü, amäta kutlamktung kawt lü na läk law se.” **25** Na sak küinak khaia na bü üng sak am yahki, cunüngpi keia phäha na sak tawn khaia na bü üng ta angsäi xünnak na yah khai,” a ti. **26** Khyang naw khawmdeknu avan ka na lü, a ngmüimkhya xünnak am a yah üng i am ni a thawnei be thei kawm? **27** Khyanga Capa, a pa hlüngtainak ja a khankhawngsä he am law be hnühki, khyang naküt cun khut a pawha kba jah kheng khai. **28** Akcanga ka ning jah mthehki, “Ahin üng awmki he avang naw am thih ham u lü, Khyanga Capa Sangpuxanga kba law be se hmuh khaie,” a ti.

17 Amhnüp khyuk käna Jesuh naw Pita, Jakuk ja a na Johan mcunga hlüngnaka a jah cepüi. **2** Acunüng Jesuh a hmai khawngngia mäiha vai lü, a suisak pi akvai mäiha bawk lawki. **3** Acunüng axüisaw kthum naw Jesuh cun Mosi ja Elijah naw ngthuheipüi ni se ami jah hmuh. **4** Acunüng Pita naw Jesuh üng, “Bawipa aw, ahia mi ve vai hin daw ve. Na hlüei üng ta, nanga phäh mat, Mosia phäh mat, Elijah phäh mat, sam kthum ka pha vai sü,” ti lü a mtheh. **5** Acukba a pyen k'um üng, khawngmei bawk naw jah msung law lü, “Hin hin ka mhläkphyanak pipia ka Capa ni, ani üng ka jeki, a pyen ngai ua” tia, kthai cun ngmei üngka naw ngjakie. **6** Axüisawe naw ami ngjak üng, aktäa kyühei u lü mce da ngmümkie. **7** Jesuh naw law lü jah hnetki naw, “Tho law u, käh kyüei ua,” a ti. **8** Ami jeng mdei üng Jesuh amät däk ve se ami hmuh. **9** Mcung üngka naw ami kyum law be üng, Jesuh naw axüisaw he üng, “Khyanga Capa thihnak üngka naw am a thawh be hama küt üng nami hmuha mdannak hin u üng pi käh nami mtheh vai,” ti lü, a jah cük. **10** Axüisawe

naw Jesuh üng, “Acunüing ise thumksinge naw Elijah law ma khai ami ti ni? ti u se, **11** Jesuh naw, “Akcanga Elijah cun law ma lü ahmäi jah pyang law khai,” a ti. **12** Acunüingpi ka ning jah mthehki, Elijah cun law pängki ni. Cunsepi am ksingki he naw ami ngaih ngaiha ami mkhuimkha, acukba bäa Khyanga Capa pi mkhuimkha khaie” a ti. **13** Acunüing, axüisaw he naw Baptican Johana mawng jah mthehkia ami ksing. **14** Khyang hea veia ami nghlat law be üng, khyang mat Jesuha veia law lü ngdängki naw, **15** “Bawipa aw, ka capa mpyeneia! Kphyaw se aläa tui üng ngcum lü am ani üng mei üng lut lü khuikha ve.” **16** “Acunakyase, na xüisawea veia ka lawpüi kyaw amimi naw pi am mdaw be khawh ve u,” a ti. **17** Jesuh naw, “Jumeinak am takia khyang ksee aw, ivei nami veia ka ve khai ni? Ivei ka ning jah msawkei vai ni? Kpamica ka veia lawpüi ua,” a ti. **18** Jesuh naw khawyai jüi se kpamica üngka naw lut law beki. Acunja kpamica cun daw beki. **19** Acunüing axüisaw he Jesuha veia ampyua law u lü, “Ise keimi naw am kami ksät khawh ni,” ti lü ami kthäh. **20** Jesuh naw, “Nami jumeinak a ngceka phäh ni, akcanga ka ning jah mthehki, anca ui teh jumnak nami tak üng, hina mcung üng ‘Caia ngpyawta’ nami ti üng ngpyawt khai. Ai pi, am nami pawh khawh käh ve khai,” ti lü, a jah mtheh. **21** Ahina ngkhaw cun ei jeihnak ja ktaiyünak am ni mkhüt khawh” a ti. **22** Kalilea ami ve üng Jesuh naw, “Khyanga Capa, khyang hea kut üng petnak vaia kcün pha lawki ni,” **23** hnim u se, amhnüp kthum üng tho law be khai,” ti lü jah mtheh se, axüisaw he aktäa vedamkie. **24** Kapenawm mlüh Jesuh ja axüisaw he ami law üng, temple khawn kawkie cun Pita veia law u lü, “Nami saja naw temple khawn am pe hlüki mä? ti lü ami kthäh. **25** Pita naw, “Ä, peki ni,” a ti. Pita im k'uma a luh üng, ‘Jesuh naw,

“Sihmon Pita, ihawkba na ngaiki ni” Khawmdek Sangpuxange naw akhawn ami mkhäm üng, ua veia ni ami tä khawi? Khaw mahea veia mä, pekce khyang hea veia mä ami tä khawi? a ti, 26 Pita naw, “Pekce khyang hea veia,” a ti. Jesuh naw Pita üng, “Acukba ani üng, khaw mahe naw akhawn pet vai am hlü.” 27 Acunüngpi, akhawn am mi peta phäh ami mlung käh se khaia, tuia va cit lü nga va mkaiha. Akcüka na phaa nga lo lü a mka na phyen vai. Acunüng tangka mat na hmuh khai. Acun lo lü ka phäh ja na phäha temple khawn va pea,” a ti.

18 Acuna k'um üng, axüisaw he a veia law u lü Jesuh üng, “U ja Khankhaw Pea a kyäp säih kawm?” ti lü ami kthäh. 2 Acunüng Jesuh naw hnasenca mat khü lü, ami maa a ngdühksak. 3 “Akcanga ka ning jah mtheki, nghlat be u lü hnasena mäiha am nami ve üng Khankhaw Pe am pha hlwt uki.” 4 Acunakyase, Khankhaw Pea a kyäp säih vai cun hina hnasenca mäiha a mlung mnemki ni a kyäp säih kawm. 5 “Aupi, ka ngming üng je lü hina hnasenca mäih dokhamki cun kei na dokhamki ni. 6 “Cunsepi, kei na jumkia hina hnasen mat, mkhyekat khaia kyukngtängsakia khyang cun a nghngü üng ksum khawp lü lia thuknak tuia xawtin hin a phäha daw bawk khai ni,” a ti. 7 Jesuh naw, “Khyang he jah mkhyekatsaki khawmdeka da se khawmdeknu hin ihlawka kyühei phyaki ni! Acuna mkhyekatnaka ngkhawe cun aläa thawn khai. Cunüngpi, mkhyekatnak vaia pawhka khyanga phäh ihlawka kyühei phya khai ni. 8 Na kut am a ni üng na khaw naw a ning mkhyekatsak üng, kyükin lü xawtin kawpi. Na kut khaw küm se angsäia mulaia ning xawtina kdama ta, na kut khaw kaa angsäi xünnaka na ceh hin daw bawki ni. (aiönios g166) 9 Acunkäna na mik naw a ning mkhyekatsak üng, kawihin lü xawtin kawpi. Na mik küm se mulaia ning xawtina

kdama ta, na mik mat däng am angdäi xünnaka na ceh hin kyäp bawki ni. (Geenna g1067) 10 “Ahina hnasenca he käh jah hmuhmsit ua. Ami khankhawngsä he cun ka pa vei khankhawa awmki he ni, ti ka ning jah mthehki. 11 Isetiüng ta, khyanga Capa hin khyükie jah thawngkhyah khaia lawki ni. 12 “Ihawkba ni nami ngaih? Khyang mat naw toca aphyä a tak üngka mat khyük se i pawh khai ni? A taw kawkip ja kaw jah hawih hüt lü khyükia taw mat sui khaia mcunga cit khai. 13 Acun a hmuh be üng, vekü kawkip ja kawa kthaka pi acuna khyüki mat a hmuh bea phäha aktäa jeki. 14 Acukba kunga, hina hnasenca he üngka matca pi amdanga a khyüh vaia nami pa khana ka naw am hlüei. 15 Na bena naw a ning mkhyekatnak üng, a veia cet lü a mkhyekatnak nanimäta ksinga a mkhyenak na mtheh vai, na mtheh a ngjak üng na mkhüta kyaki. 16 Acunüngpi na mtheh am a ngjak üng, a mkhyekatnak angsingnak ksing khaia khyang nghngih mat bang jah cehpüi lü na ceh vai. Cangcim naw “Mkhyekatnak naküt üng saksiki nghngih kthum ve yah khai” a tia kba na pawh vai. 17 Acunüng, acun hea pyen pi am a jah ngaih üng, avana sangcim üng nami sang vai. Akpäihnaka sangcima pyen pi am a ngaihsim üng khyang k'yu ja akhawnkawka nami ngaih vai. 18 Akcanga ka ning jah mthehki, khawmdek khana nami mhlät naküt cun khankhawa pi mhläta kya khai, khawmdek khana am nami mhlät naküt cun khankhawa pi mhläta am kya. 19 Ka ning jah mtheh betüki, khawmdek khana aipi nghngih naw atänga ngaisim ni lü nani täsam üng, nani täsam naküt cun ka Pa khankhawa ka naw ning jah pawh pet khai. 20 “Ahawia pi, nghngih kthum ka ngming üng ngcun u lü ami ve üng ami ksunga kei ka vekü,” a ti. 21 Acunüng, Pita Jesuha veia law lü, “Bawipa aw, ka bena naw a na mkhyekatnak üng ivei ka mhlät vai ni? Khyüh vei aw?” ti se,

22 Jesuh naw, “Khyüh vei am ni, khyühkip ja khyüh vei na mhlät vai,” a ti. 23 Acunakyase, Khankhaw Pe cun Sangpuxang mat a mpyaea pupawng ngui jah bükteng lawki üng tängki ni. 24 Acukba a jah teng law üng ngui tan xa k’hläih lei naki mat cun a veia ami lawpüi. 25 Ngui a pu am thung be hlaut se Sangpuxang naw man lü amät mpyaa jawi lü, a khyuca he ja a khawhkhyam naküt pi jah jawisih lü, a lei ami thung vaia a jah mtheh. 26 Acuna mpya cun Sangpuxanga maa a mkhuk am ngdäng lü, “Ka Bawipa aw, na bä ni, na msawkei canga,” avan ka ning thung law be khai ni,” a ti. 27 Sangpuxang naw mpyenei lü hläh be lü a lei naküt avan pi a mhlät. 28 Acunüng, acuna mpya cun cit lü a püi mpyae üngka mat, ngui api a kpu a va hmuh. Man lü “Na pu na thung law bea” ti lü a k’aw üng a kbüh. 29 A püi mpya naw a mkhuk am ngdäng lü, “Na mpyenei lü, na msawk canga, ka ning thung law be päih khai ni,” ti lü, a nghuinak. 30 Cunsepi, käh mpyenei lü am a thung be khawh vei thawng im üng a khyum. 31 Acun cun mpya kce he naw ami hmuh üng aktäa ami mlung na se, Sangpuxang üng acuna mawng cun ami va mtheh u. 32 Acunüng ami Sangpuxang naw khü lü, “Ia am na mawngki nang khyang kse, na nghui naki se na lei naküt ka ning mhlät. 33 Ka ning mhläta mäiha mpyeneinak na püi mpyaa khana pi na tak vai sü.” 34 Sangpuxang thüi lawki naw a mpya cun a lei naküt am a thung be khawh veia thawngim üng a khyum. 35 Acukba bää, khyang naküt naw nami mlungmthin kcang am nami benaa mkhyekatnak am nami mhlät üng khankhawa kaa Ka Pa naw pi nami mkhyekatnak am ning jah mhlät khai ni,” a ti.

19 Jesuh ngthu a pyen päng ja Kalile üngka naw cit lü Jordan mliktuia caye Judah khawa citki. 2 Khyangpänu naw läk law u se Jesuh naw acuia a jah mdaw be. 3 Pharise he a veia law u lü

ami mhnüteinak am, “Khyang mat naw a khyu ia phäha pi ni se a hlüeia kcün üng a hawih vai hin mi thum üng nglawiki aw?” ti lü ami kthäh. **4** Jesuh naw, “Akcüka jah mhnünki naw kpami ja nghnumi a jah mhnün ti hin am nami khe khawikie aw?” **5** Pamhnam naw ‘Kpami naw a nu ja pa jah ceh ta lü a khyua vei ngdawn se nghngih xawi cun mtisa mata kya law khai xawi’ a ti. **6** Acunkäna, nghngiha am ni ti ni, mata kyaki. Acunakyase, Pamhnam naw a jah lu hlin khawsawm cun khyang naw käh jah mtai se,” a ti. **7** Pharise he naw, “Am ani üng ivaia Mosi naw ngkyanaka kca pe u lü hawih vaia a jah mtheh ni,” ami ti. **8** Jesuh naw, “Nami mlungmthin nghlang lü mtheh am ngja uki se, Mosi naw nami khyu nami hawih vaia a ning jah mtheh ni. Cunüngpi a jah mhnünceng üng acukba am ni” a ti. **9** Acunüng Jesuh naw, “Ka ning jah mthehki, aupi a khyu kpami kce am käh bäühma ni se akcea phäha hawih lü, khyu mah beki cun mkhyeki ni, acuna nghnumi khyu na beki pi mkhyekatki ni,” a ti. **10** Acunüng axüisaw he naw, “Acukba ani üng ta am khyu mah üng ni a daw hlü bawk ve,” ami ti. **11** Jesuh naw, “Ahina ngthu cun khyang naküt naw am ngaisim u. Acunüngpi, ngaisim khai hea a jah xü naw ni a mi ngaisim hlü ve. **12** Avang cun a nua puk’um üngka naw käh khyuca mah khai hea a jah mhnün, avang cun khyang naw käh khyuca mah khai hea a jah pyang, avange cun Khankhaw Pea phäh animät käh khyuca mah khai hea nghnüneikie, aupi khyuca mah khai hea tängki naw ngaisim se,” a ti. **13** Jesuh naw Hnasenea khana a kut mtaih lü a jah ktaiyü pet vaia a veia jah lawpüi u se, axüisaw he naw ami jah ksenak. **14** Jesuh naw, “Hnasene ka veia law u se, käh jah mah ua, Khankhaw Pe cun amimia mäiha phäh ni,” a ti. **15** Jesuh naw hnasenea khana a kut mtaih lü acunkäna akcea citki. **16**

Khyang mat law lü, "Saja aw, khankhawa angssäi xünnak ka yah vaia akdaw i ja ka pawh kawm?" ti se, (aiōnios g166) 17 Jesuh naw, "I dawki ti ivai na na kthähki ni? Dawki ta mat däk ni a ve. Angssäi xünnak na yah hlü üng ngthumkhäne jah läklama" a ti. 18 Cawngpyang naw, "Ia ngthumkhäne ni? a ti. Jesuh naw, "Khyang käh na hnim vai, khyanga khyuca käh na mkhyekatnak vai, käh na mpyuk vai, käh na hleihlak vai," 19 Na nu ja na pa na jah leisawng vai, namät naw namät na jawngnaka mäiha na impei loceng na jawngnak vai," a ti, 20 Cawngpyang naw, "Ahin he cun ka dikca üngkhyüh ka jah läk päih ni, i ka pawh ham khai ni?" a ti. 21 Jesuh naw, "Na kümkawı vai na ngai üng, cit lü na tak naküt jawı lü sıh mpyaki he üng ngui na jah yet vai. Acunüng khana na khawh vai ve khai, acunkäna na läk law kawpi," a ti. 22 Cawngpyang naw acun a ngjak üng, pukse lü akcea citeiki. Isetiüng ani cun bawimangkia kyaki. 23 Acunüng Jesuh naw axüisaw he üng, "Akcanga ka ning jah mthehki, bawimangki hin Khankhaw Pe a luh vai aktäa küi ve," 24 Bawimangki Pamhnama Khaw a luha kthaka ta sanghngüksaü mpyüma nghnga khuia a luh vai jä bawki ni," a ti. 25 Axüisawe naw ami ngjak üng aktäa müncan u lü, "Acunüng u naw küikyannak yah khawh khai ni?" ti lü ngthähkie. 26 Jesuh naw jah teng lü, "Ahin cun khyanga phäha i am thawn thei lü pi Pamhnama phäha am thawn theiki am ve" a ti. 27 Acunüng Pita naw, "Tenga ahmäi naküt hawih lü kami ning läk lawki, kami ning läk law phäha i kami ngmangnak khai ni?" a ti. 28 Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mthehki, Tuha Khyanga Capa amäta hlüngtainak ja a bawingawhnak üng a ngawh law üng, nami na läk hlükie pi bawingawhnak xaleinghngih üng ngawhnga u lü, Isarel paca xaleinghngih nami jah uk khai," 29 Aupi keia ngminga phäh a ima pi kyase, a bena cinae pi kyase, a nu

pa pi kyase, a ca hea pi kyase, a khawmdeka pi kyase, jah ceh taki cun acun kân cima aphyä kthaka yah be lü, angsäi xünnak pi yah khai. (aiōnios g166) 30 Acunsepi akmae hnu u lü akhnuae ma law khaie,” ti lü a jah mtheh.

20 Khankhaw Pe cun capyit ngvawng taki khyang mat am tängki ni. Ngawi mat üng a ngvawnga nghlawh khaie a jah ngvah vai sui hüki. 2 Mhnüp at üng tangka mat hlawhei khaia khyang he jah hmuh lü a capyit ngvawnga a jah tüih. 3 Khawpyanga va cit hü lü ngram k’uma amdanga veeikie jah va hmuh lü, 4 “Nangmi pi ka capyit ngvawnga cit lü va nghlawh hnga ua, ka ning jah khyeng khai,” ti se, citkie. 5 Naji xaleinghngih mhnüpungsung ja mkeng naji kthum üng va cit lü pi acukba bäa jah va hmuh lü a ngvawnga a jah nghlawhsak. 6 Acunüng naji mhma bang üng pi va cit hü lü amdangna veeikie a jah hmuh üng, “Ivaia ahikba amdangna nami veeikie ni?” a ti. 7 Acun he naw, “Jah ngvatki u am ve se va,” ami ti, acunüng ngvawngmah naw “Nangmi pi ngvawnga cit lü va nghlawh hnga ua” a ti. 8 Acunüng khaw a mü law üng, ngvawngmah naw a lo ngängki üng, “Nghlawhkie ami van jah khü lü, anghnu säih üng cutei lü akma säih üng dütkia kami ngkheng jah pea,” a ti. 9 Acunüng, mülam naji mhma üng cuteikie cun law u lü, ami khüi khen tangka mat ci do lawki he. 10 Khüi makie cun law u lü khawhah yah khai hea ngai u se pi acukba bäa tangka mat ci däk yah hngakie. 11 Acukba tangka mat däk ci ami do law hnga üng ngvawngmaha veia mtai law u lü, 12 “Anghnua lawki hine naji mat däk va khüikie, amhnüpa khawngling khamei lü kami khüikie am angteha na jah kheng,” ami ti. 13 Ngvawngmah naw mat üng, “Ngaia ka püi, am ning mhlei nawng. Mhnüp mat khüi lü tangka mat hlawhei vai na jumki cen ta.” 14 Na ka ceh lü na ima cita. Hina anghnua lawki

he üng pi nang üng ka pet kân ka pe hlüki. 15 Ka ngui cun kamäta ngjak hlüa am ka pawh thei khai aw? Käh ngvang na lü ka ning jah peta phäh na na mkeiki aw? 16 Acunakyase, akmae hnu u lü, hnukie hma law khaie” a ti. 17 Jesuh Jerusalem da cit lü axüisaw he xaleinghngih lam peia jah khü lü, 18 “Ngai ua, Jerusalem da mi cit khai, acuia Khyanga Capa cun ktaiyü he ja thumksingea kut üng msuma kya khai. Amimi naw thi khaia mkatei khaie. 19 Khyanga Capa cun yaihei u lü, kpai acun he, kutlamktung üng ami hnim vaia khyang mjü kce hea kut üng msum acun he. Acunüngpi amhnüp kthum üng tho be khai,” ti lü a jah mtheh. 20 Acunüng, Zebedea khyu, a cakpa xawi maha Jesuha veia lawki. A mkhuk üng ngdäng lü iyaw täeiki. 21 Jesuh naw, “I ja na ngjak hlü?” a ti. Nghnumi naw, “Hina ka cakpa xawi, Sangpuxanga na thawn law üng, mat na khet da, mat na kcawng da ngaw khai xawia bekhüt na pea,” a ti. 22 Jesuh naw, “I nami tä hman am ksing niki. Ka awk law vaia khawt, nani aw khawh khai aw? Baptican ka khan law vai, nani khan khawh khai aw?” ti se, “Ä, yah khai,” ani ti. 23 Jesuh naw, “Ka awk vaia khawt na awk khawh üng pi, ka khet da ja kcawng da nani ngawh vai cun keia xü thei am ni. Ahina ngawhna cun ka Pa naw a jah xüea phäha kyaki ni,” a ti. 24 Axüisawe xa naw ami ngjak üng, acuna ngbengna xawi cun jah thüinakie. 25 Jesuh naw axüisaw he alanga jah khü lü, “Nami ksinga mäiha, khyang mjü kce hea bawie cun khyang hea khana aktäa bawi u lü, aktäa ami ana sumeikie.” 26 Cunsepi, ahina mäih nangmi üng käh ve se, nangmi üngka mat a kyäp säih vai ngja hlüki ta nami mpyaa kya se. 27 Nangmi üngka mat akma säih vai ngja hlüki ta nami mpyaa thawn se. 28 Khyanga Capa cun khyanga khüih vaia am law; khyang khüih lü a xünnak jah pe lü khyang

khawkän jah thawng khaia a lawa mäiha, nami ve vai,” a ti. 29 Jesuh ja axüisaw he Jerikho mlüh üngka naw ami ceh üng khyangpänu naw jah läki he. 30 Amikmüki nghngih lam peia ngawhki xawi naw Jesuh lam üng citki tia ani ngjak üng ngpyang ni lü, “Davita Capa, Bawipa aw, jah mpyeneia,” ti lü ngpyangki xawi. 31 Khyangpänu naw käh ani ngpyang ti vaia jah mthoh u sepi, aksetama, “Davita Capa, Bawipa aw, jah mpyeneia,” ti lü ngpyang dämdämki xawi. 32 Jesuh naw ngdúi lü, “I ka ning jah pawh pet vai ni nani hlüei,” a ti. 33 Anini naw, “Bawipa aw, kani mika vai be vai ngaih ve ning,” ani ti. 34 Jesuh naw jah mpyenei lü ani mik a jah hneh pet. Acunja ani mik vai law be se, Jesuh läki xawi.

21 Jesuh ja axüisaw he Jerusalema law u lü Olip mcung, Betphake ngnam ami pha law üng Jesuh naw, “Axüisaw xawi nghngih maa jah na tüih lü, 2 nani maa vekia ngnama cit ni lü, sanghngaksaü mat ja, a ca ami jah kphung nani hmuh khai. Jah sut ni lü ka veia nani jah lawpüi vai.” 3 Khyang naw a ning jah kthäh üng, “Bawipanaw jah hlüei ve,” nani ti vai. Acunüng angxita ning jah tüih law khai ni,” a ti. 4 Ahin avan cun sahna naw a na pyen law, 5 “Zion mlüh üng mthoh ua, Tenga, na Sangpuxang na veia law ve! Ani cun a mlung nem lü sanghngaksaü, ja sanghngaksaüca xawia khana ngcumki,” ti akümkawinak vaia kyaki. 6 Acunüng, axüisaw xawi naw cit ni lü, Jesuh naw a jah mtheha mäiha ani va pawh. 7 Sanghngaksaü ja a ca cun jah lawpüi u lü, ami suisake a khana jah mtaikie naw, Jesuh cun a khana ami ngawhsak. 8 Khyangpänu naw ami suisak lama ami jah phah üng, avang naw nghleng hnahe jah ksawm u lü jah phahkie. 9 Khyangpä a ma a na citkie ja amät läki he naw, “Hosana Davita Capa, Bawipa ngming am lawki

josennak be se! A hlüingnak säih khankhawa Hosana,” ti lü, ngpyangkie. 10 Jerusalem a pha law üng, mlüh üngka ami van üicai u lü, “Ani u ni?” ti lü pyenkie. 11 Khyangpänu naw, “Hin cun sahma Jesuh, Kalile hne, Nazaret mlüh üngka ni,” ami ti. 12 Jesuh Temple k’uma lut lü Temple k’uma jawitukie ja kheikie jah sät lü tangka mhlaike ja müm jawikiea ngawhnake, avan a jah hukxänin. 13 Acunüing Jesuh naw, “Cangcim üng, ‘Ka im cun ktaiyünak ima sui khaie’ ti lü ng’yuki, nangmi naw mpyukeiea ngthupnak ima pyang ve uki” a ti. 14 Amikmü ja akxoe, temple k’uma law u se Jesuh naw a jah mdaw be. 15 Ktaiyü ngaie ja Thum mtheie naw müncanksee a pawhmsah ja, hnasene naw, “Hosana Davita Capa,” ti lü, ami ngpyang hmuh u lü aktäa ami mlung soki. 16 Jesuh üng, “Amimi naw i pyenkie ti na jah ngjaki aw?” ami ti. Jesuh naw, “Ä, hnasene ja cihtui k’aw naca hea mpyawng üng mhlünmtainak na yahki ni,” ti lü ng’yuki am nami khe khawiki aw?” a ti. 17 Jesuh naw jah hawih hüt lü Bethanih mlüha cit lü acuna mthan cun acuia ipki. 18 Ngawilama mlüh da a nghlat law be üng, a ei ngaih lawki. 19 Kthei thing lam peia hmu lü kthei thing da cit kyawki, am ngthei lü a hnah däk ve se a hmuh. “Käh ngthei ti sümsüm kawpi,” ti se, acunüing kthei thing cun ngjai lü thiei lawki. (aiōn g165) 20 Axüisawe naw acun ami hmuh üng, “lhawkba Fik dung akjangnua khyawngei lawki ni?” ti lü müncankie. 21 Jesuh naw jah msang lü, “Akcanga ka ning jah mthehki, jumei kchang lü mlung hlawthlatnak am nami tak üng hina Fikdung däk am ni lü, hina mcung üng, ‘Hin üngka naw ngnawn lü mlaktuia kya se’ nami ti üng nami tia mäiha kya khai.” 22 Nami jumei üng nami täsam naküt nami yah khai,” a ti. 23 Templea law be lü a jah mthei k’um üng, ktaiyü ngaie ja a xüe a veia law u lü, “Ahin he jah pawh vaia ia ana ja na tak? U naw

ahin he na jah pawhak vai ana a ning pet ja?" ti lü ami kthäh. 24 Jesuh naw jah msang lü, "Kei pi mat däk ka ning jah kthäh khai. Nami na msang üng, kei naw pi ahin he ka jah pawhnak vaia ia ana ka tak cun ka ning jah mthekh khai." 25 Johana a baptican hin hawia khyüh lawki ni? Pamhnam üngkhyüh mä. Khyang üngkhyüh mä" a ti. Amimäte naw ngcuh u lü, "I mi ti khai ni. Pamhnam üngka naw ni" mi ti üng mä, "Ise Johan am nami kcangnaki ni," ti hlü kbak. 26 "Khyang üngka naw" mi ti üng pi khyang he naw i ami pawh vai ti kyühei phyaki. Isetiüng, khyang avan naw Johan cun sahmat mat ti ksingki he," ami ti. 27 Jesuh üng, "Am ksing ve u nawng," ami ti. Jesuh naw, "Kei pi ia ana am ka pawh ti am ning jah mthekh hlü veng," a ti. 28 "Ihawkba nami ngaiki ni? Ahlana nghngih canaki khyang mat vek. Akdäma veia cit lü, "Ka ca aw, tuhngawi ngvawnga cit lü va khüia," a ti. 29 A ca naw, "Kaa! am cit hlü veng," a ti kyaw, akäna a mlung nglat law be lü citki. 30 Acunüng anghngihnaka veia cit lü acukba bäa a mthekh. Ani naw, "Ä ja, cit kawng," ti lü am cit. 31 Ahin xawi üng u naw ni a paa ngjakhlü a pawh?" a ti. Amimi naw, "Akdäm ni," ami ti. Acunüng Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mthekh, akhawnkawke ja nghnumi ksee nami maa Pamhnama Khawa lut ve u." 32 Isetiüng ta Baptican Johan lam kdaw ning jah mhnuh khaia law se am jumei uki; cunsepi, akhawnkawke ja nghnumi ksee naw ani jumkie. Acun nami hmuh käna pi ngjut lü am jum uki," a ti. 33 Jesuh naw, "Msumcäpnak akce ngai betü ua: khyang mat ngvawngmah vek, acun naw capyit ngvawng pyang lü ngvawng lü capyittui suinak vai khui co lü, ngängnak vai kyäng a sak. Khüikie üng jah khah lü athuknaka khaw kcea kdungki. 34 Capyit angtheih lawa kcün üng, amäta hama capyit ngthei kbit khai hea a mpyae ngvawng ngängkiea veia a jah

tüih. **35** Ngvawng ngängkie naw ngvawngmaha a mpyae jah man u lü mat ami kpaih, mat ami hnim, mat lung am ami vawih. **36** Acunüng ngvawngmah naw akcüka kaa kthak nungkia, a mpya kce he a jah tüih betü. Acunsepi acukba kunga ami jah na pawh betü. **37** Akpäihnaka amäta ca, “Ahin ta leisawng khaie ni, am pawh hngaläk u” ti lü a tüih betü. **38** Cunsepi ngvawng ngänge naw ami hmuh üng, “Hin hin ngvawngmaha ca va ni kbak. Law ua mi hnim lü a khawh mi bi vai u,” ti u lü, **39** man lü ngvawng kpunga xawt lü ami hnimin u. **40** “Tuh ta ngvawngmah a law üng, ngvawng ngängkie cun ihawkba jah pawh khai ni?” a ti. **41** Msang u lü, “Acuna khyang ksee cun jah hnim khaia ngsing ve. Ngvawng pi capyit angthei law kcün üng, tha law khai hea khyang kce he üng jah khah khai,” ami ti. **42** Jesuh naw “Cangcim naw a pyen am nami khe khawikie aw? “Imksae naw am daw se ami hawiha lung cen, akdaw säih lunga thawn law khawiki. Ahin cun Bawipa naw a pawha kyaki, ahin cun müncan vaia kyaki, ihlawka müncan phyaki ni!” **43** Acunakyase, ka ning jah mthehki, “Pamhnama Khaw ning jah hut lü ngtheisak pungpyahsak khaia khyang he üng jah pet vai. **44** “Aupi, hina lung üng kyaki cun khuikhaiei khaia bo vai. Ahina lung naw a kyaknak cun mput khuia thawn khai,” a ti. **45** Ktaiyü ngvaie ja Pharise he naw acuna msuimcäpnak cun ami ngjak üng, amimi a jah tinak ti ksingki he. **46** Acunüng, man khai hea ami bü. Cunsepi Jesuh cun sahma tia jumeikia khyangpänu ami jah kyüh.

22 Jesuh naw msuimcäpnake am khyang he üng a jah mtheh betü. **2** “Khankhaw Pe cun a capaa phäh cambum khaia ngtünki Sangpuxang mat am tängki. **3** “Cambumnaka law lü buh pawh bükei law khai khine jah khü khai hea a mpyae a jah tüih,

cunsepi, am law hlü u. 4 “Acunüing, a mpya kce he jah tüih betü lü, “Müei vai pyang päng ni, ka semce ja khyükseie akthaü säih jah hnim veng, ahmäi küm päng ve, cambumnaka law ua,” ti lü khine üng jah mtheh u bä’ a ti. 5 “Cunsepi, khine naw käh cuhlihei u lü animäta khut pawh khaia citei hükie: mat a loa cit lü, mat betü kdungei huki. 6 Avang naw Sangpuxanga mpyae jah man u lü jah kpai lü ami jah hnim u. 7 “Acun Sangpuxang naw a ngjak üng thüi lü a yekape a jah tüih. A mpyae jah hnimkie cun ami van jah hnim lü ami mlüh pi mei am a jah mkhieh pet. 8 Acunkäna a mpyae jah khü lü, ‘Cambumnak pyang päng ni, cunsepi, jah cükeia khyang he ei khaia am ngkawih ve u. 9 ‘Tuh ta lamnea cit hü u lü nami hmuh naküt jah va khü hü ua’ a ti. 10 Acunüing, a mpyae cun lam naküt üng cit hü u lü, ami hmuh naküt akdaw akse jah mkhäm lü jah lawpüi u se, cambumnaka im cun khin am beki. 11 “Sangpuxang cun khine jah bükteng khaia im k’uma a law üng, khin mat cambumnak suisak am jihki a hmuh. 12 “Sangpuxang naw, ‘Ka püi aw, ihawkba, cambumnaka suisak am jih lü na lawki ni?’ a ti. Cunsepi acuna khyang naw i pi am ti be. 13 “Acunüing, Sangpuxang naw a mpyae üng, ‘A kutkhawe jah pinpawk lü anghmüpnaka xawt ua. Acuia a mni cui hakyetnak am kyap khai’ a ti. 14 “Jesuh naw, “Khüa khyang da kyaw lüpi xüa khyang ngcek ve” a ti. 15 Acunüing, Pharise he naw a ngthähnak am Jesuh man vaia lam sui lü cengkie. 16 Pharise he naw ami hnukläke avang ja Heroda hnukläke avang Jesuha veia jah tüih u lü, “Saja aw, nang cun akcang na pyenki ti kami ksingki. Akce he naw ihawkba ngai khaie ti käh cäi na lü, Pamhnam naw khyang he a jah ngjak hlüa mawng khyüngtak na jah mtheiki. Isetiüing nang cun naw ua mikhmai pi am tengki. 17 “Ihawkba na ngaih jah mtheha? Mi thum naw Empero üng

akhawn pet vai hin nglawiki aw, am nglawiki aw?" ami ti. **18** Acunsepi, Jesuh naw ami ngneikse jah ksing lü, "Hypocrite aw, ise nami na mhnüteikie ni? **19** "Akhawn ngui hawia ni? Na mhnuh ua" a ti. Acunüng tangka mat a veia ami lawpüi. **20** Acunüng, Jesuh naw, "Hin hin ua lup ja ua ngming ni a ve?" a ti. **21** "Empero ni," ami ti. Acunüng Jesuh naw, "Acukba ani üng, Empero üng sängeiki Empero üng pe ua, Pamhnam üng sängeiki Pamhnam üng pe ua," a ti. **22** Acun ami ngjak üng, müncan u lü akcea ami ceh tak. **23** Acuna mhnüp üng, khyang kthi am tho be khawi u tiki Sadukee avang Jesuha veia lawki he. **24** "Saja aw! Mosi naw khyang mat am ca lü a thih üng, a na naw khäm be lü a casak vai. Acunüng akthia caa ngai vai," a ti ni. **25** "Tuh a bena khyüh xüngkie, a khyu hmeinu cun a na naw a khäm be. **26** "Acukba bäa anghngihnak ja akthumnak pi am ca u lü, akhyühnak cäpa thih päihkie. **27** "Akdüta acuna nghnumi pi thiki. **28** "Acunakyase, thikie ami thawh law bea mhnüp üng, acuna nghnumi cun ngbengna khyüh üng ua khyua kya khai ni? Angtu naw ami khyunak" ti lü ami kthäh. **29** Jesuh naw jah msang lü, "Nami mkhyekie ni! Cangcim ja Pamhnama khyaihBahnak am nami ksinga phäh ni. **30** "Akhie ami thawh law bea mhnüp üng, amimi cun khankhawa khankhawngsä hea mäiha am ngkhyungla ti u. **31** "Pamhnam naw nami veia akthiea thawhnak bea mawng a pyen am nami khe khawikie aw? **32** 'Kei Abrahamama Pamhnam, Isaka Pamhnam, Jakopa Pamhnam' Pamhnam cun akthiea Pamhnama am ni, akxüngä Pamhnam ni," ti lü, a jah mtheh. **33** Acun khyangpäe naw ami ngjak üng, a jah mthimthang cun müncan nakie. **34** Acunüng, Sadukee jah mkhütki ti, Pharise he naw ami ksing üng alanga ngcun law u lü, **35** ami ksong üngka mat, thum ksingki naw kthähnak üng

man vaia ngtängki. 36 “Saja aw, i ni Mosia thum üng akü säiha ngthupet cun?” a ti. 37 Jesuh naw, “Na Bawipa Pamhnam cun na mlung avan, na ngmüimkhya avan, ja na ksingnak avan am na mhläkphyanak vai.’ 38 “Ahin cun akdäm säih ja akü säiha ngthupeta kyaki. 39 “Anghngihnak cun: ‘Na impei loceng namät na kphyanaka mäiha na kphyanak vai.’ 40 “Ahina ngthupet nghngih üng Mosia thum naküt ja sahma hea mtheimthang naküt avan phungki ni,” ti lü a jah mtheh. 41 Acunüng, Pharise he avang ami ngcun law üng Jesuh naw jah kthähki. 42 “Mesijah hin ia ni nami ngaih? Ua ksawn üngka ni?” a ti. “Ani cun Davita ksawn üngka ni,” ti lü ami msang. 43 ‘Acunüng Jesuh naw, “Ise ngmüimkhya naw Davit üng “Khritaw cun Bawipa aw” ti lü a khüsak?” Davit naw pyen lü, 44 ‘Bawipa naw ka bawipa üng a mtheh ta: ka khet da ngawa na yee na khawa kea am ka jah taka küt üng” a ti. 45 “Davit naw Khritaw üng Bawipa ti lü a khü üng, ihawkba Mesijah cun Davita ksawn thei vai ni?” a ti. 46 U naw pi ngthu mkhap matca am pi am msang be u. Acuna mhnüp üngka naw cutei lü u naw i pi am kthäh ti u.

23 Acunüng, Jesuh naw axüisaw he ja khyangpäe jah mthehki. 2 “Thum mtheie ja Pharise he Mosia ngawhna üng ngawkie. 3 “Acunakyase, aipi ami ning jah mtheha mäiha nami ve vai, cunsepi ami pawh käh nami jah läkei vai. Ami pyena mäiha i am pawh khawi u. 4 “Aktäa yüh lü phüi sekia phüih pyang u lü khyanga ngkyang üng mtaihkie. Amimät naw ta ami kut mdawngca am pi am hnet hlü u. 5 “Khyang he naw ami jah hmuh hmuh vaia khut pawhkie. Cangcim üng a vea kba; khyang naw ami jah münna vaia, ami mcea sawm lü ami ban ami pinnak mehvun yüiteng ua. 6 “Eiawknak pawia adawna säih ngawhna üng ngaw hlükie. Sinakoka pi akdaw säiha ngawhna

üng ngawh vai jawngnakie. 7 “Jawhtuknaka pi ami jah leisawng vai, ‘Saja aw’ ti lü jah khü vai jawngnakie. 8 “Nangmi naw ta ‘Saja aw’ ti lü ami ning jah khü vaia käh ve ua. Isetiüng ta, nangmi cun avan tängei u lü Saja pi mat ni nami tak. 9 “Khawmdek khana u pi, ‘Pa aw,’ ti lü käh khü ua. Isetiüng ta nami pa mat däk khankhawa veki ni. 10 “Mkhawnga ami ning jah khü vaia käh ve ua. Isetiüng ta, nami mkhawng cun Mesijah mat däk ni. 11 “Nangmi üng kyäp säihki cun nami mpyaa kya yah khai. 12 “Aupi, amät mhlünmtaieiki cun nem säih khai, amät mhnemeiki cun mhlünmtaia kya khai. 13 “Nangmi thumksinge ja Pharise he, hypocrite aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, khyang hea maa Khankhaw Pe ksawh khai ve uki, nanimät pi käh lut u lü lut khaie pi nami jah mkhyawhki. 14 “Thum mtheie ja Pharise he, nangmi hypocrite aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, hmeinue jah ei aw u lü ami im nami jah huteiki. Mkhyekatnak am a ngdangnak vaia, khawvei veia nami ktaiyüki. Acunakyase, kshelen bawkia mkatnak nami khamei khai. 15 “Thum mtheie ja Pharise he, nangmi hypocrite aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, Judahea jumeinak üng khyang matca a law vaia tuilawng khawkawng naküt lümkan lü nami cit hüki. Ngpyawt lawki pi namimäta kthaka anghngiha Mulai Pea nami cehsaki. (Geenna g1067) 16 “Khyang mikmüe aw! nami jo se ve, “Aupi Temple be lü ng’yünceki cun amdang ni, aupi Temple üngka xüi be lü ng’yünceki cun a pyena mäiha kyaki ni,” nami tiki. 17 “Amikmü yawk’ange aw, i ja adaw bawk? Xüi mä a daw bawk? Xüi ngcimsakia Temple mä a daw bawk? 18 “Kpyawngkung be lü ng’yünceki cun amdang ni, kpyawngkunga khana peta petmsawt be lü ng’yünceki cun a pyena mäiha kyaki ni,” ti lü nami jah mtheiki. 19 “Ihlawka nami mik müki ni, i ni a daw bawk?

Petmsawt mä a daw bawk? Acuna petmsawt ngcimcaihsakia kpyawngkung mä a daw bawk? 20 “Acunakyase, kpyawngkung be lü ng'yünceki cun acuna kpyawngkung ja a khana vekia petmsawte, avan be lü ng'yünceki ni. 21 “Temple be lü ng'yünceki cun acuna Temple ja a khuia vekia Pamhnam be lü ng'yünceki ni. 22 “Khankhaw be lü ng'yünceki cun Pamhnama ngawhnak ja acunüng ngawki be lü ng'yünceki ni. 23 “Thum mtheie ja Pharise he, nangni hypocrite aw, nami jo se ve. Thingkthei yawpai ja tawixüng ankseie xa üng mat nami peki. Acunsepi, aktung bawk thum üng jah läklam vai: ngsungpyunkia bilawhnak, mpyeneinak ja cingcainake jah hawihinkie. Ahin he cun käh jah hawih lü nami jah läklam vai. 24 “Lam msümki khyang mikmüe aw, mkhoyang mat pi käh pa khaia tui mcim u lü sanghngüksäü nami mjaweiki. 25 “Thum mtheie ja Pharise he, nangni hypocrite aw! nami jo se ve. Isetiüng, khawt ja kbe a kpung nami mthiki, a k'uma hleihlaknak ja ngtawngeinak am beki ni. 26 “Pharise mikmüe aw, khawt ja kbe a ngcim vaia a k'um mthi ma ua. Acunüng a kpung pi ngcim hnga khai ni. 27 “Thum mtheie ja Pharise he, nangni hypocrite aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, nangmi cun ng'utnak lungdü akbawk, a kpunga angtoa ngdang lü a k'um yuhe ja yawk kthue am be lü mtüihkhehki am nami tängki. 28 “Acukba nangmi pi akpunga khyang naküta veia ngsungpyunkia mäiha nami ngdangki, acunsepi nami mlung k'uma Pamhnam khut pawhkia nami ngsaihnak ja am dawkia ngaihnak mkhyekatnak beki. 29 “Thum mtheie ja Pharise he, nangmi hypocrite aw, nami jo se ve. Isetiüng ta, sahma hea mkhya ime jah sa u lü akdawa xüng lü awmki hea phäh yepim nami saki. 30 “Mi pupaea kcün üng, mi na ngtüi law hngaa ta, sahma he ami jah hnimnak üng am mi na bawibeng hnga khai sü,' nami tiki. 31 “Acunakyase,

sahma hnimkia ksawna nami kya cun nami ksingki ni. **32** “Nami pupaea mkhyekat nami kpha vaia nangmi pi mkhyekat betü ua. **33** “Nangmi kphyue ja kphyua ca he aw, mulai nami cehnak vai üngka naw ihawkba nami lä't thei khai ni? (Geenna g1067) **34** “Acunakyase, cangcim üng a na pyen khawi cun, ‘Sahmae, khyang ktheme ja, ngthungcim ksinge, ka ning jah tüih law pet khai. Avang nami ja hnim khai, avang kutlamktung üng nami jah taih khai, avang sinakok k'uma jah kpai u lü, mlüh mat üngka naw mlüh mata cit lü nami jah mkhuimkha khai. **35** “Acunakyase, khyangdüng Abelaha thisen üng tün lü, Temple k'uma ja, Temple ja kpyawngkunga nglaka nami hnim Barakiha capa Zakhariha thisen cäp, ja khawmdek khana khyangsongpyune, ami jah hnim naküta thisen cun nami khana pha khai. **36** “Akcanga ka ning jah mthehki, khyang hnima phäh ksükcetnak avan cun tuh ka khyang hea khana pha law khai! **37** “Aw Jerusalem, Jerusalem, sahma he jah hnim lü na veia ami jah tüih law khyang he lung am na jah vawiki aw! AINU naw, a ca he a ngphya keha a jah mkhäma kbaa, khawvei na canae jah mkhäm be vai ka ngaihki? Cunüngpi, acun am na jumki. **38** “Acunakyase Na temple cun axawnga na veia ning hawih peta kya ve. **39** “Ka ning jah mthehki, tuh üngkhyüh ‘Bawipa ngming üng lawki Pamhnam naw josennak be se' am nami tia küt cäpa, ka hmai am na hmu ti uki,” a ti.

24 Jesuh Temple üngka naw akcea a ceh üng, axüisaw he naw Temple ime mhnuh khai hea a veia lawki he. **2** Jesuh naw, “Hin avan nami jah hmuki am niki aw? Akcanga ka ning jah mthehki, lung matca pi, hin üng am ve khaia a pyehnak vaia kcün pha law khai,” a ti. **3** Olip mcunga khana a ngawh üng axüisaw he ampyua law u lü, “Itüha, acukba thawn law khai ni?”

Na lawnak vaia akcün ja akpäihnak kcün msingnak vai cun i ni? Jah mtheha” ami ti. (aiōn g165) 4 Jesuh naw, “U naw pi käh a ning jah mhleimhlak vaia mceiei ua. 5 “Khyang khawkän ka ngming üng law lü, Keia hana ngsaih lü ‘Kei, Khritaw ni’ ti lü khyang khawhah jah mhlei law khaie. 6 “Nami peia ngtuknake kthaie ja athuknaka pi ngtuknaka thange cun nami jah ngja law khai. Cunüngpi käh cäicing kawm uki. Acuna ngkhawe cun thawn law khaie, cunüngpi akcüna päihnak tinak am ni. 7 “Pee mat ja mat, pungnu mat ja mat, ngtung’at law khaie. Mdek alum üng, khaw jaw khyat pai law khai, ngkhyü ngsün law khai. 8 “Ahin he cun na hmi hlüki a huiheia mäiha khuikhanakea cuteinaka kyaki. 9 “Acunüng ning jah man u lü ami ning jah mkhuimkha vai ja ami ning jah hnim vaia khyang hea kut üng ning jah ap khaie. Khyang naküt naw keia phäh ning jah hneng khaie. 10 “Acuna kcün üng khyang khawhah naw ami jumnak hawih u lü mat ja mat nghneng law khaie, hleihlak law khaie. 11 “Sahma ksee po law u lü khyang khawhah jah mhleimhlak law khaie. 12 “Am dawkia khut pawhnak da law lü mhläkphyanak ng’yeng law khai. 13 “Cunsepi, adütnak vei cäpa jumeiki naw küikyannak yah khai. 14 “Khankhaw Pea mawng thangkdaw cun khawmdek van üng sang lü khyang naküta veia saksia mdanga kya khai. Acun käna akcüna päihnak pha law khai. 15 “Sahma Danjelah naw cangcim üng a pyena kba, ‘Kpyükpye theiki kyükyawkse angcimcainhak säiha ngdúi se, nami hmu khai. 16 “Acunüng Judaha vekü naküt mcungea dawng u se. 17 “Mkhyung khana vekü im k’uma a ka lo khaia käh kyum law se. 18 “Loa vekü naw pi a suisak loei khaia käh nghlat be se. 19 “Acuna mhnüp üng mpyaikie ja cihtui k’aw naca kpawmeikie ta aktäa khuikha khaie ni. 20 “Nami dawngnak vaia mhnüp cun khawksik khya ja Sabbath mhnüpa

käh a kya vaia Pamhnama veia ktaiyü ua. 21 “Khawmdek a ngtüi üngkhyüh am hmuh khawi, malama pi am hmuh be ti vai khuikhatnak kyühkse cun pha law khai. 22 Khawmhnüpe cun Pamhnam naw a jah tawisak päng ni; am a tawisak vai sü üng, u pi xüng khai am ve. A jah xüa khyang hea phäh Pamhnam naw khawmhnüpe cun jah tawisak khai. 23 ‘Hia ni Khritaw, cuia ni Khritaw’ tiki a ve üng, käh nami kcangnak vai. 24 ‘Isetiüng ta, Khritaw kcang am nkie ja sahma ksee po law khaie. Pamhnama jah xü khyang he pi a thawn theia ta, ami jah mhleinak vaia müncanksee pi jah pawh law khaie. 25 “Ngai ua, akcün am a pha law ham üng ma lü ka ning jah mthet päng ni. 26 “Acunakyase, ‘Mesijah cun khawmkyanga ni’ ami ti üng käh nami ceh vai! Ani cun ‘Angthupnaka ve ve’ ami ti üng pi käh jah kcang na ua. 27 “Nghngilaw da mlaih se khawkyak cäpa khaw a vaia kba, Khyanga Capa cun law be khai. 28 “Ahawia pi akthia venaka, langktahe ngcun khaie ni. 29 “Acuna, khuikhatnaka mhnüpe kähna, khaw nghmüp law khai. Khyalawn pi am vai law ti. Aisie khankhaw üngkhyüh kya law khaie, khankhaw khyaihbahnake pi ami venak üngka naw jah ksät khai. 30 “Acunüng khyanga Capa msingnak cun khana ngdang law khai. Khawmdek khyang naküt Khyanga Capa hlüngtai kyäpsawknak am khana khawngmei ngcum lü law be se, hmu u lü kyap khaie. 31 “Pungnu tum lü a khankhawngsä he naw a xüe cun khawmdek avan üng jah mkhäm hü be khai hea jah tüih law khai. 32 “Hina Fikdung üngka naw ngtheingthang ua. A kpyange tawi law u lü a hnah a hlip law üng, khawkhye cäh lawki ti, nami ksingki he. 33 “Acuna kba ni, nangmi naw ahin he nami jah hmuh üng, akcün cäh law lü mkawt pei pha lawki ti ksing ua. 34 “Akcanga ka ning jah mthetki, tukbäh ksawn üng khyang he am ami thi päih ham üng

acun he avan cun kümcei law khaie ti süm ua. 35 “Khawmdek ja khankhaw khyük ni sepi, ka khyü nglung matca pi a kümcei kaa käh khyük yah khai. 36 “Acuna mhnüp ja akcün cun iti üng pha law khai ti, u naw pi am ksing. Khankhawngsäe naw pi am ksing u. Capanaw pi am ksing. Ka pa däk naw ni a ksing. 37 “Khyanga Capa a law be vai cun Naweä kcün üngkaa mäiha kya law khai. 38 “Mlikpitui am a phu law hama kcüne üngka naw Nawe mlawng k’uma a luh vei cäp, khyang he cun ei awkie, nghnumi ja kpami ngkhyunglakie; 39 “Mlikpitui phu law lü khyang avan a jah cehin vei cäpa i käh sim lü awmki he. Acun üng ami vea mäiha, Khyanga Capa a law be vai üng pi acukba kya law khai. 40 “Loa ve yümki xawi üng mat jäk lü mat hawih hüt khai. 41 “Ksum su yümki nghnumi nghngih üng mat jäk lü mat hawih hüt khai. 42 “Nami Bawipa a lawnak vaia akcün am nami ksingkia kya se, a na ngäng ua. 43 “Im mah naw mpyukei a law vaia kcün a ksing vai sü ta, a im mpyukei naw käh a kpye vaia mtät kyet khai ti nami ksingki. 44 “Acuna mäiha, nangmi pi a na ngcüngcei ua. Isetiüng ta, Khyanga Capa cun am nami sümhmua kcün üng law be khai. 45 “Im mahpa naw, a imbunga eiawk akcün phäh phäh üng jah pyangmtham pawhmsah khaia a mcawn themngvai lü cingcaikia mpya cen u ni? 46 “Acun he jah na pawhmsah se a mahpa naw ima a law be üng, a hmuh lawa mpya ta a josen ve. 47 “Akcanga ka ning jah mtheki, amahpa naw acuna mpya üng a khawh naküt ap khai. 48 “Cunsepi, mpya kse ania üng ta, ‘ka mahpa a law be vai hjo ham khai ni’ ti lü ngaihniipi. 49 “A püi mpyae jah kpai lü ju awk ktai k’eiea hlawnga a na eiawk hü hngaki. 50 “Am a ngaihnmuh ja am a na ksinga kcün mhnüp mat üng, acuna mpyaa mahpa law be khai. 51 “A mahpa naw

a mtemtea mawilü hypocritea venaka vesak hnga se, acuia kyahnak ja, mnicui hakyetnak am khuikhatnak khamei khai.

25 Acunkäna, Khankhaw Pe cun nglamica xa, ami meim jah ceh lü ca mbumki a na do khaia, citkie üng tängki ni. **2** “Mhma cun am cingcai u, akce mhma ta cingcaikie. **3** “Am cingcaikie cun ami meim cehpüi u lü meitui um üng am ceheisih u. **4** “Acunsepi, akcinge cun ami meim üng meitui a bea thea um üng meitui abe ceheisihkie. **5** “Ca mbumki am pha law nai se, ami van ngam u lü ipeikie. **6** “Mthan nglunga, ‘Ca mbumki law ve, law lü do law ua,’ ti lü ngpyang kthai ngthang lawki. **7** “Nglamica he cun ami van xak law u lü ami mei ime jah pyaneikie. **8** “Am cingcaikie naw, ‘Akcinge üng nami meitui jah pe lawca ua, kami meim thi law hlü ve’ ami ti. **9** “Akcinge naw, ‘Kaa, keimi ja nangmia phäh meitui am khäk hlü ve. Cit lü namimäta phäh va khyäiei ua’ ami ti. **10** “Acunüng, meitui khyäi khai hea ami va ceh k’um üng, ca mbumki law lü meitui taki he cun am atänga ca mbumnaka jah lutpüi lü ksawh ami khaih u. **11** “Acunkäna, nglamica kce he pi law hnga u lü, ‘Bawipa aw, Bawipa aw, lut law hnga vang ung’ ami ti. **12** “Ani naw, ‘Akcanga ka ning jah mthehki, nangmi am ning jah ksing nawng’ a ti. **13** “Ia kcün ja amhnüp üng Khyanga Capa law be khai ti, am nami ksingkia kya se, a na ngcüngceiei ua. **14** “Khankhaw Pe cun khyang mat kdunglawng hü khai naw a mpyae jah khü lü a khawhkyeme jah mceisaki am tängki ni. **15** “Ami khyaihnak üng ngkäkia, mat üng ngui thawng mhma, mat üng thawng nghngih ja mat üng thawng at cima jah pe hüt lü kdung hüki. **16** “Thawng mhma yahki naw ta cit ktäi lü a ngui cun am kungpang hü lü thawng mhmaa a pungsak. **17** “Acukba bäa thawng nghngih yahki naw pi thawng nghngiha a pungsak. **18** “Cunüngpi, thawng mat yahki

naw ta amahpa ngui cun cehpüi lü mdek k'uma a va cümin.

19 "Khawvei angkaw käna ami mahpa law be lü a jah pet hüt nguia mawng a jah kthäh. 20 "Thawng mhma yahkia mpya naw ta a yaha ngui thawng mhma lawpüi lü, 'Ka mahpa aw, thawng mhma na na pet hüt; tenga, thawng mhma ka yahsih ni' ti lü a msum be. 21 "Amahpa naw, 'Daw ve, nang hin daw lü sitihkia mpya ni; apica üng na sitihkia kyase, kei naw khawhaha ka ning ap khai ni. Law lü na mahpaa dä ayüma jekyaia' a ti. 22 "Acunüng, thawng nghngih yahki pi law hnga lü a yaha ngui thawng nghngih lawpüi lü, 'Ka mahpa aw, thawng nghngih na na pet hüt; tenga, thawng nghngih ka yahsih ni' a ti. 23 "Amahpa naw, 'Daw ve, nang hin daw lü sitihkia mpya ni; apica üng na sitihkia kyase, kei naw khawhah ka ning ap khai ni. Law lü na mahpaa dä ayüma jekyaia' a ti. 24 "Thawng mat yahki pi law lü, 'Ka mahpa aw, nang cun na khaki, am na sawnaka na atki, mci am na phuhnakaa pi na mcunki' ti ka ksingki. 25 "Acunakyase kyühei lü, ka va citki naw mdek k'uma ka k'uhin ni. Tenga, acuna mä se na ka bi bea," a ti. 26 "Amahpa naw, 'Nang mpya kse, mpya kdam! Am ka sawnaka ka atki, mci am ka phuhnaka ka mcunki' ti na ksingki am niki aw? 27 "Ka ngui cun ngui cümnak ima jah va kpuki se, ka law be üng ka ngui pung se ka yah be vai sü. 28 "Tuh ta, hina veia ngui la be lü ngui thawng xa taki üng pe ua. 29 "Isetiakyaküng, khawkän yah thei lü taki üng, a tak law dämdäm vaia pet sih vai. Cunüngpi, i pi am ta lü am sui theiki üng, a takca naküt huh be vai. 30 "Ia pi am ngmangnaka mpya, anghmüpnak, kpunga va xawt tawn hü ua. Acuia khuikha mpyensetnak am mnicui hakyet lü ve khai,' ti lü a jah mthet. 31 "Khyanga Capa cun Sangpuxanga mäiha a khankhawngsä ngcime am atänga a law be üng, a Bawingawhnak üng ngaw

khai. 32 “A maa, khyang mjü naküt ngcun law khaie. Acunüng
 toksäm naw a toe mee ksung üngkhyüh a jah mtaia kba khyang
 mjü naküt cun jah mtai law khai. 33 “Khyang ngsungpyune cun
 a khet da jah ta lü, akce he cun a kcawng da jah ta khai. 34
 “Acunüng, Sangpuxang naw a khet da kae üng, ‘Law ua, ka pa
 naw dawkyanak am a ning jah kbe, khawmdek angtüi üngkhyüh
 nami phäha pyan päng Khankhaw Pe cen ka na ua. 35 ‘Ei ka
 cawi üng na na tumbeiki; tui ka xai üng tui na na peki; Khina ka
 kya üng pi na ima na na khin naki; 36 ‘Suisak kpuma ka ve
 üng, nami na msuimsaki; am ka phetyai üng, nami na msümcei
 büktengki; thawng ima ka ve üng pi, ka veia nami lawki he,’ ti
 law khai. 37 “Khyang ngsungpyune naw, ‘Bawipa aw, itüh üng ei
 cawiki se ning hmu u lü, kami ning mbei ni? Itüh üng tui xaiki
 se tui kami ning tu ni? 38 ‘Itüh üng, khina kya lü, kami ning
 khinnak ni? Itüh üng suisak kpuma veki se, kami ning msuimsak
 ni? 39 ‘Itüh üng am phetyai lü thawng ima veki se, kami ning
 bükteng law ni? ami ti. 40 “Sangpuxang naw, ‘Akcanga ka ning
 jah mthehki, hina ka hnükläke üngka akdikca säiha khana nami
 bi naküt cun keia phäh nami bi ni,’ ti law khai. 41 “Acunkäna,
 a kcawng da kae üng, ‘Pamhnama yünsenak khameikie aw,
 Khawyam ja a khankhawngsä hea phäha pyang mulaia ka venak
 üngkhyüh cit ua. (aiōnios g166) 42 ‘Isetiüng, ei ka cawi üng, ei am
 na mbei uki; tui xai üng se, awk vai tui am na pe uki; 43 ‘Khina
 ka kyak üngpi am nami na khinaki; suisak kpuma ve üng se, am
 nami na msuimsaki; am ka phetyai lü thawng ima ka um üng pi,
 am nami na bükteng lawki.’ 44 “Acunüng, amimi naw, ‘Bawipa
 aw, itüh üng ei cawi lü, tui ngaih lü, khina kya lü, akpuma na ve,
 am phetyai lü thawng ima veki se, ning hmu u lü, am kami ning
 kueiki ni?” ti law khaie. 45 “Sangpuxang naw, ‘Akcanga ka ning

jah mthehki, hina akdikca kuei vai nami hai cun Kei nami na haia kyaki,' ti lü, jah msang be. **46** "Acunüng, acun he avan angsäia khuikhatnak mulaia cit u se, ngsungpyunkie ta angsäia xünnaka cit khaie" a ti. (aiōnios g166)

26 Jesuh naw acuna mtheimthangnake a jah pyen päng üng, axüisaw he üng, **2** "Lättnak Pawi a phanak vai mhnüp nghngih hlü hamki ti nami ksingki, Khyanga Capa kutlamktung üng ami hnim vaia man law khaie," ti lü a jah mtheh. **3** Acunüng, ktaiyü ngvaie, thumksinge ja, angvaie cun, ktaiyü ngvai säih Kaiphah ami tia abawi ima ngbum lawki he. **4** Jesuh ampyuaa man lü hnim khai hea cengkie. **5** "Acunsepi, lätnak pawi k'um üng ta käh pawh vai, khyang he suksak khaie ni," ami ti. **6** Jesuh Bethanilh mlüh, mnehkse mnehki Sihmona ima vek. **7** Jesuh naw buh a ei k'um üng, nghnumi mat naw aphu küi alabasta ksi ng'ui um mat üng lawpüi lü, a lu khana a buih law. **8** Axüisawe naw hmuh u lü ami mlung so se, "Ivai ahikba a päihcaihsak ni?" **9** "Hina ksi ng'ui khawhaha jawi lü, khuikha msih mpyaki he üng jah pet vai sü," ami ti. **10** Jesuh naw ami pyen ksing lü, "Ivai hina nghnumi nami suksakeikie ni? Ani naw ka khana akdaw säih pawhki ni. **11** "Sih mpyaki he cun aläa nami hlawnga ve khaie. Acunsepi, kei cun nami hlawnga aläa am ve hlü nawng. **12** "Hina ksi ng'ui ka khana a buih hin ka ng'utnak vaia pyangki ni. **13** "Akcanga ka ning jah mthehki, khawmdek van üng hawia pi, thangkdaw ami sang hü u üng, hina nghnumi naw hikba a pawha mawng pi ani sümnak vaia pyensih khaie" a ti. **14** Acunüng, axüisaw he xaleingngih üngka mat Judah Iskarot naw ktaiyü ngvaiea veia cit lü, **15** "Ani nami veia ka phyehei üng, i ja nami na pet kawm?" a ti. Ngui thumkip khe ma u lü ami pet. **16** Acunkäna Judah Isakarot naw Jesuh a phyeheinak vaia lam suiki. **17** Nghngen am ngcawkia

buh pawhnaka mhnüp kcük üng, axüisaw he Jesuh veia law u lü, "Hawia ni, Lätnak pawu buh na ei vaia kami pyen vai na ngjak hlü?" ami ti. 18 Jesuh naw, "Ngnam k'uma khyang mata veia cit u lü, 'Saja naw Ka kcün pha law ve; ka hnükläke ja Kei naw na ima Lätnak pawu buh ei khai, ti ve' va ti ua" a ti. 19 Jesuh naw a jah mtheha mäiha axüisaw he naw Lätnak pawu buh pyang vaikie. 20 Khaw amü law üng, axüisaw xaleinghngihe ja Jesuh ei khaia ngaw yümkie. 21 Ami ei k'um üng Jesuh naw, "Ka ning jah mthehki, nangmi üngka mat naw na phyehei khai," a ti. 22 Axüisawe amsüma pukse u lü, "Bawipa aw, acun mä kei vai aw?" ti lü mat mat cima ami kthäh u. 23 Jesuh naw, "Kbe mat üng atänga na kpuiheipüiki naw na phyehei khai. 24 "Khyanga Capa cun Cangcim üng a ng'yuka mäiha thi khai. Acunsepi, Khyanga Capa phyehei khaia phäh ihlawk kyühkse khai ni. Acuna khyang hin angtüia käh a ngtüi law xaa ta a phäha daw bawk khai sü," a ti. 25 Phyehei khaia khyang Judah naw, "Rabbi, acun mä kei phäi aw?" a ti. Jesuh naw, "Ä, na pyen cang ve," a ti. 26 Acukba ami ei k'um üng, Jesuh naw muk lo lü ktaiyü ma lü boki naw, axüisaw he üng a jah pet. "Lo u lü, ei ua; hin hin keia mtisa ni," a ti. 27 Acunüng, Jesuh naw khawt lo lü Pamhnam üng jenak mtheh lü, axüisaw he üng a jah pet. "Nami van naw hin aw ua. 28 Hin hin ka thisen, Pamhnama khyütamnak kthai, khyang khawhah mkhyekatnak mhlätnak vaia lawngki ka thisen ni. 29 Ka ning jah mthehki, ka paa Uknaka Khawa nangmi am ahina capyittui kthai am mi awk be yüm vei cäpa, hina capyittui kthai am ka aw be ti khai ni," a ti. 30 Acunüng, ng'äi mat ami mcuh käna, Olip mcung da citkie. 31 "Tuh mthan, kei na hawih hüt u lü nami cen päih khaie. Cangcim üng a ng'yuka kba, 'Pamhnam naw toksäm hnim se, toe cun ngpyangtaiei hü päih khaie' 32

Acunsepi, ka thawh be kāna Kalile khawa nami maa ka na cit khai,” ti lü Jesuh naw a pyen. 33 Pita naw msang lü, “Ami van naw ning cen ta päih u sepi, kei naw ta isüm am ning cen ta ngü,” a ti. 34 Jesuh naw, “Ka ning mthehki, tuh mthan ai am khawng ham se, nang naw kthum vei am na na ksing vaia na pyen khai,” a ti. 35 Pita naw, “Na thihnaka thih hnga vai ngü sepi acukba ta am ka pyen khai ni,” a ti. Acukba bää axüisaw he ami van naw ti law hngakie. 36 Acunüng, Jesuh axüisaw he am alanga, Ketaseman ami tinaka hnün mat ami pha law üng, axüisaw he üng, “Caia ka va ktaiyü k’um üng, hin üng a na ngaw ua,” a ti. 37 Pita ja Zebedeia capa xawi jah ngkhahpüi lü, a mlung na leng lengki. 38 Acunüng Jesuh naw jah mteh lü, “Thi hlü awnga ka mlung khuikha ve. Ahin üng ve lü na ngängpüi ua,” ti lü a cehpüi kthum üng a jah mteh. 39 Jesuh cun va cetca lü, mdeka a hmai bun lü, “Aw, ka pa aw, a thawn thei üng ta, hina khuikhatnak khawt hin ka vei üngka naw loina. Cunüngpi, keia ngjakhlüa käh thawn lü, na ngjakhlüa thawn se,” ti lü ktaiyüki. 40 Acunüng law be lü, a hnükläk kthum cun a na ipei u se jah hmuh lü Pita üng, “Naji matca pi ami na na k’äihpüi khawhki aw? 41 Hlawhlepnak üng nami lut msawk khai ni, ngäng lü ktaiyü ua. Mlungmthin ta yäng kyawki mtisa naw am lüi ve,” ti lü a mteh. 42 Anghngihnaka va cit lü, “Aw ka pa aw, kei naw hina khuikhatnak khawt hin am aw ngü se am a thawn thei üng ta, na ngjakhlüa kya se,” ti lü ktaiyü betüki. 43 Ami veia a law be üng a axüisaw he a na ip betü u lü am mdei khaw u se a jah hmuh. 44 Jah hawih hüt lü akthumnaka acukba bä pyen lü va ktaiyü betüki. 45 Acunüng, axüisaw hea veia cit be lü, “Atuh vei căpa ip lü nami hüieikie aw? Teng ua, Khyanga Capa cun khyangkaea kut üng msum vaia kcün pha law ve. 46 “Tho law

ua, mi cit vai. Teng ua, na phyeheikia khyang law ve,” a ti. 47 Acukba, a na ngthuhei k’um üng, axüisaw he üngka Judah law lü, ktaiyü ngvaie, thumksinge ja axü ngvaie naw ami jah tüih law khyangpänu li kcim jah kpawmeikie a jah lawpüi. 48 Phyeheiki naw msingnak jah pe lü, “Ka mhnama khyang cun na ngjakhlüa khyanga kya khai, ani nami man vai,” a ti. 49 Judah cun Jesuh veia cit lü, “Rabbi, dimdeihnak ve se,” ti lü a mhnam. 50 Jesuh naw, “Ka püi aw, ise na lawki ni?” a ti. Acun ja lawsih lü ami man u. 51 Jesuha a ngkhahpüi he üngka mat naw kcim ksetei lü ktaiyü ngvai säiha mpyaa hngakawi a ksawm pit. 52 Jesuh naw, “Na kcim a venak üng ta bea, kcim xatnakie cun kcim am ni ami thih kawm. 53 Tuktäih ka pa veia ktaiyü ngü se, ani naw khankhawngsä he xaleinghngih khläih na tüih law pe khawhki ti, am nami ksingki aw? 54 Ka ktaiyü üng, ihawkba Cangcim naw ahikba thawn law khai a ti, kümbe law khai ni?” a ti. 55 Acunkäna Jesuh naw, “Li kcime jah kawtei u lü Kei na man khaia nami lawki he aw? Kei hin khyang kse aw? Amhnüp tä, nami hlawnga ngaw lü templea jah mthei ngü se, am nami na manki. 56 Acunsepi, ahin avan cun sahma hea pyen akümnak vaia kyaki ni,” a ti. Acunüng axüisaw he ami van naw hawih lü ami dawng tak. 57 Jesuh mankia khyang he naw ktaiyü ngvai säih Kaiphah ima, thumksinge ja axü ngvaiea ngcunnaka ami cehpüi. 58 Pita athuknak üngka naw ktaiyü ngvaiea ngvawng cäpa läk hngaki. Lut hnga lü i a thawn law teng khaia, yekapa am ngaw yümkie. 59 Ktaiyü ngvaie ja Kawngci üngka ami van naw Jesuh ami hnimnak vaia am cangkia saksi suikie. 60 Cunüngpi, khyang khawkän naw maa law u lü Jesuh mhleieikie kyaw, cunsepi i am hmuh u. Akpäihnaka khyang nghngih law ni lü, 61 “Hina khyang naw, ‘Kei naw Pamhnama temple kpye lü amhnüp kthum üng

ka sa be khawh khai' tiki," ti lü ani pyen law. 62 Ktaiyü ngvai säih naw tho law lü, "Ami ning mkatei na jah msangnak vai am na ksingeiki aw?" a ti. 63 Acunsepi, Jesuh am khihkheh. Ktaiyü ngvai säih naw msang lü, "Xüngseikia Pamhnama ngming be lü ka ning kthähki: Pamhnama Capa, Khritaw Mesijaha na kya üng jah mtheha," a ti. 64 Jesuh naw, "Na pyen cang ve. Acunsepi, tuha Khyanga Capa cun a Johitmah säih khet da ngaw lü, ngmei üng kyum law se nami hmuh khai," a ti. 65 Acunüng, ktaiyü ngvai säih naw a suisake jah ktekin lü, "Hin naw Pamhnam pyenksenaka ngthu pyen ve! Ahina thea ia saksi am hlü ti? Tuh kung Pamhnam a pyetsenak nami ngjaki. 66 Ihawkba nami ngaikie ja?" a ti. Amimi naw, "Ani mkhyekatki, thih kung khaia ngkawih ve," ami ti. 67 Acunüng, a hmai üng msawh lü thäkie. Avang naw ami mja am kbei u lü, 68 "Nang Khritaw! Na nghmaki. U ja ni kbeiki? jah mtheha" ami ti. 69 Pita ngvawnga kpunga ngaw se, ktaiyü ngvaia mpya nghnumi mat naw a veia law lü, "Nang pi Kalile khyang Jesuh am nani ve yümki," a ti. 70 Cunsepi, Pita naw ami vana maa ngcim lü, "I na pyenki, am ksing nawng," a ti. 71 Acunüng, akce mkawt da cit se, acuia mpya akce nghnumi naw hmuh lü, "Hina khyang pi, Nazaret Jesuh am ve yümki va ni kbak," ti lü acuia awmki he üng a jah mtheh. 72 Pita naw, "Ka ng'yünki, acuna khyang kei am ksing nawng" ti lü ngcim betüki. 73 Ivei am ngsawk se acuia ngdüikie naw law u lü, "Akcanga nang pi acun he üngka mata na kyaki ni, na ngthuhei üng ngsingei ve," ami ti. 74 Acunüng Pita naw, "Ka ng'yünki, akcang ni ka pyen. Ka hlei ka pyen üng Pamhnam naw na hmuh se. Acuna khyang am ksing nawng" a ti. Acukba a ngcim betü ja ainghlüi khawngki. 75 Jesuh naw, "Ainghlüi am

khawng ham se kthum vei ngcim lü na na ma khai,” a ti cen Pita naw süm law be lü kpunga cit lü aknuia kyapki.

27 Khaw athaih law üng, ktaiyü ngvaie ja axü ngvaie ami van naw Jesuh hnimmak vaia lam suikie. **2** Lakkhit am khit u lü cephüikie naw Romah Khaw Uk Pilat üng ami msum. **3** Phyeheiki Judah naw Jesuh ami hnim vaia mkateikie ti a ksing üng ngjut lü, tangka thumkip ktaiyü ngvaie ja axü ngvaiea veia a lawpüi be. **4** “Khyang ngcim phyehei lü mkhyekat veng,” a ti. Amimi naw, “Keimi üng acun i sängei se ja? Namät üng va sängeiki” ti lü ami pyen. **5** Judah naw tangka cun templea xawtin hüt lü acun üngka naw dawng lü amät va ng’awk ngengki. **6** Ktaiyü ngvaie naw tangka lo u lü, “Hina ngui hi thisena phu ni, Templea khawh taknak üng tak vaia am nglawi,” ti lü, **7** atänga sumkyam u lü acuna ngui am pekce khyang he jah k’utnak vai k’am kvawa khawmdek ami khyäih u. **8** Acunakyase, acuna mdek cun tuhvei cäpa “Thisen khawmdek” ami ti. **9** Acunüng, sahma Jeramih naw a pyen, “Isarele khyang he naw ania phu tangka thumkipa ami mkhyäp päng cun la u lü, **10** tangka thumkip cen am k’am vawkia mdek khyäihnak vaia sum ve u,” a ti kümcei lawki. **11** Jesuh Romah Ukia ma ngdüi se, Khaw Uk naw, “Nang Judahea Sangpuxanga na kyaki aw?” ti lü a kthäh. Jesuh naw, “Ä, na pyen cang ve,” a ti. **12** Acunüngpi, ktaiyü ngvaie ja axü ngvaiea mkateinak üng ta mkhap matca am pi am jah msang be. **13** Acunüng, Pilat naw, “Ami ning mkatei hin na ngjaki aw?” a ti. **14** Acunüngpi, mkhap matca üng am jah msang lü ve betü se, Khaw Uk naw a münnak law. **15** Romah Uk naw Lätnak paw buh pawh mhnüp üng, thawngkyum mat, khyang he naw ami ngai mat cim a jah mhlät pet khawia thum vekie. **16** Acunüng thawngim üngka a ngming ngthangki, mat Jesuh Barabah ami

ti vekî. 17 Acunakyase, khyang he ami ngcun law üng Pilat naw, “U ja nami phäha ka mhlät vai nami ngai? Barabah mä, Khritaw ami ti Jesuh mä?” a ti. 18 Isetiakyaküing, Jesuh cun Judah ngvaie naw hneng lü ami lawpüi ti, a ksinga phäha kyaki. 19 Pilat, ngthumkhyahnaka ngawhnak üng a ngawh üng, a khyu naw “Hina khyang ngsungpyun, ia käh pawh kawpi, tuh mthan ka ngmang üng ania phäh aktäa ka khuikhaki ni,” ti lü a cük law. 20 Ktaiyü ngvaie ja axü ngvaie naw Barabah mhlät lü Jesuh hnim vaia, khyangpä naw ami tä vaia ami jah ksük. 21 Cunsepi Pilat naw jah kthäh lü, “Hina khyang nghngih üng u ni ka mhlät vai nami jum?” a ti. Amimi naw, “Barabah,” ami ti. 22 Acunüing Pilat naw, “Khritaw ami tia Jesuh ia ka pawh vai ni?” a ti. Ami van naw, “Kutlamktung üng taiha,” ami ti u. 23 Cunsepi Pilat naw, “Ia mkhyenak pawh se ni?” a ti. Acunüing, “Kutlamktung üng taih vai,” ti lü, ngpyang law dämdämkie. 24 Acunüing Pilat naw i am ti thei ti. Khyang he suksak law khaie ti ksing lü, “Hina khyang ngcima thisen üng kei am sāngei veng, nangmia pawha ni a kya hlü ve” ti lü, khyang hea maa a kut tui am a kpyaw. 25 Khyangpä van naw, “Hina a thisen ta kamimät ja kami ca hea khana kya law kawm,” ti lü, ngpyangkie. 26 Acunüing Pilat naw Barabah jah mhlät pet lü; Jesuh a kpai päng ja kutlamktung üng ami taih vaia a jah mtheh. 27 Acunkäna Pilata yekape naw Jesuh, Khaw Uka Bawiima k’uma luhpüi u se, läk lawki he naw ami kbumin law. 28 A suisak jah suh pet u lü suisak sen ami jihsak. 29 Acunüing nghling lukhum pyang u lü ngbüngsakie; a khet kut da ksawngkhe ami kcüngeisak. Ami mkhuk am ngdäng lü ngkun u lü, “Judahea Sangpuxang, na sak saü se,” ti u lü yaiha ami pawh u. 30 Msawh lü ksawngkhe lokie naw a lu üng ami kpai. 31 Ami yaihei law päng üng, suisak sen suh pe lü

a suisak jihsak bekie naw, kutlamktung üng ami taih vaia ami cehpüi. 32 Acukba ami lawpüi üng, lama Kurenih khawa ka Sihmon hmuh u lü, yekape naw Jesuha kutlamktung asihlinga ami kawhsak u. 33 Kolkotha (Acun cun lukawi hnün tinaka kyaki) ami tia hnün pha lawki he. 34 Seitui kha am ami kcaw capyitui awk hlüsak u se, mdep lü am aw hlü. 35 Kutlamktung üng taih u lü cung kphawng u lü a suisake ami jah ng'yatei u. 36 Acunkäna acuia ngaw u lü tengeikie. 37 Hnengnaka kca, "Hin hin Jesuh, Judahea Sangpuxang," ti lü yuk u lü a lu khana ami taih u. 38 Acunüing mpyukei nghngih, mat a khet da, mat a kcawng da kutlamktung üng ami jah taih hnga. 39 Acuna lam üng cet hükie naküt naw pi ami lu kting lü, 40 "Nang naw temple kpye lü amhnüp kthum üng na sa be hlüki, Pamhnama Capa na kya üng ngküikyaneia; kutlamktung üngka naw kyum lawa," ti lü Jesuh yaiheikie. 41 Acukba bäa ktaiyü ngaie, thumksinge ja axü ngaie naw pi yaihei u lü, 42 "Hin naw akce he ta jah küikyanki, amäta am ngküikyanei khawh ve. Isarelea Sangpuxanga am ni mä? Kutlamktung üngka naw a kyum law üng, kami jumei khaie ni. 43 Pamhnam jumeiki ni, "Kei cun Pamhnama na ca ni" a ti. Daw ve! Pamhnam naw küikyan law hlü khü mi teng vai u" ti lü yaiheikie. 44 Kutlamktung üng ami jah taih yüma mpyukei xawi naw pi acukba bäa ani yaihei hnga. 45 Mhnüp ngsung üngkhyüh cutei lü mkeng naji kthum căpa khawmdek avan cun nghmüp nghmawei päihki. 46 Naji kthum bang üng, Jesuh angsanga, "Eli, Eli, lemaa sabathani?" ti lü, ngpyangki. Acun cun, "Ka Pamhnam, Ka Pamhnam; ise na na hawihinki ni?" tinaka kyaki. 47 Acun üng ngdüiki khyang avang naw ami ngjak üng, "Hina khyang naw Elijah khü ve," ami ti. 48 Acun üngka mat naw angsenga dawng lü spawng lo lü capyit kthui am kphümki naw cungmdawng üng

a tak. Jesuha mpyawng üng a awk vaia a jeng säng pet. 49 Avang naw, “Asäng ve cang se! Yung khaia Elijah law hlü khe, mi teng vai u,” ami ti. 50 Jesuh angšana ngpyang betü ja a sak päihki. 51 Acunüng, Templea vekü jihnu akhan üngka naw a le cäpa tekinki. Ngkhyü ngsün lü lungnue pi ngbokie. 52 Lungdüa ng’utnake nghmawng law u se, Pamhnama khyang ngcime thikie pi tho bekie. 53 Jesuh a thawh be käna ng’utnake jah hawih hüt u lü mlüh ngcingcaih Jerusalem k’uma lut vai u se khyang khawkän naw jah hmuhkie. 54 Acunüng yekap ngvai ja Jesuh mtätkie naw mkhyüa ngsün ja thawnglawki naküt ami jah hmuh üng, “Ani hin, Pamhnama Capa kcang ni,” ti lü kyükyawkie. 55 Kalilea a ve üng, Jesuha hnu läk lü ei awk tumbeiki nghnumie naw pi khawsang üngkhyüh jah teng hngakie. 56 Acun he üngka Marih Makdalin, Marih Jakuk ja Josepa ani nu, acun ja Zebedeä khyu xawia kyaki he. 57 Khaw amü law üng, Arimahte mlüha ka bawimang lü Jesuha hnukläk hngaki Josep pha lawki. 58 Pilata veia cit lü Jesuha yawk cun a va tä. Pilat naw Jesuha yawk Josep üng ami pet vaia a jah mthoh. 59 Acunüng Josep naw yawk cun la lü jih kthai am hlawpki naw, 60 amäta ng’utnak vaia lung a pyangei üng k’ut lü Lungdü mkawt cun lungnu am khai hüt lü a ceh tak. 61 Acuia Marih Makdalin ja Marih kce mat cun lungdü da mang lü ngawki xawi. 62 Angawi, Sabbath mhnüp üng, ktaiyü ngvaie ja Pharise he Pilata veia ngcun lawki he. 63 “Saja aw, jah mhleimhlaki naw a xün ham üng, ‘Amhnüp kthum üng ka tho be khai’ a ti kami sümki. 64 Axüisawe naw mthana law u lü a yawk mpyu law be u lü, ‘Jesuh thihnak üngka naw tho be ve’ ti lü, khyang he üng jah mthoh u se, ak’hnuä hleihlaknak hin akmaa ka kthaka sehlen khai ni. Acunakyase, a ng’utnak mhnüp kthum mtäh vaia ngthu mkhyaha,” ami ti. 65 Pilat naw,

“Mtät khaie jah khü lü nami khyaih khawha üp khaia va mtät ua,” a ti. **66** Acunüng mtät khaia yekape am cit u lü lung cun msingnak am msing u lü lungdü cun mtätkie.

28 Sabbath kána, amhnüp khyühnak ngawilam, khaw athaih law hlü hnüh üng, Marih Makdalin ja a püi Marih kce mat am, ng'utnak teng khaia cetki xawi. **2** Pamhnama khankhawngsä mat khankhaw üngkhyüh kyum law se, ngkhyü aknuia ngsünki. K'utnak mkawta lungnu mkawt üngka ktawngin lü lunga khana ngawki. **3** A hmai khawmlaiha mäih law lü a suisak pi khuia mäiha bawki. **4** Mkawt mtäte naw khankhawngsä cun hmu u lü kyühei ngen u lü akthi kcea mäiha awmki he. **5** Khankhawngsä naw nghnumie üng, “Käh kyühei ua, kutlamktung üng ami taih Jesuh nami sui hüki ti ka ksingki. **6** “Ani hia am ve; a pyena kba, tho be pängki ni. Hia law lü Bawipaa ngkawhnaq teng law ua. **7** “Akjanga cit u lü, “Jesuh thihnak üngkhyüh tho be lü, nami ma Kalile khawa cet ve, acuia nami hmu khai ni ti” axüisaw he üng jah mtheh ua. Ka ning jah mtheh khawi cen süm be ua,” a ti. **8** Acunüng kyühnak ja aktäa jenak am, lungdü üngkhyüh cet lü axüisaw he üng jah mtheh khai hea dawngkie. **9** Ahunata Jesuh naw lama jah na khyum lü, “Dimdeihnak am ve ua,” ti se, law u lü, a khawe jah mhjut mtham u lü hjawkhahkie. **10** Jesuh naw, “Käh kyühei ua. Cet u lü ka benae Kalile khawa ami na ceh vaia jah va mtheh ua, acuia na hmu khaie ni,” a ti. **11** Nghnumie ami ceh k'um üng, yekap avang mlüh k'uma cet u lü thawnhlawki naküt cun ktaiyü ngvaie üng ami jah mtheh vai. **12** Ktaiyü ngvaie naw axüe ngvai jah va nghmu u lü, yekape üng ngui khawkän jah pe u lü, **13** “Mthana, kami ih k'um üng axüisaw he naw a yawk ami mpyuk law ni ti lü, nami jah mtheh vai. **14** Acunüng Khaw Uk naw a ngjak taw üng, nangmia mkhye am ni ti a ksing

vaia kami mcäi khaie ni," ti lü ami pyen. 15 Yekape naw ngui cun la u lü ami jah mtheha mäiha ami pawh u. Acunakyase ahina ngthu cun tuh vei cäpa Judahea ksunga ngthang hüki. 16 Axüisawe xaleiate cun Kalile khawa cet lü Jesuh naw a jah mthehnak mcunga kaikie. 17 Jesuh ami hmuh üng hjawkhahkie. Cunüngpi avang cun ami mlung uplatki. 18 Jesuh naw thäih law lü, "Khawmdek ja khankhawa anaa naküt cun ka kut k'uma pet pänga kyaki. 19 Acunakyase, cit u lü khyang naküt ka hnukläkea jah pyang u lü, Pa, Capa ja ngmüimkhya ngcima ngming üng baptican jah pe ua. 20 Ahmäi ka ning jah mthehe ami jah läklam vaia jah mthei ua. Khawmdeka düt vei cäpa nami hlawnga ka ve khai," a ti. (aiōn g165)

Makuh

1 Hin hin Pamhnama Capa Jesuh Khritawa mawng Thangkdaw ni. **2** “Pamhnam naw, ‘na maa ka ngsä, lam pyang khaia ka tüi law khai.’ **3** Khyang mat, khawkhyawng khawa ngpyangki naw, ‘Bawipa a lam pyang ua; a cehnak vai lam ngdüngsak ua!’ a ti” tia, akphyüma sahma Hesajah naw, a yuka kba. **4** Acunüing, Johan khawkhyawng khawa ngdang law lü, baptican jah pe law lü, jah mtheimthang law lü, “Nami katnak nghlata u lü Baptican khan ua, Pamhnam naw nami katnak he ning jah mhlät khai ni,” a ti. **5** Acunüing, Judah khaw la Jerusalem mlüha khyang he ngthu ngai khaia Johana veia citki he. Ami katnak he jah phyeh u se Jordan tuinu üng Johan naw baptican a jah khansak. **6** Johan cun samu am ami pyan suisak suisa lü, savunksawmyüi a kcawi üng vawp lü, mkhaü he la mawkpyawnga khawitui jah ei awki. **7** Johan naw sang lü, “Ka hnua law khaia khyang ta keia kthaka kyäp bawk ve, kei cun kawp lü a khawdawkyüi ka kphyan pe khaia pi am ka ngkawihki ni. **8** Kei naw tui am baptican ka ning jah peki, cunsepi ani naw Ngmüimkhya Ngcim am Baptican ning jah pe khai,” a ti. **9** Acun këna ivei am ngsawk se, Jesuh Kalile khaw Nazaret üngka naw law se, Johan naw Jordan tuinu üng baptican a pet. **10** Tui üngka naw angxita a thawh law be üng, khankhaw nghmawng law lü, Ngmüimkhya cun mümca kba a khana kyum law se a hmuh. **11** Acunüing khankhaw üngka kthai naw, “Nang, ka ning jawng'engnak kcanga ka Capa, na khana ka je leng lengki,” tia, ngthang lawki. **12** Acun la Ngmüimkhya naw khawkhyawng khawa a tüih. **13** Acuia khawmhümp kphyükip khawyam naw hlawhlepe se awmki. Khisa he pi awmki he, acunüingpi khankhawngsä he naw law u lü ami msümcei law. **14** Johan thawngim üng ami khyum këna, Jesuh

Kalile khawa cit lü, Mhnama Thangkdaw pyen hü lü, **15** “Akcün pha lawpäng ve, Mhnama khaw ng’et law ve! Nami katnak he jah nghlata u lü, thangkdaw jum ua!” a ti. **16** Kalile tuili kama Jesuh a ceh üng, Sihmon la a na Andru ngvai vawiki xawi jah hmu lü, **17** Jesuh naw, “Na läk law nia, kei naw khyang man khaia ka ning jah mthei khai,” a ti. **18** Acunüng anxita ani ngvai jah yawk hüt ni lü, Jesuha hnu läki xawi. **19** Acun üngka naw, asäng va cit lü, Zebedea capa Jakuk la a na Johan, mlawnga khana ani ngvai jah na pyangei ni se a jah hmuh. **20** Jesuh naw a jah hmuh la jah khü se, ani pa Zebede la mlawnga khana ani jah ngvaha khyang he jah yawk hüt ni lü, Jesuha hnu läki xawi. **21** Jesuh la axüisaw he Kapenawm mlüha law u se, angawi Sabbath mhmüp üng Jesuh naw Sinakok k’uma lut lü, a jah mthei. **22** Thum jah mtheiki hea kba am kya lü, ana takia kba jah mthei se khyang he aktäa cäiki he. **23** Acunüng, ami Sinakoka k’uma khyang mat, ngmüimkhyaksea awmnak naw, **24** “Nazaret Jesuh aw, i mi nglak ve se ja? Na jah kpyeh khaia na lawki aw? Nang u ti ka ksingki. Nang cun Mhnama ngsä ngcim ni!” ti lü, ngpyangki. **25** Jesuh naw, “Ä khihkhe lü, a k’um üngka naw, anxita lut lawa,” ti lü, ngmüimkhya kse a ksät. **26** Khawyai naw acuna khyang cun ksün lü, anganga ngpyang lü, lut lawki. **27** Khyang he ami van cäi law u lü, “Hin hin ia ngkhaw ni? Ahina mtheimthangnak hin akthai am niki aw? Ana takia kba khawyai he pi jah ksät se, a pyen ngaiki he hin,” tia mat la mat ngthähki he. **28** Acun la anxita, Kalile khaw avan üng Jesuha mawng ngthang hüki. **29** Jesuh la axüisaw he Sinakok üngka naw lut law u lü, Jakuk la Johan am, Sihmon la Andrua ima cit ktäiki he. **30** Sihmona pi, mhnatei se ngjänki, Jesuh a pha law la ami mtheh. **31** Jesuh naw a veia cit lü, a kut üng kaih lü, a mthawh la

mhnat naw khya se, acun la a jah khinak. **32** Mü lam khawkyak kâna, am phetki he avan la khawyai he naw a jah awmnak avan he cun Jesuha veia ami jah lawpüi. **33** Mlüh üngka khyang avan mkawt maa ngcun lawki he. **34** Jesuh naw natnak ahmäi hmäia phäha am phetki he jah m'yai be lü khawyai he a jah ksät. Khawyai he naw ani cun ami ksinga phäha ani naw ä a jah ngthuheisak. **35** Ngawi lam khaw am a thaih phat üng, Jesuh tho law lü im ceh ta lü, anghinaka hmüna cit lü, va ktaiyüki. **36** Cunsepi Sihmon la a püi he cun Jesuh sui khai hea citki he. **37** Acunüng, ami hmuh law üng, "Khyang avan naw ning sui Hüki he ni," ami ti. **38** Cunsepi, Jesuh naw, "Ahina pipei ngnam hea pi, ngthu ka pyen khaia mi cit khai, acun vaia ni kei ka law," a ti. **39** Acukba, Jesuh cun Kalile khaw avan üng cit hü lü, Sinakok hea ngthu pyen hü lü, khawyai he pi jah ksätki. **40** Mnehkse mnehki khyang mat Jesuha veia law lü, a mkhuk ngdäng lü, "Na hlüei üng ta, na na ngcimcaihsak theiki ni," ti lü, a nghuinak. **41** Jesuh naw m'yeneinak am a kut sängki naw hnet lü, "Ä, hlüei veng, ngcima," a ti. **42** Acukba a pyen la angxita mnehkse cun khyük se, ani cun ngcimcai law beki. **43** Acunüng Jesuh naw ksükki naw a tüih be. **44** Acukba a pyen kâna, "U am icapi ä na mtheh vai, cit lü, ktaiyü am na va ngtengei kyusak vai, acunüng Mosi naw a jah mtheha kba, na ngcimcainak ami msingnak vaia ngkengnak va pawha," ti lü a tüih be. **45** Cunsepi, acuna khyang naw cit lü acuna mawng cun avan üng va sang hü se, Jesuh angdanga mlüh k'uma am lut thei lü anghinaka awmki. Acuia, khyang pung akce kce üngka he naw ami ceh si.

2 Khaw mhmüp asäng ngsawk se Jesuh Kapenawma cit be lü ima awmki tia mawng cun ngthang hüki. **2** Ami luhnak vai khuiim am nghäng lü, mkawt peia pi thetkia, khyang khawjah

ngcun lawki he. Acunüing Jesuh naw ngthu pyenki. **3** Acunüing, akxo cun khyang kphyü naw kawt u lü, Jesuha veia ami lawpüi. **4** Khuiima khyang be se, Jesuha veia am ami cehpüi thei. Acunakyase Jesuha ngdanga mkyung ami kpäk. Acunüing mkyung kpäk lawpäng u lü akxo cun a ihnak phak mah maha ami ju khyak. **5** Jesuh naw ihlawka ami jumeinak dämki ti hmu lü, akxo üng, “Ka capa aw, na katnak he cun jah mhlät pänga kya ve,” a ti. **6** Acunüing thum jah mtheiki avang ngawki he naw ami mlungmthin k’uma ngai kyu u lü, **7** “I vaia hina khyang naw Mhnam ksekhanaka ngthu a pyen ni? Mhnama thea ta u naw katnak he jah mhlät thei khai ni?” ami ti. **8** Jesuh naw acunkba ami ngaihkyu cun angxita ksing lü, “I vai acunkba nami ngaikyuki ni? **9** “Ini akxoa veia pyen a jäi bawk kawm? Na katnak he jah mhlät pänga kya ve ti la; tho law lü na ihphak lo lü cita ti aw a jäi bawk? **10** Khyanga Capa naw khawmdek khana katnak he jah mhlät theinaka ana taki ti nami ksingnak vaia ka mdang khai,” ti lü, akxo üng, **11** “Ka ning mthehki, tho law, na ihphak lo lü, na ima cit bea,” a ti. **12** Avan naw ami teng k’um üng tho law lü, a ihphak lo lü, cit se aktäa cäi u lü, Mhnam mhlünmtai u lü, “Hina mäih am mi hmu khawi naw!” tia ng’yüngki he. **13** Jesuh Kalile tuili kama cit beki. A veia khyang he law u se, Jesuh naw a jah mthei. **14** A ceh lama, Levih naki Alphaha capa ngcawnklawk junga ngaw se hmu lü, “Na läk lawa,” ti se, Levih naw ngdüi law lü a läk. **15** Acun käna Jesuh cun Leviha ima ei eiki. Ngcawnklawk he la akxawi he am Jesuh la axüisaw he ei ei khaia atänga ngaw hmaihi he. Isetiakyäüng, acuia awmki he cun khawjah law u lü, ami van naw Jesuh ami läka phäha kyaki. **16** Acukba Jesuh ngcawnklawk he la khyangka he am ei aw hmaihi u se Mosia Thum jah mtheikia pharise he naw ami hmu

üing, axüisaw he üing, "Ise hin naw ngcawnklawk he la khyangka hea veia ei aw hngaki ni? ti u se, 17 Acunüing Jesuh naw ngja lü, "Khyang kphetyai he naw Seibawi am hlü u, am phetyaikie naw ni Seibawi ami hlü, kei hin khyang ngsungpyune jah khü khaia am law lü khyangka he ngjutnaka jah khü khaia ni ka law," a ti. 18 Johana axüisaw he la pharise he naw ei jeihki he. Mhmüp mat üing khyang avang Jesuha veia law u lü, "Johana axüisaw he la pharise he naw ami ei jeihki he, ise nanga xüisaw he naw ami ei am jeihki he ni?" tia ami kthäh. 19 Acunüing Jesuh naw, "Khin he cun cambumkia cangpyang ami veia a awma küt üing ami ei ka cit be khai he aw? Cangpyang ami junga a awma küt üing ami ei am jeih u. 20 "Cunsepi cangpyang ami vei üingka naw, ami lakin lawnaka kcün pha law khai. Acunüing acuna mhmüp he üing ami ei jeih law khai he. 21 "U naw suisak akthai kpyawn akphyüm am am kbun khawi naw, ami kbun üing akthai naw eitek se, acun këna ateknak ksehlen law khai. 22 "U naw capyittui asü capyit um akphyüm üing am than khawi naw, acunkba ami than üing capyittui asü naw capyit um eipäk se, capyittui ngsawi lü capyit um pi se khai. Acunakyase capyittui asü cun capyit um akthai üing than khawiki he," ti lü a pyen. 23 Jesuh axüisaw he am loma lama Sabbath mhmüp üing ami ceh üing, axüisaw he naw cangvui he ami jah kpyat. 24 Acun Pharise he naw hmu u lü Jesuh üing, "Tenga, Sabbath mhmüp üing na xüisaw he naw hinkba ami pawh hin mi thum üing am nglawiki ni!" tia ami pyen. 25 Jesuh naw jah msang lü, "Davit naw acuna mhmüp üing a khyang he am ami ei ngai law u lü ami pawh am nami kheh khawiki aw? 26 Acuna Pamhnama im üing lut lü Pamhnam üing peta muk eiki. Ktaiyü ktung Abithaa kcün pät üing kyaki. Mi thum üing ktaiyü ktung he däng naw ami ei theia muk

Davit naw ei lü a khyang he üng pi a jah pet cen," ami ti. 27
Jesuh naw, "Sabbath cun khyanga dawnak vaia pyana kyaki;
khyang cun Sabbatha phäha pyana am kya. 28 Acunakyase
Khyanga Capa cun Sabbatha Bawia pi kyaki ni," a ti.

3 Acunüing Jesuh Sinakoka khuia a luh be üng, acuia a kut vang
lam xokia khyang mat awmki. 2 Ami mkateinak vaia, Sabbath
üing akxo a mdaw law be täng täng la am a mdaw law be k'et u
lü ami teng. 3 Acunüing Jesuh naw akutxo üing, "Ngdüi lü maa
lawa," a ti. 4 Acunüing khyang he üng, "Mi thum naw Sabbath
üing i ti vai ni a jah mtheh? Kpüi vai aw, mkhuimkha vai aw?
Khyanga xünnak küikyan vai aw, mkhyüh vai aw?" ti lü jah kthäh
se, I pi am pyen be u. 5 Jesuh naw jah teng hü lü aktäa a mlung
soki, cunsepi ami mlung nghlang lü ami kata phäha a pukseki.
Acunüing akxo üing, "Na kut sänga," ti se, akutxo naw a kut a
säng la daw law beki. 6 Acunüing pharise he Sinakok ceh ta u lü,
Heroda khyang he am nghmu u lü Jesuh ami mkhyühnak vaia
cengki he. 7 Jesuh la axüisaw he Kalile tuilia cit u se khyang
khawjah naw ami läk. Acuna khyang he cun Kalile khaw, Judah
khaw, 8 Jerusalem mlüh, Idume khaw, Jordan pipei üngka he,
Turah la Sidon mlüh hea pipei üngka naw law hüki he. Acun he
cun Jesuh naw a bilawh he khawjah ami ngjaka phäha a veia
lawkia kyaki he. 9 Khyang aktäa adaa phäha a hama mlawngca
ami nghängsak thüp thüp vaia axüisaw he a jah mtheh. Acun
cun khyang he naw am ami net vaia phäha kyaki. 10 Khyang
khawjah jah m'yai bekie kyase, ami hneh vaia ami ngcun law
si. 11 Khawyai hea awmnaka khyang he naw ami hmuh üng a
maa kawp u lü, ngpyang u lü, "Nang Mhnama Capa!" ami ti.
12 Jesuh naw khawyai he üng a unak ä ami pyen hü vaia a
jah ksük. 13 Acunüing Jesuh mcunga khana kai lü amäta ngaih

he, a veia jah khü se lawki he. **14** Acunüing, ngsä hea a jah sui a xü xaleinghngih he jah xü lü, “Ka veia nami ve khaia ka ning jah xüki” ti lü a jah mtheh. “Ngthu nami sang hü khaia ka ning jah tüi khai, **15** acunüing khawyai he nami jah ksät khaia ana nami ta khai,” a ti. **16** A jah xüa xaleinghngih he cun: Sihmon, (Jesuh naw Pita a sui); **17** Zebedea capa xawi Jakuk la Johan, (Jesuh naw Boneraketa a jah sui, acun cun, “Mkyeka capa xawi”); tinaka kyaki. **18** Andru, Philip, Batolame, Mahte, Thomah, Alaphaha capa Jakuk, Thade, Zelot Sihmon **19** la Judah Iskarot, Jesuh cengkia khyanga kyaki he. **20** Acunüing, Jesuh ima citki. Khyang khawjah ngcun law be u se, Jesuh la axüisaw he ami ei pi am ei hlaut u. **21** Khyang he naw, “Hin hin yaw lawki va ni mäih ja,” ami ti a khuiim kyawnglawng naw sim u lü ngdumsak khai hea büki he. **22** Thum mtheiki he avang Jerusalem üngka naw lawki he naw, “Hina k’uma Beelzebul um ve! acuna khawyai hea mkhawnga ana am ni khawyai he a jah ksät ve,” ami ti. **23** Acunüing, Jesuh naw a veia jah khü lü, msuimcäpnak am, “lhawkba Khawyam naw Khawyam ksät thei khai? **24** la pung pi amimät ngtung’atki he cun khawvei am khäng u naw. **25** la khuiim kyawnglawng pi amimät ngtung’atiki he cun ngkyangtai khai he ni. **26** Acunakyase Khawyam khaw ahnga hnga a ngkyangtai üng khawvei am khäng lü düt khai. **27** “U naw khyang kyana im akcüka amät am a pinpawk ma küt üng a ima lut lü a khawhthem am yut thei naw. Acunakyase, im mah akyan cun khit ma khai. **28** “Akcanga ka ning jah mthehki, nghnicim khyanga ca hea katnak avan la Mhnam pyetsenaka katnakavan cun mhläta kya khai. **29** Cunsepi, Ngmüimkhya Ngcim pyetseki cun itia pi mhläta am kya. Isetiakyaküing acun cun anglät katnaka kyaki,” a ti. (aiōn g165, aiōnios g166) **30** (Jesuh

naw acun cun, "Hin naw khawyai a k'uma ta ve," ami tia phäha a pyena kyaki.) 31 Acunüng, Jesuha nu la a bena he pha lawki he. Kpunga ngdüi u lü khyang mat tüi u lü ami va khüsak. 32 Khyang he a peia ngawki he naw, "Tenga, na nu la na bena he kpunga ve u lü ning sui ve u," ami ti. 33 Jesuh naw jah msang lü, "U ni ka nu? Ue ni ka bena he?" a ti. 34 A peia ngawki he ngvei lü jah tengki naw, "Teng u! hin he hin ka nu la ka bena he ni! 35 U pi Mhnama a ngjakhlü tiki avan cun ka bena, ka cina la ka nua kyaki he ni," a ti.

4 Acunüng, Kalile tuili peia jah mthei be se, khyang khawjah a veia ngcun lawki he. Acunüng lawkia khyang he cun aktäa dämda u se, Jesuh mlawnga khana kai lü ngawki. Khyang avan tui kama tuinu ma na u lü, ngkhäm lawki he. 2 Jesuh naw msuimcäpnak he am hinkba khawjah a jah mthei, 3 "Ngai ua, mhmüp mat üng khyang mat mci saw khaia citki. 4 A saw k'um üng, mci avang lam khana kyakia kyase, kha he naw jawng law u lü, ami ei. 5 Mci avang nglei am a danak bäk, lunga danaka kyaki. Nglei am thahkia kyase angxita pyo lawki. 6 Nghngi lut law lü, khaw ngling law se, a pya am saükia kyase, ng'yawngki. 7 Mci avang nghling hmua kyaki, nghling saü law lü, yai se am vupai thei. 8 Cunsepi, mci avang nglei kdaw üng kyaki, cawt law lü, saü law lü, avang thumkip, khyukip la aphyaa ngtheipai lawki," a ti. 9 Akbäihnaka Jesuh naw, "A ngjaknak vaia a nghnga taki naw ngja se," a ti. 10 Jesuh amät a ve üng, xaleinghngih he la akce läk hngaki he naw a veia law u lü msuimcäpnaka suilam a jah mtheh vaia ami kthäh. 11 Jesuh naw, "Nangmia phäha ta, Pamhnama khawa mawng athukhlüng ksingnak vai ning jah peta kya ve, Cunsepi khyang kce hea phäha avan msuimcäpnak am pyena kyaki. 12 Acunakyase, 'Teng u lü pi,

am hmu u, ngja u lü pi, am ksing u. Hmu ngja u lü Pamhnama veia ami nghlat be vai sü ta ani naw jah mhlät khai sü,” a ti. **13** Acunüing Jesuh naw, “Hina msuimcäpnak am nami ksingki aw? Acunüing ihawkba msuimcäpnak avan nami ksing thei kawm? **14** Mciksaw naw Mhnama ngthu a saw. **15** Acunüing, avang he cun lam kpema kyaki mci hea mäih lawki he, ngthu ami ngai la khawyam naw law lü ngthu cun a lawhei. **16** Khyang avang he cun lunga danaka kyaki mci hea mäih lawki he. Ngthu ami ngjak üng jekyainak am doeiki he. **17** Cunsepi, amimät üng apya am ve se, ivei am khäng. Acun kâna thangkdw phâha, mkhuimkhanaka pi kyase, khuikhanaka pi kyase, a pha law üng pyai beki he. **18** Khyang avang he cun nghling hmua sawa mci hea mäih lawki he. Acun he cun ngthu ngjaki he, **19** cunsepi khawmdek cäicanak he, bawimangnak vai mnaiheinak la iyaw akce kce mnaiheinak he naw ngthu cun yai law u se, am vupai thei. (aiōn g165) **20** Cunsepi khyang kce he cun nglei kdaw üng sawa mci hea mäih lawki he. Acun he cun ngthu ngja u lü doeiki he, acunüing avang thumkip, avang khyukip, avang aphyä vupai lawki he,” a ti. **21** Acuna thea Jesuh naw, “Mei kdäi u naw lawpüi lü kphyä k’uma, am ani üng ihnaka kea thup khawiki aw? Angdangnaka vai khaia am ta khai aw? **22** Ipi ä ngdang khaia thup cun mdana kya law lü, ipi ä ngphyäü khaia mjih cun phyeha kya law khai. **23** A ngjaknak vaia a nghnga awmki naw ngja se,” a ti. **24** Jesuh naw, “Nami ngjak cäi na ua! Khyang nami mtehnak am Mhnam naw ning jah mteh be khai, acuna kthaka pi ning jah mteh be khai. **25** Upi taki üng pet däm dâma kya lü, upi am taki cun a takca pi yuh pet bea kya khai,” a ti. **26** Jesuh naw, “Pamhnama khaw cun khyang mat mci a loa sawki am tängki. **27** Mciksaw mthana ip lü mhmüpa tho lawki. Acun k’um üng mci cun

pawk law lü ngbang lawki. Cunsepi ihawkba akya law am ksing. 28 Nglei amät naw vuipaiei lawsak khawiki. Akcüka aphung, avui, acunüng avui üngka naw akcang ngdang law khawiki. 29 Avui a hmin law la, khyang naw cang ah kcünkia kyase, angxita ngvinca am atki,” a ti. 30 Jesuh naw, “Pamhnama khaw cun i am mtäng vai? Msuimcäpnak i am mtumtäng vai? 31 Pamhnama khaw cun khyang mat naw khawmdek khana jaw säihki anca ui lo lü nglei üng a saw am tängki. 32 Cunsepi asäng ngsawk se, a cawt law üng loa sawngling avana kthaka ngbangbu law lü ngban mah law se kha he naw law u lü ami ngbu ami tuknak khawi,” a ti. 33 Jesuh naw acunkba msuimcäpnak khawjah am ami ksing thei vaia ngthu a jah mtheh. 34 Msuimcäpnaka kaa khyang hea veia ngthu am pyen khawi. Cunsepi, axüisaw he amimät ami awmnaka avan a jah mtheh be khai. 35 Acuna mhmüp khaw a mü law üng, Jesuh naw axüisaw he üng, “Tuilia caye lama mi va pek vai u,” a ti. 36 Acuna, khyang he akdäm jah yawk hüt u lü, Jesuh mlawng üng ngaw se ami cehpüi. Akce mlawngca he pi acunüng awmki he. 37 Acunüng, khawkhi ksenu khi law se tuimvawn cun mlawng üng be law hlüki. 38 Jesuh cun ngkhumnak üng ngkhumei lü mlawnga hnu lama ip lü ve se axüisaw he naw, “Saja aw, mi thih vai hin am na cäinaki aw?” ti u lü ami mthawh. 39 Jesuh naw tho law lü khawkhi kse üng, “Ngdüma!” ti lü a mtheh. Acunüng tuimvawn üng, “Pyiaia” ti se avan ngdüm lawki he. 40 Acunüng Jesuh naw axüisaw he a veia, “I vaia nami kyükyawk aihki ni? Ise jumnak am nami taki ni?” a ti. 41 Cunsepi kyü law ngen u lü, “Khawkhi la tuimvawn naw pi a mtheh ani ngjak hin ia khyang ni?” tia ngthehei kyuki he.

5 Jesuh la axüisaw he Kalile tuili caye, Kerasa khawa pha lawki he. 2 Mlawng üngka naw Jesuh a kco law la, ng'uhnün üngka

naw lawki khawyaia awmnaka khyang mat naw ana khyum. 3
Acun cun ng'uhnüna awmki, u naw mthiyüi am pi am ami khiih
thei; 4 Khawveia mthiyüi am a kut la a khaw ami jah khiih üng
pi mthiyüie jah ksäkpät lü amcäm cäma a jah pawh. U naw pi
am ami mcing theia vai aktä ktha mahki. 5 Amhmüp amthan
ng'uhnün he la khawmcung hea cit hü lü ngpyang lü, amät la
amät lung am ng'at kyu lü awmki. 6 Jesuh akhawsang üngka
naw a hmuh üng a veia dawng lü a ma ngdäng lü, 7 “Jesuh,
ak'hlüing säih Mhnama Capa aw! i ni nglak na se ni? Ä na na
mkhuimkha vaia Pamhnama ngming am ning nghui na veng,”
ti lü, angसांग ngpyangki. 8 (Acukba a tinak cun Jesuh naw,
“Ngmüimkhya kse aw, hina khyang üngka naw lut lawa,” ti lü, a
ksenaka phäha kyaki). 9 Acunüing Jesuh naw, “Na ngming u ni?”
ti se, Ani naw, “Ka ngming cun ‘Apä ni’ keimi cun khawjah kami
lawki tinaka kyaki” a ti. 10 Acun käna ngmüimkhya kse he naw
khaw üngka naw ä a jah ksät vaia Jesuh aktäa a nghuinak. 11
Acuia mcung peia vawk khawjah ami jah mcah awmki. 12 Acuna
ngmüimkhya naw Jesuh üng, “Vawk hea veia jah tüia, acuia
kami lut khai,” ti u lü, ami nghuinak. 13 Jesuh naw ami luh vaia ti
se, ngmüimkhya kse he cun khyang üngka naw lut law u lü vawk
hea k'uma lutki he. Thawng nghngih lawkia vawk he cun ami
van tuilia dawng u lü, kdang üng ngtäng u lü tui üng ngcumki he.
14 Vawk sämki he dawng u lü, mlüh k'um la ngnam k'uma jah va
mthet u se khyang he cun i thawnhlawki ti cun teng khai hea
lawki he. 15 Jesuha veia law u lü yai pä hea awmnaka khyang
cun ngsuingsa lü akdawa a na ngaw se ami hmuh üng, aktäa
kyüei lawki he. 16 Acun hmuki he naw khawyai he awmnaka
khyang ikba a awm la, vawk he ihawkba ami kya cun khyang he
üng pi ami jah mthet be. 17 Acuna, Jesuh naw ami khaw a

ceh tak vaia ami nghuinak. 18 Jesuh mlawnga khana a kai be üng khawyai hea awmnak khawia khyang naw, “Na hlawnga cit hnga vang” ti lü a nghuinak. 19 Cunsepi Jesuh naw mah lü, “Na ima cit be lü, Bawipa naw na phäha ihlawka a pawh la na khana m'yeneinak a tak jah va mtheha,” a ti. 20 Acunüing, acuna khyang naw cit lü Jesuh naw a phäha a pawh peta mawng cun Mlüh Xa üng va sang hü se ngjaki avan cäiki he. 21 Jesuh tuilia caye kama mlawng am va pek se, acuia khyang khawjah a veia ngcun lawki he. 22 Sinakok mkhawng Jairuh ngmingnaki mat lawki naw Jesuh a hmuh üng a khaw kunga ngdäng lü, 23 “Ka ca, nghnumica aktäa mhnatei ve, phet be lü a xüngseinak vaia law lü na kut a khana mtaih lawa” ti lü aknuia a nghuinak. 24 Acunüing Jesuh a veia cit se khyang khawjah naw läk law u lü a hnuma kcung lawki he naw ami hneh. 25 Acuia nghnumi kum xaleingngih a thi put lü khuikhaki mat awmki. 26 Seibawi khawjah naw ami ngnünak, ngui a tak avan am ngsawiei sepi am kyäpei be lü kshelen law bawki. 27 Jesuh ami ti a ngjak üng a hnuia khyang hea ksunga lawki. 28 “A suisak dänga hleng ka hneh üng ta ka phet be khai ni,” tia ngai kyuki. 29 Jesuha suisak a hneh. Acun la a thia put ngdüm lü a pumsa üng natnak daw bekia a sim. 30 Acun la Jesuh naw a johit amät üngka naw akcea lut lawki ti a ksing la khyang hea ksunga nghlat lü, “U ni ka suisak hnetki?” a ti. 31 Axüisaw he naw, “Hinkba khyang khawjah naw ning hneh u se hmu ye lü, ‘U ni na hnetki’ na tiki hin” ami ti. 32 Cunsepi Jesuh naw hnetki hmu khaia nghlat lü teng hü se, 33 Nghnumi naw kyüh lü ngxet lü amät üng ihawkba akya ksingki naw law lü Jesuha ma ngdäng lü, a thawnhlawk akcang naküt a mtheh. 34 Acunüing Jesuh naw, “Ka canghnu aw, na jumnak naw ning dawsak be ve. Dim'yenak am cita, na

natnak üngka naw yai bea,” a ti. **35** Acukba ana ngthuhei k’um üng khyang avang Sinakok mkhawng Jairuha im üngka naw law u lü, “I vaia Saja na kbawngkbaieiki ni? Na canu thihpäng ye se,” ami ti law. **36** Jesuh naw ami pyen ia am msui lü Sinakok mkhawnga veia, “Ä kyüha, a jum dänga juma,” a ti. **37** Acunüng Jesuh naw Pita, Jakuk la a na Johana thea u pi a hlawnga am ngkhahpüi. **38** Jairuha ima ami law üng Jesuh naw ana üicai u lü, ana mbawikyapki he a jah hmu üng, **39** Im k’uma lut lü, “I vaia üicai u lü nami kyapki ni? Hnasen cun thiki am ni, ipki ni,” a ti. **40** Acun he naw ami yaihei. Acuna Jesuh naw ami van kpunga a jah tüih këna hnasena a pa la a nu, acunüng amät jah a ngkhahpüi he am hnasen ami msännaka a jah luhpüi. **41** Acunüng, hnasen cun a kut üng kpang lü, “Talita, Kumi,” a ti, acun cun “Nghnumica aw, tho lawa ti veng!” tinaka kyaki. **42** Acun la angxita nghnumica cun tho law lü cit hüki. (Ani cun kum xaleinghngih lawki). Acunüng avan cäi lawki he. **43** Cunsepi, Jesuh naw u üng pi ä ami mtheh vaia jah ksük lü, “A ei vai iyaw pe ua,” a ti.

6 Acuna hmün Jesuh naw ceh ta lü a ngnama cit be se axüisaw he naw pi ami läk. **2** Sabbath mhmüp pha law se Sinakoka k’uma a jah mthei. Acunüng khyang khawjah awmki he; a ngthu pyen ngja u lü, “Hin naw hawia hina ngkhaw he a jah yahei hü ni? Hina veia themnak pet hin, ia themnak ni? Ahinkba sena müncankse he jah pawhki ni? **3** Hina khyang hin Mariha ca Jakuk, Josep, Judah la Sihmona ami ktai, imksa am kya aih se? A na he pi hin üng am awmki hea kya aih u se?” tia ami ma. **4** Jesuh naw, “Sahma he cun amimäta ngnam, amimäta mjükphyüi la khuikkyawnga thea ta hmün naküta mhlünmtainak yahki he,” a ti. **5** Am phetkia khyang he ajawca hea khana a

kut mtaih lü a jah m'yai be thea ta müncankse bilawh i pi am pawh. 6 Khyang he naw am ami jumeia phäha Jesuh aktäa müncaki. Acunüng ngnam he üng jah mthei hü lü ngvei hüki. 7 Jesuh naw xaleinghngih he a veia jah khü lü nghngih cia a jah tüih. Ngmüimkhya kse he jah nängnaka ana a jah pet. 8 Ami ceh üng, "Ksawngkhe thea muk, kthäheinaka ngja, nami kcukcawk üng ngui ä nami jah cehei vai. 9 Khawdawkw nami ngcum vai, kcu nghngih ä nami cehei vai," a ti. 10 Acuna thea pi Jesuh naw, "Ahawiapi ami ning jah jenak üng nami ceh be vei acuna im üng nami awm vai. 11 Am ami ning jah jenak la nami ngthu am ami ngainaka mlüha nami law üng, ceh ta u lü nami khaw üngka mput nami kha hüt vai. Acun cun ami phäha ngthumkhyanak vaia msingnaka kya khai," a ti. 12 Acunüng cit u lü, acuna khyang he ami katnak he üngka naw ami nghlat lawnak vaia ngthu va pyenki he. 13 Khawyai he khawjah jah ksät u lü am phetki he khawjah Olip ksi am jah hluk u se yai beki he. 14 Sangpuxang Herod naw Jesuha ngming aktäa ngthang lawkia kyase a ngjak law. Khyang avang he naw, "Baptican Johan thihnak üngka naw tho law be ve. Acunakyase ni, hinkba khyaihahnak he ani üng awm khai," ami ti. 15 Avang he naw, "Elijah ni" ami ti. Avang he naw, "Hin hin ajana ka sahma hea kba, sahma mat ni," ami ti. 16 Herod naw a ngjak üng, "Hin hin a lu ka khyüna Johan ni, thihnak üngka naw tho law beki ni," a ti. 17 Isetiakyäüng, Herod naw a na Philipa khyu, Herodih yut lü khyu naki naw, acuna ngnumia phäha Johan cun jah mansak lü thawngim üng a khyuma kyaki. 18 Johan naw Herod üng, "Na naa khyu na khyunak hin nglawiki aw?" a ti. 19 Acunakyase Herodih naw Johan cun hneng lü a mkhyüh vaia a bü, cunsepi Heroda phäha am hnim thei. 20 Sangpuxang Herod naw Johan

cun khyang kdawa kya lü, ngcimcaihkia ksingki naw kyüh lü aktäa a yung. Johana ngthu pyena phäha kyükyawk sepi, a ngthu pyen cun ngai hlüki. 21 Mhmüp mat üng, Herod naw a hminaka khawhmüp paw pawh lü a khyang ngvai he, yekap ngvai he, bawi he la, Kaliile khaw üng khyang ngvai he am buh a jah pawh pet. Acunüng Heroda khyu Herodih naw Johan a hnimnak vaia kcün kdaw yahki. 22 Herodiha canu, nglaca law lü nglam lawki naw, Herod la a ngawhpüia khin he ami mlung aktäa a jah jesak. Acuna sangpuxang naw, "Ipi na ngaih kthäha, ka ning pe khai," a ti. 23 Acunüng Herod naw khyütam na lü, "Ipi na ngaih kthäha, ka uka khaw amte pi ka ning pe khai" a ti. 24 Acuna nglaca naw a nua veia cit lü, "Ini ka kthäh kawm?" ti se, A nu naw, "Baptican Johana lu," a ti. 25 Acunja nglaca angxita sangpuxanga veia va cit be lü, "Baptican Johana lu, angxita mlikbe üng na na pet vai ngaih veng!" a ti. 26 Sangpuxang cun aktäa ngjutki, cunsepi a sitiha phäha la a veia ngawki khin hea phäha am ma thei. 27 Acuna sangpuxang naw yekap angxita tüi lü, Johana lu a lawpüi vaia a mthel. Yekap naw thawngima cit lü Johana lu a va khyün. 28 Acunüng, Johana lu mlikbe üng lawpüi lü nglaca am pe se, nglaca naw a nu üng a pet. 29 Johana axüisaw he naw ami ngjak üng a yawk va mhläm u lü ami k'ut. 30 Ngsä he Jesuha veia law be u lü ami pawhmsah he la ami jah mthelthange avan ami mthel law be. 31 Khyang khawjah citcawn huki hea kyase, Jesuh la axüisaw he ei, ami ei vaia pi am ngbünei u. Acuna Jesuh naw "Khyang am a awmnaka mi cit vai u, namimät awm u lü asäng nami xüieinak thei vaia," a ti. 32 Acuna angxinaka mlawng am amimät citki he. 33 Cunsepi ami ktawih jah hmu u lü, ami unak jah ksingki he naw, ami van mlüh avan üngka naw kawng lama ana dawng u lü, Jesuh la axüisaw

he am ami pha phat üng phaki he. 34 Jesuh mlawng üngka naw kyum law lü khyang aktäkpai, toksäm am awmkia to hea kba law u se jah hmu lü, aktäa mthinmhnateiki. Acunüing tün lü khawjah a jah mthei. 35 Khaw mü law se axüisaw he a veia law u lü, "Hin hin angxinak khawkhyawng khawa kyaki, khaw pi mü pängki. 36 Khyang he jah tüi bea, ahina pipei ngnam he la lomaea ami ei vai kheihe hü u se," ami ti. 37 Jesuh naw, "Nangmi naw ami ei vai iyaw jah pe ua," a ti. Axüisaw he naw, "Cit u lü, denarih ngui phya nghngihphu muk ei vai va khe i u lü kami jah pe khai aw?" ami ti. 38 Jesuh naw, "Muk, ijah nami taki aw? Cit u lü va teng ua," ti se. Hmu u lü, "Muk mhma la nga nghngih," ami ti. 39 Jesuh naw axüisaw he üng msai kxünga khana aphäh phäha ami jah ngawhsak vaia a jah mtheh. 40 Acunüing avang aphyä, avang mhmakip phäh phäha ngawki he. 41 Acunüing Jesuh naw muk mhma la nga nghngih jah lo lü, khana mang lü, Mhnama veia jenak pyen lü, muk cun boki naw ami yet vaia axüisaw he üng a jah pet. Nga nghngih pi bo lü a jah pet. 42 Ami van naw ei u lü phüki he. 43 Axüisaw he naw muk la nga mnawi mkhäm u se, cä xaleingnghngih lawki. 44 Muk eiki he cun kpami däng thawng mhma lawki he. 45 Jesuh naw khyang he a jah ngpyengsak k'um üng, axüisaw he mlawnga khana jah luhsak ktäih lü, caye tuili kam Bethsaida mlüh da a jah cehsak. 46 Acukba khyang he a jah khyah käna amät cun ktaiyü khaia mcunga citki. 47 Khawmü lama mlawng tuili nglung üng ve se, Jesuh amät kawnga awmki. 48 Acunüing khawkhi naw ami mlawng vei hü hü se, am va pek thei u lü ami ve k'um üng, ngawi lam naji kthum la khyuka nglak üng Jesuh tuia khana ami veia lawki. Jah khye law hlü lü, 49 tuia khana cit se hmuki he naw ngmüimkhyaa sui u lü ngpyangki he. 50 Ami van naw

hmu u lü, kyühki he. Jesuh naw, “Dim'yenak am ve ua, kei ni, ä kyüh ua,” ti lü a jah msang. **51** Acunüing ami veia mlawnga khana kai hnga se khawkhi ngdümki. Acunüing ami van aktäa cäi leng lengki he. **52** Isetiaknyaüing muk am a jah mcaha mawng pi akcanga am ami ksing theia phäha kyaki; ami ngaikyunak naw am ksing thei. **53** Tuili khe u lü ami va pek käna Kenesaret mlüh kawnga pha law u lü, tui kama ami mlawng cun ami kphung. **54** Mlawng üngka naw ami kyum law la khyang he naw Jesuh cun ami ksing law. **55** Acunakyase khaw üngka avan dawng law u lü, Jesuh awmki ti ami ngjaknak avana, am phetki he cun ami ngjännak maha a veia ami jah kawh law. **56** Ahawia pi Jesuh a cehnak ngnam avan, mlüh avan la loma avana, am phetkia khyang he jah lawpüi u lü khyang hea ngcunnak hmüna jah ta hüt u lü, a suisak mdawngca hleng hnet vaia ami nghuinak. Acunüing hnetki avan cun phet beki he.

7 Pharise avang he la thum jah mtheiki he Jerusalem üngka naw law u lü Jesuha veia ngcun lawki he. **2** Acunüing axüisaw he naw ami kut mtüihkkeh am ei u se jah hmu u lü ami jah msing, acun cun Pharise hea kba ami kut am ami mthiheia kyaki. (**3** Isetiaknyaüing, Pharise he la Judah he naw pupa thum läk u lü ami kut aküa am ami mthi üng ei am ami ei khawia phäha kyaki. **4** Jawituknak üngka naw ami lawpüi ipi am mthi lü am ei u. Pupa thum khawjah läk piling vaia ami ngai he cun khawt he, k'am he, mlikbe he la ihnak he jah mthia ngkhaw hea kyaki.) **5** Acuna Pharise he la thum jah mtheiki he naw, “Ise na xüisaw he naw pupa he naw jah mthei u lü ami jah tak hütä thum am läk u lü, ami kut mtüihkkeh am ei aw sawxatki he ni?” tia, ami kthäh. **6** Jesuh naw jah msang lü, “Hesajah naw nangmia hleihlaknak hinkba a pyen hin cang ve: ‘Hina khyang he naw ami m'yawng

am na ngak u lü, ami mlungmthin am na thuk ta ve u. 7 Amdanga na sawkhah u lü, khyanga thum he Mhnama thum hea kba jah mtheiki he!' a ti cen, 8 Pamhnama ngthupet yawk u lü khyanga thumcam nami läki," a ti. 9 Jesuh naw pyen be lü, "Pamhnama ngthupet nami yawknak vaia phäha namimäta thumcam nami ktung naki. 10 Mosi naw, 'Na nu la na pa na jah mhlünmtai vai, u pi a nu la a pa jah ksenaki cun mkhyüh vai' a ti 11 Cunsepi khyang naw a nu la a pa üng a pet vaia khawhthem ta mah mah lü, 'hin hin Koban ni' (Koban ti cun mhnama ka ni tinaka kyaki) ti lü, 12 a nu pa am a jah kpüikpaknak vaia lam suiki. 13 Ahinkba namimäta nami jah mtheimthangnak am Mhnama ngthu nami yawkki. Acukba am dawki nami pawh khawjah awmki," a ti. 14 Acunüng Jesuh naw khyang khawjah a veia jah khü be lü, "Nami van naw na ngai u lü, ksing ua. 15 Nami m'yawng üng ju lutkia nami ei naw pamhnam hjawhkhahnak vaia am ning jah mtüihkhehsak ve, cunsepi nami m'yawng üng lut lawkia ngthu naw ni a ning jah mtüihkhehsak ve" a ti. 17 Jesuh cun khyang he jah yawk lü ima lut se, axüisaw he naw acuna suilam a jah mtheh khai vaia ami kthäh. 18 Jesuh naw, "Nangmi pi ahikba sena am nami ngsümki aw? Am nami ksingki he aw? M'yawng üng lutkia ei naw khyang am mtüihkhehsaki tia angsinga nami ksingki. 19 M'yawng üng lutki cun khyanga mlungmthin k'uma am lut lü a khawnua k'uma ni a luh ve. Acunüng a pumsa üngka naw kpunga lut law bekia kyaki," a ti. (Acun a pyenak am Jesuh naw ei avan ei vaia nglawiki a tinaka kyaki.) 20 Jesuh naw pyen be lü, "Khyanga k'um üngka naw lut lawki naw va khyang mtüihkhehsak theiki. 21 Isetiakyaüing khyanga mlungmthin k'uma am dawkia ngaihkyunak, m'yuknak, khyang hnimnak, 22 khyanga khyuca katnak, khyanga ka mnaiheinak,

am dawkyaki avan jah pawhmsahnak; hleihlaknak, hüipawmnak, ng'eihkyünak, pyenksenak, awhcahnak ja yunak, 23 ahina am dawki he avan cun khyanga k'um üngka naw lut law lü khyang mtüihkhehsakia kyaki," a ti. 24 Acunüing Jesuh tho law lü Turah mlüh hne peia citeiki. Im mata lut lü u naw pi am a ksing vai ngaih teki, am ngthup thei. 25 Nghnumi mata a canu ngmüimkhya ksea awmnak Jesuha mawng a ngjak üng law lü a khaw kunga ngdäng lawki. 26 Acuna nghnumi cun Krik nghnumi, Siria khaw Phoinikia hnea hmikia khyanga kyaki. Ani naw a canu üngka khawyai Jesuh naw a ksät vaia a nghuinak. 27 Cunsepi Jesuh naw, "Ca he jah mbei ma vai. Ca hea ei lo u lü ui he jah tawn pet vai hin am nglawiki ni," a ti. 28 Nghnumi naw, "Bawipa aw, cang vek, cunsepi ui he naw pi hnasena buhkbaw mthüpei khawiki he ni," a ti. 29 Acunüing Jesuh naw, "Na ngthua phäha, ima cita, canu üngka naw khawyai dawng päng se na hmu khai," a ti. 30 Nghnumi naw ima cit be lü a canu üngka khawyai dawng se, a canu a ihnak üng ngkaw se a hmuh. 31 Jesuh Turah üngka naw Sidon mlüh da cit lü Kalilea phaki. Mlüh Xa khe pah lü citki. 32 Khyang he naw khyang mat am ngthuhei thei lü a nghnga pi pangki Jesuha veia lawpüi u lü a khana a kut a taih vaia ami nghuinak. 33 Acunüing Jesuh naw khyang hea ngbumnak üngka naw akcea khü lü a kutpyün a nghnga khuia ktun lü, a mci am msawh lü a mlei a hneh. 34 Acunüing Jesuh khankhaw da jeng mang lü, "Ephata," a ti. Acun cun "Nghmawng lawa!" tinaka kyaki. 35 Acunja angxita ngja law be thei lü a mleiüi pi daw law se angsinga ngthuhei law theiki. 36 Acunüing Jesuh naw u üng pi ä ami mthet vaia a jah ksük; Cunsepi jah mthet däm däm se ami sang däm däm u. 37 Acunüing aktäa cäi law u lü, "Hin naw

avan jah mdaw be ve! A nghnga kpange pi jah ngjaksak be lü angki he pi jah ngthuheisak be ve!" ami ti.

8 I vei am ngsawk ham se, khyang khawjah Jesuha veia ngbum law be tüki he. Ami ei vai ipi am lawei u se, Jesuh naw axüisaw he jah khü lü, **2** "Hina khyang he naw na mthimhmatei ve u, mhmüp kthum ka veia awm pängki he atuh ami ei vai ipi am ve. **3** Ei ka ami ima ka jah tüih be üng mä lam cäpa bawng u lü khuikha khai he ni; isetiüing avang he bawk bawk ta ami lawnak thuksihki," a ti. **4** Axüisaw he naw, "U naw, hina khawkhyawng khawa khyang hijaha ei khyawh vai hmu thei khai ni?" tia ami msang. **5** Jesuh naw, "Muk ijah nami taki?" ti lü jah kthäh se, "Khyüh" ami ti. **6** Jesuh naw khyang he mdeka khana a jah ngawsak. Acunüing muk khyüh lo lü Pamhnama veia jenaka ngthu pyen lü, jah bo lü, axüisaw he am khyang hea veia ami jah yet vaia jah pe se, axüisaw he naw ami jah yet. **7** Nga ajaw ami tak pi Jesuh naw Pamhnama veia jenak pyen lü ami yet vaia axüisaw he a jah pet. **8** Ami van naw ei u lü phüki he. Ami ei käna axüisaw he naw mkhäm u se akpawih cä khyüh lawki. **9** Eikie cun thawng phyü lawki he. Acun käna jah tüih be se **10** mlawng üng axüisaw he am lut u lü Damanuta khawa citki he. **11** Pharise avang Jesuha veia law u lü ngcuhpüiki he naw, Pamhnam naw a kcangnak angsignak vaia mhnüteinak khanaka müncankse ami kthäh. **12** Cunsepi Jesuh naw a mlungmthin k'uma aktäa ngko lü, "Ise atuha kcün khyang he naw müncankse ami kthäh ni? Akcanga ka ning jah mthekhi! Msingnak mat pi am ning jah mhnüh hlü ve nawng," a ti. **13** Jah yawk hütki naw mlawng üng lut be lü tuili cayea citki. **14** Axüisaw he naw ami ei khyawh vai muk mhnih hüt u lü mlawng üng muk mat däng taki he. **15** Jesuh naw, "Pharise hea nghngenla Heroda nghngen üng ngxungei kyu

u lü ngcäiei na ua," a ti. 16 Axüisaw he naw, "Muk am mi ta se va hinkba pyen mäih ja," tia ngthähki he. 17 Jesuh naw ami ngthäh kyu jah ksing lü, "I vai muk am nami taka phäha nami ngthäh kyuki ni? Atuh pi nami mlungmthin am am nami ksing hamki aw? Nami mlung nghlang hamki aw? 18 Mik mah u lü am nami hmuki aw? Nghnga mah u lü am nami ngjaki aw? Am nami süm hamki aw? 19 Kei naw muk mhma khyang thawng mhma phäha ka pawh üng, kpawihki cä ijaha ni nami kaw?" ti se, amimi naw, "Xaleingngih," ami ti. 20 "Acun käna muk khyüh khyang thawng kphyüa phäha ka pawh üng kpawihki cä ijah ni nami kaw?" ti se, amimi naw, "Cä khyüh," ami ti. 21 Jesuh naw, "Acunüng ihawkba am ksing u lü nami awmki ni?" a ti. 22 Bethsaida khawa law u se Jesuha veia a mik müki mat khyang avang naw lawpüi u lü a hnet vaia ami nghuinak. 23 Jesuh naw a mik müki a kut üng kpang lü ngnam kpunga cehpüiki naw, a mik üng msawh lü a kut a khana mtaih lü, "Ini na hmu thei," ti lü, a kthäh. 24 A mik müki naw jeng mang lü, "Ä, khyang he thinga mäiha cit hü u se jah hmu veng," a ti. 25 Jesuh naw a kut cun a mika khana mtaih beki naw, yet lü a teng süm vaia a mtheh. Acunüng a mik vai law be se, avan a ngkhaia hmu theiki. 26 Jesuh naw a ima tüi be lü, "Ngnam k'uma ä cit bea," ti lü a mtheh. 27 Acunüng Jesuh la axüisaw he cun Kesari Philipih pei ngnam hea citki he. Lama, "Khyang he naw, ua ni ami na ngaih?" ti se, 28 "Baptican Johan; avang naw Elijah; avang naw sahma he üngka mat mat," ti ve u ami ti. 29 Jesuh naw, "Nangmi naw mä ua ni nami na ngaih?" ti se, Pita naw, "Nang cun Mesijah ni," ti lü a msang. 30 Acunüng Jesuh naw, "U pi ä mtheh ua" a ti. 31 Acunüng Jesuh naw, "Khyanga Capa cun mkhuimkha khai he, axüngvai he, ktaiyü ktung he la, thum jah mtheiki he naw mah u lü, hnim khai

he, acunüing amhmüp kthum üng tho law be khai,” ti lü a jah mtheh. 32 Acukba angsinga ngthu jah mtheh se Pita naw akcea khü lü a ksenak. 33 Cunsepi Jesuh naw nghlat hü lü, axüisaw he jah teng lü, Pita üng, “Khawyam aw, ka vei üngka naw cita; na ngaihkyunak Pamhnama vei üngkaa am kya lü khyang üngkaa ni a kya ve,” ti lü a ksenak be. 34 Acunüing Jesuh naw khyang he la axüisaw he a veia jah khü lü, “Upi ka veia na läk law khaia büki naw amät naw amät yawk lü, a kutlamktung kawt lü, na läk law se. 35 Isetiaknyaüing, upi amäta xünnak küikyanei khaia büki naw mkhyüh lü, upi a xünnak keia phäha ja thangkdaw phäha mkhyühki cun naw küikyanei khai. 36 Khyang naw khawmdek avan ka na lü, a xünnak a mkhyüh üng i ngmang na khai ni? I am ngmang na. 37 A xünnak a yahnak be thei vaia i am pi am thawng be thei. 38 Hina Mhnam am ktäkie la katnaka mhmüp he üng, upi kei la keia mtheimthangnaka phäh ngkekhyakeiki he cun Khyanga Capa naw pi a Pa hlüngtainak la khankhawngsä ngcim he am a law be üng jah ngkekhyakei na be khai,” a ti.

9 Acunüing amät kung naw ami veia, “Ka ning jah mthehki, hin üng ngdüiki he avang cun Pamhnama khaw hlüngtainak am pha law se, am hmu pha u lü am thi khai he awmki he,” a ti. 2 Amhmüp khyuk käna Jesuh naw, Pita, Jakuk la Johan jah khü lü angxinak khawmcung, a hlüngnaka a jah cehpüi. Acunüing ami maa Jesuh a hmai halangei lawki. 3 A suisak he cun khawmdek khana suisak msawpkie u naw pi acunkba baww khaia am ami msawp thei vaia baww lawki. 4 Acunüing Elijah la Mosi cun Jesuh am ngthuhei ni se axüisaw kthum he naw ami jah hmuh. 5 Pita naw, “Saja aw, hia mi ve hin daw ve! na phäha mat, Mosia phäha mat, Elijah phäha mat, sam kthum pha va üng,” a ti. 6 Ami van kyü ngenki hea kyase, Pita naw i a ti vai am ksingei. 7

Acunüŋ khawngmei lawki naw a jah ksungin law; kthaih ngmei üngka naw, “Hin hin ka jawng'engnaka ka Capaa kyaki ni, a ngthu ngai ua,” tia ngthang lawki. **8** Acun kâna ami pipei ami teng üng i pi am hmu u lü Jesuh däng ami veia ve se ami hmuh. **9** Mcung üngka naw ami kyum law be üng Jesuh naw, “Khyanga Capa thihnak üngka naw am a thawh law be phata küt üng nami hmuhtheh he u pi ä jah mtheh ua” ti lü a jah ksük. **10** A mtheh ngjaki he, acunüŋpi, “Thihnak üngka naw thawh be tia suilam hin i ni?” tia amimät ngthäh kyuki he. **11** Axüisaw he naw Jesuh üng, “Ise thum jah mtheiki he naw Elijah law ma khai ami ti ni?” tia ami kthäh. **12** Jesuh naw, “Elijah cun law ma kung lü avan jah pyangtham law be khai. Ise cangcim naw Khyanga Capa mah u se aktäa khuikha khai a ti ni? **13** Ka ning jah mthehki, Elijah pi law päng se a mawngma a ng'yuka kba amimäta ngaih ngaiha ami pawh,” a ti. **14** Jesuh axüisaw he a veia a law üng khyang he khawjah naw jah ngbum si u lü, thum jah mtheiki he naw jah mtaipüi u se a jah hmuh. **15** Acunüŋ Jesuh ami hmuh la khyang ami van naw aktäa cäi law u lü a veia dawngkie naw ami hnuksat law. **16** Jesuh naw a xüisaw he üng, “Acane am i nami ngcuhki ni?” ti lü a jah kthäh. **17** Khyang mat ami ksung üngka naw, “Saja aw, ka capa khawyai naw ve na se am ngthuheiki na veia ka lawpüi. **18** A man law naküt üng mdek üng a kyuksak; acunüŋ a mcimvawne jah mhlawn lü, a ha jah kyet lü, cai law lü, ve khawiki; na xüisaw he am ami ksät vaia ka jah mtheh amimi naw pi am ksät khawh ve u,” ti lü a pyen. **19** Jesuh naw, “Aw, jumeinak am takia khyang he, ivei nami hlawnga ka awm khai aw? Ivei nami hlawnga ka ve khai ni? Ka veia hnasen cun lawpüi ua,” a ti. **20** Jesuha veia ami lawpüi. Khawyai naw Jesuh a hmuh la, hnasen cun aknuia pawh lü mdek vawih na se

ngtat hü lü a mcimvawn lawng lawki. 21 Jesuh naw a pa üng, “Ahinkba a awmnak ivei law pängki ni?” ti lü kthäh se a pa naw, “Angmawca üng a tünei ni, 22 hnim hü lü khawvei mei üng, tui üng a buhtawn khawi; Cunsepi na mdaw be khawh üng ta jah m'yenei lü jah kpüia,” ti lü a nghuinak. 23 Jesuh naw “Ä” ti lü, “Na jumki aw? Jumkia phäha avan kya theiki ni,” a ti. 24 Hnasena pa naw ngpyang lü, “Jum veng, Cunsepi ka jumnak am khäk ve; ka jum lawnak däm vaia na kpüia,” a ti. 25 Jesuh naw khyang he naw jah k'et lawki he ti a jah ksing üng khawyai üng, “Pang lü, angkia ngmüimkhya, hina hnasen üngka naw lut law lü, a veia ä lut be tia,” ti lü a ksenak. 26 Acunüing khawyai cun ngpyang lü, hnasen kthüing lü, lut lawki. Hnasen cun akthia mäiha ve law se khyang naküt naw, “Thi ve,” ami ti. 27 Jesuh naw hnasen cun a kut üng kpang lü mtho se, ngdüi lawki. 28 Acun käna Jesuh im k'uma a luh law üng axüisaw he naw, “Ise keimi naw am kami ksät thei ni?” tia, ami kthäh. 29 Jesuh naw, “Hina mäih cun ktaiyünaka thea ta i am ksät thei vaia am kya naw,” a ti. 30 Jesuh la axüisaw he ngnam ceh ta u lü Kalile da citki he. Jesuh naw a awmnak u naw pi a ksing vai am a ngaih. 31 Isetiakyäüing, axüisaw he üng, “Khyanga Capa cun khyang he üng ap khai he, hnima kya khai, acun käna amhmüp kthum üng tho law be khai,” ti lü a jah mtheia phäha kyaki. 32 Cunsepi axüisaw he naw a jah mtheimthangnak am ksing u, ami kthäh vaia pi kyüh u lü, am kthäh u. 33 Kapenawma law u lü, im k'uma ami ve k'um üng, Jesuh naw axüisaw he üng, “Lam cäpa i nami mtaiki?” ti lü a jah kthäh. 34 Lam cäpa amimät he üng u kyäp säih khai tia mtaiki hea kyase ami van naw am ami msang. 35 Acunüing Jesuh naw a ngawhnak üng xaleinghngih he jah khü lü, “Upi a ma säih vai ngjahlüki cun hnu säih lü, avana m'yaa kya se,” ti lü a jah

mtheh. 36 Jesuh naw hnasenca mat khü lü ami ksung üng a ngdüihsak. Acunüng a kut am kpawm lü, 37 “Upi hina hnasenca he üngka mat ka ngming üng doeiki cun kei na dokia kyaki; acunüng upi kei na doki cun, kei däng na dokia am kya lü kei na tüih lawkia ka Pa pi dokia kyaki ni,” a ti. 38 Johan naw, “Saja aw, khyang mat mi hlawnga am ngkhap hü hngaki naw na ngming am khawyai he jah ksät se kami hmuh, mi hlawnga am ngkhap hü hngakia kyase a bilawh kami mkhye,” a ti. 39 Jesuh naw, “Ä mkhye pe ua, ka ngming am müncankse vai pawhmsahki naw acun käna akjäiha am na pyetse khai ni. 40 Mimi am jah hnengki cun mimi da awmkia kyaki ni. 41 Ka ning jah mthehki, upi ka khyanga nami kyaa phäha awk vai tui a khawtca ning jah peki cun a ngkhyengnak vai am lap khai ni. 42 “Upi hnasena kba kei na jumki kyukngtängsaki cun a nghngü üng ksumnu khawp u lü mliktui üng tawnin üng daw bawk khai ni. 43 Acunakyase na kut naw a ning katkawngsaki üng khyüngina! Kut nghngih küm se, am dim theikia mulaia na ceha kdama ta, kut am küm se xünnaka pha hin na phäha daw bawki ni. (Geenna g1067) 45 Na khaw naw a ning katkawngsak üng xüngina! Khaw nghngih küm se, mei am dim theikia mulaia na ceha kdama ta, khaw am küm se xünnaka pha hin na phäha daw bawki ni. (Geenna g1067) 47 Na mik naw a ning katkawngsak üng kawihina! Na mik küm se mulaia na ceha kdama ta, mik mat däng am Pamhnama khaw na luh hin daw bawki ni. (Geenna g1067) 48 Acuia jah eikia mkyüt am thi lü jah uikia mei pi am dim thei. 49 Ngkengnaka sa mci am caihsaka kba khyang avan mei am caisak vai. 50 Mci hin dawki ni; Cunsepi a tuinak a khyüh üng ihawkba nami tuisak be khai ni? Mcia kba tuihia ngkhawteinak ta u lü, mat la mat dim'yenak am awm ua,” a ti.

10 Acunüing Jesuh Judah khaw da cit lü Jordan mliktui khe paki. Khyang he a veia ngcun law be u se Jesuh naw a ti khawia kba a jah mthei be. **2** Pharise avang naw law u lü a ngthu ami man vaia phäha, “Khyang naw a khyu a yawk vai hin mi thum üng nglawiki aw?” tia ami kthäh. **3** Jesuh naw, “Mosi naw ia thum ni a ning jah pet?” ti lü ngthähnak am a jah msang be. **4** Amimi naw, “Mosi naw ngtainaka kca yu u lü, khyu cun mtai vaia a ti ni,” tia ami msang. **5** Jesuh naw, “Ning jah mthei vaia nami mlung nghlang se, Mosi naw acunkba thum a ning jah yuk pet ni. **6** Cunsepi, cangcim naw a pyena kba, ‘mhmünmcengnak atünei üng Mhnam naw nghnumi la kpami a jah mhmün’ tia kyaki. **7** ‘Acunakyase kpami naw a nu la a pa jah yawk lü, a khyua veia ngdawnkhai, **8** acunüing nghngih cun mata kya law khai.’ Acunüing ni nghngiha am kya ti lü mata kya law khai. **9** Acunakyase Mhnam naw atänga a jah mdawn päng khyang naw ä jah mtai se,” a ti. **10** Ima ami ceh be käna axüisaw he naw acuna mawng bä cun ami kthäh be tü. **11** Jesuh naw, “Upi a khyu yawk lü akce khyu na beki cun a khyu katnaki ni. **12** Acun kba nghnumi pi a cei yawk lü akce cei na beki cun a cei katnaki ni,” a ti. **13** Avang naw hnasen he, Jesuh naw ami khana a kut a mtaih vaia a veia jah lawpüi u se, axüisaw he naw lawpüiki he ami jah kdunak. **14** Jesuh naw ksing lü thüiki naw, “Hnasen he ka veia law u se, ä jah mah ua, Pamhnama khaw cun amimia mäiha phäha kyaki ni. **15** Akcanga ka ning jah mthehki, upi Pamhnama khaw hina hnasen naw a dokhameia kba am dokhameiki cun acuia am lut khai,” a ti. **16** Acunüing Jesuh naw hnasen he a ban am jah jäk lü, ami khana a kut mtaih lü, josenak am jah kbeki. **17** Jesuh lam üng a ceh k’um üng khyang mat a veia dawng law lü, a ma ngdäng lü, “Saja kdaw aw, anglät xünnak ka yahnak

thei vaia i ka pawh khai?" ti lü a kthäh. (aiōnios g166) **18** Jesuh naw, "Ivai saja kdaw tia, na na khüki ni? Mhnama thea u mat pi am daw naw. **19** 'Khyanga khyu ä na katnak vai; khyang ä na hnim vai; ä na m'yuk vai; ä na hleihlak vai; khyanga ka am hman müi se ä na bi vai; na nu la na pa na jah mhlünmtai vai' tia ngthupet he cun na jah ksingki ni," a ti. **20** Acuna khyang naw, "Saja aw, ahin he avan cun ka nghmawca üng tün lü, ka jah läk päng ni," ti se, **21** Jesuh naw jawng'engnaka mlungmthin am teng lü, "Mat kpawih na vek. Cit lü na taka khawhthem avan jawi lü sim'yaki he am jah pea, khankhawa bawimangnak na yah khai ni; acunüing law lü na läk lawa," a ti. **22** Acun bawimangpa naw a ngjak la aktäa khawhthem danakia kyase, a hmai se lü thuseinak am citki. **23** Acunüing Jesuh naw mdei hü lü axüisaw he üng, "Khawhthem danaki he, Pamhnama khaw ami luh vai aktäa khak ve," a ti. **24** Acuna ngthua phäha axüisaw he cun aktäa cäiki he. Acunüing Jesuh naw, "Ka ca he aw, Pamhnama khaw luh vai aktäa khak ve! **25** Bawimangki, Pamhnama khaw a luha kdama ta, kulauk mpyüma nghnga üng a luh vai jäi bawk ve," ti lü a jah mthekh. **26** Acuna axüisaw he aksehlena cäi law u lü, amimät la amimät, "Am ani üng u küikyana kya thei khai aw?" tia ngthäh kyuki he. **27** Jesuh naw jah teng lü, "Khyanga phäha hin hin khaki ni, Cunsepi Mhnama phäha khaki i am ve naw," a ti. **28** Acunüing Pita naw msang lü, "Tenga, avan jah yawk hüt u lü kami ning läk law hin," a ti. **29** Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mthekhki, kei la thangkdwaw phäha a im, a bena he la, a nu pa, a ca he, a khawloe jah yawkki naw, **30** Atuh xün k'um üng däm bawki jah yah be khai. Ime, a bena he, a nu pa he, a ca he, a khawloe la mkhuimkhanak he pi aphyaa däm bawki jah yah be lü, pha law khaia kcün üng anglät xünnak pi yah be

khai. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Cunsepi, atuh khawjah maki he hnu u lü, hnuki he ma law khai he,” a ti. 32 Jesuh la axüisaw he Jerusalem cehnaka lam üng awmki he. Jesuh cun axüsaw hea hmaia ma lü cit se kcäväki he. A hnu läk law hngaki he kyü lawki he. Jesuh naw xaleinghngih he akcea jah khü lü a khana pha law khai jah mthehki naw, 33 “Ngai u, Jerusalema mi jeng cit khai he, acuia Khyanga Capa cun ktaiyü ktung he la thum jah mtheiki hea veia cenga kya khai. Amimi naw thi khaia mkatei u lü khyangmjükce he üng msum khai he. 34 Acun he naw yaihei khai he, msawh khai he, kpai khai he, hnim khai he; Cunsepi amhmüp kthum üng tho law be khai,” a ti. 35 Acunüng Zebedeia capa xawi Jakuk la Johan Jesuha veia law ni lü, “Saja aw, kani phäha na jah pawh pet vai kani ngjak hlü iyaw awmki,” ani ti. 36 Jesuh naw jah kthäh lü, “Ini ka ning jah pawh pet vai na ni ngjak hlü?” a ti. 37 Anini naw, “Na hlüngtainaka khawa, na bawingawhna üng na ngawh law üng, mat na kpat da mat na k’eng da na jah ngawhsak vai kani ngjahlüki,” ani ti. 38 Jesuh naw, “Nani kthäh am ksingei ve niki. Ka awk vaia khuikhanaka khawt nani aw khawh khai aw? Baptican ka khan vaia kba pi nani khan khawh khai aw?” ti se, 39 anini naw, “Kani khyaih khai ni” ani ti. Jesuh naw, “Ka awk vaia khawt nani aw thei kcang taw khai, Baptican ka khan vaia kba pi nani khan thei kcang taw khai; 40 Cunsepi ka kpat lama ngaw khai ja ka k’eng lama ngaw khai cun keia xü vaia am kya naw. Acun cun ani naw a jah pyan peta khyang hea phäha acuna hmün he jah pe khai cun Mhnama kyaki,” a ti. 41 Akce xa he naw ngja law u lü Jakuk la Johana khana aktäa thüiki he. 42 Acunakyase Jesuh naw a veia jah khü lü, “Khyangmjükce hea khana mkhawnga ami jah mcawn he cun ana atäa taki he ti nami ksingki. 43 Cunsepi acunkba

nangmi üng ä kya se. Nangmi üng a kyäp säih vai ngjahlüki cun nami m'ya a kya se. **44** Nangmi üng a ma säih vai ngjahlüki cun avana m'yaa kyase. **45** Khyanga Capa cun khyanga khüih vaia am law lü; khyang jah khüih lü khawjah thawnnak vaia a xünnak pe khaia ni a law ve," a ti. **46** Jerikho mlüha law u se, Jerikho üngka naw axüisaw he la khyang khawjah am ami ceh be üng, kthäheiki amikmü, Timea capa Batihme cun lam peia a na ngawki. **47** Nazaret Jesuh ni ti a ngjak la, "Jesuh! Davita Capa! na m'yeneia," ti lü ngpyangki. **48** Khyang khawjah naw kse na u lü ä khihkeh khaia mthet u se pi, "Davita Capa, na m'yeneia!" ti lü ngpyang law däm dämki. **49** Acunüng Jesuh naw ngdüi lü, "Khü ua," ti se, khyang he naw amikmü khü u lü, "ä cäi lü, ngdüi lawa, ning khü ve," ami ti. **50** Acunja amikmü cun a jih ngvaih tawnin lü, ngtawp lü, Jesuha veia lawki. **51** Jesuh naw, "Na phäha ini ka ning pawh pet vai na ngjak hlü?" ti se amikmü naw, "Saja aw, ka hmuh be vai ngaih veng," a ti. **52** Acunüng Jesuh naw, "Cita, na jumnak naw ning m'yai be ve," ti se. Acunja angxita hmu law be lü lama Jesuha hnu läki.

11 Jerusalem pha law hlü lü Betphake la Bethanah mlüh pei ami pha law üng Olip mcunga lawki he. Acunüng Jesuh naw axüisaw he üngka nghngih la na tüi lü, **2** "Nani maa ngnama va cit nia. Nani va pha la sanghngaksaü ngphungki, u naw pi am a ngcumnak ham nani hmu khai. Sut ni lü hia lawpüi nia. **3** Khyangnaw, 'Ivai acen nani pawhki ni?' ami ti üng, 'Bawi naw ngjahlü ve, asäng tha law be khai ni' nani ti vai," a ti. **4** Acunüng cit ni lü sanghngaksaü cun lama pei mkawt üng ngphung se, hmu ni lü, ani suh. **5** Acunüng ngdüikia khyang avang naw, "Ise, acena sanghngaksaü nani sutki ni?" ami ti u. **6** Jesuh naw a jah mtheha kba jah mthet ni se, acunüng ami jah cehsak. **7** Acuna

sanghngaksaü cun Jesuha veia lawpüi ni se, a khana ami suisak mtaih u lü Jesuh ngawki. 8 Khyang he naw ami suisak he lama jah phah u se, avang naw thing hnah he jah ksawm u lü lama ami jah phah. 9 A ma citki he la a hnua läkia khyang he naw, "Hosana! 'Bawipa ngming üng lawki hin Pamhnam naw dawnak pe seh!'" 10 Pha law khaia khaw cun Davita uknaka kcün üngka kba josenaka am be se," tia ngpyangki he. 11 Jesuh Jerusalema lawki, temple k'uma lut lü avan jah tengki. Khaw mü law hlükia kyase axüsaw xaleinghngih he am Bethanah mlüha citki he. 12 Angawi, Bethanah üngka naw ami law be üng Jesuh a ei ngaih lawki. 13 Fik thing a hnah naw a bu athuknak üngka naw hmu lü akthei ve khai aw, ti lü teng khaia citki. Cunsepi a phung a pha üng a ngtheinaka kcüna am kyakia kyase a hnah däng a hmuh. 14 Jesuh naw fik dung üng, "U naw pi na ktheih ä ei be ti se," ti se, axüsaw he naw ami ngjak. (aiōn g165) 15 Jerusalem ami pha law üng Jesuh temple üng lut lü, ngui mthawngki hea ngawhnak he la müme jah jawituki hea ngawhnak he a jah hukin. 16 Jesuh naw Temple jawihtuknaka kba ami summang vai am ti. 17 Acunüng jah mthei lü, "Cangcim üng Pamhnam naw, 'Ka im cun khyangmjü avana ktaiyünaka im ti khai he, tia ng'yuki,' Cunsepi nangmi naw m'yukei hea umnaka pawh ve uki," a ti. 18 Acun ktaiyü ktung he la thum jah mtheiki he naw ami ngjak üng Jesuh ami hnimnak vaia lam suiki he. Ani cun kyühki he isetiakhyaüng a ja mtheimthanga phäha khyang he ami cäileta phäh kyaki. 19 Khaw mü law se Jesuh la axüsaw he cun Jerusalem üngka naw akcea citeiki he. 20 Angawi ngawilam, ami ceh lama fik thing a pya cäpa ng'yawngei se ami hmuh. 21 Pita naw süm law be lü, "Saja aw tenga, Fik thing na yünce cen ng'yawngei ve!" a ti. 22 Jesuh naw jah msang lü, "Pamhnam jum

ua. **23** Akcanga ka ning jah mthehki, u naw pi a pyena kba kya khai tia jum lü hina khawmcung üng, 'Ngnawn lü mliktui üng kyaa' a ti üng, a tia kba kya khai. **24** Acunakyase ka ning jah mthehki, ipi ktaiyünak am nami kthäh üng yah lü nami ka na khaia ksing ua, acunüng nami yah khai. **25** Nami ktaiyü üng ua khana pi mlung am jenak nami tak üng mhlät ua. Acunüng nami Pa, khankhawa ka naw nangmia katnak pi ning jah mhlät khai" a ti. **27** Jerusalema law be tüki he. Jesuh temple k'uma a ceh üng, ktaiyü ktung he, thum jah mtheiki he la, axüngvai he a veia law u lü, **28** "Ia ana am hina ngkhaw he na jah pawhki ni? U naw hina ana a ning pet ni?" tia, ami kthäh. **29** Jesuh naw jah msang lü, "Kei pi mat ka ning jah kthäh khai, nami na msang üng kei naw pi ia ana am hina ngkhaw he ka jah pawh ning jah mtheh kawng. **30** Johana Baptican petnak hawia ka naw lawki? Mhnam üngka naw lawki aw, khyang üngka naw lawki aw? Na mtheh ua," a ti. **31** Amimät he ngthäh u lü, "I mi ti khai? Mhnam üngka mi ti üng mä, acunüng ise Johan am nami jumki ni? ti khai. **32** Khyang üngka mi ti üng mä, (Khyang avan naw Johan cun sahna mata ami ngaia kyase)" tia khyang he jah kyüh u lü, **33** "Am ksing ve ung," ami ti. Jesuh naw jah msang lü, "Kei naw pi ia ana am hina ngkhaw he ka jah pawh am ning jah mtheh hlü veng," a ti.

12 Acunüng Jesuh naw msuimcäpnak am ami veia ngthu pyen lü, "Khyang mat naw capyit nglin lü, ngvawng lü, capyittui msawihnak vai khui co lü, ngängnak vaia im sa lü, lokbi he üng jah khah lü, a im ceh ta lü kdunglawngki. **2** Capyit kbih kcün üng capyit ngvawng ngängki hea veia a m'ya mat capyitkthei a yah vai la khaia a tüih. **3** Capyit ngängki he naw m'ya cun man u lü kpaiki he naw a jünga ami tüih be. **4** Acunüng capyit ngvawng mah naw a m'ya akce ami veia a tüih be; acun pi a

lu kpai u lü, am hmuhtheh phyakia pawh u lü, ami tüih be. 5 Acunüng ngvawng mah naw akce ami veia tüih be tü se, ani cun hnim u lü, acunkba bäa akce he pi avang jah kpai u lü, avang ami jah hnim. 6 A tüih vai mat däng awmki cun amäta jawngnak leng lenga a capa mat dänga kyaki. Anghnua a capa cun ngvawng kngängea veia a tüih. 'Hina ka capa ta leisawng khai hea ngsingki ni' a ti. 7 Cunsepi capyit ngvawng ngängki he naw, 'Hin hin ngvawng maha capa va ni kbak. Law ua, mi hnim u lü, a khawh mi ka na vai' tia pyen u lü, 8 acunkba manki he naw hnim u lü capyit ngvawng kpunga ami tawnin. 9 Acunüng capyit ngvawng mah naw i ti law khai? Ngvawng mah law lü ngvawng ngängki he jah hnim lü capyit ngvawng cun akce he üng jah pe khai. 10 'Sawngsaki he naw ami yawka lung cun, avana kthaka kyäp law be säihki ni. 11 Ahin cun Bawipa pawha kyaki; ihlawka mi ma kyühkse vaia kyaki ni' ti hin cangcim üng am nami kheh khawiki aw?" a ti. 12 Acunüng Judah mkhawng he naw amimi a jah pyennaka msuimcäpnak ni ti ksing u lü man khai hea ami bü. Cunsepi khyang he jah kyüh u lü yawk u lü ami cehtak. 13 Pharise avang he la Heroda khyang üngka he ngthähnak am Jesuh man khai hea Jesuha veia ami jah tüih. 14 A veia law u lü, "Saja aw, nang cun u pi am na cäinaki, khyang naw hawkba a ning ngaih pi am cäi na lü, khyanga hmai am teng lü, nghnicima phäha Pamhnama ngthungtak ngjak hlü na jah mtheiki ti kami ksingki. Romah Sangpuxang üng ngcawn pet vai hin mi thum üng nglawiki aw? Pet vai aw am pet vai aw?" jah mtheha ami ti. 15 Jesuh naw ami hleihlaknak jah ksing lü, "Ivaia nami na mhnüteiki he ni? Denarih ngui na pe law ua, teng vang," a ti. 16 Denarih ngui mat a veia lawpüi u se Jesuh naw, "Hin hin ua müihmai la ua ngming ni?" ti se amimi naw, "Empero" ami

ti. 17 Acunüing Jesuh naw jah msang lü, “Emperoa ka Empero üng pe u lü, Mhnama ka Mhnam üng pe ua,” ti se, Ami van cäi lawki he. 18 Acunüing Saduke he avang thihnak üngka naw thawhnak be am ve tikie Jesuha veia law u lü, 19 “Saja aw, Mosi naw mi phäha thum a yuknak üng, ‘Khyang naw am ca lü a khyu a thih tak üng a na naw a ktaia cangsawn am düt khaia, acuna hmeinu cun a khäm be vai a ti.’ 20 Bena khyüh awmki he; axüingvai he säih khyumahki am ca mah lü thiki. 21 Acunüing anghngihnak naw nghnumi a khäm be ani pi am ca lü thiki. Akthumnak naw acunkba bäa khämki naw am ca lü a thihtak. 22 Acukba ami van naw ami khäm be; ami khyüh am ca u lü thiki he. Anghnua nghnumi pi thiki. 23 Thikie thawhnak bea mhmüp üng ami thawh law be üng nghnumi cun ua khyua kya khai ni, ami khyüh naw ami khyunaka kyaki,” ami ti. 24 Jesuh naw jah msang lü, “Ihlawka nami hmaki he! Ise am nami ksing ni tia kyaküing, Mhnama johit la cangcim am nami ksinga phäha kyaki. 25 Akthi he ami thawh law be üng khankhawngsä hea kba law khai he, ngkhyunglanak am ve be ti khai. 26 Thihnak üngka naw thawh bea mawnglam: Pamhnam naw Mosi üng, ‘Kei Abrahama Mhnam, Isaka Mhnam, Jakopa Mhnama ka kyaki’ tia a mtheh cen, Mosia cauk üng kpyap meiha a däinaka manwg ng’yuki am nami khe khawiki he aw? 27 Mhnam cun akthi hea Mhnama am kya, akxüing hea Mhnama kyaki. Aktäa am ngtäikia ngai kyu ve uki,” a ti. 28 Ami ngcuhnak ngjaki thum jah mtheiki mat awmki. Jesuh naw Saduke he akdawa jah msangki ti hmu lü ngthäh khaia a veia lawki naw, “Ia ngthupet ni aktung säih?” tia a kthäh law. 29 Jesuh naw msang lü, “Ngthupet he üngka aktung säih cun, ‘Aw Isarel ngaia! Bawipa mi Pamhnam mat däng ni mi Bawipaakya ve. 30 Bawipa na Pamhnam cun na

mlungmthin, na xünnak, na ksingnak la na kyannak avan am na jawngnak vai' tia kyaki. **31** Anghngihnak cun: 'Na impeiloceng namät na jawngnaka kba na jawngnak vai' tia kyaki. Ahina thea kyäp bawkia ngthupet akce i am ve ti," a ti. **32** Acunüng thum jah mtheiki naw, "Saja aw, pyen thei vek! na kchang pyen vek, Bawipa däng ni Mhnama akya ve, Ania thea Mhnam akce am ve. **33** Nghngicim naw a mlungmthin, a ksingnak la a kyannak avan am Mhnam a jawngnak vaia kyaki; acunüng a impeiloceng, amät a jawngnaka kba a jawngnak vai. Xüngkseie la akce he am Mhnama veia ngkengnak pawha kthaka a mtheh ngjak hin daw bawki ni," ti lü a pyen. **34** Thum jah mtheiki naw mcei ye lü msang beki ti Jesuh naw ksing lü, "Nang naw Pamhnama khaw am thuk na vek," a ti. Acun kâna u naw i pi am kthäh dat u. **35** Jesuh naw temple k'uma a jah mthei k'um üng jah kthäh lü, "Mesijah cun Davita mjükphyüi ni tia thum jah mtheiki he naw ihawkba ami ti thei ni? **36** Ngmüimkhya Ngcim naw pyensak se, Davit amät naw pi pyen lü: 'Bawipa naw ka Bawipa veia: Na ye he na khawkungka ka jah tak law vei däa, ka kpat da ngawa' a ti ni? **37** Davit amät ye naw, 'Bawipa'; tia a khü hin ihawkba a mjükphyüia kya khai ni?" a ti. Acunüng khyang khawjah naw jekyai u lü ami ngaih. **38** Acukba a jah mthei k'um üng Jesuh naw, "Thum jah mtheiki he jah cäiei na ua, suisak akkyu suisa u lü ami ngtaw hü vai jawngnaki he, jawituknaka khyang hea jah mhlünmtai vai ngaihki he. **39** Sinakoka ngawhnak akdaw säih ja buh pawhnaka hmün akdaw säih ngjahlüki he. **40** Hmeinu hea khawhthem ei aw u lü, khyang hleihlaknak vaia aksoa ktaiyüki he. Ahin he naw mkhuimkhanak khamei däm khai he," a ti. **41** Jesuh cun khawhthem ami petnaka peia ngaw lü, khyang he naw ihawkba khawhthem pung k'uma ami ktawk jah tengki.

Aktäa bawimangki he naw ngui khawjah ktawki he. **42** Acunüng hmeinu m'yenkse mat naw law lü, tangka ajawca nghngih a ktawki law. **43** Acunüng Jesuh naw axüisaw he atänga jah khü lü, "Akcanga ka ning jah mthehki, hina hmeinu m'yenkse naw pung üng akdäm bawki pe ve. **44** Peki he ami van naw ami taka ngui kpawih üngka va peki he; Cunsepi hina hmeinu naw a m'yenksenak üngka a xünnak vaia a takca avan pe ve," a ti.

13 Acunüng temple üngka naw a ceh be üng axüisaw he üngka mat naw, "Saja aw, tenga, lunge la ime cun pi khyäp ve u bä!" ti se, **2** Jesuh naw msang lü, "Hina im he na jah hmuki aw? Lung matca pi ahin üng am ve tikia ami van pyeh bäih khai he," a ti. **3** Jesuh Olip mcunga ngaw lü temple da mang se Pita, Jakuk, Johan la Andru a veia law u lü, **4** "Itia acukba kya law khai? Acuna ngkhaw hea pha law vai ia msingnak he ngdang law khai?" jah mtheha ti u lü ami kthäh. **5** Jesuh naw, "U naw ä a ning jah mhleimhlak vaia mceiei ua. **6** Khyang khawjah ka phäha ngthu pyenki hea ngsaih u lü, 'Kei ania ka kyaki ni! ti u lü khyang khawjah jah mhleimhlak law khai he. **7** Acunüng ngtuknak la ngtuknak vaia mawng ng'et lawki la so hünki tia ngthu nami ngjak üng ä nami kyüh vai; acun he cun ve law kung khai, cunsepi adütnak pha law pängki tinaka am kya. **8** Pung la pung ngtu law khai he; khaw kce la khaw kce ngtu law khai he. Hmün naküta ngkhyü ngsün law lü, khawkjaw law lü, khuikhanak he awm law khai he. Acun he cun na hmi hlüki a huiei law kcüka mäiha khuikhanak hea tüneinaka kyaki. **9** Acunüngpi ana cäiei na u; ning jah kpang u lü ngthu mkhyahnaka junga ning jah cehpüi khai he. Sinakok hea k'uma ning jah kpai khai he. Thangkdaw nami jah mtheh khaia, ngvai he la sangpuxang hea ma keia phäha nami ngdúi law khai. **10** Cunsepi adütnak am pha

law ham se, thangkdaw khyang avana veia sanga kya khai. **11** Acunüng ning jah kpang u lü ngthu mkhyanak junga ami ning jah cehpüi üng, i nami pyen vai ä cäi na ua; Akcün a pha law üng ipi a ning jah pet nami pyen vai. Nami pyen vai cun nami mäta ngthua am kya lü Ngmüimkhya Ngcim üngka naw law khaia kyaki. **12** Khyang he naw ami bena he thi khaia jah ap law khai he, ami pa naw pi acunkba bäa ami ca he thi khaia jah ap law khai he. Ami ca he naw ami nupa he jah hneng law u lü thi khaia jah ap law khai he. **13** Keia phäha khyang he naw ning jah hneng law khai he. Acunsepi adütnak cäpa ling lü sitihki cun küikyana kya khai. **14** “Acunakyase, ‘pyükpyeh thei lü, mtüihkhehki’ am a ngdüihnak vai üng ngdüi se, nami hmu üng, (khehki avan naw asuilam ksing kawm) Judah khawa awmki he mcunga dawng u se; **15** mkyum khana awmki im k’uma iyaw lo khaia ä kyum law be se, akcün bäih khai ni. **16** Loa awmki naw a jih loei khaia ima ä nghlat be se. **17** Acuna mhmüp cun pawieiki he la cihui awkia hnasen kpawmeikia nu hea phäha aktäa khuikhanaka kya khai. **18** Nami dawngnak khawksik khyaa ä akyanak vaia Mhnama veia ktaiyü ua. **19** Acuna mhmüp cun mkhuimkhanaka mhmüpa kya khai, acuna kba khuikhanak cun Pamhnama pyang khawmdeka ngtüi üng tün lü, atuh cäpa am ve khawi, i tia pi am ve be ti. **20** Bawipa naw acuna mhmüp he am a tawisak vai sü üng ua ca pi am xüng khai sü, cunsepi a jah xü hea phäha acuna mhmüp he cun a jah tawisaka kyaki. **21** Acunüng khyang naw, “Tenga, hia Mesijah ve ve, ‘Tenga caia ve ve’ ami ti üng, acun ä nami kcangnak vai. **22** Isetiakyäüng, Mesijah kcang he am niki he la sahma kcanga am niki he awm law khai he. Akya thei vai süta Pamhnama xü he pi ami jah mhleihlaknak vaia müncankse he la cäicatnak he jah pawh law khai he. **23** Cunsepi cäiei na u,

akcün am a pha law ham üng avan ka ning jah na mtheki ni.

24 Acuna khuikhanaka mhmüp he käna, khawngngi nghmüp law lü, khya pi am vai law ti. 25 Khankhaw üngka naw aisi he kya law khai he, khana johite ngsün law khai he. 26 Acunüng Khyanga Capa hlüngtainak la johit am khawngmei üng law lü ngdang law khai. 27 A khankhawngsä he jah tüi lü, khawmdeka cum, sip, nghngilaw, khawkyak avan üng Pamhnama xü he atänga jah mkhäm law khai. 28 "Fik thing üng ngtheingthang ua. A ngban he mkim law u lü a hlip law üng, khaw khye law hlüki ti nami ksingki. 29 Acuna kba ahin hea kya law u se, akcün ng'et law lü tün law hlükiti nami ksing khai he. 30 Atuha khyang he am thi ham u se, ahin he thawn law khai he ti süm ua. 31 Khawmdek la khankhaw khyük ni se pi ka ngthu itia pi am khyük. 32 Acuna khawmhmüp la akcün cun Pa dänga thea, u naw am ksing; khana khankhawngsä he la a Capa naw pi am ksing u. 33 Akcüna pha law vai am nami ksingkia kyase, ana mceiei ua. 34 Hin cun khyang mat athuknak punga citki, a im yawk hüt lü a m'ya he üng ami ham phäh phäh khüih vai jah pe hütki naw mkawt ngängki üng a teng vaia a mteh hüta kba kyaki. 35 Imah a lawnak be vai cun mü lam aw? Mthan nglunga aw? Khawthaih hlan aw? Nghngi luh law aw? ti am nami ksingkia kyase angläta ana ngängei ua. 36 Am nami äpa kcün üng a law be üng nami ih ä ning jah hmu se. 37 Nangmi üng ka ning jah mteh cun khyang avan üng pi ka mteh ni. Ana ngcüngcei ua!" a ti.

14 Atuh hin lätnak pawl la nghngen am bawikia buhpawhna pawl a pha vai amhmüp nghngihnak ni. Ktaiyü ktung he la thum jah mtheiki he naw, Jesuh man u lü ampyua ami mkhyühnak vaia lam suiki he. 2 Cunsepi, "Pawl k'um üng ta am kya kawm, khyang he suksak khai he ni," ami ti. 3 Jesuh Bethanah ngnam

mnehkse mnehki Sihmona ima awmki. Buh a ei k'um üng nghuminu mat naw aphu küi alabasta sing'ui cun aphu küikia um üng abea lawpüi lü, um seih ak lü Jesuha lu khana a buih law.

4 Acunüing awmki he avang naw am kyäpsak u lü, "Ivai hina sing'ui päihcaihlaki ni? 5 Ahin hin ngui phya kthuma (kum mat hlawheia däm bawki phu naki) jawi lü m'yenkse he üng jah pet vai sü," tia nghnumi ami pyenei. 6 Cunsepi Jesuh naw, "Amäta ngaiha ti se. I vaia am nami pyenksaeiki ni? Hin naw ka phäha akdaw pawh ye se. 7 M'yenkseki he cun anglät se nami hlawnga ve hlü ye u se, anglätse nami ngaiha kcün üng nami jah kpüi theiki. Cunsepi kei cun anglätse nami hlawnga am ve hlü nawng. 8 Hina nghnumi naw a khyaihca pawh ve; ka pumsa k'ut vaia kcün am a pha ham üng, ka ng'utnak vai pyang ve. 9 Akcanga ka ning jah mthehki, khawmdek khan naküta thangkdaw sang hünak naküt üng hina nghnumia a bilawh pi ani sümnaik vaia pyen sih khai he ni," a ti. 10 Acunüing Judah Iskarot, xaleinghngih he üngka mat cun Jesuh ceng khaia ktaiyü ktung hea veia citki. 11 A pyen ami ngjak üng aktäa je na u lü, ngui ami pet vaia ami khyütamnak. Acunüing, Judah naw a jah kpanaksak vaia kcün suiki. 12 Nghngen am bawikia buhpawhnaka mhmüp kcük, lätnak toca he ami jah hnimnak khawia mhmüp üng, axüisaw he naw, "Lätnak pawh buh na einak vaia hawia ni kami va pyan vai na hlüei?" tia ami kthäh. 13 Acunüing Jesuh naw axüisaw xawi nghngih jah tui lü, "Mlüh k'uma va cit ni lü kpami mat k'am üng tui kawtki naw ning jah na khyum khai. Acun nani läk vai. 14 A luhnaka im üng lut ni lü, 'Saja naw, ka xüisaw he am lätnak pawh buh kami einak hmaih vai im hawia ni?' ti ve nani ti vai. 15 Acunüing ani naw im khan angkawngnu, mi phäha avan küm khaia ami pyan päng ning jah mhmuh khai, acua ei vai nami

pyang vai” a ti. 16 Axüisaw xawi cit ni lü mlüh k’uma cit ni se, a jah mtheha kba va hmu ni lü, lätnak pawu buh ani va pyang. 17 Khaw a mü law üng Jesuh axüisaw he xaleinghngih am lawki he. 18 Ngaw u lü ami ei k’um üng Jesuh naw, “Akcanga ka ning jah mthehki, nangmi üngka mat, kani ei hmaihi naw na ceng khai,” a ti. 19 Axüisaw he thüisei law u lü, “Acun mä kei na na pyenak aw, am ni aw? tia kthäh law tüi tüiki he. 20 Jesuh naw jah msang lü, “Xaleinghngih üngka mat, kbe üng na kpuiheipüi hmaihi kyaki ni. 21 Khyanga Capa cun amawng cangcim üng ana ng’yuka kba thih khai; cunsepi Khyanga Capa cengki hin a jo se ve! Acuna khyang hin am a hmi law a phäha daw baw khai sü,” a ti. 22 Ami ei k’um üng Jesuh naw muk lo lü, jekyainaka ngthu am ktaiyü lü, boki naw jah pe lü, “Ei ua, hin cun ka pumsa ni,” a ti. 23 Acunüng capyittui khawt lo lü, jekyainak Mhnam üng mtheh lü, jah pe se; ami van naw awki he. 24 Jesuh naw, “Hin hin ka thisen khyang khawjaha phäha ngsawiki, Pamhnama ngthumkhänmsingnaka kyaki. 25 Akcanga ka ning jah mthehki, Pamhnama khawa capyittui akthai ka awknaka mhmüp am a pha law hama küt üng, hina capyittui am ka aw be ti khai,” a ti. 26 Acunüng ng’äi mcuk u lü, Olip mcung da citki he. 27 Jesuh naw jah mtheh lü, ‘Pamhnam naw toksäm hnim se, to he ngpyeng hü khai he’ tia cangcim üng a awma kba, “Na yawk u lü nami van naw nami na cen ta khai. 28 Cunsepi ka thawh be käna Kalile khawa nami ma ka na cit khai,” a ti. 29 Pita naw msang lü, “Ami van naw ning dawng ta u se pi, kei naw ta am ka ning dawng ta süm süm khai,” a ti. 30 Jesuh naw, “Akcanga ka ning mthehki, tuhmü mthan, ai nghngih vei am khawng ham se kthum vei na ngcim khai,” a ti. 31 Pita naw, “Na hlawnga ka thih hnga vai üng pi, am ka ngcim khai,” a ti. Acukba ami van

naw ami ti hnga. **32** Ketaseman ami tia hmüna lawki he Jesuh naw, “Hin üng a na ngaw u, va ktaiyü vang,” ti lü axüisaw he a jah mtheh. **33** Acunüing Pita, Jakuk la Johan jah ngkhahpüi lü, aktäa a mlung na se khüikhaki. **34** Acunüing Jesuh naw, “Ka mlungmthina khuikhanak cun aktä leng lenga na lü na mthih khaia kya ve. Hin üng awm u lü ana mdei ua,” a ti. **35** Ajawha va cit lü, mdeka ngbawk lü, akya thei vai sü ta acuna khuikhanak am a khamei vaia ktaiyü lü, **36** “Ka Pa aw, ka pa aw! Nang üng avan kya theiki ni. Hina khuikhanaka khawt hin ka khan üngka naw loa. Cunsepi keia ngjakhlüa am ni na ngjakhlüa kyase,” ti lü ktaiyüki. **37** Acunüing a nghlat law be üng axüisaw he kthum ip u se jah hmu lü Pita üng, “Sihmon, na ipeiki aw? Naji matca pi am na mdei theiki aw? **38** Hlawhlepnak üng am nami kyukngtängnak vaia, ngäng u lü ktaiyü ua. Ngmüimkhya ta yäng teki pumsa naw am läih ve,” a ti. **39** Jesuh va cit be lü, a pyena kba pyen lü va ktaiyü beki. **40** Acunüing axüisaw hea veia a law be üng ami ihmik am caikia kpi ana ipei be u lü, ihawkba ami msang vaia pi am ksing u lü awmki he. **41** Akthumnaka a law be üng, “Atuh vei cäpa ip u lü nami xüieiki aw? Khäk ve! akcün pi pha law päng ve! teng u, Khyanga Capa cun khyangka hea kut üng mansak vaia kya ve. **42** Tho law ua mi cit vai. Teng u, na cengki pha law päng ve,” a ti. **43** Acukba ana ngthuhei k’um üng xaleinghngih üngka mat Judah pha lawki. Ani mah maha likcim la kpaihmäng kpawmkia khyang khawjah; ktaiyü ktung he, thum jah mtheiki he la axüingvai hea ami jah tüi law pha lawki he. **44** Jesuh cengki naw khyang he üng msingnak a jah pet: “Ka mhnama khyang cun nami ngaiha khyanga kyaki. Acun kpang u lü, mcei u lü nami cehpüi vai,” a ti. **45** Judah naw a pha law ja Jesuha veia cit lü, “Saja aw!” ti lü a mhnam. **46** Acunüing Jesuh

akceta ami kpan. 47 Acunüing ngdüiki üngka mat naw a kcim kphawnggei lü ktaiyü ktunga m'yaanghngakawi a ksawmpat. 48 Acunüing Jesuh naw jah msang lü, "Khyang kse man khai hea kba likcim he la kpaihmänge jah kpawmei u lü nami lawki he aw? 49 Amhmüp tä temple k'um üng ning jah mthei lü nami veia ve ni se, am nami na manki. Cunsepi cangcima kumkawinak vaia kya ve," a ti. 50 Acunüing axüisaw he ami van naw yawk u lü ami dawngtak. 51 Cawngpyang mat jihca däng sui lü Jesuh ana läk hü hngaki man hlü u se, 52 a jihca pi yawk hüt lü akawnga dawngki. 53 Acunüing Jesuh ktaiyü ngvai säiha ima ami cehpüi. Acuia ktaiyü ktung he, axüingvai he la thum jah mtheiki he ami van ngcunki he. 54 Pita athuknakca üngka naw ktaiyü ngvai säiha im ngvawng mkawt cäpa Jesuh läk hngaki. Acuia xungki hea hlawnga ngaw lü mei awmei hngaki. 55 Ktaiyü ktung he la kawngci he naw Jesuh ami mkhyühnak vaia ami kpuknak vai suiki he, cunsepi i pi am hmu u. 56 Khyang khawjah naw hleihlaknak am ami kpuk law, cunsepi ami pyenksak he naw am jah cangsak. 57 Acunüing avang he ngdüi law u lü ami hleihlaknak am, 58 "Hin naw, 'khyanga saka temple kpyeh lü, amhmüp kthum üng khyanga am saka temple ka sa be khai,' ti se kami ngjaki ni," ami ti. 59 Ami hleihlak ami pyen naw pi amimät am jah kchang na. 60 Ktaiyü ktung säih cun ami maa ngdüi law lü Jesuh üng, "Na katnak ami ning kpuknak he hin i am pi am na jah msangki aw?" a ti. 61 Cunsepi Jesuh am khihkeh lü i pi am pyen. Acunüing ktaiyü ktung säih naw, "Nang Mesijah, Mhnama Capaa na kyaki aw?" a ti. 62 Jesuh naw, "Ä, khyanga Capa hlüngtaiki Mhnama kpat da ngaw lü, khankhawa khawngmei üng law se nami van naw nami hmu law khai," a ti. 63 Ktaiyü ktung säih naw a suisak he jah ktek lü, "Ia saksi am hlü

be ve! 64 Pamhnam a pyenksenak nami ngjak, ihawkba ni nami ngaih?" ti se. Ami van naw thi khaia ngkawih ve ami ti. 65 Avang naw ami mci am msawh u lü, avang naw a mik hlawp u lü pung u lü, "U naw ning pungki ni?" ami ti. Ngängki he naw ami kut am ami kbeih. 66 Pita cun ktaiyü ngvai säiha m'ya, nghnumica mata peia a law üng, im ngvawnga k'keh lama ana awm hünki. 67 Pita mei ana awmei se hmu üng tengki naw, "Nang pi Nazaret Jesuh am nani awm hü hmaih khawiki va ni mäih ja," ti se, 68 Pita naw, "Am ksing nawng, na pyena mawng am ksing thei veng," tia ngcim lü kawma lama va cit se ai khawngki. 69 Acuia nghnumica naw hmu be tü lü, acunüing ngdüiki hea veia, "Hin hin acun he üngka mat ni," ti se, 70 Pita ngcim be tüki. Acun kâna pi acunüing ngdüiki he naw, "Acun he üngka na kya am ngcim theiki. Isetiakyaküing nang pi Kalile khyang ni," ami ti. 71 Acunüing Pita naw, "Akcang ka pyenki ni! Akcang am ka pyen üng ta Mhnam naw na ju khmu law kawm tia ng'yün veng! Nami pyena khyang kei am ksing veng," a ti. 72 Acun la anghngihnaka ai khawngki. Acunüing Pitaa veia Jesuh naw, "Ai nghngih vei am a khawng ham üng nang naw am ksing nawng ti lü kthum vei na ngcim khai," a ti cun süm law be lü aktäa kyapki.

15 Khaw a thaih law la ktaiyü ktung he naw axüingvai he, thum jah mtheiki he la kawngci bawi he jah nghmuhpüi u lü, Jesuh cun khitkie naw cepüi u lü, Pilat üng ami msum. 2 Pilat naw, "Nang Judah hea Sangpuxanga na kyaki aw?" ti lü kthäh se, Jesuh naw msang lü, "Na pyena kba kya ve" a ti. 3 Ktaiyü ktung he naw aktäa mkatei law u se, 4 Pilat naw kthäh be lü, "Am na jah msang hlü beki aw? Ami ning mkatnak he jah ngaia," a ti. 5 Acunüing pi Jesuh naw am msang be tü se Pilat cäi lawki. 6 Lätinak pawh pawh mhmüp üng Pilat naw thawngim üngka

khyang mat mat, u pi khyang hea kthäh a mhlät khawia thum awmki. 7 Acuna mhmüp üng khyang khnim mat Barabah ami tia la Romah he a uknak kpetmjaki he am atänga jah man hmaih u lü thawngim üng ami khyum awmki. 8 Khyang he naw ngcun law u lü a jah pawh pet khawia kba dawnak a jah pawh pet vaia ami mso law. 9 Acunüng Pilat naw jah kthäh lü, "Hina Judah hea Sangpuxang ka ning jah mhlät pet vai nami ngaihki he aw?" a ti. 10 Ktaiyü ktung he naw Jesuh ami k'eia phäh ni a veia ami lawpüi ti Pilat naw ksing lü acunkba a jah kthäh. 11 Cunsepi ktaiyü ktung he naw Jesuha kdama ta Barabah a mhlät vaia mso khai hea khyang he ami jah ksük. 12 Pilat naw jah msang be lü, "Acunüng Judah Sangpuxang nami ti hin ihawkba ka pawh vai ni?" ti se, 13 Ngpyang u lü, "Kutlamktung üng taiha!" ami ti. 14 Acunüng Pilat naw, "la katnak pawhki ni?" ti lü jah kthäh se. Ami van naw ngpyang law däm däm u lü, "Kutlamktung üng taiha!" ami ti. 15 Pilat naw khyang hea mlung a je vai ngaih lü Barabah a mhlät. Acun këna Jesuh kpai lü kutlamktung üng taih vaia a jah ap. 16 Yekap he naw Jesuh cun bawia mkhyumima luhpüi u lü, yekap akce he pi ami jah chepüi. 17 Bawi jihnu suisak u lü, nghling am pyanga bawilukhum a lu üng ami ngbüngsak. 18 Acunüng, "Judah hea Sangpuxang, na xünnak saü se," ti u lü ngpyangki he. 19 Cung am a lu üng kpai u lü ami msawh, ami mkhuk am ngdäng u lü sawkhahkia ngsaihkie. 20 Acukbaa ami yaihei law päng üng Bawi jihnu lo be u lü amäta suisak kphyüm msuimsak beki he naw kutlamktung üng ami taih vaia ami chepüi. 21 Kpami mat Sihmon ngming naki, pung kce üngka naw mlüha lawki yekap he naw hmu u lü Jesuha kutlamktung amthua ami kawhsak. (Sihmon cun Kurenih khyang, Aleksanda la Rufuha paa kyaki.) 22 Kolkotha tia hmüna ami chepüi, acun

cun “Lukawi hmün,” tinaka kyaki. 23 Acuia mura ami tia seitui am ami kcawa capyittui a awk vaia pe u se, Jesuh naw maki. 24 Acunüing kutlamktung üng taihkie naw, u naw hawn bi khai tia mtainak vaia cung kphawng u lü a suisak ng'yeteiki he. 25 Jesuh kutlamktung üng ami taihnak cun ngawi lam naji kawa kyaki. 26 Ami ksekhanaka kca: “JUDAHEA SANGPUXANG” tia a lu khana ami taih. 27 Jesuh am atänga m'yukei xawi nghngih pi mat a kpat lam, mat a k'eng lama ami jah taih hnga. 28 Acukba, “Ani cun khyangka he am ami jah taih hmai,” tia cangcim kümkaui lawki. 29 Acunüing cit hükia khyang he naw ami lu kting u lü, “Ajä! Nang Pamhnama temple kpyeh lü mhmüp kthum üng na sa hlü beki, 30 Atuh namät naw namät küikyanei lü kutlamktung üngka naw kyum lawa,” tia ami ksekhanak. 31 Acukba bäa ktaiyü ktung he la thum jah mtheiki he naw pi yaihei u lü, “Khyang he ta jah küikyan khawhki, amät am ngküikyanei thei ve! 32 Mesijah, Isarel hea Sangpuxanga a kyak üng ta, kutlamktung üngka naw atuh kyum law se; mi hmu u lü mi jum kawm,” ami ti. Jesuh am ami jah taih hmai xawi naw pi ani ksenak hnga. 33 Mhmüp ngsung üngka naw tün lü, naji kthum bang so khaia khaw avan üng nghmüp lawki. 34 Naji kthum üng Jesuh naw, “Eloi, Eloi, lema Sabathani?” ti lü angsanga ngpyangki. Acun cun, “Ka Pamhnam, ka Pamhnam, ise na na yawki ni?” tinaka kyaki. 35 Acunüing ngdüikia khyang avang naw ngja u lü, “Ngai ua, hin naw Elijah khü ve!” ami ti. 36 Acunüing khyang mat naw dawng lü kpyawn lo lü, capyit kthui üng mcawiki naw, cungmdawng üng a tak. Acunüing Jesuha m'yawng üng a awk vaia han säng lü, “Asäng ve se! Yung khaia Elijah a law la am a law mi na teng vai u,” a ti. 37 Acunüing Jesuh angsanga ngpyang lü thiki. 38 Temple k'uma ngbangkia jihnu cun khan üngka naw aphung düta nghngiha tek

lawki. **39** Yekap bawi kutlamktunga maa ngdüiki naw Jesuh a thih hmu lü, “Hina khyang hin Mhnama Capa kcanga kya ve,” a ti. **40** Nghnumi avang Marih Makdalin, Jakuk la Josepa nu Marih la Salome naw pi athuknak üngka naw tengki he. **41** Acun he cun Jesuh Kaliile khawa a ve üng läk law u lü khüihki hea kyaki he. Nghnumi kce he khawjah Jerusalema amät maha law hngaki he pi awmki he. **42** Josep Arimahte cun khawmü lama pha lawki. Ani cun Pamhnama Khaw a pha law vai a na ngängki, aktäa ami leisawng kawngci ngvaia kyaki. Acuna ngcüngceinaka mhmüp (Sabbath a phanak vai mhmüp mat) üng Pilata veia cit lü Jesuha yawk a kthäh. **44** Pilat naw Jesuh thi pängki ti ngja lü cäiki. Yekap bawi khüki naw, “A thihnak so pängki aw?” ti lü a kthäh. **45** Yekap bawia pyen a ngjak käna Pilat naw Josep üng Jesuha yawk a lak vaia a mtheh. **46** Acunüng Josep naw jih kthai khyei lü, Jesuha yawk cun la lü, jih am hlawp lü, lung ami cawh ng’utnaka ng’uhnüna k’uma ta lü, lungnu am mkawt a khaih hüt. **47** Marih Makdalin la Josepa nu Marih naw ami k’utnak cun tengki xawi naw Jesuha yawk cun ani hmuh.

16 Sabbath a bäih üng, Marih Makdalin, Jakuka nu Marih la Salome naw Jesuh ami hluknak vaia ngsi’ui khyei u lü, **2** ngpum mhmüp ngawi, khawngngia luh law üng ng’uhnüna citki he. **3** Ami ceh k’um üng amimät he, “U naw ng’uhnün mkawt üngka lungnu a jah ktän pet vai aw?” tia ngthähki he. (Acuna lungnu cun aktäa ngbaüki.) **4** Acunüng ami jeng mang üng acuna lungnu cun a na ngtängin päng se ami hmuh. **5** Ng’uhnün ami va luh üng suisak abawk suisakia cawngpyang mat kpat lam da ngaw se ami hmuh üng cäiki he. **6** Acunüng ani naw, “Ä cäi ua, kutlamktung üng ami taiha Nazaret Jesuh nami sui hüki ti ka ksingki, ani cun tho be pängki ni, hia am ve, ami msännak

pi teng ua. 7 Atuh cit u lü axüisaw he la Pita üng, 'nami maa Kalile khawa ana cit hlü ve,' tia jah va mtheh ua, amäta pyena kba acuia nami hmu khai ni," a ti. 8 Acunüng aktäa kyüh u lü ng'uhnün üngka naw dawngkie. Kyüh ngen u lü u üng ipi am mtheh u. [9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Ngpum mhmüp ngawi lam üng Jesuh tho law be lü, akcüka khawyai khyüh a puk k'um üngka a ksät peta Marih Makdalina veia ngdangki. 10 Ani naw cit lü Jesuha awmpüi khawie üng a jah va mtheh. A na mbawikyapki he, 11 ani naw Jesuh xüngki a hmuh pyen se ami ngjak üng, am kchang na u. 12 Acun käna nghngih xawi mlüha ani ceh k'um üng, Jesuh ani veia khyang kcea kba va ngdangki. 13 Acun xawi naw law be ni lü akce he üng jah mtheh law ni se, acun he naw pi am jah kchang na u. 14 Anghnua Jesuh axüisaw xaleiat he ami ei ana ei k'um u se ami veia ngdangki. Jesuh a thawh be käna hmukia khyang he am ami jah kchangnak la ami mlunga nghlanga phäha a jah ksenak. 15 Jesuh naw, "Khawmdek avan üng cit u lü thangkdaw khyang avana veia sang hü ua. 16 Upi jum lü baptican khanki cun küikyana kya khai; upi am jumki avan cun mkatnak yah khai. 17 Jumeiki he üng mücankse he ami pawhnak thei vaia johit jah peta kya khai. Ka ngming am khawyai he jah ksät khai he; ngthu kthai he am ngthuhei law khai he; 18 Kphyu ami kut am kpang u lü thihnak vaia tui ami awk üng pi ia am kya u; am phetki hea khana ami kut mtaih u se yai be khai he," a ti. 19 Bawipa Jesuh ami veia ngthuhei päng lü khankhawa kai be lü Pamhnama kpat lama ngawki. 20 Axüisaw he pung naküt üng cit hü u lü ngthu sang hüki he. Bawipa naw jah khüipüi lü, ami ngthu sang hü cun cangki tia mücankse he jah pawhnak am ngdangsaki.] [9] Nghnumi he naw Pita la a

püi hea veia cit u lü ami ngjak avan aktawia ami jah va mtheh.
{10} Acun käna Jesuh amät naw axüisaw he am nghngilaw lam
üngka naw khawkyak lam düta ngcimcaihki la, anglät küikyanaka
kyakia, anglät xünnaka ngthu cun a jah sang hüsak.]

Luhka

1 Ka püi Theophiluh aw; ajana thawn khawikia mawng cun, khyang khawjah naw mi ksunga pyena ngthu yu khai hea ana ktha na khawiki he. **2** Akcüka ana hmu u lü ngthu ana sang khawiki he naw mi veia ami pyen ana yuki he. **3** Acunakyase nang angvai aw, angsinga ka ngaihkyu käna, acuna mawng cun, angsinga na hama yuk üng daw khaia ngaikyu veng. **4** Ajana ngthu ami ning mthei he cen ngthungtak ni ti na ksingnak vaia ka yuka kyaki ni. **5** Judah khawa sangpuxang Herod a bawi kcün üng, ktaiyü Abijaha khuikyawng üngka ktaiyü mat Zakharieh ngming naki awmki; acun naw ktaiyüa khuikyawng üngka a khyunak, a ngming cun Elizabeta kyaki. **6** Ani nghngih Pamhnama mik hmuha akdawa xüngseiki xawi, pyen vai am hlü khaia Bawipa ngthupet la, ngthummkhän avan läki xawi. **7** Elizabet cingkia kyase am ca ni lü, aktäa xüki xawi. **8** Mhmüp mat üng Zakharieh cun ktaiyüa khüih khawia kba Pamhnama Temple k'uma a khüih k'um üng, **9** ktaiyüa thuma Bawipa Temple k'uma lut lü, ng'uinghnam mkhih khaia xüa kyaki. **10** Acunüng, ng'uinghnam a mkhih k'um üng khyang he ami van kpunga ktaiyüki he. **11** Acunüng, Bawipa khankhawngsä mat Zakhariha veia ngdang law lü, ng'uinghnam mkhihnaka kpat lama ngdüi lawki. **12** Zakharieh naw khankhawngsä a hmuh üng kyüh lü ngxetki. **13** Acunüng, khankhawngsä naw, "Zakharieh, ä kyüa, na ktaiyünak ngjak pänga kya ve, acunakyase na khyu Elizabet naw cangpyang mat ca na se, Johana na sui khai. **14** Nang jekyai lü na hlim khai, khyang khawjah ania hmi lawa phäha jekyai khai he. **15** Ani cun Bawipa ngaiha kyäp khai, ju naki i am ei aw khai. A nua puk k'um üng tün lü ngcimcaihkia ngmüimkhya am be khai. **16** Acunüng ani naw Isarela ca he

khawjah, ami Bawipa Pamhnama veia jah nghlat sak be khai. 17 Ani naw pa he la ca he alanga jah lawpüi be lü, am cingcaihki he ngsungpyunak ksingnaka lam üng jah nghlat sak be lü, khyang he Pamhnama phäha jah ngtünngceisak khai, Elijah ngmüimkhya la khyaihahnak am Pamhnama maa cit khai,” a ti. 18 Acunüng Zakharieh naw khankhawngsä üng, “Ikba acun ka ksing vai aw? Kei pakse ni, ka xü pängki, ka khyu pi nukpüi lü, a khawkum xü pängki ni,” a ti. 19 Khankhawngsä naw, “Kei Kabriel, Pamhnama ma ngdüikia ka kyaki, nanga veia hina jekyainaka ngthu lawpüi khaia tüih lawa ka kyaki. 20 Cunsepi Ngaia, ka ngthu akcün üng kümkwaw law khai am na juma phäha, hina ka ngthu am a kümkwaw law ham üng am ngthuhei thei lü, na ang khai,” a ti. 21 Khyang he Zakharieh kpunga ana ngängki he, Temple k'uma a di lawa phäha aktäa cäiki he. 22 Acunüng, a luh law be üng ami veia am ngthuhei thei lü, a kut am jah kha hü se, Temple k'uma mdannak hmukia ami ksing. 23 Acunüng, ktaiyü a binaka kcün ngpäng se a ima cit beki. 24 Acunkäna a khyu Elizabet m'yai law lü im k'uma khya mhma ngküpki. 25 Acunüng Elizabet naw “Khyang hea ami na ksekhanak Pamhnam naw na kpüi lü a na lawhin pet ni,” a ti. 26 Acunüng, akhya khyuk üng Pamhnam naw khankhawngsä Kabriel Kalile khaw, Nazareta a tüih. 27 Acuna nglami cun Davita pakhui üngka, Josep ngming nakia khyu vaia ami mkhyäpa kyaki. Nglamia ngming cun Marih naki. 28 Acunüng, khankhawngsä naw Mariha veia lut lü, “Pamhnama hlüei la jekyainak, dim'yenak am awma, Pamhnam na veia awm ve, nghnumi he avan üng na josen säih ve,” a ti. 29 Acuna khankhawngsäng naw i a ti hlünak am ksing lü aktäa cäi lü kyüki. 30 Acunüng, khankhawngsä naw, “Marih aw, ä kyüa; Pamhnam na veia dawki ni, 31 m'yai lü, kpamica na ca khai,

a ngming Jesuha na sui khai. **32** Ani cun kyäpsawk law se, ak'hlüing säiha Capa ti khai he, Bawipa Pamhnam naw a pu Davita mäiha sangpuxanga pawh law khai. **33** Ani naw Jakopa mjü he angläta jah uk se, a khaw am düt khai ni," a ti. (aiōn g165)

34 Marih naw, khankhawngsä üng, "Kei am ka ceimahki hin ikba acunkba kya thei khai aw?" a ti. **35** Khankhawngsä naw msang lü, "Ngmüimkhya Ngcim na khana pha law se, hlüing säihkia johit naw ning hlawp tawm law khai, acunakyase hmi law khaia khyang ngcim pi Mhnama Capa ti khai he. **36** Acunüing ngaia, cingki ami ti khawi na püi Elizabet pi a xü käna kpamica m'yai na se atuh khya khyuk law pängki. **37** Pamhnama am a ti thei i am awm naw," a ti. **38** Marih naw, "Kei Bawipa ana m'ya nu ni, na ngthua kba ka khana kya kawm," ti se, acunüing khankhawngsä naw a ceh tak. **39** Acunüing, Marih tho law lü, angxita mcunga awmkia mlüh, Judah khawnu mata cit lü, **40** Zakhariha ima lutki naw, Elizabet a hnukset. **41** Acunüing, Elizabet naw Marih a hnukset a sim la, a puk k'uma naca ngsün law se, Elizabet ngmüimkhya Ngcim am be law lü, **42** angsa, "Nghnumi he avan üng na jo sen säih ve, na canak vai pi a jo sen ve! **43** Ka Bawipaa nu, ka veia na lawnak sen vaia ta ia ngjo ni? **44** Na na hnuksetnak ka hnga üng a luh la hnasen jekyai lü ka k'uma ngsün ve. **45** Jumeikia nghnumi pi a jo sen ve, isetiakyaküing a veia Bawipa naw ngthu a pyen he cun kümkaui law khai hea akya phäha kyaki" a ti. **46** Acunüing Marih naw, "Ka mlungmthin naw Bawipa mküimto ve; **47** ka ngmüimkhya pi na küikyankia Pamhnama khana aktäa jekyai ve, **48** a na m'yanua hmemnak hmu lü, na süm ve; atuh üng tün lü, khyang avan naw a jo senki na ti na khai he. **49** Akyan säih naw ka khana akyäp säih na pawh pe ve, A ngming pi, ngcimcaiki ni; **50** A m'yeneinak cun

angsawn tãh se amãt kyühki hea khana awmsaki. 51 “A ban am a kyannak mdang lü, khyang awhcaki he cun ami ngaikyunak am akcea a jah ngtaisak. 52 “Ami bawingawhna üng ngawki hea bawi he a hnemnaka jah khya lü, ami mlung hnemsaki he a jah mhlünmtai. 53 “Ami ei cawiki he, akdaw am jah kphü lü, bawimangki he, ami kut xawnga a jah tüih. 54 “Mi pupa he, a jah na khyütamnakpüi kümkawisak lü, a m'ya Isarel he jah kpüi khaia law ve. 55 A jah m'yeneinak Abraham la a ngsawn hea veia anglãta süm ve” a ti. (aiõn g165) 56 Acunüng Marih, Elizabeta veia khya kthum awm lü a ima cit beki. 57 Elizabet na a hmi vai kha law se, kpamicaa caki. 58 A impeiloceng he la, a paca he naw, Pamhnam naw a m'yenei ni ti ksing u lü, aktãa ami jekyaipüi. 59 Acunüng pat mat küm se, naca a vun mawih vaia law u lü, a ngming a pa ngminga kba Zakhariha sui vaia ami bü. 60 Acunüng a nu naw, “Ka! Johana sui vai,” a ti. 61 Acunüng amimi naw, “Na ngsawn, na khui üngka, acunkba ngming naki u am ve khawi naw,” ami ti. 62 Acunüng a pa ami kut am, “A ngming ua sui üng daw khai aw?” tia ami kthãh. 63 Zakharih naw, a yuknak vai lungphek kthãh lü, “A ngming Johan,” ti lü yu se, ami van cãi lawki he. 64 Acunüng angxita ngthuhei law be thei lü Pamhnam mküimto lawki. 65 Acunüng, ami van cãicah lawki he. Acuna mawng cun Judah khaw avan üng ngthang hüki. 66 Acun ngjaki avan naw, ami mlung k'uma ta u lü, “Acuna hnasen cun ia mãih vai ni?” ami ti. Ani cun Pamhnam naw a johit am awmpüiki tia ami van naw ksingki he. 67 Johana pa Zakharih cun ngmüimkhya Ngcim am be lü, 68 “Isarel hea Bawipa Pamhnam cun mi mhlünmtai vai, a khyang he jah law si lü, jah mhlãt be ve, 69 A m'ya Davita ngsawn he ak'hlüngtaia Küküyan bawi jah pe ve, 70 Acun cun a sahna ngcim he üng

ajana a jah na khyütamnaka kba, (aiōn g165) 71 mi ye he la jah hnengkiea kut üngka naw la küikyan khaia, 72 mi pupa hea veia m'yeneinaka ngthumkhän ana tak a kümsak vai la, a khyütam ngcim a sümnak vaia, 73 mi pa Abrahama veia a khyütamnaka kba, 74 mi ye hea kut üng mi lät lü, am kyü u lü, 75 mi xüna küt üng ngcimcaihnak la, ngsungpyunak am a ma a khut mi pawhna vaia, 76 nang ka ca, Bawipa a lam pyang khaia na cit ma khaia kyase, ak'hlüng säih Mhnama sahma ning ti na khai he, 77 ami katnak he jah mhlätnak am, küikyanak, a khyang he üng jah ksingsak khai, 78 mi Pamhnam cun m'yeneinak la hnipnawinak am bebang lü mi khana küikyanaka nghngi vai law sak khai, 79 a nghmüpnak la, thihnaka k'uma awmki he, akvai jah pe khai la, mlung üpnaka lama jah cepüi khai" a ti. 80 Acunüng, a nghmaw cun ngbaü law lü, a mlung ngaihna kyan law ksetam lü, Isarel hea veia am a ngdang law hama üng khawkhyawng khawa awmki.

2 Acunüng, sangpuxang Awkasthan naw Romah khaw avan üng ami ngming ami yuk vaia ngthu a jah pet. 2 Ahina ngming yuknak cun Kurenih, Siria üng a bawi kum üng akcük säiha ngming yuknaka kyaki. 3 Acunüng, khyang ami van ami ngming yu khai hea, ami khaw nu phäh phäha citki he. 4 Josep pi Davita khui üngka la ksawna akyaa phäha, Kalile khaw Nazaret üngka naw, Judah hne Davita mlüh Bethlehem ami tia, 5 a khyu vaia ami mkhyäp Marih a m'yai mah am ani ngming yu khai xawia citki xawi. 6 Bethlehema ani ve üng Marih cun a canak vaia mhmüp küm lawki. 7 Acunüng, a ca kcük kpamica a canak, jih am hlawp lü, khin ima am ani ngsut hnga phäha, sepata einak kawng üng a msän. 8 Acunüng, acuna khawa toksäm he, kpyawnga ami to he jah k'äih u lü mthana awmki

he. 9 Ng'ngaia Bawipa khankhawngsä mat ami maa ngdüi law lü, Bawipa a hlüngtainak ami ksunga vai law se, aktäa kyükyawki he. 10 Acunüing, khankhawngsä naw, "Ä kyü ua, ng'ngai ua, khyang avana phäha, jekyainaka thangkdaw ka ning jah thak lawki ni. 11 "Tuhngawi Davita mlüha küikyan bawi, Bawipa Khritaw, nami hama hmiki. 12 "Hin hin nami msingnak vaia kya ve: Hnasen jih am hlawp, sepata einak kawng üng ngjän se nami hmu khai," a ti. 13 Acunja, khankhawngsä pä he la khankhawngsä cun Pamhnama veia mhlünmtainak ng'ai mcuki he. 14 "Pamhnam cun ak'hlüing säih khankhaw cäpa hlüngtai se, khawmdek khana a jah jenak khyang hea khana ngkhawtnak ve se," tia, Pamhnam mküimtoki he. 15 Acunüing, hinkba kyaki, khankhawngsä he naw khankhawa ami jah cehtak be la, toksäm he naw, "Atuh Bethlehem khaw cäpa mi cit u lü, Bawipa naw ngthu a jah mthet pha lawki cun mi va teng vai," ami ti. 16 Acunüing cit tele u lü, Marih, Josep la, sepata einak kawng üng ngjänkia hnasen ami jah hmuh. 17 Acunüing, ami va hmuh khap üng, hnasena mawng khankhawngsä naw a jah mthet cun aktäa ami pyen. 18 Acunüing, toksäm hea ngthu pyen ngjaki he avan cun, aktäa cäicahki he. 19 Cunsepi Marih naw, acuna ngthu avan cun ngai lü, a mlung k'uma a tak. 20 Toksämké naw, khankhawngsäa a jah mthet kba, ahmäi hmu u lü ami sima phäha, Pamhnam mhlünmtai mküimto u lü cit beki he. 21 Acunüing, a vun mawihnak vai pat mat aküm käna a nua puk k'um üng am a awm hlan üng khankhawngsä he naw ami sua kba, Jesuha ami sui. 22 Acunüing, Mosia ngthumkhän peta kba, ngcimcaihnak vaia mhmüp a küm law üng, a nu la a pa naw hnasen cun Jerusalema cehpüi ni lü, 23 ca kcük kpamica he cun Pamhnama ka vaia jah ngcimcaihsak

vai tia Mosia ngthumkhän üng a awma kba, Pamhnama veia pe ni lü, 24 Bawipa ngthumkhän üng mümca nghngih, am acunüing mümkyap nghngih jah hnim vai ti lü a awma kba ani pawh. 25 Acunüing, Jerusalema Simeon ngming naki khyang mat awmki, acun cun khyangsongpyun, Pamhnam jum lü, Isarel hea küikyanak vai a na ngak'uhki, a khana ngmüimkhya ngcim naw a awmnaka kyaki. 26 Ani cun Bawipa Khritaw am a hmuh hama küt üng am thi khai tia ngmüimkhya Ngcim naw ana ksingsaka kyaki. 27 Acunüing, hnasen Jesuh, a nu la a pa naw Temple k'uma, thuma kba pawh pet vaia ani lawpüi üng, Simeon cun ngmüimkhya naw ngkhahpüi se Temple k'uma law lü, 28 a kut am hnasen kpawmki naw, Pamhnam mküimto lü, 29 "Bawipa aw, atuh na ngthua kba na m'ya dim'yenak am na cehsak be khaia kya ve, 30 na küikyanak atuh ka mik am hmu veng, 31 khyang avana hmuh vaia na pyan cen: 32 Paca kcea veia na vainak sang hü khai la, na khyang Isarel hea hlüngtainak vai cun," a ti. 33 Acunüing acunkba hnasena mawng a pyen cun a nu la a pa naw aktäa ani kyühkhyai. 34 Acunüing Simeon naw ani cun josenak am kbe lü, a nu Mariha veia, "Ngaia, hina hnasen hin Isarel he üng khyang khawjaha pyehnak vai la küikyanak vaia Mhnam naw a xü ni. Acunüing khyang naw ami pyenei vaia msingnaka mcawna kyaki. 35 "Khyang khawjaha ami ngaihkyunak a ngdangnak vaia, kcim naw namäta mlung pi ning sun khai," a ti. 36 Acunüing sahma hmeinu mat Anna ami ti Panuelaha canu, Asheia mjü üngka awmki. 37 Acunüing kum khyüh cei mah lü kum khyetkip la kphyü lawki hmeinu, Pamhnama Temple am ceh ta lü, amhmüp amthan, a ei jeih lü ktaiyü lü, Pamhnam sawkhahki. 38 Ani pi acun la Pamhnama ima law lü, Pamhnama veia jekyainaka ngthu pyen lü, Jerusalema

lätnak vai ngak'uheiki hea veia, hnasena mawng cun a jah mtheh. 39 Acunüing, Bawipa ngthupeta kba Josep la Marih cun ahmäi ani pawh khap üing, animäta khaw Kalile, Nazaret khawa cit beki xawi. 40 Acunüing, anghmaw cun ngbaü law lü, a mlung ngainak kyan law ksetam tam lü, ksingkhyapnak am be law se, Pamhnama m'yeneinak a khana awmki. 41 Kphyawnpawi buhpawhnaka Jesuha nu la a pa akum tä se Jerusalema cit khawiki xawi. 42 Acunüing, Jesuh a kum xaleinghngih üing buhpawhnaka, ami thum khawia kba Jerusalema hang citki he. 43 Acuna mhmüp ngpäng se, ami nghlat law be üing, kpamica Jesuh cun Jerusalema awmei hütki. Acun, a nu la Josep naw am ani ksing. 44 A nu la Josep naw Jesuh cun a pui anghmawea veia awmkia ngai ni lü, mhmüp mat ana citki xawi, acunüing ami pui he la ami mjü hea veia ani sui hü. 45 Acunüing, am ani hmu üing, Jerusalema nghlat be ni lü ani sui. 46 Acunüing, amhmüp kthum këna, Temple k'uma saja hea ksunga ngaw lü, ami pyen jah ngai lü, jah kthäh lü awm se ani hmuh be. 47 Acunüing, a ngthu ngjaki he naw, a ksingnak la a jah msangnakea phäha aktäa cäiki he. 48 Acunüing, ani va hmuh üing, aktäa cäi ni lü, a nu naw, "Ka capa aw, ivai hinkba na awmki ni? Ngaia na pa la kei cäi ni lü, kani ning sui hüki hin," a ti. 49 Jesuh naw, "Ivai nani na sui hüki ni? Ka pa ima ka awm khai ti am nani ksingki aw?" ti lü a jah msang. 50 Cunsepi, a jah msangnaka suilam cun am ani ksing. 51 Acunüing, ani hlawnga law be lü, Nazareta law beki, acuia ani mtheh ngai lü awmki. Acunüing a nu naw, avan a mlung k'uma a tak. 52 Acunüing, Jesuh cun ngvai lawca lü, ksingkhyapnak am kümbe law ksetam lü, Mhnam la khyang hea mik khamei law ksetam tamki.

3 Ketah sangpuxang Tiberiha a bawi k'um, akum xaleimhma üng, Pontas Pilat cun Judah khaw ukia kyaki. Herod cun Kalile bawia kya lü, a na Philip cun Ituhrih la Taronik khawa bawi lü, Abilin khawa Luhtari cun bawia kyaki, **2** Acunüing, Anna la Kaiphah ktaiyü ngvaia ani kya k'um üng, khawkhyawng khawa Pamhnama ngthu, Zakhariha capa Johana veia pha lawki. **3** Acunüing, Johan cun Jordan tuinu kama, khaw avan üng cit hü lü, "Pamhnam naw nami katnak aning jah mhlättnak vaia, ngjut u lü baptican khan ua" **4** Sahma Hesajah naw, "Khawkhyawng khawa ngpyang hüki mata ngthu cun, 'Bawipa lam pyang ua, a lam he jah ngdüngsak ua. **5** Nghawi naküt jah kbe ua. Mcung naküt pi jah ngmisak u lü, lam ngkhep he pi jah ngdüngsak ua, **6** khyang avan naw Pamhnama küikyanak hmu khai he' tia, a ng'yuka kba," a ti. **7** Acunüing, khyang he baptican khan khai hea Johana veia lawki he üng, "Kphyuksea mjü he aw! Mhnama mlungsonak pha law khai üng nami lät khaia u naw aning jah mthet ni? **8** Acunakyase nami ngjutnak cun nami bilawh üng mdan ua. 'Kami pu Abraham ni' ä ti ua. Ka tiki ni, Pamhnam naw hina lung üngka Abrahama ca hea jah mcawm theiki ni. **9** "Thingphung avan üng xei msäna kyaki. Akdawa am ngtheihkia thing avan cun ksawm pit u lü mei üng tawna kya khai," a ti. **10** Acunüing khyang he naw, "Ini kami pawh kawm?" tia ami kthäh. **11** Johan naw jah msang lü, "Upi kcu nghngih taki naw am taki üng mat pe se; upi ei vai taki naw am taki üng pe se," a ti. **12** Ngcawn klawk he pi a veia baptican khan khaia law u lü, "Saja aw, ini kami pawh kawm?" tia ami kthäh. **13** Johan naw, "Ami ning jah kthähsaka däm bawki ä kthäh ti ua," a ti. **14** Acukba yekap he naw pi, "Ini kami pawh kawm?" tia ami kthäh. Acunüing Johan naw, "Ua ngui pi ä yutei ua, amdanga khyang i ä kpuk

sawxat ua, nami ngkhengnak khäksak ua,” a ti. **15** Acunüing, khyang he naw ngak'uhei u lü, khyang avan naw Johan cun ami mlung k'uma, “Mesijaha am kyaki aw?” tia ami ngaihkyu k'um üng, **16** Johan naw, jah msang lü, “Kei naw tui üng baptican ka ning jah khansak khawiki; cunsepi keiha kyäp bawki law khai, a khawdawk yüi kphyan pe khaia pi am ngkawi nawng; ani naw Ngmüimkhya Ngcim la mei am baptican ning jah khan lawsak khai, **17** Angsi a jahnak vaia a kut üng kphya kpawmki; angtak kheia ta lü angsi cun am thi theihkia mei üng mkhieh khai,” a ti. **18** Acunüing ami ngeiksak ami thuhlah vaia jah mcäi lü, thangkaw pi jah mthehki. **19** Cunsepi sangpuxang Herod cun a na a khyu Herodih a khyunaka phäha la katnak khawjah a pawha phäha Johan naw a jüih. **20** Acunüing Herod naw aksehlena Johan cun thawngim üng a khyüm. **21** Khyang he ami van baptican ami khan law päng üng, Jesuh pi baptican khan hngaki. Ktaiyü se khankhaw nghmawng law lü, **22** Ngmüimkhya Ngcim cun mümca kba ngdang law lü a khana cu lawki, acunüing khankhaw üngka naw ngthu, “Nang ka jawng'engnak leng lenga ka capa; na khana ka jekyai leng lengki ni,” tia ngthang lawki. **23** Jesuh khawkum thumkip acum üng Pamhnama khut tünei lawki. Khyanga ngaiha ani cun Josepa capa kyaki. Acun cun Helia capa kyaki, **24** Helia pa Mathat, Mathata pa Levih, Leviha pa Mekhieh, Melkiha pa Janai, Janaia pa Josep, **25** Josepa pa Matatih, Matatiha pa Amos, Amosa pa Nahum, Nahuma pa Esali, Esalia pa Nakai, **26** Nakaia pa Mat, Mata pa Matatih, Matatiha pa Seming, Seminga pa Josek, Joseka pa Joda, **27** Jodaa pa Jonan, Jonana pa Resa, Resaa pa Zerubabel, Zerubabela pa Selatih, Selatiha pa Nerih, **28** Neriha pa Melkih, Mekih pa Adi, Adia pa Kosam, Kosama pa Elamadam, Elamadama pa Erah,

29 Eraha pa Josuh, Josuha pa Elisa, Elisaa pa Jorim, Jorima pa Mathat, Mathata pa Levih, 30 Leviha pa Simeon, Simeona pa Judah, Judaha pa Josep, Josepa pa Jonam, Jonama pa Elakim, 31 Eliakima pa Melah, Melaha pa Mena, Mena pa Matatha, Matathaa pa Natan, Natana pa Davit, 32 Davita pa Jesse, Jessea pa Obet, Obeta pa Bozah, Bozaha pa Salmon, Salmona pa Nashon, 33 Nashona pa Aminadap, Aminadapa pa Ani, Ania pa Heron, Herona pa Perek, Pereha pa Judah, 34 Judaha pa Jakop, Jakopa pa Isak, Isaka pa Abraham, Abrahama pa Terah, Teraha pa Nahor, 35 Nahora pa Seruh, Seruha pa Reuh, Reuha pa Pelek, Peleka pa Ebar, Ebara pa Shelah, 36 Shelaha pa Kenan, Kenana pa Aphazad, Aphazada pa Shem, Shema pa Nawe, Nawe pa Lameh, 37 Lameha pa Matuselah, Matuselaha pa Enawk, Enawka pa Jaret, Jareta pa Mahalelah, Mahalelaha pa Kenan, 38 Kenana pa Enos, Enosa pa Shet, Sheta pa Adam, Adama pa Mhnama kyaki.

4 Jesuh Ngmüimkhya Ngcim am beki, Jordan tuinu üngka naw a nghlat law be üng Ngmüimkhya naw khawkhyawng khawa cehpüi se, 2 mhmüp kphyükip khawyai naw a hlawhlepe. Acunüing ipi am ei se, anghnua a ei cawi lawki. 3 Khawyai naw, “Nang Mhnama capa na kyak üng, hina lung muka ngthawn law khaia ngthu pea,” a ti. 4 Acunsepi Jesuh naw msang lü, “Khyang cun ei däng üng am xüing, tia cangcim üng ng’yuki,” a ti. 5 Acunüing khawyai naw Jesuh khawmcung a hlüingnaka kaipüiki naw khawmdeka khana khawe avan mik mkhyüp üng jah mhmuh lü, 6 “Hin he avan ka veia peta kyaki, upi ka ngaih üng ka peki, hina ana avan la a kyäpsawknak avan ka ning pe khai, 7 acunakyase na sawhkah lü, avan na kaa kya khai,” a ti. 8 Jesuh naw a veia, “Cangcim üng, ‘Na Bawipa Pamhnam sawhkah lü, ani däng na

khüih vai,' tia ng'yuki,'" a ti. 9 Acunüing khawyai naw Jerusalema
cehpüiki naw, Temple khan, amsumnaka ta lü, "Mhnama capa
na kyak üng hin üngka naw mcea namät kcoa, 10 'Ani naw
khankhawngsä he ning na k'äih u lü, ning na mcei khai hea
jah mcawn khai, 11 na khaw am lung am na su khaia, ami kut
am ning na mcei khai he' tia, ng'yüki,'" a ti. 12 Cunsepi Jesuh
naw, "Na Bawipa, Pamhnam ä na mhnütei vai,' tia kyaki ni,"
ti lü a msang. 13 Acunüing khawyai naw a hlawhlepnak vai
avan am a hlawhlepnak këna asäng a ceh tak ma. 14 Acunüing
Jesuh, Ngmüimkhya Ngcima khyaihnak am Kalilea nghlat be
se, a mawng cun acuna khaw pei avan üng ngthang hüki. 15
Acunüing sinakoka jah mthei hü se, khyang avan naw ngak u lü,
ami mhlünmtai. 16 Acunüing angvainak Nazareta a law be üng a
thum khawia kba Sabbath mhmüp üng, Sinakoka k'uma lut lü
ngthungcim khe khaia ngdüiki. 17 Acunüing sahma Hesajah cauk
ami pet. Acunüing cauk ktawm a kphyan üng hinkba angyuknak
a kheh, 18 "Bawipa Ngmüimkhya ka khana awmki, ani naw
thangkdaw m'yyenkse hea veia ka sang khaia a na xü. Ami
mlung naki he ka jah mhlät be khai, khuikhaki hea veia lätnaka
thangkdaw ka sang khai, amikmü he ka jah mdaw be khai, ami
jah man he ka jah mhlät khaia la, 19 Bawipa naw a khyang
he a jah küikyanak vaia kcün pha lawki ti, ka sang khaia ana
tüih law ni," tia kyaki. 20 Jesuh naw cauk ktawmki naw jah pe
be lü ngawki. Acunüing Sinakoka k'uma ngawki he avan naw
kcävä u lü ami teng. 21 Acunüing Jesuh naw, "Tuhngawi hina
thungcim nami sim kümkawi law ve," a ti. 22 Acunüing ami van
naw, a ngthu pyen cun aktäa ngai hlü u lü, aktäa kyühkhyai u lü,
"Hin hin Josepa capa am kyakia kya aih se," ami ti. 23 Jesuh
naw, "Hina msuimcäpnak, 'Sibawi, namät la namät m'yai bea! Ipi

Kapenawm khawa pawh hina khaw üng pi pawh lü mdang lawa' nami ti khai," a ti. 24 Acunüing Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mthehki, sahma cun amäta khawa am dokhamei khawi u. 25 "Cunsepi ka ning jah mthehki, Elijaha kcün üng, khawkum kthum la khya khyuk khaw am a se, khaw avan üng khaw a set law üng, hmeinu khawjah Isarel khawa awmki he, 26 cunsepi ua veia pi Elijah tüiha am kya naw, Sidon khaw da Sarepta khawa hmeinu mata veia ni tüiha akya ve. 27 "Acunüing sahma Elishaa kcün üng pi Isarel khawa mnehkse mnehki khawjah awmki he; cunsepi Naman, Siria khawa ka dänga thea upi ngcimsak bea am kya naw," a ti. 28 Acunüing Sinakoka k'uma awmki he ami van acun ami ngjak üng, aktäa ami mlung soki. 29 Acunüing tho law u lü, mlüh üngka naw ktämki he naw ami mlüha awmnak mcunga khana ami buhtawn vaia ami cehpüi. 30 Cunsepi Jesuh ami ksunga ngjui lü akcea citeiki. 31 Acunüing Jesuh naw Kalile mlüh, Kapenawma cit lü Sabbath mhmüp üng a jah mthei. 32 A ngthu pyen ana a awma phäha aktäa cäicah lawki he. 33 Acunüing Sinakoka k'uma khyang mat ngmüimkhya ksea awmnak awmki cun, 34 "Nazaret Jesuh, i mi nglak awm se ni? Jah mkhyüh khaia na lawki aw? Nang ka ning ksingki, nang Mhnama ngsä ngcima na kyaki ni," ti lü ngpyangki. 35 Jesuh naw, "Ä khikkeh lü a k'um üngka naw lut law," ti lü jüi se, acunüing khawyai naw khyang hea maa mkhyu lü, ia pi am pawh lü a ceh tak. 36 Acunüing awmki he ami van naw cäi u lü, "Hin hin ia ngthu ni? Ana la khyaihnak am khawyai kse he jah jüi se lut lawki he hin," tia ngthäh kyuki he. 37 Acunüing acuna pipei, khaw avan üng a mawng ngthang hüki. 38 Jesuh Sinakok üngka naw ktawih lü Sihmona ima citki. Acuia Sihmona pi aktäa mhnatei se ami mtheh. 39 Jesuh naw a peia ngdii lü a mhnat jüi

se mhnat naw a khyah. Acunüing angxita tho law lü a jah khüih.
40 Acunüing khaw kya se, natnak akce kcea jah hui, am phetki
he avan a veia ami jah lawpüi; acunüing ami vana khana a kut
mtaih lü a jah m'yai be. 41 Khawyai he naw, "Pamhnama Capa
na kyaki ni," tia, ngpyang u lü, khyang khawjaha k'um üngka
naw lut lawki he. Acunüing Jesuh naw jah jüi se, Mesijaha kyaki
ti ami ksinga phäha am a jah ngthuhei sak. 42 Khawa thaih law
la, Jesuh mlüh ktawi ta lü angkhyinaka cit se, khyang he naw sui
u lü a veia law siki he naw, am a jah ceh tak vaia ami khyawh.
43 Cunsepi Jesuh naw, "Pung kcea pi Pamhnama khawa mawng
thangkdaw ka pyen khaia kyaki, acun vaia tüih lawa ka kyaki ni,"
a ti. 44 Acunakyase acuna khawaa awmkia Sinakok hea k'uma
ngthu sang hüki.

5 Khawmhüp at üng khyang he Pamhnama ngthu ngai khai
hea ami ngbum law üng Jesuh Kenesaret tuili kama ngdüi lü, 2
tuili kama mlawng nghngih ve se a hmuh, cunsepi ngaksuie cun
acun üngka naw kco u lü ami ngvai he jah mthi khai hea citki
he. 3 Sihmona mlawng mata khana Jesuh kai lü, lawngkam
üngka naw ajawha tui da ahei mhnawn vaia a mtheh. Acunüing
mlawng üng ngaw lü khyang he a jah mthei. 4 Acunüing ngthu a
pyen law päng üng Sihmona veia, "Tui alinaka hei mhnawna, na
püi he am ngvai wawi u lü nga kpang ua," a ti. 5 Sihmon naw,
"Saja aw, amthana wawi u lü, i pi am kami yahki, cunsepi na
ngthua kba wawi vang," ti lü a msang. 6 Acunüing wawi u se ami
ngvai pi tek hlü hnap khaia nga aktäa kpangki he. 7 Ami püi
mlawng kce üng awmki he law u lü ami jah kpüi law vaia ami kut
ami hei kha. Acun he law u se mlawng nghngih üng ngcum law
hlü ngsai khaia nga ami tak. 8 Sihmon Pita cun Jesuha khaw
kunga kawp lü, "Bawipa aw, kei khyangka ni, na ceh taa," a ti. 9

Nga khawjah ami kpana phäha awm hmaihi he am aktäa cäiki he. 10 Sihmona pui he bä, Zebedea capa Jakuk la Johan naw pi aktäa ani kyüh. Acunüng Jesuh naw Sihmon üng, “Ä kyüa, tukbäi üngka naw khyang na kpang khai,” a ti. 11 Acunüng ami mlawngce lawngkama jah kaipüiki he naw, a hmäi ceh ta u lü Jesuh cun ami läk. 12 Jesuh mlüh mata a awm üng khyang mat mnehkse natnak am beki awmki naw Jesuh hmu law lü, mdek üng kawp lü, “Saja aw, na hlüei üng na na ngcimsak be theiki ni,” ti lü a nghüinak. 13 Jesuh naw a kut han sängki naw hnet lü, “Ka hlüeiki ni ngcim lawa,” a ti. Acunüng angxita a mnehkse cun khyük lawki. 14 Jesuh naw a veia, “U üng pi ä na mthet vai, cunsepi ktaiyü üng va ngtengei kyusak lü, Mosia thuma kba khyang hea ksinga na ngcim angsingnak vaia pemsawtnak mat va pawha,” a ti. 15 Cunsepi Jesuha mawng cun ngthang hü ksetam se, khyang khawjah a ngthu ami ngai hlüa phäh la, ami natnak he a jah mdaw be vai ami ngaia phäha aktäa ngcun lawki he. 16 Cunsepi Jesuh amät khawkhyawng khawea ktaiyü khaia citeiki. 17 Mhmüp mat a jah mthei k’um üng, Kalile, Judah la Jerusalem üngka naw lawki hea Pharise he la, Mosia thum jah mtheikia saja he a peia ngawki he. Acunüng yainak Bawipa a khyaihna cun a veia awmki. 18 Khyang avang naw akxo mat a ngjännak üng kawt lawki he naw Jesuha ma tak vaia ami bü. 19 Khyang däm se, ami luhnakpüi vai am hmu u lü, im khana kaipüiki he naw, im khan üngka naw mkyung kpäk u lü, anglung üng Jesuha ma a ngjänak maha ami ju khyak. 20 Jesuh naw ami jumna hmu lü, ka pui aw, “Na katnak he jah mhlät pänga kya ve,” a ti. 21 Thum ksing he la Pharise he naw ngaikyu u lü, “Hin hin u ni, Pamhnam ksekhanaka ngthu pyenki? Mhnama thea u naw katnak he jah mhlät thei se ni?” tia ng’yüngki he. 22 Jesuh

naw ami ngaihkyunak he jah ksing lü, "Ivai nami mlung k'uma nami ngaikyuki ni? 23 "Ini ajäi bawk? Na katnak he jah mhlät pänga kya ve, ti vai aw? Am acunüng tho law lü cita ti vai aw? 24 "Cunsepi khyanga capa naw khawmdeka khana katnak he jah mhlätnaka ana taki ni ti nami ksingnak vaia," ti lü, akxo üng, "Tho law, na ngjänak lo lü na ima cita, ti veng," a ti. 25 Acunla akxo cun ami ma ngdüi law lü, a ngjänak lo lü, Pamhnam mküimto lü, a im lama cit beki. 26 Ami van cäi law u lü, Pamhnam mküimto u lü, kyühnak am be u lü, "Tuhngawi am hmuh khawia cäicahnak mi hmu law ve," tia, ng'yüngkoki he. 27 Acunkäna ava ceh üng, ngcawnklawk Levih ngming naki ngcawn lawknaka ngaw se hmu lü, "Na läk lawa," a ti. 28 Acunüng Levih naw tho law lü ahmäi jah yawk lü a läk. 29 Acunüng Levih naw a ima, Jesuh khina lü, buh aknuia pawh se, acuia ngcawnklawki he la akce khawjah ngaw hmaihi he. 30 Pharise avang la ca k'yu avang naw Jesuha axüisaw he üng, "Ivai ngcawnklawk he la khyangka he am nami ei hmaihi he ni?" tia ami jah pyen. 31 Jesuh naw jah msang lü, "Khyang kphet he naw sibawi am hlü u, am phetki he naw ni sibawi ami hlü. 32 "Kei khyang ngsungpyune jah khü khaia ka lawkia am kya naw; khyangka he ngjutnaka jah khü khaia ni ka law ve," a ti. 33 Khyang avang naw, "Johana axüisaw he angläta ami ei jeih u lü ktaiyüki he, Pharise hea ami xüisaw he pi acunkba ami ei jeih u lü ktaiyü khawiki he, ise nanga xüisaw he ei awki he ni," tia, Jesuh ami kthäh. 34 Jesuh naw, "Cambumki a püi he am ami awm hmaiha küt üng, ei nami jah jeihsak thei khai aw? Am jeih u. 35 "Cunsepi cambumkia cangpyang ami vei üngka naw lak lawnaka kcün pha law khai, acuna kcün üng ami ei jeih law khai he," ti lü a jah mtheh. 36 Jesuh naw msuimcäpnak jah mtheh lü, "U naw jih kthai ktek lü

jih kphyüm kpäk üng am kbun khawi u, ami kbun üng akthai tek khai. Ami kbunak akthai la akphyüm am nghlawi khai xawi. 37 “U naw capyitui asü awi akphyüm üng am than khawi u, ami than üng capyitui asü naw awi akphyüm ütök se ngsawi bäih lü awi pi ak khai. 38 “Capyitui asü awi akthai üng than vai, acunüng va ani nghngih am se khai xawi. 39 “U naw capyitui akphyüm ami awk këna akthai am ngaih khawi u naw, ‘Akphyüm daw bawki’ ti khawiki he,” a ti.

6 Sabbath mhmüp üng Jesuh lo hmu lama cit se axüisaw he naw kyung cangvui jah kpyat u lü ami kut am mnawiki he naw ei u se, 2 Pharise avang he naw, “Ivai Sabbath mhmüp üng am nghlawiki nami pawhki ni?” ami ti. 3 Jesuh naw jah msang lü, “Davit a ei cawi law lü, a püi he am i ami pawh am nami kheh khawiki aw? 4 Pamhnama ima lut lü, ktaiyüe däng naw ami ei ngkawi muk lo lü, ei lü, a püi he üng pi a jah pet cen,” a ti. 5 Acunüng Jesuh naw, “Khyanga capa hin Sabbatha bawi ni,” a ti. 6 Sabbath akce üng Sinakoka lut lü a jah mthei. Acunüng khyang mat a kut kpat lam xoki awmki. 7 Thum ksing he la Pharise he avang naw ami mkateinak vaia, Sabbath mhmüp üng mdaw law be khai aw tia a peia awm u lü ami mcih. 8 Jesuh naw ami ngaihkyunak jah ksingki naw akutxo üng, “Tho law lü maa lawa” ti se, akxo cun tho law lü ngdüiki. 9 Acunüng Jesuh naw, “Mat ka ning jah kthäh khai. Sabbath mhmüp üng kpüi vai aw angkawih? Kpyeh vai aw angkawih? Xünak küikyan vai aw angkawih? Kpyeh vai aw angkawih?” a ti. 10 Acunüng ami van jah teng law päng lü; akxo üng, “Na kut sänga” ti se, acunkba a säng la vanglama ka kba a kut daw law beki. 11 Acunüng ami mlung naw jah uimsoei se ikba Jesuh ami pawh vaia ngthäh kyuki he. 12 Acunüng, Jesuh ktaiyü khaia mcunga ktawih lü,

Pamhnama veia mthai mhlän lü ktaiyüki. **13** Khaw athaih law la axüisaw he a veia jah khü lü, xaleinghngih ngsä hea a jah xü he cun, **14** Pitaa a sui Sihmon la a na Andru; Jakuk la Johan, Philip la Batolame, **15** Mahte la Thomah, Alaphaha capa Jakuk, Patriot naki Sihmon, **16** Jakuka ca Judah la Jesuh ceng lawkia Judah Iskarota kyaki he. **17** Jesuh a ngsä he am mcung üngka naw ami kyum law be üng, a donak üng axüisaw he khawjah am ngdüiki he. Acuia khyang khawjah, Judah khaw avan üngka he la, Jerusalem üngka he, Turah la Sidon mlüh lam tuikam üngka khyang khawjah; **18** a ngthu ngai khai he la ami natnak a jah mdaw be vaia law hüki he. Acunüng ngmüimkhya kse hea jah pawhe pi law u se a jah mdaw be. **19** A vei üngka naw khyabahnak lut law lü jah yai sak se, khyang avan naw ami hnet vaia ktha naki he. **20** Jesuh naw axüisaw he jah teng lü, "M'yenkseki he aw nami jo sen ve; Pamhnama khaw nami hama kyaki! **21** "Nangmi atuh nami ei nami cawiki nami jo sen ve; nami ei nami phü law khaia kyaki! "Nangmi atuh nami mbawikyapki he nami jo sen ve; nami yaiyüng law khaia kyaki! **22** "Khyanga Capaa phäha khyang he naw ning jah hneng u lü, ning jah jüi u lü nami ngming am dawki ti u lü ami ning jah yawk üng nami jo senki! **23** "Jekyai u lü, hlim u lü, nglam ua, khankhawa nami ngkhengnak vai khawjah awmki. Acukba ami pupa he naw sahma hea khana ana pawh khawiki he ni. **24** "Cunsepi atuh nami bawimangki he nami jo se ve; hlimnak nami yah pängkia kyaki! **25** "Nangmi atuh nami phüki nami jo se ve; nami cawi law khaia kyaki! "Nangmi atuh nami yaiyüngkie nami jo se ve; ktha se lü nami mbawikyap law khaia kyaki! **26** "Khyang he naw ami ning jah mhlünmtai üng nami jo se ve; ami pupa he naw sahma kchang he am niki he khana acunkba ana pawh

khawiki he ni. 27 "Ka ngthu ngjaki he aw, nami ye jawng na u lü ning jah hnengkie ami dawnak vaia pawh u. 28 "Ning jah yünceki he josenak am jah kbe u lü ning jah mkhuimkhaki he jah ktaiyü pe u. 29 "Nami ngbeng vanglam ning jah kbeiki üng vanglam pi dunei pe u, acunüing nami jih ning jah lawhei peki am nami kcu a lawhei vaia pi ä nami mkhyawh vai. 30 "Ning jah kthäheiki üng pe u lü nami ka ning jah lawhei peki ä kthäh be u. 31 "Khyang naw nami khana akdaw a pawh vai nami ngjak hlüa kba khyanga khana akdaw pawh ua. 32 "Ning jah jawng naki däng nami jawngnak be üng ngkhengnak i nami yah khai ni? Khyangka he naw pi jah jawng naki cun jawng na beki he ni. 33 "Acunüing nami khana dawki hea veia däng nami daw be üng ngkhengnak i nami yah khai ni? Khyangka he naw pi acunkba cui pawh hngaki he ni. 34 "Ning jah thung be thei khai däng üng yah be vaia ngak'uheinak am iyaw nami kpu üng ngkhengnak i nami yah khai ni? Khyangka he naw pi yah be vaia ngak'uhnak am khyangka he üng jah kpu hngaki he ni. 35 "Cunsepi nami ye he jah jawng na u lü ami dawnak vai pawh u lü jah kpu ua, acunkba nami pawh üng ngkhengnak nami yah be vai ä ngai ua. Acunüing Akhlüing säih Mhnama ca hea nami kya khai. Mhnam cun bänak am ksingki la am dawki hea veia pi m'yeneinak taki ni. 36 "Acunakyase nami Pa m'yeneinak am a bea kba khyang m'yenei hnga ua. 37 "Khyang ä nami jah ngthumkhya pet vai, acunüing ngthumkhyanak am am nami awm khai; ä nami jah mkatei vai, acunüing mkateinak am am nami awm khai; jah mhlät u, acunüing mhlätinak am nami awm hnga khai, 38 "Khyang üng pe u, Pamhnam naw ning jah pe be khai. Akcanga kbäi dänga ä kyase hnawm u lü, khyün u lü, pyep khaia ning jah pe khai he. Nami kbäinak bä am Mhnam naw ning jah kbäi pe be

khaia kyaki” a ti. **39** Acunüng Jesuh naw msuimcäpnak mat ami veia pyen lü, “Amikmü naw, amikmü cehpüi thei khai aw? Amikmü naw a cehpüi üngta ani nghngih khuia k'uma am kya khai xawi aw? **40** “Ngtheiki cun mtheikia kthaka am kyäp bawk naw, upi ami ngthei käna jah mtheikia mäih ni ami law kawm. **41** “Ivaia nami mäta mik üng thingmtawn awmki am ngai u lü, nami bena mik üngka mik ek cun nami hmuh ni? **42** “Ikba nami mäta mik üngka thingmtawn am hmuei u lü na benaa mik üngka ‘Na mik ek ning lawh pe vang’ nami ti thei ni?’ Hypocrit he, akcüka nami mäta mik üngka thingmtawn loei ma u lü, acunüng nami benaa mik üngka mik ek nami lawh pet vaia angsinga nami hmu khai. **43** “Thing kdaw naw akse am ngtheih khawi naw, thing kse pi akdawa am ngtheih khawi naw. **44** “Thing avan a ktheih üng ksinga kyaki. Khyang u naw nghling kpyap üng ktheih am kbit khawi u, u naw kpyap üng capyit am kbit khawi u. **45** “Khyang kdaw naw akdaw a mlungmthin üngka akdaw mhluk law khawiki; khyang kse naw akse a mlungmthin üngka akse mhluk law khawiki. Isetiakyaküng a mlungmthin üng beki a mka naw a pyen khawia kyaki. **46** “Ivai ka ning jah mtheh am bi u lü, ‘Bawipa, Bawipa’ tia nami na khüki ni? **47** “Khyang ka veia law lü ka ngthu ngai lü ka ngthua kba awmki avan cun u am tängki tia kyak üng, **48** lunga khana angkyunga co lü imsaki am tängki ni. Tui däm law lü tui naw acuna im cun tu law se pi lunga khana saka kyase am ngsün lü awmki. **49** “Ka ngthu ngja lü ka ngthua kba am awmki cun, akhängnak am awmki, mdeka khana imksa am tängki. Tui däm law lü tui naw acuna im cun tu law se angxita kyu lü avan pyehki,” a ti.

7 Jesuh naw ngthu pyen law päng lü Kapenawma citki. **2** Acunüng Romah ngvai naw a jawngnaka m'ya mat thi law hlü

khaia a mhnat awmki. 3 Jesuha mawng a ngjak üng, a m'ya mdaw law be khaia, Jesuh va nghui na u lü, khü khai hea, Judah ngvai he a jah tüih. 4 Jesuha veia law u lü aktäa nghui naki he naw, "Hina khyang ta na kpüi vaia ngkawi ve, 5 ani cun mi khyang he jah jawng na lü, Sinakok pi jah sak peki ni," ami ti. 6 Acuna Jesuh ami veia citki. Acunüng a pha law tawm tawm la Romah ngvai naw a püi he jah tüi lü, "Bawipa aw, ka im na luhnak ngkawi vaia am kya ve, ä kha heia, 7 acunakyase, na veia ka law vaia pi ka ngkawikia am ngai kyu veng, ngthu däng pyen lü, ka m'ya daw be khai ni. 8 "Isetiakyaküng, kei haw anaa takia keha ka awmki. Ka keha yekap he awmki he, mat am 'cita' ka ti üng citki, akce mat am 'lawa' ka ti üng lawki, ka m'ya am hin pawha ka ti üng pawhki," a ti. 9 Jesuh naw acun a ngjak üng, cäieiki naw, mang hü lü, amät läkia khyang he üng, "Isarel he üng pi ahikba sena jumeiki am hmu khawi nawng," a ti. 10 A khyang tüihe ima ami ceh be üng, m'ya cun daw be se ami hmuh. 11 Acun kâna Jesuh Nai ami tia mlüha cit se, axüisaw he la khyang khawjah a veia cit hngaki he. 12 Mlüh mkawt pei a pha law üng, hmeinu naw mat däng a canak, khyang kthi ami yawknak kawt law u se, mlüh üngka he khawjah law hngaki he. 13 Acunüng, Bawipa naw acuna hmeinu a hmuh üng, m'yenei leng leng lü, "Ä kyapa" a ti. 14 Jesuh naw law lü, yawkkawng hnet se, kawtki he ngdüiki he. Acunüng Jesuh naw, "Cawngpyang, tho law, ti veng," ti se, 15 akthi cun tho law lü ngthuhei law se, Jesuh naw a nu üng a pet. 16 Acunüng, ami van kyü lawki he naw, Pamhnam mküimto u lü, "Mi ksunga sahma akyäp awm law ve; Pamhnam a khyang he jah küikyan khaia law ve," ami ti. 17 Acuna Jesuha mawng cun khaw avan la a pipeia hne avan üng ngthang hüki. 18 Johana axüisaw he naw

acuna mawng avan cun Johan üng ami mtheh. 19 Acunüing, Johan naw axüisaw nghngih jah khüki naw, Bawipa veia jah tüi lü, "Johan naw law khai a tia khyanga na kyaki aw? Akce kami na äpei khai aw?" tia a jah va kthähsak. 20 Acunüing, Jesuh veia law u lü, "Law khai mata na kyaki aw? Akce kami na äpei khai aw? tia ni kthäh vaia baptican Johan naw na veia a jah tüih law ni," ami ti. 21 Acunapät üng Jesuh naw, a jah huieie, natnak khihlau akce kcea jah awmnak he, ngmüimkhya ksea awmnak he khawjah jah mdaw be lü, amikmü khawjah a jah mdeisak be. 22 Jesuh naw, "Citbe u lü, nami hmuh la nami sim he Johan üng jah va mtheh ua; amikmüe mdei law be ve u, akhawkxo he ami khaw am cit ve u, mnehkse mnehkie ngcim be ve u, ami nghnga kpangki he pi ami nghnga ngjang be ve u, akthi he xüing law be ve u, khuikha m'yetsekia veia thangkdaw sanga kya ve. 23 "Upi, keia phäha, a mlung am hlawtlatki ta a jo sen ve," a ti. 24 Johana xüisaw he ami ktawih be käna, Jesuh naw Johana mawng khyang he üng jah mtheh lü, "Johana veia, khawkhyawng khawa nami ceh üng, i teng khaia ni nami ceh? Khawkhia aksün khuhlip teng khaia aw nami ceh? 25 "Am acunüing i teng khaia ni nami ceh? Suisak akdaw suisaki teng khaia aw nami ceh? Suisak akdaw suisaki he cun sangpuxang hea ima ni ami awm khawi. 26 "Am acunüing sahma teng khaia aw nami ceh? Ä, ka ning jah mthehi, sahmaa kthaka pi kyäp bawki hia awm ve, 27 cangcim naw 'Ngaia ka khyang na ma ka tüih, ani naw na maa lam pyang khai' tia a mawng ami yuk cen ahina Johan ni. 28 "Ka ning jah mthehi, nghnumi hea ca avan üng Johana kyäp bawki sahma am awm naw; cunsepi, Pamhnama khawa akjaw säih pi Johana kthaka kyäp bawki ni," a ti. 29 Acunüing, khyang avan naw ami ngjak; aktunga

ngcawnklawk he cun Pamhnama ngsungpyunak vaia Johana baptican khanki he. 30 Cunsepi, Pharise he la, thum mksingki he naw, ami hama Pamhnama pyan ma u lü, Johana baptican ä khanki he. 31 Jesuh naw pyen be tü lü, "Tuhkbäiha ngsawn he hin i am ni ka jah msuimcäp kawm? Ia mäih ni ami law? 32 "Ahin he cun Anghmawe jawihtuknaka ngawki he, ngkhü kyu u lü, 'Cambumak pülün ning jah tum pe ung se am nami nglamki, yawk la sa ung se pi am nami kyapki' ti am tängki he. 33 "Baptican Johan a law üng ei nghmü lü capyitui am aw se, 'khwayaia awmnak' nami tiki. 34 "Khyanga Capa law lü ei aw se, 'Teng u, eiaw aih ve, ngcawnklawk he la khyang kse hea püi cen' nami tiki. 35 "Mhnama ksingkhyapnak cun dokhameiki he naw a cangnak mdangki he ni," a ti. 36 Pharise mat naw a veia buh ei khaia khü se, Jesuh Pharisea ima lut lü buh ei khaia ngawki. 37 Acuna mlüh üng nghnumi kse mat awmki naw Pharisea ima Jesuh buh ei lü awmki ti, a ksing üng, alabasta um üng situi ngui lawpüiki naw, 38 Jesuha hnu, a khaw kunga kyap lü ngdüiki. A miktui naw a khawpha msüi se, a lusam am xüt lü, a khawpha mhnamki naw, situi ng'ui am a hluk. 39 Pharise naw hmu lü, a mlung k'uma, "Hin hin sahma kcanga a kya vai sü, hnetkia nghnuminu hin u ni, ia mäih ni ti ksing khai sü. Khyangka kyalang se," a ti. 40 Jesuh naw, "Sihmon, na veia ngthu mat ka pyen vai awm ve," ti lü a msang. Acunüng Sihmon naw, "Saja aw pyena," a ti. 41 Jesuh naw, "Ngui jah kpuki, mat naw, khyang nghngih üng ngui a jah kpu; mat üng phya mhma a kpu, mat am mhmakip a kpu. 42 "Ani thungnak be vai am ta ni se, ani nghngih a jah mhlät. Acunüng, acun xawi üng u naw jawng na bawk khai ni?" a ti. 43 Sihmon naw, "A mhlät däm naw jawng na bawk khaia ngai veng," ti lü, msang se, Jesuh naw, "Cang vekki," a ti. 44

Acunüŋ, nghnumi nghlat si lü, Sihmona veia, "Hina nghnuminu na hmuki aw? Na ima lut law ni se, ka khaw ka mthinak vaia tui am na na peki, hina nghnuminu naw a miktui am ka khaw mthi lü, a lusam am xütki. 45 "Nang naw am na na mhnamki, hina nghnumi naw ka luh law üng tün lü ka khawpha am pyai lü mhnamki. 46 "Nang naw ka lü situi am na hluki, hina nghnumi naw ka khawpha situi am hluki. 47 "Acunakyase, ning mtheth veng, aktäa jawng nakia kyase, a katnak he khawjah cun mhlät pänga kya ve. A katnak ajaw däng mhlät naw ajawha jawng naki," a ti. 48 Acunüŋ, Jesuh naw nghnumi üng, "Na katnak he jah mhlät pänga kya ve," a ti. 49 Buh a eipüi he naw, "Katnak pi jah mhlätki hin u ni," ami ti. 50 Acunüŋ, Jesuh naw nghnumi üng, "Na jumnak naw ning küikyan ve, dim'yenak am cita," a ti.

8 Akäna Jesuh naw, mlüh he, ngnam he üng cit hü lü Pamhnama khawa mawng thangkdaw sang hü se, xaleinghngih he pi a veia citki he. 2 Acunüŋ, nghnumi he khawyaia awmnak daw beki he la, natnak üngka naw yai beki he pi awmki he. Acuna nghnumi he cun, a k'um üngka naw khawyai khyüh lut lawkia Makdalin ami ti Marih naki, 3 Heroda khawhthem mceiki Joanah, Cuza a khyu, Susanah la, amimäta ka am Jesuh tumbeiki hea nghnumi kce hea kyaki he. 4 Mlüh mat ngpäng se mat üngka khyang he law hü u lü, ngbum law u se, Jesuh naw, msuimcäpnak am ngthu jah mtheth lü, 5 "Mciksaw, mci saw khaia loa citki, acunüŋ a saw k'um üng avang lam üng kya se khyang he naw ami leh, kha he naw ami ei. 6 "Mci avang lunga danaka khana kyaki a pyo law la mdek ä ngsüikia kyase ng'yawngei bäihki. 7 "Mci avang nghlinghmua kyaki, nghling naw pyo lawpüi lü a mthihin. 8 "Cunsepi, avang ngleihkdaw üng kyaki, pyo law lü, aphyä a, vuipei lawki," a ti. Acunüŋ, acun a pyen law päng üng, Jesuh

naw, "Nami ngjaknak vaia nami nghnga a ve üng ngja ua," a ti.

9 Axüisaw he naw, "Hina msuimcäpnaka suilam hin i ni?" tia kthäh u se, 10 Jesuh naw, "Nangmi cun Pamhnama khankhawa mawng ksingnak ning jah peta kyaki, cunsepi avanga veia msuimcäpnak am pyena kyaki, 'Teng u se pi am hmu kcangki he, ngja u se pi am ksingki he.' 11 "Msuimcäpnak cun hinkba kyaki; Mci cun Mhnama ngthua kyaki. 12 "Lam kpema kyaki he cun ngthu ngjaki he, am jumei u lü küikyana am ami kyanak vaia, khawyai naw law lü ami mlungmthin üngka ngthu cun a lawhei. 13 "Lunga khana kyaki he cun, ngthu ngja u lü jekyainak am dokhameiki hea kyaki, cunsepi ami pya am awmse, asäng jumki he te hlawhlepnak a pha law üng kyukngtängeiki he. 14 "Nghling hmua kyaki he cun, ngthu ngjaki he; cunsepi khawmdek cäicahnak, bawimangnak, hlmtuinak he naw jah bawngkha sak se am vüipai law thei u. 15 "Cunsepi, ngleih kdawa khana kyaki he cun, ngthu cun ngja u lü, ami mlung khyawnga ta u lü, mthesh ngjaknaka mlungmthin am ami ngtheipai vei cäpa biloki he. 16 "U naw meim mdäi lü kphya am am mük khawi u, ihnaka keha pi am thup khawi u, lutki avan naw akvai ami hmuh vaia, taknak ngkawi üng ta khawiki he. 17 "Ipi ä ngphyeh khaia mjih ngphyeh law lü, ipi ä ngdang khaia thup ngdang law lü akvainaka law püia kya law khai. 18 "Acunakyase, ikba nami ngjak cäiei na ua; upi taki üng petsih u lü, upi am taki cun a takca a ngaih pi yuh pet vai," a ti. 19 Jesuh a nu la, a bena he a veia lawki he, khyang dämkia kyase a peia am pha u se, 20 "Na nu la na bena he ning hmu khaia bü u lü, kpunga ngdüi ve u," tia ami mthesh. 21 Jesuh naw, "Hina Pamhnama ngthu ngai u lü, kcang naki he hin, ka nu la ka bena he ni," ti lü a jah msang. 22 Khaw mhmüp mat cun axüisaw he am mlawng üng ami awm üng Jesuh naw,

“Lia, caye, mi va pek vai u,” a ti. Acunüing citki he. 23 Ami ceh k’um üng Jesuh ipeiki; acunüing tuili üng khaw khi law sawxat lü, ami mlawng tui am be law se kyü u lü, khuikhaki he. 24 Axüisaw he a veia citki he naw mtho u lü, “Saja aw, Saja aw, khyük law hlü ve üng” ami ti. Acunüing Jesuh naw tho law lü, khawkhi la tuiyüi jah jüi se, pyai lü ngdüm lawki. 25 Acunüing Jesuh naw, “Nami jumnak hawia ni?” a ti. Acunsepi kyü u lü, cäicah lawki he naw, “Hin hin u ni? Khawkhi la tuiyüi naw pi ngthu jah pe se, ani ngaih?” tia ng’yüngkoki he. 26 Jesuh la axüisaw he Kalile üngka naw tuili üng ngtäi u lü Kerasa khawa citki he. 27 Jesuh ava kco la, khawyai naw khawvei a awmnak, suisak am suisaki, ima am awm lü ng’uhnün he cia awmkia khyang mat naw ana khyum. 28 Acunüing, Jesuh a hmuh la, a maa kyu lü, angsanga, “Jesuh, ak’hlüing säih Mhnama Capa, ikba na na pawh hlüki ni? Ä na mkhuimkhaa, ning huina veng,” ti lü ngpyangki. 29 Isetiakyaküing, Jesuh naw khawyai acuna khyang üngka naw cit khaia ngthu ana pet khawia phäha kyaki. Acuna khyang cun khawyai naw a man khawia kyaki; mthiyüi am a kutkhaw he jah pin u lü thawngim üng ami khyum üngpi ami pinpawknak he jah tipat lü mawkpyawnga dawng khaia khawyai naw a pawh khawia kyaki. 30 Jesuh naw, “Na ngming u ni?” ti lü kthäh se, khawyai naw, “Ka ngming cun apä ni,” a ti, (isetiakyaküing, a k’uma khawyai khawjah a luha phäha kyaki). 31 Acunüing, khui kthuknua am a jah tüih vaia ami nghuinak. (Abyssos g12) 32 Acunüing, mkyanga vawkhawjah ami jah mcaha k’uma ami luhnak vaia Jesuh nghuina u se, Jesuh naw a jah pet. 33 Khawyai he khyanga khui üngka naw lut law u lü, vawka k’uma lut u se, vawkhaw he kdanga dawng u lü, tui üng ngcumki he. 34 Vawksäm he naw ami hmu üng, dawng u lü, ngramthe la loa ami va sang. 35 Acunüing, ia

akya, teng khai hea nghlawm u lü citki he, acuia Jesuha veia ami pha law üng, khawyai hea cehtak cun Jesuha khaw kunga suisa lü ngaikyunak akdaw am ngaw se ami hmu üng, aktäa kyüki he. **36** Acun hmuki he naw anghnua lawki he üng acuan khyang ihawkba a yai be ami jah mtheh. **37** Acunüing acuna khaw pipei üngka he ami van kyü law u lü, ami khaw üngka naw angxita a ktawih be vaia ami nghuinak. Acunüing, Jesuh mlawng üng lut lü cit beki. **38** Khawyaia, a cehtaka khyang naw, Jesuh veia a ceh ngha vaia nguina se, Jesuh naw, **39** “Na ima nghlat be lü, Pamhnam naw aktäa, i na hama a ning pawh pet jah va mtheha,” ti lü, a tüih be. Acunüing mlüh üng cit lü, Jesuh naw a hama a pawh peta a hlüngtaia mawng cun sang hüki. **40** Jesuha tuili acayea a nghlat law be üng, khyang he naw ana ngängki he naw, aktäa ami na jekyainak. **41** Acunüing, Sinakoka ngvai mat Jairuh naki lawki, Jesuha khaw kunga kawp lü, a ima cit khaia a nghuinak law. **42** Mat däng a canak nghnumica, kum xaleinghngih lawki, thi law hlü ngsaikia a kuna phäha kyaki. Acunüing Jesuh a ceh k'um üng khyang he naw ami kcung. **43** Acunüing, nghnumi mat, kum xaleinghngih a thi putki, a ngui tak avan seibawi hea veia a ngsawieinak bäih, acunüing u naw pi am ami mdaw be thei, **44** Jesuha hnua law lü, a suisak mdawngca hnet law se, acun la angxita a thi put ye beki. **45** Jesuh naw, “U ni na hnetki?” a ti. Acunüing, “Kei ta am ni nawng,” ti u se, Pita naw, “Saja aw, khyang he naw ning kcung na u lü ning hnet ye u se” a ti. **46** Cunsepi, Jesuh naw, “U yaw naw ta na hnetki ni, johit ka khui üngka naw lut law se sim veng” a ti. **47** Nghnumi naw, ä ngthup theiki ti ksing lü, a ngkhet maha law lü, Jesuha maa kawp lü, a hnet a suilam la, a daw be ngxita mawng cun, khyang avana hmuha, a phye. **48** Jesuh naw, “Ka canu aw, na jumnak

naw ning dawsak be ve, dim'yenak am cita," a ti. **49** Acukba ana ngthuhei k'um üng, Sinakok ngvaia im üngka naw khyang mat law lü, "Saja ä kbawng kbaia, na canu thi päng ve," a ti. **50** Acun Jesuh naw a ngjak üng msang lü, "Ä cäia, a jum dänga mah juma, na canu daw be khai ni," a ti. **51** Acunüng, Jesuh ima law lü, Pita, Jakuk, Johan la, hnasena nu la pa dänga thea, upi im k'uma am a jah luhsak. **52** Ami van aktäa ana mbawikyap u se Jesuh naw jah hmu lü, "Ä kyap ua, hnasen am thiki ni, ipki ni," a ti. **53** Acuna thi pängkia ksingki he naw ami yaihei. **54** Cunsepi Jesuh naw nghnumica cun a kut üng manki naw, "Ka ca aw, tho law," ti lü, a khü. **55** Acunüng, a xünak naw kpan law be se, angxita tho law beki. Acunüng, Jesuh naw ei vai iyaw ami pet vaia a jah mtheh. **56** Acunüng, a nu la a pa aktäa cäi lawki xawi, Jesuh naw a bilawh u am pi am ani jah mtheh vaia a jah ksük.

9 Acunüng Jesuh naw axüisaw he xaleinghngih atänga jah khü lü, khawyai he avan jah mkhütnaka johit la natnak he jah m'yainak be theinak jah pe lü, **2** Pamhnama khawa mawng sang hü khai he la, am phetki he jah m'yai be khai hea a jah tüih. **3** Acunüng Jesuh naw, "Nami cehnaka ipi ä nami cehei vai, ksawngkhea pi kyase, kthäheinaka ngjaa pi kyase, eia pi kyase, nguia pi kyase, ä nami cehei vai, kcu nghngih ä nami cehei vai. **4** "Acunüng nami phanaka ima nami awm laih laih vai, acun üngka naw nami ktawih be vai. **5** "Am ning jah dokhamki cun, acuna mlüh üngka naw nami ktawih be üng, ami ngsingnak vaia nami khawpha üngka mvut nami khawk hüt vai," a ti. **6** Acunüng axüisaw he cun ktawih u lü, ngnam naküta cit hü u lü, thangkdaw sang hü u lü, hmün naküt üng ami jah m'yai hü be. **7** Acunüng, Kalile uki Herod naw ahmäi ngja law lü aktäa cäi lawki; avang he naw, "Baptican Johan xüing law beki ni," ami ti. **8** Avang naw,

“Elijah ngdang lawki ni,” ti u se, avang he naw, “Ajana sahma mat mat xüing law beki he ni” ami ti. **9** Acunüing, Herod naw, “Johan cun a lu ka xün päng ni, ahikba sena a mawng ka ngjak hin u ni?” a ti. Acunüing Herod naw Jesuh a hmuh vai aktäa ngjahlüki. **10** Acunüing, ngsä he law be u lü, ami bilawh he Jesuh üng ami jah mtheh law. Acunüing, Jesuh naw jah ngkhahpüi lü Bethsaida mlüh ami tia, a jah cepüi. **11** Cunsepi, khyang he naw sim u lü, ami läk laih laih, acunüing Jesuh naw aktäa jah dokham lü, Pamhnama khawa mawng ngthu jah mthekei naw, m’yai be vai avan a jah m’yai be. **12** Acunüing, nghngi kya law hlü se, xaleingnghih he Jesuha veia law u lü, “Khyang he mi peisu ngnam he la loea jah tüia, ngsutnak la ei vai hmuei khai hea, hina mäih khawkhyawng khawa mi awm ve,” ami ti. **13** Acunüing Jesuh naw jah msang lü, “Nangmi naw ami ei vai jah pe ua,” a ti. Acunüing axüisaw he naw, “Muk mhma la nga nglung nghngih ni kami tak. Hin he avana hama, ei vai kami va kheih vai ti aih lü? ami ti. **14** Kpami däng pi thawng mhma lawki hea kyaki. Acunüing Jesuh naw, axüisaw he üng, “Mhmakip cia, aphäh phähä jah ngawhsak u,” a ti. **15** Acunüing acunkba ami van ami jah ngawhsak. **16** Jesuh naw muk mhma la nga nglung nghngih lo lü, khankhawa hang mang lü, josenak am kbe lü, boki naw, khyang hea maa, ami tak vaia axüisaw he üng a jah pet. **17** Acunüing, ami van naw ei u lü phü u se, ami ei mnawi cä xaleingngiha ami kaw. **18** Acunüing hinkba kyaki, Jesuh amät ktaiyü se, axüisaw he a veia lawki he, Jesuh naw, “Khyang he naw ua ni ami na ngaih,” ti lü a jah kthäh. **19** Acunüing, axüisaw he naw, “Baptican Johana ning ngai ve u; cunsepi, avang naw, ‘Elijaha’ ning ngai ve u, avang naw, ‘Akphyüma sahma mat mat xüing law beki ni’ ti ve u,” tia ami msang. **20** Acunüing Jesuh

naw, “Acuna akyaküing, nangmi naw mä ua ni nami na ngaih,” a ti. Pita naw, “Nang cun Mhnama Mesijah ni” a ti. **21** Acunüing, upi acuna mawng ä ami mtheh vaia a jah ksük. **22** Acunüing Jesuh naw, “Khyanga capa naw aktäa khuikhanak khamei khai, angvai he, ktaiyü ngvai he la thum ksing he naw ma khai he, hnima kya khai, amhmüp kthum üng tho law be khai,” a ti. **23** Acunüing, ami vana veia, “Upi na läk law khai ngaiki naw amät ä ngaikyu lü, a kutlamktung amhmüp tä se kawt lü na läk law se. **24** “Upi a xünnak küikyanei khai büki naw mkhyüh lü, upi keia phäha, a xünnak mkhyühki naw küikyanei khai. **25** “Khyang naw khawmdek avan ka na lü, amät la amät pyeh se, am acunüing xükse, ia ni a ngmangnak kawm? **26** “Upi, kei la ka ngthu ngkekhyakei naki cun, khyanga Capa naw, a pa hlüngtainak, amäta hlüngtainak la khankhawngsä ngcim he am a law be üng, ngkekhyakei na be khai. **27** “Akcanga ka ning jah mthehki, hin üng ngdüiki he avang, Pamhnama khaw am ami hmuh hlana küt üng am thi khai he awmki he” a ti. **28** Acuna ngthu a pyen kän amhmüp khyet üng, Pita, Johan la Jakuk jah ngkhahpüi lü, ktaiyü khaia mcunga kaiki. **29** A ktaiyü k’um üng, a hmai hnga law lü, a suisak he a ktäa baw law lü ngkah lawki. **30** Acunüing, khyang nghngih Jesuh am ngthuheiki xawi, acun kxawi cun Mosi la Elijahah kyaki xawi, **31** khankhaw hlüngtai kyäpsawknak suiawi ni lü, Jerusalema a khuikhanak vaia mawng pyenki xawi. **32** Acunüing, Pita la a püi he ipeiki he let law u lü, a hlüngtainak la a peia khyang nghngih ngdüiki xawi ami jah hmuh. **33** Acun xawi naw Jesuh ani ktawih law hlü tak üng, Pita naw i a pyen ä ksingei lü Jesuh üng, “Saja aw, hia awm hin daw ve, na hama mat, Mosia hama mat, Elijahah hama mat samca kthum kami sa khai,” a ti. **34** Acukba a pyen k’um üng khawngmei naw jah

msungin law se, axüisaw he kyü lawki he. 35 Ngmei üng “Hin hin ka xüa ka Capa ni, a ngthu ngai u,” tia ngthu ngthang lawki. 36 Acunüing, ngthu a ngdüm la, Jesuh amät däng ami hmuh. Axüisaw he cun am khikheh u lü, ami hmuha mawng cun, acuna pät üng u üng pi am mthoh u. 37 A ngawi üng mcung üngka naw axüisaw kthum am kyum be u se, khyang khawjah naw ami na khyum. 38 Acunüing, khyang hea ksunga khyang mat ngpyang lü, “Saja aw, amät däng ka canak ka capa teng law, ning hui na veng. 39 “Khawyai naw man khawi se, ngpyangin sawxat xatki, a mci mvawn pi kya law khaia pawh lü mdek üng a kyuk sak khawi, acunkba mkhuimkha lü am ceh hlü ta. 40 “Acunüing, na xüisaw he üng ami ktäm vaia jah nghui na ni se, amimi naw pi ani cun am ami ktäm thei,” a ti. 41 Jesuh naw, “Jumnak am ta lü, üpnak am awmkia khyang he, nami veia ivei ka awm khai aw? Ivei ka ning jah msawk vai aw?” ti lü, acuna khyang üng, “Na ca hia lawpüia,” ti lü a msang. 42 Acunüing, hnasen a law k’um üng, khawyai naw khawmdek khana kyuk sak lü, aknaa a pawh. Cunsepi, Jesuh naw, khawyai kse jüi lü, anghmaw mdaw beki naw a pa üng a pet. 43 Acunüing, khyang avan naw Pamhnama hlüngtainak cun aktäa kyühkhyai lawki he. Ami van naw acunkba, a bilawh he ami kyühkhyai law üng, Jesuh naw axüisaw he üng, 44 “Ka ning jah mthoh hlü ä mhnih u; Khyanga Capa, khyang hea kut üng mansak vai ng’et law ve,” a ti. 45 Cunsepi, a ngthu pyena suilam cun am ami ksing, ami ksing vaia mjia kyaki, ami kthäh vaia pi ami kyüh. 46 Acunüing, u kyäp säih khai tia amimät he ana ngcuah hü u se, 47 Jesuh naw ami ngaikyunak jah ksing lü, hnasenca mat kai lü, a peia taki naw, 48 “Upi hina hnasenca, ka ngming üng dokhamki cun, kei na dokhamki ni, acunüing u pi, kei na dokhamki cun, kei na

tüi lawki pi dokhamki ni. Nangmi üng jaw säihki, acun cen kyäp säih khai,” a ti. **49** Acunüng Johan naw, “Saja aw, khyang mat naw na ngming am khawyai he jah ktäm se kami hmuh, keimi üngka am nikia kyase am a pawh ti vaia kami kpyai,” a ti. **50** Acunüng, Jesuh naw, “Ä kpyai ti ua, u pi nangmi am ning jah hnengki cun nami püia kyaki ni,” a ti. **51** Acunüng, khankhawa a cehnak vai ng'et law se, Jerusalema a ceh vai lingki. **52** Ngsä he a ma a jah na tüih. Acunüng, ana dawng u lü, ana ngtün pe khai hea Samarih khaw mata lutki he. **53** Jerusalema cit khaia a büa phäha Samarih khyang he naw am a na dokham u. **54** Acunüng, axüisaw xawi Johan la Jakuk naw acun ani ksing la, “Bawipa aw, hin he ami ngkhihnak bäih vaia, khankhawa mei han khü vaia na ngjahlüki aw?” tia ani kthäh. **55** Acunüng, Jesuh naw ani veia nghlat law lü, a jah jüih. **56** Acunüng ngnam kcea citki he. **57** Lam ami ceh k'um üng khyang mat naw, “Na cehnak avana ka ning läk khai,” ti lü Jesuh a mtheh, **58** Jesuh naw, “Sauie naw khui ta u lü, kha he naw pi ngbu taki he, khyanga Capa naw ta a lu a khännak vai la a xüieinak vai pi am ta ve,” a ti. **59** Acunüng, Jesuh naw khyang kcea veia, “Na läk lawa,” a ti. Cunsepi ani naw, “Bawipa aw, cit be lü ka pa va k'ut hüt ma vang,” a ti. **60** Acunüng Jesuh naw, “Khyangkthi he naw amimät akthi k'utei u se; nang ta Pamhnama khawa mawng ngthu va sanga,” a ti. **61** Akce naw pi, “Saja aw, ka ning läk law khai; cunsepi, ka im üngka he, ngthukdaw am jah va ngkhyahpüi ma vang,” a ti. **62** Acunüng, Jesuh naw mtheh lü, “Upi, lai thawn khaia ngtün lü, a hnu lam tengki cun Pamhnama khaw am ä nghlawiki ni,” a ti.

10 Acunkäna, Jesuh naw akce khyühkip la nghngih jah mcawn lü, a cehnak vaia mlüh la hmun avana, a maa, nghngih ci a jah tüih. **2** Acunüng Jesuh naw, “Cang ah vai khawjah awmki,

cunsepi atki ngcek ve; acunakyase, cang at khai a jah tüih law vaia, cangmah kthäh u lü ktaiyü ua. 3 “Cit u; he hea ksunga to hea kba ka ning jah tüiki. 4 “Ngui ip, kthäheinaka ngja, khawdawke ä nami jah cehei vai, lama khyang ä nami hnuksat vai. 5 “Nami luhnak im avana, akma säiha, ‘Hina im üng dim'yenak pha law se’ nami ti vai. 6 “Acuna im üng dim'yenak ngjahlüki a awm üng nami pyena dim'yenak acunüng ani üng awm khai, ngjahlüki am a ve üng nami hnuksatnak nami lakin be vai. 7 “Acuna im üng awm laih laih u lü, ami ning jah pet nami eiawk vai; khüiki cun ngkheng khawiki ni. Im avan üng ä nami kai hü vai. 8 “Nami luhnaka mlüh avan üng ami ning jah pet nami ei vai, 9 “Ami mlüha am phetki he nami jah m'yai be vai, ami veia, ‘Pamhnama khaw naw ning jah k'et law ve’ nami ti vai. 10 “Mlüh nami luhnaka am ami ning jah cäinak üng, ami lam üng cit hü u lü, 11 ‘Nami mlüh üngka mvut, kami khawpha üng kawpki pi nami khana kami khawki; cunsepi Pamhnama khaw naw ning jah k'et law ve’ nami ti vai. 12 “Ka ning jah mthetki, ngthumkhyanaka mhmüp üng, Pamhnam naw acuna mlüha kthaka Sodom mlüh m'yenei baw khai. 13 “Korazin mlüh aw, na jo se ve! Bethsaida mlüh aw, na jo se ve! Nangmi üng mdana kba mücankse he Turah la Sidon mlüha mdan vai sü ta, ajan denga jihkpyawn sui ni lü, mvut üng ngaw ni lü, ngjut päng khai sü xawi. 14 “Cunsepi, ngthumkhyanaka mhmüp üng Pamhnam naw nanga kthaka ta Turah la Sidon mlüh jah m'yenei hlü baw ve. 15 “Nang Kapenawm mlüh, khankhaw däa mhlünmtaia kya lü pi, mulai mei däa ning khyaka na kya khai” a ti. (Hadēs 986) 16 Jesuh naw, “Upi, nami ngthu ngaiki cun, keia ngthu ngaikia kyaki; upi nami ngthu ä ngaiki cun keia ngthu ä ngaikia kyaki ni; upi keia ngthu ä ngaiki cun kei na tüi lawkia ngthu ä ngaikia kyaki ni,” a

ti. 17 Acunüŋg, khyühkip la nghngihe jekyainak am nghlat law be u lü, “Bawipa aw, na ngming am khawyai he kami jah ksäta kba awmki he,” ti u se, 18 Jesuh naw, “Khawyam mkeka kba khankhaw üngka naw kya law se ka hmuh. 19 “Ngai u, kphyukse he, jawngk'ai hea khana ngleheinak la, ye he jah nängnaka khyaihna ka ning jah peki, i naw am ning jah lembawisak khai. 20 “Cunsepi khawyai he nami ti tia ami awma phäha ä jekyai ua; khankhawa nami ngming he angyuka phäha jekyai ua,” a ti. 21 Acunüŋg, Jesuh Ngmüimkhya Ngcim üng jekyainak am be lü, “Mce la khankhaw Bawipa, ka Pa aw! khyang ktheme la ngtheingthangki hea veia hina ngthu mjih lü, ä ngtheingthangki hea veia na ngdangsaka phäha ning jekyai na veng; ka Pa aw, acun cun na ngaiha dawki ni. 22 “Ka Pa naw ahmäi na pe pängki. Capa u ni ti cun Pa dänga thea u naw am ksing; Pa u ni ti cun Capa la Capa naw a xüa khyang hea thea u naw am ksing thei u,” a ti. 23 Acunüŋg, Jesuh axüisaw hea veia nghlat lü, anghmüa, “Atuh hmuh vai he nami jah hmuki he nami jo sen ve; 24 “Ka ning jah mthehki, sahma khawjah la, sangpuxang khawjah naw, nami jah hmuh la nami jah ngjak he, hmu hlü u lü ngja hlü kyawki he, am hmu u lü am ngja hlawt u,” a ti. 25 Acunüŋg, thumksing mat naw Jesuh a mhnüteinak am, “Saja aw, anglät xünnak ka yahnak vaia i ni ka pawh kawm?” ti se, (aiönios g166) 26 Jesuh naw, “Cangcim üng i ng'yu se, ihawkba na ksingki ni?” a ti. 27 Ani naw, “Bawipa na Pamhnam cun na mlungmthin avan, na xünnak avan, na kyannak avan la, na ngaikyunak avan am na jawngnak vai, acunüŋg na impeiloceng namäta kba na jawngnak vai' tia awmki,” a ti. 28 Acunüŋg Jesuh naw, “Msang thei vek, acunkba va pawha, na xüŋg khai ni,” a ti. 29 Acunüŋg, acuna khyang naw ngnäng khaia bü lü, Jesuh üng,

“Acunüŋ ka impeiloceng he ta u he ni?” a ti. 30 Jesuh naw msang lü, “Khyang mat Jerusalem üngka naw Jerikhoa ju cit khai sü, khyang m'yuk'eie jah sawngei msawk se, acun he naw a suisak jah suh pe u lü, thi khyo khaia kpaiki he naw ami ceh tak. 31 “Acunüŋ, ktaiyü mat, acuna lam bä üng citki naw, a hmuh la lam kpema ngpeng lü a ceh tak. 32 “Acukba bäa, Levih khyang mat pi acuna hmun pha law lü, a hmuh la lam kpema ngpeng lü citeiki. 33 “Cunsepi, Samarih khyang mat a kdungnak lama, acuna awmnak pha law hngaki naw, a hmuh la m'yenei leng leng lü, 34 a veia va cit lü, a nghma üng situi la capyitui am jah bui lü, hlawpki naw, amäta sangnghngaksaü üng taih lü, khin ima cehpüiki naw, a msümcei. 35 “A ngawi üng, denarih tangka nghngih, khin im ngängki üng pe hüt lü, ‘Ana msümceia, hina thea pi na bäihnak, avan pi ka nghlat law be üng ning thung be kawng’ a ti. 36 “Acuna kthum he üng m'yuk'eie jah sawngeikia khyanga khana impei locenga kba biloki cun ua ni na ngaih?” ti se, 37 Thumksing naw, “M'yeneinak taki cen” a ti. Acunüŋ Jesuh naw, “Nang pi acunkba va pawha,” a ti. 38 Acunüŋ, Jesuh la axüisaw he ami ceh lama ngnam mat üng lut u se, acuia a ngming Matah naki naw a na khinak. 39 Acuna, nghnumia hnunpüi Marih naki nghnumica mat awmki. Acuna nghnumica cun Jesuha khaw kunga ngthu ngai lü ngawki. 40 Acunüŋ, Matah cun khüi lü am ngbüneiki, Jesuha veia law lü, “Bawipa aw, ka na naw ka mät däng ka khüi khaia ana yawkin hin na dawsaki aw? Na kpüi law khaia mtheha,” a ti. 41 Acunüŋ Jesuh naw, “Matah, Matah, aktäa ngaikyu lü bawngbai veki; 42 “Cunsepi, aktung mat däng awmki. Marih naw akdaw xüei ve, acun cun u naw pi yuhei hlawt vaia am kya ve,” ti lü a msang.

11 Mhmüp mat üng Jesuh ktaiyü se, a ktaiyü khap üng axüisaw mat naw, “Bawipa aw, Johan naw ktaiyünak axüisaw he üng a jah mtheia kba jah mtheia,” a ti. **2** Acunüing Jesuh naw, “Nami ktaiyü üng hinkba ti ua, ‘Kami Pa, Na ngming ngcim leisawngnak am ve se. Na khaw pha law se. **3** Amhmüp tä kami ei khyawh buh jah pe. **4** Jah katnaki kami mhlät khawia kba, nang naw pi kami katnak he jah mhläta. Hlawhlepnaka am jah cehsak kaw pi,” a ti. **5** Acunüing Jesuh naw, “Nangmi üng mat naw, mthan nglunga a püia veia cit lü, ‘Ka püi aw, muk kthum na kpu lawa; **6** Ka khin law ve, mbei vai i am ta veng’ a ti üng; **7** im k’um üngka naw, ‘Ä na kpyaneia; ksaw khai päng veng, ka ca he pi ihnak üng ip päng ve u; tho law lü am ning pe law hlü thei veng’ ti lü, a msang te, **8** Ka ning jah mthehki, a püia akya aphäha, tho law lü am ava pete, ä khyakei lü a kthähei nua phäha tho law lü, a ngaih jah pe khai. **9** “Acunakyase, ka ning jah mthehki, kthäh ua, acunüing nami yah khai; sui ua, acunüing nami hmu khai; khawk ua, acunüing ksawh ning jah mhmawn pe khai he. **10** “Upi, kthähki avan naw yah khawiki, upi suiki naw hmu khawiki, upi khawki am ksawh mhmawn pe khai he. **11** “Nangmi üngka pa, a ca naw muk kthäh se, u naw lung pe khai aw? Nga kthäh se, u naw ngaa nghnün üng kphyu pe khai aw? **12** “Acunüing aiktui kthäh se, u naw jawngk’ai pe khai aw? **13** “Nangmi khyang kse he naw pi nami ca üng akdaw pet vai nami ksing üng, nami Pa khankhawa ka naw, kthähki avan üng Ngmüimkhya Ngcim aktäa pe hlü ve,” a ti. **14** Acunüing, Jesuh naw khawyai am ngthuhei theiki mat a ktäm. Acunüing khawyai a kco law la ä ngthuhei theikia khyang cun ngthuhei law be thei se khyang he aktäa cäicah lawki he. **15** Khyang avang he naw, “Khawyai mkhawng Beelzebula johit am ni khawyai he a jah ktäm,” ami ti. **16** Avang

naw ami mhnüteinaka, khan üngka ti ksingnak vai mücankse kthähki he. 17 Acunüng, Jesuh naw ami ngaihkyunak jah ksing lü, "Ia pung pi amimät ngcawhki he cun pyeh khawiki he ni; khuiim mat üngka he pi amimät ngcawhki he cun khyük khawiki he ni. 18 "Khawiyama khaw pi amimät ami ngtuk üng ihawkba a khaw khäng khai ni? Beelzebula a peta johit am khawyai he jah ksätki nami tiki ni. 19 "Acukba ka jah ksätkia akya üng, ihawkba nami hnukläk he naw khawyai jah ksätkie ni? Nami mäta hnukläk he naw nami hleinak mdan ve u. 20 "Cunsepi, kei naw Pamhnama johit am khawyai he jah ktäm khawikia ka kya üng, Pamhnama khaw nami veia pha law pängki. 21 "Khyang kyan naw likcim kpawmei lü a im a ngänga küt üng, a khawhthem mä lü awm khawiki; 22 "Cunsepi amäta kyan bawki naw tu law lü, a näng law üng, a üpnaka likcim he jah yut lü, a khawhthem lo lü, jah yet hü khai. 23 "Acunakyase, upi ka hlawnga am awmki cun, ka yea kyaki; upi am na mkhämpüiki cun kthehia kyaki. 24 "Acunüng, khawyai khyanga k'um üngka naw a luh law üng, a xüieinak vai sui hü lü, tuia am a awmnak hnünea ngvak hü khawiki; acunüng, xüieinak vai am hmu lü, 'Ka luh lawnaka ima nghlat be vang' ti lü, 25 ava pha be üng ana phekpahai u lü a na dawkya sak u se a hmuh. 26 "Acun la va cit be lü, amäta pi se bawki khawyai kce khyüh jah lawpüi se, acunüng lut u lü awmki he, acuna khyanga awm law vai cun akma a na awm khawia pi kshelen bawki," a ti. 27 Acukba ngthu ana pyen k'um üng, khyang hea ksunga nghnumi mat ngpyang law lü, a veia, "Ning pawu nakia pum la ning tukia cih ta a jo sen ve," a ti. 28 Acunüng Jesuh naw, "Acuna kthaka ta, Pamhnama ngthu ngai lü acuna kba awmki he, ami jo sen bawk ve," a ti. 29 Acunüng, khyang he a veia ami ngbum law üng,

Jesuh naw, "Atuh ngsawn he hin se ve u; müncankse suiki he, cunsepi, Jonaha müncankse dänga thea msingnak ä jah pet vai.

30 "Jonah Ninevih khyang hea msingnaka a kyaa kba, khyanga Capa pi atuh khyang hea hama msingnaka kya khai. **31** "Sheba sangpuxangnu, Solamona themnak ngaiei khaia athuknak üngka naw lawkia kyase, ngthumkhyanaka mhmüp üng, atuh ngsawn hea veia tho law ha lü jah mkat law khai. Ngai u Solamona kthaka kyäp bawki hia awm ve. **32** "Ninevih khyang he, Jonaha ngthu pyena phäha ngjutki hea kyase, ngthumkhyanaka mhmüp üng, atuh ngsawn hea veia ngdüi law hnga u lü, jah mkat law khai he; ngai u, Jonaha kthaka kyäp bawki hia awm ve. **33** "U naw meim mdäi lü am thup khawi u, cäa k'umapi am thup khawi u, lutki he naw ami hmuh vaia angdangnak üng ni ami tak khawi. **34** "Pumsa meim cun mika kyaki. Acunakyase na mik avai üng na pumsa avan vai bäihki. Cunsepi, na mik a pyeh üng na pumsa avan nghmüpki. **35** "Acunakyase, akvai nami k'uma awmki, am a nghmüp vaia cäi na u. **36** "Acunüng na pumsa ä nghmüp lü avan a vai üng, meim naw aktäa a kcäiha kba, na pumsa vai bäih khai," a ti. **37** Jesuh ana ngthuhei k'um üng Pharise mat naw buh ei khaia khü se cit lü buh eiki. **38** Acunüng a kut am mthih lü buh ei se a hmuh üng, Pharise aktäa cäiki. **39** Acunüng Bawipa naw, "Nangmi Pharise he khawt la kbe akpung lama nami mthi khawiki; cunsepi nami mlungmthin k'uma setnak la katnak am nami beki. **40** "Khyang k'ang he aw! Akpung pi pyang lü ak'um pi pyangki cun Pamhnam am niki aw? **41** "Acunakyase, nami khawt la nami kbe üng awmki m'yenkseki he üng jah pe ua. Acunüng, ahmäi nami hama ngcim hei law khai ni. **42** "Nangmi Pharise he, nami jo se ve! Kcingyüt paibänge la khuhlip kce he pi xa üng mat pet vaia nami khüiki.

Cunsepi, hmankanak la Pamhnam jawng'engnak am nami cäi naki. Ahin he va jah pawh ma u lü akce he pi nami jah pawh vai sü. 43 "Nangmi Pharise he nami jo se ve, Sinakoka ngawhna akdaw säih la jawihtuknaka nghnukset kyu nami jawng naki. 44 "Nami jo se ve, ng'uhnün tia ä ngsing se, khyang he naw ä ksing u lü, a khana ami ceh hünak am nami tängki," a ti. 45 Acunüng, thum ksingki mat naw, "Saja aw, hina ngthu na pyen hin keimi pi na jah ksenaki ni" ti lü a msang. 46 Acunüng Jesuh naw, "Thumksing he aw, nangmi pi nami jo se ve! Phüi kse khyanga khana nami mtaihi, namimät naw nami kutmdawng am pi am nami hnet hlüki. 47 "Nami jo se ve! nami pupa he naw ami hnim, sahma hea mkhya im nami saki. 48 "Acunakyase, nami pupa hea ami bilawh cun jah ksingpüi u lü, nami jah ngaisimpüiki ni; amimi naw hnim u se, nangmi naw ami mkhya ime nami jah saki. 49 "Acunakyase, Pamhnama ksingnak naw pi pyen lü, 'Sahma he la ngsä he jah tüih pe ni se, avang jah mkhuimkha u lü, jah hnim khai he,' 50 acunakyase, khawmdeka ngtüi üng tün lü, ngsawikia sahma hea thisen, 51 Abela thisen üngka naw tün lü, Temple la kphyawnkunga nglaka ami hnim Zakhariha thisen naw hina ngsawn hea phu jah kthäh be khai. Ä, akcanga ka ning jah mthehki, acun naw hina ngsawn hea phu jah kthäh be khai. 52 "Thumksing he, ksingnaka imksawh mhmawnak tawh nami thupkia kyase nami jo se ve. Namimät pi am lut u lü lut hlüki he pi nami jah mkhyawhki," a ti. 53 Jesuh naw acuna hmün a cehtak üng thumksing he la Pharise he naw ami mkateinak vaia, 54 a pyen law msawk ami man hlüa phäha, ngäng u lü ang'enga ahmäi hmäi ami kthäh.

12 Khyang kdäm he ngleh kyu u lü, ami ngbum law üng, Jesuh naw, axüisaw he üng, "Pharise hea ngen cäei na ua. 2 "Ä

ngdang khaia thup avan ngdang lü, ä ngsing khaia mjih avan ngphyeh khai. 3 “Acunakyase, nghmüp üng nami pyen avan avainaka ngjaka kya khai; asithawta nami pyen avan im khana sang khai he. 4 “Ka püi he aw, ning jah mtehh veng, ‘Pumsa hnim lü, acun kãna akce i am pawh theiki he ä jah kyüh ua. 5 “Cunsepi, nami kyüh vai ta; Aning jah hnim päng üng, mulai mei üng ning jah tawn thei khai Mhnam kyüh ua. Ka ning jah mthehki ani cen kyüh ua. (Geenna g1067) 6 “Khaca mhma peni tangka nghngiha am jawi khawiki he aw? Acuna khaca matca pi Pamhnam naw am mhnih khawi naw. 7 “Nami lusam pi tãh bãiha kyaki. Khaca khawjaha pi nami küi bawki ni, am kyü ua. 8 “Acunüng ka ning jah mtheiki, khyang hea maa na yungki cun, Pamhnama khankhawngsä hea maa, khyanga Capa naw yung hnga khai. 9 “Cunsepi, khyang hea ma na maki cun, Pamhnama Capa naw Mhnama khankhawngsä hea hmaia ma khai. 10 “Acunüng, khyanga Capa pyetseki avan cun, ami pyetsenak mhlãta kya khai; cunsepi, Ngmüimkhya Ngcim pyetseki cun, mhlãta am kya. 11 “Acunüng Sinakok he, bawi he la khaw uki hea veia ami ning jah chepüi üng ‘ikba ka jah msang khai, i ka pyen khai,’ tia ä nami cãi vai, 12 acuna kcün üng nami pyen vai cun Ngmüimkhya Ngcim naw ning jah mthehei law khai,” a ti. 13 Acunüng, khyang hea ksunga mat naw Jesuh üng, “Saja aw, ka hnunpüi he naw khawh ami na ngpaipüi vaia jah mtheha,” a ti. 14 Acunüng Jesuh naw, “Nghngicim nangmia khana u naw ngthumkhya khai la khawh yet khaia ana mcawn ni?” a ti. 15 Acunüng ami veia, “Cãiei u lü, mnaiheinak avan üng ngxungei kyu u; ihlawka bawimang u lü pi bawimangnak üng nami xünak am ve,” a ti. 16 Acunüng, Jesuh naw ami veia msuimcãpnak pyen lü, “Bawimangki mat, a khaw daw se, eiawk

da na leng lengki naw, 17 ngaikyu lü, 'Hawkba ni ka ti kawm? Eiawak taknak vai am ta veng' a ti. 18 Acunüng, 'Hikba pawh vang; ka khei he jah phye lü, angbaü bawka sa lü, acunüng eiawak he la, ka khawhthem he ka jah ta khai. 19 Acunüng ka ngmüimkhya üng, 'Ka ngmüimkhya aw, khawkum khawvei khäk khai khawhthem na taki ni; xüiei lü, ei lü aw lü, hlímtui lü awma, ka ti khai,' tia ngai kyuki. 20 "Cunsepi, Pamhnam naw, 'Khyang k'ang aw, tuhngawi mthan na ngmüimkhya khyük khaia kyaki; acunakyase, na mcuneia khawhthem u naw ka na khai aw?' a ti. 21 "Amäta hama khawhthem mcun lü, Pamhnam üng am bawimangki he cun, acuna mäih lawki ni," a ti. 22 Acunüng, Jesuh naw axüisaw he üng, "Acunakyase, ka ning jah mthekei, 'I ka ei khai?' tia, nami xünnak vai ja, 'I ka suisa khai?' tia, nami pumsa phäha nami mlung ä bawngbai sak ua. 23 "Eia kthaka ta xünnak kyäp bawki ni, suisaka kthaka ta pumsa kyäp bawki ni. 24 "Vangak he jah ngai u, cang am saw u, am at u, mcunnak am ta u, khei am ta u; cunsepi, Pamhnam naw jah mcahki, nangmi cun kha hea kthaka ta nami küi bawki ni. 25 "Nangmi üng u naw a mlung bawngkhasak lü a xünnak msaüei thei khai ni? 26 "Ahinca he pi am jah pawh thei u lü, ivaia akcea phäha nami mlung nami bawngkha saki ni? 27 "Lili kheipai he cen jah teng ua; khut am pawh u, nghmüi pi am bi u; cunsepi ka ning jah mthehki, Solamon pi a hlüngtainak avan am ngcüngceiei se, hina lili kheipai matca pi am tängeipüi khai ni. 28 "Acunakyase, atuh xüng se, angawia mei üng tawnena khuhlip pi Pamhnam naw a thuihawi sak üng, nangmi cun acuna kthaka pi am ning jah thüihawi sak bawk khai aw. Ihlawka nami jumnak ngceki ni! 29 "Acunakyase, nami ei vai la nami awk vai ä sui ua; ä cäicing ua. 30 "Am jumeiki he naw acuna ngkhaw avan cun

sui khawiki he ni; acun nami hlüki ti nami Pa naw ksingki ni.

31 "Akcüka Pamhnama khaw sui u, acun käna acun he avan ning jah pe khai. 32 "Ka hnukläk toca he aw, ä kyü ua; nami Pa naw khaw aning jah pet vai ngjahlüki ni. 33 "Nami ka avan jah jawitu u lü, m'yenkseki he üng jah pe ua; nami mäta suiawi la nami khawhthem ä sui u lü m'yuk'ei naw am a m'yuk thei kca naw pi am a kpyeh thei khankhaw bawimangnak sui ua.

34 "Isetiakyaküing, nami khawhthema awmka nami mlung awm theikia kyaki. 35 "Ahmäi apha law üngka vaia ngsuingsa u lü, a na ngcüngcei u lü, nami meim mdäiei u; 36 "M'ya he naw ami mahpa cambumnak paw üngka naw law be lü ksaw a khawk law üng ksawh mhmawn ngxit khaia ami na k'aiha kba a na ve ua. 37 "Ami mahpa a law be üng, a na ngäng u se a jah hmuh lawa m'ya he cun ihlawka jekyai khai he ni; akcanga ka ning jah mthehki, a mahpa cun a khyü vawpei lü, buh ei khai hea jah ngawhsak lü, amät naw jah ngäng law khai. 38 "Mthan lunga pi kyase, acun käna pi kyase, ami mahpa naw law lü, acunkba a jah hmuh lawa m'ya he ta, ami jo sen ve. 39 "Cunsepi, hin hin ksing ua, m'yük'eia law vai imah naw a ksing vai sü ta, a im am a phyet vaia ngäng khai sü. 40 "Acunakyase, nangmi pi ana ngtünei u lü awm u, am nami simeia kcün üng khyanga Capa law khai," a ti. 41 Acunüing Pita naw, "Bawipa aw, hina msuimcäpnak hin, keimi däng üng aw na jah mtheh? Akce hea hama pi kyaki aw? ti se, 42 Bawipa naw, "Khawhthem mceiki, üpnak cang, ngsüm kcangki, a mahpa naw akha law üng ami ei vai pawh khaia, mkhawnga a mcawn vai ta, u ni? 43 "A mahpa naw, a law be üng, acunkba ana pawh se a hmuh lawa m'ya ta ihlawka jekyai khai ni. 44 "Akcanga ka ning jah mthehki, ani üng a tak avana khana mkhawnga mcawn law khai. 45 "Cunsepi,

acuna m'ya naw a mlung k'uma, 'Ka mahpa am law be ng'xit khai' ti lü, m'yanu, m'yapa he jah na kpai lü, a na ei aw ktat lü, a na awm k'um üng, 46 am a na sümei, am a na ksingeia mhmüp üng a mahpa law be lü, acuna m'ya cun amcäm cäma khyüng lü pyen ä ngjakia hlawnga atänga jah ta hmaih khai. 47 "M'ya, a mahpa a ngaih ksing mah mah lü, a mahpaa ngaiha pi am a na pawhmsahki cun, khawveia kpai khai he. 48 "Cunsepi, a mahpaa ngaih am bilo lü kpaihnak vaia iyaw bilo msawkia m'ya cun ajaw dänga kpai khai he. Upi, akdäm ami peta veia akdäm kthäh be khai he; Upi, akdäm bawk ami peta veia akdäm bawk kthäh be khai he. 49 "Khawmdek khana mei däi sak khaia ka lawki, atuh pi acutei vai ngja hlü veng! 50 "Cunsepi, baptican mat ka khan vai awm ve, acuna baptican am ka khan hlan üng ka mlung aktäa khuikha ve! 51 "Khawmdek khana ng'yäpnak lawpüi khaia ka lawkia nami ngaiki aw? Acukba vaia am law nawng. Ngpainak lawpüi khaia ni ka law ve. 52 "Atuh kâna, im mat üng mhma ngpai khai he, kthum naw nghngih hneng law khai, nghngih naw kthum hneng law khai. 53 "Pae naw capa he jah hneng law u se, capa he naw pa he jah hneng law khai he; ami nu he naw ami canu he jah hneng law u se, ami canu he naw ami nu he jah hneng law khai he; ami ni he naw ami pai he jah hneng law u se, ami pai he naw ami ni he jah hneng law khai he," a ti. 54 Acunüng Jesuh naw, khyang hea veia, "Khawngngi kyak lama khawngmei ngjing se nami hmuh üng, 'khaw a hlü ve' ti u lü, nami tia kba kya law khawiki. 55 "Acunüng, cum khawkhi nami ksing üng, 'khaw ngling hlü ve' ti u lü, nami tia kba kya law khawiki. 56 "Nangmi Hypocrit he naw, khawmdek la khankhawa ngtünawngnak pi nami ksingki naw, ise atuha kcün hin am nami ksing theiki ni? 57 "Ise angtäia pawh vaia cun namimät naw

pi am nami mtaiei theiki ni? 58 “Acunüŋ, ning hnengki am ngthumkhyakia veia nani ceh hmai üng, nani ceh lama nani ng'yäpnak vai na sui vai; am acunüŋ ta ngthumkhyakia veia ning cehpüi se, ngthumkhyaki naw khyang manki am ning man sak se, khyang manki naw thawngim üng ning khyüm khai ni. 59 “Ka pyenki, pet vaia ngui am na peta küt üng thawngim üngka naw am na läät khai ni,” a ti.

13 Acunüŋ, Kalile khaw khyang he ngkengnak ami pawh k'um üng Pilat naw a jah hnima mawng Jesuh üng ami mtheh. 2 Acunüŋ Jesuh naw, “Acuna Kalile khyang he, acunkba ami khuikha phäha, akce Kalile khyang hea kthaka mkhyekat bawki hea nami ngaiki aw? 3 “Akcanga ka ning jah mthehki, acunkba am kya; nangmi pi am nami ngjut üng acunkba nami thi hnga khai. 4 “Am acunüŋ khyang xaleikhyet Silawng im ksaü naw jah kyuk si se thiki he cen, Jerusalema awmki hea kthaka mkhyekat pawki hea nami ngaiki aw? 5 “Akcanga ka ning jah mthehki, acunkba am kya; nangmi pi am nami ngjut üng acunkba nami thi hnga khai” a ti. 6 Acunüŋ, Jesuh naw msuimcäpnak pyen lü, “Khyang mat naw capyit a ngvawng k'uma a ngling mat awmki, law lü a ktheih a sui law üng a ngtheih mat hman pi am a hmuh. 7 “Acunüŋ, ngvawng kbi üng, Tenga, law lü a ktheih ka sui lawnak khawcum kthum law pängki, a ktheih matca pi am hmu veng. Khyua! ivai amdanga khawmdek kyawh lü awmki ni?” a ti. 8 “Acunüŋ, ngvawng kbi naw, “Ka mahpa aw, tuhmü kum ahikba awm tang se, a phung co lü, sea ek am mcah kawng; 9 ‘Seng kum a ngthei üng aktäa daw lü, am a ngtei üng khyu kaw pi” a ti. 10 Acunüŋ, Jesuh naw Sinakoka k'uma Sabbath mhmüp üng a jah mthei. 11 Acunüŋ kum xaleikhyet ngmüimkhya kse naw awm na se khuikha lü ngkunki, amät angdünga am ngdüiei

thei süm sümki nghnumi mat awmki. **12** Acunüng, Jesuh naw a hmuh la khü lü, “Nghnumi aw, am na yainak üngka naw lät vekî” ti lü, **13** a khana a kut taih se, acun la angxita ngdüng law lü, Pamhnam mküimtoki. **14** Acunüng, Jesuh naw Sabbath mhmüp üng khyang a mdaw bea phäha Sinakok ngvai a mlung so lawki naw, khyang he jah mtheh lü, “nghngicim khüihnak vai mhmüp khyuk awmki, acunüng law u lü ngmangei law kyusak ua, Sabbath mhmüp üng ä law ua” a ti. **15** Acunüng, Bawipa naw msang lü, “Nangmi Hypocrit he, Sabbath mhmüp üng nami se, nami sanghngaksaü sut u lü, tui aw khaia am nami cehpüi khawikia kya aih se? **16** “Hina nghnumi hin Abrahama canua kyaki, teng u, khawyam naw kum xaleikhyet a manei Sabbath mhmüp üng ä lät sak vai aw?” a ti. **17** Acunüng, acunkba pyen se hnengkie ami van ami hmai seki; acunüng, khyang he ami van Jesuh naw hlüngtai kyäpsawknak a pawha phäha jekyaiki he. **18** Acunüng Jesuh naw, “Pamhnama khaw cun i mäih ni a law? I am ni ka msümcäp kawm? **19** Anca ui mat, khyang naw lo lü a ngvawng k'uma a phu am tängki ni; acun cun cawt law lü, thinga kya law se, kha he naw angban üng ami ngbu ami pawhnak am tängki ni” a ti. **20** Acunüng Jesuh naw, “Pamhnama khaw cun i am ni ka msuimcäp kawm?” ti be lü, **21** “Pamhnama khaw cun, nghnumi naw nghngen lo lü, khai tawng kthum üng thun se, khai avan thawh sakia nghngnen am tängki ni,” a ti. **22** Acunüng, Jesuh cun mlüh he la ngnam he üng jah hei mthei vü lü, Jerusalem khawa citki. **23** Acunüng, khyang mat naw Jesuh üng, “Saja aw, akjaw däng japaw küikyana ami kya kawm?” ti se, Jesuh naw, **24** “Mkawt ngcek üng nami luh vaia ktha na ua; ka ning jah mthehki, khyang khawjah lut khaia ngtün u sepi, am lut thei khai he. **25** “Imah tho law lü, ksaw a khai kâna nangmi

kpunga ngdüiki he naw, 'Bawipa aw, ksawh jah mhmawna' tia ksawh nami khawk law üng, ani naw, 'nangmi hawia ka he, am ning jah ksing khawi nawng? ti lü ning jah msang khai. 26 Acunüing nangmi naw, 'Mi ei aw hmaih khawiki, kami khawloa pi na jah mthei hü khawiki ni' nami ti law khai. 27 "Acunüing ani naw, 'Ka ning jah mthehki, nangmi hawia ka he am ning jah ksing khawi nawng, nangmi khyang kse he, ka vei üngka naw cit ua' ti law khai. 28 "Abraham, Isak, Jakop la sahma he avan Pamhnama khaw k'uma awm u se jah hmu u lü, nangmi ngpunga ning jah ktäm ti, nami ksing law üng, acunüing, nami mnicui ha kyet u lü nami kyap khai. 29 "Acunüing, nghngilaw lam la nghngikyak lam, acum la asip üngka naw khyang he law u lü, Pamhnama khaw buhpawhnaka ngaw law khai he. 30 "Acunüing, atuh hnuki he ma law u lü, atuh maki he hnu law khai he" a ti. 31 Acunüing Pharise he avang a veia law u lü, "Herod naw aning hnim vai ngaih ve, hina hmün üngka naw ktawih lü akcea cita" ami ti. 32 Acunüing Jesuh naw, Acuna saui üng hina ngthu va mtheh ua, 'Tuhngawi la khawngawi, khawyai he ka jah ktäm khai, am phetki he pi jah mdaw be lü, amhmüp thum üng ka khut ka kpäng khai. 33 Acunsepi tuhngawi, khawngawi la a ngawi üng pi ka cit laih laih khaia kyaki. Jerusalema thea ta pung kcea sahma hnim vaia am kya naw, a ti. 34 "Aw Jerusalem, Jerusalem! sahma he jah hnimki, na veia Pamhnam naw a jah tüih law lung am jah vawiki, ainu naw a ca he a ngphya k'uma a jah awpa kba, na khyang, ivei ni ka jah awp hlü te nang naw am na ngjak hlü vek. 35 "Nami Temple yawka kya khai. Ka ning jah mthehki, 'Bawipa ngming üng lawki hin Pamhnam naw dawnak pe se' am nami tia küt üng am nami na hmu be ti khai" a ti.

14 Sabbath mhmüp üng Pharise mata ima buh ei khaia cit se, ami mcih. **2** Acunüing, a ma a kutkhaw ngphyüingki Jesuha veia law se, **3** Jesuh naw thumksing he la Pharise he jah kthäh lü, “Sabbath mhmüp üng m'yai be vai ngkawiki aw?” a ti. **4** Acunüing am ngthuhei u lü awm u se, Jesuh naw, am phetki cun khü lü, m'yai beki naw, a tüih be. **5** Acunüing Jesuh naw, “Nangmi üng u naw, a ca pi kyase, a sea pi kyase, sabbath mhmüp üng khui uk'uma kya se angxita am lo be khai aw?” ti lü a jah msang. **6** Acunüing, acuna ngthu cun am msang thei u lü awmki he. **7** Acunüing, khin he naw ngawhnak akdaw ami xüei khawi jah hmu lü, msuimcäpnak jah mthehki naw, **8** “Khyang naw cambumnaka aning khüei üng, akyäpnak säiha ä na ngawh vai, nanga kthaka kyäp bawki khina se, **9** “Acunüing, ning khüeiki naw, na veia law lü, ‘Hina khyang am ngawhnak mkena’ ti se, acunüing, ngkekyakeinak am ahnemnak säiha na ngpyawt khai. **10** “Ami ning khuei üng am adawnak säiha na ngawh vai, acunüing, ning khüeiki naw na veia law lü, ‘Ka püi aw, akyäpnak bawka va ngawa’ ning ti na se, acunüing, na buheipüi hea hmuha mhlünmtaia na kya khai. **11** Aktäa hlüing khaia ngai kyuki avan hnem lü, hnem khaia ngai kyuki avan mhlünmtaia kya khai,” a ti. **12** Acunüing, Jesuh naw amät Khüeiki üng pi, “Nang naw mhmüp eia pi kyase, müeia pi kyase pawh lü, khyang na khüei üng, na püi he, na bena he, na paca he, bawimangkia na impei locenge ä na jah khuei vai; amimi naw pi ning khüei be u se, ngkhengnak na yah msawk khai ni. **13** “Acunakyase, buh na pawh üng, m'yenkseki he, am kümkawiki he, akxoe, amikmüe na jah khüei vai. **14** “Acukba na jah khüei üng na jo sen khai. Isetiakyaküing, acun he naw ä ning thung be theiki hea kyase, khyang kdawe ami thawh law bea mhmüp üng Pamhnam naw

ning pe be khai,” a ti. 15 Acunüing, a buh eipüi mat naw acuna ngthu cun ngja lü, a veia, “Pamhnama khawa buh ei khai he ta ami jo sen ve,” a ti. 16 Acunüing, Jesuh naw mthel lü, “Khyang mat naw, müei akyäpa pawh lü, khyang khawjah a jah khüei. 17 “Buh ei kcün üng a jah khüeia khyang he cun, ‘law u, ahmäi ngpäng ve’ ti lü a m’ya a tüih. 18 “Acunüing, ami van naw atänga lätnak sui u lü, akma säih naw a veia, ‘Khaw kheih ni se, teng khaia cit hlü veng na bä ni na mhläta’ a ti. 19 “Acunüing, akce mat naw, ‘Se sui xa kheih ni se, adaw aset ka teng khaia cit hlü veng na bä ni na mhläta’ a ti. 20 “Acunüing akce be tü naw, ‘Khyumah ni se am law hlü thei veng’ a ti. 21 “Acunüing m’ya naw, a mahpaa veia acuna ngthu cun va mthel se, a mlung thüi lü a m’ya üng, ‘angxita ktawiha, mlüh ksung, lam avana cit lü, pyenksekie, am kümkawiki he, akxoe la, amikmüe la a khaw kse he jah lawpüia,’ a ti. 22 “Acunüing a m’ya naw, ‘Saja aw, na na mtheha kba ka pawh päng teki khuiim ngsawng lü, kpawihei laih laih ve’ a ti. 23 “Acunüing, a bawipa naw, a m’ya üng, ‘angxita ktawiha, khaw kpung, lamnu, lamkse avana cit lü, ka ima benak vaia, jah va ling na. 24 “Ka ning mthelki, ka jah khüeia khyang he mat naw pi ka buh pawh am ei khai he a ti’ ti lü,” a jah mthel. 25 Acunüing, khyang khawjah naw a veia läk u se, ami veia nghlat lü, 26 “Upi, ka veia lawki naw a nu la a paa pi kyase, a khyuca hea pi kyase, a hnunpüi kphyaibee la, amäta pi kyase a jawngnaka kthaka kei am ana jawngnak üng, ka xüisawa am kya thei khai. 27 “Upi, amäta kutlamktung kawt lü am na läk lawki cun ka xüisawa am kya thei khai. 28 “Nangmi üngka mat naw, imnu sa khaia ngtünki naw, a saknak vai ngui ‘khäk khai aw, am khäk khai aw’ ti akcüka ngaw lü am ngaikyu khai aw. 29 “Acukba am akya üngta ktungthing jah nglin

päng lü am na kpäng hmuki he naw ning yaihei khai he ni. **30**
'Hina khyang naw, imnu ngtün na lü am mkhüt ve' tia ni kse na
khai he. **31** "Acunüng, sangpuxang u naw sangpuhxang akce
tu khaia a bü üng akcüka ngaw lü, khyang tawng nghngih am
amät tu khaia lawki cun, khyang tawng at am mkhüt vai la am
mkhüt vai ä ngai kyu khai aw? **32** "Am acunüng, sangpuxang
kce am a pha law hlan üng, ng'yäpnaka ngthu kthäh khaia ngsä
tüi khai. **33** "Acukba bäa, nangmi üngka upi, a tak naküt am ceh
taki cun ka xüisawa am kya thei. **34** Mci hin dawki ni, cunsepi a
paih käna i am mtui be thei vai aw? **35** "Mdeka hama am daw
ngsawnglinaka hama pi am daw, amdanga tawn khawiki he. Upi
a ngjaknak vaia a nghnga awmki naw ngja se" a ti.

15 Mhmüp mat üng ngcawnklawk he la khyangka he ngthu ngai
khai hea Jesuha veia lawki he. **2** Acunüng, Pharise he la thum
ksing he naw, "Hin naw khyangka he jah ngkhawtpüi lü, ami veia
buh ei hnga ve" tia, ami mkatei. **3** Acunüng, Jesuh naw ami veia
hina msuimcäpnak a pyen, **4** "Nangmi üngka mat to a phya
taki naw, mat a khyüh üng, msaihmuaw kawkip la kaw jah yawk
hüt lü, khyüki am a hmuh bea küt üng am sui lü ve khai aw?
5 "Acunüng, a hmuh be üng jekyainak am a kphyengmcunga
khana taihki naw, **6** ima a pha be la a püi he la, a impei locenge
jah khü lü, ami veia, 'Ka to khyüki hmu be veng na jekyai lawpüi
ua' am ti khai aw? **7** "Ka ning jah mthehki, acunkba bäa, ami
ngjut vai am hlükia khyang ngsungpyun kawkip la kawa kthaka
khyangka mat ngjutkia khana khankhawa jekyainak ve bawk
khai. **8** "Acunüng nghnumi mat naw nguikcang xa a tak, mat a
mkhyüh üng, mei mdäiki naw, im phek lü, im avan üng am a
hmuh bea küt üng am sui be lü ve khai aw? **9** "Acunüng, a hmuh
be üng a püi he la a impei locenge jah khü lü, 'Ka nguikcang

khyüki hmu be veng, na jekyai lawpüi ua' am ti khai aw? 10
“Ka ning jah mthehki, acunkba bäa, khyangka mat, a katnaka
phäha ngjutkia khana Pamhnama khankhawngsä he jekyai baw
khai he ni” a ti. 11 Jesuh naw jah mtehe be lü, “Khyang mat
naw cangpyang nghngih a canak, 12 Anghmaw baw naw a pa
üng, ‘Ka pa aw, khawh ka bi vai na pea’ a ti. Acunüng ani pa
naw khawh a jah kpai. 13 “Acunüng, sängsäng se anghmaw
baw cun, a khawh he jah jawi lü, a thuknaka khawa citki naw,
acuia hlimtuinak üng ngui a va kpäkcaih bäih. 14 “Acunüng,
a khawhthem a kpäkcaih bäih käna, acuna khaw üng aktäa
khawjaw law se, a ei vai aktäa ng'yeng lawki. 15 “Acunüng,
acuna khaw üngka, khyang mat va ngdawn si se, acun naw
vawk mcah khaia a loa a tüih. 16 “Acunüng, vawk ei pi ei hlü
leng leng khaia, a ei aktäa ngaihki. U naw i pi am pe u. 17
“Acunüng, a ngsingei law kyu la, ‘Ka pa ima nghlawhkie naw
pi am ami ei bäih vaia buh awmei khai se, kei hia ei cawi lü,
thi law hlü veng, 18 “Tho lü, ka pa veia ka cit khai, a veia, ka
pa aw, khankhawa Pamhnam la, nanga khana katnak pawh
veng, 19 na capa vaia am ngkawi ti veng, na veia nghlawhki
mata kba na ngaia, ka ti khai,’ a ti. 20 “Acunüng, tho law lü a pa
veia citki. Acunüng athuknaka lama awm se, a pa naw a hmuh
üng, aktäa m'yenei leng lengki naw, dawng si lü a nghngü üng
kawi lü, aktäa a mhnam. 21 “Acunüng, a capa naw, ‘Ka pa aw,
khankhawa Pamhnam la na khana katnak pawh veng, na capa
vaia am ka ngkawiki ni’ a ti. 22 “Cunsepi, a pa naw a m'ya he
üng, ‘Jihnu akdaw säih lawpüi ngxit u lü, ngvuihsak ua, a kut üng
kutcüp nak sak u lü, a khaw pha üng khawdawke jah ngcumsak
ua, 23 “Semce akthäu kchang lawpüi u lü hnim u, hlimtuikia mi ei
aw vai u, 24 “Hina ka capa thiki xüng law beki, khyüki hmuh be

ni' a ti. Acunüing eiaw lawki he. 25 "Acunüing, a capa angvai bawk cun loa awmki, ima a pha law hlü be üng ami kcingbe la ami nglam ngja lü, 26 "M'ya mat khüki naw, 'la ngkhaw he ni?' ti lü a kthäh. 27 "Acunüing, m'ya naw, 'Na na, law be se phyawng yaikia a hmuh bea phäha, na pa naw semce akthaü kcang hnimki ni' a ti. 28 "Acunüing, angvai ngai cun a mlung thüi lü im k'uma am lut hlü se a pa naw lut law lü a nghuinak. 29 "Cunsepi, ani naw, a pa üng, 'Ngaia, kum hi vei tamna kba ning khüih lü, na ngthu am ka ngaihnak am ve, ka püi he am hlimtuinak ka pawheinak vaia, meca, mat hman pi am na na pe khawiki, 30 cunsepi, hina na capa, nghnumi kse hea veia, na khawhthem mdi hü bähki, law be se, a hama semce akthaü na hnim peki' ti lü a msang. 31 "Acunüing, a pa naw, 'Ka capa aw, ka veia khawvei na awmki ni, ka tak avan cun na ka ni. 32 "Na na, thiki xüing law beki, khyüki hmuh be ni, acunakyase, hlimtuinak la jekyainak am mi ve hlü ye se' a ti," ti lü a pyen.

16 Jesuh naw axüisaw hea veia hina ngthu a pyen be tü, "Khyang bawimangki mat naw, a khawh mceiki mat a tak. Acuna khawh mceiki naw a mahpaa khawh kpäkcaihsak ve tia mawng a mahpa üng mthelaw u se, 2 acunüing, a mahpa naw, 'a khawh mceikia m'ya cun khü lü, na mawng ka ngjak hin ia suilam ni? Khawhtheme khana na bilawh na mthelaw. Atuh üng tün lü khawh mceikia am na kya ti khai' a ti. 3 "Acunüing, khawh mceiki naw a mlung k'uma ngai kyu lü, 'Ka mahpa naw, a khawh ka mceinak üngka naw na pyaisak ve, lai co lü pi am ka nghlawh theiki, ka kthähei hü vaia pi ka ngkekhyakeiki, ikba ka awm khai ni?' 4 "Khawh mceinak üngka naw ami na pyaisak känä, ami ima na awmpüi khai hea püi ka tak üng daw khai ti ka ksingki,' ti lü, 5 acunüing a mahpaa khawh leinakia khyang he

jah khü lü, akcüka veia, 'Ka mahpaa khawh i kân na lei naki ni?' a ti. **6** "Acun naw, 'Situi pung a phya lei na veng' ti se, khawh mceiki naw, 'angxita cajin lawpüi, ngaw lü, mhmakipa yua,' a ti. **7** "Acunüng, akce mata veia, 'Nang mä i kân na lei naki ni?' a ti, ani naw, 'cang tawng thawng at lei na veng' ti se, khawh mceiki naw, 'angxita na cajin lawpüi, ngaw lü, phya khyeta yua,' a ti. **8** "Acunüng, am dawkia khawh mceiki naw acunkba a jah pawhmsah law a mahpa naw hmu lü, aktäa, a ngak. Khawmdek khyang he amimäta hama ami bilawhnak üng, akvai üng awmki hea kthaka khyaih bawki he ni," a ti. (aiön g165) **9** Acunüng Jesuh bä naw, "Ka ning jah mthehki, nami hama khawmdek khawhthem püi na ua, acunüng ni acun a bäih law üng anglät xünak ima ning jah do khai he. (aiönios g166) **10** "Upi ajawcaa khana üpangak vaia awmki cun khawjaha khana pi üpangnak vaia ve khaia kyaki. Upi ajawca khana am üpangnak vaia awmki cun khawjaha khana pi üpangnak vaia am kya. **11** "Acunakyase, khyük theikia khawmdek khawhthema khana pi am üpangnak vaia nami ve üng, u naw khawhthem kchang ning jah khämsak khai aw? **12** "Khyang kcea khawhthema khana pi üpangnak vaia am nami awm üng, u naw nami ka vaia ning jah pe khai aw? **13** M'ya u naw mahpa nghngih am khüih khawi naw, mat ä ngja hlü lü, mat jawng na khai, am acunüng mat kü na lü mat kse na khai. Pamhnam la ngui atänga am nami jah khüih thei khai," a ti. **14** Acunüng, ngui jawngnaki hea Pharise he naw acuna ngthu ngja u lü, ami yaihei. **15** Jesuh naw jah msang lü, "Khyanga hmuha nami cingcaihkia nami ngseki, cunsepi Pamhnam naw nami mlung ning jah ksingki ni; khyanga hmuha ami mküih cun Pamhnama hmuha msetei phyaki ni. **16** "Mosia thum la sahma hea yuke cun Johana am a pha law

hlan üng awmki, Johan üngka naw tün lü Pamhnama khaw thangkdaw cun sanga kyaki. Acunüng, khyang avan amthuia lut khawiki he. 17 “Cunsepi, thum anglungcaa khyüh theia kthaka ta, khawmdek la khankhawa khyüh vai jäi bawk khai. 18 “Upi a khyu mtai lü, nghnumi akce khyu naki cun a khyu mkhyekatki ni. Ami mtaia nghnumi khyu naki pi a khyu mkhyekat naki ni. 19 “Aktäa bawimangkia mangpa, aküi säiha thüi awi lü, amhmüp tä se hlimtui leng leng khaia ei aw lü awmki mat awmki. 20 “Acunüng, khuikha leng lengkia khyang, Lazaruh ngming naki pi mat, a pumsa üng mnehkse am be se, mangpaa mkawt peia ami lawpüi, 21 mangpa buhkbe peia kbuhkbaw ei khaia, a mkawt peia ngjän se ui he naw a mneh ami mleh law pet khawi. 22 “Acunüng, hinkba kyaki, Lazaruh thi se khankhawngsä he naw Abrahama peia ngaw khaia ami cehpüi. Acunüng, mangpa pi thi se k'uta kyaki. 23 “Acunüng, khyang kthikhawa aktäa khuikha lü hang mdeiki naw athuknaka Abraham, a peia Lazaruh ngaw se hmu lü, (Hadēs g86) 24 ‘Aw ka pa Abraham, na m'yeneia. Lazaruh naw a kutmdawngca tui üng hnet lü, ka mlei a ye law sak vaia ka awmnaka tui lawa, hina meikdäi üng khuikha leng leng veng' ti lü ngpyangki. 25 “Acunüng Abraham naw, ‘Ka capa aw, na xün k'um üng akdaw yah lü, acunkba Lazaruh naw am dawki a yah cen süma; cunsepi, atuh ani dim'yenak am ve se, nang khuikha vekki, 26 acuna thea, hin üngka naw nami veia cit hlüki he am ami cehlak thei vai la upi nangmia awmnak üngka naw keimi veia am ami lawnak thei vaia, mi nglaka nghawinu awmki' a ti. 27 “Acunüng mangpa naw, ‘Am acunüng, ka pa aw, ka pa ima Lazaruh na tüih vaia hleng ning nghui na veng, 28 ka hnunpüi kpami mhma awmki, hina khuikhanaka ä law msawk khai hea a jah va mthet vaia' a ti. 29 “Acunüng Abraham naw, ‘Mosi la

sahma he awmki he, acun hea jah mthet ngai khai he ni,' a ti.
30 "Acunüng, mangpa naw, 'Ka pa Abraham aw, acunkba am
kya, khyang kthi he üngka mat, tho law be lü ngthu a pyen üng
ta ami katnak nghlat ta khai he ni,' a ti. 31 "Acunüng Abraham
naw, 'Mosi la sahma hea ngthu am ami ngaih üng, khyang kthi
üngka tho law be se pi am kchang na u,' a ti" a ti.

17 Jesuh naw axüisaw he üng, "Katnak üng khyang kyukngtäng
sak khaia biloki cun a jo se ve, 2 "Hina anghmawca he üngka
mat a mkhyekat saka kthaka ta a nghngü üng ksum khawp lü
mliktui üng tawnin a hama daw bawk khai ni. 3 "Cäei ua, na
bena naw a ning katnak üng na mcäi vai, a ngjut üng na mhlät
vai. 4 "Mhmüp mat üng khyüh vei ning mkhyekat na lü, khyüh
vei, 'ngjut veng' ti lü, a ning law si üng na mhlät vai," a ti. 5
Acunüng ngsä he naw, "Kami jumnak jah pung pea" ti u se, 6
Jesuh naw, "Anca ui nglung ata kba jumnak nami tak üng, hina
thing üng, 'Na pya maha ngphawng law lü, mliktuia khana va
ngdüia' ti u lü, nami ngthu ngai khai. 7 "Cunsepi, nangmi üngka
u naw a m'ya lai thawnkia pi kyase, toksäma pi kyase a law be
üng, 'law lü, ei law ktäia' ti khai aw? 8 "Acukba am pyen lü,
'ka ei vai na pyan law pea, na suisak suiawi lü, ka eiawk k'um
üng na ngänga. Acunkäna namät ei kaw pi' am ti khai aw? 9
"M'ya naw a mahpa a pyena kba a bilawha phäha a mahpa
naw, 'Na bä ni' ti khai aw? Am ti. 10 "Acukba ngthupet he avan
nami jah pawh käna, 'Keimi hin kami mahpa kami jekyai sakia
am kya naw, kami pawh kung vai kami pawhki ni,' ti ua" a ti.
11 Acunüng hinkba kyaki, Jerusalema ami ceh üng, Samarih
la Kalile ng'yü jun üng citki. 12 Acunüng, ngnam mata a luh
la, mnehkse mnehkia khyang xa naw ami na khyüm, acun he
cun athuknaka ngdüi u lü, 13 "Bawipa Jesuh aw, jah m'yeneia"

tia, angšana ngpyangki he. 14 Acunüŋ Jesuh naw, a jah hmuh üng, "Cit u lü, ktaiyü hea veia va ngtengei kyusak ua" a ti. Acunüŋ, hinkba kyaki, ami ceh k'um üng ami van ngcim lawki he. 15 Acunüŋ, ami van üngka mat naw, yai beki ti a ksing la, angšana Pamhnam a mküimto maha, nghlat be lü, 16 Jesuha khaw kunga kawp lü, jekyainaka ngthu a pyen; acuna khyang cun Samarih khyanga kyaki. 17 Acunüŋ, Jesuh naw msang lü, "Khyang xa nami ngcim beki am kya aih se? Kawe cen hawia ni ami ve? 18 "Hina khyangmjükce naw Pamhnam mküimto khaia nghlat law beki hin" a ti. 19 Acunüŋ Jesuh naw, "Tho law lü, cita; na jumnak naw ning yai sak be ve," a ti. 20 Acunüŋ, Pharise he naw, "Itia ni Pamhnama khaw a pha law kawm?" tia kthäh u se, Jesuh naw, "Pamhnama khaw cun hmuh thei vaia pha law khaia am kya; 21 "Teng u, hia ni, cuia ni,' ti vaia am kya, Pamhnama khaw cun nami k'uma awmki ni," ti lü a jah msang. 22 Acunüŋ, axüisaw hea veia, "Khyanga Capa khawmhüp he, mhüp matca hleng hmu hlü u lü pi am nami hmuhnak thei vaia kcün pha law khai. 23 "Acunüŋ, nami veia, 'Teng u, hia ni, cuia ni' ning jah tina khai he, ä cit u lü, ä nami jah läk vai; 24 khaw nghmüm law se 'khana mkek, khan avan üng a vai lawa kba, khyanga Capa a law bea mhüp üng acunkba kya law khai. 25 "Cunsepi, am acun ham üng, aktäa khuikhanak khamei lü atuh ngsawn hea ksekhanak vaia awm khai. 26 "Nawea kcün üngka kba khyanga Capa a law be üng pi kya law khai. 27 "Nawe mlawng üng lut se, mlikpitui phu lawki naw ami van a jah mthihnaka mhüp am a pha law hlana küt üng, ei aw u lü, ngkhyungla u lü awmki he. 28 "Acunakba Lotaha xün hün üng; ei aw u lü, kheu u lü, jawitu u lü, nglingsaw u lü, ngsawngsaki he; 29 cunsepi, Sodom khaw üngka naw, Lotah a ktawiha mhüp

üing khana üingka mei la kat, khawa a lawki naw ami van a jah mthiha kba, 30 khyanga Capa a law bea mhmüp üing kya law khai. 31 "Acuna mhmüp üing upi, mkyung khana awmki naw, im k'um üingka a khawthem loei khaia ä kyum law se. Acuna kba laia awmki pi a hnua ä nghlat be se. 32 "Lotah khyu süm ua. 33 "Upi, amäta xünnak küikyan khaia büki naw mkhyüh lü, upi a xünnak mkhyühki naw küikyanei khai. 34 "Ka ning jah mthehki, acuna mthan üing ihnak mat üing ipki xawia khyang nghngih, mat jäk se mat awm hüt khai. 35 "Ksum suki xawia nghnumi nghngih üingka mat jäk se mat awm hüt khai. 36 "Laila awmki xawi nghngih üingka, mat jäk se mat awm hüt khai," a ti. 37 Acunüing, axüisaw he naw, "Bawipa aw, hawia ni?" tia ami kthäh. Jesuh naw, "Akthia awmnak naküta nghmukse he ngcun khai he," a ti.

18 Acunüing, am pyai u lü, ktaiyü vai, ti ami ksingnak vaia, ami veia, msuimcäpnak am ngthu jah mtheh lü; 2 "Mlüh mata, Pamhnam am kyüh lü, khyang ia am msuikia ngthumkhyaki mat awmki. 3 "Acunüing, acuna mlüh üing hmeinu mat awmki, acun naw, 'Ka ngcuhpüia veia ngtäi khaia ngthu na mkhya law pea' ti lü, a law si laih laih. 4 "Acunüing ngthumkhyaki naw khawvei am a ktä te, akäna a mlung k'uma ngaikyu lü, 'Pamhnam am kyüh lü, khyang ia am msui ni se pi, 5 hina hmeinu naw na mkhuimkha hlü ve, ngthu va mkhya pe vang, am acunüing ta law laih laih lü na mkhuimkha lü, na bawngkha hlüsak ve,' a ti," a ti. 6 Acunüing Jesuh naw, "Am ngtäikia ngthumkhyaki naw a pyen cen ngai süm ua. 7 "A jah jawng'engnaka khyang he naw, amhmüp amthan ngpyang u lü, ami kthäh üing, Pamhnam naw ami ngthu am jah mkhyah pe lü, khawvei jah yawkin khai aw? 8 "Ka ning jah mthehki, akdawa amimia phäh ngthu jah

mkhya pe khai. Cunsepi khyanga Capa khawmdek khana a law be üng jumnak hmuh khai aw?" a ti. **9** Acunüng, cingcai säikia ngaikyu lü, khyang he jah hmumsit khawiki he pharise hea veia hina msuimcäpnak a pyen, **10** "Khyang nghngih, Temple na, ktaiyü khaia citki xawi; mat cun Pharisea kya lü, mat cun ngcawnklawka kyaki. **11** "Pharise cun ngdüi lü, amät däng hinkba ktaiyüki; 'Pamhnam aw, khyang kce hleihlakkie, am cingcäiki he la, hüipawmki hea kba am ka kya la, hina ngcawnklawka kba pi am ka kyaa pháha na khana jekyai veng. **12** "Mhmüp khyüh üng nghngih vei buh jieh lü, ka ktaiyü khawiki, ka tak avan xa üng mat ka pe khawiki,' a ti. **13** "Ngcawnklawk cun a thuknak üngka naw ngdüi lü, khana pi ä hang mdei ngawn lü, 'Pamhnam aw, kei khyangka ni, na m'yeneia,' ti lü, a mkyang kbeiki. **14** "Ka ning jah mthehki, Pharise am ni lü ngcawnklawk cun mhlätnak am ima cit beki. Amimät ak'hlünga ngai kyuki he cun hnem u lü, akhnema awmki he jah mhlünmtaia kya khai," a ti. **15** Khyang he naw Jesuha veia, ami ca he ami khana a kut a mtaih vaia jah lawpüi u se, axüisaw he naw hmu ü lü, ami jah na ksenak. **16** Cunsepi, Jesuh naw jah khüki naw, "Anghmawca he ka veia law u se, ä jah mah u; Pamhnama khaw cun hina mäiheha ham ni. **17** "Akcanga ka ning jah mthehki, upi, Pamhnama khaw hnasenca kba am dokhameiki cun, acuia am lut khai ni," a ti. **18** Acunüng, Judah hea ngvaipa mat naw Jesuh üng, "Saja kdaw aw, anglät xünnak ka yahnak thei vaia i ka pawh khai?" ti lü, a kthäh. (aiōnios g166) **19** Acunüng, Jesuh naw, "Ivai akdaw, na na ti naki ni? Mhnam dänga thea u am daw. **20** "Ngthupet he cun na jah ksingki, 'Khyanga khyuca ä na katnak vai, khyang ä na hnim vai, ä na m'yuk vai, hleihlaknak am khyang ä na kpuk vai, na nu la na pa na jah mhlünmtai vai,' tie cen," a ti. **21** Acunüng,

acuna khyang naw, “Acun he cun ka nghmawca üng tün lü ka jah läk päng ni,” a ti. **22** Jesuh naw ngja lü, “Atuh mat na pawh vai ve ham ve, na tak avan jawi lü, m'yenkseki he üng jah yeta, acunüing khankhawa khawh na ta khai; acun käna law lü, na läk lawa,” a ti. **23** Acuna khyang naw ngja lü, aktäa, bawimangkia kyase a mlung na leng lengki. **24** Acunüing Jesuh naw a mlung naki ti hmu lü, “Khawh da naki he, Pamhnama khaw ami luh vai aktäa khak ve, **25** bawimangki Pamhnama khawa a lua kthaka ta, sanghnguksaü mpyüma nghnga k'uma a luh vai jäi bawk ve,” a ti. **26** Acuna ngthu ngjaki he naw, “Acunüing, u küikyana kya thei khai aw?” ami ti. **27** Jesuh naw, “Khyanga am a mkhüt, Mhnam naw mkhütki,” a ti. **28** Pita naw, “Tenga, keimi, kami imlo jah yawk hüt u lü, kami ning läk lawki,” ti se, **29** Jesuh naw, “Akcanga ka ning jah mthehki upi, Pamhnama khawa phäha, a ima pi kyase, a khyua pi kyase, a bena hea pi kyase, a nupaa pi kyase, a ca hea pi kyase jah yawkki cun, **30** atuha kcün üng akdäm bawk yah lü pha law khaia kcün üng pi anglät xünnak yah khai,” a ti. (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Acunüing, Jesuh naw xaleinghngih he akcea jah khü lü, “Ngai u! Jerusalema mi cit khai, sahma hea yuk avan khyanga Capa üng kümkawi law khai. **32** “Khyangmjükcea kut üng msuma kya khai, yaiha pawh khai he, ngkekhyakei sak khai he, ami mci am msawh khai he; **33** kpai u lü hnim khai he; acunüing amhmüp thum üng thihnak üngka naw tho law be khai,” a ti. **34** Acunüing, acuna ngthu axüisaw he naw asuilam am ksing u; acuna ngthu cun am ami ksing vaia mjiha kyase, Jesuh naw i pyenki tia pi am ksing u. **35** Acunüing, hinkba kyaki, Jerikho a pha law hlü üng, amik müki mat, lam peia kthähei lü ana ngawki. **36** Acun naw khyang he lam üng ami ceh ngja lü, “I ni” ti lü jah kthäh se, **37** amimi naw,

Nazaret Jesuh a ceha mawng, ami mtheh. **38** Acunüing, amikmü naw ngpyang lü, “Davita Capa Jesuh aw! na m'yeneia,” a ti. **39** Acunüing, maki he naw am a khihkkeh vaia ami mtheh; cunsepi amikmü naw, “Davita Capa, na m'yeneia,” ti lü, ngpyang law ksehlenki. **40** Acunüing, Jesuh naw ngdüi lü, a veia ami lawpüi vaia jah mtheh se a pei a pha law üng, **41** Jesuh naw, “Na hama i ka pawh vai na ngaiki?” ti lü a kthäh. Acunüing amikmü naw, “Saja aw, hmuh thei vai ngaih veng,” a ti. **42** Jesuh naw, “Hmua! na jumnak naw ning daw sak be ve,” a ti. **43** Acunüing angxita, hmu law be thei lü, Pamhnam mküimto lü Jesuh läki; acunüing, khyang avan naw hmu u lü, Pamhnam mküimtoki he.

19 Jesuh Jerikhoa lut lü a ceh k'um üng, **2** khyang mat Zake ngming naki, ngcawnklawk ngvai awmki; aktäa bawimangki. **3** Acunüing, Jesuh hin khyang ia mäih ni ti, hmu hlü teki, khyang hea daa phäh la, amäta tawia phäha, am hmu thei lü awmki. **4** Acunüing, Jesuha lawnak vaia lam üng a na dawng lü, hmu khaia thingpama kaiki. **5** Jesuh naw, acun a pha law üng, han teng lü, a veia, “Zake, angxita kyum law; tuhngawi na ima ka kai khaia kya ve,” a ti. **6** Acunüing, Zake cun, angxita kyum law be lü, Jesuh jekyainak am a khinak. **7** Acun hmu u lü khyang van naw, “Khyangka veia kai khaia lut ve,” tia, ami mkatei. **8** Acunüing, Zake naw ngdüi law lü Jesuh üng, “Ngaia, saja aw, ka khawhthem atiteh khuikha m'yenkseki he üng ka jah pe khai, khyanga ka iyaw amdanga ka lawhei üng, kphyüa pungkia ka thung be khai,” a ti. **9** Jesuh naw, “Hin pi Abrahamama capa kyase, tuhngawi küikyanak hina khiim kyawng üng pha law ve. **10** “Khyanga Capa hin khyüki he jah sui lü, jah küikyan khaia lawki ni,” a ti. **11** Acunüing, Jerusalem mlüh peia pha law u se, Pamhnama khaw ngdang law khaia ami ngaiha phäha khyang

hea ksunga msuimcäpnak a pyen be tü cun, **12** “Khyang kdaw mat, sangpuxanga kyanak ana va yah lü law be khaia athuknaka khawa citki. **13** “Am a ceh hlan üng a m'ya he xa jah khü lü xüi nguikcang xa jah peki naw, Am ka pha law be ham üng hin am a na bilo u lü, a na pungsak ua,’ a ti. **14** “Acunüing, khaw khyang avang he naw, am ngja hlü u lü, ‘Hina jah uk vai am ngjahlü ve ung’ ti khaia, ngsä a hnua ami tüih. **15** “Acunüing, sangpuxang yah lü a law be üng, a m'ya he xüi tangka a jah pet cun, ami pung sak a ksingnak vaia a jah khü sak. **16** “Acunüing, akma säih naw law lü, ‘Saja aw, na xüi nguikcang xaa pungsak veng,’ a ti. **17** “Acunüing ani naw, ‘m'ya kdaw aw, pawh thei vek; ajawca khana kcangnak vaia na awmkia kyase mlüh xaa bawia ning mcawn veng,’ a ti. **18** “Acunüing, anghngihnak pi law lü, ‘Saja aw, na xüi tangka mhmaa pungsak veng,’ a ti. **19** “Acunüing ani naw, ‘Nang pi mlüh mhmaa bawia ning mcawn veng,’ a ti. **20** “Akce be tü law lü, ‘Saja aw, na xüi tangka kpyawn am hlawp lü ka khäm, **21** khyang kyunga na kyakia kyase ka ning kyüheiki; am na tak pi lo lü, am na saw pi na at khawikia kyase’ a ti. **22** “Acunüing ani naw, ‘M'ya kse, na pyena kba ka ning mkhyah pe khai. Khyang kyunga kya lü am ka tak pi lo lü am ka saw pi ka at khawiki ti na ksing üng, **23** ise ka tangka, ngui taknak im üng pung khaia am na tak ni? Ka law be üng apung maha ka yah be vai sü,’ a ti. **24** “Acunüing, a peia ngdüiki he üng, ‘A xüi tangka yut be u lü xüi tangka xa taki üng pe u,’ a ti. **25** Acunüing awmki he naw, ‘Saja aw, hin naw xüi tangka xa ta ye se’ ami ti. **26** ‘Ka ning jah mthehki, taki he üng a taka khana mkhah si u lü am taki he cun ami takca küt pi jah yuh be vai. **27** “Cunsepi, na hnengkie, ami sangpuxang vaia am na ngjahlüki he jah lawpüi u lü ka ma jah hnim law ua’ a ti,” a ti. **28** Acunüing, acunkba a pyen law päng

üing, Jerusalem daa ami ma a na citki he. 29 Olip mcung ami ti, Betphake ja Bethanij mlüh pei a pha law üing, axüisaw he üingka nghngih jah tüi lü, 30 "Nani ma ngnam üing va cit ni lü nani va luh la, sanghngaksaü amceca, u naw am a ngcumnak ham, ngphung se nani hmu khai; sut ni lü kaih law ni. 31 "Acunüing, 'Ivai nani sutki ni?' tia, ami ning jah kthäh üing, 'Bawipanaw, hlüei ve' nani ti vai," a ti. 32 A tüih xawi cit ni lü a jah mtheha kba ani va hmu. 33 Sanghngaksaü, ani suh k'um üing kamahe naw hmu u lü, "sanghngaksaüca cen ivai nani sutki ni?" ami ti. 34 "Bawipa naw, hlüei ve" ani ti. 35 Jesuha veia kaih law ni se sanghngaksaüa khana ami jih he jah phah u lü Jesuh ami ngawhsak. 36 A cehnak lam üing ami suisak he ami jah phah. 37 Acunüing, Olip mcung üing ju kyumnak ami pha law üing, axüsawa khyang avan naw müncamkse he a jah bilawh ami jah hmuha phäha, jekyainak am angsanga Pamhnam mhlünmtai mküimto u lü, 38 "Bawipa ngming üing lawkia sangpuxang hin Pamhnam naw dawnak pe seh! khankhawa dim'yenak ve lü, Mhnama veia hlüingtainak ve se" tia, Pamhnam mküimtoki he. 39 Acunüing, khyanga ksunga Pharise avang he naw, "Saja aw, na xüisaw he am khihkheh khai hea jah mtheha," ami ti. 40 Acunüing Jesuh naw, "Ka ning jah mthehki, hin he ami ngdüm üing lunge ngpyang law khai he," ti lü a jah msang. 41 Acunüing, Jerusalem a pha law hlü üing Jerusalem hmu lü, 42 "Tuhngawi üing dim'yenaka phäh hlüki hin na ksinga ta daw khai sü! Cunsepi atuh am hmu thei vekki," ti lü kyapki. 43 "Na ye he naw ning kcung u lü, ning kham u lü, ning küp u lü, ami ning kcungnaka kcün pha law khai. 44 "Ning küikyan khaia Mhnama kcün am na ksingeia phäha na khyang he mah maha ning kpyeh u lü, lung matca hman pi na khana ä ngtailh khaia pawhnaka kcün pha law khai," a ti. 45

Acunüŋ, Jesuh Temple k'uma va lutki naw, iyaw jah jawituki he jah ktäm lü, **46** “Ka im ktaiyünaka ima kya khai tia ng'yuki, nangmi naw m'yukei hea ima pawh ve uki,” a ti. **47** Jesuh naw amhmüp tä se Temple k'uma jah mtheiki. Acunüŋ, ktaiyü ngvai he, thum ksing he la, ngnam üngka ngvai he naw ami mkhyüh vaia ami bü. **48** Cunsepi, khyang he naw a ngthu pyen naküt cun am ceh hlü taki hea kyase ikba ami pawh vai am ksing u.

20 Acunüŋ, khaw mhmüp mat cun Temple k'uma khyang he jah mthei lü thangkdaw a pyen k'um üng, ktaiyü ngvai he la thum ksing he cun axüŋgvai he am law u lü, **2** Jesuh üng, “Jah mtheha, ia ana am na pawh ni? U naw hina ana aning pet ni?” tia ami kthäh. **3** Acunüŋ, Jesuh naw jah msang lü, “Kei pi mat ka ning jah kthäh khai na msang u; **4** “Johan naw baptican a jah petnak thei hin Mhnam üngka aw? Khyang üngka aw?” a ti. **5** Acunüŋ, amimät he ami mlung k'uma, “Mhnam üngka mi ti üng pi, ‘ivai Johan am nami kcangnak ni?’ ti hlü ve. **6** “Khyang üngka mi ti üng pi khyang avan naw Johan cun sahmaa ami ksinga kyase, lung am jah vawi hlü ve u,” tia ngai kyuki he. **7** Acunüŋ, msang u lü, “Hawia ka ni ti am ksing ve üng,” ami ti. **8** Acunüŋ Jesuh naw, “Kei pi ua ana am ka pawh ni ti am ning jah mtheh hlü veng,” a ti. **9** Acunüŋ, khyang he üng hina msuimcäpnak a jah mtheh, “Khyang mat naw capyit ngvawng pyanki, k'äh khai he üng jah khah hüt lü athuknaka khawa di law khaia citki. **10** “Acunüŋ, capyit kbih vai a kha law üng amäta hama capyit ktheih kbit khaia a m'ya mat ngvawng ngängki hea veia a jah tüih. Cunsepi avang he ngängki he naw acuna m'ya cun kpai u lü a jüŋga ami tüih be. **11** “Acunüŋ, a m'ya akce mat ami veia a tüih be kce, ngvawng ngängki he naw, kpai u lü, ngkekhyakei khaia pawhki he naw, a jüŋga ami tüih be. **12** “Acunüŋ, akce

m'ya mat ami veia tüi be se acun pi aktäa ngkhe khaia kpai u lü kpunga ami tawn. 13 "Acunüng, ngvawng mah naw, 'Ikba ka pawh khai? Ka capa ka jawngnak bawi tüi süm vang, ani ta leisawng hman khai he ni,' a ti. 14 "Cunsepi, ngvawng ngängki he naw ami na hmuh la, 'Hin hin khawh mkhawm khaia khyang ni, mi hnim vai, acunüng a khawh mi ka na khai,' tia, ami ceng. 15 "Acunüng, capyit ngvawng üngka naw kpunga nawt u lü ami hnim. Acunüng capyit ngvawng mah naw ikba jah pawh law khai aw? 16 "Ngvawng mah law lü, ngvawng ngängki he jah hnim lü ngvawng pi khyang kce he üng jah pe khai," a ti. Acunüng, acun ami ngjak la, "Acukba ta am kya khai," ami ti. 17 Cunsepi, Jesuh naw jah teng lü, "Hina ngthu ng'yuki hin i ni? 'Sawngsaki he naw ami yawka lung cun, avana kthaka kyäp law säihki ni' ti hin. 18 "Upi, acuna lunga khana kyaki cun yawp khai, Upi acuna lung naw a kyaksih cun mvuta mhmüi khai," a ti. 19 Acunüng, thum ksing he la ktaiyü ngvai he naw man u lü, ami kutnak vaia ami bü te, khyang he ami jah kyühei; msuimcäpnak a pyen cun, amimi jah mkat lü, a pyen ti ami ksinga phäha kyaki. 20 Acunüng, Jesuh naw, ngthu a pyen law msawk man u lü, Romah Empero veia ami khyak vaia phäha, k'äih tele u lü mcih khai hea khyang kdawa kba awmkia khyang he ami jah tüih. 21 Amimi naw Jesuh üng, "Saja aw, cang yekia ngthu pyen lü na jah mtheiki, u am hngalang na lü akcanga Pamhnama lama ngthu na jah mthei khawiki ti kami ksingki; 22 "Romah bawi üng ngcawn kami ngcawn hin ngkawiki aw," Am ngkawiki aw?" tia ami kthäh. 23 Cunsepi, Jesuh naw ami hleihlak jah ksing lü, 24 "Tangka mat na hmuh law ua, ua müihmai la ua ngming ni a ng'yuk?" a ti. Acunüng, amimi naw, "Romah Bawi" ami ti. 25 Jesuh naw, "Acunüng Romah Bawia ka cun Romah Bawi üng pe

u lü, Pamhnama ka cun Pamhnam üng pe ua,” a ti. 26 Acunüing, khyang hea ma ngthu a pyen msawk, ami man vai i am hmu u; a jah msangnak cun aktäa kyüh u lü ä msimsawt u lü awmki he. 27 Acunüing, thawhnak be am ve, tikiea Saduke avang he, Jesuha veia law u lü, 28 “Saja aw, Mosi naw a yuknak üng, khyang naw am ca lü a khyu a thih tak üng angsawn am a dütnak vaia, a bena naw a khäm be vai tia awmki. 29 “Ajana ngbengna khyüh awmki he. Akcük säih khyu mahki am ca lü thiki. 30 “Acunüing, anghnginak naw a khäm be, 31 Acunüing akthumnak naw a khäm be, acunkba bäa akhyühnak cäpa ami khäm be te am ca u lü avan naw ami thih tak. 32 “Akdüta nghnumi pi thiki. 33 “Ami van khyüh naw ami khyunak. Acunakyase, thawhnak bea mhmüp üng, ua khyua kya hlüki ni?” ami ti. 34 Acunüing Jesuh naw, jah msang lü, “Hina khawmdek khyang he ngkhyungla u lü awmki he; (aiōn g165) 35 cunsepi, tuha thinak üngka naw tho be ngkawikia ngaikyuki he cun ä ngkhyungla be u lü, khyu ca vaia pi am ngpeei kyu be u lü; (aiōn g165) 36 “Athiha pi am thi be thei ti u, khankhawngsä hea mäih law u lü, thihnak üngka naw ami thawh bea phäha Pamhnama ca hea kyaki he. 37 “Mosi naw, akthi he tho be khai he ti lü saksiki. Cangcim üng kpyapa däinak pyen lü, ‘Pamhnam cun Abrahamä Pamhnam, Isaka Pamhnam, Jakopa Pamhnam’ tia pyenki. 38 “Pamhnam cun akthi hea Mhnama am kya, akxüing hea Mhnama kyaki. Ania phäha avan xüngki he ni,” a ti. 39 Thum ksing avang naw msang u lü, “Saja aw, cang vekü,” ami ti. 40 Acunkäna ipi am ami kthäh be theia phäha kyaki. 41 Acunüing, Jesuh naw, “Ikba Mesijah cun Davita capa, ami ti thei ni? 42 “Davit amät naw Mküinaka ng’äi üng pyen lü, ‘Bawipa naw ka Bawipa veia pyen lü: ‘Ka kpat da ngawa, 43 Na ye he na khawkunga ka jah tak law vei

däa, ka kpat da ngawa' a ti. **44** "Acukba Davit naw Mesijah üng, 'Bawipa aw' a ti üng ikba a mjükphyüia kya thei khai ni?" a ti. **45** Acunüing, khyang he avana ngjaka, axüisaw hea veia, **46** "Thum ksing he jah cäiei na u; amimi cun suisak aksaü suisa u lü ngtaw hü vai jawngnaki he, jawihtuknaka leisawngnak am nghnukset kyu, Sinakoka ngawhnak kdaw ami yah vai la pawia akdaw säiha hmün ami yah vai ngjahlüki he, **47** hmeinu hea khawhthem eiaw u lü, ami im jah yutei u lü, khyanga jah hmuha khawvei ktaiyüki he. Ami khamei vai akse säh ni," a ti.

21 Jesuh naw mang hü lü, bawimangki he naw, Temple khawh petnak üng ami khawh pe u se a jah hmuh. **2** Acunüing, m'yenksekia hmeinu mat pi, tangka ca nghngih pe law hnga se hmu lü, **3** "Akcanga ka ning jah mthehki, hin hea kthaka pi, acuna m'yenkse hmeinu naw a pet däm bawk ve; **4** "Hin he naw ami taka kpawih pe lawki he; cunsepi, hina hmeinu naw a xünnak vaia a tak naküt pe ve," a ti. **5** Acunüing, axüisaw he avang naw, Temple lunga kyäpa mawng, a dawa mawng la Pamhnam ami petmsawta mawng pyen u se, **6** Jesuh naw, "Hin atuh nami jah hmuh, hin üng lung matca pi am ve se, avan a kpyehnak kcün pha law khai," a ti. **7** Amimi naw, "Saja aw, acun cun itia kya law khai? Acun a pha law hlü üng msingnak i ve law khai?" tia, ami kthäh. **8** Jesuh naw, "Ä ami ning jah hleihlaknak vaia a na cäiei ua. Khyang khawjah naw, 'Kei Khritaw ni,' 'Akcün pha law hlü ve,' ti u lü, keia ngming pyen u lü, ngdang law khai he; acun he ä nami jah läk vai. **9** Acunüing, ngtungahnak la nghnengnaka ngthu nami ngjak üng, ä nami kyüh vai. Acun he akcüka ve law khai he, cunsepi acuna phäha adütnak ng'et lawkia am kya pha naw. **10** "Pung la pung ngtu law khai he, khawe la khawe ngtu law khai he; **11** "Mkhyü aknuia ngsün law

khai, pung avana khawjaw law khai, mnehmnang da law khai, khankhawa am hmuh khawia msingnak he aktäkpaiä ngdang law khai he. 12 "Acun he avan am a pha law hlan üng, ka ngminga phäha, ning jah man u lü, ning jah mkhuimkha u lü, Sinakok la thawngima ning jah chepüi khai he. Sangpuxang he la khawbawi hea veia ning jah chepüi khai he. 13 "Cunsepi, acun cun thangkdaw nami pyenak vaia kcün kdawa kya khai. 14 "Akcün am a pha law hlan üng ikba nami pyen be vaia ä cäi ua. 15 "Nami ye he naw, am ami ning jah nängnak vaia, khyaihna ngthu la ksingnak kei naw ka ning jah pe khai. 16 "Nami nu la nami pa he, nami hnunpüi he, nami püi he naw pi ning jah ceng u lü ning jah man law sak khai he; avang ning jah hnim khai he. 17 "Keia ngminga phäha khyang avan naw ning jah hneng law khai he. 18 "Cunsepi, nami lusam matca pi am khyük khai ni. 19 "Nami khängceknak am nami ngküikyanei kyu khai. 20 "Acunüng, yekap he naw Jerusalem nglung law na u se nami hmuh üng, Jerusalem pyeh law hlüki ti nami ksing vai. 21 "Judah khawa awmki he mcung hea dawng u se; mlüh k'uma awmki he kpunga dawng u se; mlüh kpunga awmki he mlüh k'uma ä lut be u se. 22 "Acuna mhmüp cun, cangcim üng ng'yuki akümnak vaia, Mkhaimkhanaka Mhmüpa kya khai. 23 "Acuna mhmüp üng m'yaieiki he la naca kpawmeiki he ta ami jo se ve; hina mdeka khana khuikhanak cang pha law khai, hina khyang hea khana Mhnama mkhuimkhanak pha law khaiä kyaki. 24 "Avang he Mthikcim am jah hnim khai he, avang he pung kcea jah chepüi u lü thawngim üng jah khyum khai he; khyangmjükce hea mhmüp am a küm hlana küt üng, Jerusalem cun khyangmjükce hea khaw keha ve khai. 25 "Nghngi, khya la aisi hea khana msingnak he ngdang law khai he; mlitui nghmüm law lü phu

law se khawmdek khan avan üng khyang he kyükyawk u lü cäicah law khai he. 26 “Khan ngsün law khaia kyase, khawmdek khana pha law khaia khuikhanak vai ngaihkyunak la kyühkyawk lawa phäha pi khyang he käikang law khai he. 27 “Acunüng, khyanga Capa cun johit la hlüngtainak am khawngmei üng kyum law lü ngdang law khai. 28 “Acun hea tünei law üng, ngdüi u lü han teng u, nami hama küikyannak ng'et law ve,” a ti. 29 Acunüng, Jesuh naw ami veia msuimcäpnak pyen be lü, “Fik thing la thing avan jah ngai u; 30 “Hlip law se nami hmuh la khawkhye ng'et lawki ti nami ksingki. 31 “Acukba bäa nangmi pi acun he awm law u se, nami jah hmu üng, Pamhnama khaw pha law hlüki ni ti ksing ua. 32 “Hina khyang he am thi pha u se, acun he avan pha law khai ti ksing u. 33 “Khankhaw la mce khyük ni se pi ka ngthu am khyük. 34 “Acunakyase, a na cäiei u, am acunüng ta ei ngang, aw ngang u lü khawmdek khawhthema phäha nami mlunga bawngkha k'um üng, acuna mhmüp am nami sima pha law sawxat khai ni. 35 “Acuna mhmüp cun ngvaia kba khawmdek avan üng awmkia khyang hea khana pha law khaia kyaki. 36 “Acunakyase, kya law khaia khuikhanak üngka naw phyawng u lü khyanga Capaa ma nami ngdüi hlawt khaia anglät se ktaiyü u lü a na k'äih ua,” a ti. 37 Acunüng Jesuh cun amhmüp tä se Temple k'uma jah mthei lü amthan tä se Olip mcung ami tia ktaiyü khaia citki. 38 Angawi tä se a ngthu ngai khai hea khyang avan Temple üng citki he.

22 Nghngen am bawi khaia buhpawhnaka paw; lätnakpawi ami ti ng'et lawki. 2 Ktaiyü ngvai he la thum ksing he naw ami mkhyühnak vaia lam sui tekie khyang he jah kyüh u lü anghmüa hnim khai hea ami bü. 3 Acunüng, xaleinghngih üngka Judah Iskarot ami tia k'uma khawyam lut se, 4 ktaiyü ngvai

he la Temple ngängki hea veia cit lü, Jesuh ikba man vai tia a jah va cengpüi. 5 Amimi naw jekyai u lü ngui ami pet vaia ami mkhyäp. 6 Acunüing Judah Iskarot naw ngaisim lü khyang he am ami ve üng a jah mansak vaia lam suiki. 7 Acunüing nghngen am bawikia buhpawh mhmüp, lätnakpawi vaia toca hnimnaka mhmüp pha law se, 8 Jesuh naw, Pita la Johana veia, Lätnakpawi buh mi einak vai va pawh ni," ti lü a jah tüih. 9 Anini naw, "Hawia pawh vai ni na ngjak hlü?" ani ti. 10 Jesuh naw, Mlüh the nani va luh üng, kpami k'am üng tui kawtki naw ning jah na khyum khai ni, a luhnaka ima nani läk vai. 11 "Imaha veia, 'Saja naw, ka xüisaw he am lätnakpawi buh kami einak vaia khinim hawia ni? ti ve,' nani ti vai. 12 "Ani naw khin im angsawng kcang, ahmäi am kümki im khan ning jah mhmuh khai; acunüing va ngtüna ni," a ti. 13 A jah mtheha kba cit ni lü ani va hmuh, acuia lätnakpawi buh ani va ngtünak. 14 Acunüing Jesuh la a ngsä he eikbe üng atänga ei hmaihi he. 15 Jesuh naw, "Am ka thih hlan üng hina lätnakpawi buh atänga ka ning jah eipüi vai ka ngja hlü leng lengki, 16 "Ka ning jah mthehki, Pamhnama khawa hin akcanga am a kya hlana küt üng am ei hlü be ti veng," a ti. 17 Acunüing khawt lo lü Pamhnama veia jekyainak ngthu pyen lü, "Hin hin lo u lü, ng'yet ua; 18 ka ning jah mthehki, atuh üng tün lü Pamhnama khaw am a pha law cäpa capyitui am ka aw be ti khai," a ti. 19 Acunüing muk lo lü Pamhnama veia jekyainaka ngthu a pyen law päng üng, boki naw jah pe lü, "Hin hin nami hama peta ka mtisa ni, nami na sümnaak vaia pawh ua" a ti. 20 Müei a ei law päng üng, acunkba bäa khawt lo lü, "Hina khawt hin ka thisen, nami hama ngsawikia Pamhnama ngthumkhän kthaia kyaki. 21 "Acunakyasepi, na mansak khaia khyang cun hina eikbea khana kani awm hmaihi ni! 22 Khyanga Capa

hin Mhnama mkhyaha kba cit khai, cunsepi jah mansak khaia cengkia khyang ta a jo se ve,” a ti. **23** Acunüng axüisaw he amimät, “Acukba kya khai ta u ni?” tia, ngthäh kyuki he. **24** Axüisaw he amimät, u ni akyäp säih tia ngcuu u se, **25** Jesuh naw, “Am jumeiki hea sangpuxang he cun khyang hea khana aktäa bawi khawiki he, khaw uki he naw ‘Khyang hea püi he’ tia ami jah khü jawngnaki he. **26** “Cunsepi, nangmi ta acunkba ä awm u, nangmi üng kyäp säihki cen jaw säihkia kba, mkhawng säiki cen m’yaa kba ve se. **27** “U ni a kyäp säih? Ngaw lü buh eiki japaw a kyäp säih? Buh khünki aw a kyäp säih? Ngaw lü buh eikia am kya aih se? Cunsepi, kei ta nami veia ning jah khüihkia kba ka awmki. **28** “Khuikha lü ka awm üng nami na awmpüiki. **29** “Ka Pa naw uknak thei a na peta kba kei naw pi ka ning jah pe khai. **30** Nangmi cun ka eikbe üng ngaw u lü ka khawa nami ei aw hnga khai. Bawingawhnak he üng ngaw u lü Isarel pakhui xaleinghngih he ngthu nami jah mkhyah khai. **31** “Sihmon, Sihmon, Ngaia! lomah naw angsi kphya am a mkhyaha kba, khawyam naw a ning hlawhlepnak vaia akhawn yah päng ve, **32** “Cunsepi, na jumnak am a khyühnak vaia, ka ning ktaiyü peki ni; ka veia na nghlat law be üng, na bena he jah khängsak kaw pi,” a ti. **33** Pita naw, “Bawipa aw, na veia ta thawngim la thihnak üng pi ka ceh vai ling veng,” a ti. **34** Jesuh naw, “Pita aw, ka ning mthekhi, tuhngawi ai am khawng pha se, ‘Ani am ksing nawng’ ti lü kthum vei na ngcim khai,” a ti. **35** Jesuh naw, “Ajana, nguiip, ngja, khawdawk, am nami cehei khaia ka ning jah tüih üng, nami hlü ei i awmki aw?” ti se amimi naw, “I am hlü naw,” ami ti. **36** Acunüng Jesuh naw, “Atuh ta aupi nguiip la ngja taki naw cehei se; kcim am taki naw a suisak jawi lü kheihe se. **37** “Ka ning jah mthekhi, ‘Ani cun khyangka he mah maha ami täh si’ tia, ng’yuki

ka khana kûmkawi law khaia kyaki; keia mawngma ngthu he kûmkawi law bäh ve u,” a ti. 38 Amimi naw, “Bawipa aw, tenga! kcim nghngih awmki,” ti u se, Jesuh naw, “Khäk ve” a ti. 39 Jesuh cun a thum khawia kba, Olip mcunga ktawih se, axüisaw he naw ami läk hnga. 40 Ahmün a va pha üng, “Hlawhlepnaknak üngka naw nami lätnak vaia, ktaiyü ua,” a ti. 41 Lung vawi lü aphanak cäpa va cit lü; a mkhuk ngdäng lü, 42 “Ka pa aw, na hlüei üng ta hina khuikhanak khawt ka vei üngka naw loin kawpi, cunsepi keia ngjak hlüa am kya lü, namäta ngjak hlüa kya se,” ti lü ktaiyüki. 43 Khankhaw üngka khankhawngsä mat Jesuh kthayüi pe khaia ngdang lawki. 44 Aktä leng lenga khuikha lü, kthana kcang lü, ktaiyü se a ngkhyantui thisena mäiha mdek üng ngsawi lawki. 45 A ktaiyü law päng üng tho law lü axüisaw hea veia cit teki ami mlunga nata phäha a na ip u se a jah hmuh. 46 Jesuh naw, “Ise nami ipki ni? Hlawhlepnak üngka naw nami lätnak vaia tho law u lü ktaiyü ua,” a ti. 47 Acukba a na ngthuhei k’um üng, xaleinghngih he üngka Judah ami ti naw jah xüi lü, khyang he jah lawpüiki naw, Jesuh mhnam khai bü lü a pan law. 48 Jesuh naw, “Judah aw khyanga Capa hin mhnam khaia bü lü na jah man sak khai aw?” a ti. 49 Acunüng axüisaw he a peia awmki he naw, ia akya law vai sim u lü, “Bawipa aw, kcim am kami jah pawh khai aw?” ami ti. 50 Acunüng mat naw ktaiyü ngvai säiha m’yaa nghngakawi kpat lam a ksawm pat. 51 Jesuh naw, “Khäk ve,” ti lü a nghngakawi hnet se daw beki. 52 Jesuh naw a veia lawki hea ktaiyü ngvai he, Temple üng ngvai he la, axüingvai he üng, “Mthikcim la kpaihmäng jah kawtei u lü m’yukei man khai hea kba nami na lawsiki aw? 53 Temple üng amhmüp tä nami veia ve ni se am nami na manki. Cunsepi atuh hin nami kcüna kya lü nghmüpa khyaihna kya ve,” a ti. 54 Jesuh k pang

u lü cehpüiki he naw ktaiyü ngvaia ima ami luhpüi. Acunüing, Pita naw athuknak üngka naw a läk hnga. 55 Imngvawng mkawt nglung üng mei awm u lü ngaw u se Pita ami ksunga va ngaw hngaki. 56 Meikdäi peia ngaw se nglaca mat naw hmu lü a hmai üng teng kyetki naw, “Hina khyang pi Jesuh am awm khawiki xawi ni,” a ti. 57 Pita naw, “Nghnumi aw, ani am ksing nawng,” ti lü, ngcimki. 58 Acunkäna, khyang kce mat naw hmu lü, “Nang pi acun he üngka mat ni,” ti se, Pita naw, “Khyang aw, am kya nawng,” a ti. 59 Acunüing naji mat ngsawk se khyang mat naw, “Hina khyang pi Jesuha hlawnga awm khawiki ni; Kalile khaw khyanga kya ye se,” a ti. 60 Acunüing, Pita naw, “Khyang aw na pyen am ksing nawng,” a ti. A na ngcim k’um üng angxita ai khawng law ktäihki. 61 Jesuh naw nghlat lü Pita a teng. Pita naw Jesuha pyen, “Tuhngawi, ai am khawng pha se kthum vei, ‘Am ksing nawng’ ti lü na ngcim khai,” a ti cun süm law beki. 62 Acunüing, Pita kpunga cit lü aktäa kyapki. 63 Jesuh ngängki he naw yaiha pawh u lü ami kpaih. 64 A mik bu u lü, “U naw ning kpaiki, pyena?” tia ami kthäh. 65 Ngthu khawjah am kse na u lü ami jüih. 66 Khaw a thaih law la khyang ngvai he, ktaiyü ngvai he la, thum ksing he avang ngcun lawki he naw ami Kawngcia cehpüi u lü, 67 “Mesijaha na kya kcang üng jah mtheh law,” ami ti. Acunüing, Jesuh naw, “Ning jah mtheh ni se pi am nami na kcang na khai; 68 ning jah kthäh ni se pi am nami na msang khai. 69 Cunsepi, atuh üng tün lü khyanga Capa cun hlüngtai kyäpsawkia Pamhnama kpat da ngaw khai,” a ti. 70 Acunüing ami van naw, “Nang hin Pamhnama Capa kya aih lü?” ami ti. Acunüing Jesuh naw, “Ä, nami pyena kba kya veng,” a ti. 71 Amimi naw, “la saksi akce hlü be se ni? Amäta mka ye üng mi ngja ve,” ami ti.

23 Acunüing ngbumki he ami van tho law u lü Jesuh Pilata veia cehpüi u lü, **2** “Hin naw, kami khyang he lam jah hma saki, kei Mesijah, sangpuxang ni ti lü Ketah sangpuxanga veia akhawn ä ngcawn vai ti se, kami ngjak,” tia ami mawm. **3** Pilat naw, “Judah hea sangpuxanga na kyaki aw?” ti lü kthäh se, Jesuh naw, “Ä, na pyena kba kya veng,” ti lü a msang. **4** Acunüing Pilat naw ktaiyü ngvai he la khyang hea veia, “Hina khyanga khana mkhuimkhanak vai ia mkatnak am hmu veng,” a ti. **5** Cunsepi amimi naw “Kalile khaw üng tün lü, ahi düta Judah khaw avan üng jah mthei hü lü khyang avan jah kpyükpyeh hü bäihki,” tia, aksehlena ami pyen. **6** Pilat naw ngja lü “Hina khyang hin Kalile khyang aw?” ti lü a jah kthäh. **7** Pilat naw Heroda uknaka khaw üngka ti a ksing üng Heroda veia a tüih be. Acunüing, Herod cun Jerusalema awmki. **8** Herod naw Jesuh a hmu üng aktäa jekyaiki; isetiakyaküing a mawngma ngja lü ajandea a hmuh vai a ngaih, mücankse he a jah bilaw iyaw bawi ta a hmuh vai a büa phäha kyaki. **9** Ngthu khawjah a kthäh; cunsepi Jesuh naw i am pi am msang be. **10** Acunüing ktaiyü ngvai he la thum ksing he naw ngdüi u lü aktäa a mi mkatei. **11** Herod la a yekap he naw Jesuh hmumsit u lü yaiha pawh u lü jinu akyäp cang suisaki he naw Pilata veia ami tüih be. **12** Acuna mhmüp üng Pilat la Herod ngpüi kyu naki xawi. Ajana ani püi ana hneng khawiki xawi. **13** Pilat naw ktaiyü ngvai he, angvai he la khyang he avan jah khü lü, **14** “Khyang he lam jah hma saki ti u lü hin ka veia nami lawpüia kyaki; teng u, nami ma a katnak sui ni se nami mkata kba hina khana i a katnak am hmu veng; **15** Herod naw pi a katnak cang am hmu naw, a veia ka tüih päng; teng u, thihnak sen vaia i am pawh ve. **16** “Acunakyase, kpai lü khyah be vang,” a ti. **17** Buhpawh pawh üng khyang mat jah mhlät pet khawia

thum awmki. 18 Ami van atänga ngpyang u lü, “Hin hin hnim lü, Barabah jah mhlät pea,” ami ti. 19 Barabah cun mlüh k’uma ksuksaknak pawh lü khyang a hnima phäha thawngima khyuma kyaki. 20 Pilat naw Jesuh a mhlät vai ngaih lü a jah kthäh be. 21 Cunsepi ngpyang u lü, “Kutlamktung üng taiha, Kutlamktung üng taiha,” ami ti. 22 Pilat naw akthumnaka, “Ise ni? Hin naw ia katnak ni a pawh ve? Thihnak sen vai a khana i am hmu veng; acunakyase kpai lü khyah be vang,” a ti. 23 Cunsepi amimi naw angasang yea kutlamktung üng taih vaia amthuia mso u se, acunüng ami ngpyangnak am Pilat ami näng. 24 Acuna Pilat naw ami msoa kba Jesuh pawh vaia ngthu a jah pet. 25 Suksaknak pawh lü khyang a hnima phäha thawngim üng kyumki ami kthäh jah khyah pe lü; Jesuh cun ami ngaih ngaiha ami pawh vaia a jah pet. 26 Jesuh ami cehpüi k’um üng, Karenih khaw üngka Sihmon naki ngnamca üngka naw lawki ami hmu üng, man u lü Jesuha hnua kutlamktung ami kawh sak. 27 A hnua läki hea khyang khawjah üng Jesuh kyahki hea nghnumi avang awmki he. 28 Acun he Jesuh naw jah nghlat si lü, “Jerusalema canu he aw, kei am na kyah u lü nami mäta phäh la nami ca hea phäha kyap ua. 29 “Isetiakyaküng, ‘cingkia nghnumi ta a jo sen ve, na am pawinakia pum la na naw am a awk khawia cih ta a jo sen ve’ ami tinaka mhmüp pha law khai. 30 “Acunüng khawmcunga veia, ‘Jah sip lawa,’ khawngjung khawkawnggea veia, ‘Jah mük lawa’ ti law khai he, 31 “Thing xünga veia pi hinkba ami ti üng akhyawnga veia ta ikba kya khai aw?” a ti. 32 Acunüng a veia khyangka nghngih ami jah hnim vaia ami jah cehpüi hnga. 33 Acunüng luyuh hmün ami tinak ami pha law üng acuia a kpat lama mat, a k’eng lama mat, khyangka xawi am kutlamktung üng ami taih. 34 Jesuh naw, “Ka Pa aw, jah mhläta; i ami pawh am

ksing hei ve u,” a ti. Acunüng, a suisak he cung kphawng u lü ami jah ngpaiei. 35 Khyang he naw ngdüi u lü ami tengei. Angvai he naw, “Khyang kce ta jah küikyan khawiki; Pamhnama a xü Mesijah kchang a ni üng amät pi ngküikyanei kyu se,” tia ami ksenak. 36 Yekap he naw pi yaiha ami pawh a veia capyit jukthui lawpüi u lü, peki he naw, 37 “Judah hea sangpuxanga na kya kchang üng, namät la namät ngküikyanei kyua,” ami ti. 38 Acunüng a lu khana, “Hin hin, Judah hea sangpuxang ni,” tia ami taih. 39 Acunüng, khyangka mat, a peia ami taih naw pi, kse na lü, “Nang Mesijaha na kya üng, namät ngküikyanei kyu lü, keini pi jah küikyan lawa,” a ti. 40 Cunsepi, akce mat naw a jüinak am msang lü, “Mhnam ye pi am na kyühki aw? Atänga mkhuimkhanak mi khamei hmaih ye se, 41 ningni cun ni khamei kung khaia ni kyaki; ni katnaka phu däng ni hlawheiki ni; hin naw ia katnak am pawh naw,” a ti. 42 “Jesuh aw, Sangpuxanga na law üng na sümeia,” a ti. 43 Acunüng, Jesuh naw, “Tuhngawi Paradaia ka hlawnga na ve khaia ning khyütam na veng,” a ti. 44 Acun cun mhmüp naji xaleinghngiha kya lü, mülam naji kthum cäpa nghngi am vai lü avan üng khaw nghmüp lawki. 45 Acunüng Temple üng jihnu, anglung üng nghngiha tek lawki. 46 Acunüng, Jesuh naw angsanga, “Ka Pa aw, na kut üng ka ngmüimkhya ning pe veng,” a ti. Acun ti lü thiki. 47 Acunüng, yekap ngvai naw acun a hmuh üng, “Hin hin akcanga khyang ngsungpyuna kya ve,” ti lü, Pamhnam mküimtoki. 48 Khyang avan acun tengei khaia lawki he, acuna awm ihe ami jah hmu üng ami mkyang kbei u lü puksetnak am cit beki he. 49 Acunüng, Kalile khaw üngka naw läk lawkia nghnumi he la Jesuh ksingki he avan, acun teng u lü, athuknaka ngdüiki he. 50 Acunüng khyang mat Josep naki ngvainu, ngsungpyun lü dawki awmki.

51 Ani cun Kawngci member kya lü pi ami pawhmsah ami bilawh he am jah ngaisimkia kyaki. Judah khaw, Arimahte khyanga kya lü, Pamhnama khaw a na ngak'uhei khawiki, 52 Pilata veia cit lü Jesuha yawk a kthäh. 53 Jesuha yawk khya lü jih am hlawpki naw, u pi am ami k'uhnak khawia, ng'uhnün üng a k'uh. 54 Acunüng, acuna mhmüp cun kyawngkai amhmanaka kya lü Sabbath mhmüp pha law hlüki. 55 Acunüng, Kalile khawa Jesuh läki nghnumi he cun Josep am atänga cit u lü, ng'uhnün la acunüng ikba Jesuha yawk ami tak cun tengki he. 56 Acunkäna nghlat be u lü, ng'uinghname la, situie jah pyang u lü thum naw a pyena kba Sabbath mhmüp üng xüieiki he.

24 Ngpum mhmüp ngawiksik üng, ng'uingnam he jah ceh u lü, nghnumi he ng'uhnüna citki he. 2 Acunüng k'utnak üngka lungnu cun akcea ngtäng se hmu u lü, 3 lutki he, acunüng Jesuha yawk cun am ami hmuh. 4 Acunüng, acuna phäha ami cäicah k'um üng, khyang nghngih akbawk suisa ni lü, ngdang lawki xawi. 5 Ami kyühnak am kawp u lü ami ve k'um üng anini naw, "Ivai akthia ksunga akxüng nami suiki ni? 6 "Hia am ve ti naw, tho be päng ve; Kalilea a ve üng nami veia a ngthu pyen cen süm be ua, 7 'khyanga Capa, khyangka hea kut üng mansaka kya khai, kutlamktung üng taih khai he, amhmüp thum üng tho be khaia kyaki,' a ti cen," ani ti. 8 Acunüng a pyen süm law be u lü, 9 ng'uhnün üngka naw cit beki he naw, xaleiat la akce hea veia acuna mawngma avan cun ami jah mtheh, 10 Acuna nghnumi he cun, Marih Makdalin, Joanah la Jakuka nu Mariha kyaki he; ami veia nghnumi kce he naw pi acuna ngthu cun ngsä he üng ami jah mtheh hnga. 11 Cunsepi acuna ngthu cun ngthu sawxata kba, ia am msui u lü am ami kcangnak. 12 Pita tho law lü ng'uhnüna dawngki; acunüng kawp lü tengki naw, jih he

däng ve se hmu lü aktäa cäi lü ima cit beki. 13 Acuna mhmüp üng axüisaw xawi nghngih, Jerusalem üngka naw mäng khyüh thukia Emawk khawa ani ceh k'um üng, 14 Jerusalema iyawa awmih avan sumkyam ni lü citki xawi. 15 Acukba sumkyam ni lü ani ceh k'um üng, Jesuh naw jah pan law lü ani veia cit hngaki. 16 Jesuh cun ani hmuh te am ani ksing. 17 Acunüng Jesuh naw, "Nani ceh maha i nani sumkyamki ni?" ti lü jah kthäh se, thusei ni lü ngdüiki xawi. 18 Acunüng, Kalawpah naki naw, "Jerusalem khawa tuhmüngawi iyawa awmih am na ksingkia khin hin nang däng aw?" ti lü a msang. 19 Ani naw, "la ngkhaw ni?" ti se, anini naw, "Sahma Nazaret Jesuh, Pamhnam ja khyang avana hmuha a pyenksak la a bilawh üng a ngming ngthanga mawng, 20 ktaiyü ngvai he la mi ngvai he naw hnim vaia ami mso, kutlamktung khana ami taiha mawng cen, 21 Isarel he jah küikyan khaia kami ngaih'uhei, acuna kyanak cun tuhngawi üng mhmüp thum law pängki. 22 "Acuna thea pi kami vei üngka nghnumi he, khaw ngawilam ksika a ng'uhnak ng'uhnüna va cit u lü ami jah cäicatei law sak, 23 a yawk am hmu u lü, 'Pamhnama khankhawngsä he ami hmuha ngdang lawki he naw, Ani xüing ve tia pyen ve u,' ami ti law. 24 "Acunüng, kami veia ka avang ng'uhnüna cit u lü, nghnumi hea pyen lawa kba, ami va hmuh, cunsepi, amät cun am ami hmuh," ani ti. 25 Acunüng, Jesuh naw, "Khyang k'ang he aw, sahma hea pyen avan am kcang na thei khaia angki he aw! 26 Mesijah naw acun avan cun khamei lü a hlüngtainaka lut khaia am kya kungki aw?" a ti. 27 Acunüng, Mosi la sahma he avana yük üng tünei lü Pamhnama cangcim avan üng amäta mawngma ng'yuki avana suilam a jah mtheh. 28 Acunüng, ani cehnak vaia ngnam ani pha law hlü üng, Jesuh cun acuna khaw khye lü, athuknaka cit khaia kba ngtün se, 29 anini naw, "Kani

veia awmeia khaw mü lü khaw pi mthan law hlü ve,” ti ni se, acunüng ani hlawnga awm khaia lutki. 30 Acunüng Jesuh naw ani veia buh ei khaia, a ngawh üng, muk lo lü, josenak am kbeki naw, bo lü, a jah pet. 31 Acunüng, ani mik vai law se, Jesuh ni tia ani ksing law üng Jesuh cun khyükeiki. 32 Acunüng, axüisaw xawi naw, “Lama a jah ngthuheipüi üng, Pamhnama Cangcim he a jah mthet k’um üng, ni mlung k’uma meidäikia mäih am kyakia kya kung aih se?” tia, animät ngthäh kyuki xawi. 33 Acun la ngdúi law ni lü Jerusalema cit beki xawi naw, xaleiat he la ani püi he awm hmahki he cun jah hmu ni se amimi naw, 34 “Bawipa tho law be kcang ve, Sihmona veia pi ngdangki ni,” ami ti. 35 Acunüng, anini naw pi lam ani ceh k’um üng, akya lawa mawng, muk bo se, a müi ani ksing lawa mawng cun ani pyen hnga. 36 Acuna ngthu ani pyen k’um üng, Jesuh ami ksunga ngdúi law lü, “Nami khana dim’yenak ve se,” a ti. 37 Cunsepi, aktäa ngmüimkhya hmuki hea ngai u lü, ngpyangki he. 38 Cunsepi Jesuh naw, “Ise nami khuikhaki ni? Ise nami mlungmthin k’uma mlung hlawthlatnak awmki ni? 39 “Ka kut la ka khawpha he jah teng ua keiha ni ka kya ve, na hnet u lü na teng u; nami na hmuha kba ngmüimkhya naw mtisa la yuh am ta naw,” a ti. 40 Acukba a pyen khap üng, a kut la a khawpha he a jah mhmuh. 41 Acunüng, ami jekyai law nganga phäha, am kcang na pha u lü, ami awm k’um üng, Jesuh naw, “Ei vai iyaw nami taki aw?” ti lü, a jah kthäh. 42 Acunüng ami sawng päng nga amtawn ami pet. 43 Acunüng lo lü ami ma a ei. 44 Acunüng, Jesuh naw, “Mosia thum, sahma hea cayuknak la mküinaka ng’äi üng, keia mawng ng’yuki avan kümkawi law khai tia, nami hlawnga ka awm üng ka ning jah mthet khawi cun ahin he ni,” a ti. 45 Acunüng, Pamhnama ngthu ami ksingnak vaia ami mlung

a jah vaisak; 46 acunüing, ami veia, "Mesijah naw khuikhanak khamei lü, amhmüp thum üng thihnak üngka naw tho be khai, 47 A ngming am, ngjutnaka ngthu la, katnak mhlätnaka ngthu, Jerusalem khaw üngka naw tün lü, khyang avana veia sang khai he, tia ng'yuki,' 48 "Nangmi cun ahin hea saksiha nami kyaki ni. 49 "Acunüing, ka pa naw a pyen nami khana ka tüi law khai; cunsepi, khana johit am nami yah hlana küt üng Jerusalema a na k'äih ua," a ti. 50 Acunüing Jesuh naw axüisaw he mlüh üngka naw Bethanah khawa jah cepüiki naw a kut säng lü josenak am a jah kbe. 51 Acukba josenak a jah pet k'um üng axüisaw hea awmnak üngka naw khankhawa kai beki. 52 Axüisaw he cun sawhkah u lü, jekyai leng leng u lü, Jerusalema nghlat beki he. 53 Acunüing, Pamhnam mküimto u lü, Temple üng awm nglätki he.

Johan

1 Akcük ma säiha Ngthu a na vek; Ngthu cun Mhnam am atänga vek, Ngthu cun Mhnama kyaki. **2** Ngthu cun akcük ma säih üngkhyüh Mhnam am a na vek. **3** Ahmäi naküt ani üngkhyüh Pamhnam naw a mhnüna kyaki; mhnünmceng naküt üng ani am ngpüikia mhnün i pi am ve. **4** Ngthu cun xünnaka phungnua kyaki; acuna xünnak naw khyangea vei akvai lawpüiki. **5** Akvai cun anghmüpnaaka vai law se, nghmüp naw am näng mkhüt. **6** Pamhnam naw a ngsä mat a tüih law, a ngming cun Johana kyaki. **7** Ani naw khyangea veia akvaia mawng cun pyen se, khyange naw ngja u lü ami jumei law vai ua phäha kyaki. **8** Amät cun akvai am ni, akvaia mawng pyen khaia lawki. **9** Ani cun akvai kcang, khawmdek khana law lü khyang naküta khana vaiki. **10** Ngthu cun khawmdek khana vek, khawmdek cun ani üngkhyüh mhnünmcenga kyaki. Acunsepi khawmdek naw ani am ksing. **11** Amäta khyangea veia lawki. Acunsepi, amäta khyange naw am dokhamei u. **12** Acunsepi, avang naw doi lü jumei u se, Pamhnama caea thawn theinak a jah pet. **13** Acun he cun nghngicima mtisa thithaü üngkhyüh cawmbei lawkie am ni. Khyanga pasang üngka naw ngtüi lawkie pi am ni u, amimia pa ta Pamhnam ni. **14** Ngthu cun nghngicima ngtüi lawki; bähkäknak ja ngthungtak am be lü mi ksunga vek. Paa ca mat däka hlüngtainaka kba, a hlüngtainak cun mi hmuhki. **15** Johan naw ania mawng a pyen ta, “Ka pyen khawi cen ani ni, “Ani cun ka hnua law kyaw sepi ka maa a na ve pängki ni” a ti. **16** Kümceikia ania bähkäknak am dawkyanaka thea dawkyanak mi van naw mi yahki. **17** Thum cun Mosia kut üngkhyüh Pamhnam naw a jah peta kyaki. Acunsepi, bähkäknak ja ngthungtak ta Jesuh Khritaw üngkhyüh a jah peta kyaki. **18**

U naw pi Pamhnam am hmuh khawi. Pamhnam am täng lü, Paa peia veki, a Capa mat däk naw paa mawng jah ksingsak pängki. 19 Jerusalema veki Judah ngvaie naw, “Nang u ni?” ti lü, kthäh acun hea ktaiyü he ja Levihe Johana veia ami jah tüih. 20 Johan naw käh mjih lü, “Kei Mesijah am ni ngü,” ti lü a jah msang. 21 Amimi naw, “Nang u ni? Nang Elijah aw?” ti lü ami kthäh. Johan naw, “Am ni ngü” a ti. “Nang Sahma aw?” ami ti. Johan naw, “Am ni ngü” ti lü, a jah msang. 22 Amimi naw, “Acunüing nang u ni, jah mtheha? jah tüih lawkie kami jah mthehnak be vai ami ti. Namäta mawng hin ihawkba na pyenki ni?” ti lü ami kthäh betü u. 23 Johan naw, “Sahma Hesajah naw a pyena mäiha, ‘Bawipaa lawnak vai lam ngsungsak u,’ ti lü khawmkyanga ngpyangki kthaia ka kyaki ni,” a ti. 24 Pharisee naw ami jah tüiha khyange cun naw, 25 “Mesijah am ni, Elijah am ni, sahmaa pi am na ni üng, ise Baptican na jah peki ni?” ti u lü ami kthäh betü u. 26 Johan naw, “Kei naw tui am Baptican ka jah pe khawiki, nami ksunga khyang mat am nami ksing ngdüiki. 27 Ani cun ka hnua law sepi, a khawdawk yüi suh pet khaia pi am nglawi ngü” ti lü, a jah msang. 28 Ahin avan cun Johan naw baptican a jah petnaka hnün Jordan mliktui pei Bethaniha thawnhlawkia kyaki. 29 Angawi üng Johan naw Jesuh a veia law se hmuh lü, “Khawmdeka mkhyekatnak chepüiki Pamhnama Toca teng u! 30 Acan ni, ‘Keia kthaka dämduh bawki, ka hnua lawki kyaw, cunüingpi ka maa a na ve päng kungki ni,’ ka ti cen ani ni. 31 Akcüka ani am ksing ngü, cunsepi, Isarele naw ani ami ksing law vaia, kei naw law lü tui am Baptican ka jah peki,” a ti. 32 Johan naw a mawng pyen lü, “Ngmüimkhya cun müma mäiha khankhaw üngka naw kyum law lü a khana ngawki ka hmuh. 33 “Akcüka ta ani ni ti am ksing ngü. Cunsepi, tui am Baptican

ka jah pe khaia na tüih lawki Pamhnam naw, 'Ngmüimkhya a khana kyum law lü a ngawhnaka khyang na hmuh üng, ani cun Ngmüimkhya Ngcim am Baptican jah pe khaia Khyang ni' ti lü a na mtheh. 34 Johan naw "Ani ka hmuh pängki, ani Pamhnama Capaa kyaki tia ka ning jah mthehki," a ti. 35 Angawi betü üng, Johan naw axüisaw xawi nghngih am ngdüi lü, 36 Jesuh law se hmuh lü, "Acan ni Pamhnama Toca," a ti. 37 Axüisaw xawi naw a pyen ngja ni lü, Jesuh läki xawi. 38 Jesuh naw ani veia nghlat lü läk law ni se a jah hmuh üng, "I nani suiki" ti lü, a jah kthäh. Anini naw, 'Rabbi (Saja tinak), hawia na veki?' ani ti. 39 Jesuh naw, "Law ni lü nani hmuh khai," a ti. Cit ni lü a venak ani hmuh, acuna mhnüp cun a hlawnga veeiki xawi; acun cun mülama (Naji kphyü bang) kyaki. 40 Johana ngthu pyen ngja ni lü, Jesuh läki nghngih üngka mat cun Sihmon Pita a na Andrua kyaki. 41 Andru naw akcüka a be Sihmon hmuh lü, "Mesijah hmuh ve ung" ti lü, a mtheh (Mesijah ti cun Khritaw tinak ni). 42 Acunüng, Sihmon cun Jesuha veia a lawpüi. Jesuh naw teng lü, "Nang hin Johana capa Sihmon na ngmingnaki, Kephaa ning sui khaie," a ti (Acun cun Pita üng täng lü, "Lung" tinaka kyaki). 43 Angawi üng Jesuh Kalile khawa cit khaia a ngtün üng, Philip hmuh lü, "Na läk lawa" a ti. (44 Philip cun Bethsaida mlüha kaa kyaki, acun cun Andru ja Pita a venaka mlüha kyaki.) 45 Philip naw Natanelah hmuh lü, "Mosi naw ania mawng Thum üng a yuk, sahma he naw pi a mawng ami yuk, Nazaret üngka, Josepa capa Jesuh, kami hmuhkie" ti lü a mtheh. 46 Natanelah naw, "Nazaret mlüha cimvaiki ve khai aw?" a ti. Philip naw, "Law lü, teng lawa" a ti be. 47 Jesuh naw, Natanelah a veia law se hmuh lü, "A mkhyenak lang am vekia Isarel khyang kcang, teng ua" ti lü, a pyen. 48 Natanelah naw, "Nang naw ihawkba na na ksing

ni?" a ti. Jesuh naw, "Philip naw am a ning khü ham lü, Fikdung phunga na ve üng ka ning hmuh päng ni" a ti be. **49** Natanelah naw, "Rabbi, nang Pamhnama Capa ni, Isarelea Sangpuxanga pi kya vekî," a ti. **50** Jesuh naw, "Fikdung phunga na ve üng ka ning hmuh päng ni' ka tia phäha na na kcangnaki aw? Ahina kthaka dämduh bawki na hmuh law khai," a ti. **51** Jesuh bä naw, "Akcanga ka ning jah mthehki. Tuha khankhaw nghmawng lü Pamhnama khankhawngsäe Khyanga Capaa khana ju kyum jeng kai u se nami jah hmuh law khai," a ti.

2 Amhnüp nghngih käna Kalile hne, Kana mlüha cambumnak vekî. Acuia Jesuha nu pi vekî. **2** Jesuh ja axüisaw he pi acuia ami jah khüei hnga. **3** Capyitui päih se Jesuha nu naw, "Capyitui päih ve," ti lü Jesuh üng a mtheh. **4** Jesuh naw, "I pawh vai ti cun, nanga na mtheh vai am hlü. Ka kcün am pha ham," a ti. **5** A nu naw mpyae üng, "A ning jah mtheh naküt pawh ua," a ti. **6** Judahea thuma ngcimcaihnak vaia, kalan mku ja thumkipa keh vangkia mcü khyuk vekî. **7** Jesuh naw mpyae üng, "Mcüe tui am jah kbe päih ua," a ti. Be lü pyep khaia tui ami jah than. **8** Jesuh naw, "Tukbäih tui avang lo u lü pawî tuiktänga veia cehpüi ua," a ti. Mpyae naw tuiktänga veia ami cehpüi. **9** Pawî tuiktäng naw tui cun Capyittuia ngläüh lawki cun mdep lü, angtüi lawnak am ksing, (Tui thanki mpyae naw ta ksingki he). Acunüng cambumki khü lü, **10** "Khyang naküt naw akcüka Capyittui asü am jah khin na ma lü, ami awk phü käna va akpaih am jah khin na khawikie. Nang naw ta tuh vei căpa asü am jah khin na vekî," a ti. **11** Jesuh naw hina müncankse akcüka säih Kalile hne, Kana mlüha mdang lü a hlüngtainak mdangki. Acunüng, axüisaw he naw Jesuh jumkie. **12** Acunkäna a nu, a nae ja axüisaw he am, Kapenawm mlüha cit u lü acuia khawmhnüp asäng awmkie. **13**

Judahea Lätnak Pawi kcün pha law se, Jesuh Jerusalema jeng citki. 14 Temple k'uma, se mna, to, müme jah jawikie ja, ngui mhlaikea khyange a jah hmuh. 15 Kpahnak vaia yüipawp pawh lü, Temple üngka naw se mna ja toe a jah sät. Ngui mhlaikea ami ngawhnake jah ktukhawngin lü nguikcange a jah hukxänin pet. 16 Müm jawikiea üng, "Hine akcea jah cehpüi ua, ka Paa im jawihtuknaka käh pyang ua," a ti. 17 Axüisawe naw, "Na ima phäha ka ngaihngtühnak naw ka mlung k'uma na uiawng ve," ti lü, ng'yuki ami süm law be. 18 Judah ngvaie naw ngthäh u lü, "Ahikba na jah pawhki. Na cangki tia a ngsingnak vaia, ia müncankse na jah mhnuh khai ni?" ami ti. 19 Jesuh naw jah msang lü, "Hina Temple kpye uki se, mhnüp kthum üng ka mdüih be khai," a ti. 20 Judahe naw, "Hina Temple kum kphyükip ja khyuk so khaia sak ni. Ihawkba nang naw mhnüp kthum üng na mdüih be khawh khai ni?" ami ti. 21 Cunüngpi Jesuh naw Temple a ti cun amäta pumsa a pyenaka kyaki. 22 Acunakyase, Jesuh thihnak üngka naw a thawh law käna, axüisaw he naw ami veia a pyen khawi süm law bekie. Acunüng cangcim ja ngthu Jesuh naw a pyen cun jumkie. 23 Jesuh Jerusalem mlüh Lätnak Pawi buh pawhnaka ve se, müncanksee a jah pawh hmuh u lü, khyang khawhah naw ani jumkie. 24 Acunsepi, Jesuh naw khyang naküt jah ksingkia kyase, khyangea veia amät naw amät am ng'apei. 25 Khyanga mlung k'uma i veki ti cun ksingkia kyase, khyangea mawng ani üng u naw i a mtheh vai am hlü.

3 Pharise üngka khyang mat Nikawdim ngming naki, Judahea mkhawng veki. 2 Ani cun mthana Jesuha veia law lü, "Rabbi, nang Pamhnama vei üngka naw lawkia saja, ti kami ksingki. Isetiakyaküng, müncanksee na jah pawha mäih, Pamhnam am ngpüikia u naw am jah pawh khawh," a ti. 3 Jesuh naw

msang lü, “Akcanga ka ning mthehki, am hmi bekie khyang naw Pamhnama Khaw am hmu thei,” a ti. **4** Nikawdim naw, “Ihawkba khyang axü käna hmi be thei khai ni? A nua pum k’uma lut be lü anghngihnak hmi law be thei khai aw?” ti lü a kthäh be. **5** Jesuh naw, “Akcanga ka ning mthehki, tui ja Ngmüimkhya üng am hmi bekie khyang Pamhnama Khawa am lut thei. **6** Nghngicim üng hmi lawki cun nghngicim khyanga kya lü, Ngmüimkhya üng hmiki cun ngmüimkhya khyanga kyaki. **7** ‘Na hmi be vai ka tia phäha käh cäia. **8** Khawkhi a ngaihna da khiki. A khi kthai na ngja kyawki, lüpi hawia khyüh law lü, haw da citki ti am ksingki. Au pi Ngmüimkhya üng hmiki cun acukba ni,” a ti. **9** Nikawdim naw msang lü, “Ihawkba acukba thawn thei khai ni?” a ti. **10** Jesuh naw, “Nang cun Isarele khyangmjü üng saja kyäpa pi kya lü, ahin am na ksingki aw? **11** “Akcanga ka ning mthehki, kami ksing ning jah mtheh lü, kami hmuh kami ning jah mhnuh khawiki. Acunüng mat naw pi kami pyen am doei uki. **12** “Khawmdeka mawng ka ning jah mtheh üng am nami na kcangnak üng ta, khankhawa mawng ka ning jah mtheh üng ihawkba nami na kcangnak khai ni? **13** “Khana khyüh kyum lawki Khyanga Capaa thea, u khana am kai khawi. **14** “Mosi naw khawmkyanga tangka am pyang kphyu lup a taiha mäiha, Khyanga Capa pi taiha kya khai. **15** “Au pi Ani jumki naküt naw angsäi xünnak yah khaie. (aiōnios g166) **16** “Pamhnam naw khawmdek a mhläkphyanak leng lenga phäh a Capa mat däk a jah pet. Ani jumki naküt cun käh thi ti lü angsäia xünnak yah khaie. (aiōnios g166) **17** “Pamhnam naw a Capa, khawmdeka a tüih law cun ngthumkhyah khaia a tüih law am ni. Khawmdek küikyan Bawi vaia a tüih law ni. **18** “A Capa jumki cun ngthumkhyahnak am khami. Acunsepi, Ania ngming am jumki cun Pamhnam Capa mat däk am a jumeia

phäha, ngthumkhyahnak khamei pängkia kyaki. 19 “Hin hin, ngthumkhyahnaka kyaki. Pamhnama akvai khawmdek khana lawki, acunsepi nghngicime naw ami bilawh am a dawa phäha, akvaia kthaka nghmüp jawng na bawkie. 20 “Isetiakyaküng, am dawki bilokie naw akvai cun hnengkie, ami bilawh angdang vai kyüh u lü akvaia veia am law u. 21 “Acunsepi, akcang bilokie naw Pamhnama mthoh ami ngjaka mawngma akvai naw mdan khaia, akvai da law khawikie,” a ti. 22 Acunkäna, Jesuh ja axüisaw he cun acuia ve u lü khyange am baptican a jah petnak khawia hnün Judah khaw ngrnamea citkie. 23 Johan naw Salim pei Anon, acuia tui a daa phäha, baptican a jah pe k’um üng, law u lü Baptican khan lawkie. 24 Acunüng, Johan thawngim üng am khyum ham u. 25 Acuia Johana xüisawe avang ja Judahea nglak üng, khawning ngcimcaihnaka mawng ngcuhnak ve lawki. 26 Johana veia law u lü, “Saja aw, tenga, Jordan mlaktuia nghngilawa na hlawnga veki, a mawng na pyen naw Baptican jah pe se, khyang ami van a veia cit ve u,” ami ti. 27 Johan naw jah msang lü, “Au naw pi, khana khyüh am pet üng ta i am yah khawh. 28 ‘Kei Mesijah am ni, acunsepi, kei cun ania maa tüih lawa ka kyaki ni’ ka ti cen nangmi hin ka ning jah saksie ni. 29 “Cambumkia cangpyang üng va cangla cun sāngeiki. Cunsepi cangpyanga peia ngdüi lü cangpyanga kthai ngjaki a nglawipüi cun naw cangpyanga kthai a ngjak üng jekyaiki. Acukba ni ka jenak akümbe. 30 “Ani hlüngtai law dämdäm se, kei ka ju nem phätphät khai. 31 “Khan üngkhyüh lawki cun avana kthaka dämduh bawki ni. Mce üngka cun mce üng sāngei lü khawmdeka mawngma va pyetksaki. Cunüngpi, Khankhaw üngkhyüh lawki cun anaküta khana dämduh bawki ni. 32 “A hmuh ja a ngjak jah mthoh kyaw sepi, a pyen u naw pi

am dokhamei u. 33 “Au pi, a pyen dokhamki cun Pamhnam cangki tia mdangki ni. 34 “Pamhnama tüih lawa khyang cun naw Mhnama ngthu pyenki. Isetiakyaküing, Pamhnam naw ani üng kümceikia a Ngmüimkhya a peta phäha kyaki. 35 “Pa naw a Capa mhläkphya na lü, ahmäi naküt a kut üng a msum. 36 “Au pi, a Capa jumki naw anglät xünnak yahki; au pi a Capa am jumki naküt naw xünnak am yah. Pamhnama mkhuimkhanaka kea ve khaie,” a ti. (aiōnios g166)

4 Jesuh naw Johana kthaka Baptican jah pe lü, axüisaw hea jah pyangki tia mawng, Pharisee naw ngjakie. 2 (Akcanga ta, Jesuh amät naw baptican am jah pe, axüisaw he naw ami jah peta kyaki), 3 Ami pyena mawng Jesuh naw a ngjak ja Judah khaw ceh ta lü, Kalile khaw da, 4 Samarih khaw sunpah lü cit yahki. 5 Jakop naw a capa Josep üng a peta khaw pei, Samarih khaw hne Sukhar mlüha pha lawki. 6 Acuia Jakopa tuikhui vekie. Jesuh lam a lawnak bawngbai lü, tuikhui peia ngawki. Acun cun mhnüp ngsunga kyaki. 7 Samarih nghnumi tui than khaia law se Jesuh naw, “Ka awk vai tui na pea,” a ti. 8 (Acun k’um üng, axüisaw he cun mlüh k’uma ei vai khyäi acun hea citkie.) 9 Samarih nghnumi naw, “Ihawkba, nang Judah khyang naw, kei Samarih nghnumia veia tui na awk vai na täeiki ni?” ti lü, a kthäh be. (Judah khyang mjüe cun Samarih khyangea eiawknak tuikhawt üng eiawk am thum na u.) 10 Jesuh naw, “Pamhnam naw nang üng i ning pet hlüki ti am ksingki, u naw tui ning täeiki ti pi am ksingki. Na ksinga ta, angsäia xünnak tui ning pet vaia na na täei khai sü,” a ti. 11 Nghnumi naw, “Saja aw, tuikhui thuki, vähna vai tuipung pi am na taki. Hawia kaa xünnak tui na taki ni? 12 “Hina tuikhui, amät naw aw khawi lü, a cae ja, a khyüingseie naw pi ami awk khawi, kami pu Jakop naw a jah pet, nang ania kthaka kyäp

bawk aih lü," a ti. **13** Jesuh naw msang lü, "Hina tui awki naküt ta, tui cawi be ham khai. **14** Acunsepi, kei naw ka pet vaia tui awki naküt ta, tui am cawi ti. Kei naw ka pet vaia tui cun a puk k'uma hna lü, angssäi xünnak tuia kya se, anglät xünnak pi yah khai," a ti. (aiōn g165, aiōnios g166) **15** Nghnumi naw, "Saja aw, tui am cawi ti lü, tui than khaia hia käh ka law be ti vaia, acuna tui na pea," a ti. **16** Jesuh naw, "Cita, na cei va khü lü, law bea," a ti. **17** Nghnumi naw, "Ka cei am ve," ti se, Jesuh naw, "Ka cei am ve na ti cang veki, **18** Na cei mhma ve pängki, tuh na vepüi pi na ceia am kya; acen üng akcang pyen veki," a ti. **19** Nghnumi naw, "Saja aw, sahma mata na kya khaia ning ksing veng. **20** "Kami pupae naw hina mcung üng Pamhnam a na hjawkhah khawikie. Nangmi Judahe naw, 'Jerusalema ni Pamhnam hjawkhahnak' nami tiki" a ti. **21** Jesuh naw, "Nghnumi aw, ka pyen hin juma. Khyang he naw Pa cun ahina mcung ja Jerusalem mlüha am ami hjawkhahnak tia kcün pha law khai. **22** "Nangmi Samarihe naw nami hjawkhah am ksing uki. Cunüngpi, keimi Judahe naw ta u kami hjawkhahki ti kami ksingki. Isetiakyaküng, küikyannak cun Judahe üngka naw lawkia kyaki. **23** "Acunsepi, akcün pha law khai, hjawkhahkie naw Ngmüimkhya ja akcanga ami hjawkhah vai cun tukbäih yea kya ve. Pa naw acukba hjawkhah khaie jah hlüei. **24** "Mhnam cun Ngmüimkhya kyaki. Hjawkhahki naküt naw Ngmüimkhya ja ngthungtak am hjawkhah yah vai," a ti. **25** Nghnumi naw, "Mesijah law khai ti ka ksingki. Ani a law üng, ani naw ahmäi naküt jah mtheh law khai," a ti. **26** Jesuh naw, "Nang ning ngthuheipüiki hin ani ni," a ti. **27** Acunüng axüisaw he law bekie naw nghnumi am a na ngthuhei se hmuh u lü mücankie. Acunsepi, u naw pi, "I na ngaihki? Ise hina nghnumi na ngthuheipüiki ni?" ti lü, am kthäh u. **28** Nghnumi naw a tui um

hawih hüt lü, a lawnak khaw da citki naw khyange üng jah mtheh lü, 29 "Law ua, ka awmih khawi naküt ksingkia khyang mat ve ve, teng law u. Mesijah am niki aw?" a ti. 30 Mlüh ceh ta u lü, Jesuha veia citkie. 31 Acun k'um üng axüisaw he naw, "Rabbi, na ei eia" ti lü, ami mtheh. 32 Acunsepi Jesuh naw, "Nangmi naw am nami ksing ka ei vai ta veng," a ti. 33 Axüisawe amimät üng, "A ei vai tha lawki veki aw" ti lü, ngthähkie. 34 Jesuh naw, "Na tüih lawkia a ngjak hlü bilawh ja, a khut kpäng vai cun keia eiawka kyaki ni. 35 "Khya kphyü ve hamki, acun këna cang ahnaka kcün pha law khai' am nami ti khawiki aw? Teng u, ka ning jah mthehki, mang hü u lü, loe jah teng süm ua, hmin päng lü, ah vai kcün ve u. 36 "Atki naw ngkhyengnak yah lü anglät xünnak vaia a ktheipai mcun ve, sawki ja atki ani nghngih atänga je yüm khai xawi. (aiōnios g166) 37 "Ahin üng, 'mat naw saw se, mat naw atki' tia khuisui cun cang ve. 38 "Am nami khüinak khawia loa cang at khaia ka ning jah tüihki. Acuia akce he naw khüi u se, ami khüinak kce cun nangmia ngmangnak ni," a ti. 39 Acunüng, "Ka awmih naküt ksingki ve ve," tia, ngthu, nghnumi naw a pyena phäha Samarih khyang khawhah naw Jesuh jum lawkie. 40 Samarih khyange Jesuh veia ami law üng ami veia a ve vaia nghui na u se, acuia Jesuh cun mhnüp nghngih awmki. 41 Jesuh a ngthu pyena phäh khyang khawkän naw jum lawkie. 42 Acunakyase, nghnumia veia, "Tuh ta, nanga pyena phäha am kya lü, kamimät naw kami ngjak ja akcanga hin hin khawmdeka Küikyan Bawia kyaki ti, kami ksinga phäha kami jumki," ami ti. 43 Amhnüp nghngih këna, acun üngka naw Kalile hne da citki. 44 Isetiakyaküng, Jesuh amät naw, "Sahma cun amäta hminaka khawa mhlünmtainak am yah khawi naw," a ti. 45 Jerusalem Lätanak Pawia cit u lü Pawi k'um üng Jesuh naw a jah pawhmsah

naküt jah hmukie naw ta, Kalile khawa Jesuh a law üng, Kalile khyange naw dokhamkie. **46** Acun këna Jesuh Kalile khaw Kana, tui cun capyituia a nglatnak sak hnüna law beki. Acuia khyang ngvai mat a capa Kapenawm mlüha a mhnatei veki. **47** Ani naw Jesuh Judah khaw üngka naw Kalile khawa lawki ti a ngjak üng, a capa thih law hlüki, law lü a mdaw law be vaia cit lü a va nghuinak. **48** Jesuh naw, “U naw pi müncanksee ja cäiletname am nami hmuh üng amdanga am jum hlü uki,” a ti. **49** Khyang ngvai naw, “Saja aw, ka ca am a thih ham üng akjanga lawa,” a ti. **50** Jesuh naw, “Cit bea, na capa daw be khai ni,” a ti. Khyang ngvai cun Jesuha pyen jum lü nghlat beki. **51** A nghlat be lama a mpyae naw a na khyum u lü, “Na capa dawei law be ve,” ti lü, ami mtheh. **52** Ngvai naw iti üng a capa a daw law bea mawng jah kthäh se, amimi naw, “Müta, mü lam naji mat üng mhnat naw khyah ve,” ti lü, ami mtheh. **53** Jesuh naw, “Na capa daw be khai ni,” a tinaka kcüna kyaki ti a ksing. Acunakyase, amät ja a khuiim kyawnglawng ami van naw jumkie. **54** Ahin cun Jesuh Judah khaw üngka naw Kalile khawa a law këna anghngihnak müncankse a pawha kyaki.

5 Acunkëna Judahea pawia mat ve se, Jesuh Jerusalema citki. **2** Jerusalem mlüh, To Mkawt peia Hebru läk am Bethzatha ami ti luhnak mhma lawki tui büm mat veki. **3** Am phetkia khyang khawhah, amikmü, akhawxoxo, ja a kut khaw thikie ngjän u lü, tuia a ngsün law vai mtäteikie. **4** Isetiakyaküng, Bawipaa khankhawngsä, akcün kcün üng tui büm üng kyum law lü, tui a ksün ksün law. Acunüng, au pi, tuia ngsün päng ja tuia khana kco maki cun a natnak naküt daw be khawiki. **5** Khyang mat kum thumkip ja khyet kunki veki. **6** Jesuh naw acukba khawwei ve päng lü ngjänki ti ksing lü a hmuh üng, “Na daw be vai na

ngja hlüki aw?" ti lü, a kthäh. 7 Ani naw, "Saja aw, tuia ngsün law üng tui büm da na kaih khai u am ve. Ka law k'um üng akce he naw na khe u lü kcoei ma thakthakie," a ti. 8 Jesuh naw, "Tho law, na ngjänak lo lü cita," a ti. 9 Angxita ani cun daw beki. A ngjänak lo lü citki. Acuna mhnüp cun Sabbath mhnüpa kyaki. 10 Judah ngvaie naw daw bekie veia, "Tuhngawi Sabbath mhnüpa kyaki. Judah Thuma tuhngawi na ngjännak käh na kawh hü vai," ami ti. 11 Ani naw jah msang lü, "Na mdaw beki naw, 'Na ngjännak lo lü cita' a ti ni, ti lü a jah mthekh be. 12 Amimi naw, "Na ngjännak lo lü cita tiki u ni?" ti lü, ami kthäh. 13 Acunsepi, Jesuh khyangea ksunga khyükei se, ani mdaw bekie Jesuh cun u hmana am ksing. 14 Acun kähna, Jesuh naw acuna khyang cun Temple a k'uma hmu be lü, "Tenga, na daw be pängki. Käh mkhyekat be ti kawpi; am ani üng ta, ahina ksetam bawk lü na khana pha law khai ni," a ti. 15 Daw bekie khyang cun cit lü, ani mdaw beki cun Jesuh ni ti lü Judah ngvaie üng a jah mthekh. 16 Acukba sabbath mhnüp üng a bilawha phäha Judah ngvaie naw Jesuh mkhuimkhakie. 17 Jesuh naw jah msang lü, "Ka Pa aläa khüikia kyase, kei pi ka khüiki," a ti. 18 Jesuh Sabbath käh jeih lü, Mhnam pi amäta Pa ni tia a pyen ja, amät Mhnam am tängkia a pyena phäha, Judah ngvaie naw hnim law hlü bawkbawkie. 19 Jesuh naw jah msang lü, "Akcanga ka ning jah mthekhki, Capa amät naw i am pawh thei. Acunsepi, Pa naw a pawh hmu lü pawhki. Pa naw a pawh naküt cun Capa naw pi acukba pawhki. 20 "Pa naw Capa mhläkphya na lü, ahmäi amäta pawh naküt mhnuhki. Nami müncan vaia Pa naw Capa üng ahina kthaka däm bawkie jah mdang law khai. 21 Pa naw akthie jah mtho be lü, xünnak a jah peta mäiha, akcanga Capa naw pi a hlüeia khyang üng xünnak pe khai. 22 Pa naw ua

lei am mtai, acunsepi, ngthumkhyahnak avan Capa üng a pet päng. 23 “Acun cun, Pa ami leisawnga mäiha khyang naküt naw Capa pi leisawng law khaie. Capa am leisawngki cun ani tüih lawki Pa am leisawngkia kyaki. 24 “Akcanga, ka ning jah mthehki, ka ngthu ngai lü na tüih lawki jumki naw angsäi xünnak yahki. Ngthumkhyahnak käh khamei khai, thihnak üngka naw xünnak pha pängki ni. (aiōnios g166) 25 “Akcanga ka ning jah mthehki, thi pängki he naw Pamhnama Capa a ngkhü kthai ngja acun he. Ngjakia khyang naküt a xüng be vaia kcün pha law khai, akcanga ta pha law pängki ni. 26 “Pa amät cun xünnaka phung ania mäiha, Pa naw Capa pi xünnaka phunga kyasaki. 27 Acunüng, ngthumkhyahnak vaia ana pi a pet ni. Isetiakyaküng, ani cun Khyanga Capa ania phäha kyaki. 28 “Ahina phäha käh müncan ua, lungdüa awmki he naküt naw Capa kthai ami ngjaknak vaia kcün pha law khai, 29 akdaw bilokie tho be u lü xünnak yah u se, akse bilokie tho be u lü mkatnak khamei khaie. 30 “Kamät naw i am pawh thei nawng. Ka ngjaka mäiha lei ka mtaiki; ka ngthumkhyah ngkhaiki. Isetiakyaküng, kamäta ngjak hlü käh sui lü, Pa na tüih lawkia ngjak hlü ka sua phäha kyaki. 31 “Kamäta mawngma ka saksi üng ka saksi cangki ti mdangnak vai am ve. 32 “Ka mawng saksiki akce veki; ani naw ka mawng a saksi cangki ti ka ksingki. 33 “Johana veia ngsä tüih uki se, ani naw ngthungtak saksi khai. 34 “Khyang he naw ka mawng ihawkba ami saksi üng kei am ngtungjin nawng. Acunsepi nangmi küikyannak nami yah vaia phäh hin ka pyena kyaki. 35 “Johan cun däi lü vaikia meim mat am tängki. Ania kvai asäng nami jenak vaia nami ngja hlükie. 36 “Kei naw Johana saksia kthaka dawki saksi ka taki. Isetiakyaküng, Pa naw a na peta khut ka biki. Ka bia khut naw Pa naw a na tüih

law ti cun mdanki. 37 “Acunüng, na tüih lawkia Pa naw pi keia mawng na saksi petki. Iti üngpi a kthai ngja lü a hmai am hmu khawi uki. 38 A tüih law am nami jumeia phäh, Pamhnama ngthu pyen pi nami mlunga am kenei uki. 39 “Cangcima k’uma angsäia xünnak nami hmu khaia ngai u lü, cangcim nami khe khawi jaiki. Acuna cangcim cun keia mawng saksikia kyaki. (aiōnios g166) 40 “Acunsepi, xünnak nami yah khaia ka veia am law hlü uki. 41 “Khyanga mhlünmtainak am sui nawng. 42 Cunsepi, nangmi cun ia khyang mjü ti ka ksingki. Pamhnam nami mlungmthin kcang üng am nami mhläkphyanak pi ka ksingki. 43 “Ka pa a ngming üng law ngü se, am na dokham uki. Amäta ngming üng lawki khyang ani vai sü ta nami dokham khaie sü. 44 “Pamhnam mat däka vei üngka naw lawkia hlüngtainak käh sui u lü, namimät üngka hlüngtainak nami hlawheikie naw kei ihawkba nami na jum thei khai ni? 45 Kei naw, Paa veia ka ning jah khya khaia käh ngai u. Nami üpnak Mosi naw va ning jah khya khai. 46 “Mosi nami jum üng kei nami na jum khai. Isetiüng, ani naw keia mawng va yuk hütki. 47 “Cunsepi, ania yuk am nami jum üng, ihawkba keia pyen nami jum khai?” a ti.

6 Acunkäna, Jesuh Kalile Tuili, Tiberi Tuili pi ngmingnaki, a caye kama citki. 2 Am phetkie a jah mdaw bea müncanksee hmukie khyangpänu naw läk hükie. 3 Jesuh mcunga kai lü acuia axüisaw he am ngaw yümkie. 4 Judahea Lätnak Pawi cun cäh law betüki. 5 Jesuh naw mang hü lü khyang aktäkpai a veia lawkie a jah hmuh. Philip üng, “Hinea ei khyawh vai, hawia mi khei khai ni?” ti lü a kthäh. 6 (I pawh vai cun a ksing päng kyaw, Philip a mhnütnaka a pyena kyaki.) 7 Philip naw, “Nguikcang phyanghngih am kheih muk ta, hine naw apica cim ei u sepi am khäk khai ni,” a ti. 8 Axüisaw üngka mat, Sihmon Pitaa na

Andru naw, 9 “Hia kpamica hnasen mat naw kyung muk mhma ja ngaca nghngih taki ve ve. Acunüng pi khyang hikäna phäh am khäk hlü ve?” ti lü a pyen. 10 Jesuh naw, “Jah ngawhsak ua,” a ti. (Acuna hnün cun msai aktäa sahki.) Khyang avan ngawkie, kpami däk thawngmhma lawkie. 11 Jesuh naw muk lo lü, Pamhnama veia jenak mthehki. Acun käna axüisaw he üng jah pe se, amimi naw ngawhkie üng ami jah pet. Acukba bäa nga pi ami ngaih kän käna ami jah pet u. 12 Ami phü käna Jesuh naw, axüisaw he üng, “Apica pi käh bawkya khaia akhläi jah mkhäm be ua,” a ti. 13 Muk nglung mhma cim ami eia khläi mkhäm be u se, cä xaleinghngih üng beki. 14 Acun üng Jesuha pawh müncankse hmukia khyange naw, “Akcanga hin hin, khawmdek khana law khaia Sahma kcang ni,” ami ti. 15 Khyang he naw man lü asihlinga ami sangpuxanga mcawn hlükie ti Jesuh naw ksingki. Acunakyase, mcunga amät kaiki. 16 Khaw mü law se axüisaw he tuili da ju citkie. 17 Mlawng üng kai lü, tuilia a caye Kapenawm mlüha citkie. Khaw nghmüp law sepi, Jesuh ami veia am pha law ham. 18 Khaw aknuia khi law se, tui ngnawk law lü kyan law dämdämki. 19 Mäng kthum kphyü bang tui vak u lü ami pha käna, Jesuh tuia khana law lü mlawng da cäh law se ami hmu üng kyüeikie. 20 Jesuh naw, “Kei ni; käh na kyüei ua,” a ti. 21 Mlawng üng Jesuh a na do law u se, angxita ami cehnak vaia kawng mlawng am va phakie. 22 Angawi üng, tuili caye kawnga vekia khyange naw mlawng mat däk va vekie ti ksing lawkie. Jesuh pi mlawng üng axüisaw hea hlawnga am ve se, axüisaw he amimät mlawng üng citei u se, ami jah hmu. 23 Tiberi mlüh üngkhyüh Mlawng akce he cun, Bawipa naw Pamhnam üng jenak a mtheh käna muk ami einaka peia lawkie. 24 Khyang he naw Jesuh ja axüisaw he

acuia am ve u se ami jah hmu üng, amimät mlawng e üng kai u lü, Kapenawm mlüha Jesuh sui khaia citkie. 25 Khyang he naw tuili cayea Jesuh a ve hmu u lü, “Rabbi, iti üng ahia na lawki ni?” ti lü, ami kthäh u. 26 Jesuh naw jah msang lü, “Akcanga ka ning jah mthehki: müncanksee nami hmuha phäha nami na suikia am kya, muk ei lü nami phüa phäh nami na suikie ni. 27 “Pyüpye theikia ei käh ktha na u. Khyanga Capa naw a ning jah pet vaia ei, angsäi xünnak ktha na u. Isetiakyaküng, Pa Pamhnam naw amäta msingnak cun Jesuha khana a tak ni,” a ti. (aiōnios g166) 28 Amimi naw, “Pamhnama mlung hlü kami pawhnak vaia, i kami pawh üng daw khai ni,” ami ti. 29 Jesuh naw, “A tüih lawa khyang nami jumei cun Pamhnama mlung hlü nami pawhkia kyaki,” a ti. 30 Amimi naw, “Hmu lü kami ning jumnak law vaia, ia müncankse ja na bi kawm? I ja na pawh kawm? 31 ‘Amimi naw muk ami ei vai khana khyüh jah peki’ ti lü, ami yuka mäiha, kami pupae naw manah khawmkyanga eikie,” ami ti. 32 Jesuh naw, “Akcanga ka ning jah mthehki: khana ka muk cen Mosia ning jah pet am ni. Khankhawa ka muk kcang ning jah peki ta keia Pa ni. 33 “Pamhnama ning jah pet muk cun naw khankhaw üngkhyüh kyum law lü, khawmdek üng xünnak peki,” a ti. 34 Amimi naw, “Bawipa aw, acuna muk aläa jah pea,” ami ti. 35 Jesuh naw, “Kei cun xünnak muka ka kyaki. Ka veia lawki naküt naw ei am cawi be ti; kei na jumki naküt naw tui am xai be ti,” ti lü a jah mtheh. 36 Nangmi naw nami na hmuha kpheia am na jumei uki, ti ka ning jah mthehki. 37 “Ka Pa naw a na pet naküt ka veia law khaie. Ka veia lawki naküt kei naw am jah nghei ta ngü. 38 “Isetiakyaküng, kamäta ngjak hlü ka pawh khaia khana khyüh ka kyum lawki am ni. Na tüih lawkia a ngjak hlü ka pawh khaia ka lawki ni. 39 “Na tüih lawkia a ngjak hlü cun

a na pete u pi käh jah mkhyüh lü, akpäihnaka khawmhnüp üng avan ka jah xünsak be khai. 40 “Ka paa ngjak hlü cun Capa hmu lü jumki naküt naw angsäi xünnak a yahnak vai ja, kei naw akpäihnaka khawmhnüp üng ka jah xünsak be khaia kyaki,” a ti. (aiōnios g166) 41 Jesuh naw, “Kei khana khyüh ka kyum lawkia muk ni,” a tia phäha Judahe naw aktäa am ngja hlü u. 42 “Hin hin Jesuh, Josepa capa; a pa ja a nu pi mi jah ksing am niki aw? Ihawkba, ‘Kei khana khyüh ka kyum lawki’ a ti ni?” ami ti. 43 Jesuh naw, “Namimät naw käh ngcuh ti ua. 44 “Na tüih lawkia Pa naw lam am a msüm üng, u ka veia am law thei khai ni. Akpäihnaka khawmhnüp üng ka jah xünsak be khai. 45 “Ami van Pamhnam naw jah mthei khai’ ti lü, sahma he naw ami yuka mäiha, Ka Paa mtheh ngja lü ngtheingthangki naküt ka veia lawki. 46 “Pamhnama veia ka däka thea, u naw Pa am hmu khawi; Ani däk naw ni a hmuh. 47 “Akcanga ka ning jah mthehki: kei na jumki naw angsäi xünnak yahki. (aiōnios g166) 48 “Kei cun xünnak muka ka kyaki. 49 “Nami pupae naw khawkhyawng khawa manah ei kyaw u lü pi, amimi cun thikie. 50 “Cunüngpi khankhaw üngkhyüh kyum lawki hina muk ei nakütki naw thihnak am hmu ti. 51 “Kei cun khana khyüh kyum lawkia xünnaka muk ni. Acuna muk eiki cun angsäia xüng khai. Khawmdeka xünnak vaia ka ning jah pet vaia muk ta ka mtisa hin ni,” a ti. (aiōn g165) 52 Judahe amimät thüi lü ngcuh u lü, “Hina khyang naw ihawkba a mtisa ei vaia jah pe hlü theiki ni?” ami ti. 53 Jesuh naw, “Akcanga ka ning jah mthehki: Khyanga Capa a mtisa am ei lü, a thisen am awkia khyang naw xünnak am yah. 54 “Ka mtisa ei lü, ka thi awki naküt naw angsäi xünnak yah khai. Akpäihnaka khawmhnüp üng ka jah mtho be khai. (aiōnios g166) 55 “Isetiakyaküng, ka mtisa cun ei vai kcanga kya lü, ka thisen pi

awk vai kcanga kyaki. 56 “Ka mtisa ei lü, ka thisen awki cun kei üng xüng se, kei pi ani üng ka xüng khai. 57 “Xüngseikia Pa naw na tüih law lü ania phäh kei ka xüngseia kba, ka mtisa eiki naküt cun keia phäh üng xüng khai. 58 “Hin ni khana khyüh kyum lawki xünnaka muk ta. Nami pupae naw ei u lü akäna ami thihnaka mäih am ni. Ahin eikia khyang naküt cun angsäia xüng khai,” a ti. (aiōn g165) 59 Ahin Jesuh naw, Kapenawm mlüh, sinakoka k’uma a jah mthei üng a pyena kyaki. 60 Axüisawe khawhah naw ahin ami ngjak üng, “Hina mtheinak akhak hin u naw ksing khawh khai ni?” ami ti. 61 U naw am mtheh xa se, axüisaw he naw a pyen küisakie ti Jesuh naw a ksing üng, “Hina phäha nami mlung seki aw? 62 “Khyanga Capa asüa a venaka kai be se nami hmu vai sü ta, ikba nami ti khai sü aw? 63 “Xünnak peki cun Pamhnama Ngmüimkhya ni. Khyanga khyaihna naw i am khyaih khawh. Ka ning jah mtheha ngthue naküt hin naw Mhnam üngkhyüh sak xünnak ning jah peki Ngmüimkhya law püiki. 64 “Acunsepi, nangmi üng akhäk naw am na jum hlü uki,” a ti. (Akcük üngkhyüh Jesuh naw am jumkie, ja phyaheikia khyang a ksing pänga kyaki) 65 Jesuh bä naw, “Pa naw am a lawpüia khyang cun ka veia am law thei. Acunakyase, ahin he ka ning jah mthehki ni’ ka ti,” a ti. 66 Acunüng axüisaw he khawhah naw ceh ta u lü, am läk ti u. 67 Jesuh naw, axüisaw he xaleinghngiha veia, “Nangmi naw pi nami na ceh ta hlüki aw?” ti se, 68 Sihmon Pita naw, “Bawipa aw, ua veia kami cit khai ni? Nang üng angsäi xünnaka ngthu vek. (aiōnios g166) 69 “Atuh ta nang cun Pamhnam üngkhyüh law lü, Ngcingcaihkia Khyang tia jum lü kami ksingki ni,” ti lü, a msang. 70 Jesuh naw, “Nangmi xaleinghngih cun keia ning jah xüa am nami kyaki aw? Acunsepi, nangmi üng mat cun khawyai ni,” a ti. 71 Jesuh naw

Sihmon Iskarota capa Judah a pyena kyaki. Judah cun axüisaw xaleinghngih üngkaa kya kyaw lüpi, Jesuh jawiei khaia kyaki.

7 Acunkäna Jesuh Kalile hne da citki, Judahe naw hnim hlü u se Judah hne da am cit hlü. **2** Judahea Sam Pawi cäh law se, **3** a nae naw, “Na hnukläke naw na pawhmsah ami hmuh vaia, ahin üngkhyüh Judah hnea cita. **4** “U naw amäta ngminga ngthang vai ngja hlü lü, anghmüa i am pawh khawi u. Hin akcanga na jah pawh üng, khawmdek avan naw ksing se,” ami ti. **5** (Amäta nae hngawh naw pi am jum u.) **6** Jesuh naw, “Ka kcün am pha law ham; nangmia kcün cun aläa pha lawki. **7** “Khawmdek naw nangmi am ning jah hneng thei, ami pawhmsah am dawki ka pyena phäh kei na hnengki ni. **8** “Nangmi pawia jeng cit ua, kei ta akcün am a pha law hama phäha tuh pawia am cit hlü ham veng,” a ti. **9** Acun jah mtheh lü, Jesuh Kalile khawa ve hamki. **10** A nae pawia ami jeng ceh käna, Jesuh pi khyangea käh ksinga anghmüa heng cit hngaki. **11** Judah ngvaie naw pawia sui hü u lü, “Hawia veki ni?” ami ti. **12** Khyang he naw Jesuha mawng ampyua sumkyemkie. Akhäk naw, “Ani ta khyang kdaw ni,” ti se, avang naw, “Am daw, khyang jah mhleiki ni,” ami ti. **13** Acunsepi, Judah ngvaie ami jah kyüha phäh u naw angdanga am pyen u. **14** Pawia nghning k’um üng, Jesuh naw Temple k’uma jeng cit lü Pamhnama ngthu jah mtheiki. **15** Judah ngvaie naw, “Hin, i pi am ngthei khawiki naw ihawkba kca ksingki ni?” ti u lü, münakie. **16** Jesuh naw, “Ka ning jah mtheia ngthu hin kamäta ngaiha ka ning jah mthei am ni. Na tüi lawki Pamhnam üngkhyüh lawkia ngthua kyaki. **17** “Au pi, ania ngjak hlü biloki naw ka ngthu pyen hin Pamhnama ngthu ja, kamäta ngaiha ka pyena kyaki aw, ti cun ksing khai. **18** “Amäta mhnüna ngthu pyenki cun amäta dawnak, hlüngtainak vai suiki ni. Acunsepi ani

tüih lawkia hlüingtainak vai suiki cun ngsungpyun lü mkhyenak ani üng am ve. 19 Mosi naw Thum ning jah peki am niki aw? Mat naw pi Thum am nami läki. Ise nami na hnim khaia nami ngtängki ni?" a ti. 20 Khyang he naw, "Khawyai naw a ning venak ni; u naw ning hnim hlüki ni," ti u lü, ami msang. 21 Jesuh naw, "Müncankse mat ka pawh üng avan nami müncankie. 22 "Ahina phäha ni Mosi naw vun mawih vaia Thum ning jah pe se (Acun cun Mosi üng tüna am kya, nami pupae üngkhyüh tüneikia kpamica üng ami na bilawh khawia kyaki), Sabbath mhnüp üng pi kpamicaa vun nami mawikie. 23 "Sabbath üng pi kpamicaa vun mawih uki lü, Mosia Thum lümkanakia am a kya üng, kei naw Sabbath mhnüp üng khyang ka mdaw bea phäh ka khana ise am nami jeki ni? 24 "Hmai teng u lü ngthu käh mkhyah ua, ngsungpyun dawkyakia mtai ua," a ti. 25 Jerusalem mlüha ka avang naw, "Hin hin Judah ngvaie naw hnim vaia ami büa khyang am niki aw? 26 "Teng u, khyangea ksunga ngthu pyen se, i pi am ti na be u. Ani hin Mesijah ti lü ngvaie naw akcanga ksing pängki he aw? 27 Mesijah a law üng, u naw pi hawia khyüh a law am ksing. Ani ta a ngtüinak law pi khyang naküt naw mi ksing," ami ti u. 28 Acunakyase, Jesuh naw Temple k'uma a jah mthei üng ngpyang lü, "Kei hawia ka, kei u ti nami na ksing kcangkie aw? Kamäta ngjak hlüa ka lawki am ni. Na tüi lawki cun ngthungtak ni, ani am ksing uki. 29 "Kei naw ani ka ksingki. Isenitiüng, kei cun ani üngka naw ka lawki, ani naw a na tüih law ni," a ti. 30 Acunüng Jesuh man vaia ami bü kyaw, akcün am pha hamkia kyase, u naw pi am hnet u. 31 Khyang avang naw ta jum u lü, "Mesijah a law üng, ania pawhmsaha kthaka daw bawki, müncanksee jah pawhmsah law khai aw" ti u lü amimät ngthäkie. 32 Acukba, khyange cun Jesuha mawng

sumkyemkie ti Pharisee naw ami ngjak üng, ktaiyü ngaie am ngthäh u lü, man khaiea yekape ami jah tüih. 33 Jesuh naw, “Asängca nami hlawnga ka ve käna, na tüi lawkia veia ka cit be khai. 34 “Nangmi naw na sui u lü pi, am na hmu uki; ka venaka pi am law thei uki,” a ti. 35 Judah ngaie amimät sumkyam u lü, “Am mi hmu ti vaia, hin hawia cit hlüki ni? Akce kcea ve hükie Krieka veia cit lü, Krike jah mthei hü hlüki aw’ 36 ‘Nangmi naw na sui u lü, am nami na hmu khai; ka venaka pi am law thei uki’ a ti hin, i a ti hlünak ni,” ami ti. 37 Pawia akpäihnak ja akkü säihkia mhnüp üng, Jesuh ngdüiki naw, ngpyang lü, “Au pi, tui xaiki ka veia law lü aw law se. 38 “Au pi, kei na jumki cun Pamhnama cangcim üng a vea mäiha xünnak Tui Lawng cun ani üngkhyüh lawng law khai,” a ti. 39 Jumeikie naw Ngmüimkhya ami yahnak vaia mawng a pyenaka kyaki. Jesuh cun hlüngtainak üng am tho be hamkia kyase, Ngmüimkhya cun jah peta am kya ham. 40 Khyang avang naw a pyen ngja u lü, “Hin hin Sahma kcanga kya ve,” ami ti. 41 Avang naw, “Ani hin Mesijah ni,” ami ti. Avange naw pi, “Kalile khaw üngka naw Mesijah hmi law thei khai aw? 42 Mesijah cun Sangpuxang Davita ksawn üngka, Davita venaka mlüh Bethlehem üng hmi law khai ti lü cangcim üng veki” ami ti. 43 Acukba Jesuha phäha khyange ngtaikie. 44 Avange naw ta man vai ami jum, acunsepi u naw pi am hnet dat u. 45 Yekape ami ceh be üng, ktaiyü ngaie ja Pharisee naw “Ise am nami lawpüi ni?” ti u se, 46 yekape naw, “Ania mäiha u naw ngthu am pyen khawi” ti lü ami jah msang be. 47 Pharisee naw, “Nangmi pi a ning jah nghmawngmhlei hnga aw? 48 “Ngvaie ja Pharisee üngka ani jumki nami ksing khawiki aw? 49 “Mosia Thum am ksingkia khyange ta yüncenak khamei ve u,” ti lü, ami pyen. 50 Ahlana mthana Jesuha veia lawkia Pharise

üంగా khyang mat Nikawdim naw, **51** “Amäta mpyawng ye üng a ngthu am ngja kaa, a pawhmsah am hmu kaa, mi Thum üng khyang am mi cijang khawi,” a ti. **52** Amimi naw, “Nang pi Kalile khyanga na kya hngaki aw? Cangcim üng tenga, Kalile khaw üng sahma, u am hmi law khawi,” ti lü na hmu khai.

8 [Amimäta im phähphäha cit bekie. Acunüing pi, Jesuh cun Olip Mcunga kaiki. **2** Ngawilama Templea law be se, khyang naküt a veia lawkie. Acunüing, Jesuh naw ngaw lü jah mtheiki. **3** Thum mthei he ja Pharisee naw nghnumi mat kpami am bäühmaki xawi lawpüi u lü; avana maa ami ngdühsak. **4** Jesuha veia, “Saja aw, hina nghnumi kpami am ani bäühma k’um bäbä üng ami mana kyaki. **5** “Mi Thum üng, Mosi naw hina mäih cun lung am vawi ngen vaia ngthu a mkhyah. Nang naw ihawkba na ngaiki ni?” ami ti. **6** Acuna ngthu cun Jesuh mhnüteinaka, a mkhyenak ami suinaka ami kthäha kyaki. Acunsepi Jesuh naw ngmüm lü, a kut mdawng am mdek üng kca yuki. **7** Kthäh laihlahi u se, ngkyäk law be lü, “Nangmi üng am mkhyekat khawikia khyang naw akcüka lung am vawi se,” a ti. **8** Acunüing, ngmüm betü lü a kut mdawng am mdek üng yuk betüki. **9** A pyen ami ngjak üng, amimäta mkhyenake ksing law u lü, axü säih üngka naw akdik säih cäpa mat cia khyük be päihkie. Acunüing Jesuh amät däk ve se, nghnumi anglung üng a venak kung üng vek. **10** Jesuh naw a ngmümnak üngkhyüh ngkyäk law be lü, nghnumi amät däk ve se a hmu üng, “Nghnumi aw, hawia ni ami ve u? Ning mkatei khai u pi am ve se mä?” a ti. **11** Nghnumi naw, “Bawipa aw, u naw am na mkat ve,” a ti. Jesuh naw, “Kei naw pi am ning mkat veng; cit be lü tuh üngkhyüh ta käh mkhyekat ti kawpi,” a ti.] **12** Jesuh naw ami veia ngthu pyen be lü, “Kei cun khawmdeka kvaia ka kyaki. Ka hnu läki naküt cun nghmüpa

k'um üng käh xünsei ti lü, xünnaka kvai yahei khaie" a ti. **13** Pharisee naw, "Namäta mawng na pyenki, na pyen am cang ve," ami ti. **14** Jesuh naw, "Kamäta ngthu ka pyen üngpi ka pyen cangki. Isenitiüng, kei naw ka lawnak ja ka cehnak vai ka ksingeiki. Nangmi naw ka lawnak ja ka cehnak vai am ksing uki. **15** "Nangmi naw nghngicim thum üng ngthu nami mkhyah khawiki, kei naw u am mtai pet nawng. **16** "Kei naw ngthu ka mkhyah üngpi ka ngthumkhyah cang khai. Isetiakyaküng, kei kamät däk am ni. Na tüih lawki Pa kei üng a ngpüia phäh ni. **17** "Nami Thum üng, 'Ai pi cangki ti ksing vaia saksi nghngih hlüki," ti lü, ng'yuki. **18** "Kei kamäta ngthu ka saksiki, Pa na tüih lawki naw pi ka mawng saksiki," ti lü a jah msang. **19** Acunkäna amimi naw, "Na Pa hawia ni?" ti lü ami kthäh. Jesuh naw, "Nangmi naw kei am na ksing uki, ka Pa pi am ksing uki. Kei nami na ksing üng ka Pa pi nami ksing khai," a ti. **20** Acuna ngthu cun Temple k'uma khawthem petnaka hnüna a jah mtheia kyaki. Cunsepi u naw pi akcün am küm law hamkia kyase am man u. **21** Jesuh naw, "Kei naw akcea ka ning jah ceh ta khai; nangmi naw nami na sui hü khaie. Cunüngpi nami mkhyekatnake üng nami thi khaie. Ka cehnaka am cit thei uki," ti lü, a jah mtheh. **22** Judah ngvaie naw, "'Ka cehnaka am cit thei uki," a ti hin amät nghnimei hlü bang se," ami ti. **23** Jesuh naw, "Nangmi ta khawmdek üng nami sängeiki, kei ta khan üngkhyüh ka lawki. Nangmi cun hina khawmdek üngkhyüh nami ngtüi lawkia kya lü, kei ta khawmdek üng am sängei ve ngü. **24** "Acunakyase, 'Nami mkhyekatnake üng nami thi khai' ka ti ni. 'Kei cun Ania Ka Kyaki' ti am nami jum üng nami mkhyekatnake üng nami thi kcang khai," a ti. **25** Amimi naw, "Nang u ni?" ti u se, Jesuh naw "Akcüka nami veia ka pyen khawi cen, **26** nangmia phäha ka pyen vai ja, ka ning

jah mkatnak vai khawhah vek. Na tüih lawki cun ngthungtak üng kümceiki; ani üngkhyüh ka ngjak naküt khawmdek üng ka mtheh khawiki,” ti lü a jah msang be. 27 Jesuh naw ami veia a pyena Paa mawng cun am ngjakya u. 28 Acunakyase, Jesuh naw, “Khyanga Capa nami taih käna, “Kei cun Ania Ka Kyaki’ ti nami ksing law khai. Acun käna, kei naw kamäta ngjak hlüa i am pawh lü, Pa naw a na mtheha mäih cia hina ngthu ka pyenki ti nami ksing law khai. 29 “Na tüih lawki kei üng atänga vek. Kamätca am na hawih. Isetiakyaküing, aläa ania ngjak hlüa ka pawhmsaha phäh kyaki,” ti lü a pyen. 30 Acuna ngthu a pyen ngjakia khyang khawhah naw jumkie. 31 Jesuh naw jumeiki Judahea veia, “Ka ngthu pyen nami ngjak üng, ka xüisawea nami kya kcang khai. 32 “Ngthungtak nami ksing üng, ngthungtak naw ning jah lätsak khai,” a ti. 33 Amimi naw, “Abrahama mjüa kami kyaki, tuh vei căpa usüma mpyaa am thawn khawi u nawng, ‘Lätlangnak nami yah khai’ ti hin, i na tinak ni?” ti lü ami kthäh betü. 34 Jesuh naw, “Akcanga ka ning jah mthehki: mkhyekatnak pawhki naküt cun mkhyenaka mpyaa kyaki. 35 “Mpya cun ima asäng ni a ve khawi; capa ta angläta ima ve khawiki. (aiōn g165) 36 “Acunakyase, Capa naw mpya üngkhyüh a ning jah mhlät üng, nami lät kcang khaie. 37 “Abrahama mjüa nami kyaki ti ka ksingki. Acunsepi, na hnim khaia nami bü hin, keia mtheimthangnak am nami dodangeia phäha kyaki. 38 “Ka Paa na mhnuh naküt ka pyenki. Acunüing pi nangmi naw nami paa ning jah mtheh nami pawhkie” a ti. 39 Amimi naw, “Keimia pa ta Abraham” ami ti. Jesuh naw, “Abrahama caea nami kya üng Abrahama a awmiha mäiha nami awmih khai sü. 40 “Pamhnama veia ngthungtak ka ngjak naküt ning jah mtheh ngü se, nami na hnim hlüki. Abraham ahikba am ve khawi naw. 41 “Nangmi hin nami paa vea mäiha

nami awmki he ni," a ti. Amimi naw, "Pamhnam dāk ni kami pa, ania jah ca kchang ni," ami ti. **42** Jesuh naw, "Pamhnam nami Pa ani üng nami na mhläkphya na khai sü; Pamhnam üngka naw va ka lawki, kamäta ngaiha ka lawkia am ni, ani naw a na tüih law ni. **43** "Ise ka pyena suilam am nami ngjakyaki he ni? Ka ngthu pyen am nami ngaih hlüa phäh, am nami ngjakkyu u ni. **44** "Nangmi cun nami pa Khawyama canaa nami kyaka phäh, nami paa ngjak hlü bi vai ni nami mlung ngaih. Khawyam cun akcüka khyüh khyang k'hnima kyaki. Ngthungtak am vekia kyase, ngthungtak üng am xüngsei. A ngthuei üngpi, hleihlak lü hleihlaknaka pa a thawna phäh, amät am ngkäki va anaküt biloki. **45** "Ngthungtak ka pyena phäh, nangmi naw am nami na jumki. **46** "Ka mkhyekatnak mdang thei khai u nami veki ni? Ngthungtak ka pyen üng nangmi naw ise am nami na jumkie ni? **47** "Pamhnam üngkhyüh ngtüiki naw Pamhnama ngthu ngai khawiki, nangmi cun Pamhnam üngkhyüh am nami ngtüikia kyase Pamhnama ngthu am nami ngaiki," a ti. **48** Judahe naw, "Nang Samarih khyang, khawyaia venaka kya veki kami ti hin am kami cangki aw?" ami ti. **49** Jesuh naw, "Khawyaia venaka am kya nawng. Ka Pa ka leisawngki, cunüng pi nangmi naw am na leisawng ve uki. **50** "Kei naw ta kamät ami na leisawngnak vai am sui veng; acun suihjap lü keia phäh cijangki mat veki. **51** "Akcanga ka ning jah mthekki: ka ngthu ngaiki naküt isüm käh thi khai," a ti. (aiōn g165) **52** Judahe naw, "Khawyaia venaka na kyak hman tuh ni kami ksing ve u. Abraham ja sahma he pi thi päng u se, nang naw 'Na ngthu ngaiki naküt isüm käh thi khai' ti veki. (aiōn g165) **53** "Kami pu, Abraham kthaka na däm bawki aw? Ani pi thi pängki, sahma he pi thi pängki he. Namät hin ua na ngaieiki ni?" ami ti. **54** Jesuh naw, "Kamät ka mhlünmtaiei

üng, ia käh ka mawng khai. 'Kami Pamhnam,' nami tia, ka Pa naw na mhlünmtaiki ni. 55 "Nangmi naw ani am ksing khawi uki. Cunüng pi, kei naw ta ani ka ksingki. 'Ani am ksing nawng' ka ti üng nangmia mäiha ka hleihlak hngakia kya khai. Acunakyase, ani ksing lü, a mthet ka ngjaki. 56 "Nami pa Abraham naw, ka law vaia khawmhnüp a hmuh vaia phäh jekyaiki. Acunüng, hmu law lü je khütki," ti lü, a jah msang. 57 Judahe naw, "Na kum mhmakip pi am law ham lü, Abraham na hmuki pängki aw?" ami ti. 58 Jesuh naw, "Akcanga ka ning jah mthetki: Abraham am a ve ham üng, ka vek," a ti. 59 Ami vawihnak vaia lung jah loei u se, Jesuh cun ngthup lü, Temple üngkhyüh akcea citki.

9 Jesuh lama a ceh k'um üng, a hmi law üngkhyüh a mik müki khyang mat a hmuh. 2 Axüisawe naw, "Saja aw, a mik müa hmiki hin ua mkhyenaka phäha ni? Amäta mkhyenaka phäh aw, a nupaa ani mkhyenaka phäh aw?" ti lü, ami kthäh u. 3 Jesuh naw, "Amäta mkhyenaka phäh am ni, a nupaa mkhyenaka phäha pi am ni. Ani üng Pamhnama johit khyange naw ami hmuh vaia phäha ni. 4 "A mhnüp ham üng na tüih lawkia khut mi pawh khai. U naw pi khut am a binak theia mthan pha law hlüki. 5 "Khawmdeka khana ka vea küt üng khawmdeka kvaia ka kyaki," ti lü, a jah msang. 6 Acukba a pyen käna, mdek üng a mci msawh lü, a mci am mdek mthaü lü acun am a mikmüa mik a jut. 7 A mikmü üng, "Cit lü Silawng Tuili üng va hmaieia," a ti. (Silawng ti cun "Tüih" tinak ni) Acunüng, cit lü va hmaiei se a mik vai law beki. 8 A impei locenge ja, ahlana täei se hmu khawikie naw, "Hin hin ngaw lü täei khawiki am niki aw?" ami ti. 9 Avang naw, "Acun ni" ami ti. Avang naw, "Acun ta am ni" a tängpüi ni" ami ti. Amät naw, "Kei acun ni" a ti. 10 Amimi naw, "Na mik ihawkba vai beki?" ami ti. 11 Ani naw, "Jesuh ami ti naw mdek

mthaü lü, ka mik üng jut lü, 'Silawng Tuilia va cit lü va hmaieia' ti se, cit lü hmaiei ngü se ka mik vai law beki," a ti. 12 "Ani hawia vekni ni?" ti lü a mi kthäh üng, ani naw "Am ksing veng" a ti be. 13 A mik mü khawikia khyang cun Phariseea veia ami cehpüi. 14 Jesuh naw mdek mthaü lü a mik a vaisak bea mhnüp cun Sabbath mhnüpa kyaki. 15 Pharisee naw, a mik a vai law bea mawng kthäh u se, ani naw, "Lawk am ka mik na nawi se, hmaei lü, ka hmu law be theiki ni," a ti. 16 Pharise avang naw, "Acuna khyang naw Sabbath am a jeiha phäha, Pamhnama üngkhyüh lawki ta am ni khü vai," ami ti. Avang naw, "Khyangka naw ihawkba hina mäih müncanksee jah pawh khawh khai aw?" ami ti. Phariseea ksunga ngtainak ve lawki. 17 Acun käna, amikmü üng, "Na mik a vaisak bea phäha, nang naw ihawkba ani na ngaiki ni?" ti u lü, ami kthäh betü üng, "Ani cun Sahma ni" a ti. 18 Judah ngvaie naw, a mik vai law bekia nu ja pa, am ami jah khü ham veia, amikmü khawiki vai law beki ni tia mawng am kcang na u. 19 A nu ja a paa üng, "Hin hin nami ca, amikmüa hmi lawki nami ti khawi am niki aw? Ihawkba atuh hmu law be theiki ni?" ti u lü, ami jah kthäh. 20 A nu ja pa naw, "Hin kami ca ti kami ksingki, amikmüa hmi lawki ti pi kami ksing. 21 Cunsepi, ihawkba atuh hmu law beki ti am kani ksingki, hmuhsak beki pi am ksing ve ning. Amät kthäh ua; khyang teh lawki; amäta mawng cun amät naw pyen se," ti ni lü, ani jah msang. 22 A nu ja pa naw Judah ngvaie ami jah kyüha phäha acukba ani pyena kyaki. Am acun ham üng pi, "Ani cun Mesijah ni" tiki naküt cun sinakok üngkhyüh ksät vaia ami mkhyäp thüpthüpa kyaki. 23 Acunakyase, a nu ja pa naw, "Khyang teh lawki, amät kthäh ua" ani tia kyaki. 24 Anghngihnaka amikmüa hmi lawki cun khü betü u lü, "Pamhnama veia akcang ka pyen khai tia sitih taa, nang

ning mdaw beki cun khyangka ti kami ksingki ni,” ami ti. **25** Ani naw, “Khyangka a ni ja am a ni am ksing nawng. Mat ka ksing cun ahlana ka mik mü khawiki, tuh ka hmu law beki,” ti lü, a jah msang. **26** Amimi naw, “Na khana i ja a pawh? Na mik ihawkba ja a vaisak be?” ti lü, ami kthäh. **27** Ani naw, “Cükta üng ka ning jah mtheh päng, am nami na ngai hlüki. Ise nami ngja hlü betükie ni? Nangmi pi axüisaw hea nami thawn hngaa nami yüki aw?” ti lü, a jah msang. **28** Amimi naw ksekha na u lü, “Nang hin ania xüisawa na kyaki ni, keimi ta Mosia axüisaw he ni. **29** “Pamhnam naw Mosi ngthuhei püiki ti kami ksingki, cunüngpi Jesuh hawia ka naw lawki ti am ksing u nawng,” ami ti. **30** “Ani naw ka mik vaisak be kyaw sepi, ani hawia khyüh lawki ti am nami ksing hin müncankse ni. **31** “Pamhnam naw khyangkaa ngthu am ngai khawiki ti mi ksingki. Acunsepi, au naw pi Pamhnam mhläkphya na lü a ngjakhlü a pawh üng Pamhnam naw ngaih pet khawiki. **32** “Khawmdek a ngtüi üngkhyüh, a mikmüa hmi lawki vaisak be ve u, tia u naw am mi ngja khawi. (aiōn g165) **33** “Hin hin Pamhnam üngkhyüh lawki am a ni ta, i am pawh khawh,” ti lü, a jah msang. **34** Amimi naw, “Na hmi law üng, mkhyenake am hmi law lü, na jah mthei lawki aw?” ti u lü, msangkie naw, Sinakok üngka naw ami ksät u. **35** Ksätkie ti Jesuh naw ksing lü hmuki naw, “Khyanga Capa na jumki aw?” ti lü a kthäh. **36** Ani naw, “Bawipa aw, ka jum law vaia, ani u ni na mtheha?” a ti. **37** Jesuh naw, “Ani na hmu päng ni, atuh ning ngthuheipüiki hin ani ni,” a ti. **38** Ani naw, “Bawipa aw, jum veng,” ti lü, Jesuh hjawkhahki. **39** Jesuh naw, “Ngthumkhyah khaia hina khawmdek khana ka lawki, amikmüea mik vai be lü, a mik kvaiea mik a münak vaia ka lawki ni,” a ti. **40** Ahlawnga vekia Pharisee naw, acun ngja u lü, “Keimi pi kami mik mü hngaki aw?” ti lü, ami kthäh u. **41**

Jesuh naw, “Nami mik a mü üng mkhyenak am ta uki. Acunsepi, atuh ‘Kami mik vaiki’ nami tia phäh nami mkhyekatki” a ti.

10 Jesuh naw “Akcanga ka ning jah mthehki: to ngvawng mkawt üng käh lut lü, akce üngka naw kai lü lutki cun mpyukeiea ja tome manei hlükiea kyaki. **2** “Mkawt üng lutkia khyang cun toksäma kyaki. **3** “Mkawt mtät naw ani cun mkawt nghmawn pet se, toe naw a kthai ksing khawikie; amäta toe ami ngming phähphäh am jah khü lü kpunga jah ceh püi khawiki. **4** “Kpunga a jah khü üng, ami hmaia cit lü lam jah msüm se ani cun läk khawikie. Isetiakyaküng, a kthai cun a toe naw ksingki he. **5** “Acunsepi, khyang kce cun a kthai am ami ksinga kyase, am läk u, dawngin ta khaie” a ti. **6** Ahina msuimcäpnak Jesuh naw jah mtheh se, i a ti hlü hman am ksing u. **7** Acunüng, Jesuh naw, “Akcanga ka ning jah mthehki: kei cun toe phäh mkawta ka kyaki. **8** Keia hmaia law maki naküt cun mpyukei ja tome manei hlükiea kyaki he, to naw pi a kthai am jah ngja. **9** “Kei mkawta ka kyaki. Kei üngkhyüh lutki naküt naw küikyanak yah khai; a k’uma lut lü, akpunga lut law lü, a ei vai hmu khai. **10** “Mpyukei cun mpyu khai, hnim khai ja kpye khaia va law khawiki. Kei cun xünnak ami yahnak vai daka am kya lü kümkawikia xünnak ami yah vaia phäha ka lawki ni. **11** “Kei toksäm kdawa ka kyaki; toksäm kdaw naw toea phäha a sak tawn khawhki. **12** “Toksäm am niki, ami ngvaha toksäm naw mhnge law se a hmuh üng toe jah hawih lü jah dawng ta se, mhnge naw toe jah hutei lü jah kpyang khawiki. **13** “Ami ngvaha toksäm cun ngvaha kyase, toe am jah cäi na lü jah dawng taki. **14** “Kei cun dawkia toksäm ni. Pa naw na ksing se kei naw pi Pa ka ksinga mäiha, ka toe ka jah ksingki. Ka toe naw pi na ksingki he. “Ami phäha ta ka thih khawhki. **16** “Ahina to ngvawnga k’uma am vekie toe pi ka jah

ta hamki. Acun he pi ka jah lawpüi khai. Acun he naw pi ka kthai ngai u se, to pä mat, toksäm mat däka kya law khai. 17 “Kei naw ka sak tawn lü, xünnak ka yah be khaia kyase, Pa naw na mhläkphyanaki. 18 “U naw ka sak am lak thei. Kamäta hlüeia ka sak ka pet ni. Ka sak cun pe lü, ka loei be khawhnaka khyaibahnak ka taki. Ahina ngthupet hin ka Paa veia ka yaha kyaki,” a ti. 19 Acuna ngthua phäha Judahea ksunga ngtainak ve lawki. 20 Aknung bawk naw, “Ani üng khawyai umki ni, yawki ni; ise a ngthu nami ngaiki ni?” ami ti. 21 Avang naw, “Khawyaia venak naw ahin he am jah pyen thei. Khawyai naw ihawkba amikmüe jah vaisak be khawh khai ni? ami ti. 22 Khawksik khya üng Jerusalem mlüh Temple Kainaka Pawi vek. 23 Jesuh cun Temple k'um, Solamon Luhnak üng ve hlü se, 24 Judahe naw a peia ngbäm law u lü, “Am ngsingngkyaikia i vei na ve ham khai ni? Mesijah na kyak üng angsinga jah mtheha,” ti lü kthähkie. 25 Jesuh naw, “Ka ning jah mtheh päng ni, am nami jumki; ka Paa ngming am khut ka pawhe cun ka saksie ni. 26 “Acunsepi, ka toea am nami nia phäh, am na jum uki.” 27 “Ka toe naw ka kthai ksing khawikie, kei naw jah ksing ngü se, na läk law khawikie. 28 Amimi üng angsäia xünnak ka jah pet, i tia pi am thi u. Amimi cun u naw pi am na jah hutei thei u. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 “Amimi na jah pekia ka Pa cun anaküta kthaka hlüngtai bawki; u naw pi Paa kut üngka am loei thei. 30 “Kei ja ka Pa cun mata kani kyaki,” a ti. 31 Judahe naw ami khawngnak vaia lung loei betükie. 32 Cunsepi Jesuh naw jah msang lü, “Nami hmuha Pa naw a na pet khut akdaw khawhah ka pawhki ni, ia phäha lung am nami na khawng hlüki ni?” a ti. 33 Judahe naw, “Khut akdaw na pawha phäha lung am kami ning khawng hlüki am ni. Pa na pyenkse ja, nang nghngicim khyanga kya kphei lü Mhnama na

ngsuieia phäh ni," ti lü, ami msang. **34** Jesuh naw, "Namimäta Thum üng, 'Nangmi cun mhnamea nami kyaki ka ti' ti lü am ng'yuk mä? **35** "Cangcima pyen naküt cun anghläia cangki ti mi ksingki. Pamhnam naw mhnamea a jah sua khyange üng a ngthu jah peki. **36** "Pa naw mcawn lü khawmdek khana a na tüih law kei naw, 'Kei Mhnama Capa ka tia phäha, 'Mhnam na pyenkseki' nami na tinaki aw? **37** "Ka Paa ngjak hlü am ka pawh üng, käh na jum kawm uki. **38** "Acunsepi, ka Pa a khut ka pawh üng ta, kei am nami na jum üng pi, Pa kei üng a ve ja Pa üng kei ka vea mawng ahun nami ksing hin anglät cäng khaia, ka pawhmsahea hleng ta nami jum vai sü" ti lü, a jah msang. **39** Jesuh man khaiea ami bü be kyaw, acunsepi, ami kut üngka naw lätei betüki. **40** Jordan Mliktuia caye, Johan naw akcüka Baptican a jah petnak da cit lü acuia vek. **41** Khyang khawkän a veia law u lü, "Johan naw müncankse i am pawh; acunsepi Johan naw hina mawng a pyen naküt cang ve" tikie. **42** Acunüng, acuia khyang khawkän naw Jesuh jumkie.

11 Lazaruh ngmingnaki am khyaihki cun Bethanah mlüha vek. Acuna Bethanah mlüh cun Mariah ja a na Matah ami venaka kyaki. **2** Hina Mariah cun (A na Lazaruh am khyaihki) ksi ng'ui am Jesuh jut lü a khaw a lusam am xuh petki. **3** Lazaruha ci xawi naw, "Bawipa aw, na mhlänak na püi am khyaih ve" ti lü Jesuh ani cük. **4** Jesuh naw acun ksing lü, "Acuna natnak cun thihnak vaia natnak am ni; Pamhnama hlüngtainak a ngdangnak vaia kyaki ni, ahina phäha Pamhnama Capa a ngming hlüngtai khai" a ti. **5** Jesuh naw Matah, a na Mariah ja Lazaruh cun aktäa jah mhläkphyanaki. **6** Acunakyase, Lazaruh am khyaihki ti a ngjak käna pi am cit lü, a venaka mhnüp nghngih ve hamki. **7** Acun käna, axüisaw hea üng, "Judah khawa mi cit be vai u" a ti. **8**

Axüisawe naw, “Rabbi, ahlana Judahe naw lung am ning khawng hlükie; acuia na cit hlü betüki aw?” ami ti. 9 Jesuh naw, “Khaw mhnüp mat üng naji xaleinghngih lawki, am niki aw. Mhnüpa cit hükia khyang ta khawmdeka kvai hmuh lü am ngsukngvân khawi. 10 Acunsepi, mthana a ceh hü üng akvai am vekia kyase, ngsukngvänei khawiki” ti lü, a jah msang. 11 Acun a pyen päng ja, “Mi püi u Lazaruh ipki; ipki mtho be khaia ka cit khai” a ti. 12 Axüisawe naw, “Bawipa aw, a ih üng ta daw law be khai ni” ami ti. 13 Jesuh naw a thiha mawng a pyen kyaw, amimi naw ipei sawxatkia ami ngaih u. 14 Acunakyase, Jesuh naw, “Lazaruh thiki” ti lü angsinga a jah mtheh. 15 “Acuia am ka ve hin nami jumnak vaia, nami phäh ka jeki; acunsepi a veia mi cit vai u” a ti. 16 Thomah (Angphia ami sui) naw a püi he üng, “A thihnak üng thi hnga khaia, Saja am atänga mi cit vai u” a ti. 17 Jesuh a pha law üng, Lazaruh ami k’uhnak mhnüp kphyü law päng se a hmuh. 18 Bethanah mlüh cun Jerusalem mlüh üngkhyüh mäng nghngih bang thuki. 19 Ani be thi se, Judahe cun naw jah mbawikyahpüi khaiea Matah ja Mariha veia lawkie. 20 Matah naw Jesuh pha law hlüki ti a ngjak üng do khaia citki. Acunüng Mariah cun ima a na vek. 21 Matah naw Jesuh üng, “Bawipa aw, ahia na vea ta ka be am thi khai sü. 22 “Tuh pi Pamhnama veia na kthäh naküt Pamhnam naw ning pe khai ti ka ksingki” a ti. 23 Jesuh naw, “Na be tho law be khai” a ti. 24 Matah naw, “Akpäihnaka khawmhnüp üng tho law be khai ti ka ksingki” a ti. 25 Jesuh naw, “Kei hin thawhna be ja xünnaka ka kyaki ni. Kei na jumeiki naküt cun xüng khai, a thih üngpi angsäia xüng khai; 26 xüng lü, kei na jumki naküt cun itüha pi am thi ti u. Ka pyen na jumki aw?” a ti. (aiōn g165) 27 Matah naw “Bawipa aw, jum veng. Nang cun khawmdeka law khaia Mesijah, Mhnama Capaa na

kyaki ti jum veng” a ti. **28** Acukba a pyen päng ja Matah cit lü a ci Marih anghmüa khü lü, “Bawipa pha law lü ning khü ve” a ti. **29** Marih naw a ngjak ja tho law ngxit lü Jesuh hmuh khaia citki. **30** Jesuh cun ngnam k'uma am lut law ham lü, Matah naw a va hmuhnak, a venaka ve hamki. **31** Im k'uma mbawikyahpüi u lü awmki hea Judahe naw Marih angxita tho law lü va kco se ami hmuh üng, lungdüa kyap khaia cit hlükia ngai lü läki he. **32** Marih cun Jesuha venaka a va pha üng, a hmuh ja a khaw kunga kawp lü, “Bawipa aw, hia na vea ta ka be am thi khai sü” a ti. **33** Mariha kyah ja läk lawkiea kyah a hmuh üng Jesuha mlung aktäa na lü pukseki. **34** Jesuh naw, “A yawk hawia nami tak ni?” a ti. Amimi naw, “Bawipa aw law lü teng lawa” ami ti. **35** Jesuh naw hmu lü kyapki. **36** Judahe naw, “Teng u, Lazaruh ihlawka a mhläkphyanak ni” ami ti. **37** Acunsepi avang naw, “Hin, amikmü pi vaisak beki am niki aw. Lazaruh pi käh thi khaia am pawh theiki aw?” ami ti. **38** Jesuh aktäa pukse lü, ng'ui hnün da lawki. Acuna ng'utnak cun mdek khüia kya lü lung am ami khaih. **39** Jesuh naw, “Lung loa” a ti. Thikia a ci Matah naw, “Bawipa aw, a thihnak mhnüp kphyü law pängki, tuh ta thu päng khai ni” a ti. **40** Jesuh naw, “Na jum üng Pamhnama hlüngtainak na hmu khai, ti lü am ka ning mthet pängki aw?” a ti. **41** Lung lo u se, Jesuh naw khana jeng mang lü, “Ka Pa aw, ka ngthu na ngaiha phäh, ning je na veng, **42** “Aläa ka ngthu na ngai khawiki ti ksing veng; acunsepi hin üng veki khyange naw kei hin nang naw na na tüih law ti ami jumnak thei vai ka pyen ni” a ti. **43** Acukba a pyen päng ja, “Lazaruh, lut lawa” ti lü, angsanga ngpyangki. **44** Akthi cun a kut khaw hlawpnaka jih ja a hmai hlawpnaka jih mahmaha lut law se Jesuh naw, “Sut u lü, cehsak ua” a ti. **45** Marih vepüikiea Judah avang naw Jesuha bilawh hmu u lü

Jesuh jumkie. 46 Acunsepi avang ta Phariseea veia cit u lü, Jesuh naw a pawhmsahe ami jah va mtheh. 47 Ktaiyü ngaiaie ja Pharisee naw Kawngci ngaiaie jah ngkhämpüi u lü, "Ihawkba mi pawh khai? Hina khyang naw müncanksee khawhah pawh ve. 48 Ahikba mi hawihin üng ta, khyang naküt naw ani jum law u se, acunüng, Romah ngaiaie naw mi Temple ja mi khyangmjü jah kpyükpye law khaie ni" ami ti. 49 Ami hlawnga ka khyang mat Kaiphah, acuna kum üng Ktaiyü Ngvaisäih naw, "Ise nami yawkie ni, 50 mi khyangmjü naküt a pyüpye kthaka khyang mat a thih hin daw bawki ti am nami ksingki he aw" a ti. 51 Acuna ngthu cun amät naw mhnün lü a pyen sawxat am ni. Acuna kum üng Ktaiyü Ngvai säiha kyase, Jesuh cun Judah khyang mjüea phäh a thih vaia mawng malam a pyena kyaki. 52 Acuna khyange daka phäh am ni lü, khawmdeka khana ngpyeng hükia Pamhnama khyange cun pumsa mata a jah mkhämna be vai phäha pi kyaki. 53 Acuna mhnüp üngkhyüh Judah ngaiaie naw Jesuh hnim khaia cengkie. 54 Acunakyase, Jesuh cun Judahea khaw ksunga angdanga käh citcawn hü ti lü, acun üngka naw mkyangkhwaw, mlüh mat Epharam ami tia citeiki. Acua axüisaw he am awmki he. 55 Judahea Lätnak Pawi cäh law se, khyang khawkän ami khaw üngka naw Jerusalem mlüha amimät naw khawning ngcingcailhna pawi am a pha law ham üng bi khaiea jeng citkie. 56 Jesuh sui hü u lü, Temple k'uma ngkhäm u lü, "Pawi pawhnaka am law khai aw, ihawkba nami ngaiki ni?" ti lü ami püi kthäkie. 57 Ktaiyü ngaiaie ja Pharisee naw, Jesuh ami mannak thei vaia, au pi, a venak ksingki naw a pyen vaia ami jah mtheh.

12 Lätnak Pawi a phanak vai a mhnüp khyuk üng, thi se a mthawh be Lazaruha venak, Bethanah mlüha Jesuh pha lawki. 2

Acuia Jesuha mü ei vai buh pyangnaka Matah naw jah kpüiki.
Acuia Lazaruh pi Jesuh am atänga ngaw hngaki. 3 Marih naw
aktäa a phu küikia natuh ksi ng'ui liter uma cäpcäp lawpüi lü,
Jesuha khaw jah buiki naw a lusam am a xuh pet. Acuna ksi
ng'ui cun im k'um naküt üng ng'uiki. 4 Acunsepi, axüisaw he
üngka mat, Judah Iskarot, Jesuh phyahei khai naw, 5 "Hina ksi
ng'ui hin, ise ngui phya kthuma jawi lü, msih mpyaki he üng am a
jah pet ni?" a ti. 6 Msih mpyaki he a jah mpyeneia phäh acukba
a pyen am ni, khyang mpyukeia a kyaa thea, nguiip cüm lü, a
k'uma ngui a lawhei khawia phäha kyaki. 7 Jesuh naw, "Hawih
ua, ka ng'utnak mhnüpa phäh pawh se. 8 "Msih mpyaki he cun
aläa nami hlawnga awmki he ni. Kei cun aläa nami hlawnga
ka ve khaia am kya" a ti. 9 Jesuh Bethaniha vekti ti Judahe
naw ksing u lü, ami lawsih. Jesuh däk lawsihkie am ni, thihnak
üngka naw a mthawh be Lazaruh pi ami hmuh hlüa phäha kyaki.
10 Ktaiyü ngvaie naw Lazaruh pi ami hnim vaia cengkie; 11
Lazaruha phäha Judah khyang khawhah naw jah hawih u lü,
Jesuh ami juma phäha kyaki. 12 Angawi üng, Lätnak Pawia
lawkia khyangpänu naw Jesuh Jerusalema law hlüki ti ami ksing
üng, 13 nghleng hnahe jah kcüngel lü do khaia cit u lü, "Hosana,
Bawipa ngming üng lawki Pamhnam naw dawkyanak pe se!"
Pamhnam naw Isarelea sangpuxang dawkyanak pe se" ti lü
ngpyangkie. 14 Jesuh naw sanghngaksaü hmu lü, acuna khana
ngcumki. Cangcim üng ang'yuka mäiha, 15 "Zion mlüh aw, käh
kyüheia; Tenga sanghngaksaüca üng cum lü, na sangpuxang
law ve." 16 Asüa ta axüisaw he naw am ksing u. Acunsepi Jesuh
mhlünmtai a ni üng, Jesuha mawng cangcim naw a pyen ja ania
phäh ahikba ami bilawhe ti cun süm law bekie. 17 Lazaruh,
ng'utnak üngka naw a khü be, thihnak üngka a mthawh be üng,

a peia awmki hea khyange naw pi a mawngma pyenkie. **18** Acunakyase, khyange naw pi a na do u lü ümhlamkie. Acukba müncanksee jah pawhki ni ti ngjakie. **19** Pharisee amimät naw, “Teng u, i am mi pawh khawhki, khawmdek avan naw a hnu läk päng ve” ami ti. **20** Pawia Pamhnam hjawkhah khaia Jerusalem mlüha jeng citkie üng Krike avang pi cit hngakie. **21** Acun he cun Philipa (Kalile hne Bethsaida mlüha ka kyaki) veia law u lü, “Saja aw, Jesuh kami hmu hlüki” ti lü ami nghuinak. **22** Philip naw Andru mthekh law se ani nghngih naw Jesuh üng ani va mthekh. **23** Jesuh naw jah msang lü, “Khyanga Capa a hlüngtainak vai akcün pha law ve. **24** “Akcanga ka ning jah mthekhki: cangmci mdek üng am kya lü am a thih üng mäei khawiki. A thih üng va khawhaha ngtheipai law be khawiki. **25** “A xünsak mcehnaki naküt naw a xünsak mkhyüh khai. Hina khawmdek khana a xünsak hnengki naw angsäia xünnak yah khai. (aiōnios g166) **26** “Ka khut pawh hlüki naküt naw na läk law se; ka khut pawhki cun ka venaka ve hnga khai. Ka khut pawhkie khyang cun Pa naw mhlünmtai khai. **27** “Atuh hin ka mlung khuikha ve. I ka pyen khai ni? ‘Ka Pa aw, hina kcün hin ka khana käh kpha lawa, ka ti khai aw? lakyasepi, ahina khuikhatnak khamei khaia ni, ka law. **28** “Ka Pa aw, na ngming hlüngtai se” a ti. Acunüng, “Ka mhlünmtai pängki, ka mhlünmtai betü khai” tia kthai khankhaw üngka naw a ngjak. **29** A peia ngdüikia khyange naw ngja u lü, “Khaw nghmümüki ni,” ti u se, avang naw, “Khankhawngsä naw ngthuhei püiki ni,” ami ti. **30** Jesuh naw, “Acuna kthai cun ka phäha ngthang lawkia am ni, nangmia phäh ni. **31** “Tukbäih hina khawmdek ngthumkhyahnaka kcüna kyaki. Tukbäih hina khawmdek ukia sangpuxang cun ksäta kya khai. **32** “Kei, mdek üngka naw khana a na taih law üng, khyang naküt ka veia ka jah

kaih khai" a ti. **33** Acuna ngthu cun a thih vai ksingnak vaia a pyena kyaki. **34** Khyang he naw, "Mesijah cun angdäia ve khai ti mi Thum üng kami hmuki. Nang naw, 'Khyanga Capa mdek üngka naw khana taiha kya khai' na ti hin, i ni? Acuna Khyanga Capa cun u ni?" ti u lü, ami msang. (aiōn g165) **35** Jesuh naw, "Akvai asäng nami hlawnga ve ham ve. Akvai a ve k'um üng cit hü ua, am ani üng ta nghmüp naw ning jah kpha law khai ni. Nghmüp üng cit hüki naw a cehnak am ksingei khawi. **36** "Akvai a ve ham üng akvai jumei ua, akvaia canaa nami kya khai" a ti. Acun a pyen päng ja Jesuh cit lü, am ami hmuhnak vaia ngthupei. **37** Ami maa müncanksee khawkän pawh sepi Jesuh am jum u; **38** Sahma Hesajah naw a na pyen: "Bawipa aw, kami pyena ngthu u naw jumki ni? Bawipa naw ua veia a johit mdanki ni?" tia ngthua kümnak vaia kyaki. **39** Acuna thea am jum u se, sahma Hesajah naw pyen lü, **40** "Pamhnam naw ami mik a jah müsak, ami mlung jah nghlängsak se, acunüng ami mik naw am hmuh thei, ami lu pi cing se, ka jah mdaw be vaia, ka veia am nghlat law be thei u, ti lü Pamhnam naw pyenki" a ti. **41** Hesajah naw Jesuha hlüngtainak hmu lü ania mawng cun a pyena kyaki. **42** Acunsepi, Judah ngvaie üngka khawkän naw Jesuh jumkie. Pharisee naw sinakoka k'um üngkhyüh ami jah ksät vai kyüh u lü am phyeu u. **43** Mhnama jah mhlünmtaia kthaka khyanga jah mhlünmtai ami jawngnaka phäh ni. **44** Jesuh naw, "Kei na jumki naküt cun naw, kei däk na jumki am ni, na tüi lawki pi jumki ni. **45** "Kei na hmuki cun naw, na tüi lawki pi hmuki ni. **46** "Khawmdek vaisak khaia ka lawki ni, kei na jumki naküt cun nghmüp üng am ve ti. **47** "Ka ngthu pyen ngja lü am jum u sepi, kei naw ngthu am jah mkhya pet nawng. Khawmdek ngthumkhyah khaia ka lawki am ni, khawmdek küikyan khaia va ka lawki. **48** "Kei na ma

lū ka ngthu pyene am ngaiki naw ngthumkhyah pet khai mat taeiki. Ka ngthu pyen, acuna ngthu naw akpāihnaka mhnüp üng ngthumkhyah pet khai. **49** “Kamät naw khyaihnak am ka pyen am ni; Pa na tüih lawki naw ka pyen vai ja ka sang vai ngthu a na pet ni. **50** “Ania a na peta ngthu cun anglät xünnaka kyaki ti ka ksingki. Acunakyase, ngthu ka pyen naküt cun Pa naw a na mthēh naküta kyaki” ngpyang lū a pyen. (aiōnios g166)

13 Lätinak Pawi a pha vai mhnüp mat a hlü ham üng, Jesuh naw hina khawmdek ceh ta lū Paa veia a cehnak vai kcün pha lawki ti ksingki. Hina khawmdeka vekie a khyange cen alāa jah mhlākphyanak lū adüt vei cāpa jah kphyanaki. **2** Jesuh ja axüisaw he naw mü buh eikie. Sihmona capa, Judaha mlung k’uma, Jesuh phyehēi khaia khawyai naw a mhlawmcawk pänga kyaki. **3** Pa naw ahmäi a mhjum ja Mhnam üngkhyüh law lū Pamhnama veia cit be khai ti cun Jesuh naw ksingki. **4** Acunakyase, buh capawi üngka naw tho law lū a jih ngvaih sut lū ngxuheinak jih a vawh. **5** Kbe ksung üng tui kyäi lū axüisaw hea khaw jah mthih pet lū a jih vawh am a jah xuh pet. **6** Sihmon Pita veia a pha law üng, “Bawipa aw, ka khaw na na mthih hlü petki aw?” a ti. **7** Jesuh naw, “Tukbäih i ka pawhmsah ti am ksing hamki; acunsepi, tuha ta na ksing law khai ni” ti lū a msang. **8** Pita naw, “Ka khaw käh na mthi sümsüm khai” a ti. Jesuh naw, “Na khaw am ka ning mthih pet üng ta keia hnukläka am kya tiki” a ti. (aiōn g165) **9** Sihmon Pita naw, “Bawipa aw, acun ani üng ta ka khaw däk am ni lū ka kut ja ka lu pi na mthih peta” a ti. **10** Jesuh naw, “Tui nghlawk pängki naküt ngcimki ni, i a mthih vai am hlü, a khaw däk ni a hlü. Nangmi avan ngcimcaih päng ve uki, acunsepi am ngcimcaih hamki mat ve ve” a ti. (**11** U naw jawiei khai a ksing pänga phäha, “Nami van nami ngcimki, lüpi

am ngcimki mat nami ksunga vekî” a ti.) 12 Ami khaw jah mthih pet lü, a jih ngvaih be lü, ngaw beki naw, “Nami khana ka pawh hin asuilam nami ksingki aw? 13 “Nangmi naw Saja aw, Bawipa aw nami na ti na khawiki. Nami cangki, ka kya kungki. 14 “Kei nami na Bawipa ja Saja hngawh naw nami khaw ka ning jah mthih pet üng, nangmi pi mat naw mata khaw nami mthih pet vai. 15 “Nami khana ka pawha mäiha nangmi naw pi nami pawh hnga vaia ka ning jah mhnuhki. 16 “Akcanga ka ning jah mtheh ta: mpya cen a mahpa kthaka am däm bawk khawi; ngsäe cun pi jah tüihkia kthaka däm bawkia am kya. 17 “Ahina ngthungtak nami ksingki, nami ksinga mäiha nami xünpüi üng ta ihlawka nami jo sen khai ni. 18 “Nami vana mawng ka pyen am ni. Ka xüe ka jah ksingki. Acunsepi, ‘Kani ei yümki naw am na ngja hlü ve’ ti lü, cangcima kümkawi lawnak vaia kyaki. 19 “Ahin hin am a pha law ham üng, atuh ka ning jah mtheh ni. Acun a pha law üng ‘Kei Ania Ka Kyaki’ ti nami jumnak thei vaia ka ning jah mtheh ni. 20 “Akcanga ka ning jah mthehki: au pi ka tüi law dokhameiki cun kei na dokhameiki ni; au pi ka tüi law dokhamki naw, kei pi na dokhameikia kyaki. Kei na dokhameiki naw pi na tüi lawki dokhamkia kyaki” ti lü a pyen. 21 Jesuh naw acukba a pyen law päng üng a mlung khuikha lü, “Akcanga ka ning jah mthehki: nangmi üngka mat naw na phyehei khai” ti lü a jah mtheh. 22 U a pyennak hman am ksing u lü axüisaw he naw ami püi ci teng lü awmki he. 23 Axüisawe üngka mat, Jesuha kphyanak cun Jesuha peia ngawki. 24 Sihmon Pita naw, “U a pyenak ni, na mtheha” ti lü, a kut am khiktawt hü lü a kthäh. 25 Acuna axüisaw naw Jesuh peia va ngnawn lü, “Bawipa aw, u ni?” a ti. 26 Jesuh naw, “Hina muk mte mcawi lü ka peta khyanga kya khai” ti lü a msang. Muk mte mcawi lü, Sihmona

capa Judah üng a pet. 27 Muk mte a doi ja khawyam a k'uma lutki. Jesuh naw, "Na pawh vai akjanga pawha" a ti. 28 Ei kbe kunga ngawkie naw, i a pyennak ti, u naw pi am ksing u. 29 Avang naw Judah Iskarot naw nguiip a cüma phäh, Jesuh naw, "Hina pawü üng mi summang vai va khyeia a tinak ni, am ani üng khuikha si mpyaki he üng ik'eih jah pea" tikia, ami ngai. 30 Judah naw muk mte lo lü cit ktäihki. Acun cun mthana kyaki. 31 Acukba a ceh käna Jesuh naw pyen lü, "Atuh hin Khyanga Capa mhlünmtaia kya ve. Ani üngkhyüh Pamhnam pi mhlünmtaia kya ve. 32 "Ani üngkhyüh Pamhnama hlüngtainak mdan lü, Pamhnam naw Khyanga Capa pi amät üng mhlünmtai khai. Sängsäng se Pamhnam naw ani mhlünmtai khai. 33 "Ka canae aw, nami hlawnga ka ve vai hin am hjo ti. Nami na sui hü khaie. Acunüng, Judah ngvaie üng, 'Ka cehlak vaia am law thei uki' ti lü ka pyena mäiha atuh pi acukba bäa ka ning jah mthekhi. 34 "Ngthumkhän kthai ka ning jah peki: mat ja mat mhläkphya na ua. Ka ning jah mhläkphyanaka mäiha mat ja mat mhläkphya na u. 35 "Mat ja mat nami mhläkphyanak üng ta, khyang naküt naw ka hnukläke tia ning jah ksing khaie" a ti. 36 Sihmon Pita naw, "Bawipa aw, hawia na cit khai?" a ti. Jesuh naw, "Ka cehlak hlüa nang tuh am law theiki; tuha ta na law thei khai" ti lü, a msang. 37 Pita naw, "Bawipa aw, ise atuh na hlawnga am ka law theiki ni? Na phäha ta thih vai pi am kyüh nawng" a ti. 38 Jesuh naw, "Keia phäha na thih vai akcanga am na kyühki aw? Akcanga ka ning mthekhi: nang naw ainghlüi am khawng ham se, ani am ksing ngü ti lü kthum vei na ngcim khai" a ti.

14 "Käh cäicing pukse ua; Pamhnam jumei ua, kei pi na jumei ua. 2 "Ka Paa ima hnün khawhah vekü, nangmia phäh hnün pyang khaia ka cit khai. Hnün am a ve üng, am a vea mawng

cun ka ning jah mtheh khai. 3 “Cit lü nami phäha hnün ka pyang kána, ka nghlat law be khai. Ka venaka nami ve hnga khaia, ka ning jah la law khai, 4 “Ka cehnak vaia hnün nami ksingki” a ti. 5 Thomah naw, “Bawipa aw, na cehnak vai am ksing ve ung, ihawkba lam kami ksing khai ni” a ti. 6 Jesuh naw, “Kei cun lama ka kyaki. Ngthungtaka pi ka kyaki. Xünnaka pi ka kyaki. Keia thea Pa veia cehnak vaia lam akce am ve. 7 “Kei nami na ksing pängki, ka Pa pi nami ksing khaie; tukbäh üngkhyüh cutei lü ani ksing päng lü hmu päng ve uki” a ti. 8 Philip naw, “Bawipa aw, Pa jah mhnuha, acun ni kami hlüei” a ti. 9 Jesuh naw, “Philip, hi vei nami hlawnga ve ngü se, am na na ksingki aw? Au pi kei na hmuki cun Pa hmuki ni. ‘Pa jah mhnuha’ ise na ti ni? 10 “Kei Pa üng ka ve ja Pa kei üng veki ti, am na jumki aw, Philip? Nami veia ka pyene hin kamäta mhnün ka pyena am ni. Kei üng vekia Pa naw a jah pawha kyaki. 11 “Pa üng kei ka ve ja kei üng Pa veki ti jum ua. Am ani üng ka jah pawhmsahea phäh hleng ta na jum ua. 12 “Akcanga ka ning jah mthehki: au pi na jumki naw ka jah pawhmsahe jah pawh khai; ahina kthaka däm bawkie pi jah pawhmsah law khai. Isetiakyaküng Paa veia ka cit khaia kyaki. 13 “Ka ngming üng ahmäi nami täsam naküt ka ning jah pawh pet khai. Acun cun Pa, Capaa phäh a hlüngtainak vaia phäha kyaki. 14 “Nangmi naw ka ngming üng ahmäi nami täsam üng, nami täsama mäiha ka ning jah pawh pet khai. 15 “Nangmi naw nami na kphyanak üng, ka ngthumkhäne nami jah läk khai. 16 “Pa kthäh ngü se, ani naw ning jah Kpüikpak khai akce ning jah pe khai. Acun naw aläa ning jah vepüi khai. (aiōn g165) 17 “Ani cun Pamhnama mawng ngthungtak pyenki, Ngmüimkhyaa kyaki. Khawmdek khyange naw ani am hmu lü am ami ksinga phäh, ani am doi khawh u. Cunüng pi nami hlawnga ve lü nami k’uma

xüngkia kyase, nangmi naw ta ani nami ksingki. 18 “Ka ceh be üng namimät ka ning hawihin khaia käh ngai ua. Nami veia ka law be khai. 19 “Asäng üng khawmdek naw am na hmu ti; cunsepi nangmi naw ta nami na hmu khai. Kei ka xüngseikia kyase, nangmi pi nami xüng hnga khai. 20 “Acuna mhnüp a pha law üng, kei Pa üng ka ve, nangmi kei üng nami ve ja kei nangmi üng ka ve nami ksing khai. 21 “Au pi ka ngthumkhäne jah yah lü, jah läklamki cun kei na mhläkphyanaki ni. Kei na mhläkphyanaki naküt ka Pa naw mhläkphya na khai. Kei naw pi ani mhläkphya na lü kamät ami veia ka ngdang khai” a ti. 22 Judah (Judah Iskarot am niki) naw, “Bawipa aw, khawmdeka veia am mdan lü, keimia veia namät na mdan vai cun ihawkba ni?” a ti. 23 Jesuh naw, “Kei na mhläkphyanaki naw ka ngthu läklam se, ka Pa naw ani mhläkphya na khai. Ka Pa ja kei a veia law ni lü ani am kani ve khai. 24 “Au pi, kei am na kphyanaki naw ka ngthu am läklam; ngthu nami ngjake hin kamäta ngthu am ni, Pa na tüi lawkia ngthua kyaki. 25 “Nami hlawnga ka ve ham vei ahin he ka ning jah mthehki. 26 “Ning jah Kpüikpak khai, Ngmüimkhya Ngcim, Pa naw ka ngming üng tüih law khai. Ani naw ahmäi ning jah mthei lü, nami veia ka pyen naküt ning jah sümsak be khai. 27 “Dimdeihnak ka ning jah tak hütki; kamäta dimdeihnak ka ning jah peki. Khawmdek naw a peta mäiha ka ning jah peki am ni. Käh cäicing, pukse kyühkyawk ua. 28 ‘Atuh cit kyaw ngü sepi, nami veia ka law be khai’ ka ning jah mtheh nami ngjaki. Nami na kphyanak üng ta Paa veia ka ceh vaia phäh nami je khai. Isetiakyaküng, Pa cun keia kthaka hlüngtai bawkia kyaki. 29 “Ahin a thawnhlawk law üng, nami jumnak vaia; ahin am a thawnhlawk law ham üng, atuh ka ning jah mthehki. 30 “Khawmdek Ukia Mdek bawipa pha law hlükia

kyase, khawwei am ning jah ngthuheipüi thei nawng. Ani naw keia khana khyaihna isüm am ta. 31 “Acunsepi kei naw Pa ka kphyanaki, Pa naw a na mtheha mäiha ka pawh ti khawmdek naw a ksing vaia phäh ni. Tho law u, hin üngka naw mi cit vai u.

15 “Kei Capyit ngsun kcang ni, ka Pa cun ngvawng kbia kyaki. 2 “Ani naw kei üng am ngtheipaikia kphyem naküt cun ksawm pat lü xawtki, am ngtheipai naküt cun khek lü pawhki. Acunüng ngcingcaih lü a ngtheipai law dämdäm vaia ksekpaih khawiki. 3 “Ka ning jah mtheimthang naw tuh hin ning jah ngcingcaih sak päng ve. 4 “Kei üng ngphungmanei u, kei pi nangmi üng ka ngmanei khai. Akpyeng cun a phung üng am a ngphunei üng, amät am a ngtheipai khawha mäiha, nangmi pi kei üng am ngphuneiki cun am ngtheipai thei. 5 “Kei hin Capyit ngsun ni, nangmi cun a kphyengma nami kyaki. Kei üng ngphuneikie veia kei pi ngphunei be ngü se, khawkäna ngtheipai khai; keia kaa i am pawh khawh uki. 6 “Kei üng am ngphunmaneikie cun khyawngkia akpyenga mäiha xawtin vaia kyaki. Acukba a kphyem cun mkhäm lü mei üng mkhihin u se, mei naw jah ui khawiki. 7 “Nangmi kei üng ve u lü ka ngthu nangmi üng a ve üng, nami hlüei naküt nami täsam üng nami yah khai. 8 “Ka Paa hlüngtainak cun khawkäna nami ngtheipainak naw mdanki. 9 “Pa naw a na kphyanaka mäiha ka ning jah kphyanaki. Ka kphyanaka kea xüngsei ua. 10 “Ka Paa ngthupete jah läklam lü a kphyanaka kea ka vea kba, ka ngthupete nami jah läklam üng, ka mhläkphyanaka kea nami ve khai. 11 “Kei naw ning jah je na ngü se, nami jenak a kümcei vaia phäha ahin he ka ning jah mtheh ni. 12 “Hin hin ka ngthupeta kyaki: kei naw ka ning jah kphyanaka kba mat ja mat mhläkphya na ua. 13 “Na pui hea phäh mhläkphyanak akyäp säih ta, amimia phäh na sak na pet

hin ni. 14 “Ka ning jah mtheh naküt nami läklam üng ka püi hea nami kya khai. 15 “Mpyaea am ning jah sui ti nawng. A mahpa naw a bilawh cen mpya naw am ksing khawi. ‘Ka püi he aw’ ti lü ka ning jah khüki. Isetiakyaküng, Paa veia ka ngjak naküt ka ning jah mtheha phäh kyaki. 16 “Nangmi naw kei cun nami na xü am ni, kei naw va ka ning jah xüki. Cit lü khawkäna pungpyah ngtheipai lü käh thuuih theikia ngtheipaia nami kya khaia ka ning jah mcawnki. Ka ngming üng Paa veia nami täsam naküt ning jah pe khai. 17 “Mat naw mat nami mhläkphyanak vaia phäh ka ning jah mtheh ni. 18 “Khawmdek naw a ning jah hneng üng, nangmi am a ning jah hneng ham üng kei na hneng pängki ti ksing ua. 19 “Khawmdek üng nami sängei üng, khawmdek naw ning jah jawng na khai. Cunüingpi, kei naw khawmdek üngka naw ning jah xü ngü se, khawmdek üng am sängei uki. Acunakyase, khawmdek naw ning jah hnengki. 20 ‘Mpya cun a bawia kthaka däm bawka thum am ve,’ ti ka ning jah mtheh cen süm ua. Khyang he naw ami na mkhuimkha üng, nangmi pi ning jah mkhuimkha khaie. Ka khyübe ami ngaih üng, nangmia pyen pi ning jah ngai khaie. 21 “Cunüingpi ka khyangea nami thawna phäh, khyange naw ahin he nami khana jah pawh law acun he. Isenitiüng, na tüi lawki am ami ksinga phäh kyaki. 22 “Kei naw law lü am ka jah mtheha ta, mkhyekatnak am ksing khaie sü. Tuh ta ami mkhyenaka phäh ami lätnak vai lam am ve ve. 23 “Kei na hnengki naküt cun ka Pa pi hnengkia kyaki. 24 “U naw pi am a pawh khawie ami maa am ka jah pawha ta, mkhyenak am ksing khaie sü. Tuh ta ka pawhe jah hmu u lü, kei ja ka Pa jah hnengkie ni. 25 “Acunakyase, “Amdanga na hnengkie ni,” ti ami Thum üng ng’yuki cun kümcei law khaia kya kungki ni. 26 “Jah Kpüikpak khai Ngmüimkhya law khai. Ani naw Pamhnama

mawng ngthungtak pyen lü, Pa üngka naw lawkia kyaki. Ani cun kei naw Pa üngka naw ka tüi law khai, ani naw ka mawng pyen hü khai. 27 “Nangmi naw pi keia mawng nami pyen acun he. Isetiakyaküing ta akcük ma säih üngkhyüh ka hlawnga nami awmki hea kyaki.

16 “Nami jumeinak käh nami hawih vaia ka ning jah mthehki. 2 “Sinakokea k’um üngkhyüh ning jah ksät khaie. Ning jah hnimki naw Pamhnama khut ka pawki ti lü ami ngaihna ka kcün pha law khai. 3 “Amimi naw Pa am ksing u, kei pi am na ksingkiea kya se, nami khana acukba pawh law khaie. 4 “Akcün a pha law üng, ahlana ka ning jah mtheh päng ti cun nami süm vaia tuh ka ning jah mthehki. Nami hlawnga ka ve hama phäh ahin he ahlana am ning jah mtheh khawi nawng. 5 “Atuh na tüi lawkia veia ka cit khai. Nangmi üng u naw pi, ‘Hawia na cit khai?’ ti lü am na kthäh uki. 6 “Ahin ka pyen nami ngjaka phäh aktäa nami pukseki. 7 “Acunsepi, akcanga ka ning jah mthehki: ka ceh hin nami phäha daw bawki ni; am ka ceh üng ning jah Kpüikpak khai am law khaia kyaki. Ka ceh üng va nami veia ani ka tüi law khai. 8 “Ani a law üng, khawmdek khyangea mkhyenaka mawng ami ksing mkhye ja, akdaw ami pawh ja Pamhnama ngthumkhyahnaka mawng cun jah mdan law khai. 9 “Kei am ami na juma phäh, mkhyenaka mawng ami ksing cun khyekia kyaki. 10 “Kei ka Paa veia cit be ngü se am ami na hmuh tia phäh, akdaw pawh vai am ksing u. 11 “Khawmdek upki cun naw ngthumkhyahnak khamei pängkia kyase, ngthumkhyahnak naw ami mkhyenak ngdangsaki. 12 “Ka ning jah mtheh vai khawhah ve sepi, atuha nangmi naw am ksing päih khawh uki. 13 “Acunsepi, Pamhnama mawng ngthungtak pyenki Ngmüimkhya a pha law üng, ani naw lam ning jah msüm khai. Amäta ana sumei lü pyen khai

am ni. Ahmäi a ngjak pyen lü malama pha law khaie pi ning jah mtheh khai. 14 “Keia pyen naküt cun nangmi üng ning jah mtheh be khaia kyase, kei cun ani naw na mhlünmtai khai. 15 “Paa ka naküt cun keia kaa kyaki. Acunakyase, kei naw ka mtheh naküt cun Ngmüimkhya naw nangmi üng ning jah mtheh be khai.” 16 “Asängca üng nangmi naw kei am na hmu ti u lü, asängca bä üng nami na hmu be khai” a ti. 17 Axüisawe avang naw, “I a pyen hlünak ni? ‘Asängca üng am mi hmu u lü, asängca bä üng mi hmu be khai,’ a ti ja, ‘Paa veia ka cit khaia kyase’ a ti hin i ni, ti lü mat ja mat ngthähkie. 18 “‘Asängca’ a ti hin i a ti ni? A ngthu pyena suilam am ksing ve u ngü” ami ti. 19 Kthähkhyah hlükie ti Jesuh naw ksing lü, “Asängca üng nangmi naw kei am na hmu ti u lü, asängca bä üng nami na hmu be khai” ti lü, ka pyen namimät nami ngthähkie aw? 20 “Akcanga ka ning jah mthehki: nangmi kyap lü nami mbawi khaie, khawmdek ta jekyai khai. Nami pukse khai, cunüngpi nami puksetnak cun jenaka ngläüh khai. 21 “Nghnumi a ca law hlü üng pukse khawiki. Isetiakyaküng, a huiheinak vaia kcün cäh lawkia kyase ni. Cunüngpi naca hmi lawki a hmuh ja a huihei naküt mhnihinki. Isetiakyaküng, naca cun khawmdek khana a hmi law pänga phäh jekyainak am beki. 22 “Tukbäih nangmi pi nami pukseki; acunsepi ning jah hmu be ngü se jenak am nami kümcei khai. Nami mlung jenak am be se, u naw käh ning jah hutei khai. 23 “Acuna mhnüp üng nangmi naw i pi am na kthäh ti uki. Akcanga ka ning jah mthehki: Paa veia ahmäi ka ngming am nami täsam naküt Pa naw ning jah pe khai. 24 “Tuh vei cäpa ka ngming üng i am tä ham uki; nami jenaka kümceinak vaia täsam ua, nami yah khai. 25 “Ahina ngthu msuimcäpnak am ka ning jah mtheh pängki. Msuimcäpnak üng am ning jah mtheh lü

Paa mawng angsinga ka ning jah mthoh vaia kcün cun pha law khai. 26 “Acuna mhnüp apha law üng, ka ngming üng ania veia nami ktaiyü khai; Pa veia nami kcaha ka ning jah ktaiyü pet khai am ti nawng; 27 “Isetiakyaküng, nangmi naw kei na mhläkphya na u lü, kei Pa üngka naw ka lawki ti nami jumkia kyase Pa naw pi ning jah mhläkphyanaki. 28 “Kei, Pa üngka naw law lü, khawmdek khana ka lawki. Khawmdek ceh ta lü Paa veia ka cit be khaia kyaki” a ti. 29 Acunüng, axüisaw he naw, “Tenga, tuh ta msuimcäpnak kaa angsinga ngthu pyen vekü. 30 “Nang naw ahmäi na ksingki, u naw ani kthäh vai am hlü ve ti atuh kami ksingki he. Ahina phäha Pamhnam üngka naw na lawki ti jum ve ung” ami ti. 31 Jesuh naw, “Tuh mä nami jum? 32 “Teng u, akcün pha law hlüki, pha law päng ve. Acuna kcün üng kei kamät däk na hawih u lü, nami im phähphäha nami dawng be khaie. Acunsepi, Pa ka hlawnga vekia kyase kamät däk am ve nawng. 33 “Kei üngkhyüh dimdeihnak nami yah vaia ahin ka ning jah mthoh päng ni. Khawmdek naw ning jah mkhuimkha khai. Cunsepi, linglai lü ve ua. Kei naw khawmdek ka näng päng ni” a ti.

17 Acuna ngthu a pyen law käna Jesuh khana mang lü, “Ka Pa aw, akcün pha law päng ve. Capa naw a ning mhlünmtai law vaia, na Capa mhlünmtaia. 2 Acukba khyange naküta khana khyaihahnak a na pet am, na peta khyang naküt üng angsäia xünnak a jah pet khawh vaia. (aiönios g166) 3 “Angsäia xünnak hin ta, nang Pamhnam kcang däk ja na tüi law Jesuh Khritaw ksingnak cen ni. (aiönios g166) 4 “Ka pawh vaia khut na na pet mcän lü, khawmdek khana ka ning mhlünmtai pängki. 5 “Aw ka Pa aw, khawmdek am a ngtüi ham üng nang am atänga hlüngtainak ka yah cen atuh pi na hmai maa na pe bea. 6

“Khawmdek üngka jah xü lü na na jah petea veia na ngming ka jah mtheh päng ni. Amimi na jah kaa kyase, kei üng na na jah pet päng ni. Amimi naw na ngthukhyü pi läklamkie. 7 “Na na jah pet naküt cun nang üngka naw lawki ti ksing päng ve u. 8 “Na na jah peta ngthue pi ka jah pet; acun dokhamei u lü nang üngka naw ka lawki ti angsinga ksing ve u. Nang naw na na tüi law ti pi jumkie. 9 “Ami phäha ktaiyü veng. Khawmdeka phäha am ktaiyü nawng. Nang naw na na jah pete na kaa ami kyaa phäha, hinea phäha ni ka ktaiyü ve. 10 “Ka kaa naküt cun na ka ni, na ka naküt cun pi ka kaa kyaki. Keia hlüngtainak cun acune üngkhyüh ngdang ve. 11 “Acunüng, na veia ka law khaia kyase, kei khawmdek khana am ve ti nawng. Hine hin khawmdeka khana ve hüt khaie. Ngcingcaihkia ka Pa aw, nini pumata ni kyaa mäiha, amimi pi pumata ami kya thei vaia, na na peta na ngming jomah am jah kcongvaunga. 12 “Ami hlawnga ka vea küt üng, na na peta na ngming jomah am ka jah kcongvaung khawiki. Cangcim a küm lawnak vaia, khyükia capa mata thea, u pi am khyük khaia ka jah kcongvaung ni. 13 “Acunsepi, tukbäih na veia ka law khaia kyase, hine naw keia jenak ami mlung k’uma kümkawikia ami yahei vaia phäh, kei naw hina ngthu khawmdek khana ka ve ham üng ka pyen ni. 14 “Na ngthu ka jah peki; acunüng, kei khawmdek üng am ka sängeia mäiha, amimi pi khawmdek üng am sängei u se, khawmdek naw jah hnengki. 15 “Ahin he khawmdek khan üngka naw na jah lak be vaia ka täsamki am ni. Khawyaipaa kut üngkhyüh na jah yungkaih vaia na veia ka täsamki. 16 “Kei khawmdek üng am ka sängeia mäiha, amimi pi khawmdek üng am sängei u. 17 “Amimi, ngthungtak am jah ngcimcaihsaaka, na ngthu cun ngthungtaka pi kyaki. 18 “Nang naw kei khawmdeka na na tüiha

mäiha, kei naw pi amimi ka jah tüihki. **19** “Amimi akcanga na veia ami ng’apei law vaia phäh, kei ami phäha kamät na veia ka ng’apeiki. **20** “Hinea phäh däka ka ktaiyüki am ni, hinea ngthu pyena phäh kei na jum law khaiea phäha pi ka ktaiyüki. **21** “Ami yümmat law vaia ka ktaiyüki. Pa aw, nang kei üng ve lü kei nang üng ka vea mäiha, amimi pi nini üng ve law u se. Amimi ami yümmat üng va, khawmdek khyange naw na na tüi law ti cun jum law khaie. **22** “Nang ja kei pumsa mata ni thawna mäiha amimi pi pumsa mata ami thawn thei vaia; hlüngtainak na na pet cen ka jah peki. **23** “Kei amimi üng ve lü, nang kei üng vekise, amimi ami yümmat law vaia phäh. Acunüng va, na na tüih law ja na na mhläkphyanaka mäiha, na jah mhläkphyanaki ti cun khawmdek khyange naw ksing law khaie. **24** “Ka Pa aw, khawmdek am a ngtüi ham üng na mhläkphya na lü na na peta hlüngtainak cen, ka venaka ve u lü keia hlüngtainak ami hmu thei vaia hlüei veng. **25** “Ngsungpyunkia Pa aw, khawmdek naw am ni ksing. Kei naw ta ni ksing veng; hine naw pi na na tüi law ti ksingki he. **26** “Ka hama na taka mhläkphyanak cen amimi üng ve se, kei pi amimi üng ka ve vaia, ami veia na ngming ka jah ksingsaki, ka jah ksingsak ham lä khai” ti lü ktaiyüki.

18 Jesuh ktaiyü law päng se axüisaw he am Kidron Lawngca caye da va citkie. Acuna hnüna ngvawng vekise, acun üng axüisaw he am atänga lutkie. **2** Jesuh cun axüisaw he am acuna hnüna khawvei cit khawikiea kyase, cengkia Judah Iskarot naw acuna hnün cun ksingki. **3** Judah ngvawng da citki. Romah yekape, ktaiyü ngvaie ja Pharisee naw ami jah tüi law Temple ngängkia khyange avang jah lawpüi se, mthikcime, meim ja ngtukmei jah kawteikie cun acuia a jah lawpüi. **4** Jesuh naw a khana pha law khai naküt jah ksingei lü, va cit lü, “U nami suiki ni?” a ti. **5** Amimi

naw, "Nazaret Jesuh," ni ami ti. Jesuh naw, "Acun cun kei ni" a ti. Cengkia Judah pi ami ksunga ngdüi hngaki. 6 Jesuh naw, "Acun cun kei ni" a ti ja, ami hnua ngnawn u lü mdeka kyukie. 7 Jesuh naw, "U nami suiki ni?" ti lü a jah kthäh betü. Amimi naw, "Nazaret Jesuh" ami ti. 8 Jesuh naw, "Acun cun kei ni, ti lü ka ning jah mtheh päng; kei nami na suikia a kyak üng akce he cit u se" a ti. 9 (Acun cun, "Nang naw na na jah pet mat pi käh ka mkhyüh khai ni" ti lü a ngthu pyen akümnak vaia kyaki.) 10 Sihmon Pita naw kcim a kbahei kset lü Ktaiyü Ngvai säiha mpyaa nghnga khet da a ksawm pat. Acuna mpyaa ngming cun Malakhuha kyaki. 11 Jesuh naw Pita üng, "Kcim a im üng xawn bea; ka Pa naw a na peta khuikhatnak khawt hin am ka aw khai aw?" a ti. 12 Acunüng, Romah yekape ja Temple ngängkia Judah khyange naw Jesuh man u lü, khitkie naw, 13 Annaa veia ami cehpüi ma u. Anna cun acuna kum üng Ktaiyü Ngvaisäih Kaiphaha pupua kyaki. 14 Kaiphah cun, "Khyang khawhaha phäh khyang mat a thih daw bawki" ti lü, Judah ngvaie jah mthehia khyanga kyaki. 15 Sihmon Pita ja axüisaw he üngka mat naw Jesuh läki xawi. Acuna axüisaw üngka mat cun Ktaiyü Ngvaisäih naw ksingki; Ktaiyü Ngvai säiha im ngvawng mkawt k'uma Jesuh am lutki xawi. 16 Acunsepi Pita cun khawkpung mkawt peia ngdüiki. Acunüng axüisaw kce mat va nghlat be lü mkawt ksawh ngängki nghnumica kthäh lü Pita a luh lawpüi. 17 Mkawt ksawh ngängkia nghnumica naw Pita üng, "Nang pi ania xüisawa am na kyaki aw?" a ti. "Am ni nawng" Pita naw a ti. 18 Khawsikia kyase, mpyae ja Romah yekape naw mei tik lü ngdüi lü mei omkie. Pita pi ami hlawnga va ngdüi lü mei awmei hngaki. 19 Ktaiyü Ngvaisäih naw axüisaw hea mawng ja a jah mtheia mawng Jesuh üng a kthäh. 20 Jesuh naw msang lü, "Ngthu

ka pyen üng khyanga hmuh ngjaka va ka pyenki. Sinakok ja Judahea ami ngbumnak Templea ka jah mthei khawiki, khyange pi ngcun lawkie, ampyua i am pyen khawi nawng. 21 “Ise na na kthäh ni? Ami veia ka ngthu pyena mawng cun ka ngthu ngjakie jah kthäha; acune naw i ka pyen ksingki he” a ti. 22 Acun a pyen üng a peia ngdüiki, yekap mat naw Jesuh kbei lü, “Ktaiyü Ngvaisäih ahikba na msangki aw?” a ti. 23 Jesuh naw, “Ka pyen mkhye a ve üng ahin üng vekü naküt üng jah mtheha. Ka pyen cangki ani üng, ise na na kbeiki ni?” a ti. 24 Acunüng Anna naw Jesuh a ngkhihnak mahmaha Ktaiyü Ngvaisäih Kaiphah a veia a tüih. 25 Sihmon Pita ngdüi lü mei om ham se, khyang kce he naw, “Nang pi ania xüisawa am na kyaki aw?” ami ti üng, “Am ni nawng,” ti lü, ngcim betüki. 26 Ktaiyü Ngvai säiha a mpya Pita naw a nghnga a ksawm pata a mjükphyüi mat naw, “Ani am ngvawnga ve niki se ka ning jah hmuh am ni mä?” a ti. 27 Pita a ngcim betü ja; ainghlüi khawngki. 28 Khawa ngawi law üng, Jesuh Kaiphaha im üngkhyüh sangpuxanga Bawingawhnaka ami cehpüi u. Judah ngvaie cun sangpuxanga Bawingawhnaka am lut u. Lättnak Pawi buh ami einak thei vaia, ngcingcaihnak am amimät ami ve vaia phäh kyaki. 29 Acunüng, Pilat akpunga lut law lü, “Hina khana i nami mkatnak ve se aw?” a ti. 30 Amimi naw, “Hin hin khyangkaa am a ni üng na veia am lawpüi sawxat u nawng” ti lü ami msang. 31 Pilat naw, “Namimät naw cehpüi u lü, nami thuma kba cijang ua,” a ti. Judah mkhawng naw, “Kami ngaiha u hnim vaia thum am ve” ami ti. 32 (Acun cun a thih vaia mawng Jesuh naw a pyena mäiha akümnak law vaia kyaki.) 33 Pilat naw Bawingawhnaka lut be lü Jesuh khüki naw, “Nang Judahea sangpuxanga na kyaki aw?” ti lü a kthäh. 34 Jesuh naw, “Hina ngthu hin namäta mlung üngka naw lut lawki aw.

Am ani üng ka mawngma khyange naw ning mthet u se na pyen aw?" ti lü a kthäh be. **35** Pilat naw, "Kei Judah khyanga na ngaih aw? Namäta khyang mjüe ja ktaiyü ngvaie naw ka kut üng ami na msum lawa na kyaki. Ia mkhyenak na pawh ni?" ti lü a msang. **36** Jesuh naw, "Ka khaw ta hina khawmdek üng am sängei; ka khaw hin hina khawmdek üng a sängei vai sü ta ka hnukläke naw Judah ngvaiea kut üngkhyüh na yung khaie sü; ka khaw hin hina khawmdeka am ni" ti lü a pyen. **37** Pilat naw, "Acunüng, nang sangpuxang aw?" ti se, Jesuh naw, "Ä, na pyena mäiha kei sangpuxang ni. Ka hmi lawnak ja khawmdek khana ka lawnak hin ngthungtak saksinak vaia phäha kyaki. Au pi ngthungtak üng sängeiki naküt naw ka ngthu ngaiki" a ti. **38** Pilat naw Jesuh üng, "Ngthungtak cun i ni?" a ti. Acuna ngthu a pyen päng ja Judahea veia cit lü, "Thihnak awng vaia mkhyenak ani üng am hmu veng, **39** acunsepi Lätnak Pawi k'um üng thawng kyum mat ka ning jah mhlät pet vaia thum nami taki. Acunakyase, Judahea sangpuxang hin ka ning jah mhlät pet vaia nami ngaiki aw?" a ti. **40** Amimi naw ngpyang u lü, "Ani käh mhläta. Barabah jah mhlät peta" ami ti. (Barabah cun mawa ve lü kcim kei bikia mpyukeia kyaki.)

19 Acunüng, Pilat naw Jesuh cehpüi lü a kpaih. **2** Yekape naw nghling lukhüm pyang u lü ami ngbüngsak. Acun käna, jih sennu ngvühsak u lü, **3** a peia law u lü, "Judahea Sangpuxang, xüng soa" ti lü a hmai ami kbeih. **4** Pilat naw lut law betü lü, "Teng u, thih vai awnga mkhyenak i pi am hmu nawng ti nami ksing vaia, nami veia ka lawpüi beki" a ti. **5** Jesuh cun nghling lukhüm ngbüng lü jih sennu pi ngvaih lü kpunga lut lawki. Pilat naw, "Teng u, hina khyang" a ti. **6** Ktaiyü ngvaie ja Temple ngänge naw ami hmu ja, "Kutlamktung üng taiha,

kutlamktung üng taiha” ti lü ngpyangkie. Pilat naw, “Nangmi naw cehpüi u lü, kutlamktung üng taih ua; kei naw ta thih awng vai a mkhyenak am hmu veng” a ti. 7 Judahe naw, “Pamhnama Capaa mhnüneikia kyase, kami thuma tia kba, thi khaia nglawi ve” ti lü ami msang. 8 Pilat naw acun a ngjak ja kyühei law dämdäm lü, 9 a Bawingawhnaka cit be lü, “Nang hawia ka naw na lawki ni?” a ti. Jesuh naw mkhap mat am pi am msang be. 10 Pilat naw, “Am na na msang hlüki aw? Ning khyah be vai ja kutlamktung üng ning taih vai hin keia mkhyaha kya khai, ti cun ksinga” a ti. 11 Jesuh naw, “Pamhnam naw a ning pet pänga phäh däk ni, ka khana khyaibahnak na tak ve. Acunakyase, kei hin na veia ning msum lawki cen mkhyekatnak akdäm bawk pawhki ni” a ti. 12 Pilat naw acun a ngjak üngkhyüh Jesuh a mhlät vaia lam suiki. Acunsepi Judahe naw ngpyang u lü, “Hina khyang na mhlät üng Emperoa püia käh na kya khai. Sangpuxanga mhnüneiki naküt cun Emperoa yee ni” ami ti. 13 Pilat naw acun a ngjak ja Jesuh luh lawpüi lü, Hebru läk am Kabbata ami ti Ngthumkhyahnak Lungsüma khana ngawki. 14 Acuna mhnüp cun Lätnak Pawi am a pha ham mhnüp mat a hlüa mhnüpa; mhnüp ngsunga kyase, Pilat naw Judahea veia, “Teng u, nami sangpuxang” a ti. 15 Amimi naw ngpyang u lü, “Hnima, hnima, mkhyüha, kutlamktung üng taiha” ami ti. Pilat naw, “Nami sangpuxang, kutlamktung üng ka taih vai nami hlüeiki aw?” a ti. Ktaiyü ngvaie naw, “Emperoa thea sangpuxang akce am ta u nawng” ti lü, ami msang. 16 Acunüng, Pilat naw Jesuh cun kutlamktung üng taih vaia a jah msum. Jesuh cun ami cehpüi. 17 Jesuh naw amäta phäha kutlamktung kawt lü ‘Luyuh Hnün’ ami ti, Hebru läk am Kolkothaa citki. 18 Acuia kutlamktung üng khyang nghngih am ami jah taih yüm. A peia mat cim jah taih u

lü Jesuh anglung üng ami taih. **19** Pilat naw, “Nazaret Jesuh,
 Judahea Sangpuxang” ti lü kca yuk lü kutlamktung khana a taih.
20 Jesuh kutlamktung üng ami taihnaka hnün cun Jerusalem
 mlüha peia kyaki. Acuna kca cun Hebru, Latin ja Krik läke üng
 ami yuka kyase Judah khyang khawhah naw khekie. **21** Ktaiyü
 ngvaie naw Pilat aw, “Judahea Sangpuxang” ti lü käh yuka,
 “Kei, Judahea Sangpuxang ni, ti ve” ti lü yuka” ami ti. **22** Pilat
 naw, “Ka yuk päng cen ka yuka kba ve se” ti lü a jah msang.
23 Yekape naw kutlamktung khana Jesuh ami taih päng üng a
 suisake jah lo u lü, kphyüa ktek u lü mat cima ami ng'yatei.
 Ak'uma a phyang jih cun am xüi u, alu üngka naw ale cäpa taha
 kyaki. **24** Yekape naw, “Käh mi ktek vai, u naw a bi vai cungkek
 mi kphawng vai u” ami ti. Acun cun Pamhnama cangcim üng,
 “Ka suisake jah ng'yetei u lü, ka kcu nglünglawknak khaie ni” ti
 a küm lawnak vaia kyaki. Acun cun yekape naw ami pawha
 kyaki. **25** Jesuha kutlamktung peia, Jesuha nu ja Kalawphaa a
 khyu Marih ja Marih Makdalin ngdüikie. **26** Jesuh naw a nu ja a
 kphyanak axüisaw a peia ngdüi ni se jah hmu lü, a nu üng, “Na
 capa ta ani ni” a ti. **27** Axüisaw üng, “Ani ni na nu” a ti. Acunüng
 tün lü, acuna axüisaw naw Jesuha nu cun a ima a cehpüi. **28**
 Acunkäna, atuh ta ahmäi naküt kümcei pängki ti Jesuh naw
 ksing lü, cangcima kümnak vaia, “Tui cawi veng” a ti. **29** Acuia
 Capyitui kpaih k'am mat ami tak. Hisop Capyitui k'am üng kphum
 lü cung üng taihkie naw a mpyawng üng ami jeng sun. **30** Jesuh
 naw Capyitui kpaih a awk päng ja “Ngpäng ve” a ti. Acunüng, a
 ngmüm üng a sak päihki. **31** Judah ngvaie naw kutlamktung
 üng ami taiha khaw jah k'ek lü, ami yawke ami jah khyak vaia
 Pilat ami kthäh. Isenitiüng, acuna mhnüp cun Amhma mhnüpa
 kyaki. Angawi Sabbath mhnüp (Lawkia Sabbath mhnüp cun

Judahea thuma aktäa ngcingcaihkia mhnüpa kyaki) üng ami yawke kutlamktung üng a ngtaihei vai am jum u. **32** Yekape law u lü Jesuh am atänga ami jah taih yüm xawia ani khawe cun ami jah k'ek. **33** Acunsepi, Jesuha veia ami law üng, Jesuh thi pängki ti ksing u lü a khawe am jah k'ek u. **34** Acunsepi yekape üngka mat naw Jesuha kpem kcei am a sun. Acunüng thi ja tui ngsawi law yümki xawi. (**35** Hmuki mat naw pyen lü ngsingsak pängki. A ngsingsak pi cangki. Nami jum vaia a ngthu pyen cangki ti pi ani naw ksing lawki.) **36** Acun cun, "A yuh mat pi käh ek khai" ti lü, Cangcima a küm lawnak vaia kyaki. **37** Acuna thea cangcim naw, "Khyange naw kcei am a kpem ami sun cun hmu khaie" pi Cangcim naw ti hamki. **38** Acunkäna Arimahte mlüha ka Josep, Jesuha axüisaw, acunsepi Judah ngvaie a jah kyüha phäh, ampyua vek. Ani naw Jesuha yawk a cehpüi vaia Pilat kthäh se, Pilat naw a khyah. Josep naw law lü Jesuha a yawk cun a cehpüi. **39** Ahlana mthana Jesuha veia lawkia Nikawdim naw mura ng'ui ja aloe jah kcaw, khin mku bang cehpüi lü Josep am citki xawi. **40** Jesuha yawk cun lo ni lü Judahea ami ng'utei khawia thuma, mura ng'ui ja jih am ani hlawp. **41** Kutlamktung üng ami taihnaka peia ngvawng mat vek. Acuna ngvawng üng u pi am ami k'utnak khawia lungdü kthai mat vek. **42** Angawi cun Judahea Sabbath mhnüpa kya lü, lungdü ng'etkia kyase, acun üng Jesuh ami k'ut.

20 Ngpum mhnüp khawa nghmüp ham üng, Marih Makdalin cun lungdüa cit lü ng'utnak ami khaihna lungnu a na ngpyawtei se a hmuh. **2** Sihmon Pita ja Jesuha mhlänak axüisaw kcea veia dawng lü, "Ng'utnak üngka naw Bawipa cehpüi ve u, hawia ami tak am ksing veng" a ti. **3** Acunüng, Pita ja axüisaw kce lungdüa citki xawi. **4** Nghngih cun dawngki xawi; axüisaw mat

naw Pita khe lü lungdüa a na pha maki. 5 Ngmüm lü a teng üng, hlawpnak jih däk ve se a hmuh; acunsepi ak'uma am lut. 6 Sihmon Pita naw pi hnua pha law lü, ng'utnak k'uma a luh üng hlawpnak jih ja, 7 a lu ami hlawpnak kpyawn cun a hmuh. A pum hlawpnaka jihea hlawnga am ve lü, a pum hlawpnak cun amät ngtawmei hnga se a hmuh. 8 Axüisaw kce dawng lü lungdü pha maki naw pi lut hnga lü hmu lü jumki. (9 Thihnak üngkhyüh tho be khai tia cangcim üng vekci cun axüisaw he naw am ksing u.) 10 Acunüng, axüisaw he cun animäta ima nghlat beki xawi. 11 Marih cun lungdüa peia kyap lü ngdüiki; a kyah sawa ngmüm lü ng'utnaka k'um cun a juk teng; 12 khankhawngsä nghngih jih kbawk suisa ni lü Jesuha yawka peia mat a lu da, mat a khaw da ngaw ni se a jah hmuh. 13 Anini naw, "Nghnumi aw, ise na kyapki ni?" ti lü Marih ani kthäh. Marih naw, "Ka Bawipa cehpüi ve u, ami taknak am ksing veng" a ti. 14 Acukba a pyen päng ja, a hnu da nghlat lü Jesuh ngdüi se a hmuh. Acunsepi Jesuh hman tia am ksing. 15 Jesuh naw, "Nghnumi aw, ise na kyapki ni? U na suiki ni?" a ti. Marih naw ngvawng mtäta ngai lü, "Nang naw ani ahin üngkhyüh na cehpüi a ni üng na taknak na mtheha. Cit lü ka lak be vaia" a ti. 16 Jesuh naw, "Marih" a ti. Marih naw nghlat lü Hebru läk am, "Raboni" a ti; (Acun cun Saja aw, tinaka kyaki.) 17 Jesuh naw, "Käh na mana; Paa veia am kai be ham nawng. Ka naea venaka cit lü ka Paa kyakia nami Pa, Ka Pamhnama kyakia nami Pamhnam ania veia ka kai be vaia mawng jah va mtheha" a ti. 18 Acunüng Marih Makdalin cun axüisaw hea veia cit lü, Bawipa a hmuh ja ngthu a mtheha mawng pi a jah mtheh. 19 Ngpum mhnüp mü lama, Judah ngvaie ami jah kyüha phäh ksawh khai u lü, axüisaw he ngbumnakie. Ami ngbumnaka Jesuh law lü, ami ksunga

ngdüi lawki naw, “Nami khana dimdeihnak ve se” a ti. **20** Acukba pyen päng lü, a kut ja a kpem a jah mhnuh. Axüisawe naw Bawipa ami hmuh ja aktäa jekie. **21** Jesuh naw, “Nami khana dimdeihnak ve se; Pa naw a na tüiha mäiha ka ning jah tüihki” a ti betü. **22** Acunkäna ami khana khawkhi hmut lü, “Ngmüimkhya Ngcim doi ua. **23** Khyang hea mkhyenak nami mhlät naküt cun mhläta kya khai; am nami jah mhlät üng jah mhläta am kya” a ti. **24** Jesuh a law üng, xaleinghngihe üngka (Angphia ami sui) Thomah cun ami hlawnga am ve. **25** Acunakyase, axüisaw kce he naw, “Bawipa kami hmuki” ti lü ami mtheh. Thomah naw, “Ami hnennaka a kut nghma am hmu lü, hnennak anghma ka kut pyün üng am mtham lü, a kpem üng hnet lü am ka mhjut üng ta, am jum thei nawng” a ti. **26** Pat at mhjawk lü, axüisaw he im k’uma ami ngcun be üng Thomah pi ami hlawnga ve hngaki. Ksawhe pi khai lü ami jah ken kyaw, Jesuh law lü ami nglung üng ngdüi lawki naw, “Nami khana dimdeihnak pha law se” a ti. **27** Thomah üng, “Ka kute jah mthama; ka kute pi jah tenga, na kut säng lü ka kpem hnet. Käh uplat ti lü, jum hnüha” a ti. **28** Thomah naw, “Ka Bawipa ja ka Pamhnama kya vekie” a ti. **29** Jesuh naw, “Nang naw na na hmuha phäha na na jumki aw? Am na hmu lü na jumkie ta ihlawka ami josenki ni” a ti. **30** Hina caup üng am ami yuksiha müncanksee khawhah, Jesuh naw axüisaw hea maa jah biki. **31** Acunsepi, Jesuh cun Mesijah, Pamhnama Capaa kyaki ti cun nami jumnak vai ja, ani nami jumnak am xünnak nami yah vaia, ahin he hin jah yuka kyaki.

21 Acunkäna, Jesuh Tiberi Tuili pei, axüisaw hea veia ngdang betüki. Acuia a ngdang betüa mawng ta, **2** Sihmon Pita, Thomah (Angphi ami ti), Natanelah (Kalile hne Kana mlüha ka), Zebedeä capa xawi ja axüisaw kce xawi nghngih awmki he. **3** Sihmon Pita

naw ami vei, "Nga sui khaia ka cit khai" a ti. Amimi naw, "Keimi pi na hlawnga kami law hnga khai" ami ti. Acunüng mlawng am citkie; acuna mthan cun ipi am yah u. 4 Khawmik a luh law üng, Jesuh tui kama ngdüiki. Acunsepi axüisaw he naw Jesuh hmana am ksing u. 5 Jesuh naw, "Ka püi he aw, nga i pi am mbawh ham uki aw?" ti lü a jah kthäh. Amimi naw, "Ipi am mbawh u ngü" ami ti. 6 Jesuh naw, "Mlawng khet da ngvai vawi ua, nami yah khai ni" a ti. Ami vawih üng nga khawhah yahkie. Acunüng nga nung lü ngvai am kaih be khawh u. 7 Jesuha mhlänak axüisaw naw Pita üng, "Bawipa va ni kbak" a ti. Bawipa a ni hman Sihmon Pita naw a ngjak üng a kcu jih be lü tui da kcoki, (Akpuma a vea phäha kyaki). 8 Axüisaw kce he ngvai üng nga akbea kaih law u lü mlawng am kawng da lawkie. Kawng üngka naw lam khyukip banga thuki. 9 Kawng ami va pha ja acuia mei k'eh am mei ami tih, a khana nga ngxaih ja muk ve se ami hmuh u. 10 Jesuh naw, "Nga nami mbawh api lawpüi ua" a ti. 11 Sihmon Pita naw mlawnga khana va kai lü nga angbaü avana phya ja mhmakip ja kthum law se, ngvai kawnga a kaih law. Acukba nung kyaw lü pi ngvai am tek. 12 Jesuh naw, "Ngawi ei, ei law ua" a ti. Bawipa a ni hman ksing u lü, axüisaw he üng u naw pi, "Nang u ni?" ti lü am kthäh dat u. 13 Jesuh naw law lü muk lo lü a jah pet, nga pi acukba a jah pet. 14 Acun cun Jesuh thihnak üngkhyüh a thawh be käna axüisaw hea veia a ngdang akthumnaka kyaki. 15 Ngawi ei ami ei käna, Jesuh naw Sihmon Pita üng, "Johana capa Sihmon, hinea na mhläkphyanaka kthaka na na mhläkphyanaki aw?" a ti. Ani naw, "Ä, Bawipa aw, ka ning kphyanak na ksingki" a ti. Jesuh naw, "Ka tocae jah tumcah bä" a ti. 16 Anghngihnaka Jesuh naw, "Johana capa Sihmon, na na mhläkphyanaki aw?" a

ti betü. Ani naw, “Ä, Ka ning mhläkphyanaki ti na ksingki” a ti be. Jesuh naw, “Ka toe jah mcei bä” a ti. 17 Akthumnaka Jesuh naw, “Johana capa Sihmon, na na mhläkphyanaki aw?” a ti betü. Jesuh naw, “Na na mhläkphyanaki aw?” ti lü kthum vei kthäh se Pita pukse law lü, “Bawipa aw, ahmäi na ksingki, ka ning kphyanak pi na ksingki” a ti. Jesuh naw, “Ka toe jah tumcah bä.” 18 “Akcanga ka ning mthetki: na dik hama kcün üng na cehnak hlü naküta na cit hü theiki. Acunsepi, na xü law üng na kut jah säng lü, khyang kce naw ning khit lü am na cehnak hlüa ning cehpüi khai” a ti. 19 (Acuna ngthu cun Pita naw ihawkba thi lü, Pamhnam mhlünmtai khai ti msingnaka a pyena kyaki.) Acukba a pyen käna, Jesuh naw “Na läk lawa” a ti. 20 Pita naw nghlat lü Jesuha mhlänak axüisaw, ahlana müei ami ei üng a peia nghlat law lü, “Bawipa aw, ning phyehei khai cun u ni?” tiki a hnuaw ngaw se a hmuh. 21 Pita naw Jesuh hmu lü, “Bawipa aw, hina khyang ihawkba vai ni?” a ti. 22 Jesuh naw, “Ka law be veia ani a xüing vai ka hlüei üng mä, nang üng i pi am sängei. Na läk lawa” a ti. 23 Acuna mawng cun Jesuha axüisaw hea ksunga, acuna axüisaw am thi khai” ti lü, aktäa ngthang hüki. Acunsepi, Jesuh naw acuna axüisaw am thi khai a ti am ni, “Ka law be veia ani a xüing vai ka hlüei üng, nang üng i pi am sängei” däk va a ti. 24 Ahina mawngmae jah pyensa lü jah yukthetki cun axüisaw ni; a pyen pi cangki ti kami ksingki. 25 Ahina thea pi Jesuh naw a jah pawhmsah akce khawhah vek. Acun he jah yuk päih vai ani üng, acun jah yuknaka caupe khawmdek khana taknak vai am khäk khaia ka ngaiki.

Ngsäea Khut

1 Theophiluh aw: Ka yuk kcüka cauk cun Jesuh naw jah mtheimthang lü khut a pawh lawnak üng tünei lü, **2** khankhawa a kai be vei cäpa ania mawnglama kyaki. Ani cun naw khankhawa am a kai be ham üng, a xüa Ngsäe cun Ngmüimkhya Ngcima johit am lam jah msüm hütki. **3** Ani cun a thih käna mhnüp kphyüküpa k'um üng Ngsäea veia khawvei ngdang be lü a xün bea mawng cun akcanga mdang hütki. Ngsäe naw ani cun hmukie, ani naw pi Pamhnama pea mawng jah mthehki. **4** Acunüng, Ngsäe jah ngbämsaki naw, "Jerusalem käh cehta u lü, ka Paa khyütam, nami ngjaka ka pyen khawi cän ana k'äih ua. **5** Johan naw tui üng Baptican ning ja peki, khaw mhnüp am hjo lü Ngmüimkhya Ngcim üng Baptican nami kham khai" a ti. **6** Acunüng, amimi cun, atänga ngkhäm law u lü, "Bawipa aw, atuha Isarele üng pe na jah pet khai aw?" ti u lü, ami kthäh. **7** Acunüng, Jesuh naw, "Akcün ja ahnün cun ka Pa naw amäta themnak üng a cenga kyase, nangmi naw nami ksing vaia am kya ve. **8** Acunsepi, Ngmüimkhya Ngcim nami khana a pha law üng, johit am nami be law khai. Acunüng, Jerusalem mlüh, Judah, Samarih ja khawmdeka adütnak cäpa, kei a saksia nami kya khai" a ti. **9** Acuna ngthu a pyen law päng üng, ami hmuh mahmaha khana kai be se, khawngmei naw am ami hmuh be thei vaia a thupin. **10** A hang kai be üng axüisawe naw khankhawa han bük kyetkie. Acunüng, khyang nghngih suisak abawk jah suisa ni lü, ami peia ngdüi lawki xawi. **11** Acu xawi naw, "Kalile khyange aw, ise khankhawa hang mang u lü, nami ngdüikie ni? Hina Jesuh hin nami vei üngkhyüh nami hmuha khana a kaia mäiha, law be khai" ani ti. **12** Acunüng, Ngsäe cun Olip mcung ami ti üngka naw Jerusalem mlüha cit bekie. Acuna

mcung cun Jerusalem mlüh üngkhyüh kilometer mat banga thuki. 13 Amimi cun mlüha pha be u lü, ami im kainaka k'uma lutkie: acune cun, Pita, Johan, Jakuk, Andru, Philip, Thomah, Batolame, Mahte, Alaphaha cakpa Jakuk, Sihmon Zelot ja Jakuka cakpa Judaha kyakie. 14 Amimi cun, Jesuha nu Marih ja akce nghnumie ni, Jesuha a nae am, atänga ngkhäm u lü ktaiyü läkie. 15 Acunüing, angawi tiktuh üng, jumkia khyange ami ngkhäa phya ja mku cun ngkhäm lawki he. Pita naw ami nglunga ngdüi law lü, 16 "Ka benae aw, Jesuh man khaie üng, lam ja msümkia, Judah Iskarota mawng Cangcim üng veki cun küm päng ve. Acuna Cangcim cun Ngmüimkhya Ngcim naw Davit üngkhyüha a pyena kyaki. 17 Judah cun axüisaw mata kyase, khut mi binak üng pi ngpüi vaia a xüa kyaki. 18 Ani cun am daw khaia ngui yah lü khaw hnün mat khyäiki, acunüing kya law lü ta a khawn pawk lü, a khyü avan lut law päihki. 19 Acuna mawng cun Jerusalema vekia khyang avan naw ngja u lü, acuna khaw hnün cun, amimäta ngthu am, 'Akeldama ami sui, acun cun, 'Thisen Hnün' tinaka kyaki. 20 "Salan caup üng, 'A im xawngai lü, ak'uma u am ve se,' ti lü ng'yuki, acuna thea ng'yuk betüki ta, 'khyang kce naw ania hnün bi se' a ti. 21 "Acunakyase, Johan naw Baptican a ja petnak üng tün lü, Jesuh khana a kai be cäpa, mi veia citcawn hü lü vekie üngka, Bawipa Jesuha a thawhnak be saksi na lü jah sang püi khaia khyang mat mi mcawn be khai" a ti. 23 Acunüing, ani cun khyang nghngih üngka mat xü vaia mkyäpkie. Acun xawi ta Josep: Barsaba ami tia Jastas ja Matthias kyaki. 24 Acunüing, amimi ktaiyü u lü, "Bawipa, khyanga mlung avan na ksingki, 25 a venak vaia cit pängki Judaha hnün üng ngsä khut bi khaia hin xawi üngka u na xüki, jah mtheha" ami

ti. 26 Acunüing, cung kphawng u lü, Matthias naw cung yah se, ani cun ngsä xaleiate am atänga khutbi hnga khaia mcawnkie.

2 Pentikos mhnüp a pha law üng, jumeikia khyang avan cun atänga hnün at üng ngkhämkie. 2 Acunüing, khankhaw üngkhyüh naw, angxita, khawkhia mäiha ng'yüingki cun ami venaka im üng pha law lü be lawki. 3 Acunüing mleie cun meia mäiha däi lü mat cim üng pek se ami hmuh u. 4 Ami van cun Ngmüimkhya Ngcim am be u se, Ngmüimkhya Ngcim naw a jah ngthuheisaka mäiha, ngthu kce am ngthuei lawki he. 5 Acunüing, khankhawa ke khawmdek khan, khyawngpe naküt üngka naw lawki he jumeikia Judahe cun Jerusalem mlüha vekie. 6 Acuna ng'yüing ami ngjak ja, khyange ngkhäm lawki he. Axüsawea ngthu pyen cun khyang naküt naw amimäta ngthu a phäh phäh üng ngjak u lü, cäieikie. 7 Acunüing, ami ngkhä cäica law u lü, "Hina ngthu pyenkie cen Kalile khyangea am kya u bä! 8 Ise hina ami ngthu pyen cän mi van naw mi khyü phäh phäh üng mi ksing thei ni? 9 Mimi cun avang Pontas khaw, Medih khaw, ja Elam khawa kae; avang cun Mesopotemih khaw, Judah khaw, ja Kappadokih khawa kae; avang cun Pontuh khaw ja Asah khawa kae, 10 avang cun Pharikih khaw ja Pampulih khawa kae, avang cun Egypt khaw, ja Kurinih khaw peia Lihbuh khawa kaea mi kyaki. Avang he cun Romah khaw üngka naw kdung lawki hea Judahe ja Judah thum üng ngkhawkia Khyangmjükcea mi kyaki. 11 Avang cun Karete khaw ja Arab khaw ja Judah khawa kaea mi kyaki. Cunsepi Pamhnam hlüngtaikia khutbi cun pyen u se, mimäta ngthu phäh phäh üng mi ngjaki ni" ami ti. 12 Amimi cun aktäa cäica u lü, "Hin hin ia suilam ni?" ti u lü ngthähki he. 13 Acunüingpi khyang kcee naw, "Hina khyange hin mpyüi lawki he ni" ti u lü jah yaiheikie. 14 Acunüing, Pita cun a püi xaleiatea ksunga ngdüi

law lü, angšana, “Judah üngka khyange ja, Jerusalem mlüha nami vekia khyange aw, nami van naw na ngai ua, hina asuilam cun ka ning jah mtheh khai. 15 Hina khyange cun nami ngaiha mäiha, am mpyüi u, tuh cun ngawilam naji kaw ni a law ham ve. 16 Hin cun sahna Jolah naw ana pyen khawia mawng ni: 17 ‘Pamhnam naw, akpäihnaka khaw mhnüpe üng, hikba ka pawh law khai, khyang naküta khana ka Ngmüimkhya ka bui law khai. Nami cakpae ja nami canglae naw ka ngthu sang khaie; cawngpyange naw Pamhnama mdan hmu law khaie, axü ngvaie müngmang mah khaie. 18 Acuna khaw mhnüpe üng, ka mpyae nghnumi kpami avana khana ka Ngmüimkhya ka bui khai, amimi naw ka ngthu sang khaie. 19 Khana vekia khankhawa cäica phyaki he ja, mcea vekia mdek khana kyühkyawk phyaki he ka ja mdang khai. Thisen lawng khai, mei ve law lü meikhu ngmüp khai. 20 Hlüngtai kyäpsawkia Bawipaa kyum lawnak vaia Mhnüp am a pha ham üng, jin mü law lü khaw nghmüp law khai, khya pi thisena thawn lü sen law khai. 21 Acunüng, au pi Bawipa naw a jah yung vaia khüki naküt küikyannak khai’ a ti. 22 “Isarel khyange aw, hina ngthue cän ngai ua, Pamhnam naw Nazaret Jesuha ana cun müncam phyaki he ja kyühkyawk phyaki he ani üng a mdang pänga kyaki. Acune cun nami veia ngdang pängkia kyase nami van naw nami ksingki. 23 Pamhnam naw a mlung ngaiha mäiha Jesuh cun nami kut üng ning jah mhjum pängki ni; acunüng, nangmi naw ani cun khyang ksee mah maha kutlamtung üng nami jah hnimsaki. 24 Acunüngpi Pamhnam naw thihnak üngka, mtho be lü a lätsaka kyaki. Acunakyase thihnak naw ani cun am a man theia kyaki. 25 Ania mawng cun Davit naw pyen lü, ‘Bawipa cun am ka ve ham kcüne üng ka hmuki, ani cun ka hlawnga vek, kei üng ng’änak am ve. 26

Acunakyase, ka mlung jenak üng be lü ka ngthu pi jekyainak üng beki. Kei cun thi theikia pumsaa ka kya üngpi, äpeinak üng ka ngtungjin khai. **27** Isetiakyaküing, nang naw kei cun thihnak khawmdeka am na hawiki; sitihkia na mpya cun ng'uhnaka a thu vai am tängki. **(Hadēs g86)** **28** Nang naw xünnaka lam cun na, na mhnuh päng ni, atänga na, na vepüinak naw na jekyaisak khai” a ti. **29** “Ka püie, mi pupa üng ngming ngthangkia Davit sangpuxanga mawng cun angsinga ka ning jah mthekh khai ni. Ani cun thi se ami k’ut pänga kyaki, a lungdü pi tuh vei căpa mi veia ve hamki. **30** Ani cun sahmaa kyase, ani naw Mhnama khyütam ksingki, Davita ngsawn üngka mat mat cun Davita kba sangpuxanga kya be khai tia Pamhnama khyütam cun ksingki. **31** Pamhnam naw ngawia i bi law khai ti cun Davit naw hmu lü, Mesijah a thawh be vaia mawng a pyennak üng, ‘Ani cun thihnak khawmdeka käh hawih khai, a pumsa pi ng'uhnaka käh thuei khai’ a ti. **(Hadēs g86)** **32** Acuna Jesuh cun Pamhnam naw thihnak üngkhyüh mtho be lü, mi van cun acuna saksia mi kyaki. **33** Ani cun a pa, Pamhnama khet da mhlünmtaia kyaki, a khyütama mäiha Ngmüimkhya Ngcim cun a pa veia yah lü, atuh nami hmu ngjaka a bänak cun mi khana a pha lawsaka kyaki. **34** Davit cun khankhawa am kai ham; acunsepi ani naw pyen lü, ‘Bawipa naw ka Bawipa veia: Ka khet lama ngawa, **35** na yee cun na khawpha na mtainak vaia am ka jah tak hama küt üng” a ti. **36** “Acunakyase, Isarel khyange aw, nangmi naw kutlamtung üng taih u lü nami hnima Jesuh cän, Pamhnam naw Bawipa ja Mesijaha thawnsak päng ni ti cän angtea nami ksing vai” a ti. **37** Acun ngjakia khyange cun aktäa ami mlung căicing se, Pita ja ngsä kceea veia, “Bena aw, i kami pawh khai?” ti u lü, kthähkie. **38** Acunüing, Pita naw, “Ngjut ua, nami

mkyekat mhlättnak vaia Jesuh Khritawa ngming am Baptican khan ua; acunüng, Pamhnama Ngmüimkhya Ngcim nami yah khai. **39** Pamhnama khyütam cun, nangmia phäh, nami caea phäh ja, akthuknaka vekiea Bawipa mi Pamhnam naw a veia a jah khü naküta phäha kyaki ni” a ti. **40** Acuna thea, Pita naw ngthu khawha pyen lü, “Hina khyang ksee phäh law khaia mkhuimkhanak üngkhyüh ng'yungei ua” tia, a jah nghuinak. **41** Khyang khawhah naw ania ngthu pyen cun jum u lü Baptican khankie, acuna mhnüp üng khyang thawng kthum bang ngkhaw lawki he. **42** Acune cun, Ngsäe naw jah mthei u se, atänga ve u lü, atänga eiaw u lü, atänga ktaiyü lü vekie. **43** Ngsäe naw müncam phyaki he ja kyühkyawk phyaki he khawhah ja pawh u se, khyange cun cäi päihkie. **44** Jumeikie naküt cun mlungkaw mat am ve u lü ami khawhthem he pi yetca u lü summangkie. **45** Amimi cun ami khawhthem he jah jawi u lü, ami yaha ngui cun hlükawki mat cim üng ami jah yet u. **46** Amimi cun amhnüp tä se Templea ngkhyum u lü, ami ima pi mlung nemnak ja jekyainak am atänga eiawki he. **47** Pamhnam mküimto u lü, khyang naküta jenak vaia vekie. Acunüng Bawipa naw küikyannak yahkie cun amhnüp tä se jah mkhaw lü amimi cun a jah nungsak.

3 Acunüng, Pita ja Johan cun mü lam naji kthum üng ktaiyü khaia ktaiyünaka kcün üng Templea citki xawi. **2** Khyang mat a hmi law üng tün lü xoki ami kaw law. Temple k'uma lutkiea veia kthähei khaia, mkawt ngto ami tia peia, amhnüp tä se ami vesak; **3** Acun naw Pita ja Johan Temple k'uma lut hlüki xawi ja hmu lü, ani veia kthäheiki. **4** Pita ja Johan naw ani bükteng, cun üng, Pita naw, “Ja büktenga” a ti. **5** Acunüng, ani naw ani veia icamä yah khaia ngai lü, ja han bükteng se, **6** Pita naw, “Ngui ja xüi am ta üng; acunsepi ka tak ka ning pe khai: Nazaret Jesuh Khritawa

ngming üng na khaw am ngdüi lü cita” a ti. 7 Pita naw a khet kut man lü mtho se; acun ja angxita a khaw xawi ja a khawmike cun kthamah law bekie. 8 Ani cun tho law lü, ngdüi lü a khaw am citki. A khaw am cit hü lü, ju jawng hang jawng lü, Pamhnam a mhlünmtai maha Temple k'uma lut haki. 9 Acunüng, a khaw am cit hü lü, Pamhnam a mhlünmtai cun khyange naw hmu u lü; 10 ani cun Temple mkawt ngto ami tia peia kthähei lü ngaw khawiki tia ksing u lü; ania mawng cun aktäa cäicatnak u lü vekie. 11 A khaw daw beki naw Pita ja Johan a jah man k'um üng, khyang naküt cun aktäa cäi u lü Solamona ngvawng mkawt ami tia hnün, ami veia dawng lawki he. 12 Pita naw acun a hmuh ja khyange ja msang lü, “Isarel khyange aw, hin hin ise aktäa nami cäinaki ni? Kamimäta khyaihnak ja kamimäta binak thei am ani cit thei khaia kami pawhka mäiha i se nami ngaiki ni? 13 Abraham, Isak ja Jakopa Pamhnam, mi pupaea Pamhnam naw, a mpya Jesuh cun mhlünmtaiki ni; ani cun nami ja mansak, Pilat naw mhlät vai a ti üngpi am nami tängki. 14 Ani cun ngcim lü dawki ni lüpi nami mahkie, Khyang ngcimcai ja khyang ngsungpyun am ngai u lü, khyang hnimki mhlät vaia ksaia Pilat nami kthähki. 15 Xünnaka Bawi cun nami hnimki; acunsepi Pamhnam naw thihnak üngka a mthawh be ni; acun saksia kami kyaki. 16 Jesuha ngming naw ni hina akxo cen kyanak a pet ve. Nami hmu ja nami ksing hin Jesuha ngming jumnak ka phäha ni akya ve. Tuhkbäih nami hmu thei hin Jesuh üng jumeinaka phäha ni akya ve. 17 Acunsepi, ka benae aw, nami ngvaie naw am ami hnaläüa phäha ami pawha mäiha, nami naw pi am ami hnaläü ka ksingki. 18 Acunsepi Pamhnam naw sahmae naküt üng, Khritaw naw khuikhanak a khamei vaia ngthu ana pyen law cen, acukba küm lawsaki ni. 19 Acunakyase, nami mkhyekatnake ja mkhyünak vaia ngjut u lü

nglat be ua, acunüing, Bawipa naw nami mkhyekatkak ning ja mhlät khai. 20 Acunüing, Ngmüimkhya kyanak akcün Bawipa üngka naw pha law se, nami phäha a mcawn päng Mesijah Jesuh cän tüi law khai. 21 Acunsepi, Pamhnam naw a sahma ngcimea mpyawng üng ajana a na jah pyen lawe, avan akthaia pyannak bea kcün am a pha hama küt üng, khankhawa ani cun a veia vepüi ma khai. (aiōn g165) 22 Mosi naw, 'Bawipa nami Pamhnam naw, keia mäi sahma mat nangmi üngka ning jah tüih law pe khai; ani naw nami veia ngthu a pyen naküt cun nami ngaih pet khai; 23 au pi, acuna sahma a ngthu käh ngaiki naküt cun, Pamhnama khyang üngka naw mkhya lü, mkhyüha kya khai' a ti ni. 24 Sahma Samuilah üng tün lü, ak'hnu säiha ngthu pyenkia sahmae cäpa, ami van naw atuha akcüna mawng cun a na pyen khawikie. 25 Nangmi cun Pamhnam naw nami pae am a na pyen law, sahmae ja ngthumkhäna caea nami kyaki ni; Pamhnam naw Abrahamä veia, 'Nanga ngsawn am khawmdek khyange naküt jodawnak am be khaie tia, nami pupaea veia a jah ngthumkhän. 26 Pamhnam naw a Mpya cun xü lü nami veia a tüih law ma, acun naw nami mkhyenak nglata u lü jodawnak ning jah pe khaia kyaki ni" tia khyangea veia a pyen.

4 Pita ja Johan naw khyangea veia ngthu ani pyen k'um üng, ktaiyüe, Temple mtätki ngaie ja, Sadukee cun ani veia pha lawki he, 2 khyang ani ja mthei ja, Jesuha phäha khyang kthi a thaw bea ngthu ani pyena phäha, ami mlung aktäa am je. 3 Ja man u lü, mü lama akyaa phäha, ngawi cäpa thawngim üng ami ja khyum. 4 Acunsepi, ngthu ngaikie jumei u lü; acune cun thawngmhma bang lawki he. 5 Acunüing, a ngawia, Judah mkhawngge, ami ngaie, thum ksinge Jerusalema ngbäm lawki he. 6 Amimi cun ktaiyü ngvai säih Anna, Kaiphah, Johan,

Aleksanda ja, ktaiyü ngvaia a pacae naküt üng nghmukie. 7 Pita ja Johan cun anglunga jah ngdühsak u lü, "Ihawkba ahin nani pawh ni. Ia johit ja ua ngming nani sumei ni" ti u lü ami jah kthäh.

8 Pita naw Ngmüimkhya Ngcim am be lü ami veia, "Khyanga, mkhawng ja ngvaie aw, 9 a khaw kxo mdaw be üng, 'Hin hin ise daw law beki ni?' tia tungawi keini nami jah kthäh üng, 10 nami ngkhä naw ksing ua, Isarel khyange naküt naw pi ksing u se, Nazaret Jesuh Khritaw kutlamtung üng nami taih, Pamhnam naw thihnak üngka naw a mthawh be, ania ngming am, hin üng nami hmaia mya lü ngdüiki. 11 Jesuh mawng Cangcim naw a pyen ta, imsaie naw ami hawiha lung cun akyäp säiha thawn law be khai, a ti. 12 Küikyannak hin ani üngkhyüh ni a law, khankhawa kea jah küikyan khaia ania thea ta Mhnam naw u pi am pe." 13 Acunüng kawngci üng ngpüikie naw Pita ja Johana ani lingnak jah hmu u lü, ca am ksingki xawi, khyang sawxat xawi tia ami ja ksing üng, aktäa cäikie; ani xawi cun ajana Jesuh hlawnga ve khawiki xawi tia ami jah ksing law. 14 Acunüng, Pita ja Johan naw ani mdaw be cun ani hlawnga ngdüi se ami hmuh ua kyase, ipi am pyen thei u. 15 Acunakyase kawngci k'um üngkhyüh jah ksät u lü ami mät ngthähngkhyahkie. 16 "Hin xawi hin ihawkba mi jah pawh vai u ni? Müncam phya kcangki pawhki xawi ni tia, Jerusalem mlüha vekie avan naw ksingkie; mimi naw pi mi ksingki. 17 Acunsepi, khyangea veia am ani jah mtheh hü vaia, atuh üng tün lü, ua veia pi hina Jesuha ngming üng käh ani jah mtheh hü vai ja mi jah pawh vai u ami ti." 18 Acunüng, Pita ja Johan jah khü u lü, Jesuha ngming pyen lü käh ani jah mthei vaia ami jah mtheh. 19 Acunsepi, Pita ja Johan naw ami msang ta, "Pamhnama hmuha Pamhnama ngthu ngaih hin dawki aw, nangmia ngthu ngaih hin daw bawk khai aw ti cun ngai sum

u. 20 Keini ta kani hmuh ja kani ngjak cun am pyen lü am ve thei ni ngü” ani ti. 21 Acunüing, kawngci ngvaie naw jah mkyüh kse hlen be tü u lü, ami jah mhlät be. Acunüing, ani bilawha phäha khyang naküt naw Pamhnam mküimtokie; khyangea phäha ami jah khuimkhanak vaia am hmu lü vekie. 22 Müncam phya khaia ani mdaw be cun kum kphyükipa kthaka dämkia kyaki. 23 Acunüing, Pita ja Johan cun ani lät be ja, ani püiea venaka cit ni lü, ktaiyüe ngvaie ja angvaie naw ani veia ami pyen naküt ani ja mthet be. 24 Acunüing, acun ami ngjak üng, atänga Pamhnama veia ami ktaiyü ta, “Bawipa aw, nang khankhaw, khawmdek ja mlik tui ja a k'uma veki naküt mhnünkia na kyaki; 25 nang naw, Ngmüimkhya Ngcim am, na mpya Davit kami pupa naw a pyen ta, 'Ise khyang mjü kce ami mlungsoki? Ise khyange naw, am ngtähkia ngaikie ni? 26 Khawmdek sangpuxange ja jah upkie naw atänga ngkhyum u lü, Bawipa ja Mesijah cun jah ngtük ngkhaih püikie ni' a ti. 27 “Hina mlüh üng na mpya ngcim Jesuh, Mesijaha na mcawn hneng u lü, Herod ja Pontas Pilat cun khyang mjü kcee ja Isarele akcanga ngkhyumkie ni. 28 Thawn law khaia na khyaihnak ja na ngjak'hlüa ajana na mhnün päng cän pawh khaiea atänga ngcun lawki he. 29 Acunüing, Bawipa aw, atuh ami jah mkyüh hin büktenga; na mpya xawi hin lingnak am na ngthu jah pyensaka. 30 Khyange jah mdaw be khai xawia, nang naw na kut säng lü; na mpya ngcim Jesuha ngming am, müncamnak ja cäicatnak jah pawhsak kawm pi” tia, ktaiyükie. 31 Acunüing, acukba ami ktaiyü law päng ja, ngkhäm u lü, ami venak cun ngsün lawki. Ami van Ngmüimkhya Ngcim am be law u lü Pamhnama ngthu cun ling lü sangkie. 32 Acunüing, jummeikia khyange cun, mlung mat takie. U naw pi ami ka üng ka kaa ni am ti u. Ami tak cun avan naw ng'yeteikie. 33

Acunüŋ, ngsä he naw johit däm üng Bawi Jesuha thawnak be cun saksi na u se; ami khana dawkyanak Mhnam naw jah peki.

34 Acunüŋ, ami veia hlükawki u am ve; ime ni, laie ni, jah takie naw jawi u lü, ami jawiha phu ja lawpüi u lü, **35** ngsä hea khaw kunga, jah ta law u se, hlükawki üng ahlükawa kba ami jah yet.

36 Acunüŋ, Josep, Kuparuh khaw khyang, Levih paca, ngsä he naw Banabah ami ti, (Acun cun “ngjuktha jah pe theiki”) naw, **37** a lo jawi lü, a yah ngui cun law püi lü, ngsä he üng a jah ap.

5 Acunsepi, khyang mat Anani ngmingnaki, a khyu Saphira am veki xawi; Ani xawi naw khawhnün jawi lü, **2** a khyua ksinga khawhnün phu avang thup lü, avang däk lawpüi lü Ngsäea khaw kunga a tak law. **3** Acunsepi, Pita naw, “Anani aw, Ngmüimkhya Ngcim na mhlei na khai ja, khawhnün phu avang na mji khaia, ise khawyam naw na mlung üng bi a bi ni? **4** Acuna khawhnün cun a ve ham üng na kaa am kyaki aw? Na jawih käna a phu haw na kaa am kya se aw? Ise hikba na ngaiki ni? Khyang na mhleiki am ni, Pamhnam na mhleiki” a ti. **5** Acunüŋ, Anani naw acuna ngthu a ngjak ja kyu lü thiki; acunüŋ, ksingkie naküt cun aktäa kyüheikie. **6** Acunüŋ, cawngpyange naw ngdüi law u lü, a yawk hlawp u lü kawtkie naw ami va k’ut. **7** Acunkäna, naji kthum bang anghjawk ja, a khyu i am ksing lü, lut lawki. **8** Pita naw, “Na mtheha, khawhmün cun hihah däka aw nani jawi?” ti lü, a kthäh. Acunüŋ, ani naw, “Ä hihah däka ni” a ti. **9** Acunüŋ, Pita naw, “Ise Bawipaa Ngmüimkhya cam khaia nani büki ni? Tenga, na cei k’utkiea khawleh mkawt peia veki, nang pi ni kawt hnga khaie” a ti. **10** Acun üng angxita, a khaw kunga kyu lü thi sawxatki; acunüŋ, cawngpyange lut lawki he naw thi se hmu u lü, kawt u lü a ceia peia ami k’ut hnga. **11** Acunüŋ, sangcime avan ja acuna ngjakie naküt naw aktäa kyüheikie. **12** Acunüŋ,

khyangea ksunga Pamhnam naw, Ngsäea khyüh müncamkse ja cäicingnak phyaki he khawha, jah biki. Acunüng, ami cun ami ngkhä mlung mat ta u lü, Solamona mkawt ami tia, atänga nghmukie. **13** Khyang kce u pi ami veia am ngkhaw dat; acunsepi khyange naw aktäa jah mhlünmtaikie. **14** Acunüng, Bawipa jumei law kthaikia nghnumie ja kpmie khawha cun ami veia ngkhaw lawki; **15** Acunüng, Pita cit hü lü a hnge naw a jah hneh vaia am myakie cun lama jah kawt law u lü ihnake ja phakea khana ami jah takie. **16** Acunüng, Jerusalem mlüh pipeia kae am myakie, khawyai ksea jah venake cun jah law püi u lü lawki he; acune cun mya be päihkie. **17** Acunüng, ktaiyü ngvai säih ja a püie Sadukee law u lü ngsä he ami jah ng'eiha phäh ami khana bi vaia ngtängkie. **18** Ngsä xawi jah man u lü thawngim üng ami jah khyum. **19** Acunakyase mthana, Bawipa khankhawngsä mat naw thawng ksawhe jah mhmawng law lü akpung da jah cehpüiki naw, **20** "Cit ni, temple k'uma ngdüi ni lü, khyangea veia xünnak kthaia mawng va pyen nia" a ti. **21** Acunüng, acuna ngthu ani ngjak ja, khaw thai law üng temple k'uma lut ni lü, jah va mtheimthangki xawi. Acunsepi, ktaiyü ngvai ja a püie law u lü, bawi ja, Judah ngvaie naküt cun kawngcia mkhäm lawki he naw, angsä xawi cun thawngim üngkhyüh ami ja lawpüi vaia thawngim da khyang ami ja tüih. **22** Acunsepi, jung ngvaie ami pha law üng thawngima angsä xawi cun am jah hmu u; acunüng, nghlat law be u lü kawngci a ami jah va mtheh, **23** "Thawngim cun üp yekia ngkhai se, mtätkie pi ksawh peia ngdüi u se kami jah hmuh; acunsepi, kami mhmawng üng, a k'uma u pi am ja hmuh ve üng" ti u lü, ami ja mtheh law. **24** Acunüng, temple mtätkie ja ktaiyü ngvaie naw acuna ngthu ami ngjak üng, hikba ngsä hea ve hin i a ngjo ni tia, aktäa cäicingkie. **25** Acunüng, khyang mat

law lü ami veia, "Teng u, thawngima khyang nami ja khyum xawi naw temple k'uma ngdüi ni lü khyange jah mtheimthang ve ni" a ti law. 26 Acunüng, temple ngvai cun ami khyange am va cit u lü, khyange naw lung am ami jah kawng vai kyüh u lü, angsä xawi cun akdawa ami jah lawpüi be u. 27 Acunüng, ja pha lawpüikie naw, Kawngci ja ktaiyü ngvai säiha hmaia jah ngdüihsak lü ami jah kthäh. 28 "Ahina ngming am käh nani jah mthei ti vai, tia kami ning jah mtehh päng, ngthu nani ja mtheinak cun Jerusalem üng ngthang hüki, "nani pawh cun ngai nia" ti lü a jah pyen. Ania thinak hin keimi khana nani phaw lawsak vaia nani pawhki aw. 29 Acunsepi, Pita ja ngsä kcee naw, "Khyanga pyen kami ngaiha kthaka Pamhnama pyen ni kani ngai khawm. 30 "Nangmi naw Jesuh kutlamktung üng taih u lü, nami hnim cän kami pupaea Pamhnam naw mtho be pängki ni. 31 "Ani cun Pamhnam naw khawngmang ja küikyankia ve khaia Isarele ami mkhyekatnak üngkhyüh ngjut be lü ja mhlät khaia a khet da mhlünmtaiki. 32 Acuna saksia kani kyaki ni; Ngmüimkhya Ngcim, Pamhnam bänak cun ani kcangnakia phäh ni" a ti. 33 Acunüng, acuna ngthu kawngci vawne naw ami ngjak üng, ami mlungso law se, Ngsäe cun jah hnim law hlükie. 34 Acunsepi, Kawngci üngka khyang, a ngming Kamaleilah naki, Phariseea thum ksingki, khyange naküt üng a ngming ngthangki cun ngdüi law lü angsä xawi cun ami jah khyah be vaia a jah mtehh. 35 Acunüng, Kawngcia veia, "Nangmi Isarel khyange aw, hin xawia khana nami pawh vaia nami bü cän cäi lü ngai ma ua. 36 "Ahlana pi, Theuhdah naw, "Kei khyang sawxat am ni" ti lü ve se; a veia khyang khawha, phyakphyü bang a veia ngdawn vaikie. Acunsepi ani cun hnim u se, a ngthu läkie naküt pi avan cencawn hü päih u lü, ia am kya bekie ni. 37 "Ania ve käna,

ngming yu u lü ami mkhäm k'um üng, Kalilea ka Judah naki ve law beki; a veia khyang khawhah citkie. Acunsepi, ani pi thi se, a hnu läkie avan khyük päihkie. **38** “Acunakyase, atuh ka ning jah mtheiki, hina khyange käh ja pana u, ani büa ve u se; ani mkhyäp ja ani bilawh, khyanga pawh sawxata akya üng amdanga khyük be sawxat khai ni; **39** acunsepi, Pamhnama bilawha, akya üng, am jah näng thei uki; am acunüng, Pamhnam nami tukia ksaia nami kya khai ni” a ti. **40** Acunüng, acuna pyen cun ngaisim u lü, angsä xawi cun jah khükie naw ami jah kpai; ami ja kpai päng üng Jesuha ngming am ngthu käh sang hü be ti khai xawia ami ja khyah be. **41** Acunüng, Kawngci üngka naw cit be ni lü, acuna Jesuha phäh luthui hmaisetnak khomei khaia ani nglawia phäha, aktäa jekie. **42** Acunüng, amhnüp tä se, temple ja khyangea ima, Jesuh Mesijah mawng cun jah mtheimthang lü sangkie.

6 Ivei am law ham se, axüisawe nung law u lü, Krik ngthu pyenki Judahe ja Judah ngthu pyenkie cun mtumbäkie. Krik ngthu pyenkie naw kami hmeinue ngcawn ami teyet üng ami jah hawih u ni ami ti. **2** Acunüng, a ngsä xaleinghngihe naw jumki khyange avan ja khü u lü “Pamhnama ngthu pyen, hawih u lü ngui xüia phäh kami bi hin am daw ve. **3** Acunakyase, ka püie, nami ksunga Ngmüimkhya ja themnak am bekie khyang khyüh xü ua, amimi cun ahin, khut na khaiea kami ja mcawn khai; **4** kamimäta, ktaiyünak ja ngthu pyennaka khutbi akcün täse kami bi khai” ami ti. **5** Acuna ngthu naw avan cun a jah jesak; acunüng, jumeinak ja Ngmüimkhya Ngcim am beki Stephen, Philip, Pyakhaw, Nikanor, Tihmon, Parmenah, ja khyangmjükce Judahea jumnak üng ngpyawtki Antiok üngka Nikolah cun ami jah xü. **6** Acune cun Ngsäea hmaia ja ngdüisak u se, Ngsäe naw ami kut taih u lü ami jah ktaiyü pet. **7** Acunüng, Pamhnama ngthu

cun hnün khawha üng pha hü se; Jerusalema axüisawe aktää nung law dämdämkie. Acunüng, ktaiyüe üngkae khawha naw jumnak yahkie. **8** Acunüng, Stephen cun Mhnama dawkyanak ja johit am be lü khyangea veia cäicatnake ja müncamkse jah pawhki. **9** Acunsepi, khyang avang, “Sinakok üngka mpya kläte” ami ti cun Kurinih hnea Judahe, Aleksandria hnea Judahe, Kilikih hnea khyange, Asah hnea khyange naw lawsih u lü Stephen cun ami ngcuh lawpüi. **10** Acunsepi, Ngmüimkhyaa pet themnaka phäh Stephen ngthu a pyen üng am näng khawh u. **11** Acunüng, khyange ami hlei pyen khaiea; acune naw, “Mosi ja Pamhnam jah kpetnaka ngthu pyen se kami ngjaki” ami ti vaia ami jah kcük. **12** Acunüng, khyange cun, angvaie ja thum ksinge ami jah ksük, ami mlungso law lü, Stephen cun man u lü kawngcia ami cehpüi u. **13** Acunüng, ami hlei pyen khaiea ja ksük u se; acune naw, “Hin naw, hina ngcimcaihkia Temple ja Mosia Thum ja kse naki; **14** Hina Nazaret Jesuh naw hina Temple phyeh lü Mosi naw a jah peta thume jah nglatsak khaia a pyen kami ngjaki ni” ami ti. **15** Acunüng, Kawngci üng ngawki he naw Stephen cun bükteng u lü, a hmai cun khankhawngsää hmaia mäiha ami hmuh.

7 Acunüng, ktaiyü ngvai naw, “Acuna ngthu kcangki aw?” ti lü, Stephen a kthäh. **2** Acunüng Stephen naw msang lü, “Ka bee jah ka pae aw, ngai ua, mi pupa Abraham, Haran khawa am a ceh ham üng Mesopotemiha Pamhnama hlüngtainak a veia ngdang law lü, **3** “Na khaw ja na im üngka naw cit lü ka ning mhnuh vaia pea cita” a ti. **4** Acunüng, Abraham cun Khalade khaw üngka naw cit lü Haran khawa va vek; acunüng, a pa a thih käna hina atuh nami venak khawa Pamhnam naw a ngkawnsak. **5** Acunüng, hia ta a venak vai, a khawpa a takeinak vai pi Pamhnam naw am pe; acunsepi, amät ja a

ngsawne cäpa khawh a jah pet vaia am a ca ham üng tün lü khyütamki. **6** Acunüng, Pamhnam naw, 'Na mjükphyüie khyanga khawa kum phyakphyü ve khaie, khyanga mpyaa ve u se, jah khuimkha khaie' tia a pyen. **7** Acunüng, Pamhnam naw, 'Amimi jah mpya na khaia khyang mjüe pi kamät naw ami lei ka jah mtai law pe khai. Acun känä lät law be u lü, hina hnün üng na hjawkhah law khaie' a ti. **8** Acunüng, Pamhnam naw vun mawih vaia ngthumkhän pe se; acunüng, Abraham naw Isak ca na lü amhnüp khyetnak üng a vun a mawi pet; acunüng, Isak naw Jakop ca na se, Jakop naw a ca xaleinghngihea vun a jah mawih pet acune cun nglo ngthangkie mi pupae ni. **9** Acunüng, Jakopa cae naw ami na Josep k'eih u lü Egypt pea ami jawihe; acunsepi, Pamhnam naw vepüi lü, **10** a khuikhanak naküt üng küikyanki. Josep cun Egypt sangpuxanga maa a pha vai üng Pamhnam naw ani üng themnak ja a hmai vainak pe se, Pharo sangpuxang naw Egypt pe ja a im üng ngvai säiha a mcawn. **11** Egypt ja Kanan pe avan üng khawjaw law se, khuikhanak aktäa ve lawki; mi pupae cun ami ei vai i am ta u lü vekie. **12** Acunsepi, Jakop naw Egypt pea cang veki tia ksing lü a cae a jah tüih; acun cun ami cehnak akcüsäiha kyaki. **13** Acunüng, anghngihnaka ami ceh üng, Josep cun a beea üng jah mtheh se; acunüng, Josepa khuiima mawng cun Pharo naw a jah ksing law. **14** Acunüng, Josep naw a pa Jakop ja a benae naküt a jah khusak; ami van khyühkip ja hma lawki he. **15** Jakop cun Egypt pea ju citki; acunüng, ani ja a tucae cun thikie. **16** Ami yawke cun Sikem khawa jah cepüi u lü Abraham naw Sikem khawa Hamoa sanga veia ngui am a khyäiha ng'uhnak üng ami ja k'ut. **17** "Acunüng, Pamhnam naw Abraham veia khyütam akpha law hlü üng, Jakopa mjükphyüie cun Egypt pea nung mja

lawki he. 18 Josep am ksingkia sangpuxang akce naw Egypt cun up lawki. 19 Ani naw mi pupae jah mkhuimkha lü hnasen he pi thi khaia im üngkhyüh a jah xawt tawnsak. 20 Acunüng Pamhnama hmaia aktäa ngtokia, Mosi hmi law se, a pa ima khya kthum ami mcah; 21 acun käna ami tawnnaka, Pharoa canu naw lo lü amäta ca vaia a mcahei. 22 Acunüng Mosi cun Egypt pea ami ksingkhyapnak naküt jah mthei u se, bilawnak ja pyensaknak thei üng be lawki. 23 Kum kphyükip a cum üng, a püi Isarele ihawkba vekie ti cun ja va bükteng khaia ngtängki. 24 Acunüng Isarel khyang mat Egypt khyang naw khuimkha se hmu lü, yungki naw Egypt khyang cun a hnim. 25 (Pamhnam naw ani am a khyange jah yung khai tia, a khyange naw ksing khaiea ngai sepi, am ksing u.) 26 Angawi law be tü üng amimät üngka xawi ngtunngpyei nise jah hmu law lü, 'Ka püi xawi aw, bengna xawia nani kyaki, ise nani ngtunngpyeiki ni?' ti lü ja mkhya khaia bü se, 27 a püi ngtunpüiki naw Mosi buk lü, 'Kani khana suki ja ngthumkhyah mkhawnga u naw aning mcawn ni? 28 Müta Egypt khyang na hnima kba na na hnim khaia na büki aw?' a kthäh. 29 Acun a ngjaka phäha Mosi Midian pea cen lü, acuia cakpa nghngih a canak. 30 Kum kphyükip a nghjawk käna, Sinai mcung pei khawkhyawng khawa meia däiki kpyap üngka naw, khankhawngsä mat a veia ngdang lawki. 31 Mosi naw acun a hmu üng, aktäa cäi lü bükteng khaia a va k'et üng, Bawipa kthai naw, 32 'Kei cun na pupaea Pamhnam ni, Abrahamä Pamhnam, Isaka Pamhnam, Jakopa Pamhnam ni' ti se, acunüng, Mosi naw kyüh lü am a bükteng dat. 33 Acunüng, Bawipa naw, 'Na khawdawc cän suta; isetiakyaküng na ngdüinak cän hnün ngcimcaiha mdek ni. 34 Egypt pea ka khyang vekiea ami khuikhanak aktäa hmu veng, ami ngko pi

ngja veng, ami jah küikyan khaia ka kyum lawki ni. Tuhkbäih cita, Egypt pea ka ning tüih khai' a ti. 35 Acuna Mosi, 'Kani khana suki ja ngthumkhyah mkhawnga u naw aning mcawn ni?' tia Isarele naw ami mah cun, kpyapa k'uma a veia ngdang lawkia khankhawngsä naw kpüi se, Pamhnam naw ani kung cun ngvai ja küikyan khaia a tüiha kyaki. 36 Ani naw Egypt pe, Mpanglai Sen ja khawkhyawng khawa kum kphyükip üng, cäicatnak vaie ja müncamkse ja pawh lü a ja ngkhah lawpüi. 37 Isarel khyange üng 'Pamhnam naw kei ana mcawna mäiha, nami benae üngka sahma mat ning ja mcawn pe khai' ti lü jah mthehki cun acuna Mosia kyaki. 38 Ani cun, khawkhyawng khawa ngkhämkiea veia pi kyase, Sinai mcunga ngthuheipüikia khankhawngsäa veia pi kyase, ja mjükphyüi nakiea veia pi kyase ve lü mimi a jah pet vaia xüngseiki Pamhnama ngthu yahkia kyaki. 39 Ania ngthu cun mi pupae naw käh ngai u lü, ami mlung üng Egypt pea nghlat be vai ngjahlükie. 40 Acunakyase Arona veia, 'Ja ngkhahpüi khaia mhnam he jah pyan peta; Egypt pe üngka naw jah lawpüikia Mosi ihawkba veki ni am ksing ve üng' ami ti. 41 Acunüng, seca juktuh pyang u lü, acun cun xüngsei hnimki he naw hjawkhah u lü, amimäta kuta pyang cun ngkengtai u lü hlimtuikie. 42 Acunakyase Pamhnam naw akcea ja jah nghlat ta lü, khankhawa aisie jah hjawkhah khaiea a jah pawh; acun cun sahmaea yuknak caup üng: 'Isarel khyange aw, khawkhyawng khawa kum kphyükip üng axüngkse jah hnim u lü ngkengnak nami bilawh hin kei nami na hjawkhahnak am ni. 43 Sama k'uma veki Moluk mhnam ceh hü lü aisi mhnam Rephan pi nami hjawkhah vaia a lup nami pyangki, acunakyase, Babalung pea nami mpya khaia ka ning jah tüih khai' tia veki. 44 Mi pupae naw khawkhyawng khawa Mhnama venak vai sam takie. Acun cun

Mhnama phäh nami pyan vai cun Mosi üng mtheh kba sam nami takie. 45 Acun käna, mi pupaea naw sam cun lo u lü Josuh mah maha cit u lü cehpüikie, acun cun Pamhnam naw ni maa a jah ksät khyangmjüea khawa takie. Acun hin Davita a ve law cäpa acua veki. 46 Acuna Davit cun Pamhnama mpyeneinak yah lü, Jakopa Pamhnama venak vai pyang khaia kthähki. 47 Acunsepi, Solamon naw ni im cun a sak. 48 Acunsepi, hlüngtai säihkia Mhnam cun khyanga kut am saka im üng am ve khawi; sahna naw pyen lü: 49 Bawipa naw, 'Khankhaw cun ka Bawingawnaka kyaki, khawmdek cun ka khawpha ka mtaihna kyaki, im ia mäih nami na sak hlü peki ni? Ka venaka hnün cun ia mäih ni? 50 Kamäta kut am anaküt ka ja mhnünkia am kya aw?' ti ve, ti lü a pyen ni. 51 Stephen naw msu lü, "Nami mlung ngcang ve, Pamhnama ngthu am nami ngjaki, anglät se Ngmüimkhya Ngcim nami mahki; nami pupaea ve ja nami ve täng ve. 52 Nami pupae naw sahmae am ami khuimkha khawi veki aw? Law khaia Ngsungpyunkia Mpyaa mawng sang lawki he Pamhnama ngsä he jah hnimki he. Atuh pi ani cun phyehei lü nami hnimki. 53 Mhnama thum, khankhawngsä hea naw ami ning jah pet cän yah u lü am nami läki" a ti. 54 Acunüng, acuna ngthu cun kawngci khyange naw ami ngjak ja ami mlungso law se, Stephenana khana mnicui kyetkie. 55 Acunsepi, Stephen cun Ngmüimkhya Ngcim am bekie kya lü, khankhawa hang mangki naw, Pamhnama hlüngtainak ja Pamhnama khet lama Jesuh ngdüi se a hmu. 56 Acunüng, Stephen naw, "Teng u." "Khankhaw nghmawng lü Pamhnama khet lama Khyanga Cakpa ngdüiki pi hmu veng" a ti. 57 Amimi cun angšana ngpyang u lü, ami nghnga jah kbümeikie naw, atänga kyaksih u lü, 58 mlüh k'um üngka naw akpunga kaih u lü, lung am ami khawng. Saksi vai ami suisake

cun Sawluh ngming naki cawngpyang mata khaw kunga ami jah tak. 59 Acunüing, lung am aktäa ami khawng k'um üng, Stephen naw, "Bawipa Jesuh aw! ka Ngmüimkhya labea" ti lü ktaiyüki. 60 Acunüing, a mkhuk ngdäng lü, angsanga ngpyang lü, "Bawipa aw, hina ami mkhyekatnak cän käh ja thung be kawpi" a ti. Acuna ngthu a pyen päng ja thiki.

8 Sawluh naw Stephen ami hnim vai jah tängpüiki. Acuna mhnüp üng Jerusalem mlüha veki sangcim cun aktäa mkhuimkhanak kham lawki he; acunakyase, Ngsäe däk ve hüt u se, jumeikie naküt cun Judah ja Samarih hnea ngpyeng hükie. 2 Acunüing, Pamhnam jumkie naw, Stephen cun k'ut u lü, aktäa ami kya. 3 Acunüing, Sawluh naw sangcime aktäa a jah khuimkha, im naküt üng lut hü lü jumeikia nghnumi kpmie jah man lü jah kaih hü lü, thawngim üng a jah khyum. 4 Acunüing, pyeng hükia jumkie naw hne naküt üng cit u lü ngthu pyen hükie. 5 Philip cun Samarih hnea mlüh ktunga ju citki naw, Mesijaha mawng khyange veia a ju pyen. 6 Khyange naw, ngja u lü Philip naw a mdana müncam phyaki he ami jah hmu üng, a ngthu pyen cun aktäa ami ngaih. 7 Isetiakyaküing, khawksea jah venake ami k'um üngka naw khawyaie ngpyang u lü lut lawki he. A khaw kceke ja xokie pi ami daw law bea phäha kyaki. 8 Acuna mlüh üngkae cun aktäa jekyaikie. 9 Sihmon ngming nakia khyang mat veki; ani naw, ajana acuna mlüh üng, sui pawh lü Samarih khyange jah cäicatsak khawikia kyaki. "Kei cun khyang sawxat am ni" a ti. 10 Mlüha veki naküt khyang akdik akdäm naküt naw "Ani hin 'Hlüngtaikia Johit' tia ngthangkia Pamhnama Johit ni" ti lü a ngthu pyen cun mcek lü ngaikie. 11 A sui bilaw am, aksoa cäicat kphyaki he a ja bilawh khawha phäha, a ngthu cun aktäa ami münna. 12 Acunsepi, Pamhnama pe thangkdwaw ja Jesuh

Khritawa ngming thangkaw Philipa pyen ami jum ja, nghnumi kparami Baptican khan lawki he. **13** Sihmon naw pi jum law hnga lü Baptican a kham law päng ja Philipa hlawnga ve lü, müncamkse ja müncamnak a jah pawh cun hmu lü cäiki. **14** Acunüng, Jerusalema vekia Ngsäe naw Samarih hnea khyange naw pi Pamhnama ngthu jumkie tia ami ksing law üng, ami veia Pita ja Johan ami jah tüih; **15** acu xawi ani ju pha üng, Ngmüimkhya Ngcim ami yahnak vaia ami jah ktaiyü pet. **16** Am acun ham üng ta ua khana Ngmüimkhya Ngcim am pha law; Bawi Jesuha ngming am Baptican däk va khan hamkiea kyaki. **17** Angsä xawi naw ami khana ani kut taih ni se, Ngmüimkhya Ngcim yaheikie. **18** Acunüng, Ngsäea kut taiha phäha Ngmüimkhya Ngcim pha lawki ti cun Sihmon naw a hmuh. Acunüng ngui cun Pita ja Johana veia lawpüiki naw, **19** “Kei pi, khyange khana ka kut taih ngüse, Ngmüimkhya Ngcim ami yahnak thei vaia johit na pe nia” ti lü a jah kthäh. **20** Pamhnama bähäknak cun a ngui am khyäi khaia a büa phäha, Pita naw, “Na xünak ja na ngui mulaia cit ni se, **21** na mlung Pamhnama hmaia käh ngsungpyunkia kyase, hin üng käh na ngpüi hngaki, na ham pi am ve; **22** acunakyase, na mkhyekatnak ngjut lü Bawipa veia ktaiyüa, acunüng, na mlung üng na ngaihna ni mhlät khai ni. **23** “Nang cun püi ng’eihnak am bebang lü mkhyekatnaka thawng kyuma na kyaki ti ksing veng” a ti. **24** Acunüng, Sihmon naw, nani pyen ka khana am a pha lawnak vaia, nangni naw Bawipa veia na ktaiyü pe nia” ti lü Pita ja Johan a jah mthet. **25** Acunüng, ani xawi naw saksi ja Bawipa ngthu ami ksingsak käna, Jerusalem mlüha citbeki xawi. Ani ceh sawa Samarih nngam khawhah üng Thangkaw sangki xawi. **26** Bawipaa khankhawngsä mat naw Philipa veia, “Tho law lü Jerusalem üngkhyüh Kaza khawa cehnaka lam üng

cita” a ti (Acuna lam cun tuh ta am sumei ti u.) 27 Acunüing, tho law lü citki. Acua Ethiopia khawa Candace, Ethiopia upki nghnumia khawthem naküt msümcei lü nghnumi awmki cun Jerusalem khawa Pamhnam va hjawkhah khaia citki; 28 a nglat law be lama, a senghlea khana ngaw lü sahma Hesajah cauk üngka kheki. 29 Acunüing, Ngmüimkhya naw Philipa veia, “Cana senghle veia cit lü a hlawnga va vea” a ti. 30 Acunüing, Philip cun acuna ngvaia veia va cit lü sahma Hesajaha cauk khe se ngjaki naw, “Na khea asuilam na ksingki aw?” a ti. 31 Ani naw, “U naw am a na mtheh cun ihawkba ka ksing thei khai ni?” a ti. Acunüing, a veia ngaw hnga khaia Philip cun a khü. 32 Acunüing, Cangcim a khe cun: “Hnim vaia toa mäiha ani cun ami cehpüi; To a mu ami kteih üng käh khihkkeh lü a vea mäiha, ani pi käh khihkkeh lü vek; 33 Ani cun hmemnak a khami üng, am cangkia lei ami mtai pet; u naw pi a mjükphyüi mawng am pyen khawh u, isetiakyaküing khawmdeka ania sak cun päihki” kyaki. 34 Acunüing, ngvai naw Philipa veia, “Sahma naw hin hin ua mawng ni a pyen? Amäta mawng mä, khyang kcea mawng mä? Ni kthäh veng na mtheha” a ti. 35 Philip naw, thangkdwaw cun ahina Cangcim üngkhyüh tünei lü Jesuha mawng cun a mtheh. 36 Acunüing, lam ani ceh k’um üng, tuia venak pha ni se; ngvai naw, “Tenga, hin üng tui ve ve, Baptican kham vaia i naw na kyawhki ni?” ti se, 37 Philip naw, “Na mlungmthin avan am na jumei üng na kham theiki” ti se; ngvai naw, “Jesuh Khritaw, Pamhnama Cakpaa kyaki ti ka jumki” ti lü a msang. 38 Acunüing, angvai naw senghle ngdühsak lü, Philipa dä ngvai cun tui da citki xawi. Acun üng Philip naw Baptican a khamsak. 39 Acunüing, tui üngka naw ani thaw law be ja, Bawipaa Ngmüimkhya naw Philip cun cehpüi. Angvai naw Philip am hmu ti kyaw lüpi jekyainak am

amäta lama citbeki. **40** Acunsepi, Philip cun Azuk mlüha ngdang law be lü; a ceh sawa acuna mlüh üngkhyüh Ketarih am a pha hama küt üng, mlüh naküt üng thangkdaw sang hüki.

9 Sawluh naw Bawipa hnukläk jah mkyüh lü jah hnim khaia ngbüki naw, **2** Bawipa tuilam kläklamkie nghnumi kpamie naküt jah khit lü Jerusalema a jah lawpüi vaia, Damatet mlüha sinakoka veki am ca a ja pet vaia Jerusalema ktaiyü ngvaia veia kthäh khaia citki. **3** Acukba cit lü Damatet mlüh pei a pha law üng, khankhawa ka akvai cun angxita a peia vai law sawxatki. **4** Acunüng, Sawluh mdeka khana kyu lü, "Sawluh, Sawluh, i vai na na mkhuimkhaki ni?" tia kthai a ngjak. **5** Sawluh naw, "Bawipa, nang u ni?" a ti. "Na mkhuimkha Jesuha ka kyaki ni; tia kthai a ngjak. **6** Acunsepi tho law lü mlüh da cita, acunüng na pawh vai ni mthet khaie ni" a ti. **7** Acua a hlawnga cit hngakie naw kthai ngja u sepi, u am hmu u. **8** Sawluh cun mdek üngka naw tho law be lü, hang mangki naw ipi am hmu thei se, a kut üng kaih u lü, Damatet mlüha ami cehpüi. **9** Mhnüp kthum khawdei am hmu lü i am eiaw lü veki. **10** Acunüng, Damateta Anani ngming naki axüisaw mat veki. Pamhnam naw a ngmang üng, "Anani" a ti. Ani naw, "Bawipa aw, hia ve veng" a ti. **11** Bawipa naw a veia, "Tho law lü, lam ngdüng ami tia lama cita, Sawluh naki Tasuh mlüha ka Judaha ima va sua; acua ktaiyü lü veki ni; **12** Anani ngming naki naw lut lü a mik a mdeisak be vaia, a khana a kut mtaih se, hmu päng veng" a ti. **13** Anani naw, "Bawipa aw, acun cun, Jerusalem mlüha na khyangea khana a jah mkhuimkhanak, khyang ngcim khawhah mpyawng üng ka ngjaki; **14** acunüng, hia pi na ngming pyenki naküt a jah mannak vaia ktaiyü ngvaiea veia ana yah pängki ni" ti lü a msang. **15** Acunsepi, Bawipa naw, "Cita, Khyangmjükcee, sangpuxange ja

Isarel khyangmjükcee venaka ka ngming chepüi khaia ka xü ni. 16 “Ka ngminga phäha mkhuimkhanak ihlawka khamei khai tia ka ksing lawsak khai” a ti. 17 Acunüng, Anani cun va cit lü Sawluha venak ima lutki; a khana a kut mtaih lü, “Ka na Sawluh aw, na mika hmuhnak be vai ja Ngmüimkhya Ngcim am na benak vaia, na law lama Bawipa na veia ngdangki Jesuh naw a na tüih law ni” a ti. 18 Acunja, a mik üngka naw ngalipa nglawh lawa mäiha nglo law lü, a mik mdei law beki; acunüng, tho law lü, Baptican khanki. 19 Acunüng, a ei päng ja, aktha ve law beki. Acunüng, Damatet khawa veki axüisawea veia asäng veki. 20 Sinakoka cit täih lü, Jesuh cun Pamhnama Cakpa akyaka mawng sangki. 21 A ngthu pyen ngjaki naküt naw cäi u lü, “Hin hin, Jerusalem mlüha hina ngming pyenki naküt ja khuimkha khawikia am kya ai se? Acune cun jah khit lü ktaiyü ngvaiea veia a jah chepüi vaia lawki ni” ami ti. 22 Acunsepi, Sawluh cun a pyen johit am be law lü, Damateta vekia Judahea pyen naküta ngthu ja msang lü, Jesuh cun Khritaw kcanga akyaka mawng a jah mtheh. 23 Acunüng, asäng nghjawk se, Sawluh hnim khaiea Judahe nghmu u lü cengkie. 24 Acunsepi, Sawluh naw ami ceng a ksingei. Sawluh hnim khaiea bü u lü mkawte cun amhnüp mthana ami jah ngnäng. 25 Acunsepi, axüisawe naw chepüi u lü mthana vawh üng takie naw ngvawng üngkhyüh ami ju khyak. 26 Acunüng, Sawluh naw Jerusalem mlüh a pha ja, axüisawe jah ngdawn hüpüi se, axüisawa kya hngaki ti am jum u lü ami van naw ami kyühei. 27 Banabah naw ngkhahpüi lü axüisawea veia lawpüiki naw, lama Bawipa hmu se a ngthuheipüia mawng, Damatet khawa am kyühei lü Jesuha ngming am ngthu a pyena mawng cun a jah mtheh. 28 Acukba Sawluh cun Jerusalem khawa ami veia cit hü lü Bawipa ngming am ling lü ngthu pyenki.

29 Krik khyü pyenki Judahea veia ngthu pyen se, ngcupüikie
naw, hnim khaie a ami bü. 30 Acunüing, Jumeikie naw ami ksing
law üng, Ketarih khawa cehpüi u lü Tasuh khawa ami tüihin u.
31 Sangcime cun Judah, Kalile ja Samariha dim'yenak am vekie;
acunüing, Ngmüimkhya Ngcim naw ngjuk ktha jah pe lü khyang
nung law u lü Bawipa cun aktäa kyühkie. 32 Pita cun hnün naküt
üng cit hü lü Ludah mlüha vekie Mhnama khyangea venaka ju
citki. 33 Acua khyang mat, Eni ngming naki, xo lü kum khyet a
ihnak üng ngjänki a hmu. 34 Pita naw, "Eni, Jesuh Khritaw naw
ning mdaw be ve; tho law lü na ngjännak pyanga" ti se, acun
üng, angxita tho lawki. 35 Ludah mlüh ja Saron mlüha vekie
naküt naw, Eni hmu u lü, Bawipa veia nghlatkie. 36 Jukpei mlüh
k'uma Tabitah ngmingnakia nghnumi mat vekie. A Krik ngming
cun Dorka naki, 'Sa khyuk' tinaka kyaki. Acuna nghnumi cun
jumei lü, akdaw bilo lü, aktäa petmsawkia nghnumia kyaki. 37
Acunüing, ani cun am mya lü thi se, a yawk cun mthi u lü ima
khana ami mphän. 38 Acunüing, Ludah mlüh cun Jukpei mlüh
khyüh am thuk, axüisawe naw Pita acua vekie tia ami ksing üng,
"Käh sü lü, kami veia law kawpi" tia nghui na khaia, khyang
nghngih ami jah tüih. 39 Acunüing, Pita cun tho law lü, ami veia
cit haki. A pha ja khan ima ami cehpüi; hmeinu naküt cun a peia
ngdüi u lü, Dorka naw ami veia a ve ham üng a jah pyana kcue
ja jihe jah büktengsak u lü kyapkie. 40 Acunsepi, Pita naw ami
van kpunga ja lu lawsak lü a mkhuk süm lü ktaiyüki; yawk da
nglat lü "Tabitah, tho law" a ti. Acunüing, mdei law lü, Pita a hmu
ja tho law lü ngawki. 41 Acunüing, Pita naw a kut säng lü mthoki
naw, jumeikie ja hmeinue jah khü lü, akxünga a jah mhnuh. 42
Acun cun Jukpei mlüh üngkae ami van naw ngja u lü khyang

khawha naw Bawipa jumkie. **43** Pita cun Jukpei mlüha mhnüp khawvei savun pyangki Sihmona ima veki.

10 Acunüng, Ketarih khawa Konelih ngming naki Romah cetca keptin veki, acun cun Itali yekap ngvai ami ti. **2** Ani cun Pamhnam üng hlímtui lü, a ima veki ami van naw Pamhnam kyühkie, mpyenkseki Judah khyange jah petmsawt lü aktää ktaiyüki. **3** Acuna, mhnüp mülam naji kthum bang üng, Pamhnama khankhawngsä mat law lü, “Konelih aw” ti lü ngkhü lawki cun angsing hmumkthehnak a hmuh. **4** Acunüng, Konelih naw a kyühnak am bükteng lü, “Bawipa aw, ini?” a ti. Acunüng, ani naw, “Na ktaiyünak ja na petmsawte naw Pamhnam jesak se, Pamhnam naw na ktaiyünak ning msang khaia kyaki. **5** “Tuhkbäih Jukpei mlüha khyang ja tüih lü khyang mat Sihmon Pita ngming naki jah khüsaka; **6** savun pyangkia Sihmona veia kaiki ni, a im cun mlíktui peia veki ni” a ti. **7** Acunüng, ngthuheipüikia khankhawngsä a ceh be ja, Konelih naw a mpya üngka nghngih ja, anglätse khüikie üngka Pamhnam üpnaki yekap mat khü lü; **8** ngthu a jah mthep päng üng Jukpei mlüha a jah tüih. **9** Angawi üng, ami ceh lam mlüh pei ami pha law hlü üng, Pita cun ktaiyü khaia im mkhyuma kaiki. **10** A ei naw mcawi law se, bu ei law hlüki; cunsepi, a ei vai ami pawh k’um üng Mhnama mdannak a hmuh. **11** Khankhaw nghmawng law lü jihnu mäiha kphyüa kitmaki mdeka kya lawse a hmuh. **12** Acuna k’uma, khawmdek üng ngvak hükiea khisa avan ja khankhawa khae naküt veki. **13** A veia kthai pha lawki cun, “Pita aw, tho law; ja hnim lü jah eia” a ti. **14** Acunsepi, Pita naw, “Bawipa aw, acukba am kya; am ngcimcaiki ja mtüikkeh i am ei khawi veng” a ti. **15** Acunüng, Khana kthai naw anghnginaka, “Pamhnam naw a ngcimsak päng nang naw am ngcimcaiki käh tia” a ti.

16 Acukba cia kthum vei ngdang law lü; acunüing acuna jiha mäih cun khankhawa a ju jäh law be. 17 Pita naw mdannak a hmuh cun asuilam am ksing lü ana ve k'um üng, Koneliha a tüiha khyange naw Sihmona a im ngthäh law u lü mkawt peia ngdüi lawki he. 18 Sihmon Pita ngmingnaki khin cun, acua a pha ja am a pha ngpyang u lü ami ju kthäh. 19 Acunüing, Pita naw mdannak a hmu cun, a ngaikyu hui üng, Ngmüimkhya Ngcim naw a veia, "Ngaia, khyang kthum naw ning sui hü ve u. 20 Acunakyase, tho law lü ju kyuma, käh cücawn lü jah läka; anini cun keia jah tüih law ni" a ti. 21 Acunüing, Pita cun, acunea veia kyum lü ami veia, "Nami sui hü hin kei ni; ia phäha nami lawki ni?" a ti. 22 Amimi naw, "Konelih, yekap ngvai, khyang kdaw, Pamhnam kyühki, Judah khyange naküt üng ngming dawnak yaki naw a ima nang ning khü lü na ngthu pyen ngai khaia, Pamhnama khankhawngsä mat naw a mtheha kyaki" ami ti. 23 Pita naw, acuna khyange cun im k'uma ja luhpüi lü a jah khinnak. A ngawia Pita cun tho law lü ami veia cit se, Jukpei mlüha ka, jumeikie avange pi a veia cit hngakie. 24 Angawi be kce üng, Ketarih mlüha phakie. Acuia, Konelih naw a khyange ja a püie ja khü lü, anini cun ami jah na k'äih. 25 Pita a pha law üng, Konelih naw ana dokham lü a khaw kunga mbawki. 26 Acunsepi, Pita naw ani cun mtho lü, "Ngdüia, kei pi nghngicima ni ka kya ve" a ti. 27 A veia a ngthuhei maha va lut lü khyang khawha ana ve se a hmu. 28 Ami veia, "Judah khyang naw khyangmjükce ngkhawtpüi lü ami veia a ceh hü vai käh nglawiki tia nami ksingki; acunsepi, 'U pi am ngcim, phyawksak ve' käh ka ti vaia, Pamhnam naw na mtheh pängki ni. 29 Acunakyase, na na khü law ja, käh dam lü ka lawkia kyaki. Acunakyase ka ning jah kthäh khai, "Ia phäha nami na khü lawki ni?" a ti. 30

Konelih naw, “Ahin kcün mhnüp kthum anghjawk üng, ka ima naji kthum üng ka ktaiyü k’um üng; khyang mat suisak bawk suisa lü, ka maa ngdüi lawki naw, **31** ‘Konelih aw, na ktaiyünak Pamhnam naw ngja ve, na petmsawt ja na bilawh naküt pi Pamhnam naw ksing ve. **32** Acunakyase, Jukpei mlüha khyang tüi lü Sihmon, Pita ami ti cun, na veia khüa; ani cun mlitui pei, savun pyangki Sihmona ima kaiki ni’ a ti. **33** Acunakyase, na veia khyang angxita ka tüih lawa kyaki; na law hin daw ve. Acunakyase, Bawipa naw ngthu aning mthet naküt ngai khaia, atuh Pamhnama hmuha kami van hin üng kami vekü” a ti. **34** Pita naw pyen lü, “Pamhnam naw, khyang naküt atänga jah mceiki tia akcanga ka ksingki; **35** acunsepi, au pi amät hjawkhah lü akdaw pawhka khyang mjü naküt cun mkhawihnga lü jah dokhamki. **36** “Ani naw, acuna ngthu cun nami ksingki, acun hin Jesuh Khritaw üngkhyüh dim’yenaka thangkaw Isarel veia a peta kyaki. ‘Jesuh cun khyang naküta Bawia kyaki’ tia nami ksingki. **37** Johan naw Baptican khamnaka mawng ngthu a pyen käna, Kalile üngkhyüh cutei lü Isarel khaw naküt üng ngthu ngthang hükia münkse bilawhnake cun nangmi naw pi nami ksingki; **38** Nazaret Jesuha mawng ta ania khana Pamhnam naw Ngmüimkhya Ngcim ja johit am a besak; ani cun Pamhnama veia vekia kyase, khyanga khana akdaw pawh lü khawyaia jah khuimkhae naküt jah mdaw be lü cit huki. **39** Judahea khaw ja Jerusalem mlüh a jah bilawh naküt kami saksinaki; ani cun kutlamktung üng taih u lü, ami hnim. **40** Pamhnam naw amhnüp thum üng mtho be lü a ngdangsak, **41** acunsepi, khyang naküta veia am kya lü, keimie kami saksi khaia Pamhnam naw a jah xü, thihnak üngkhyüh a thawh be käna amät am atänga eiaw yüm khaia a jah mthet ni. **42** Acuna Bawipa cun akthie ja akxüng

hea khana ngthumkhyah khaia Pamhnam naw a mcawna kyaki tia, khyangea veia sang hü khaiea, jah ksing hüsak khaiea, Pamhnam naw ngthu a jah pet. **43** A u pi, ani jumeiki naküt, a ngminga phäha a mkhyekatnak mhlätnek yah khai tia, ania mawng cun sahmae naküt naw ami sang khawi ni" a ti. **44** Pita naw acuna ngthu a pyen hui üng, ngthu ngjakie naküta khana, Ngmüimkhyah Ngcim pha lawki. **45** Pitaa veia law hngakie Judah jumeiki khyange naw, khyangmjükceea khana pi Pamhnam naw Ngmüimkhyah Ngcim a pha lawsak hmu u lü cäikie. **46** Käh ksinga ngthu am ngthuhei u lü Pamhnam mhlünmtai u se, ami jah ksinga phäha kyaki. Acunüng, Pita naw jah msang lü, **47** "Hine, mimi mäiha Ngmüimkhyah Ngcim yah hngakie cun tui üng Baptican am khan khaiea, u naw a jah khyawh ni?" ti lü, **48** Jesuh Khritawa ngming am Baptican khan khaiea a jah mtheh. Acun käna Pita cun ami veia asäng ve khaia ami nghuinak.

11 Judah khawa vekiea Ngsäe ja jumeikie naw, khyangmjükcee naw pi Pamhnama ngthu ja hngakie tia ami ksing. **2** Acunüng, Pita Jerusalema a ceh üng, vun mawi hlükie khyangmjükcee naw pi Pita cun kcäh u lü, **3** "Ami vun am mawikiea ima lut lü ami veia na ei haki" ti u lü ami ngcuhpüi. **4** Acunsepi, Pita naw aphung üng tünei lü ja mthehki naw, **5** "Jukpei mlüha ktaiyü lü ka vekie; acunüng, jinua mäih üng khankhawa ka naw kya law se ka hmu; ka pei yea na k'et lawki; **6** acun bükteng lü ka ngaikyu hui üng, khisae naküt khawmdek üng ngvak hükie ja khana khae ka jah hmuh. **7** Acunüng, kthai naw, 'Pita, tho law, jah hnim lü ja eia' ti se, ka ngjak. **8** Acunsepi, kei naw, 'Bawipa aw, acukba am kya, am ngcimcaiki ja mtüikheh ka mka üng am ju lut khawi naw' ka ti. **9** Acunsepi, khankhawa ka kthai naw, 'Pamhnam naw a ngcimcaihsak haw cen, nang naw am ngcimki käh tia' ti lü

a na msang. **10** Acukba kthum vei a ve law päng üng, avan khankhawa a jähei be. **11** Acunüng, khyang kthum, Ketarih mlüha kae cun ka veia jah tüi law u se, ka venaka ima pha lawki he. **12** Ngmüimkhya naw käh cücawn lü ka ja läk khaia a na tüih. Hina jumeiki khyuke naw pi na läk law hnga u se, Koneliha ima kami lutkie; **13** ani naw, a ima khankhaw ngsä ngdüi se a hmuh ja, khankhaw ngsä naw a veia, 'Jukpei mlüha khyang tüi lü, Sihmon Pita ami ti jäng laksaka; **14** ani naw ngthu ning mtheh se, acuna ngthu am nang ja na khui im kyawnglawng cun küikyana nami kya khai' a tia mawng a jah mtheh. **15** Acunüng, ngthu cutei lü ka pyen law ja, Ngmüimkhya Ngcim akcüka mi khana a pha lawa mäiha, amimia khana pi pha lawki. **16** Acunüng Bawipa ngthu, 'Johan naw tui am khyang Baptican jah peki, acunsepi nangmi cun Ngmüimkhya Ngcim üng Baptican nami khan khai' a ti, ka süm law beki. **17** Pamhnam naw Bawipa Jesuh Khritaw mi jumei ja, amdanga a jah peta khawh cun khyangmjü kcee pi acuna khawh a jah pet hnga üng, kei cun ia kya lü acuna Pamhnam ka ma khai ni?" a ti. **18** Acuna ngthu ami ngjak ja, jum u lü, "Acuna akyaküng, Pamhnam naw khyangmjükcee haw ngjut be u lü xünnak ami ya vaia mawng cun ja pe ha ve" ti u lü Pamhnam mküimtokie. **19** Stephena phäha ami jah khuimkhae, Phonisia, Kuparuh ja Antiok mlüh cäpa dawng hü u lü Judah khyange dänga veia Pamhnama ngthu sang hükie. **20** Acunsepi, avange cun Kuparuh mlüh ja Kuriniha kaea kyakie, acune naw Antiok mlüh ami pha üng, khyangmjükcee veia pi ngthu pyen u lü, Bawipa Jesuha thangkdaw ami sang. **21** Bawipa johit naw jah vepüi se; khyang khawhah naw jum u lü, Bawipa veia nghlat law päihkie. **22** Ami mawngma cun Jerusalema veki sangcim naw ngja u lü, Banabah cun Antiok mlüha ami tüih. **23** Banabah

a va pha üng, Pamhnama jah pet dawkyanak hmu lü aktää jeki, ktha na kchang u lü Bawipa üng anglät se ami khäng vaia ami van a jah mcäi. 24 Banabah cun khyang kdawa kya lü, Ngmüimkhya Ngcim ja jumeinak am bekie kyase, Bawipa veia khyang khawhah ngdawn lawki he. 25 Acunüng, Banabah cun Sawluh sui khaia Tasuh mlüha citki. 26 Va hmu lü Antiok mlüha a cehpüi. Kum mät bang Sangcim üng veki khyange am hmu hnga ni lü, khyang khawha ja mtheimthangki xawi. Acuna Antiok mlüha jumeikie cun “Khritjane” tia ami jah sui law kcüka kyaki. 27 Acuna kcün üng, sahma avange cun Jerusalem üngka naw Antioka ju citkie. 28 Amimi üngka mat, Akabas ngming naki ngdüi law lü khawmdek khan avan üng khawjaw law khai tia Ngmüimkhya Ngcim am a pyen; acuna khawjawnak cun Ketah sangpuxang Kalawdih naw a jah upa kcün üng pha lawki. 29 Axüsawe naw ami khyaih khawha, Judah khawa vekiea jumeikie cun ja kpüikpak vaia ami mkhyah u. 30 Acukba ami büa mäiha ami ja kpüikpaknak cun Banabah ja Sawluha kut üngka naw, sangcim ngaiaiea veia ami jah kbi.

12 Acun üng, sangpuxang Herod naw sangcime üngka avange jah mkhuimkha khaia büki. 2 Ani naw Johana be Jakop cun kcim am a hnim. 3 Acun naw Judahe jah jesaki tia ksing lü Pita pi a va man. (Acuna mhnüp cun nghngen am bawikia muk pawhnaka mhnüpa kyaki). 4 Acunüng Pita man lü thawngim üng ami khyum, yekap xaleikhyuk am a jah ngängsak; kphyawnpawi a päng üng khyangea veia a cehpüi vaia tängki. 5 Acunakyase, Pita cun thawngim üng a tak ham; acunüngpi, sangcime naw Pita cun Pamhnama veia aktää ami ktaiyü pet. 6 Herod naw Pita cun khyange vei am lawpüi hama mthan üng, Pita cun yekap nghngih xawia ani keh üng, mthiyüi nghngih am khit u se

ipki; K'äihkie naw pi mkawt peia ve u lü mtätkie. 7 Acunüing, Bawipaa khankhawngsä mat ngdang law se, thawngim vai lawki. Acunüing, khankhawngsä naw Pita a kphyeng üng va ksün lü, "Akjanga tho lawa" a ti. Acunüing mthiyüie cun a kut üngka naw nghawk lawki he. 8 Acunüing, khankhawngsä naw, "Na khapat vawh lü, na khawdawk ngcuma" a ti. Acunüing, Pita naw acukba a pawh. Acunüing, khankhawngsä naw, "Na suisake jih lü, na läk law" a ti. 9 Pita naw kco law lü a läk; khankhawngsäa bilaw cun akcanga am sui lü a ngmanga a ngaih. 10 Ngäng kcükie ja anghninaka ngängkie a jah hei khe käna, khawk kpunga luhnak vaia mthiksawh va phaki. Acunüing ksawh amät nghmawng law se, lut law u lü lam mat üng ami va ceh üng, khankhawngsä naw Pita cun a cehtak. 11 Pita naw a ngsüm law ja, "Bawipa naw khankhawngsä tüi law lü, Heroda kut ja Judah khyangea äpeinak üngka naw, a na küikyan akcanga ka ksingki" a ti. 12 Acunüing, ngaikyu khap lü, Makuh ngming naki, Johana nu Mariha ima va citki. Acua ktaiyü u lü khyang khawha a na ngkhämkie. 13 Pita naw ksawh a khawk ja Rode ngming naki mpya naw ngai khaia va citki. 14 Pitaa kthai a ngjak üng jekyai ngen lü, ksawh pi käh mhmawng lü im k'uma va dawng beki naw, Pita ksawh peia ngdüiki tia a jah va mtheh. 15 Acunsepi, amimi naw, "Ng'yaw vekie" ami na ti. Acunüing, ani naw, "Pita kcang ni" ti lü a pyen. Amimi naw, "Pitaa khankhawngsä va ni vü" ami ti. 16 Acunsepi, Pita naw, khawk law laihlah se, ami hmawn üng ta Pita hmu u lü aktäa cäi lawki he. 17 Acunüing, Pita naw, käh ami khihkkeh vaia a kut üng ja kha lü, Bawipa naw thawngim üngka naw a mhlät bea mawng cun a jah mtheh. Acunüing, "Hina ngthu hin, Jakuk ja jumeikie üng jah va mtheh ua" a ti. Acunüing, va kco lü akcea citki. 18 Khaw athaih law ja, yekape cun, "Pita

hawa vekî ni?" ti u lü aktäa ami lu cingki. **19** Herod naw Pita a jah suisak, am hmu u. Ngängkie cun jah kthäh lü jah hnim vaia ngthu a jah pet. Acun käna Herod cun Judah khaw üngka naw Ketarih mlüha ju cit lü acua vekî. **20** Turah ja Sidon khaw khyangea khana aktäa a mlung thüi se vekî; acunüng, anini naw bawi im ngängkia khyang, Balatuh cun püi nakie naw, atänga law u lü ngkhawt vaia ami nghuinak, isetiakyaküng, anini cun sangpuxanga khaw üngka eiawk vai ami yaha phäha kyaki. **21** Ami xünaka mhnüp üng Herod cun a bawijih jah suisa lü a bawingawhnak üng ngaw lü ami veia ngthu pyenki. **22** Acunüng, khyang naküt naw, "Pamhnama kthai ni, nghngicima kthaia am kya naw" ti u lü ngpyangkie. **23** Ani naw Pamhnama am leisawngkia kyase, Bawipa khankhawngsä naw kpai se, mkyüt naw ei se thiki. **24** Acunsepi, Pamhnama ngthu cun ngthang hü dämdämki. **25** Banabah ja Sawluh naw khüibi ani bilaw päng üng, Jerusalem üngkhyüh naw nghlat be ni lü Johan, a ngming kce Makuh ngming naki cun ani hlawnga ani cephüi.

13 Antiok mlüha sangcime üngka, sahmae ja sajae vekie; acune cun Banabah, Simeon (Khyang le), (Kurinih) khawa ka Lucia, (Herod jah upnakia dä dä m lawkia) Manin ja Sawluha kyakie. **2** Acunüng, Bawipaa khüibi bi u lü ami ei ami jeih k'um üng, Ngmüimkhya Ngcim naw, "Khutbi khai xawia ka jah mcawna Banabah ja Sawluh cun na jah phyäi hnga ua" a ti. **3** Ami ei jeih u lu ami ktaiyü law päng üng, ani khana ami kut mtaih u lü, ami ja tüih. **4** Ngmüimkhya Ngcim naw Banabahh ja Sawluh a jah tüihnak üng Selukih mlüha ju cit ni lü, acun üngka naw Kuparuh kawnga mlawng üng citki xawi. **5** Acunüng, Salamih mlüha ani pha üng, Judahea sinakoka Pamhnama ngthu pyenki xawi; Johan ami tia Makuh pi jah kpüi khaia ani

cehpüi. 6 Acuna kyawn avan üng cit hü ni lü, Papos cäpa cit hüki xawi; acunüng Judah khyang mat sui khyaihki a ngming Bar Jesuh naw kei sahmaki tiki ani hmuh. 7 Sekijah Pawluh cun Bar-Jesuh a nglawipüia kyaki. Sekijah Pawluh cun khyang kthema kya lü Papos kyawn upki kyaki. Ani naw Banabah ja Sawluh jah khü lü, Pamhnama ngthu ngai hlüki. 8 Acunsepi, sui khyaihki Eluma (Krik ngminga kyaki) naw jah upki cun am jumei khaia, angssä xawi a jah mah. 9 Sawluh naki Pawluh ami ti naw, Ngmüimkhya Ngcim am be lü, acuna Bar Jesuh cun büktengki naw, 10 “Nang khawyaia ca ni, nang cun dawkyanaka ye ni, kpyüpyehnak naküt am na beki, Bawipaa ngthukcange hleihlaka nghlatsak khai na ktha naki! 11 “Tukbäih Bawipa kut na khana pha lawki tia ksinga, khawkdei käh na hmu khaia na mik mü khai” a ti. Acun ja Eluma cun nghmüp naw jin se, a kut kha hü lü kaih khai suiki. 12 Acunüng, kyawn upki naw acun hmuh lü, Bawipa mawng mtheimthangnak cun müna lü aktäa kyühei lü jumeiki. 13 Pawluh cun a ngkhahpüi xawi am, Papos üngka naw mlawng am cit u lü Pampulih hne Parkah mlüha pha u se, acunüng, Johan naki Makuh naw jah cehta lü, Jerusalem da nglat beki. 14 Acunsepi, anini cun Parkah mlüh üngka naw cit laihlah ni lü, Pisidih hne Antiok mlüh pha ni lü, acunüng, sabbath mhnüp üng sinakoka lut ni lü ngawki xawi. 15 Mosia Thume ja sahmaea cae ami khe law Päng üng, sinakok ngvaie naw, ani veia khyang tüih u lü, “Bena xawi aw, khyang nani jah mcäinak vaia ngthu a ve üng pyen nia” ami ti. 16 Pawluh ngdüi law lü a kut säng lü, “Pamhnam kyühkia Isarele ja khyangmjükcee aw, ngai ua. 17 Hina Isarel khyangmjüe Pamhnam naw, mi pupae jah xü lü, khina kba Egypt pea ami ve üng khyangmjü kdäma a pawh. Pamhnam naw a themnak am Egypt pe üngkhyüh a

jah lawpüi be. 18 Kum kphyükip khawkhyawng khawa a jah mcei. 19 Kanan pea khyangmjü khyüh ja näng lü acun käna acuna pe cun Isarele am a jah kanaksak. 20 Acun käna, sahma Samuilah am a ve law ham üng, kum phyakphyü ja mhmakip ngthumkhyahkie am a jah na pet law. 21 Acun käna sangpuxang mso u se, Benjamina mjü üngka Kisah a cakpa Sawluh ngming naki, khawkum kphyükip ami sangpuxang vaia Pamhnam naw a jah pet. 22 Acun käna ani ksät lü Isarele sangpuxang vaia Davit a mcawn be; Pamhnam naw cuna mawng cun ngsingsak lü, 'Jisea cakpa, Davit, ka mlunga mäi mlung naki hmu veng, ani naw ka ngjakhlü naküt bi khai' a ti. 23 Pamhnam naw khyütam a jah peta mäiha, Isarele jah küikyan khai Davita mjü üngka Jesuh a jah pet, 24 Jesuh naw khutbi, am a tünei law ham üng, Johan naw ami mkhyekatnak nglata u lü bapctan ami khan vaia Isarel khyangea veia ngthu a pyen. 25 Johana khut binak a päih law hlü üng, Johan naw, 'U a nami na ngaiki ni? Kei nami ngäng ua am kya nawng. Acunsepi, ngai u, ka hnua law khai khyang ta, kei naw ania khawdawc suh pet khaia pi am nglawi veng' a ti. 26 Abrahamama mjü üngka ka püi Isarel khyange ja, hin üng Pamhnam hjawkhah khyangmjükcee aw, hina küikyannaka ngthu cun mi veia a jah kbi lawa kyaki. 27 Jerusalem mlüha vekie ja ami ngvaie naw, Jesuh cun küikyanaka Bawia, am ami ksinga phäha ja sahmaea ngthu sabbath mhnüp naküt üng ami kheh cun am ami ksinga phäha, acuna ngthue cun Jesuh ami mkat üng kümbesakie. 28 A thihnak vai i am hmu u lüpi, Pilata veia hnim vaia msokie. 29 Acunüng, a mawng sahmae naküt naw ami yuk, ami kümsak käna, kutlamtung üngka naw khya u lü lungdüa ami k'ut. 30 Acunsepi, Pamhnam naw thihnak üngka naw a mthawh be. 31 Acun käna Kalile üngka naw, Jerusalema

a jah chepüi khyangea veia khaw mhnüp khawvei ngdang be se, acune cun atuh Isarel khyangea veia saksikiea kyakie. **32** Keini naw pi, mi pupaea veia khyütam, thangkdaw ka ning jah mthelh lawki ni, acukba Pamhnam naw Jesuh a mthawh benak am, hina khyütam mi cae üng kümsakki, Salan anghnginak üng pi, 'Nang ka ning cakpaa na kyaki; tungawi na paa ka kyaki' tia ng'yuki. **34** Ng'uh hnüna thukyawnaka käh cit khaia Pamhnam naw ani cun thihnak üngka naw a mthawh be vaia ngthu cun hikba a pyen, 'Davita veia ngcimcaih lü ngsingkia dawkyanak cän nang üng ka ning pet khai' a ti. **35** Acunakyase, Salan kce üng pi, 'Sitihki na mpaya a thuyaw vai am tängki' a ti sih. **36** Davit pi, a xün k'um üng Pamhnama ngjakhlü bi a bi käna, thi se, a pupaea hlawnga k'ut u se, lungdüa kyaw pängki ni. **37** Acunsepi, Pamhnam naw thihnak üngkhyüh amthawh be cun acukba am kya. **38** Acunakyase, ka püi Isarele aw, acuna Bawi Jesuh üng mkhyekat mhlätnaka ngthu kami pyen law hin nami ksing vai hlüei veng. Mosi naw am a ning jah mhlät khawh mkhye üngkhyüh ani jumeiki avan cun jah mhlät khawhki. **39** Au pi ani jumeiki naküt cun Mosia thum naw, am a mhlät thei pi mhlät khai. **40** Acunakyase, sahmae naw ami pyen cän nami khana käh apha law vaia mcei ua. **41** Acun cun, 'Hleihlakkie aw, bükteng ua, cäicing u lü thi ua; bi mat ka kpäng, acun cun khyang naw ning jah mthelh u sepi, nami xüna küt üng am jum uki" a ti. **42** Pawluh ja Banabah cun Sinakok üngka naw ani lu law be üng, khyange naw, acuna ngthu cun sabbath bekce üng pi ani pyen be vaia ami jah nghuinak. **43** Ngkhämkie ami ngpyen be ja, Judahea ja Judah thuma ngpyawtkie khyangmjükcee naw Pawluh ja Banabah jah läk u se, Pamhnama bähkäknak üng ami ve nglät vaia jah mcäiki xawi. **44** Acunüng, sabbath

betü üng, Bawipaa ngthu ngai khaiea, mlüh üngka avan lawki he. **45** Acunsepi, Judahe naw khyange ami jah hmuh üng, aktäa jah cawkei u lü, Pawluha a ngthu pyen cun ngcuhpüi u lü ami ksenak. **46** Acunüng, Pawluh ja Banabah naw ling ni lü, "Pamhnama ngthu nangmia veia pyen ma vaia kya kungki; acunsepi, mah u lü anglät xünnak am nami yah vaia nami pawha kya se, Pamhnama a jah ah mcäia mäiha khyangmjükceea veia ning jah nghlatak ve ning. (aiōnios g166) **47** Acukba Bawipa naw ngthu a na pet cun, 'Khawmdeka khütnak cäpa küikyanak na bi khaia, khyangmjükceea phäha akvaia ka ning mcawnki' tia, kyaki" a ti. **48** Acunüng, khyangmjükcee naw acuna ngthu ami ngjak üng je u lü Bawipaa ngthu mhlünmtaikie; acunüng, angläta xüng khaia a xü naküt naw jumkie. (aiōnios g166) **49** Bawipa ngthu cun acuna khaw avan üng ngthang päihki. **50** Acunsepi, Judahe naw mlüh ngaie ja Pamhnam hjawkhahki khyangmjükcee üngka nghnumie ami jah ksük. Ami naw Pawluh ja Banabah jah khuimkhasak u lü acuna khaw üngka naw ami jah ksät. **51** Acunüng, ngsä xawi naw ani khawpha üngka mput cun khawk hüt ni lü Ikonih khawa citki xawi. **52** Antioka vekia jumeikie cun jekyainak ja Ngmüimkhya Ngcim am bekie.

14 Ikonih pi acukba thawnki, Pawluh ja Banabah cun Ikonih khaw sinakoka lut ni lü ngthu pyen ni se, Judahe ja khyangmjükce khawha naw jumei lawki he. **2** Acunsepi, am jumei hlükiea Judahe naw khyangmjükcee jah ksük u lü, ami cun ami jah hnengsak. **3** Acunakyase, Bawipa üng lingnak am ngthu pyen ni lü, acua khawvei ve ni se, Bawipa naw müncamnak ja cäi phyaki he cun ani kut am jah pawhsak lü, a bänaka ngthu a jah ksingsak. **4** Acunsepi, acuna khaw üngkae cun ngpai u lü, avang cun Judahea phäh, avang naw angsä xawia phäh kyaki.

5 Acunüing, khyangmjükcee, Judahe ja ami ngvaie naw angsä xawi cun ani hmai se khaia jah pawh u lü, lung am ami jah vawi vaia ami bü law üng, 6 acun ksingei law ni lü, Luhkonih mlüh üng Luhtarah ja Derbe ngnam ja a peia ngnamea dawngki xawi. 7 Acua thangkdaw cun sang hü laihlahki xawi. 8 Luhtarah khawa a hmi law üng tün lü a khaw xokia khyang, am cit hü theiki mat veki. 9 Acuna khyang naw Pawluha a ngthu pyen ngai se, acunüing, Pawluh naw ani cun bükteng kyet lü a dawnak be vaia jumnak taki ti ksingki naw, 10 angsanga, “Na khaw am angsunga ngdüi lawa” ti se, ani cun ngtawp law lü, cit lawki. 11 Khyange naw Pawluha a bilaw hmu u lü, Luhkonih khyü üng, angsanga ngpyang lü, “Mhname cun nghngicima mäiha mi veia kyum law ve u!” ami ti. 12 Banabah cun, “Zutah” tia sui u lü, Pawluh cun ngthu pyenki kyase, “Harmes” tia ami sui. 13 Acuna khaw peia vekia Zutah mhnama ktaiyü naw mlüh kpung üngkhyüh se ja paipaie cun luhnaka mkawt peia jah lawpüi lü khyange am ngsä xawia phäh ngkengtainak vaia pawh khaiea ngtängkie. 14 Acunsepi, Banabah ja Pawluh naw, acun ani ksing law ja, ani suisak ja ktek ni lü, khyangea ksunga dawng ni lü ngpyangki xawi naw, 15 “Khyange aw, hin hin ivai nami pawhki ni? Keini pi nangmia mäiha nghngicima kani kyaki ni; nangmi naw amdange jah hawih u lü, mce ja khankhaw, tui acunüing veki naküt jah mhnün lü, anglät se xüngkia Pamhnama veia nami nghlat lawnak vaia thangkdaw kani ning jah mtheh lawki ni. 16 Acuna Pamhnam naw ajana khyang naküt amimäta lam üng cit khaiea a jah tüih, 17 acunsepi, nami khana abänak am eiawk phübe u lü nami jekyai vaia, khankhawa ka naw khaw ak lawsak lü kthiktheih yawpaia dawnak khawkum a ning jah pet ni. Acuna Pamhnam veki tia ngsingsaki” tia ani pyen. 18 Acukba pyen

lū ami ngkengtainak vaia ami hnim hlū cun ngyan üng ani jah pyaisak. 19 Acunsepi, Antiok mlüh, pisidih hne ja Ikonih mlüh üngka Judahe avang acua law hngakie naw, khyange jah ksük u se; acuna Pawluh cun lung üng ami khawng, thikia sui u lū mlüh kpunga jāk u lū ami cehpüi. 20 Acunsepi, jumeikie naw ami kchung law ja, Pawluh cun tho law lū mlüh k'uma cit beki. A ngawi üng, ani cun Banabah am Derbe khawa citki. 21 Acuna hne üng thangkdaw pyen ni lū, axüisawe khawha ani jah yah kāna, Luhtarrah, Ikonih ja, Pisidih hne, Antiok mlüha nghlat be ni lū, 22 “Khuikhatnak khawhah khamei lū, Pamhnama pe mi lut khaia kya kungki” tia, jumeikiea mlung ja khängsak ni lū, jumeinak üng ami khängcek vaia ani ja mcäi. 23 Sangcim naküt üng ngvaie jah mcawn pet ni lū, ei jeih u lū ami ktaiyü law päng üng Bawipa ami ümnak vaia ami jah mtheh. 24 Pisidih hne avan üng cit hü ni lū, Pampulih hnea phaki xawi. 25 Parkah khawa ngthu ani sang päng üng, Ataliha citki xawi. 26 Acunüngka naw mlawng am cit ni lū, Antiok pha law beki xawi, acun cun ani bilawh binak üng Pamhnama mpyeneinak ani yah vaia jah ap ni lū ami jah tüihnaka khawa kyaki. 27 Antiok ani pha ja sangcime jah ngkhämsak ni lū Pamhnam naw jah summangei lū khut ani bi naküte ja, khyangmjükcee phäha pi jumnaka ksawh a mhawnga mawng cun ani jah mtheh. 28 Acunüng, jumeikiea veia khawvei veki xawi.

15 Khyang avange cun Judah khaw üngka naw Antioka law u lū, “Mosa thuma mäiha nami vun am nami mawih üng küikyannak am nami yah khai” tia, jumeikie ami jah mthei. 2 Acune am Pawluh ja Banabah cun aktäa ngcuh u se, Pawluh ja Banabah cun angsä avange am, acuna ngthua phäha, Jerusalema vekiea Ngsäe ja sangcim ngvaiea veia hang cit khaiea ami mkhyäp. 3

Sangcime naw jah tha u se, ani naw khyangmjükcee ami nghlat law bea mawng cun Phonisia ja Samarih avan üng cit hü ni lü ani pyena kyase, jumeikie naküt ani jah jesak. 4 Jerusalem ani jäng pha üng, sangcime, Ngsäe ja, sangcim ngvaie naw jah na je na u se, Pamhnam naw a jah summangei naküt ani jah mtheh. 5 Acunsepi, Pharisee üngka, jumeiki avange tho law u lü, "Khyangmjükcee naw ami vun ami mawi vaia kyaki, Mosia thum pi ami läk vaia jah mtheh vai" ami ti. 6 Ngsäe ja sangcim ngvaie cun, acuna ngthu ngai khaiea ngcunkie. 7 Ami ngcuh käna Pita naw ngdüi law lü, "Bena aw, khyangmjükcee naw, keia üngkhyüha thangkdwaw ngja u lü, jumei khaiea ajana Pamhnam naw nangmi üngkhyüh ana mcawn tia nami ksingki. 8 Acunüng, mlung ksingkia Pamhnam naw mimi a jah peta mäiha, Ngmüimkhya Ngcim cun khyangmjükceea veia pi jah peki. 9 Mimi ja amimi, mi hngalangnak am ve, jumeikiea kyase ami mkhyekatnak jah mhlätki. 10 Acunakyase, mimi ja mi pupae naw pi am ami kpüieia phüi cun ivaia jumeikie am jah phüi hlüsak u lü, Pamhnam nami mhnüteiki ni? 11 Mimi cun pi amimia mäiha mi jum u lü, Bawi Jesuha bäkhäknak am küikyannak mi yahki" tia a pyen. 12 Khyange cun Banabah ja Pawluh naw, Pamhnam naw jah summangei se, khyangmjükceea veia müncamnak ja cäicatnake ani bilawha mawng, ani jah mtheh üng käh khikhe u lü, ngaikie. 13 Cunüng ani pyen law päng ja Jakuk naw pi pyen hnga lü, "Bena aw, ka pyen na ngai ua, 14 Pamhnam naw akcüka khyangmjükcee üngka, avange a phäha jah xü lü amimi jah bükteng khaia a lawa mawng cun, Sihmon naw ana pyen pänga kyaki. 15 Acuna ngthu cun sahmaea ngthu am tängki. 16 Cangcim üng: 'Acun käna nghlat be lü, Davita khaw ka pyang be khai, apyehnak naküt pi ka mdüi be khai; 17

Khyang akcee ja khyangmjükcee, ka ngming am ka jah khüe naküt pi ka veia law khaie. **18** Khawmdeka ngtüi üng tün lü, hina ngthu jah mthehkia Bawipa naw ti ve' tia pyenki. (aiōn g165) **19** Acunakyase, khyangmjükcee üng, Pamhnama veia nghlat lawki he cun käh jah khuimkha u lü, **20** juktuh üng pet, käh ngcimki eiawk, hüipawmnak, khisa käh sawi u lü hnim ja thi käh ami ei vaia, ami veia ca jah kbi üng daw khai tia ngai veng. **21** Mosia thum cun sinakoka sabbath naküt üng khe khawia kya lü, mlüh naküt üng acuna ngthu cun sang päng kyaki" a ti. **22** Ngsäe, angvaie ja sangcime naküt naw, mimi üngka khyang xü u lü, Pawluh ja Banabaha veia Antioka tüih üng daw khai ami ti; ami jah xüe cun ami jah leisawnga kyaki. Ami ngming cun, Judah ami ti Barsaba ja, Tilah a kyaki. Acun xawi cun jumeikie üng angvai xawia kyaki. **23** Hikba ani xawi üng ca ami ja kbi cun, "Ngsäe ja benae üng sangcim ngvaie naw, Antiok, Siria khaw ja, Kilikih khawa vekiea khyangmjükcee, ning jah hnukset ve u. **24** Khyang avange naw, keimi naw am kami jah mtheha, keimi üngka naw law u lü, 'Nangmi, nami vun nami mawi vai, thum nami läk vai' tia, nami mlung ning jah bawngbaisakie tia ngja u lü, **25** mi Bawi Jesuha ngminga phäha Banabah ja Pawluh cun naw xünnak am mcehnaki xawi, **26** kami ja mhlänaka Banabah ja Pawluh, Bawipa Jesuh Khritawa phäh ami sak käh mceh naki xawi, atänga ja xü u lü, nami veia kami jah tüih law vaia kami jah tak, **27** ahina mawngma ning jah mtheh law khai xawia, Judah ja Tilah cun nami veia kami ja tüih law. **28** Ngmüimkhya Ngcim ja keimi naw atänga, yühkia phüi cun nami khana mtai üng am daw khaia ngai ve üng, **29** juktuh peta eiawk, khisaa thi, kbüh lü hnima sa käh jah ei u lü hüipawmnak jah cehta ua; ahina ngkhaw nami jah cehtak üng ta nami phäha daw khai ni. Mya u

lü ve u” tia ami yuk. **30** Acukba ami jah tüih cun cit ni lü, Antiok phaki xawi; acunüng, khyange jah khü ni lü, ca cun ani jah pet. **31** Ami khe law päng ja, ami ja mcäinaka ngthua phäha aktäa jekie. **32** Judah ja Tilah cun sahmaa pi kyaki xawia kya lü, ngthu khawha am, benae jah mcäi ni lü, khawvei ktha ani jah pet. **33** Acua khawvei ani ve käna, jah tüih lawki hea veia nghlat be khai xawia, benae naw dim'yenak am ami jah tüih be. **34** Acunsepi, Tilah cun amät ve hütki. **35** Pawluh ja Banabah cun Antiok khyang khawhah am ve yüm lü, Bawipa ngthu jah mtheimthang ni lü atänga veki xawi. **36** Khawveica angkaw law käna, Pawluh naw Banabaha veia, “Tuhkbäih ni cit be lü, Bawipa ngthu ni sangnaka khaw naküta bena veki veia cit hü lü ami vecawh ni jah bükteng hü vai” a ti. **37** Banabah naw, Johan Makuh ami ti cun ani veia cehpüi vaia a täng, **38** Pampulih khaw üngka naw ja hawih hüt lü, khüibi bi khaia ani hlawnga am cit hngakia kyase, Pawluh naw ta Makuh ani hlawng cehpüi vaia am jum. **39** Acunakyase, aktäa ngcuhi xawi, ngtai law ni lü, Banabah naw Makuh cun a hlawnga cehpüi lü, Kuparuha mlawng am citki xawi. **40** Pawluh naw Tilah a xü; acunüng, jumeikie naw Bawipa bähkäknak ami mcei vai ja ngthu ami jah pet. **41** Sangcime jah khäng hüsak lü Siria ja Kilikih khaw avan üng cit hüki.

16 Pawluh ja Tilah cun Derbe ja Luhtarah citki xawi; acua Timoti ngming naki khritjan mat veki; ani cun jumeikia Judah nghnumia cakpaa kyaki, a pa cun Krika kyaki; **2** Ani cun Luhtarah ja Ikonihä veki naw jumeiki ti lü ania mawng cun pyenkie. **3** Pawluh naw ani cun ami hlawnga ami cehpüi vai a täng. Acunüng, acua vekiea Judahea phäha, a vun a mawhsak, a pa Krika kyaki tia ami van naw ami ksinga phäha kyaki. **4** Mlüh naküt üng cit hü ni lü, Jerusalema angvaie ja ngsä he naw ami

mkhyaha jah läklam vaie cun jumeikie üng ani jah mtheh. 5 Sangcime cun jumnak üng khäng u lü a mhnüp tä se nung law dämdämkie. 6 Ngmüimkhya Ngcim naw Asah hne ngthu sang vai am ti se, Pharikih hne ja Kalatih hne avan üng cit hüki xawi. 7 Mutih ng'yü pei ani pha law ja, Bithunih hnea lut khai xawia büki xawi, acunsepi, Jesuha Ngmüimkhya naw am a jah cehsak. 8 Mutih khe ni lü, Taros da citki xawi. 9 Mthana Pawluh naw mdannak üng Maketawniha khawa ka khyang mat ngdüi lü, "Maketawniha khawa law lü, jah kpüi lawa" tia, nghui na se a hmuh. 10 Acuna mdannak a hmuh law päng ja, ami veia thangkdaw pyen khaia Pamhnam naw jah khüki tia ksing ni lü, Maketawniha hnea ceh vaia kami ngtünki. 11 Taros üngkhyüh mlawng am cit u lü, Samotarat kami citki, angawi üng Nepoliha kami cit be tüki; 12 Acun üngka naw Philipih mlüha kami citki, acuna mlüh cun Maketawniha khaw üng mlüh mata kya lü, Romah mlüh ktung üngkaa kyaki. Acuna khaw üng khawvei kami veki. 13 Sabbath mhnüp üng, khaw kpunga cit u lü, tui caye da, Judahea ktaiyünaka hnüna vekia kami ngaih. Acua ngaw lü, ngbäm lawki hea nghnumie veia ngthu kami pyenki. 14 Acunüng, Lidia ngming naki, jihsen jawiki, Tuhtirah khawa ka, Pamhnam jumkia nghnumi mat naw kami ngthu ngja lü, Pawluha ngthu pyen cun aktää ngai khaia Bawipa naw a mlung a mhmawng. 15 A im khyawng avan naw Baptican ami khan law päng üng, "Bawipa jumei kcangkia nami na ngaih üng ka ima kai law ua" tia, jah nghui na lü a jah mtheh. 16 Mhnüp at üng ktaiyünaka hnüna kami ceh k'um üng, mpya nghnumica mat malam pyen lü ngjoki kami khyum. Acuna nghnumica cun Ngmüimkhya kse naw a mahpa phäh malam pyen lü ngui khawh yahki. 17 Acun naw Pawluh ja keimi jah läk law lü, "Hina küikyannaka lam ning

ja mthek lawki he cän hlüingsäihki Pamhnama mpyae ni” ti lü, ngpyangki. 18 Acukba khaw mhnüp khawvei veki. Acukba kyase Pawluh naw am ngja law hlü lü, nghlat sihki naw, Ngmüimkhya kse üng, “Jesuh Khritawa ngming am ka ning mthekhi, a k’um üngka naw lut law” a ti ja lut lawki. 19 Acunüng, a mahpae naw, ami ngui suinak päihki tia ksing law u lü, Pawluh ja Tilah jah man u lü, khyang ngkhämna, angvaiea veia ami jah chepüi. 20 Romah Bawiea veia ja chepüi u lü, “Hi xawi hin Judah khyang xawia kyaki xawi, kami mlüh jah khuimkha lawki xawi, 21 Ami naw mi thum kpetki thumcam jah mtheikie. Mimi cun Romah khyanga mi kyaki. Amimia bilawh cun am mi läk dat vaia thum pyeni xawi” ami ti. 22 Acunüng khyange cun Pawluh ja Tilah jah pawh khaiea ngkhäm law hngakie, bawie naw ani kcu ja suisak u lü, cung am jah kpai vaia ngthu ami jah pet. 23 Khawvei ami jah kpai päng lü, thawngima ja khyumkie naw, thawng ngvai naw ngängki am, üp ye khaia a ngäng vaia ami jah mthek. 24 Acukba mthek u se, thawngim ngvai naw, thawngima ak’um säisäiha ja khyumki naw, ani khaw cun khyaw üng a jah khun. 25 Acunsepi, Pawluh ja Tilah cun, mthana Pamhnama veia ktaiyü ni lü, ng’äi mcuk ni se, thawngim üng kyum hngakie naw ami jah ngaih. 26 Angxita ngkhyü ngsün law se, thawngima hnün pi ngsün lawki; acunüng, ksawh naküt nghmawng law se, khyange ami jah khihnake cun ngsutei law päihkie. 27 Thawng ngvai cun a ihnak üngkhyüh tho lawki, thawngim ksawhe nghmawng u se jah hmu lü, thawng kyume dawng päikiea ngai lü, a kcim lo lü hnimei khaia ngtängki. 28 Acunsepi, Pawluh naw, ngpyang lü, “Käh thawna; kami van hia kami veki ni” a ti. 29 Thawng ngvai naw meikdäi akjanga jah kthäh lü, kyühei lü ngkhyet lü, Pawluh ja Tilaha hmaia kawpki. 30 Kpunga jah chepüi lü, “Saja

xawi aw, küikyannak ka yah vaia i ka pawh khai?" a ti. **31** Ani xawi naw, "Bawipa Jesuh jumeia, acunüng, namät ja na khuiim khyawng lawnge maha küikyannak nami yah khai" ani ti. **32** Acunüng, a veia ja, a ima veki naküta veia Bawipaa ngthu ani pyen. **33** Acuna mthan, acun naji üng jah chepüi lü, ami jah kpainaka ani nghmae cun a jah mthih pet; acunüng, amät ja a khuiim khyawng lawng ami ngkhä Baptican khankie. **34** A ima ja chepüiki naw, jah khin na lü, Pamhnam ami jumei lawa phäha, amät cun a khuiim khyawng lawng ami van am aktäa jekie. **35** Khaw a thaih law ja, Romah bawie naw, "Acun xawi jah khyah ua" tia, jee ami jah tüih. **36** Acunüng, thawng ngvai naw, Pawluha veia, "Bawie naw, ning ja hlät khaiea, khyang jah tüi lawki he ni; acunakyase, atuh lut law ni lü, dim'yenak am cit nia" a ti. **37** Acunsepi, Pawluh naw, "Romah khyanga kami kyaki, kami mkhyenak am ve xaki ami jah kpai u, thawngim üng ami jah khyum; atuh anghmüa jah ktäm khaiea bükie aw? Acukba am kya sawxat khai; animät Romah ngvaie law u lü, jah hlät law u se" tia, je ngvai ani jah mtheh. **38** Je ngvai naw, acuna ngthu cun Romah ngvaie ami jah mtheh; acunüng, Romah khyanga kyaki xawi tia jah ksing law u lü, kyühei lawki he naw; **39** va cit u lü, ja mcäikie naw, jah nghui na be u lü, thawng üngka naw jah hlät u lü mlüh cun ani cehtak vaia ami jah mtheh. **40** Acunüng, thawngim üngka naw lut law ni lü, Lidia ima citki xawi; jumeikie jah hmu ni lü, jah dim'yesak ni lü, cit beki xawi.

17 Pawluh ja Tilah cun Amphipolih ja Apolonih jah khe pah lü, Thesalonikah mlüha Judahea sinakoka venaka citki xawi. **2** Acua Pawluh cun a thum khawia mäiha, ami veia lut lü, Sabbath mhnüp kthum vei, khyange mahmah ngthäh ngkhyah u lü pyen u lü, Cangcim üngka jah mtheh lü, **3** Mesijah naw khuikhanak

khamei khaia akyaka mawng, thinak üngkhyüh a tho be vaia mawng cun jah mthehki. "Hina Jesuh ka ning jah mtheh cun Mesijaha kyaki ni" ti lü Pawluh naw a jah mtheh. 4 Avang he naw jum u lü, Krik khyang khawhae ja nghnumi khawhae naw Pawluh ja Tilaha veia law u lü Mhnam mküimto lawki he. 5 Acunsepi, Judahe naw, k'eihei u lü, lama i käh pawhkie cun jah lawpüi u lü khyange jah ngcun lawsakie naw, mlüh avan üng suksak lawki he. Acunüng, Jasona ima ngkhäm law u lü, Pawluh ja Tilah cun khyangea hmaia ami jah cepüi vaia ami täng. 6 Am jah hmu u lü, Jason ja jumeikie cun khyang ngvaiea hmaia jah kaihkie naw, ngpyang u lü, "Hina khyange naw avan suksak khaia Khawmdek nglatsakie cun mi mlüha lawki he; 7 Jason naw jah na khin na ve, ahin xawi cun, 'Jesuh ngming naki, sangpuxang kce veki tia, Emperoa thum am läk ni" ami ti. 8 Acuna khyange naw mlüh ngvaie cun ami jah suksakei; 9 Jason ja a püie cun ngui jah tä lü jah hlät lü ami jah cehsak be. 10 Jumeikie naw mthana, Pawluh ja Tilah cun Beriha jah cehsak u se; acua ami va pha ja, Judahea sinakoka lutki xawi. 11 Acuna khaw khyange cun, Thesalonikah mlüh khyangea kthaka ana daw u se, mlung jenak am ngthu cun dokhameikie, ani ngthu pyen cun am akcang ja akcang ksingnak vaia, a mhnüp tä se, Cangcim cun büktengkie. 12 Acunakyase, khyang khawha naw jum u se; Krik nghnumi kdawe ja kpamie naw pi jum lawki he. 13 Acunsepi, Thesalonikah mlüha ka Judahe naw, Pawluh naw Berih mlüha pi Pamhnama ngthu sangki tia ami ksing üng, acua pi va cit u lü, khyange ami jah va ksük. 14 Jumeikie naw, Pawluh cun tui cayea cit khaia ami tüih. Acunsepi, Tilah ja Timoti cun acua ve hütke xawi. 15 Pawluh va thakie naw, Aten mlüh căpa cit u lü Berih da nglat law be lü Pawluh naw a jah cüka kba, Tilah ja

Timoti cun naw akjanga a jah mtheh. 16 Pawluh naw Atena Tilah ja Timoti jah k'äih lü a ve üng, mlüh cun juktuhe am be lü a hmuha kyase, aktäa a mlung am daw. 17 Acunüng, sinakoka Judahe ja Pamhnam jumkie khyangmjükcee jah pyenpüi lü, khyang ami ngkhämna law nakütkia veia a mhnüp tä se a jah pyenpüi. 18 Epikurih ja, Stok sajae naw ani ngcuhpüikie. Avang he naw, "Hin ia am ngtäh xaki naw i pyen hlüki ni?" ami ti. Avang he naw, Jesuha mawng ja thawhnak bea mawng a pyena phäha, "Pe kcea ka mhnama mawng pyenki am ni aw" ami ti. 19 Pawluh cun man u lü, mlüh kawngci, Arepakaha hmaia lawpüi u lü, "Hina mtheimthangnak akthai na pyen hü hin na jah ksingsak thei khai aw? 20 Akthai am kami ngjak khawi cun na sang lawki ni; acunakyase, acuna suilam kami ksing vai täng ve üng" ami ti. 21 (Aten mlüha khyange ja khine cun, ngthu kthaia akyak üng, ami pyen vai ja ami ngaih vaia phäha ami kcün sumeiki he.) 22 Pawluh cun kawngci hmaia ngdúi lü, "Nangmi Aten khyange cun, a naküt üng jumna aktäa nami taki ti ka ksingki. 23 Ka ceh hü sawa, nami hjawkhahe ka ja bükteng üng, kpyawngkung mata khana, 'Am ksinga Mhnama phäha' ti lü ng'yuki ka hmuh. Acunakyase, am ksing u lü nami jumei, acuna mawng ka ning jah mthehki ni. 24 Pamhnam, khawmdek ja a k'uma vekü naküt ja mhnünki cun, mce ja khana Bawia kyase kut am saka temple üng am ve. 25 Khut bi lü a hlüei cun mi pe khai aw, amät kung cun anaküt am xünnak, ngxünak a naküt üng pekia kyaki. 26 Acunüng, khawmdek khan naküt üng ve khaia, khyang mat üngka naw khyang mjüe naküt atäng tänga jah mhnün lü, ami phäha akcün ja ami venak vai phäh phähe pi a jah tak pet. 27 Acunakyase, Pamhnam cun ami hmuh vaia sui hükie; acunsepi, Pamhnam cun mimi üngkhyüh akthuka am ve.

28 Amäta phäha mi xüing lü, mi thoawm lü mi vekî; 'Keimi pi Mhnama a jah caea kami kyaki' tia nangmi üng khyang mat naw pyenki. 29 Acukba Pamhnama caea mi kya ua phäha, nghngicima khyaihna am pyanga xüie, nguie, lung he lup cun Mhnam am tänga käh jah ngaih vai. 30 Ahlana Pamhnam am ksing u se, jah na hawih khawi se pi, atuh cun ahawa pi ami mkhyekatnak nghlatak vaia ngthu a jah petki, 31 akcün a na pyang päng thüp thüpa phäha, acuna mhnüp üng, a mcawna nghngicim phäh khawmdek avan cun angsunga ngthumkhyah law pe khai; acun cun Pamhnam naw thihnak üngka naw mtho be lü, khyange naküta veia angsingsak pänga kyaki" tia a pyen. 32 Acuna thihnak üngka naw mthawh bea ngthu Pawluh naw pyen se ami ngjak üng avange naw ami yaihei; avange naw, "Hina ngthu na pyen be vai ngja hlü ve üng" ami ti. 33 Acunüng Pawluh naw ami ngkhyumnak a jah cehtak. 34 Acunsepi, khyang avange Pawluha veia ngdawn law u lü, jumei lawki he; acunüng avange cun, Dajonutih khyang kawngci üngkaa kya u lü avange cun nghnumi mat Damarih jah khyang kcea kyakie.

18 Acunüng Pawluh cun Aten mlüh üngka naw Korintuha citki. 2 Acuia Akuilah ngming naki Judah khyang mat a hmuh, acun cun Pontasa hmikia kyaki. Sangpuxang Kalawdih naw Judahe naküt Romah hne üngka naw ami ceh vaia jah ktäm se, a khyu Priscilah am Itali üngka naw law thaiki xawia kyaki. Pawluh naw jah hmu khai citki. 3 Pawluh cun, acu xawia veia phaki, acunüng, ami bi tängkia kyase, ani veia ve lü, ani veia khüikawm hngaki; ami bi cun jih im saka kyaki. 4 Sabbath naküt üng sinakoka yet na kcang lü ngthu pyen khawi lü, Judahe ja Krike jah yah khaia büki. 5 Tilah ja Timoti cun Maketawniha üngka naw pha law ni lü, Pawluh cun a kcün naküt üng Judahe

veia Jesuh cun Mesijah ni ti lü ngthu jah mthehki. **6** Acunsepi Judahe naw ma u lü ksenakiea kyase, Pawluh naw a suijih üngka mput kha lü ami veia, “Nami khyüh üng namimäta phäh ni, kei naw am mta na veng. Tuhkbäh khyangmjükceea veia ka cit khai” a ti. **7** Acun üngka naw citki cun, Tihtuh Jastas ngming nakia ima phaki, acun cun Pamhnam jumki, a im pi sinakoka peia kyaki. **8** Acunüing, Kripuh, sinakoka ngvai naw, a khuiim khyawng lawng ami van naw Bawipa jumei law u se, Korintuh khyang khawhae naw pi ngja u lü jumei law hnga u lü, Baptican khankie. **9** Mthana Bawipa naw mdannak üng, Pawluha veia, “Käh kyühei lü, ngthu na pyen cän käh hjaüha; **10** kei na hlawnga ka vekni, ning hui khaia u naw am ning pawh; hina mlüh üng, ka khyang khawha ka taki ni” a ti. **11** Pawluh cun, acua ami veia Pamhnama ngthu jah mthei lü, kum mät ja khya khyuk vekni. **12** Acunüing, Kalio, Akajjah mlüha sangpuxang Romah naw a mcawn üng, Judahe naw atänga Pawluh man u lü, junga cehpüikie. **13** “Hin khyang naw, käh nglawi khaia Mhnam jum vaia khyang ksük lü thum lümkankei” ami ti. **14** Pawluh naw a pyen law hlü üng, Kalio naw Judahea veia, “Judahe aw, hin hin am dawki ja mkhyekatnak a pawh a nia ta, acinglinga ka ning jah ngaih pet vai sü; **15** acunsepi, ngthu nami ngcu, ngming he ja nami thumea ngkhawa kya üng ta, namimät naw pyensa ua; kei acuna ngkhaw ka cijang vai am täng veng” a ti. **16** Acunüing, jung üngka naw, ami van a jah ksät. **17** Krike naw, sinakok ngvai Soten mankie naw, junga maa kpai u se, Kalio naw acun cun ia pi am ngai. **18** Acun kähna Pawluh cun khawvei ve lü; acun kähna Korintuha jumeikie cun thangkaw am jah ngtaipüi lü, acun üngka naw Siria da mlawng am citki, a veia Priscilah ja Akuilah cit hngaki xawi; Pawluh naw ajana sitih ana taka mäiha

Kenkirih mlüha a lusam kteih petki. **19** Ephet mlüha pha u se, acua anini cun jah hawih hüt lü, amät sinakoka k'uma lut lü, Judahea jah ngthähngkhyah püiki. **20** Khawvei ve khaia ami nghuinak, acunsepi am yü. **21** "Pamhnam naw a hlüeia akyak üng nami veia ka law be khai ni" tia, thangkdaw am jah ngtaipüi lü, Ephet üngka naw mlawng am citki. **22** Ketarih a pha üng, Jerusalema jäng cit lü, sangcime cun a jah hnukset; acun käna Antiok mlüha cit beki. **23** Acua khawvei a ve käna cit be lü, jumeikie ngjuktha jah pe lü, Kalatih hne ja Pharikih hne avan üng cit hüki. **24** Judah khyang mat, Aleksandria mlüha hmiki, Apawluh ngming naki, Ephet mlüha lawki; ani cun pyensak yah lü Cangcim aktäa ksingkia kyaki. **25** Ani cun Bawipa Mawnglam ngthei pängkia kya se, yet na kcang lü, Jesuha mawng kcang aktäa xena lü jah mtheimthangki, acun se pi Johana Baptican däk va ksingkia kyaki. **26** Acunüng, sinakoka lingnak kcang am ngthu pyen law se, acua Priscilah ja Akuilah naw a ngthu pyen ngja ni lü, ani ima khüki xawi naw, a veia Pamhnama Mawnglam cun ngsing ngai khaia ani mteh. **27** Apawluh cun, Akaijah khawa cit khaia ngtängse, Epheta veki jumeikie naw ami na dokhamnak vaia, jumeikie naw ca yu u lü ami cehsak. Acunüng, a va pha üng Pamhnama bähkäknak am jumeikie cun aktäa jah kpüikpaki. **28** Jesuh cun Mesijaha kyaki tia mawng cun Judahe jah ngcuhngkaih püi lü Cangcim üngka jah mdang lü khyange aktäa a jah näng.

19 Apawluh Korintuh mlüha a ve k'um üng, Pawluh cun pe k'uma ceh hü päng üng Epheta pha law lü, axüisawe avang a jah hmuh. **2** Ami veia, "Nami jumei law üng Ngmüimkhyah Ngcim nami yahki aw?" a ti. Acunüng, amimi naw, "Ka; Ngmüimkhyah Ngcim veki tia pi am ngja khawi u ngü" ami ti. **3** Ani naw, "Ia

Baptican ja nami khan?" a ti. Amimi naw, "Johana Baptican" ami ti. 4 Pawluh naw, "Johana Baptican cun ami mkhye nglatakia phäh kyaki, 'Johan naw Isarel khyange üng, 'Ka hnua law khai cun nami jum vai, "Ani cun Jesuh ni" ti lü a jah mtheh. 5 Acuna ngthu ami ngjak ja, Bawipa Jesuha ngming üng Baptican khankie. 6 Pawluh naw, ami khana a kut mtai se, Ngmüimkhya Ngcim ami khana pha lawki; acunüng, läk akce am ngthu pyen u lü, Mhnama mawng sangkie. 7 Ami vana kpami xaleinghngih lawki he. 8 Pawluh cun sinakoka k'uma lut lü, khya kthum üng yet lü ngthu pyenki, Pamhnama pea mawng cun khyange jah ngcuhpüi lü jah ksingsaki. 9 Acunsepi, avange cun ami mlung ngcang se, am jum u lü khyangea hmaia Bawipaa Mawnglam ami ksekhanak. Pawluh naw jah cehta lü, jumeikie akcea jah cehpüiki naw, amhnüp tä se Turanah ima jah ngthähpüi lü jah mtheimthangki. 10 Acukba kum nghngih jah mthei se, Asah hnea vekie naküt Judahe ja Krike naw pi Bawipa ngthu cun ngjakie. 11 Pamhnam naw Pawluh üngkhyüh müncam phyaki jah pawhki. 12 Acunüng, Pawluha pava ja a jih cum am khyaihki vei ami cehpüi, mnehmnange cun khyük u lü khawyaie pi ngsätkie. 13 Khawyai ksät hükie Judah avange naw, "Pawluh naw a pyen hü khawia Jesuha ngming am ning jah ksät ve üng" ti u lü, khawyaia venaka khyangea khana, Bawipa Jesuha ngming sumeiki he. 14 Judah khyang, ktaiyü ngvai säih mat, Sakevaha cakpa khyühe naw acukba pawh hlüki. 15 Acuna khawyai naw ami veia, "Jesuh ka ksingki, Pawluh pi ka ksingki, nangmi hin ue ni?" ti lü a jah kthäh. 16 Khawyaia venak naw, jah jawng law sih lü, ami van jah nängei se, acuna im üngkhyüh, lemkie kyase, ami suisak hawih hüt lü dawngkie. 17 Epheta vekia Judahe ja Krikea veia, acuna ngthu cun ngthang huki; acunüng, avan kyüh hü u se, Bawipa

Jesuha ngming mhlünmtai lü vekî. 18 Jumeikie khawhah law hü u lü, ami bilawhe cun khyang ksunga jah phyeh lawki he. 19 Ngjo khawhae naw pi, ami caupe jah lawpüi u lü, khyang ksunga ami jah mkhih law; acun üng, a phu täh u se, ngui thawng mhmakip phunakia ami ksing. 20 Ahikba johit am be lü, Bawipaa ngthu cun ngthang hü lü däm law bawk bawki. 21 Acun käna Pawluh cun, Maketawniha ja Akajjah üng kdung hü lü, Jerusalema cit khaia ngtängki, “Acua ka ceh käna Romah pi ka hmu khai” a ti. 22 Khüipüiki xawi nghngih, Timoti ja Eratuh cun Maketawniha hnea jah cehsak lü, amät cun Asah hnea ve hüki. 23 Acuna kcün üng Epheta Bawipaa Mawnglama phäh aktäa khuikhanak vekî. 24 Dematarîh ngming naki, nguiksep naw Artimih mhnâm nghnumicaa alup sep se, a khyange naw khawhthem khawhah yah nakie. 25 Ani naw, ami bi tängkia nguiksepe jah ngcunpüi lü, “Ka püie aw, hina khawhthem cun hin mi bilawhna üng lawki tia mi ksingki, 26 Tuha Pawluh naw, ‘Khyanga kut am pyang naküt cun mhnama am kya ve’ ti lü, hina Epheta dâka am kya, Asah hne naküt üng pi khyang khawha jah ksük se, hmu u lü nami ksingki. 27 “Acunakyase, mi bi, ngui mi yahnak ami jah hmumsit law däk vaia am ni lü mi thang pi se khai ni, hlüngtaikia Artimih mhnâm nghnumicaa Temple pi hmumsit law u se, Asah hne üng khyange naküt, khawmdeka khana khyange naw ami jum khawi hin, ia am mawng law khai ni tia pi kyühei phya ve” a ti. 28 Acuna ngthu ami ngjak üng ami mlung so law se, “Ephet mlüha ka Artimih hin hlüngtai kcangki ni” tia, ngpyangkie. 29 Mlüh avan üng acun ngthang hüki. Kajas ja Aristakhas, Maketawnih khyang xawi Pawluh naw a jah ngkhahpüi cun jah mankie naw, pawî binak ima ami jah cepüi. 30 Pawluh cun khyangea maa cit khaia bü se, jumeikie naw ami mkhyawh. 31 Acunüng,

acuna hne üngka ngvaie, Pawluha püie naw, a veia khyang tüih u lü, pawl binak ima käh cit khai ami nghuinak. 32 Ngbäm lawki he khawhah naw ami ngbäm lawa suilam pi am ksing u, acunakyase, avang ngthu mat pyen lü ngpyang u se, avang ngthu akce am ngpyangkie. 33 Acunüng, khyang avange naw Aleksanda cun üng mta veki ni ami ti, isetiakyaküng, Judahe naw ani cun maa ami cehsak ni ami ti. Acunüng, Aleksanda naw a kut khyange veia käh khikheh khaiea säng lü, amät sungkhamei khaia ngbüki. 34 Acunsepi, ani cun Judah khyanga kyaki ti ami ksing üng, naji nghngih hlawk atänga, “Epheta ka Artimih hin hlüngtaiki ni” tia aktäa ngpyangkie. 35 Acunüng, mlüh kcak'yu naw khyange a jah dimsak lü, “Ephet khyange aw, Ephet mlüh cun hlüngtaikia Artimih Temple ngängki ja khankhawa khyüh lung ngcim kya lawki ni a ti. 36 Acunakyase, u am ngtek khawh u ki. Nami dim vai, amdanga i käh nami pawh vai. 37 Hin üng nami jah lawpüi xawi hin, Temple phyehkiea am kya ni, nami mhnam pi am ksekha na ni. 38 Acunakyase, Dematarih ja a püi nguiksepe naw, nami ngcuah vai am vea kya üng kami ngvaie vekie, junga pi mi cit khaie ami ti. 39 Akce mtai vai nami tak üng pi, kcang mkhyah vai mlüha veki khyange am mi ngkhyum khaie ami ti. 40 Tungawi thawnhlawkia phäha mi kyühkyawk vai suksaknak vaia veki. Isetiakyaküng hina am kcangkia ngbämnak cun ami jah msuhei ta ihawkba pi am mi pyen thei khai ni. 41 Acun a pyen päng ja ngbäme a jah tüih be.

20 Suksaknak a ngdüm law käna, Pawluh naw jumeikie atänga jah khü lü ngjuktha jah pe lü a jah ngtaipüi. Ani cun jah cehta lü Maketawniha citki. 2 A ceh sawa acuna hne cu khyang khawhah ngjuktha jah peki. Acun käna Akhacia cit lü, 3 acua khya kthum vekie. Ani cun Siriaa cit khai ngtängki lüpi Judahe naw ami pawh

vaia ceng u se, Maketawniha da nglat khaia ngtünki. 4 Puruha cakpa Sapotah Beriha ka, Aristakhas ja Sekudah Thesalonikaha ka xawi, Kajas cun Derbea ka, Timoti, Taikikah ja Throphimah Asaha ka xawi, acune cun ani üng atänga veia cit hngakie. 5 Acunee cun ana cit ma u lü, Tarosa keimi jah na k'äihkie. 6 Keimi cun hngen am kcaw muk pawi käna, Philipih üngka naw mlawng am cit u lü, amhnüp mhma üng Taros kami phaki; acua mhnüp khyüh kami vekie. 7 Acunüng, mhnüp khyühnak mümlama bu ei yüm vaia kami ngcunki. Acunüng Pawluh cun a ngawi üng cit khaia bükia kyase, ami veia ngthu pyenki naw, mthan nglung căpa a pyen. 8 Kami ngcunnak khan ima meim khawhah ami jah mdäi. 9 Etukhuh ngming naki cawngpyang mat mkawt peia ngaw lü, a mik ku se ngam lü vekie. Acunüng, Pawluha ngthu pyen thuk law se, ip tawng lü im athat kthumnak üngka naw mcea kya se akthia ami law be. 10 Acunüng, Pawluh kyumki naw, a khana ngbawk lü kawiki naw, "Käh ng'ä ua, xüing ham ve" a ti. 11 Pawluh kai be lü, muk bo lü eiki. Khaw athaih law lü nghngi a pyü law căpa ngthu pyen lü, acun käna citki. 12 Acunüng, cawngpyang cun akxünga ima cehpüi be u se aktäa ami mlung dim'yeki. 13 Keimi cun mlawng am law u lü, Asiha kami cit khaia mlawng am kami na cit maki, acunüng Pawluh cun kami ngcum lawpüi vaia kami täng kyaw; a khaw am law khaia ngtängki. 14 Asiha jah na ngkhyum püi lü, ani kpan law lü Mituliniha kami citki. 15 Acunüng ka naw, mlawng am cit u lü, a ngawi üng Kioh kami phaki. A ngawi üng, Samoh pha u lü, a ngawi be tü üng Miletuh kami phaki. 16 Pawluh cun Asaha khawvei a ve vai am täng lü, Ephet da cun mlawng am cit khaia bü kungkia kyaki, athawn theia kyak üng Jerusalema Pentikos mhnüp üng a pha vai ngsengeiki. 17 Acunüng, Miletuh khaw üngka naw, Epheta

khyang tüih lü, sangcim ngvaie a jah hmuh vaia a ja khüsak. 18 Acunüng, a veia ami pha law üng, Pawluh naw, "Asah hne ka pha law üng tün lü, atuh căpa ihawkba ka kcün ka sumeiki tia nami ksingki. 19 Mdihsuinak ja ka kphyutui baw lü Bawipaa mpya akba khut ka biki. Isetiakyaküng Judahe naw na hnim khai ami büa phäh kyaki. 20 Nangmi am ka ning jah kuei vaia i pi am ka thupki tia nami ksingki ni, khyangea ksunga ja im naküt üng ka ning jah mthei khawiki. 21 Judahe ja khyangmjükceea veia pi Pamhnama veia nghlat law be u lü, mi Bawipa Jesuh ami jumei lawnak vaia ngthu ka pyen ni. 22 Acunüng, atuha Ngmüimkhya Ngcim kchang na lü Jerusalem da ka cit khai, acua kei ia na pawh khaie am ksingei veng. 23 Ka cehnak hü mlüh naküta thawng jah mkhuimkhanak naw na k'ähki tia Ngmüimkhya ngcim naw na mthehki ni. 24 Acunsepi, ka kcün sak hin ia am kya, isetiakyaküng thangkaw tinaki Pamhnama bähkäknak sang lü, Bawipa Jesuh naw a na peta khut ja mission cun ka mcän vai ni ka hlüei ta. 25 Acunüng, nangmi, Pamhnama pea mawng sang lü nami veia ka cit hüki. Tuh ta nangmi naw am nami na hmu be ti khai tia ka ksingki. 26 Acunakyase, nami khyüha kyak üng keia mtaa am kya ve tia tungawi angtea ning jah mtheh veng. 27 Pamhnama a ngjak'hlü naküt avan, nami veia am pyen hlü lü ka mji i am ve. 28 Acunakyase, nami mät ja namimät mcei ua, Pamhnam naw a cakpa thisen am a khyäiha sangcim nami mcah khaia Ngmüimkhya Ngcim naw aning jah mceisaka tome cän pi jah mcei ua. 29 Ka ceh kána mhnge kyung he nami ksunga law u lü, ami naw tomee käh jah mpyenei khaie tia ka ksingki. 30 Namimät üngka khyang avange law u lü jumeikie jah mhlei lü ami jah läk vaia thawn law khaie. 31 Acunakyase, mcei ua; kum kthum ka kphyutui baw lü, amhnüp amthan ka ning

jah mthei cän süm ua. **32** Tuhkbäih Pamhnama bäkhäknaka ngthu üng ka ning jah taki, acun naw ning jah sawngsa lü, ani naw Pamhnama dawkyanak a khyangea phäh a tak cun ning jah pe khai. **33** Ua xüi, ngui, suisak pi am hlüei khawi veng. **34** Kamät ja ka püiea hlükaw cun kamät bilo lü kami eiawki ti cun namimät naw nami ksingki. **35** Acukba nangmi pi khüi u lü, Bawipa Jesuha ngthu nami sümna am, ktha ngcekie nami jah kpüi vaia, anaküt ka binak am ka ning jah mdanki; amät Jesuh naw, ‘Yahnaka kthaka petmsawtnak üng jekyainak bawk ni” ti lü a pyen. **36** Acunüng, acukba ngthu a pyen law päng üng, ami mkhuk jah sümptüi lü ktaiyükie. **37** Ami van kyap u lü, Pawluh cun kawi u lü aktäa mhnamkie. **38** Ani am ami hmuh be ti vaia cun a pyena kyase ami mlung thüikiea kyaki. Acunüng, mlawnga venak cäpa cit u lü ami tha.

21 Amimi am kami ngtai käna, mlawng am cit u lü Kotah kami pha lawki. Acunüng, angawi üng Rodih pha u lü, acun üngka naw cit u lü, Patarah kami phaki. **2** Phonisia cit khaia mlawng mat hmu u ngüse, acun ngcum u lü kami citki. **3** Kuparuh hmunaka cit u lü, cumlama cit u lü Siria kami phaki. Acunüng Turah tui pei kami phaki. Acua mlawng üngka phüihe jah lawh vaia kyase. **4** Acunüng, jumeikie jah hmu u lü, acua mhnüp khyüh kami vek; acunüng, anini naw Pawluh cun Ngmüimkhya am mtheh u lü, Jerusalema käh a ceh vaia ami mtheh. **5** Acunsepi, acuna mhnüp päih law se, jah tak hüt lü kami kdungki u lü, cit u ngü se, ami van naw, ami khyucae mah maha mlüh khaw kpung üngkhyüh tui pei cäpa am jah tha law; acua mkhuk msüm u lü kami ktaiyüki. **6** “Mya lü bä” ti u lü mat jah mat mtheh lü mlawng üng kami ngcum üng amimi cun ami ima nghlat bekie. **7** Acunüng, Turah üngka naw mlawng am kami ceh law päng

üng, Potalemaia kami phaki, acua jumeikie jah hnukset u lü, ami veia mhnüp mät kami vekie. 8 A ngawi be tü üng, Ketarih kami phaki; acua thangkdaw sangki Philipa ima kami lutki, ani cun Jerusalema jah kpüi khaia xü, khyühe üngka mata kyase a veia kami vekie. 9 Ani cun nghnumica phyü jah ca naki. Amimi naw Pamhnama ngthu sang hükie. 10 Acua mhnüp khawvei kami vekie, acuna üng Judah hnea ka Akabas ngming naki sahma mat lawki. 11 Kami veia law lü, Pawluha ksawmyüi lo lü amäta kut khawe jah khit lü, “Jerusalema Judahe naw hikba hina ksawmyüi ka naki khit u lü, khyangmjükceea kut üng ap khaie, Ngmüimkhya Ngcim naw a pyen ni” a ti. 12 Acuna ngthu kami ngjak ja, Pawluh cun Jerusalema käh cit khaia keimi jah akcee naw kami nghuinak. 13 Pawluh naw, “I vai kyap u lü, ka mlung nami na puksetsaki ni? Bawipa Jesuha ngminga phäha ta Jerusalema ami na khieh däka am kya lü thih vaia pi ka lingki ni” a ti. 14 Mthet lü am ng'yah se, “Bawipa hlüeia kya kawm” kami ti. 15 Acua kcün kami sumei käna kami phüie jah pitpyang u lü, Jerusalema kami citki. 16 Ketariha üngka axüisawe avang kami hlawnga law hngakie naw, Manatung ngming naki jumei kcük üngka, Kuparuha ka mat, kami cehnaka ami ngkhahpüi hnga. 17 Jerusalem mlüh kami pha üng jumeikie naw hlimtui khaia ami ja na khinnak. 18 A ngawi üng, Pawluh naw Jakuka ima jah cehpüi se, acua sangcim ngvaie vekie. 19 Pawluh naw amimi jah hnukset law päng lü, a khüibinak summangei lü Pamhnam naw khyangmjükceea veia bi a bisak naküt avan a jah mthet. 20 Amimi naw acuna ngthu ami ngjak üng Pamhnam mhlünmtai u lü, Pawluha veia, “Pawluh aw, Judah khyange thawng khawhah jumei lawki ja ami van naw Thum pi kthanakie; 21 acunsepi, khyangmjükceea veia vekiea Judahea veia, ami cae ami vun

käh ami jah mawih vai ja Mosia Thum ami hawih vaia na ja mtheiki tia pyenkie. 22 Ihawkba kya hlüki ni? Na pha law pi ngjakie ni. 23 Acunakyase, na veia kami pawh vai cun hin ni. Khyütam taeiki khyang kphyü kami vekie. 24 Acune jah ngkhahpüi lü, ngcimcaihnak pawia va ngpüi hnga lü, lu kteinaka phu jah pet pe kaw pi. Acunüng, khyange naw, ami ngjak am kcangki tia, namät kung naw Mosi thum na läki tia ksing khaie. 25 Khyangmjükce jumeikie am, juktuh üng peta eiawk, khisa thi, khisa ami kbüh ja hüipawmnake üng ami ngcimcaih vaia kyaki tia, ca kami yuk päng ni” ami ti. 26 Acuna ngawi üng Pawluh naw, acuna kpmie jah ngkhahpüiki naw, ami veia ngcimcaih hnga lü, Templea k'uma lutki naw, ami ngkhäa phäha petnak akce pawh lü ngcimcaihnaka mhnüpa kümnak vaia mhnüp cun ivei hjo khai ti cun a jah mtheh. 27 Mhnüp khyüh a küm law hlü üng, Asah üngka Judahe naw Pawluh templea k'uma hmu u lü, khyange naküt jah ksükie naw ami man. 28 Ngpyang u lü, “Isarel khyange aw, jah kpüi law ua, hin naw khaw naküt üng khyang naküta veia, Judah khyangea thume, hina Temple jah kse na ve; acun däk am ni, templea k'uma pi Krik khyange jah luhpüi lü, hina Temple ngcimcaiki pi mtüihkhehsaki ni” ami ti. (29 Am acun ham üng Epheta ka Throphimah naki Pawluh naw mlüh k'uma a ceh hü püi hmu u se, templea k'uma cehpüikia pi ami ngaih.) 30 Mlüh üngka ami van üng ngthang hü lü, ngbäm lawki he naw, Pawluh man u lü, temple kpunga kaih lawki he naw, asäng üng ksawhe ami jah khaih law. 31 Pawluh hnim vaia ami bü ja, Jerusalema khyange naküt aktäa suksak lawki he tia ngthu cun Romah yekap ngvai säiha veia phaki. 32 Acunüng, ani naw yekape ja yekap ngvaie jah cehpüi lü, ami veia dawng ktäi se; yekap ngvai säih ja yekape jah hmu u lü, Pawluh ami kpai cun

ami hjaüh. **33** Yekap ngvai säih naw Pawluh law sih lü, manki naw, mthiyüi nghngih am jah khisak lü, ua kyaki, i pawh khawiki tia a kthäh. **34** Khyange akce pyen u lü ngpyang u se, i ami pyen am ksing thei lü, Pawluh cun yekapea venaka ami cehpüi. **35** Acunüng, khyange naw aktäa kutban na hlü u se thukcakia ceh u lü, yekape naw kawt u lü Pawluh cun ami cehpüi. **36** Khyang naküt naw, “hnim ua” tia Pawluha hnua ngpyangkie. **37** Pawluh naw yekapea venaka ami luh law hlüpüi üng yekap ngvai säiha veia, “Na veia ngthu pyen lü ng'yah khai aw?” a ti. Acunüng, ani naw, “Krik ngthu pyen theiki aw? ti lü akthäh. **38** Nang ajana, yea ngthawn lü, khyang thawng kphyü ye vaia kpyawnga ja dawngpüikia Egypt khyanga am na kyaki aw?” a ti. **39** Pawluh naw, “Kei cun Kilikih hne, Tasuh mlüha ngtüikia Judah khyanga ka kyaki, ka venaka mlüh pi sawxata am kya, mlüh ktung ni, na bä ni hina khyangea veia ngthu na pyensaka” a ti. **40** Acunüng, yekap ngvai säih naw täng se, Pawluh naw khyak üng ngdüi lü, khyangea ngdümnak vaia a kut kha lü ami ngdüm law ja, Hebru ngthu am:

22 “Ka püi Isarele aw, ka ngsungkhameinak vai na ngai ua” a ti. **2** Hebru ngthu am, ami veia ngthu pyenki ti ami ksing ja, käh khihkeh law u se, acunüng, Pawluh naw, **3** “Kei cun Kilikih hne, Tasuh mlüha ngtüikia Judah khyanga ka kyaki, acunsepi, hina Jerusalema Kamaleilaha vei ngthei lü ka ngbang lawki, jah mjükphyüinakiea thume pi ka ngthei khawiki, tungawi üng nangmia mäiha Pamhnama phäha ka ktha na khawiki. **4** Acunüng, nghnumi kpami ja man lü thawngim üng jah khyum lü, thihnak vaia acuna Bawipaa Mawnglam läkie cun ka jah mkhuimkha khawiki. **5** Ktaiyü ngaie ja kawngcie naküt naw pi acuna ngthu cun cangki tia na ksing püikie, Damateta veki ka

püi Judahe vei ami yuk ca pi ka yahki; acuna kyase acua cit lü, jah man lü Jerusalema jah cehpüi lü jah mkhuimkha khaia ka citki. 6 Cit lü, Damateta pei ka pha law üng, mhnüp nglunga angxita khana ka akvai aktäa vaiki ka peia vai lawki. 7 Mdek üng ka kyuk üng, ka veia, "Sawluh, Sawluh, ise na na mkhuimkhaki ni?" tia kthai ka ngjak. 8 Acunüng, kei naw, 'Bawipa aw, nang u ni?' ti lü ka msang be. Acunüng, ani naw, 'Kei Nazaret Jesuh, na mkhuimkhaa ka kyaki' a ti. 9 Acunüng, ka püie naw akvai cun ami hmu te, na ngthuheipüikia kthai cun am ngjak u. 10 Kei naw, 'Bawipa aw i ka pawh khai?' ka ti. Acunüng, Bawipa naw, 'Tho law lü, Damateta cita, na pawh vai naküt cun ning mtheh khaie ni' a ti. 11 Acuna akvaia phäha ka mik mü se, ka püie naw ami kut am na kaih u lü, Damateta ka citki. 12 Khyang mat Anani ngming naki, thum kchang na lü Judahe naw ami leisawng acua vek. 13 Ka veia law lü, ka peia ngdüi lawki naw, 'Ka na Sawluh aw, mdei law be a ti. Acunüng, hmu law be ngüse ka teng kyet. 14 Ani naw, 'Mi pupaea Pamhnam naw, a hlüei na ksing khaia, ngsungpyunki Mpya na hmu khaia, a ngthu na ngjak khaia, ning xü pängki ni; 15 Na hmu ja na ngjaka ngthu cun khyang naküta veia ania phäh saksi khai. 16 Ise na ve sawxatki ni? Tho law lü, Baptican khana. A veia na ktaiyü üng na mkhyekatnake ja kpyawta kya khai' a ti. 17 Jerusalema ka ceh be käna, temple k'uma ka ktaiyü k'um üng, mdangnak ka hmuhki, 18 mdangnak üng Bawipa naw, 'Angxita Jerusalem üngka naw cita; ka ngthu na sang vai ahin üng am ning ngja hlü ve u' a ti cun ka khamei yahki. 19 Kei naw, 'Bawipa aw, sinakok naküta jumeiki naküt thawngim üng ja khyum lü, ka jah kpai khawi ksingkie; 20 na saksi Stephena thisen ami hnim üng, kei pi a peia ngdüi hnga lü, a thih vai yüna lü, hnimki hea ami

suisak ka na kpawmki' ka ti. **21** Ani naw, 'Cita, hin üngka naw athuknak, khyangmjükceea veia ning tüih veng' a ti. **22** Acuna ngthu a pyen veia khyange naw ngai u lü; acunüng, angsanga ngpyang u lü, "Ceh ta ua! Hnim ua, xüng khaia am daw ve" ami ti. **23** Ngpyang u lü, ami suisake jah sut u lü, jah kha u lü, mput khan da phuh u se; **24** acunüng, Romah yekap ngvai säih naw, Pawluh ise acukba ami pawh tia ksing hlü lü, "Yekapea venaka ceh u lü, kpai u lü ise Judahe acukba ngpyangkie ti cun kcet ua" ti lü a jah mtheh. **25** Acunüng, khit u lü kpai u se, Pawluh naw, a peia ngdüikia yekap ngvai üng, "Romah khyang naki, am mkhyenak angsinga am ksing xa u lü nami kpai hin nglawiki aw?" a ti. **26** Acunüng, yekap ngvai naw, acun a ngjak ja, yekap ngvai säiha veia cit lü, "Na bi law cän ngaia, hin hin Romah khyanga kya ve" ti lü, a mtheh. **27** Acunüng, yekap ngvai säih naw law lü, a veia, "Romah, khyanga na kyaki aw? Na mtheha" a ti. Acunüng, ani naw, "Ä, kei Romah khyang ni" a ti. **28** Acunüng, yekap ngvai säih naw, "Romah khyanga ka kyanak vaia ngui khawha ka peki ni" ti lü, msang se, acunüng, Pawluh naw, "Kei cun Romah khyanga ka ngtüi lawki" a ti. **29** Acun ja kcet khaia bükie naw Pawluh cun angxita cehta u se; yekap ngvai säih naw pi, Romah khyang ni tia ksing lü, Romah khyang a khiha pháha aktäa kyühei lawki. **30** A ngawi üng, Judahe naw ise Pawluh ami hneng ti ksing hlü lü, yekap ngvai säih naw Pawluh cun xaki naw, ktaiyü ngvaie ja ngthumkhyahkie naküt jah ngbämsak lü, ani cun lawpüiki naw, ami hmaia a ngdüih lawsak.

23 Pawluh naw kawngci jah bük lü, "Ka püi Isarele, Tungawi cäpa Pamhnama hmaia ngcimcaihkia mlungmthin am ka xüngseiki" a ti. **2** Ktaiyü ngvai Anani naw a peia ngdüikie üng Pawluha mpyawng ami kbei vaia a jah mtheh. **3** Acunüng,

Pawluh naw, “Nang abawk am hluka lung, Mhnam naw ni kbei khai; ngthumkhyah khaia ngawh lü, am kchang khaia thum pawh lü ami na kbei vaia na pyenki” a ti. 4 A peia kae naw, “Pamhnama ktaiyü ngvai na ksekhanaki aw?” ami ti. 5 Pawluh naw, “Ka püi Isarele aw, ktaiyü ngvaia akya am ksing veng; ‘Na khyang jah upki käh na ksekhanak vai’ tia Cangcim naw pyenki” a ti. 6 Pawluh naw, avang Sadukee, avang Pharisee tia ksing lü, “Ka püi Isarele aw, kei Pharisea ka kyaki, Pharisea cakpaa pi ka kyaki; khyangkthi tho be khai tia ka äpeia phäh, ahikba nami na kcetki” a ti. 7 Cunüing, acuna ngthu a pyen law päng ja, Pharisee ja Sadukee ngcuh law u lü, ngtai lawki he. 8 Ami ngtainaka suilam cun, Sadukee naw, “Khyangkthia thawnak be am vekie, khankhawngsä he, Ngmüimkhyae am vekie” ti khawi u se; Pharisee naw, acuna lam kthum cun vekie tia ami juma phäha kyaki. 9 Pharise da ka thum ksinge ngdöi law u lü, “Hina a katnak i am ksing ve üng; Ngmüimkhyae naw pi kyase, khankhawngsä naw pi kyase, a ngthuheipüi üng pi, ia am kya?” ami ti. 10 Ngcuh law dämdäm u se, yekap ngvai säih naw, Pawluh man u lü, amte mtea ami pawh law vai kyühki naw, yekape veia cit u lü ami vei üngka naw yekapea venaka ami cehpüi vaia a jah mtheh. 11 Acunüing, mthana Bawipa cun Pawluha peia ngdöi lü, “Käh cäi kawpi, ka ngthu Jerusalema na saksi mäiha Romaha pi na saksi khai” a ti. 12 Khawthai law lü Judah khyange, Pawluh am ami hnima küt üng i käh eiaw khaiea, ng’yüingce u lü vekie. 13 Acukba ng’yüingce u lü ngkhämkie cun khyang kphyükpa kthaka nungkie. 14 Acunee cun ktaiyü ngvaie ja ngvaiea veia cit u lü, “Pawluh am kami hnima küt üng i käh kami mdep khaia kami ng’yüingceki ni. 15 Acunakyase, khaw ngawia, yekap ngvai säih naw Pawluh cun

nangmia veia lawpüi lü, ngkhai ngai khaia nami kcet vaia mäiha, ngvaie am atänga yekap ngvai säiha veia kthäh ua, acun üng Pawluh hnim vai ami täng. Acunüng, Pawluh nami veia am a pha law ham üng keimi cun kami hnim khaia, ngtün päng ve üng” ami ti. **16** Acunsepi, Pawluha a naa ca naw, lama ami na maha mawng cun ngja lü, yekapea venakaa va lutki naw, Pawluh am a va mtheh. **17** Pawluh naw, yekap ngvai mat khü lü, “Hina cawngpyang hin yekap ngvaisäiha veia cehpüia; i mä a pyen vai ve khai ni” a ti. **18** Yekap ngvaia veia cehpüi lü, “Thawngim üng kyumkia Pawluh naw na khü lü, hina cawngpyang na veia ka lawpüi khaia, ana tüih law, na veia i mä a pyen vai ve ve” a ti. **19** Acunüng, yekap ngvai säih naw a kut üng man lü, akcea cehpüiki naw, “I na na mtheh hlüki?” ti lü a kthäh. **20** Ani naw “Judah ngvaie naw khaw ngawia Pawluh kawngcia na lawpüi vai ngjak’hlü ve u. Pawluha mawng cun ami naw aksing ngtea ksing hlükie hana ngsaih ve u, a ti.” **21** Acunsepi, ami pyen käh jah na kchang na kawpi; khyang kphyükipa kthaka nungkie naw ani k’äh u lü ngthupkie ni, acune cun ani, am ami hnima küt üng i käh eiaw khaiea ng’yüngcekie ni; atuh na ja msangnak be vaia ngthu k’ähkie, ngtün u lü vekie ni” a ti. **22** Acunüng, yekap ngvaisäih naw cawngpyang cun tüih be lü, “Hina ngthu na na mtheh hin u pi käh ksingsak kawpi” a ti. **23** Yekap ngvai säih naw jung ngvai nghngih jah khü lü, “Tuh mü naji kaw üng, Ketarih khaw cäpa cit khaia yekap phyanghngih, ngsela ngcumki khyang khyühkip, kcei kawtki khyang phyanghngih ngsungcei u se ti lü” a jah mtheh. **24** Pe uk Felika veia phyawn lü pha khaia, Pawluha ngcumnak vaia ngsela ami pet vaia pi a jah mtheh sih. **25** Ngvai naw hikba ca yu lü; **26** “Kalawdih Lusik aw ami leisawnga pe uk Felik naw ning hnukset ve. **27** Hina

khyang Judahe naw man u lü ami hnim law hlü ja, ami veia yekape jah ngkhahpüi lü ka citki, Romah khyang ni tiaa ksing lü ka yung law. 28 Acunüng, ami mkatnaka suilam ksing hlü lü, ami kawngciea veia ka cehpüi. 29 Ami thum ia phäha ami mkat tia ka ksing, acunsepi ami mkatnak üng thihnak vai ja man u lü thawng üng khyum vaia anglawinak i am hmu veng. 30 Judahe naw ami hnim vaia kham hükie ni tia khyang naw a na mtehh ja, na veia ka tüih law ni, mkatkie naw pi ami mkatnaka mawng na hmaia ami pyen vaia ngthu ka jah pet ni” a ti. 31 Ngthu a jah peta mäiha yekape naw mthan nglunga Pawluh cun man u lü, Antipataria ami cehpüi. 32 A ngawi üng, ngsela ngcumkie Pawluh am jah cehsak u lü, amimät cun yekapea venaka nghlat law bekie. 33 Ketarih ami pha law üng, ca cun pe uk Felik am pe u lü, Pawluh cun pi ami msum. 34 Pe uk naw a kheh law päng üng, Pawluha venaka khaw a kthäh. Acunüng, Kilikih khawa ka ni tia a ksing law ja, 35 “Ning mkatkie ami pha law käna, na mawng ka ning ngaih pet khai” a ti. Acunüng, Pawluh cun pe uka junga ami ngäng vaia ngthu a jah pet.

24 Amhnüp mhma käna, ktaiyü ngvai säih Anani, ngvaie avang ja seihne Tetulah ngsut lawki he naw, Pawluha mawng cun pe uka veia ami pyen law. 2 Acunüng, Pawluh cun khü u lü Tetulah naw mkat law lü, “Bawi kdaw säih aw, nanga phäha dim'yenak am kami vea phäh, kami pea phäh na jah thunglai hin nanga jah cehcawn phäh ni. 3 Angläta, a hawa pi jenak am kami vekü cun nanga bänak ni. 4 Acunsepi, na kcün khawvei am la hlü veng lüpi, na mlunga a nemnak am ka pyen cun na ngaih pet vaia ning nghui na veng. 5 Hina khyang hin, Nazaret ami ti khyange üng ngvai bi lü, khawmdeka khana Judahe naküt jah suksaki kami ksingki. 6 Pamhnama temple pi mtüihkhehsaki;

acunakyase, kami man ni. 7 Na thuma mäiha, a mawng mtai pet vaia kami tängki ni, acunsepi yekap ngvaisäih Lusika naw law lü, kami kut üngka asihlinga jah hut hlawk lü, amät kami mkatkie na veia law vaia ngthu a jah pet. 8 Namät naw hina khyang kthäh lü, kami mkatnak naküt cun na ksing khai ni” a ti. 9 Acunüng, Judahe naw pi law u lü ahin hin kcangki ni” tia ami pyen sih. 10 Pe uk naw Pawluh cun ngthu pyen khaia a kut säng se ta, Pawluh naw, “Nang kum khawvei hina khyangmjü lei jah mkhyah pe lü na vekie tia ka ksinga phäha, aktäa jenak am kamäta ngsungkhameinak na hmaia ngthu ka pyen law khai. 11 Jerusalema Pamhnam hjawkhah khaia ka cehnak atuh mhnüp xaleinghngih va law hamki tia namät naw na ksing khai. 12 Temple k'uma pi, sinakoka pi, mlüha pi, upi ka ngcuhpüi, khyang ka ksük pi am na hmu u. 13 Tukbäh pi, ami na mkatnak vai tuilam am mdan thei ve u. 14 Acunsepi, hin hin na veia ka phyeh khai, Kami pupaea Mhnam kei naw ka hjawkhah Mawnglam cun am kcang ami ti ni. Sahmaea caupe jah Mosia thum üng ng'yuk nakütki pi ka jum hngaki. 15 Ka äpnak pi vekie ta Pamhnam naw khyang naküt akdaw ja akse pi thihnak üngkhyüh jah mtho law be khai ni. 16 Acuna phäha, Pamhnam veia ja nghngicima veia pi, ka mlungmthina käh mkhyemsawh vaia ka ktha naki. 17 Acunüng, kum khawvei anghjawk käna ka khyangea ngui jah pet vai ja ngkengtainak pawh khaia ka lawki. 18 Ngcimngcainhak pawh päng lü ahine ka jah pawh k'um üng amimi naw Templea na hmuhkie. Ka hlawnaga khyange ja suksaknak pi am ve u. 19 Acua, Asah üngka Judahe pi vekie, acune naw law u lü ka khana ami pyen vai a vea kyak üng, hin üng na hmaia ve u lü na mkat khaie sü. 20 Am acunüng, hina khyange naw, kawngcia hmaia ka ngdüih üng, ka katnak ami hmuh khawia kyak üng atuh pyen

u se, **21** Kawngcia hmaia ka pyen mata, 'Khyangkthi tho be khai tia ka jumeia phäha na mkatei u lü tuhngawi nami hmaia ami na lawpüi ni" a ti. **22** Acunüng, Felik naw, Mawnglam cun ana ksing lawa kyase, "Yekap ngvai säih Lusika a pha law üng na mawng ka ning mkhyah pet khai" a ti. **23** Pawluh cun a jah ngängsak vai ja, a püipawe naw pi law u lü ami mbeimbawk law vaia yekap ngvai am ngthu a pet. **24** Mhnüp khawveica anghjawk käna, Felik cun a khyu Dusilah, Judah nghnumi ngkhahpüi lü law beki naw, Pawluh ja khüsak lü, Khritaw Jesuh jumna ngthu cun ngaiki. **25** Pawluh naw, dawkyanaka ngthu, mät ja mät nängeinaka ngthu, ngthumkhyahnak ve law khaia ngthue a jah mtheh üng, Felik naw aktäa kyüh law lü, "Cit be maa, akcün a awng üng, ning khü law be kawm" a ti. **26** Pawluh naw ngui a pet vai a ngaihk'uheia kyase, khü lü a kthäha kyaki. **27** Acunsepi, kum nghngih päih käna, Pocih Festuh naw Felik mthawng se; acunüng, Felik naw Judahea ksunga a ngminga daw vai ngai lü Pawluh cun thawngim üng a khyum hüt.

25 Festuh naw khaw a uk law, amhnüp thum käna Ketarih mlüh üngka naw Jerusalema citki. **2** Ktaiyü ngvaie ja Judah üng axüngvaie naw Pawluha mawng cun akse lama ami na mtheh. **3** Jerusalem mlüh üngka naw a jah laksak vaia nghui na u lü, lama a na kham u lü ami hnim vaia ami bü. **4** Acunsepi, Festuh naw, "Pawluh cun Ketariha thawngima, kei pi acua ka cit be khai. **5** Acunakyase, nami mkhawngce Ketarih khawa Pawluh mkatei khaiea ka hlawnga cit hnga u se, kakia akya üng" ti lü, a jah msang. **6** Ami veia, mhnüp khyet, mhnüp xa hlawk a ve khap üng, Ketariha ju cit beki; acunüng, a ngawia ngthumkhyahnak üng ngaw lü, Pawluh ami lawpüi vaia ngthu a ja pet. **7** Acunüng, ami lawpüi ja, Jerusalem üngka naw ju lawki

hea Judahe cun a peia ngdüi u lü, a khana am cangkia mkatnak khawha ami pyen. A mkhyenak kcang cun am ami msuh thei. **8** Pawluh naw a cangnaka ngthu pyen lü, “Judahea thuma khana pi kyase, Pamhnama temple khana pi kyase, Romah Emperoa khana pi kyase, katnak ka pawh i am ve naw” a ti. **9** Acunsepi Festuh naw, Judahea khana a ngminga kdaw vai ngja hlü lü, Pawluh üng “Jerusalema hang cit lü, acuia ka hmaia hina mawng mtai vai na ngaiki aw?” ti lü, a kthäh. **10** Pawluh naw, “Romah Emperoa ngthumkhyahnaka hmaia ka ngdüi hlüki ni; Judahea khana katnak i am pawh ni se, acun cun nang naw haw angsinga ksing ye lü. **11** Thum lümkan lü, thihnak vaia katnak ka pawh üng ta ka thih vai pi am ma nawng; acunsepi, hinea ami na khyaknak aphung i am a ve üng, u süm naw ami veia käh na pe thei khai. Romah Emperoa veia ka ngdüi khai” a ti. **12** Festuh naw a ngthumkhyahpüie a ja ksük käna, “Romah Emperoa veia ngsut khaia bü veki, Emperoa veia na ngsut law mkyäi khai ni” ti lü a msang. **13** Angsawkca käna, sangpuxang Akipah ja Berani cun Ketarih Mlühä ngsut law ni lü, Festuh ani hnukset law. **14** Acunüng, mhnüp khawvei acuia veki xawia kyase, Festuh naw Pawluha mawng cun sangpuxanga veia pyen lü, “Felik naw thawngim üng kyumki u aw yawk hüt se; **15** Jerusalema ka ve hui üng, ktaiyü ngvaie ja Judah ngvaie naw a mawng na mthoh u lü, mkat vaia ami na nghuinak. **16** Acunüng, kei naw ami veia, ‘Ami khyaka khyang ja khyakie ngkhyum u se, ami khyaknaka mawng üng cangnak am ami hmu hama küt üng, amät asungkhomei vai akcün am a yaha küt üng khyang u pi mkhuimkha vaia thum hin Romaha mi thuma am kyaki ni’ ti lü, ka ja msang. **17** Acune hina khaw ami pha law ja, käh msawk lü, a ngawia ngthumkhyahnak üng ngaw ktäi lü, ani cun ka ja khüsak.

18 Khyakie ami ngdüi law ja, ka ngaia mäi kunga, a khana a am dawkia mkhyenak i am pyen thei u. 19 Ami jumnaka thume ja Jesuh khyang mat thi pängki cen Pawluh naw, 'Xüing beki ni' tia pyen se, acuna phäha, a khana katnak veki tia ami khyak lawa kya hüki. 20 Acunüing, kei naw acuna mäih cun ihawkba bi vai am ka ksingki naw, Jerusalema cit se, acuia a mawng mtai pet vai a ngai ja am a ngai ka kthäh sum. 21 Acunsepi, Pawluh cun yekap am cit u lü hlüing säihkia sangpuxanga mtai pet vaia a nghuinak, acuna Romah Emperoa veia am ka tüih hama küt üng yekape am ka jah mtätsak" a ti. 22 Akipah naw Festuha veia, "Kei haw acuna ngthu pyen ka ngai vai ka na ngai khawiki ni" a ti. Acunüing, Festuh naw, "Khawngawia pyen se ngai kaw pi." 23 Acukba, a ngawia, Akipah ja Berani cun hlüingtainak am law ni lü, yekap ngvaie ja mlüh üng khyang kyäp kyäpe am, ngthu pyennaka ima lut ni se; acunüing, Festuh naw Pawluh a ja lawsak. 24 Festuh naw, "Sangpuxang Akipah ja hin üng vekiea khyange aw, hina nami hmu hin, a mawngmaa phäha, Judahe naküt naw mkatei u lü, käh xüing ti khai tia, Jerusalem mlüha ja hin üngkae naw ka veia ami kthäh. 25 Acunsepi, thihnak sen vaia i katnak am pawhki ti ka ksingki; acunüing, amät naw ngvaisäih sangpuxanga veia a ngsut vai ngaikia kyase, tüih vaia ka bü ni; 26 acunsepi, ania mawng Emperoa veia ka yuk vai am ksing veng. Acunakyase, nami hmaia ka lawpüi ni, sangpuxang Akipah nanga maa ka lawpüi ktunga kyaki ni, kthäh lü i yaw hleng yuk vai ka hmunak vaia. 27 Khyang kyum, sangpuxang ngvaisäiha veia tüih u lü, a mawng ami khyaknak, käh ksingsak lek cun, am mawngkia ngai veng" a ti.

26 Akipah naw Pawluh üng, "Na mäta phäh ngthu pyen lawa" a ti. Pawluh naw, a kut säng lü, a ngsungkhameinak pyen lawki;

2 “Sangpuxang Akipah aw, Judahe naw ami na khyaknak naküt üng, ka ngsungeinak ngthu tuhngawi na hmaia ka pyen khaia akyaka phäha, dawki ngai veng; 3 Judahea thum ja ngcuhnak naküt aktäa ksingki. Na mlung msaü lü na na ngaih vaia ni nghui na veng. 4 “Ka dik ham üng ihawkba ka ve khawiki ti cun Judah khyange avan naw na ksingkie. Akcüka kamäta pe ja Jerusalema ihawkba ka kcün ka sumei pi ksingkie. 5 Judah jumnak thum üng aktäa ling lü, Pharisea ka kya khawi cän ajana na ksingkie, ami pyen vai ta saksi na u se. 6 Kami pupaea vei Pamhnam naw a jah peta khyütam äpeinaka phäha kei hia ka ngdüi law khaia na pawh ve u, 7 amhnüp amthan Pamhnam hjawkhah u lü kami khyange pasang xaleihngihe naw ami yahei vaia äpeikie. Ahina äpeinaka phäh Judahe naw na mkatei ve u ahlüng säih sangpuxang aw. 8 Hin üng vekie khyange naw ise Pamhnam naw khyangkthi mtho beki ti hin, am a nami jum thei ni? 9 “Kei naw pi Nazaret Jesuha ngming cawkei lü, ka pawh khawh naküt cun ka bikia ka na ngai law khawiki. 10 Ahin hin Jerusalema ka bilo khawiki. Ktaiyü ngvaiea veia bilawnak thei ana yah lü, Mhnama khyang khawhae thawngim üng ka ja khyum khawiki; ami jah hnim vai üng kei naw pi ami thih vaia ka täng khawiki. 11 Sinakok k’uma jah mkhuimkha lü, ami jumeinak ami cehtak vai khawvei ka pawh khawiki. Aktäa ka mlung na uiawng se, pe kcea ka mlüha vekie pi ka jah mkhuimkha khaia ka cit hü khawiki. 12 “Ahina phäh vaia Ktaiyü ngvaiea vei ana yah lü Damatet mlüha ka citki. 13 Sangpuxang aw, ka ceh mhnüp nglunga kyaki, ka jah cehpüia khyange ja kei pei cu nghngi kthaka vaiki akvai cun khan üngkhyüh vai lawki ka hmuh. 14 Kami van mdek üng kyu u ngüse, Hebru am, ‘Sawluh, Sawluh, i vai na na mkhuimkhaki ni? Se naw a mahpaa kcung a leha mäiha i vai namät naw namät

na pawhki ni?' tia, kthai ka ngjak. 15 'Bawipa aw, nang u ni?' ka ti. Acunüng, Bawipa naw, 'Kei Jesuh, na mkhuimkhaa ka kyaki. 16 Acunsepi, tho law lü; na khaw am ngdüi lawa. Ka ning mpya vaia na veia tuhngawi ka ngdang lawki. Nang naw tungawi na hmu cun jah mtheh lü malama i ka ning mhnuh khai ti cun ka pyen khai. 17 Isarel khyange naküt ja Khyangmjükceea kut üngka naw ka ning yung khai; ami mik na ja mdeisak khaia, ami veia ning tüih veng. 18 Ami mik jah mdeisak lü, nghmüp üngka naw akvaia na jah nghlatsak khaia khawyama johit üngka naw Mhnama veia ja nghlatsak lü, kei ami na jumeinak am ami mkhyekatnake jah mhläta lü Pamhnama xüe khyange am atänga hnün ami yah vaia ni' a ti. 19 "Acunakyase, sangpuxang Akipah aw, khankhawa ka, ngdannak cun am kcanga veng. 20 Akcüka Damatet ja Jerusalema kaea veia, Judah pe naküta kaea veia, khyangmjükcee veia pi, ngjutnaka nglawia bi bi u lü, ngjut u lü Pamhnama veia ami nghlat lawnak vaia, ka jah mthehki ni. 21 Ahina phäha ni, Judahe naw temple k'uma na man u lü, ami na hnim hlü. 22 Acunsepi, Pamhnama na yungnaka phäha tuhngawi căpa, hin üng adik ja akdämea veia ka saksi pyen veng. I pyen akcea am kya sahmae ja Mosi naw ami na pyen cun küm law khai ti cun ni ka jah ksinghüsak, 23 Mesijah cun mkhuimkhanak khamei lü, thihnak üngka naw akcüka tho beki tia küikyannaka mawng cun khyangmjükcee jah Judahe veia ka sangki," a ti. 24 Acukba Pawluh naw a ngsungkhameinak pyen lü, Festuh angšana ngpyang lü, "Pawluh aw, ang vek; na ngtheingkhawng khawha naw ning yusak ve" a ti. 25 Acunsepi, Pawluh naw, "Akhlungtai, Festuh aw, am ang veng; ngthu kcang ka pyenki ni. 26 Sangpuxang Akipah aw! Hina ngthu avan na ksingkia kyase na veia ling lü ka pyen theiki. Hina mawng avan

na süm khaia ka ngaiki. I pi thup vai am ve ti cun pi na ksingki.
27 Sangpuxang Akipah aw, sahmaea na jah jumki aw? Na jumkia
ka ksingki” a ti. 28 Akipah naw Pawluh üng, “Asängca üng
Khritjana ka thawn khaia na ngaiki aw?” a ti. 29 Pawluh naw,
“Asänga pi kyase, khawveia pi kyase, nang dāka am kyakia,
tuhngawi ka pyen ngjaki naküt pi, keia kba ami ve law hnga
vaia, mthiyüi am khun käh nikia, Pamhnama veia ka ktaiyüki
ni” a ti. 30 Sangpuxang, pe uki, Berani ja ami peia ngawhkie
ngdüi law u lü; 31 a jah cehtak kăna, “Hina khyang hin hnim vai
ja thawngim üng kyum vaia i pi am pawh” tia ngthähki he. 32
Acunüng, Akipah naw Festuh üng, “Hina khyang naw Romah
Emperoa veia a pha vaia am a ngtänga ta hlät vai sü” a ti.

27 Italia mlawng am ceh vai ami mkhyah law ja Pawluh ja
thawng kyum avange cun Julijah ngmingnaki, Romah yekap
üngka ngvai üng a jah mhjum, “Acun cun sangpuxang yekappä
ngvai ami ti.” 2 Adramutiha mlawng üngka naw, Asah hne üngka
tui pei üngkhyüh ngtünei lü athuknaka kami ciki. Maketawnih
hnea ka Aristakhas, Thesalonikah mlüh üngka kami hlawnga
veki. 3 Angawi üng, Sidon kami phaki. Julijah naw Pawluh
mceh na lü a khyah, a püiea veia cit se a püie naw hlükawki
ami pet vaia a cehsak. 4 Acun üngka naw, tui üng kami cit
beki, khawkhi naw akceha jah cehsak se, Kuparuh kyawn da
kami citki. 5 Kilikiha ja Pampuliha pei tui kami khe kăna, Lukia
hne, Muraha kami phaki. 6 Acua yekap ngvai naw Aleksandria
üngkhyüh Itali cit khai mlawng hmu lü; a jah ngcumsak. 7 Mhnüp
khawvei angpäicaa cit u lü akpäihnaka Kanidah mlüh kami phaki.
Khawkhi am daw se, Karet kyawn cit lü Kep Salmonih ami ti
khe lü kami citkie. 8 Va thäihca u lü, Laseah mlüh üngkhyüh
am thuki Sep Habar ami tia hnün anänga kami pha lawki. 9

Mhnüp khawvei sumei lü, mlawng am msu lü ceh vai a kyühksea phäha, Thawngnaka Mhnüp pi a khe päng. Pawluh naw jah mcäi lü, **10** “Khyange aw, atuh mlawng am mi cehta, mlawng ja khawthem he ami khyüh päih däka am kya lü, mi xünnak pi khyük khaia hmu veng” a ti. **11** Acunsepi, yekap ngvai naw Pawluha pyen am kchang na lü keptin ja mlawng maha pyen a jah kchangnak. **12** Acuna tui kam cun khawksik khya üng venaka am daw se, cit be tü u lü, Phonenih pha vaia kami kthanaki, a thawn khawh ta acua khawksik khya kami sumei khai kami ngtängki. Phonenih tui pei cun Karetta ve lü, nghngi kyak ja cuma keh, nghngi kyak ja sipa keh da pi kyase ma na hüki. **13** Khet da khawkhi nghäi ngtün lü khi law se, khyange naw ami ngaia kba thawn khaia ngai u lü, kpunnak yüi kaih lü Karet tui kam da citkie. **14** Acunsepi, asäng üng, Püi Khawkhi ami tia khawkhi cun kyawn da aktäa khi lawki. **15** Mlawng a cut law üng, mlawng naw khawkhi am näng se, kami ktha päih lü khawa a khinak da a jah ceh hüpüi. **16** Kaladeh ngming nakia kyawna kami ngtunjinnak vai kami hmuki. Mlawng käh a pyak vaia ngyan üng kami pawhki. **17** Mlawng cun jän kaihca lü khäng khaia yüi am ami kphung. Acunüng Libya kawnga khana a ngtaih vai kyüh u lü, jih ja nemsak lü khawkhia a jah cehnak püia kami citki. **18** Angawi üng khawkhikse khi law se, mlawng üngka phüie cun tui üng ami ja tawn. **19** A ngawi be tü üng, ami naw mlawng üngka phüie cun ami jah tawn be tü. **20** Khaw mhnüp khawvei nghngi ja aisie pi käh ngdang lü khawkhi naw jah mnawk hü se, kami läät khai pi am kami ngai tiki. **21** Khawvei ei kaa kami ve käna, Pawluh ami ksunga ngdüi lawki naw, “Khyange aw, asüa, ka pyen ngai u lü, Karet üngka naw käh mi lawa ta, ahikba pyaknak ja sungpyamnak am mi khamei khai sü. **22** Acunsepi, atuh ning

jah nghui na veng, ling u lü ve u, mlawng däk khyük lü, nami
 xünnak am khyük, a ti. 23 Isetiakyaküng, tuh mthana, ka jumei ja
 ka hjawkhah, Pamhnama khankhawngsä mat ka veia law lü, 24
 'Pawluh aw, käh cäia! Empero Sangpuxanga hmaia na ngdüi
 khai, Pamhnama dawkyanak naw na jah ngkhapkie sak cän jah
 mpyenei ve.' 25 Acunakyase, khyange aw, ling ua, a na mtheha
 mäiha kya khai tia Pamhnam ka jumki. 26 Acunsepi, tui kam
 mat mata mi ngtaih khaie" a ti. 27 Acunüng, mthan xaleikphyü
 üng, Adih Mpanglaituia khawkhikse naw a jah mnawk hü. Mthan
 nglunga yekape naw keimi cun kawng da kami ng'et lawki tia
 cam hü u lü ami ksing law. 28 Acunüng, tuia a thuk cam tü se,
 lam mku lawkia ami ksing. Asäng nghjawk se ami cam be üng,
 lam xaleimhma law se ami ksing. 29 Lung a suk vai kyühei u lü,
 mlawnga ngmei da mthimhjum phyü ju khya u lü, khawa thaih
 law hlah vaia kami ktaiyükie. 30 Mlawng mawngkie naw, mlawng
 cun centak vaia ngtäng u lü mlawnga ma mthimhjum khyakia
 ngsaih u lü mlawngca cun tui üng ami ju khyak. 31 Acun ja,
 Pawluh naw yekap ngvai ja yekapea veia, "Mlawng mawngkie
 mlawnga khana am nami ve ta am lät uki" a ti. 32 Yekape naw,
 mlawngca khihnaka yüie cun, jah cap pat lü, mlawngca cun ami
 khyah. 33 Khawthaih law hlü ja Pawluh naw, ami van naw ei ami
 ei vaia a jah nghuinak. "Tungawi, mhnüp xaleikphyü law pängki,
 i am ei u lü ei kaa nami vek. 34 Acunakyase, ning jah nghui
 na veng, nami xün vaia i mä ei ua. Nami lusam matca pi am
 khyük khai ni" a ti. 35 Acun a pyen law päng üng, Pawluh naw
 muk lo lü, Pamhnama veia jenak mtheh lü khyangea hmaia;
 mu cun boki lü a ei. 36 Ami vana cäicingnak dim law lü ami
 ei pi ei law hngakie. 37 Acuna khyange cun phya nghngih ja
 khyühkip ja khyuk mlawnga khana vek. 38 Avan naw kami ei

law käna, mlawng hang khaia kyung cun mpanglai üng kami jah tawn. **39** Khawa thaih law üng, acuna kawng cun mlawng mawng naw am ksing u, lüpi tuikam cun ksing u lü mlawng cun acua ngdüi khaia ami pawh vaia ngtün lawki he. **40** Acunüng, mthimhjum ja mawngnak ami jah kunnak yüi cun ja mawi pat u lü, tui üng ami mcum. Acun kung üng, jih ja khihnaka yüie cun ja kphyawtkie naw, a ma lama jinu cun khawkhi naw a hmut vaia häi u lü tuikam da citkie. **41** Acunsepi, mlawng naw mdih su se, mlawnga lu da cun ngtangei lawki, mlawnga ngmei da cun tuiyüi a kyan lawa phäha pyakeiki. **42** Yekape naw thawng kyume cun tui jawh u lü ami cen vai kyühkie naw jah hnim vaia ami bü law. **43** Acunsepi, yekap ngvai naw Pawluh a yun vai täng lü, acun ami hnim vaia ami tün cun a jah mkhyawh. Tui jawh theiki naküt cun tui üng kco u lü, kawng da ami jawh ma vaia, **44** avange cun, thing pheka khana, avang mlawnga mtimteea khana pek law khaiea a jah mtheh. Acunüng, kami van kawnga phyawn lü kami pek päihkie.

28 Tui pei cun akdima kami pek käna, khaw kawng cun Malitah ngming nakia kami ksing law. **2** Khaw a lü, khaw sik se, acuna khyang jah mhlänakie. Khaw a lü khaw sik se, khawmahe naw mei tik u lü kami van jah na dokie. **3** Pawluh naw thing pawk mkhäm lü, mei am a tih üng ngling law se, kphyu lut lawki naw, a kut cui lü a ven law. **4** Khyange naw, kphyu cun hmu u lü, “Hina khyang hin, khyang hnimkia kya kung ve, tui üng lät sepi, Phu sui beki naw a xüng vai am ti ve” ami ti. **5** Acunsepi, Pawluh ia am thawn lü kphyu cun mei üng a khyak. **6** Amimi naw cun, a pumsa hngawh ta ngphyüing law se, thi lü kyu law khaia ami ngai; acunüng pi khawvei ami k’ä ih käna ia pi am vekia ami ksing üng, ami mlung nglat se, “mhnama kya ve” ami ti law.

7 Acuna hnün peia, acuna lai ka nakia ngvai säih, Puhbalih ngming naki naw ja je na lü, mhnüp kthum a ja khinnak. 8 Acua Puhbaliha pa mhnatei lü a khawn pi msawi se a ihnaka vek. Pawluh a veia lut lü, a khana a kut mtaihi naw, ktaiyü pe se mya be. 9 Acukba a thawn law ja, acuna kyawn üngka khyange am myaki law u se a jah mdaw be. 10 Acunee naw, aktäa letsawng ami jah pet; mlawnga khana kami hlükaw naküt cun ami jah pet. 11 Khya kthum Aleksandria mlüh üngkhyüh mlawng “Mhnam Ngphi” ngming naki am kami ceh käna, khawsik khyaa kyase Malta kami awmki. 12 Sarakuh mlüha pha u lü, acua mhnüp kthum kami awmki. 13 Acuna mlüh üngka naw cit u lü Rekon mlüh kami phaki. Angawi üng, cum khawkhi law se, mhnüp nghngihnak üng Pawtajolih mlüh kami phaki. 14 Acua jumeikie jah hmu u lü, ami veia mhnüp khyüh kami ve khaw ami jah nghuinak. Acukba cu Romah mlüh da kami lawki. 15 Romaha vek jumeikie naw kami mawng ksing u se, acun üngka naw, Apijah jawihtuknaka hnüna khyüh thukia law u lü, khina kainak hnün kthuma venak cäpa jah na do lawki he. Pawluh naw jah hmu se Pamhnam je na lü a ktha ve lawki. 16 Romaha kami pha üng, Pawluh cun yekap mat naw k’äih lü amät ami vesak. 17 Amhnüp kthum käna Pawluh naw, ngnama Judah ngvaie cun jah khü lü ngkhyumkie. Ami ngkhäm law üng Pawluh naw ami veia, “Ka püi Isarele aw, mi khyange ja mi pupaea thum am ka jah lümkanke, cunsepi, thawng üng na khyum u lü Jerusalem üngka naw Romahe kut üng ami na mhjum ni. 18 Romah khyange naw na kthäh u lü, thihnak vai hlawka ka bilawh i am hmu u se, ami na hlät be vai ami täng kyaw. 19 Cunsepi, Judah khyange naw am täng u lü, Empero Sangpuxanga veia ka ngdang khaia amthuia ami na pawh. Ka khyange cun am jah mkatei veng.

20 Acunakyase, nangmi ning ja hmu lü, nami veia ngthueipüi vaia ka ning jah khü ni. Isarele naw ami äpei khyanga phäh kei hin mthiyüi am ami khiih ni” a ti. **21** Amimi naw a veia, “Na mawngma Judah hne üngka naw ca am ami yahki, mi khyang u pi hia law lü na khana am dawki mawng cun pi am pyen law u. **22** Acunsepi, na ngpüinak mawng cun hnün naküta khyange naw ksekhanakie kyase na cungaih cun keimi naw pi kami ngai hlükie ni” ami ti. **23** Acunüng khaw mhnüp tamkie. Acuna mhnüp a pha law üng Pawluh venak ima khyang khawha lawki he. Angawi lam üngkhyü tünei lü mü vei cäpa Pamhnama khyawng pe cun Mosia Thum ja sahmaea yuknak üngka Jesuha mawng khe lü khyange cun a jah ksingsak vaia jah mthehki. **24** Avang naw a ngthu pyen jum u se, avange naw am jum u. **25** Acunüng, käh ngkhawt law u se, Pawluh naw ngthu mat a pyen käna cit bekie. A ngthu pyen cun hina kyaki; “Ngmüimkhya Ngcim naw sahma Hesajah üngkhyüh nami pupae veia a pyen hin ihlawka cangki ni, **26** ‘Hina khyangea veia cit lü va pyena, akcanga nami ngai khai, acunsepi a suilam am ksing u. Akcanga bükteng u lü pi, am hmuh thei u, **27** ‘isetiakyaküng ami mlung nghmüp lü ami nghnga pi kdenkie lü ami mik pi kbawmkie. Acukba käh thawn lü ami mik naw hmu lü ami nghnga naw pi ngjak khai kyaw. Ami mlung pi ksing u lü kei da nglat law lü ka jah myasak khai ti lü Pamhnam naw a ti.” **28** Acunakyase, Pamhnama küikyannaka ngthu cun Khyangmjükceea veia jah tha lü ami naw cungai khaie” akpäihnak a ti. **29** Acuna ngthu a pyen päng ja, Judahe amimät naw ngcuh u lü cit bekie. **30** Pawluh cun kum nghngih acua amät im ngvat lü, a veia lawki he naküt cun akdawa jah dokhamki. **31** Pamhnama khyawngpe ja Bawia Jesuh Khritawa mawng cun lingnak am sangkhapki.

Romah

1 Jesuh Khritawa mpya ja ngsä vaia khü, Pamhnama thangkdaw sang khaia xüa Pawluh üngkhyüh ni. **2** Cangcim üng ang'yuka kba thangkdaw cun ajana Pamhnam naw sahmae veia khyütam a jah peta kyaki. **3** Pumsa lama Davita mjü üngkhyüh hmi lawki, a capa, **4** mi Bawipa Jesuh Khritawa mawng, thihnak üngkhyüh a thawhnak be cun naw a johit dämduhki Pamhnama Cakpa üngka ngcimcaihnak mdanki. **5** Ani üngka Pamhnam naw kei cun Jesuha phäha ngsäa kya lü khyangmjü avan naw jum lü kcangnak vaia lam jah msüm khaia kcün kdaw a na peta kyaki. **6** Ahin cun nangmi Romahe Pamhnam naw Jesuh Khritaw üng a ning jah ka vaia a ning jah khüa kyaki ni. **7** Romah mlüh üng Pa Pamhnama mhläkphyanak ja, ngcimcaih khaia jah khüe naküta veia: **8** Nami jumnak khawmdek avan üng ngthang hükia kyase, nangmia phäha, Jesuh Khritawa ngming üng akcüka, Pamhnam ka jenaki. **9** Nami phäha angläta ka ktaiyüki, a Cakpaa thangkdaw sangkhap lü, a khut ka mlungkyawng avan am ka bi hin ka juma Pamhnam cun saksi ni. **10** Pamhnam naw a hlükawei ta nami veia ka lawnak hlawt vaia ngläta ka ktaiyüki. **11** Aktäa ning jah hmu hlü veng. Isetiakyaküng nami khängceknak vaia ngmüimkhya dawkyanak ka ning jah teyet hlüa phäh ni. **12** Ka ti hlü ta, nami jumnak ja ka jumnak am ngjuktha mi ngpetei vai ka ti hlünaka kyaki ni. **13** Ka püie, nami veia ka law vaia ka ngtün üngpi am ka law vaia na khamki veki ni. Khyangmjükcee ami ngthunghlaia kba, nangmi pi nami ngthunghlai vaia ka hlüeia kyaki. **14** Kei hin Krike ja khyang kceea pi kyase, khyang ngmawngge ja akthamea pi kyase; khyangmjü naküta phäha ka mta veki. **15** Acunakyase, Romaha nami vekiea veia pi thangkdaw pyen khaia ka yüki ni. **16**

Thangkdaw cun Pamhnama johita kyase jumeikie naküta phäh küikyannaka kyaki tia ka üpei. Akcüka Judahe phäha kya lü, acunkäna khyangmjükceea phäha kyaki tia ksing lü thangkdaw cun kei naw am hmaisei na veng. 17 Thangkdaw cun ngdang lü ihawkba Pamhnam naw amät am jah ngsungpyunsaki ti cun jumeinak üng ni tüneinak üngkhyüh akpäihnak vei cäpa a kyak ve. Cangcim naw a pyena akba, “A jumnaka phäh Pamhnam naw a angungpyunsaka khyang cun xüing khai.” 18 Ngthu kchang ksingnak vai jah sungkhamkie khyang ksee jah mkhyenakea phäh Pamhnama mlungsonak cun khankhaw üngkhyüh ngdang lawki. 19 Isetiakyaküing, Pamhnam naw mkhyekatnak thungki, isetiakyaküing, amimi naw Pamhnam ami ksing vai jäki ni. Pamhnam amät kung naw a jäsak ni. 20 Pamhnam naw khawmdek a tüipyen üng am hmuh theia a khyaihna, angsäia johit ja Pamhnama a kyaknak cun a tüipyange üng ngsingteeiki ni. Acunakyase, acuna khyange naw ami lätnak vai am pyen thei u. (aïdios g126) 21 Pamhnam ksing u lü pi am mhlünmtai u; jenak pi am pyen u; am ngtähia cungai u se, ami mlungkyawng axawn cun nghmüp am beki. 22 Akthemia ngaieikie cunsepi angkie, 23 Am thi theikia Pamhnam cun am hjawkhah u lü, Pamhnama nghnün üng thi theikia nghngicime, khae, khisae ja mcea ngvak hükiea mäih juktuh pyang u lü sawhkhahkie. 24 Acunakyase, Pamhnam naw ami mlung hlüa aksekhyue ja ngkekhyakeinak cun mat ja mata khana bilawh vaia a jah pet. 25 Pamhnama ngthu kchang cun hleihlaka nglatsak u lü, mhnünmcengki jum vaia hnün üng a mhnünmcenga ksai hjawkhah u lü mküimtokie. Mhnünmcengki cun angläta mküimto vai ni. Amen. (aïön g165) 26 Isetiakyaküing ahin ami bi cun Pamhnam naw ngkekhyakei phyakia hüipawmnak a jah peta phäha ni. Nghnumie naw pi

nglawi khaia venak vaia ami ngtüipüi cun am nglawi khaia nglat lü vecawhnakie. 27 Kpami he naw pi nghnumi nglawikia ami ihawm püi vai cun hawih u lü, am dawkia hüipawmnaka mlungmthin am kpami ja kpami am nglawi khaia ipawm u lü, acuna phäh mkhuimkhanak amimät naw amimäta khana pha law khaia bilokie. 28 Acunüng, Pamhnam ami ksing vai am ngaikiea kyase, am nglawiki pawh khaiea, am dawkia mlungmthin ta khaiea, Pamhnam naw jah hawihin se, 29 am ngsungpyunnak, mkhyekatnak, kamvanak, ngeingnawng am dawnak naküt am be lawki he; khyang hnimnak, ngvawknak, hleihlaknak, am dawkia vecawhnak am be u lü; am dawkia khyang pyeneikie, 30 khyang am mpyeneikia khyange, Pamhnam hnengkia khyange, khyang mlungso, kyäp säihkia ngaikiea khyange, awcahkiea khyange, mkhyekatnak akthai mtüikia khyange, nupaa pyen am cungaikiea khyange, 31 mät naw mät ksingnak am takia khyange, ami pyena kba am vekie, mhläkpghanak am ngtüipüikia khyange, mpyeneinak am takia khyanga kya lawki he; 32 acuna ngkhaw jah pawhmsahkie naküt cun, thi khai kunga kyaki ni tia Pamhnama thuma pyen cun ksingkie. Amimät däka am kyase, khyang kce acukba pawhmsah khawikiea khana pi aktäa jekie.

2 Ka püi aw, khyang kce ngthu na mkhyahki aw. Aua na kyak üngpi, na pyen vai i am ve. Khyang kcea lei na mkhyah üng ami bilawh akba bi hnga lü na mät naw na mät pi na mkateiki. 2 Acukba vekiea khana, Pamhnama ngthumkhyahnak cun ngthu kcanga kyaki tia mi ksingki. 3 Ka püi aw, acukba vekie na jah mkhyah peki, namät pi acun kba na ve hngakia kyase, Pamhnama ngthumkhyahnak üng na lät khaia na ngaiki aw. 4 Am ani üng Pamhnama dämduhkia mpyeneinak ja cuneinak ja mlungsaünak cun am hnaläüeiki. Pamhnam cun

dawki tia akcanga na ksingki, isetiakyaküing, ngjutnak na yah be khaia lam ni msümki ni. 5 Na mlung ngcang lü pyen nami mhlhiki acunakyase Pamhnam mlungsonak ja ngsungpyunki ngthumkhyahnaka Mhnüp üng däm bawk khaia nami bilawh cun naw mdan law khai. 6 Khyang avan mi bilawh akba Pamhnam naw jah thung be khai. 7 Akdaw pawh lü, hlüingtainak, mhlünmtainak ja, am thi theikia xünak suikie am, acune üng Pamhnam naw anglät xünak ja pe khai. (aïönios g166) 8 Am dawki ami läknak vaia, cangki mah u lü, amimäta dawnak suikiea khana Pamhnama mlungsonak pha lawki. 9 Mkhyekatnak pawhkiea khana khuikhanak ja msawhleinak ve law khai, akcüka Judahe, cun päng lü khyangmjükcee khana pha law khai. 10 Cunsepi, Pamhnam naw akdaw pawhmsahkie naküta khana hlüingtainak, mhlünmtainak ja dim'yenak jah pe khai, akcüka Judahe üng jah pe lü acun käna, khyangmjükcee üng jah pe khai. 11 Isetiakyaküing, Pamhnam naw khyang avana khana angteha ngthumkhyah khai. 12 Khyangmjükcee naw Mosia thum am ta u, amimi cun thum kaa mkhyekat u lü khyükie. Judahe cun thum takie, ami mkhyekatnak cun thum am ngthumkhyah khamei khaie. 13 Thum ngjaknak sawxat am Pamhnam üng ngsungpyun bea am kya lü Thuma hlüei bilawhna üng ni a kya. 14 Khyangmjükcee naw Thum am ta u, amimäta ngaiha thum ami läk üng, Thum am ksing u lüpi amimäta ngaihna ami läka kyase, acun cun ami phäha thuma kyaki. 15 Ami mlung k'uma thum veki ti cun ami ngneingnawng naw mdanki. Amimäta ksingnak naw kcangki tia mdan lü ami cungaihna naw ahüt üng jah mkatei lü ahüt üng jah mhlätki. 16 Acuna Mhnüp üng, ka sanga Thangkdawa mäiha Pamhnam naw Jesuh khritaw am, khyange naw ampyua ami ngaihna naküt cun ngthumkhyah

law khai. 17 Nangmi üng avang naw namimät naw Judah khyang tia nami ngsueiki. Thuma khana ngdüi u lü Pamhnam üng nami awchahkie. 18 Pamhnam naw a ning pawh hlusak na ksingki, akdaw xü vaia mawng Thum üng na ngthei pängki; 19 amikmüe jah ngkhahpüi lü nghmüp üng vekiea phäha akvaia na kyaki. 20 Anghmawng ja akxawie jah mtheikia na kyaki. Nang cun Thum ksingnak ja ngthungtak ksingnak na taki tia ngsingki. 21 Khyang kce na mtheiki naw ise namät am na ngtheiki ni. Khyanga ka mpyuk am daw tia pyen lü, namät na mpyuki aw. 22 Khyanga khyu käh bäühmanak vai ti lü namät naw na jah bäühma na hüki aw. Juktuh he jah msetei lü, temple k'uma na mpyueiki aw. 23 Pamhnama Thum ka taki ti lü awcah na lü, thum lümkan lü, Pamhnama thang na setsaki aw. 24 Cangcim üng a ng'yuka kba, "Nangmi Judahe ning jah hmu u lü Pamhnama ngming khyangmjükcee naw mseteikie." 25 Thum na läkia a kyaküng, vunmawih cun phumah lü thum am na läk üngta vun na mawih cun am mawih üng ni a täng be. 26 Acunakyase, vun am mawiki khyangmjükce naw thum a läk üng vun am a mawih pi a mawiha Pamhnam naw am jah ngai khai aw. 27 Acunüng, Thum am na läka phäha ca yu lü vun mawiki lüpi khyangmjükcee naw nangmi Judahe ning jah mkatei khaie, isetiakyaküng ami vun am mawi u lüpi Thum ami läka phäh kyaki. 28 Akpung däka Judah khyanga kyanak cun Judah kcanga kyanaka am ni. Akpung däka vun mawihnak cun vun mawihnak kcanga am kya. 29 Cunsepi, ak'uma Judah khyanga kyaki ni Judah kcanga a kya ve. Acunüng, vun mawih kcang cun, cayuk sawxata am kya lü, Judah kcang cun Ngmüimkhya am mlung mawiha kyaki. Acun naw khyanga mhlünmtainak yahkia am kya lü Pamhnama mhlünmtainak yahkia kyaki ni.

3 Judahe cun khyangmjükcee kthaka ami kyäpnak bawki vek
aw? Vun mawih khameinak cun kü bawki aw? **2** Akcanga anaküt
üng akcüka Pamhnam naw amäta ngthu cun Judahe üng jah
peki. **3** Judah avangea am ami sitihnak naw Pamhnam cun am
sitihkia thawnsak thei khai aw? **4** Acun kba am ni; Khyang naküt
hlel sepi Pamhnam cun cangki ni, “Na ngthu pyen cun cang lü,
ngthumkhyah üng pi ngnängnak na yah khai” tia Canggim naw
pyenki. **5** Cunsepi am dawkia mi pawhmsahnak naw Pamhnama
pawhmsah naküt dawki tia a mdan üng, i mi ti thei khai ni?
Pamhnam naw a jah ksücet üng Pamhnam naw akhye pawhki
mi ti thei khai aw? (Ahin cun kthäh vaia nglawi kungki ni). **6**
Acukba am ani üng, Pamhnam am a cang üng ani naw ihawkba
khawmdek ngthumkhyah pe khai ni? **7** Cunsepi, am ka cangnak
naw Pamhnama hlüngtainak cun akcanga mdanki ni. Ise kei
khyangka mäiha mkateia ka kya khai ni? **8** “Akdaw a pha law
vaia, mkhyekatnak mi pawh vai u” tia ise am mi ti ni? Khyang
avang naw ami na mkateinak vaia ahine jah pyenkie ni. Ami
yah vai kunga mkateinak yah khaie. **9** Acunüng, mimi Judahe
cun Khyangmjükce kthaka mi dawnak vek aw? Am ve. Judahe
ja khyangmjükce avan cun mkhyekatnaka akea mi vek ti cun
ka ning jah mhnuh päng ni. **10** Canggim naw a pyena kba
“Upi am ngsungpyun, **11** ksingnak taki ja Pamhnam mküimtoki
matca pi am ve, **12** “Ami van naw Pamhnam nglatakie, akcea
ami van citkie; akdaw pawhki upi am ve, mat pi am ve. **13**
“Ami khyü nglung he cun thihnak vaia kya lü; ami mleie am
hleihlaknak ngthu pyenkie. Ami mkae üng kpyukpyaia sik am
beki.” **14** “Ami pyenksake cun ng’yüncenak am beki.” **15** “Ami
khawe cun khyang hnimnak da hlah u lü; **16** ami cehnak naküt
üng pyüpyehnak ja khuikhanake jah ta hütkie; **17** dim’yenaka

lam pi am ksing u, 18 "Pamhnam pi am kyühei u." 19 Thum üng ve naküt ki hin thuma keha vekiea phäha sängeikia tia mi ksingki; acunakyase, khawmdek khyange nghuingphanak käh jah mhlät lü lei naküt law püi lü Pamhnam naw avana lei cun ngthu jah mkhyah pet khaia kyaki. 20 Acukba, thum cun mi mkhyekatnak ksingainak vaia ve lawkia kyase, thum üng u süm pi Pamhnama hmaia am ngsungpyun hlawt khai. 21 Tuhkbäih cun, Pamhnam naw amät am a jah ngsungpyunsak cun mdan pängki ni. Mosia Thum ja sahmae naw ami saksinak kyaw u lü pi Thuma bilawh vai am ve. 22 Acun cun, Pamhnama ngsungpyunnak, Jesuh Khritaw jumna phäha kya lü, jumeikie avana phäha kyaki. Acunakyase, hngalangnak am ve: 23 khyang naküt mkhyekat lü Pamhnama hlüngtainak üngka naw thuk vaikie. 24 Jah lätlangsaki Khritaw Jesuh üngkhyüh, aphu am pe xa lü Pamhnama bäkhäknak am avan naw ngsungpyunnak yaha kyaki. 25 Pamhnam naw ani cun a jah pet. Ani mi jumeinak üng a thisena phäha ami mkhyekatnak mhlät nak vaia kyaki. Ahlana ami mkhyekatnake cun mlungsaünak am jah büktengki cunsepi atuh cun amäta ngsungpyunnak a mdannak vaia khyangea mkhyekatnak jah cijang petki. Ahikba a pawhnak am Pamhnam naw amät ngsungpyunnak mdan lü, Jesuh Khritaw jumki naküt cun pi ngsungpyunsaki ni. 27 Acukba akya üng, mi awhcahnak vai ve khai aw? Am ve! Thum mi läk lü aw? Am ni. Jumna üng ni akyak ve. 28 Acunakyase, khyang cun jumna am ngsungpyun lü thuma ngjak'hlü bilawhnaka phäha am ni. 29 Am ani üng Pamhnam cun Judahe däka Pamhnama kyaki aw? Khyangmjükceea Pamhnama pi am kyaki aw? Kyaki, khyangmjükceea Pamhnama pi kyaki. 30 Pamhnam mat däk kya lü, Judahe cun ami jumna phäha amät am jah

ngsungpyunsak lü Khyangmjükcee cun ami jumnak üngkhyüh jah ngsungpyunsaki. 31 Acunakyaküing, jumeinaka phäha Thum mi hawihki aw? Am mi hawih, mi khängsaki ni.

4 Acunakyaküing, Abraham mi pupa, mi ti hin ihawkba mi ti khai ni? Abrahama pawhmsah khawi ta i ni? 2 Abraham naw bilawhnak am ngsungpyunnak a yah vaisü üng, a awhcahnak vai sü, cunsepi Pamhnama hmaia ta acukba am ni. 3 Cangcim naw a pyen ta “Abraham naw Pamhnam jum lü, acuna a jumnak cun Pamhnam naw ngsungpyunnaka a ngaih pet.” 4 Khyang naw khut a bi üng, a bia phu cun amdanga a yaha am kya, hlawh lü a yaha kyaki. 5 Cunsepi, bilawhnak üng am ni lü jumnak am ngdii lü Pamhnam jumkia mkhyekatnak cun ngcimki tia a ngaih pet. Isetiakyaküing Pamhnam naw acuna jumnak cun amät am jah ngsungpyunsaki tia Pamhnam naw a ngaih ni. 6 Ahin hin, Davit naw khyanga bilawhnaka phäha am ni lü, Pamhnam naw ngsungpyunkia a jah ngaih pete cun jodaw ve, 7 “Ami mkhyenak jah mhlät peta khyange ja ami katnak jah bu pete ta jekyai u se! 8 Bawipa naw ami mkhyekatnak am a jah kheh petea khyange cun jekyai u se” tia a pyen ni. 9 Davita pyen jekyainak cun vun mawih khamkiea phäh däka mä akya? Am kya! Vun am mawikiea phäha pi kyaki ni. Cangcim üngka mi pyena kba, “Abraham naw Pamhnam jumei lü a jumnak cun ngsungpyunkia a doi pet.” 10 Acun cun ihawkba a ngaih pet ni? Vun a mawi käna aw? Am a mawih ham üng aw? Vun a mawih käna am ni, a mawih hlana kyaki. 11 Acunakyase, vun am a mawih ham üng a jumnak am ngsungpyunnak yahki tia ksingnak vaia, vun mawi lü msingnak pawhki. Acuna ngsungpyunnak cun ami phäha kya khaia, vun am mawikie üng jumeikie naküta paa kyanak thei vaia ni. 12 Ani cun vun mawikiea paa pi a kyanak

sih vaia, vun mawikie cun pi mi pa Abraham naw vun am mawi lü a xün k'um üng jumnak a taka mäiha jumnak ami tak vaia ni.

13 Abraham ja a mjükphyüie naw khawmdek ami kanak vaia khyütam cun Thum a läklama phäh am ni, ani naw jum lü a jumnak cun ngsungpyunnaka a doi pet ni. **14** Thum läkie üng Pamhnam naw khyütam a jah pet ta jumnak cun am mdanga kya lü Pamhnama khyütam pi am mdang vai ni. **15** Thum naw Pamhnama mlungsonak lawpüiki; cunsepi thuma am a ve üng thum lümkan am ve. **16** Acunakyase, khyütam cun jumnak üng kya lü Pamhnam naw Abraham mjükphyüie amdanga a jah pet cun Thum läk sawxatki üng am kya lü Abraham juma kba jumeikie a jah pet ni. Abraham cun ngmüimkhya lama avana mi pa vaia phäh ni. **17** Cangcim naw, “Khyangmjü khawkäna paa ka ning pyang päng ni” tia a pyena kba ni. Khyütam cun Abraham jum Pamhnama ma daw lü acuna Pamhnam naw thikie jah xünsak lü, am vekie pi ve khaia pawhki ni. **18** Abraham naw äpei vaia anglawiki äpei lü jumnak am “ani cun khyangmjü khawhaha paa” thawn lawki. Cangcim naw, “Na mjükphyüie cun aisi kän law khaie” tia pyenki. **19** A khawkum a phya law khyäü khaia a mtisa xü lü a yängsänak am ve sepi, a jumnak am ngcek law. Sarah pi am ca khawh ti. **20** A jumnak am khyah, Pamhnama khyütam pi jumeiki. A jumnak cun johit üng be lü Pamhnam mhlünmtaiki. **21** Pamhnam naw khyütam cun kümkaw lawsak thei khai tia süm lü a jumnak khäng law bawki. **22** Acunakyase Abraham cun a jumnak üng ngsungpyunkia Pamhnam naw ngaih petki. **23** Acunakyase, “A jumnak cun a ngsungpyunnaka ngaiha kyaki” ti cun, amäta phäh däka yuka am kya lü, **24** mimia phäha pi kyaki. Mi Bawipa Jesuh, kthihnak üngkhyüh mtho beki mi jumkia kyase, mi jumnak cun ngsungpyunnaka ngai vaia

kyaki. 25 Acuna Jesuh cun, mi mkhyekatnaka phäha thikia kya lü, Pamhnam am mi ngsungpyunnak vaia phäh mthawh bea kyaki ni.

5 Atuha, jumnaka phäh Pamhnam am ngsungpyunnak mi yahki, Bawi Jesuh Khritaw üngkhyüh Pamhnam am dim'yenak mi taki. 2 Atuha mi xünnaka jumnak üng Pamhnama bähäkknak mi ksing khaia jah law püiki. Pamhnama hlüngtainak yümei lü äpeinak am mi awchahki. 3 Acunüng, acun däka am kyase, mi khuikhanak üng je u lü mi ve vai u, khuikhanak naw khameinak khawh lawpüiki, 4 khameinak khawh naw Pamhnama ksingnak lawpüi lü Pamhnama ksingnak naw äpeinak ve lawsaki; 5 acunüng, mi veia a jah peta Ngmüimkhya Ngcim naw, Pamhnama mhläkphyanak cun, mi mlungkyawng k'uma a büih law pänga phäha, äpeinak naw am jah helatsak khai. 6 Jah kpüi khai am a ve üng pi Pamhnama xüa kcün üng Khritaw cun mkhyeki khyange phäha thi lawki. 7 Khyang ngsungpyunkia phäha thih vai khak khai, khyang kdawa phäha ta a thih vai lingki ve taw khai. 8 Mkhyekatnak am mi ve k'um üng, Khritaw mi phäha a thihnak am, Pamhnam naw ihlawka a jah mhläkphyanak cun mdanki. 9 Acunakyase, tuhkbäih cun, a thisena phäha ngsungpyunnak mi yah lü, acuna Bawipaa phäha, Pamhnama mlungsonak üngka naw ihlawka küikyannak mi yah khai ni. 10 Pamhnama yea mi kya k'um üng pi, a Cakpaa a thihnaka phäh Pamhnama püia mi kya law beki. Tuhbäih ta Pamhnama püia mi kyakia kyase Khritawa xünnak am ihlawka küikyannak mi yah khai. 11 Acun däka am kyase, tuhkbäih mi Bawipa Jesuh khritaw üng Pamhnam püiea jah pyangkia kyase mi jekyaiki. 12 Acunüng, khyang mata phäha khawmdeka khana mkhyekatnak pha law lü, mkhyekatnaka phäh thihnak a pha lawa mäiha, khyang

naküt cun mkhyekatnaka phäha thihnaka phakie, isetiakyaküing khyang avan ami mkhyekata phäh ni. **13** Thum am a ve ham üng khawmdek khana mkhyekatnak ve pängki. Cunsepi Thum am a ve üng mkhyekatnake am ve u. **14** Cunsepi, Adam üng tün lü Mosia ve law cäpa, Adam naw Pamhnama mtheh am ngja lü a mkhyekata mäiha mkhyekatnak am pawhkiea khana pi thihnak ve lawki. Adam cun ve law khai üng mtängnaka kyaki. **15** Cunsepi, bähäkna ja mkhyekatnak am täng. Isetiakyaküing, Pamhnama bähäkna cun Adama mkhyekatnak am, am täng. Khyang mata mkhyekata phäha khyang khawhah thiki. Cunsepi, khyang mat Jesuh Khritawa phäha khyang khawhah naw Pamhnam naw amdanga a jah yeta bähäkna yahkiea kyase Pamhnama bähäkna cun dämduh bawki ni. **16** Khyang mata mkhyekatnak ja Pamhnam naw amdanga a jah yet cun am täng ni. Khyang mat a mkhye käna "Mkhyekatnaka" ngthumkhyahna pha lawki. Cunsepi mkhyena khawhaha ve law käna "Mkhyekatnak am pawhia kba" am yah ngkawiha bähäkna cun yahki ni. **17** Mata mkhyekatnaka phäha pi thihnak naw a jah uk law üng, khyang mat, Jesuh Khritaw bilawha phäh ihlawk dämduhki mi yah khai ni. A bähäkna khawhaha yahei lü Khritaw üngkhyüh akxüing mi up lü ani am ngsungpyunsak yahei khaie ni. **18** Acunakyase, mata mkhyena naw khyang naküt jah mkateiki. Acuna mäiha khyang mata ngsungpyunnak naw ngsungpyunnak ja xünnaka khyang naküt jah phapüiki. **19** Khyang mat naw pyen am a ngjaka phäha khyang naküt mkhyekatnak am belawki he; acuna mäiha, khyang mat naw pyen a ngjak phäha khyang naküt ngsungpyun khaie. **20** Thum pha law lü mkhyekatnak nung lawki. Cunsepi, mkhyekatnak a nungnak naküta Pamhnama bähäkna däm law bawki. **21** Mkhyekatnak naw thihnak am jah

uk lü Pamhnama bähäkna nax ngsungpyunnax am uk lü mi
Bawipa Jesuh khritaw üngka nax anglät xünnaka jah cehpüiki.

(aiōnios g166)

6 Acunüng, i mi pyen khai? A bähäkna dämna vaia
mkhyekatna üng mi xüngi laih laih khai aw? **2** Acun kba am ni,
mkhyekatna üng mi thi pängki cun mkhyekatna üng ihawkba
mi xüng be khai? **3** Khritaw Jesuh üng baptican khankie naküt
cun a thihna üng baptican khanki tia am nami ksingki aw? **4**
Acunakyase, a thihna üng baptican mi khan üng a hlawnga mi
ng'ut yümki; Pa a hlüngtainax am thihna üngka nax Khritawa
thawh bea kba mimi pi xüngna kthai am mi ve hnga khai. **5**
Baptican mi khamna am a thihna üng mi thih hnga u lü xünnax
üng a mät am atänga mi tho be yüm khai. **6** Mkhyekatna mtisa
kpyehna vai ja, mkhyekatna mpyaa am mi kyanax ti vaia mi
khyang kphyüm cun amät am kutlamktung üng taih pänga kyaki
tia mi ksingki. **7** A u pi, thih pängki cun mkhyekatna üngka
nax lätki ni. **8** Acunüng, Khritawa am mi thi pängkia akya üng a
hlawnga mi xüng hnga khai tia mi jumki. **9** Khritaw cun, thihna
üngka nax mthawh bea kyaki, am thi be ti khai ti mi ksingki;
thihna nax a khana ngnängna johit am ta ti. **10** A thihna
cun mkhyekatna lama anglät vaia mat daka thiki, a xüngna
üng Pamhnama phäha xüngki. **11** Acun kba bä, nangmi haw
mkhyekatna lama thi pängkia ngaiei u lü, Pamhnam da Jesuh
khritaw üng nami xüngkia ngai kyu ua. **12** Acunakyase, thi theikia
nami mtisaa ngjak'hlü nami pawh msawk üngpi mkhyekatna
nax nami mtisa üng nängna käh yah kawm. **13** Nami mtisa,
kutkhawe cun nami mkhyekatna vaia akse lama käh jah sumei
ua; thihna üngka nax tho bekie mäiha, Pamhnama veia ngpeei
u lü, nami mtisa, kutkhawe pi ngsungpyunnax vaia kya u se.

14 Mkhyeatnak cun nami bawia käh kyase, thuma keha nami xüngki am ni, Pamhnama bäkhäknaka keha nami xüngki ni.

15 Acunüing ihawkba kya khai? Thuma keha am mi ve ti lü a bäkhäknak keha mi vekia kyase mkhyeatnak mi pawh khai aw? Acukba am kya. 16 Ua veia pi kyase, a ngthu ngai khaia mpyaa nami kya käna, thihnak vaia katnaka mpyaa pi kyase, ngsungpyunnak vaia ngthu ngainaka mpyaea pi kyase, a ngthu nami ngaiha a mpyaa nami kyaki ti am nami ksingki aw? 17 Pamhnam je na ua! Nangmi cun mkhyeatnaka mpyaea kya khawi uki lüpi ning jah mtheia ngthungtak cun nami mlung am nami kcangnaki. 18 Mkhyeatnak üngka naw nami lät pängkia kyase ngsungpyunnaka mpyaa nami kyaki. 19 Am nami ksing theikia kyase nghngicima khyübe am ka ning jah mthehki. Nami mtisa ja nami kutkhawe cun ajana am ngcimcaihki ja phyawksak kshelen khaia nami peta mäiha, tuhkbäih nami mtisa ja nami kutkhawe cun ngcimcaih khaia ngsungpyunnaka mpya thawnsak ua. 20 Mkhyeatnaka mpya üng nami ve ham üng, ngsungpyunnak üng nami lätki. 21 Atuha nami ngkeeinak nami jah bilawhe cun i nami daw na khawiki ni? Acunea dütnak cun thihnaka ni akyä ve. 22 Cunsepi, tuhkbäih cun mkhyeatnak üngka naw lät u lü Pamhnama mpyaea nami kya lawkia kyase, ngcimcaihnaki nami ngmangnaki. Adütnak cun anglät xügnaka kyaki. (aiōnios g166) 23 Mkhyeatnaka phu cun thihnaka kyaki cunsepi, Pamhnam naw amdang a jah yeta a bäkhäknak cun mi Bawipa Jesuh khritaw üng anglät xünaka kyaki. (aiōnios g166)

7 Acunakyase, ka püie aw, thum nami ksingkiea kyase i ka pyen khai ti cun nami ksingkie ni. Khyang a xünga küt üng thum naw upki. 2 Avaisüa a cei vekia nghnumi cun a cei am a thiha küt üng thuma keha vekie, a cei a thih käna cei mahnaka

thum üng lätki. **3** Acunakyase, a cei a xüing k'um üng kpami akce a vepüi üng ani cun a ceia khana am sitihki ti khaie. A cei a thih üng ta acuna thum üngka naw mhläta kyase, akce a ceinak be üng pi nghnumi "am sitihkia" am kya. **4** Acunakyase, ka püie aw, Thum cun asängeia küt üng nangmi pi nami thiki, isetiakyaküing nangmi cun Khritawa kphyema nami kyaki. Nangmi cun thihnak üngka naw tho beki Jesuha mtisa kyase nangmi cun Pamhnama khut pawhnak üng ning jah summangei vai ni. **5** Mtisa thuma mi xüingsei üng thum naw mtisa mkhyekatnak mthümhlet law se Thum naw mtisa üng khut bi lü avan thihnak üng mi dütki. **6** Cunsepi, tuhkbäihtha jah mankia Thum üngka naw mi lätki, isetiakyaküing, acun üng mimi cun mi thi pängkia akyaka phäha ni. Thum kphyüm üng yuka kba mi khüikia am kya lü, Ngmüimkhya thum kthai üng mi khüiki ni. **7** Acunüing, Thum a mät kung hin mkhyekatnaka kyaki mi ti khai aw? Am ni! Cunsepi, Mkhyekatnak na ksingsaki cun Thum ni. "Khyanga ka käh na hnaihei vai," tia Thum naw am a pyen üng ta acuna hnaiheinak ta ini tia am ksing veng. **8** Cunsepi, mkhyekatnak naw ngthupet ngmangei na lü hnaiheinak naküt ka khana ve lawsaki. Thuma kaa mkhyekatnak akthi ni. **9** Kamät kung pi thuma kaa ka xüingki; cunsepi ngthupet a ve law ja, mkhyekatnak xüing lawki; **10** Acunüing, kei ka thiki. Xünnak vaia ngthupet cun ka phäha thihnaka kyaki. **11** Mkhyekatnak naw thum ngmangei na lü, na mhlei lü acuna thum am na hnimki. **12** Acunakyase, Thum cun ngcimcaihki, acunüing ngthupet cun ngcimcaih lü ngsungpyun lü dawki. **13** Akdaw pawh cun, ka phäha thihnaka kyaki aw? Am kya. Mkhyekatnak ni ka phäha thihnaka a kya ve; acunakyase, mkhyekatnak cun mkhyekatnak tia angdangnak thei vaia akdaw sumei lü na hnimki; mkhyekatnak cun ngthupeta phäha aktäa

mkhyekatnak tia mdanki. 14 Thum cun ngmüimkya lama kyaki tia mi ksingki; cunsepi, kei cun mtisa lama mkhyekatnaka mpyaa jawiha ka kyaki. 15 Ka pawh am ka ksingki; ka pawh hlü am pawh lü, acuna hnün üng am ka hlüei ka pawhki. 16 Acukba am ka pawh hlü ka pawh üng Thum cun cangki tia ka jumki. 17 Acunakyase, acuna am dawki ka pawh cun keia pawha am kya lü, mkhyekatnak kei üng vekia a pawha ni akya ve. 18 Kei üng akdaw i am ve tia ka ksingki; acun hin mtisa lama kyaki, akdaw pawh hlünak cun kei üng ve teki, akdaw i am pawh ngü. 19 Akdaw ka pawh hlü am pawh lü; acuna nghnün üng am ka pawh hlü akse ka pawhki. 20 Am ka pawh hlü ka pawh khawi üng, pawhki cun keia am kya lü, mkhyekatnak kei üng vekia ni akya ve. 21 Acunakyase, hina thum ka ksing lawki; akdaw pawh vai ka ti üng akse ni ka xüei ta. 22 Ka mlungkyawng kcang üng cun Pamhnama thum üng aktäa ka jeki. 23 Cunsepi, ka mtisa ja ka kutkhawe üng thum kce veki tia ka ksingki, acun naw ka mlungkyawng thum ngcawhpüi lü, ka mtisa ja ka kutkhawe üng vekia mkhyekatnak ngthupeta kut üng mpyaa na pawhki. 24 Khuikha veng! Thihnaka na cehpüiki hina mtisa üngkhyüh u naw na yung khai ni? 25 Mi Bawipa Jesuh Khritawa üngkhyüh ahin pawhkia Pamhnama veia jenak ka mthehki. Acunakyase, ka mlungmthin lama Pamhnama thuma mpyaa ka kyaki, mtisa lama mkhyekatnaka thuma mpyaa ka kyaki.

8 Acunakyase, tuhkbäih Khritaw Jesuh üng vekiea phäha mkatnak am ve ti. 2 Ngmüimkhya thum naw Jesuh khritaw üngkhyüh lawki xünnak ning jah pe khai. Acuna xünnak naw mkhyekatnak ja thihnak üngkhyüh ning jah mhlät pängki. 3 Ktha ngcekia nghngicim kyase Thum naw am a pawh khawh cun Pamhnam naw a pawh ni. Pamhnam naw nghngicima mäiha

amäta Cakpa Jesuh Khritaw tüih law lü ani cun mkhyemsawhki
nghngicima mäia law lü mkhyekatnak cun nängeiki. 4 Pamhnam
naw a pawh hin ngsungpyunki ngjak'hlü Thum cun mimi üng
kümkawi lü mimi Ngmüimkhya üng xüng. Acun hin nghngicima
mtisa lama am kya. 5 Pumsa thuma vekie naw mtisa lama
ami mlung takie; Ngmüimkhya thuma vekie naw Ngmüimkhya
lama ami mlung takie. 6 Pumsa lama mlung tak cun thihnaka
kyaki, Ngmüimkhya lama mlung tak cun xünnak ja dim'yenaka
kyaki. 7 Acunakyase, mtisa thum üng xün law üng Pamhnama
yea kya lawki he. Pamhnam thum am läk u lü a läka pi am läk
khawh u. 8 Acunakyase, mtisa thuma vekie naw, Pamhnam
am jesak thei u. 9 Cunsepi, Pamhnama Ngmüimkhya nangmi
üng ve kcangkia akya üng mtisa üng am ve u lü, Ngmüimkhya
üng nami vekie ni. Cunsepi, u pi Khritawa Ngmüimkhya am taki
cun ania khyanga am kya. 10 Cunsepi, Khritaw nangmi üng a
ve üng, mkhyekatnaka phäha thi khai mtisa pi Pamhnam am
nami ngsungpyunkia kyase Ngmüimkhya cun nami xüngnaka
kyaki. 11 Jesuh thihnak üngkhyüh mtho bekie Pamhnama
Ngmüimkhya nangmi üng a ve ta, Khritaw thihnak üngkhyüh
mtho beki nami k'uma vekie ania Ngmüimkhya naw thi theikia
nami mtisa üngpi xünnak ning jah pe khai. 12 Acunakyase, ka
püie aw, mi mta vekie, lüpi mtisa thuma a hlüeia mi xün khaia am
kya. 13 Mtisa thuma nami ve üng nami thi khai; cunsepi, mtisa
bilawhe cun Ngmüimkhya am nami ja thihsak üng nami xüng khai.
14 Pamhnama Ngmüimkhya naw a jah khyüisawe cun Pamhnama
caa kyakie. 15 Pamhnam naw a ning jah peta Ngmüimkhya naw
kyühnak ja mpya kyanak be am ning jah pe. Lüpi Ngmüimkhya
naw Pamhnama ca thawnnak ja "ka Pa, ka Pa" ti lü ngkhünak
vaia ngmüimkhyaah johit ning jah petki. 16 Acuna Ngmüimkhya

Ngcim kung naw mi ngmüimkya üng Pamhnama caea mi kyaki ti cun jah ksingsaki; 17 A caea mi kyak üng a khyangea phäh a tak khawhthem mi yah khai. Pamhnam naw Khritaw üng a tak pet khawhthem pi mi yah khai isetiakyaküing Khritawa khuikhanak pi mi khameipüi lü a hlüingtainak pi mi yümeipüi khai. 18 Tuhkbäih khuikhanake hin, malama hlüingtainak ngdang law khai üng am jah mtäng phyaki ni. 19 A mhnünmcenge naküt naw äpeinak am, Pamhnama caea ngdang lawnak vai k'äihkie. 20 A mhnünmcenge naw ami vecawh ning ami mkhyüh hin ami hlüeia am kya lüpi Pamhnam naw acukba a hlüeia kyaki. Lüpi äpeinak veki, 21 A mhnünmcenge kung pi pyüpyenaka mpya üngka naw jah mhläta kya khai, Pamhnama caea hlüingtaikia lätnak yah hnga khaiea kyaki. 22 A mhnünmcenge naküt tuhvei căpa ngko u lü na hmi law khaia nghnumia mäiha jah msomhlei u lü vekie tia mi ksingki. 23 Mhnünmceng dăka am kyase, Pamhnam naw amdanga a jah yeta Ngmüimkhya mi taki pi mi mlung k'uma mi ngkoki. Pamhnama caa mi kyaknak vai ja a mhnünmcenge a jah mhlät vai pi mi k'aihei sihki. 24 Äpeinak am küikyannak mi yah ve; cunsepi, hmu u lü äpei cun äpeinaka am kya. Khyang naw a hmuh thei cun ihawkba mi äpei khai ni? 25 Am mi hmuh thei mi äpei üng, mlung msaünak am mi k'äih khai. 26 Acun këna, Ngmüimkhya naw am mi kyannake üng ja kpüiki. Mi ktaiyü üng ihawkba ktaiyü vai tia am mi ksing. Cunsepi, mi ktaiyü üng ngthu üng am pyen theia ngkonak am Ngmüimkhya naw ngko lü jah ktaiyü peki. 27 Acunüing, Mi mlung jah teng lü Ngmüimkhya naw i cungaiki ti cun ksingki, isetiakyaküing khyangea kcaha Pamhnama veia a ktaiyü hin Pamhnama ngjak'hlüa kyaki. 28 Avan üng atănga Pamhnam mhlăkphyanakie, a titănga a jah khüea phăha akdaw vaia biloki tia mi ksingki. 29 A jah ksing

pänge cun amäta a ca mäiha ve khaiea a jah na mhnün päng, a Cakpa cun bena khawhahea ksunga ca kcüka a kya lawnak thei vaia kyaki. 30 Acunakyase a jah na phyäi päng ni a jah khü; a jah khüe ni amät am a jah ngsungpyunsak; a jah ngsungpyunsak päng ni a jah mhlünmtai. 31 Acunüng a hina ngthue üng i mi pyen thei khai? Pamhnam mimi phäha a ve üng u naw jah tu thei khai ni? 32 Amäta Cakpa pi am kpamei lü mi vana phäha jah peki naw, avan naküt amdanga am jah pet sih khai aw? 33 Pamhnama xüa khyange cun u naw jah ksekha na thei khai ni? Pamhnam amät kung naw am mkhyekat u a ti. 34 U naw jah mkatei thei khai ni? Khritaw Jesuh naw am jah mkatei. Thi lü, thi däkia am kya lü, thihnak üngka naw tho law be lü Pamhnama khet lama ve lü jah ktaiyü peki cun Khritawa kyaki ni. 35 Khritawa mhläkphyanak üngka naw u naw ja mtai thei khai aw? Khuikhatnak naw pi kyase, khaknak naw pi kyase, mkhuimkhanak naw pi kyase, cawixainak naw pi kyase, akpuma venak naw pi kyase, kyühkyawknak naw pi kyase, thihnak naw pi kyase, jah mtai thei khai aw? 36 "Nanga phäha anglät se thihnak vai üng kami vek; hnim vaia toca mäia ami jah pawh" tia Cangcim naw pyenki. 37 Am jah mtai, jah jawngnakia a bäkhäknaka phäha acune naküt kami jah näng päng ni. 38 Isetiakyaküng, thihnaka pi kyase, xünaka pi kyase, khankhaw ngsäa pi kyase, khawyai ksea pi kyase, khankhaw anaa pi kyase, tuhkbäih üngkaea pi kyase, tuha ve law khaiea pi kyase, 39 ak'hlünga pi kyase, aknema pi kyase, mhnünmceng naküt üngka i naw pi, mi Bawipa Jesuh Khritaw vei mi yaha Pamhnama mhläkphyanak üngka naw am jah mtai thei khai tia akcanga ka ksingki.

9 Khritaw üng, ngthu kchang ka pyenki, am ka hleiki ni, Ngmüimkhyia Ngcima phäha, akdaw ja akse ksingnak thei naw pi na ksingpüi se, **2** ka khuikhanak ka pyen üng mlung üng am düt theikia natnak ka taki. **3** Ka khyange mtisa lama ka mjüea phäh kei hin Khritaw üngka naw mtai lü yüncenak ka yah vaia pi hlüei kyaw veng. **4** Isarel khyangea kyakiea kyase, caea thawnak, hlüngtainak, khyütame ja Thum jah pe lü ngthumkhän a jah pawh püi. Pamhnam hjawkhahnak ja äpeinake naküt cun ami kaa kya lü; **5** ami cun nglongthangkie Hebru pupae üngka naw lawki he. Pumsa lama Khritaw cun amimi üngka naw lawki; Ani cun avan naküta khana veki, angläta mhlünmtai phyakia Pamhnama kyaki! Amen. (aiōn g165) **6** Cunsepi, Pamhnama ngthu cun am ngtähki tia am pyen veng. Isarela mjükphyüie naküt, Isarel kchang kya päihkiea am kya; **7** Abrahama mjükphyüia ami kyaa phäha ami van Abrahama caa am kya u; “Khyütam ka ning peta mjükphyüi cun Isak üngkhyüh na yah khai” tia kyaki. **8** Acun cun, mtisa lama cae cun Pamhnama caea am kya u lü khyütamnak am cae cun Abrahama caea kyakie tinaka kyaki. **9** Pamhnama khyütam cun hina kyaki; “Atuh üngka naw, akcün kümkaui lü ka law üng, Sarah naw kpmica ca na khai” a ti. **10** Acun däka am kya, Rabeka naw mi pu Isaka phäh angphi a mpyainak üng, **11** na ca xawi am ani hmi law ham üng, akdaw ja akse am ani pawh thei ham üng, pawhmsaha phäha am kya lü, khüikia mlung ngaih däka kya lü, xünak üng, Pamhnama bünak a khäng vaia, **12** a veia, “Angvai cun akdika mpyaa kya khai” tia Pamhnam naw a pyen. **13** “Jakop jawng na lü Etaw ka hnengki” tia Cangcim naw a pyen. **14** I mi pyen vai veki? Pamhnam cun am ngsungpyunki mi ti khai aw? Pamhnam am ngsungpyunkia am kya. **15** Pamhnam naw, “Ka mpyenei hlü, mpyenei lü, ka bänak hlü ka bänak khai”

tia, Mosia veia a pyen. **16** Acunakyase, anaküt cun khyanga ngjak'hlü am kya lü Pamhnama mpyeneinaka phäha ni akya ve. **17** Cangcim naw Pharoa veia, "Ka khyaihnak nang üngka mdan vaia phäha ja ka ngming khawmdek avan üng a ngthang hünak vaia ka ning mhlünmtaiki" a ti. **18** Acunakyase, Pamhnam naw a mpyenei hlü mpyenei lü, a mlung a ngcangsak hlü ngcangsaki. **19** Acunakyaküng, "Pamhnam naw ise jah mkateiki ni? U naw a ngjak'hlü mkhyeki ni?" Mat mat naw ti taw khai. **20** Cunsepi, ka püi aw, Pamhnam na ngcuhpüi khaia ta nang u ni? Mdek k'am naw sepkia khyang üng, "I vai ahikba na na pyan ni?" ti lü am kthäh khawi. **21** K'amksep naw, mdek üngka lo lü mat akdawa sep lü, mata sep sawxat khaia ana taki ni. K'amksep naw mdek cun a ngjak'hlüa am sumei khai aw? **22** Pamhnama bilawhnak üng pi acun kba kyaki. A mlung sonak mdan lü a johit a ngsingnaksak vaia kyaki. Cunsepi a mlungsonak khamei lü, pyüpyeh khaie khana mlung saünak taki. **23** A hlüngtainak yah khaia a jah mhnüna mi kyakia mimia khana a jah peta dämdakia a hlüngtainak cun, a bähkäknak makie khana pi a mdan vai pawhki. **24** Judahe däk üngkaa am kya lü, Khyangmjükcee üngkae pi a jah khü. **25** Hosia cauk üng, "Ka khyanga am kya khawikie, 'ka khyange' ka jah ti na khai. Acunüng am ka mhläkphyanak khawie cun 'ka mhläkphyanake' ka ti khai. **26** Acunüng, ami veia hikba kya law khai, 'Ka khyangea am nami kyakia' hnün üng xüngseiki Pamhnama cae tia ngsui law khaie" tia pyenki. **27** Hesajah naw pi Isarele jah pyen naki naw, "Isarele cun, tuinu kama, kdiyüta mäiha däm u sepi avange däk naw ni küikyannak ami yah kawm. **28** Bawipa naw khawmdek khana khyange cun angenga ngthu jah mkhyah pe khaia pha law khai" a ti. **29** Hesajah kung naw, "Hlüngtai

sähki Bawipa naw mi mjükphyüie am a jah phyäi vai sü üng ta, Sodom mlüh ja Komorah mlüha mäiha mi kham khaie sü” tia a na pyenki. **30** Khyangmjükcee vei mi pyen vai ta amimät jah amimät Pamhnam üng am ngsungpyun hlü u lü amimäta pawhmsah üng ngsungpyun hlükie cun jumnak am amät am a jah ngsungpyunsak. **31** Isarele ngsungpyunnaka thum ktämkie naw ngsungpyunnaka thum am hmu ve u. **32** Ise ni? Jumnak üng am ktäm u lü bilawhnak am yah theia mäiha ami ktäma phäha kyaki. “Ngsukeinaka lung” üng ngsukeikie. **33** Cangcim naw, “Tenga khyangea ngsukeinak vai lung ja kyukngtänaka lungnu cun Zion mcunga ka taki, au pi Ani jumeikie naküt cun am hela u” tia pyenki.

10 Ka püie aw, Isarele küikyana ami yahnak thei vaia, ka mlunga ngjak’hlüa kyase, Pamhnama veia ka ktaiyüki. **2** Ksingnak kcang am ta u sepi Pamhnam da aktäa ktha nakie tia ka ning jah mtheng veng. **3** Pamhnam naw amät am a jah ngsungpyunsak cun am ksing u, acuna hnün üng amimäta lam pyangei u lü Pamhnam naw khyang a jah ngsungpyunsaka k’uma am law u. **4** Khritaw cun jumeikie naküt naw ngsungpyunnak ami yah vaia Khritaw naw thum dütsaki. **5** Mosi naw a yuka mawng ta Thum kcangnaki cun Pamhnam naw ngsungpyunsak khai, “Thuma pyen naküt cun ngaiki ta xüng khai” a ti. **6** Cangcim naw jumeinak am ngsungpyunnak a pyen cun hin ni, “Khankhawa u kai khai? (Acun cun khritaw kyum lawpüi khai kyaki) **7** “Mcea u kyum khai? (Acun cun thihnak üngka naw khritaw lawpüi khai tinaka kyaki) tia na ngthäh khai aw? (Abyssos g12) **8** Acunüng, pyen be tü lü, “Ngthu naw ni k’et ve, na mka ja na mlung k’uma ve ve” a ti; acun cun jumnaka ngthu kami sang khawi, **9** “Na mlung am Jesuh cun Bawipa ni tia pyen lü, thihnak üngka

naw Pamhnam naw mthobeki tia na mlung k'uma na jum üng küikyannak na kya khai" ti cen. 10 Mlung k'uma jumnak am Pamhnam üng ngsungpyunnak mi yahki; mpyawng am pyen lü khyang naw küikyannak yahki. 11 Cangcim naw, "A u pi ani jumki naküt cun am hela khai ni" a ti. 12 Judah ja Krik ami hngalangnak i am ve. Bawipa mat ami vana khana Bawia kyaki, a ngming khüki naküta khana dawnak khawhah am, jah kbeki. 13 "A u pi Bawipa ngming khüki naküt cun küikyannak yah khaie" tia kyaki. 14 Acunüing, am ami jum cun ihawkba khü khaie? Ngthu am ami ngjak üng ihawkba jum khaie? Sangki am a ve üng ihawkba ngja khaie? 15 Tuha khyang am a ve üng ihawkba sang thei khaie? Acuna kba, Cangcim naw "Thangkdaw lawpüiki ngsä he law vai cun ihlawka müncam phyaki ni" tia pyenki. 16 Cunsepi, Thangkdaw cun ami van naw am jum päih u. Acunakyase, Hesajah naw, "Bawipa aw kami ngthu pyen u naw jumki ni?" a ti. 17 Acunakyase, jumeinak cun ngthu ngjaknak üngka naw lawki, ngthu cun Khritawa mawng sangnak üngka naw lawki. 18 Acunüing, ami nghnga üng, am ngjakie aw? Ngjakie. Cangcim üng, "Ami kthai cun pe naküt üng ngthang hü lü, ami ngthu pi khawmdeka dütnak cäpa ngthang hüki" tia vekie. 19 Ka ning kthäh be tüki; 'Isarele naw am ksingkie aw? Pamhnam üng Mosi amät naw a kcüka a msang vai ta; "Pacaa am nglawikie jah summangei lü, ka xüa khyange ka jah ngkei lawsak khai; khyangmjükcee am ka xüa khyangea mlung ka sosak khai" tia kyaki. 20 Acunüing Hesajah naw, ling lü, "Am na suikie naw na hmu u lü, am na khükiea veia ka ngdang khai" a ti. 21 Acunüing, Isarelea mawng pyen be tü lü, "Amhnüpa mtheh am ngja u lü, kpetmjakie veia ka kut ka säng khai" a ti.

11 Acunüing, Pamhnam naw a khyange jah mahki aw? Am ja mah. Kei pi Isarel khyang, Abrahamama mjükphyüi, Benjamina sang üngkaa ka kyaki ni. 2 Pamhnam naw akcüka a jah xüpänga khyange am jah mah khawi. Cangcim naw Elijah mawng a pyen am nami ngja khawiki aw? Elijah naw Isarelea mawng Pamhnama veia pyen lü, 3 "Bawipa, na sahmae jah hnim u lü; na kpyawngkunge jah kpyeh u se, kei däk ka xüngki, kei pi na hnim khaiea бүkie ni" a ti. 4 Acunüing, Pamhnam naw ihawkba jah a msang be? "Am dawkia Baal mhnam am mküimtokiea khyang thawng khyüh ka phäha ka jah taki" ti lü a msang. 5 Acukba tuhkbäih pi, a bähäknaak am a jah xü, ajaw ve hamkie. 6 A bähäknaak üng a jah xüa akya üng, bilawhnaak üng am kya; acukba am akya üng bähäknaak cun bähäknaak kcanga mäi am law. 7 I mi pyen khai? Isarele naw ami sui am hmu u. A xüea khyang ngcek naw ni ami sui cun ami hmuh u. Aknung bawk naw Pamhnama khünaak am ngja u. 8 Cangcim üng, "Pamhnam naw tuhkbäih däa ami mlung ja ami ksingnaak jah nghmüpsak se tuhvei cäpa am hmu ngja u" tia pyenki. 9 Acunüing, Davit naw, "Ami eiawhnaak cun ami ng'awhnaak vaia kya lü, ami kyukngtänaak vaia pi kyase; 10 Am hmu thei khaiea, ami mik pi mü law se, khuikhanaka maa anglät se jah ngkunsak vai" a ti. 11 Ka ning jah kthähki, Isarele cun kyuktäng pyawce khaiea ngvänkie aw? Acukba am kya. Isarelea mkhyekatnaak cun khyangmjüceea phäh küikyannaak vai ja kya law lü Isarele naw jah k'eihkie. 12 Isarelea mkhyekatnaak naw khawmdeka bawimangnaka kya lü Ngmüimkhyä lama khuikhakie khyangmjücea phäh bawimangnaak lawpüiki. Ami kümbenaak ami law vai süa ta ihlawka daw khai ni. 13 Tuhkbäih Khyangmjükceea veia ka pyenki. Khyangmjükceea veia ngsäa ka kyaa küt üng, ka khutbi ka awhcahnaki. 14 Acun

cun, kamäta khyange k'eihnak ta khaiea ja pawh lü, avange ka jah küikyannak vaia kyaki. 15 Ami mahnak cun khawmdek khyang naküta phäh Pamhnama ye üngka naw a püia nglat law bekie ni. Ami a jah dokham cun ihawkba vai ni? Acun cun akthiea phäh xünnak vai ni. 16 Acunüing, muk pyan ma Pamhnam üng pet üng, muk avan pi a kaa kya khai, thinga pyae Pamhnam üng pet üng a ngbane pi a kaa kyaki. 17 Nglina olip ngban avang ek se, olip kcanga am kyaki acun üng ngsu law khaie. Olip kcang am nikia nangmi khyangmjükcee cun Judahea ngmüimkhya xünak nami yumeipüikie ni, 18 a ngban eke käh jah hmumsita. Nang cun a ngban kya lü käh awhcaha. Awhcah lü pi nang aphung na mcahkia am na kyaki, aphung naw ni a ning mcah ve. 19 Acunüing, nang naw, "Ä! ekia ngban naw ka phäha hnün na peki na ti khai." 20 Cang ve, am ami jumeia phäha jah k'eha kyaki, nang na jumeinaka phäha na ngdüiki. Käh awhcah lü kyüheia. 21 Pamhnam naw a ngban kcange pi am a jah msawk üng, nang pi am ning msawk law sawxat khai. 22 Acunakyase Pamhnama a dawnak ja a kyühksenak cän ngaia, kyukngtängkiea phäha kyüh phyaki ni; a dawnak üng na ve nglät üng nanga phäha cun dawki ni; am acunüing ta nang pi ning ksawmpata na kya hnga khai. 23 Acunüing, Judahe naw am ami jumnak ami hawih üng ami venak khawia ve be khaie, Pamhnam naw acukba jah pawh khawhki. 24 Nang olip kcanga am na kyaki pi ni ksawm u lü, am nami tängkia olip thing kdaw üng ning mdüna akya üng, a ngbane kcang cun ami phung kung olip thing üng jah mdünnak be vai jah hlüei bawk khai ni? 25 Ka püie aw, hina khyü ngthup hin nami ksing vai yü na veng. Namimät nami kthemkia käh nami ngai khaia, Khyangmjükceea kcün am a kümkawi law hama küt üng,

Isarelelea mlung nglangnak cun asäng ni. **26** Acukba Isarelele naw küikyannak yah khaie; Cangcim üng, “Zion mcung üngka naw jah küikyanki Bawipa pha law lü Pamhnam am ami ksingnak cun Jakopa mjükphyüi üngkhyüh jah mkhyüh law pet khai.” **27** “Ami mkhyekatnake ka jah mhlät law pet üng, acun cun ami veia ka khyütam vaia kyaki” tia pyenki. **28** Thangkdaw ami maha phäh, nangmia phäha Pamhnama yeea kyakie. Pamhnama a jah xünnak üng ta ami pupaea phäh Pamhnama püia kyakie. **29** Dawnak jah pe lü a jah xüa khana Pamhnam naw a mlung am thunglai kawi. **30** Ahlana Pamhnama ngthu am nami ngai khawiki, cunsepi, tuhkbäih cun Judahe naw ngthu am ami ngaih phäha mpyeneinak nami yahki. **31** Acukba kunga, tuhkbäih cun Pamhnam naw ning jah mpyenei se mpyeneinak nami yahnak hnga vaia, Judahe naw pi Pamhnama mpyeneinak ami yahnak bawk hnga vaia Pamhnama ngthu am ngai u. **32** Pamhnam naw khyang naküt a jah mpyeneinak thei vaia khyang naküt cun ngthu am ngaihna üng a jah tak päiha kyaki. (eleēsē g1653) **33** Pamhnama kthemnak ja ksingkhyapnak cun a aktäa ngsawngkang ve. A ngthumkhyahnake cun jah ksing thei vaia am kya lü u naw a tüilame pi ksing khai ni. **34** Cangcim naw, “U naw Bawipaa mlung cun ksingki ni? U naw Pamhnam mtheimthang khawiki ni. **35** A thung be vaia pi u naw i pe khawiki ni? **36** Avan naküt cun amät naw mhnünmcengki. Anaküt cun amät üngkhyüh ngtüi law lü amäta phäha kyaki. Pamhnam hlüngtainak aläa ve se. Amen. (aiōn g165)

12 Acunakyase, ka püie aw, Pamhnama dämduhkia mpyeneinak am ning jah nghuinak ta, nami mät kung cän Pamhnama veia xüngseikia ngkengnaka mäia ng'apei lü Pamhnama khut bi ua. Acuna khut nami binak naw Pamhnam

jesaki ni. Ahin cun akcanga nami pet vaia hjawkhahnak ni. **2**
Hin khawmdeka thuma käh ve u lü, Pamhnam naw akthaia
nami mlung ning jah thunglai se. Acun üngva Pamhnama
ngjakhlü akdaw i ti ja ani cun kümkawikia jenaksak hin i tia nami
ksing khai. (aiōn g165) **3** Pamhnam naw amdanga a na peta a
bäkhäknaka phäha nangmi üng u naw pi a vea kthaka hlüng khai
käh ngai ua ti veng. Acuna kthaka ta aknema ngai u lü Pamhnam
naw a ning jah peta jumna kba nami mät ngaiei ua. **4** Pumsa
mat üng ngban khawhah mi taki, mi ngbane naküt a ami bilawh
am täng u. **5** Acukba kunga mimi khawjah mi law sepi Khritaw
üng mtisa mata mi kyaki; lüpi mimi cun mi nghngalang lüpi mat
ja mat mtisa mat üng mi ngsuki. **6** A bäkhäknak am a jah pet mi
khyaihnak phäh phäh üng khut mi bi vai u. Pamhnama ngthu
pyennak vai a jah pet üng ta jumna mi taka kba mi pyen vai u.
7 Khüibi bi khaia akya üng khüibi mi bi vai u; mtheiki naw pi
mtheinak mi bi vai u; **8** khyang ngjuktha peki naw pi ngjuktha
petnak bi se; petmsawtki naw pi käh pam lü pe se; ana mah
naw pi ktha na lü bilo se; khyang mpyeneiki naw pi jekyainak
am mpyenei se. **9** Mhläkphyanak cun mhläkphyanak kcanga
kyase. Mkhyyekatnak hneng u lü dawnak kpang ua. **10** Khritjanea
nami kya kba mat ja mat hnün ata kba mhläkphya na u lü
ngkhawtei ua. **11** Khüinak lam üng käh dam u lü; mlungkyawng
ap lü Bawipa khut bi ua, **12** äpeinak üng jekyai u lü; khuikha
khameinak cun cunei u lü, angläta ktaiyü ua. **13** A hlükaw vek
khritjane üng jah petmsawt u lü; khine pi nami jah khinnak vai.
14 Ning jah mkhuimkhakie, dawkyanak am jah kbe u; käh jah
yünce u lü dawkyanak nami ja kbe vai. **15** Jekie jah jepüi u lü;
kyapkie jah kyahpüi u. **16** Ngaihnak thei avana khana atäng ta
ua. Käh awchah u. Mlung nemnak üng dokham ua. Themkia

namimät käh ngai ua. 17 Khyang naw a ning hmakatsak üngpi käh thungei be u. Khyang avan naw daw khaia ngaih cän pawh a. 18 Khyang naküt am nami ngkhawt vaia anaküt cän bi a. 19 Ka püie aw, u pi käh thungei be u, Pamhnama naw thung be se, “Phu naküt cun keia thung vaia kyaki, kei naw thung be lü kei naw ka pe bekhai ti lü Bawipa naw” Cangcim üng a ti. 20 Acunakyase, na ye a ei a cawi üng, a ei vai pea, tui a xai üng a awk vai pea; acukba na bi üngva ngkekhyakei khaie ni. 21 Akse naw käh ning jah näng lü akdaw am akse cän näng ua.

13 Khyang naküt naw jah upki khawngmanga pyen cun ngai kawm, isetiakyaküng Pamhnam naw ana a jah peta phäha khawngmange cun vekie. Pamhnama jah mcawna kyakie ni. 2 Acunakyase, u pi, khawngmang am kcangnaki cun Pamhnama mcawn ksekha nakia kyase; amäta khana ngthumkhyahnak yah khai. 3 Akdaw pawhki naw jah upkie cun jah kyüh vai am ni. Lüpi akse pawhkie naw ami jah kyüh vai ni. Am na jah kyüh vai na tängki aw? Akdaw na pawh ta ning mküiei khaie; 4 isetiakyaküng amimi cun Pamhnama mpyaea kya lü nanga phäh akdaw pawh khaie ni. Cunsepi, akse na pawh üng jah kyüh a, amimia mkhuimkhanak khawha ana cun akcang ni, isetiakyaküng jah mkhuimkha khaie ni. Akse pawhkie khana Pamhnama mkhuimkhanak cun biloki Pamhnama mpyaea kyakie ni. 5 Acunakyase, Pamhnama mkhuimkhanak na kyüh däka phäh am kya lü namäta ksingeinaka phäha ana takie mtheha vea. 6 Acunakyase ni, ngcawn pi na ngcawng ta; isetiakyaküng jah upkie cun naw ami mta ami bi hin Pamhnama phäh khüikie ni. 7 Na pet vai mta cun jah pe a. Namäta phäh ja na khawthema phäh ngcawng cun pe lü jah leisawng kawmki. 8 Mata veia pi käh lei mah lü mat ja mat nami mhläkphyanaka thea ta i käh lei

na ua. Ahin pawhki naw ta Thum kcangnaki ni. **9** Thum naw, “Khyanga khyu, khyanga cei käh na bäühmanak vai; khyang käh na hnim vai; käh na mpyuk vai; khyanga ka käh na hlükawei vai” a ti. Ahin avan ja akce ngthupet naküt cun, “Namät na mhläkphyanaka kba na impei loceng na mhläkphyanak vai” tia ngthupet mat üng kümkawii päihkie. **10** Khyang kce na mhläkphyanak üng amimi khana akse am pawhki, mhläkphyanak na tak cun Thum avan na kcangnak ni. **11** Nami ihnak üngkhyüh nami thüxak vai akcün pha lawkia kyase hin hin pawh ua. Isetiakyaküing küikyannak hin akcüka mi jumeia kcüna kthaka ng’et law bawki ni. **12** Mthan päih law hlü hnüh lü, khaw thai law hlü ve; acunakyase, nghmüp üng mi bilawhe mi jah hawih u lü, akvaia üng ngtuknaka likcime mi jah kawtei vai u. **13** Mhnüpa vekie khyangea kba akdawa mi ve vai u. Eiawnak, ju mpyüinak, aksea ngneisak, ngtunngvawknak, hüipawmnak ja ng’eiknak üng käh mi ve vai u. **14** Bawipa Jesuh Khritawa likcim cun kawtei u lü nami mtisaa ngjakhlüa mkhyekatnak cän käh pawh ua.

14 Acunüing, a jumeinak ktha ngcekie jah dokham lü ami cungaihnik käh jah ngcuhpüi ua. **2** Khyang avanga jumeinak naw avan eia nglawiki tia ngai lüpi a jumeinak ngceki naw ta an däk eiki. **3** Avan eiki naw avan am eiki käh hmumsit kawm; avan am eiki naw pi avan eiki käh pyenei kawm; Pamhnam naw ani nghngih jah dokhamki ni. **4** Khyang kcea mpyae ngthumkhyah khai cun nang u ni? A ngnäng vai ja am a ngnäng vai cun a Mahpa naw mkhyah khai ni. Ani nghngih ngnäng khai xawi, isetiakyaküing Bawipa naw jah ngnängsak khawhki. **5** Khyang avang naw khaw mhnüp at cun akce mhnüpea kthaka dawkia ngai lü, khyang kce naw khaw mhnüp avan tängkia ngaiki. Mi mlung mi nängei kawm u. **6** Khaw mhnüp ak’hlüing säiha

ngaiki naw pi Bawipa leisawng kawm. Anaküt eiki naw pi Bawipa leisawng lü Pamhnam üng eiawka phäh jenak mtheh kawm. Anaküt am eiawki naw pi Bawipa leisawng lü Pamhnam üng jenak mtheh kawm. 7 A u pi, mimäta phäha mi xüngkia am kya, mimäta phäha mi thihkia pi am kya. 8 Mi xün üng Bawipa phäha mi xüng u lü, mi thih üng pi Bawipa phäha mi thiki; acunakyase, mi xüng üng pi, mi thih üng pi kyase Bawipa kaa mi kyaki. 9 Khritaw thi lü a thawhnak be cun akxüng he ja akthihe phäha Bawipa a thawn vaia phäh kyaki. 10 Cunakyase, an eikia na kyak üng i vai akce ngthu na mkhyah petki ni? Nang naw avan na ei üngpi ivai jumeiki akce na hmumsitki ni? Avan cun ngthumkhyahnak khomei vaia Pamhnama ma mi ngdüi law khai. 11 Cangcim üng, “Kei xüngkia Pamhnam ni ti lü Bawipa naw pyenki, khyang naküt ka ma mkhuk msüm u lü khyang naküt naw kei cun Pamhnam ni ti khaie” tia pyenki. 12 Acunakyase, mi van naw mi bi naküta phäh Pamhnama veia mi phyeh law khaie. 13 Khyang üng ngthu mi mkhya pet cän mi hawih kawm u. Acuna kthaka anaküt ami pawh üng akce käh nami kyukngtängsak vaia mcei ua. 14 Bawipa Jesuh üng ka vekia kyase ei vai naküt hin ngcim ve. Lüpi eiawk avang hin am ngcim ve tia na jum üngta na phäh am ngcim ve. 15 I mä na eia phäh akcea am adawnak ani üngta na vecawh hin mhläkphyanak üngkhyüh am ni. Khritaw a phäha thiki khyang cun na eiawk üng käh kyukngtängsaka. 16 Akdawa na ngaih cun naw ngming kse na yahnak vaia käh kyase. 17 Pamhnama Pe cun eiawknak üng am kya. Lüpi Ngmüimkhya Ngcima a jah peta ngsungpyunnak, dim'yenak ja jekyainak üng ni akya ve. 18 Ahina tuilam üng Khritawa phäh na bi üng Pamhnam jesaki lü khyang kee naw pi ni mküiei khaie ni. 19 Acunakyase, dim'yenak ja mat ja mat

ngjuktha jah pe khaiea ngkaw cän angläta jah bilo ua. **20** Eiawkö üng Pamhnama khüibi käh na kpyeh vai. Eiawkö naküt ei lü ngcimki cunsepi khyang mkhyenak üng a kyukngtäng vaia na eiawkö cun am daw ve. **21** Jumeiki khyang kce kyukngtängsak khaia meh einak ja ju awknak cun hjawng hin dawki ni. **22** Hina mawng üng na jumnaö cun Pamhnam ja namäta nglaka ve kawm. Ami bilawh üng mkhyekatnaka am kya tia ngaikie cun ami ngaihnaö cangkie cun je u se. **23** Cunsepi mlung uplatnaö ta lü ami eia khana Pamhnam naw jah mkatei, isetiakyaküng, jumnaö üng am ami bilawha phäha kyaki. Jumnaö üng am tünei cun mkhyekatnaka kyaki.

15 Acunakyase, mi jumnaö üng mi dämkie naw, mimäta dawnak däk käh mi sui u lü, kthangcekiea phüih pi mi jah phüihpüi vai u. **2** Jumeiki khyang kceea kyäpnak vai ja ami dawnak vai mi teng u lü jumnaö üng mi jah sawngsa vai u. **3** Khritaw naw pi amäta a dawnak vai am sui, "Nang ni ksenakiea ksenak cun, keia khana kya lawki" tia Cangcim üng ng'yuki. **4** Cangcim üng vekie cun, mimi naw mlungsaünak ja mlungüpnak üngkhyüh äpeinak mi yah vaia acune naw jah mthei khaia ng'yukie ni. **5** Nangmi cun mlungsaünak ja mlungüpnaka phungnu Pamhnam naw mlungkaw mat am Khritaw Jesuha ngneisaka kba nami xüngsei khaia, **6** mi Bawipa Jesuh Khritawa Pa ja Pamhnam cun a yüma mlungkaw mat am nami mküimto khaie ni. **7** Khritaw naw a ning jah dokhama kba Pamhnama hlüngtainak vaia mat ja mat dokhamei ua. **8** Ning jah mtheh veng, Khritawa sak üng a bilawh hin Judahea phäh kya lü Pamhnam hin sitihki. Ami pupaea veia a jah peta khyütam cun akcanga kümkawi lawsaki, **9** Khyangmjükcee naw Pamhnama mpyeneinak mhlünmtai law khawh khaie. Acunakyase, Cangcim üng, "Acunakyase,

Khyangmjükceea ksunga ning mhlünmtai lü mküimtonak ng'äi ka mcuk khai" a ti. 10 A pyen be tü ta, "Khyangmjükcee aw Pamhnama khyange am atänga jekyai ua" a ti. 11 Acun käna, "Khyangmjükce naküt naw Bawipa mküimto ua, khyang avan naw mküimto ua" a ti. 12 Acun käna Hesajah naw, "Jisea ngsawn po law khai, ani Khyangmjükcee jah uk law khai, ani üng äpeinak ta law khaie." 13 Ngmüimkhya Ngcima johit am nami äpeinak adäm law vaia Pamhnam nami jumnak üng äpeinaka phungnu Pamhnam naw jekyainak ja dimdeihnak üng ning jah kbe se. 14 Acunüng, ka püie aw, dawkyanak am bebang u lü, avan nami ksingkia kyase, mat ja mat mtheimkhawngei ua. 15 Cunsepi, Pamhnam naw bäkhäknak a na pet cun ling lü, avan üng ka ning jah mtheh hlü be tüa phäh ka ning jah yuk law ni. 16 Acun cun, Khyangmjükceea veia Pamhnam üngka thangkdwaw cun ktaiyüa nghnün üng pyen veng, Khritaw Jesuha khut bikia ka kyanak vaia kyaki; Ngmüimkhya Ngcim naw Khyangmjükceea bilawh cun Pamhnama phäha ngcimsaki ni. 17 Acunakyase, Khritaw Jesuh am yüm mat lü Pamhnama khut bi hin ka awcahnak vai vek. 18 Khritaw naw kei üngkhyüh khut bi lü khyangmjükcee jah chepüi lü Pamhnama pyen ami ngjak vaia mawng däk ni lingnak am ka pyen. Ahin cun ngthu ja khutbinak am pi kyase, 19 müncamkse ja cäicatnake am pi kyase, Pamhnama Ngmüimkhya johit üng pi kyase acun am ni a bilawh. Jerusalem üngkhyüh Ilurikhon dää cit hü lü Khritawa mawng Thangkdwaw ka sang huki 20 Acukba, khyang kce naw a süma lung khana, lung am mdün veng. Khritawa ngming am ami ngjaknak hama hnüna thangkdwaw ka sang hü vaia ni ka bü. 21 Acuna mäiha Cangcim üng, "Ngthu am ngja khawikie naw hmu u lü am ngja khawikie naw ksing khaie" tia pyenki. 22 Acunakyase, nami veia am ka law thei khaia na

khamki vekni. **23** Tuhkbäih cun hina khaw üngka khüinak ka kpäng ni, kum khawvei nami veia ka law khaia ka ngtün pängkia pi kyase, **24** Spaina ka ceh naküt üng ka ceh lama ka ning ja hmu law pah khaia ngai veng; nami veia law lü ka jekyai käna, ka cehnak thei vaia nami na kpüi khaia ngai veng. **25** Tuhkbäih cun Pamhnama khyange ka jah khüih khaia, Jerusalem mlüha ka cit ma khaia kya ve. **26** Isetiakyaküng, Maketawniha hne ja Akaijah hnea sangcime naw Jerusalem mlüha vekni Pamhnama khyange ksunga mpyenksekia phäh petmsawtnak am jah kuei vaia mkhyahkie. **27** Amimi jah kuei vaia amimate naw mkhyahki ni; Judahe naw Khyangmjükcee cun ngmüimkhya lam ami jah yümpüi üng, khawmdek khawhthem am ami jah kuei be vai cun ami mta kung ni. **28** Acunakyase, acuna khut cun kpäng lü, ngui jah mhjum lü Spaina ka ceh sawa ka ning jah hmu law pah khai. **29** Acunüng, nami veia ka law üng Khritawa dawkyanak am bebang lü ka law khai tia ka ksingki. **30** Ka püie aw, ka phäha Pamhnama vei angläta nami na ktaiyüpi vaia mi Bawipa Jesuh Khritaw ja Ngmüimkhya a jah pet mhläkpghanak am ning jah nghui na veng. **31** Am jumeikie Judahea ksunga Pamhnam naw a na yung vai ja Jerusalema ka bilawhe Pamhnama khyange naw ami dokham khawh vaia na ktaiyü pet ua. **32** Pamhnam naw hlüei üng ta jekyainak am ka law khai, ka lawnak vai cun atänga ktha mi yahnak vai ni. **33** Dimyenaka phung Pamhnam naw ning ja ve püi nglät se. Amen.

16 Kenkirih mlüh sangcim üng khut pawhki, kami ci Phobe naw ning ja ksingsak veng. **2** Pamhnama khyange nami jah mceia kba Bawipaa ngming üng jah dokham ua. Kpüi vai a hlü naküt üng kpüi u. Ani cun khyang khawjah a jah püinak kba kei pi na püinaki. **3** Atänga Khritaw Jesuha khut kami bikia Priscilah

ja Akuilah na jah hnukset pe ua. 4 Acun xawi naw ka phäha
ami sak am mceh na ni. Bäki xawi tia kei däk naw ka pyenkia
am kya, Khyangmjükce sangcime naw pi tikie ni. 5 Ami ima
ngbämkie sangcime pi na ja hnukset pe ua. Asah hnea Khritaw
jumei law kcükia ka mhlänak ka püi, Ephamit pi na hnukset pet
ua. 6 Marih nami phäha ktha na lü khüiki cän na hnukset pet ua.
7 Ka mjü Judah khyang Andronikah ja Junih, thawngim üng ka
jah kyumpüi xawi pi na ja hnukset pet ua; anini cun ngsä he üng
ami ngming aktäa ngthangki xawia kya ni lü, keia kthaka khritaw
üng ve maki xawia kyaki xawi ni. 8 Ka püi, Ampalih, Bawipa üng
ka ngkhawt püi cän na hnukset pe ua. 9 Khritaw üng khutbi
kami bipüi Uraban ja ka mhlänaka Satakah cän na hnukset pe
ua. 10 Khritaw üng sitih cangkia Apelih cän na hnukset pet ua.
Aristobuluha khyang lawng üngkae pi na jah hnukset pet ua. 11
Ka Judah khyang püi, Erodung cän na hnukset pe ua. Nakituha
khyang lawng üng Bawipa üng vekie cän na jah hnukset pet ua.
12 Tarupenah ja Taruphotah, Bawipa üng khüi khawiki xawi cen
na ja hnukset pe u. Ka mhlänak Peratih, Bawipa üng aktä leng
leng se khüiki pi na jah hnukset pet ua. 13 Bawipa a jah xü
Rufuh ja a nu, a na ca akba na ve püiki pi na jah hnukset pet u.
14 Asukrit, Phalekung, Hames, Patrobah, Hamas ja, ami veia
vekie cen na jah hnukset pet ua. 15 Philolokung ja Juli, Niruh
ja a na, Olampat ja ami hlawng veki Pamhnama khyange cän
na jah hnukset pet ua. 16 Ngcimkia hnuksetnak üng hnuksetei
ua. Khritawa sangcime naküt naw ning jah hnukset ve u. 17
Acunüng, ka püie aw, ngtainak pawhkie ja khyanga jumeinak
helatsakie cän mceiei u lü, nami yaha mtheimthangnak ning jah
hawih hlüsakie nami jah nghlat tak vaia ning jah mtheh veng.
18 Acuna mäihe naw mi Bawipa Khritawa khutbi am bi u lü

amimäta khawnua phäha khutbikie ni; khyü ktui ja mhläknak
ngthu am khyang ngcime jah mhleimhlakie ni. **19** Thangkdaw
üng nami khäng cun khyang naküta vei a ngthang húa phäh
jekyai veng. Akdaw lama them u lü akse lama pi ngcim ua. **20**
Dim'yenaka phungnu Pamhnam naw Khawyam cun nami khawa
keha mhnüi law khai. Mi Bawipa Jesuha bäkhäknak nami veia
ve se. **21** Ka khüipüi Timoti, Lucia, Jason, ka Judah khyang
püi, Sotihpetae naw ning jah hnuksset ve u. **22** Hina ca yukia,
kei Teratih naw, Bawipa ngming am ning jah hnuksset veng. **23**
Sangcimea ngkhyumnak im, na khinnaki Kajas naw ning jah
hnuksset ve. Mlühä khawh sämkia Eratuh ja nami na Kawtuh naw
ning jah hnuksset ve. **24** Mi Bawipa Jesuh Khritawa bäkhäknak
nami khana ve se. Amen. **25** Pamhnam üng hlüngtainak ve se!
Ani naw nami jumeinak ning jah khängsak khawhki ni, acuna
thangkdaw cun keia sang Jesuh Khritawa mawng, ajana kcün
üng ngthup khawikia ngthungtak mdannak ni. (aiōnios g166) **26**
Sahmaea cauke naw ngthungtak cun angsinga mdan law lü
angläta xüngki Pamhnama ngthupet üngkhyüha khyangmjü
naküta veia jah ksingsak lü avan naw jum lü ami kcangnak vaia
phäh ni. (aiōnios g166) **27** Pamhnam amät däk avan ksingnak am
bebang lü, Jesuh Khritaw üng angläta hlüngtainak be se. Amen.
(aiōn g165)

1 Korintuh

1 Pamhnama hlüeia khü Jesuh Khritawa ngsä, kei Pawluh jah ka na Soten naw, **2** Korintuh mlüha vekia Pamhnama sangcime, Khritaw Jesuh üng khyang ngcima kya khaie a jah khüe, hnün naküt üng mi Bawipa Jesuh Khritaw mküimtokie naküta veia; **3** Mi Pa, Pamhnam jah Bawipa Jesuh Khritawa veia ka bäkhäknak ja dimdeihnak nami khana ve se. **4** Khritaw Jesuh üngkhyüh Pamhnama bäkhäknak aning jah peta phäha Pamhnama veia aläa jenak ka mthehki. **5** Khritaw üng yümmat lü ngthu pyennak jah ksingnak üng, amät üng bawimang u lü, nami vea phäha kyaki. **6** Acukba Khritaw a ngthu ka ning jah ksingsak nangmi üng khäng lü veki cän ni; **7** A dawkyanak yah lü, mi Bawipa Jesuh Khritawa a ngdannak law vai k'aihei ua. **8** Mi Bawipa Jesuh Khritaw a Khaw mhnüp a pha law üng, apäihnak veia ning jah khängsak lü nami mkhye am ve. **9** Mi Bawipa kyakia, a Capa Jesuh Khritaw am yümat khaia jah khüikia Pamhnam cun ümnak vai ni. **10** Ka püie aw, mi Bawipa Jesuh Khritawa ana sumei lü avan ning jah nghüinak ta nami pyen üng ä ti yüm lü nami ksunga ngtainak am ve. Cungaihnak ja ti tängnak üng yüm mat ua. **11** Ka püie aw, nami ngcungkaih veki tia mawng cun Kalokuha khui im kyawng lawng naw na mthehkie ni. **12** Ahinni ka pyen cun, khyang naküt naw, "Kei Pawluha hnu kläk ni" "Kei Apawluha hnu kläk ni" "Kei Kiphaha hnu kläk ni" "Kei Khritawa hnu kläk ni" nami tiki. **13** Khritaw cun ngkhawipaki aw? Pawluh nami phäha kutlamktung üng thiki aw? Am ani üng, Pawluha ngming am baptican nami ngkhamki aw? **14** Pamhnam je na veng isetiakyaküing Kripuh ja Kajas däk ni baptican ka jah pet, nangmi üng u pi baptican am pe veng. **15** Am aniüing, khyang naw, keia ngming am baptican nami ngkhamkia ngai khaie ni. **16**

Stepheña kyawnglawng ta baptican ka jah ngkhamsakki; acuna
 thea khyang kce baptican ka ja khamsak u am ksing veng. **17**
 Khritaw naw baptican ka jah khamsak khaia am na tüih law.
 Thangkdaw pyen üng ksingkhyapnak am sumei hin Khritawa
 kutlamtung a johit käh a khyüh vaia ni. **18** Kutlamtung a mawng
 cun khyükie phäha ta amdang ni; mimi küikyannak yakiea phäha
 ta Pamhnama khyaihnak ni. **19** “Khyang kthema ksingkhyapnak
 mkhyüh lü, ksinghmatnak pi ka kpyak khai” tia cangcim naw
 pyenki. **20** Khyang kthem cun hawa ni? Thum ksingki cun hawa
 ni? Hina khawmdek khana ngcungkaih khyaihki cun hawa ni?
 Pamhnam naw khawmdeka kthemnak cun angnak ni tia, mdan
 pängki ni. (aiōn g165) **21** Khawmdek khyanga ksingnak üng
 Pamhnam cun ksing lü am ng'yah. Ak'anga ngthukhyü ami ti
 cun pyen lü jum ti cun Pamhnam naw küikyan ve. **22** Judahe
 naw, müncannak kthäh u lü Krike naw kthemnak suikie, **23**
 keimie naw ta Khritaw kutlamtung üng taiha mawng kami pyenki,
 acun cun Judahea phäha kyukngtängnak kya lü, Khyangmjü
 kceea phäha angnaka kyaki. **24** Acunsepi, Judahea pi kyase,
 Krikea pi kyase, Pamhnama khüea phäha ta Khritawa ngthu
 cun Pamhnama khyaihnak ja Pamhnama ksingnaka kyaki ni.
25 Pamhnama angnak cun nghngicima ksingnaka kthaka kyäp
 bawki, Pamhnama am kyannak mäi cän pi nghngicima kyannaka
 kthaka kyäp bawki ni. **26** Ka püie aw, a ning jah khünak cän
 ngai süm ua, pumsa lama khyang kthem khawhah, khyang
 kyan khawhah, khyang kdaw khawhah am jah khü ve. **27**
 Acunsepi, Pamhnam naw khyang ktheme a jah hmaisetsak
 vaia, khawmdek üng angkie jah khüki, ktha mahkie a jah
 hmaisetsak vaia, khawmdek üng ktha ngcekie ja khüki. **28**
 Acunüng, kyäpkie ia am ngtäh khaiea khawmdek üng aksee

jah hmuhmsitkie, am ngtähkie Pamhnam naw jah khüki. **29** Acunakyase, Pamhnama hmaia u am awcah thei. **30** Nangmi ta, amäta pháha, Khritaw Jesuh üng nami vekie ni, pamhnam naw Khritaw cun mi hama themnaka a pawh ni, ani am mimi cun Pamhnam üng ngsungpyunkia a jah pawh, acuna pháh Pamhnama khyang ngcima mi kya lü mi lätki. **31** Acunakyase, “Awhcahki naküt naw Bawipa awhcah na se” Cangcim naw tiki.

2 Ka püie aw, nami veia law lü, ngthupkia Pamhnama ngthungtak ka ning ja mtheh üng, ngthu mpyawng mahnak ja ksingnak am sumei veng. **2** Jesuh Khritaw kutlamktung üng taiha ngthua thea nami veia ka, ka ksing vai am ve. **3** Nangmia vei ka law üng ktha ngcek lü cäi lü ngkhyet veng. **4** Ka pyen ja ka mtheimthangnak cun nghngicima khyaihna ngthu üng pyena am kya lü, Pamhnama Ngmüimkhya ja johit üng ni akya ve. **5** Nami jumnak cun Pamhnama johita kya lü nghngicima ksingnaka am kya. **6** Jumeinak üng dämduh pängki veia pumngyam mah akba kami ngthukhyüki. Ahina pumngyam cun khawmdek upkiea asäng üng khyük be theikia khawmdek pumngyam am ni. **(aiōn g165)** **7** Khawmdek am a ngtün law ham üngka naw mi hlüngtainak vaia axü päng, acun cun khyang üngka naw ngthupkia Pamhnam pumngyam ni kami sang ta. **(aiōn g165)** **8** Acun cun hina khawmdek upkie naw am ksing u, ami ksing vai sü ta hlüngtainaka Bawipa kutlamktung üng am ami taih vai sü. **(aiōn g165)** **9** “Mik üng am hmuh, hnga üng am ngjak, nghngicima mlung üng am lutki, Pamhnam naw ani mhläkphyanakiea pháha a pitpyang ni” tia Cangcim naw pyenki. **10** Mimi cun, acuna ngthu Pamhnama Ngmüimkhya naw jah ksingsaki ni. Ngmüimkhya naw avan naküt cun suihjap lü, Pamhnama ngthupkia nümnak pi ksing theiki. **11** Mi Ngmüimkhya naw ni, mi mäta mawng a

ksing. Acuna mäiha Pamhnama Ngmüimkhya naw ni Pamhnama mawng a ksing ta. **12** Acunakyase, khawmdeka ngmüimkhya am mi yaki. Pamhnama a jah pete mi jah ksingnak thei vaia Pamhnama veia ka, Pamhnama Ngmüimkhya mi yahki. **13** Cuna kyalü Ngmüimkhya takie, Ngmüimkhya üng sängki kami jah mtheha kba kami khyübe hin khyanga themnak naw a jah mthei am pyen lü Ngmüimkhya a jah mthei khyübe ni kami pyen. **14** Pamhnama Ngmüimkhya üngkhyüh lawki letsawng cun Ngmüimkhya am taki naw am doei thei. Ngmüimkhya am taki naw acubange cun akcanga am jah ksing lü i ja pi am jah ngai, isetiyaküng amimi cun Ngmüimkhya lam üng jah msuimsäpa kya se ni. **15** Ngmüimkhya khyang cun naw avana ngthumkhyah theiki, acunsepi, ani cun u naw ngthu am mkhya thei. **16** U naw, Bawipaa mlung ksingki ni? U naw a dawnak vai mtheh thei khai ni? Mimi cun Khritawa mlung mi taki.

3 Ka püie, akcanga ta kei hin naw Ngmüimkhya takie vei ka pyen akba nami veia pyen lü am ng'yah. Kei cun naw khawmdek üng nami säng hamkia kya se Khritaw üng hnasena kba ni ka ning jah mtheh. **2** Kei naw angcang käh ning jah mbei lü cihui ni ka ning jah tu. Isetiakyaküng nangmi cun angcang am ei thei ham u ki. Tuh pi am ei thei ham u ki. **3** Isetiakyaküng, hin khawmdeka khyange xüna kba nami xüngkiea kyase ni. Hmuhmsitnak ja ngvawknak nami ksunga vekia kyase, pumsa khyanga kya u lü, khawmdek khyanga vea mäiha nami ve hamkia am kyaki aw? **4** Nangmi üngka mat naw, "Pawluh ka läki" akce naw, "Apawluh ka läki" nami ti ta, khawmdek khyangea kba nami vecawhki am ni aw? **5** U ni Apawluh ta? U ni Pawluh ta? Nami jum vai ja ning jah cehpüiki Pamhnama mpyaea kani kyaki. Bawipa a jah mtat khut bikia mat cima kani kyaki. **6** Kei

naw ka nglinki, Apawluh naw tui buiki, acunsepi, Pamhnam naw va dāmsaki. 7 Acunakyase, dāmsaki cun Pamhnam kya lü nglinki ja buiki naw i am khyaih khawh. 8 Mci sawki ja tui buiki hngalangnak am ve, ani pawha kba Pamhnam naw jah thung be khai. 9 Nangmi cun Pamhnama laia kya lü keimie cun Pamhnama phäh atänga khut kami biki. Nangmi cun Pamhnama imloa pi nami kyaki. 10 Pamhnam naw a na pet bähkäknak sumei lü sawngsa theikia bilawh akba tüneinak ka taki. A cuna khana akce naw sawngsaki. Lüpi nangmi mat cim naw ihawkba nami sawngsak cun sitih ua. 11 Pamhnam naw tüneinak mat dāka kyaki Jesuh Khritaw a tak pänga kya lü u naw pi tüneinak akce am ta yah. 12 Avang naw xüi, ngui ja aphumah lung sumei lü tüneinaka khana sawngsa khaie. Akcee naw thing, mphyaw ja cangkpa sumei khaie. 13 Khyang mat cima bilawh cun Khritawa khawmhnüp naw mdan law lü mi hmu law khai. Acuna mhnüp üng khyang naküta bilawh cun mei naw kcet lü akcang cun mdan khai. 14 Tüneinaka khana jah sawngsak cun mei naw amceih ta sawngsaki naw ngkhyengnak yah khai. 15 Na bilawh mei naw a uih päih ta amdang vai ni cunsepi mei üng a bilawh lätki cun küikyannak yah khai. 16 Nami k'uma Pamhnama Ngmüimkhya vekia kyase nangmi cun Pamhnama Templea nami kyaki ti cun nami ksingki. 17 Pamhnama temple kpyehki a u pi, Pamhnam naw ani pi kpyeh hnga khai ni. Pamhnama temple cun ngcimcaihki kyase namimät kung pi acuna templea nami kyaki. 18 Namimät käh mawngsak u. Nami ksunga mat naw hina khawmdek üng themkia a ngaih üng, a themnak law vaia ang ma se. (aiōn g165) 19 Hina khawmdeka themnak cun Pamhnama ngaih a angnak ni. "Pamhnam naw khyang ktheme cun, ami mäta ksingnak am jah angasaki" tia a ng'yuki ni. 20

“Bawipa naw, khyang kthemea ngaihnak amdanga kyaki ti cun ksingki” tia pyenki. 21 Acunakyase, aupi a bilawhnak thei üng käh awchah kawm. A naküt hin Mhnama ka ni. 22 Pawluha pi kyase, Apawluha pi kyase, Pita a pi kyase, khawmdeka pi kyase, xünnaka pi kyase, thihnaka pi kyase, ve k'umkia pi kyase, ve law khaia pi kyase, avan nami ka ni, 23 nangmi pi Khritawa ka kya lü, Khritaw pi Pamhnama ka ni.

4 Keimi hin, Khritaw a mpya ja Pamhnama khyü ngthup pyen khaia Pamhnam naw a jah tak tia jah ngai kawm uki. 2 Mpyaea phäh hlüki mat cun ami bawia vei sitih yah khaie. 3 Nghngicima ningsaw ja nangmia ngthumkhyah cun kei naw ia am ngai veng. Kamät naw pi kamät ngthu am mkhyahei veng. 4 Ka ngaihnak ngcim ve, acunsepi acun naw akcanga ka ngcimki tia am mdan. Ka khana ngthumkhyahki cun Bawipa amät ni. 5 Acunakyase, Bawipa kcün am pha ham üng u pi ngthu käh mkhya pet ua, akpäihnaka ngthumkhyahnak cun Bawipa a law veia k'äih kawm. Ani naw ngmhüp üng thup naküte cun akvai da jah law püi khai, mlung üng jah ngaihe pi jah mdang law khai, acuna mhnüp üng, khyang naküt naw ami mäta kyanaka, Pamhnama veia mküi yahei law khaie. 6 Ka püie, nami phäha kei ja Apawluh nami jah ngtheinak vaia ka mtänga kyaki. Isetiüng nami jah ngcuhngkihnak vaia ni. Thum mat naw ta “ning jah upkie cän jah bükteng ua” tiki. Nangmi naw mat camcah na lü mat pi käh msetei ua. 7 U naw nang ngvaia aning mcawn ni? Na tak naküt Pamhnam naw a ning peta am kyaki aw? Acune cun Pamhnam naw a ning peta kyase i vai na awchahnaki ni? 8 Nami hlüei naküt nami tapängki aw? Nami bawimang pängkie aw? Sangpuxangea nami kyaki aw? Keimi ta am kya veng u lüpi nangmi nami kya üngta a atänga sangpuxanga mi kya khaie.

9 Pamhnam naw keimi ngsä he cun khawmdek khyang ja khankhawngsä he hmuh vaia khyang ksunga akhnu säiha thi khaia a jah tak ni. 10 Khritawa phäha kami angki lüpi nangmi khritaw üng nami thengvaikie, keimi kthangcek lü nami ngjuktha üng nami beki. Nangmi khyang naw ning jah mhlünmtai lü keimi khyang naw jah hmumsitki. 11 Tuh vei cäpa, cawixainak üng kami citcawn hüki. Suisak kdaw am kami taki, kpainak pi kami khamki, pung naküta kami citcawn hüki. 12 Khüikhawm u ngüse kami suisaki, khyang naw a jah ksenak üng dawkyanak am kami kbeki; khyang naw a jah mkhuimkha üngka mi khameiki; 13 ksekanak kami kham üng akdawa kami jah msang beki. Khawmdeka phyawksak am kami tängeiki, tuhvei cäpa ia am kyakia kami vekie. 14 Isetiakyaküng ahin ka yuk law hin ning jah ngkeei hlusak ngüse am ni. Ka ning jah mhlänak ka caea akba ning jah mcuhmtheng veng. 15 Nami Khritjannak üng ning jah büktengki khawhah ve lü pi, pa mat däk nami taki. Nami veia thangkdwaw ka lawpüi naw hina kcünsak üng Khritaw Jesuh üng nami yümmatkia kyase nami pa ka thawn lawki. 16 Nami na ngcuhngkihna vaia ning jah nghui na veng. 17 Acunakyase, hina phäh kei naw Timoti ka tüih law ni. Ani cun khritjan kcünsak üng sitih lü ka mäta mhlänak Bawipa üng ka cakpa ni. Ani naw khaw naküt üng sangcime veia ka jah mthei ja Jesuh Khritaw üng pum matnaka xünnak ning jah mtheng be khai. 18 Avang naw nami veia am ka law khaia ngaikiea kyase awhcahkie ni. 19 Acunsepi, Bawipa naw, a ngjak'hlü ta, akjanga nami veia ka law khai; acunüng ami pyen däk am kya lü ka phäha nangmi üngka johit pi ka hmuh law khai. 20 Pamhnama khyawngpe cun ngthu am kya, johita ni a kyak. 21 Ini nami hlüei bawk?

Kpaihcong am nami veia ka law khai aw? Ngmüimkhya Mhlänak ja mlunghnemnak am ka law khai aw?

5 Nami ksunga hüipawmnak kyühkse akcanga vekü tia ngthang hūki; acun hin khyang kcee üng pi am ve. Ami paa khyu kdik ihpüikie ti cun na mthehkie. **2** Ihawkba nami awhcah khai ni. Acukba vekü cun thüiseinak vai ni. Nami vei üngkhyüh pi ksät vai sü. **3** Ka pumsa am thuk lüpi Ngmüimkhya am nami hlawnga ka vekü. Aksekhyua vekia khana Bawi Jesuh naw ngthumkhyah khaia kei naw pyen veng. Nangmi atänga nami nghmuh akba kei naw Ngmüimkhya am ka ning jah hmuh ngüse ni Bawi Jesuha johit naw atänga jah vepüiki. **5** Khyang acuna mäih cun a Ngmüimkhya Bawipa khaw mhnüp üng küikyannak a yah vaia, a pumsa khyükleih khaia Khawyama veia ap ua. **6** Nami awhcah hin am daw ve. Nghngen apica naw bu anghä thawh saki ti am nami ksingki aw? **7** Mkhyenaka nghngen kphyüm cän loin ua, acukba ani üngva avana nami caih khai. Tuhta nghngen am ngcawki buh tawh üng nami täng khai. Nangmi cun akcanga nami ngcimki he ni. Mi lätnak pawü pi ngsäm hnüh ve, mi lätnak pawhnaik vai Khritaw pi hnim päng ve u. **8** Acunakyase, mkhyekatkana nghngnen akphyüm am kcawa muk am ni lü, nghngnen käh kcawa muk ngcimcaihnak ja ngthungtak am lätnak mi pawh vai u. **9** Ka cayuk üng hüipawmkie käh nami jah ngpawngpüi vaia ka ning ja mthehki. **10** Ka tinak hlü ta hüipawmkie, mpyukei he, juktuh hjawkhahkie käh jah ngpawngpüi ka tinak am ni. Khawmdek üng käh nami sängei vaia jah hjawng kung ua. **11** Ka tinak hlü ta jumeikia ngsui lü hüipawmki, mpyuki, ngvawk pawhki, juktuh hjawkhahki, khyang hnimki, ju awki he cun atänga ngaw lü ei pi käh jah eipüi u. **12** Akcee ngthu jah mkhya pet vai cun keia bilawh vai am ni.

Pamhnam naw jah mkhyah pe khai. Acunsepi namäta püie cun nami jah mkhya pe khai am ni aw? Cangcim naw a pyena kba “Am dawkia khyang nami ksung üngkhyüh jah ksät ua.”

6 Jumeiki mat ja mat nami ngvawk üng, khyang ngcime veia am phapüi u lü, am jumeikiea veia nami phapüi khai aw? **2** Pamhnama Khyange naw khawmdek ngthumkhyah khaie tia am nami ksingkie aw? Acukba anita khawmdek ngthumkya khaiea naw apimsüm ta am nami cijang thei khai aw? **3** Khankhawngsä he pi ngthu jah mkhya pet vai am nami ksingkie aw? Acukba anita tuha kcün saka vekie cun ngthu am nami mkhya khai aw. **4** Acubang a ve law üng sangcim üngka am kyakiea veia na cehpüi lü ngthu na mkhyahsak khai aw? **5** Ngkehkhyakei veng! jumeiki mat ja mata lei mkhya khawh khai akthem matca pi nami ksunga am vekie aw? **6** Acukba am kya lü jumeiki mat naw jumeiki mat cun am jumeikia veia a lei a mkhya pet vaia cehpüiki. **7** Jumeiki mat ja mat nami ngkhyakei hin am nami dawnak mdan ve. Aning jah hmakatsak, aning jah huhei cun am daw bawk khai aw? **8** Acukba am kya lü nami mät naw mat ja mat hmakatsak lü jumeiki akceea ka pi nami jah huteiki. **9** Am dawki he Pamhnama khyawngpe am pha u ti cun am nami ksingki aw? Nami mät naw nami mät käh mawgsak u; juktuh hjawkhahkie, khyanga khyu vepüikie, hüipawmkie, juktuh hjawkhahkie, kpami ja kpami ngkhyunglakie, **10** mpyukie, hleikie, ju awki he, khyang ngvawk püikie, hleikie naküt cun Pamhnama khyawngpe am pha u. **11** Nangmi avange pi acukba nami vekie; acunsepi, Bawipa Jesuh Khritawa ngming ja Pamhnama Ngmüimkhya üng ngthiei u lü nami ngcimcaih pängkie. **12** “Avan ka bi theiki” ti lü mat naw pyen khai, acunsepi, avan bilawh am daw; avan bi vai ka phäha kyaki ti lü ka pyen khai, acunsepi, kei

cun acuna mpyaa am kya veng. **13** Eiawk cun khawna phäha kya lü, khawn pi eiawka phäha kyaki; acunsepi, Pamhnam naw ani nghngih ja mkhyüh khai. Acunüng pumsa cun hüipawmnak vaia am kya lü Bawipa mhlünmtainak vai kyase pumsa hlüki cun Bawipa naw ja peki. **14** Pamhnam naw Bawipa thihnak üngkhyüh mtho beki, mimi pi a johit am jah mtho be khai. **15** Nami pumsae cun Khritawa ngbana kyakie tia nami ksingki. Khritawa mtisa cun lo lü am nghnumi ksea pumsaa ka pawh khai aw? Am kya! **16** Nghnumi kse ihpüiki cun pumsa üng nghnumi am mata kyaki ti cun am nami ksingkie aw?" Nghngih cun mata kya khai" ti lü Cangcim naw pyenki. **17** Bawipa üng ngpüilawki cun Ngmüimkhya lam üng Bawipa am mata kya khai. **18** Hüipawmnak cän jeih u. Nghngicima mkhyekatnak hin pumsa kpung da kyaki; hüipawmnaka mkhyekatnak cun mäta pumsa mkhyekatnaka kyaki. **19** Acunüng, nami pumsa cun Pamhnama ning jah pet, Ngmüimkhya ngcima Temple tia am nami ksingki aw? Nami mät naw nami mät am kana u lü Pamhnama a ning jah ka ni; **20** A phu pe lü ning jah khyäih ni; acunakyase, nami pumsa Pamhnam mhlünmtainak vaia summang ua.

7 Atuh nami yuka mawng üng sängki ka pyen khai. Kpami cun am a khyumah pi kdaw khai ni. **2** Isetiakyaküing hüipawmnak vekia kyase kpami naküt khyu mah lü, nghnumi naküt pi cei mah kawm. **3** Kpami naw pi kpamia bilawh vai bilo lü, nghnumi naw pi a bilawh vai bilo se, ngkhyungla xawi naw mat ja mata hlükaw cun kbe ni se. **4** Nghnumi naw amäta pumsa am ka na, acunsepi a ceia phäha kyaki ni; acuna mäiha, kpami naw pi amäta pumsa am ka na, a khyua phäha kyaki. **5** Atänga nami ktaiyünak vaia phäha mat jah mat käh ma lü nami ve khawia kba ve ni a. Acukba nami ve ta Khawyama hlawhlepnak üng nami

ngxungei thei khai. **6** Hin ka ning jah mtheh hin ngthupeta kba ka ning jah mtheha am kya, nami pawh vaia ka ning jah mtheh ni. **7** Nangmi akcanga keia akba nami ve vai ka tängki. Acunsepi, khyang naküt üng Pamhnama pet am täng, mat ja mat ta yah am täng, mat naw akce ta lü mat naw akce taki. **8** Tukbäh am ceimahkie ja hmeinuea veia ka pyen hlü ta, keia kba nami ve khawh ta daw bawk khai ni. **9** Acunsepi, nami hlüeinak am nami üp thei ta khyungla ua; isetiakyaküng, mlunga khuikha kthaka ta khyumah hin daw säihki ni. **10** Ngkhyungla pängkiea veia ngthu jah pet hin ka mät naw ka jah pet am ni, Bawipa jah peta kyaki: Nghnumi naw a cei käh hawih lü; **11** a hawih üng käh ceimah be kawm, am ani üng a cei ng'yäpüi be se, a cei naw pi käh ngtaipüi kawm. **12** Khyang kee veia kamäta pyen ta (Bawipa pyen am ni), jumeiki mat naw am jumeiki nghnumi a khyunak üng acun naw ve yüm khai xawia a bü üng käh hawih kawm. **13** Acunüng, nghnumi naw am jumeiki a ceinak üng, a cei naw a hlawnga a ve vaia ngaih üng käh yawk kawm. **14** Am jumeikia kpami cun a khyua phäha ngcimcaih lü, am jumeikia nghnumi pi a ceia phäha ngcimcaihki ni; acukba am ni vai sü ta nami cae am ngcim khaie sü; acunsepi ngcimki he ni. **15** Nilüpi, am jumeiki naw Khritjan a püi a ngkya hlüpüi üng ngkyapüi kawm. Acubang üngta Khritjan kpami ja nghnumi cun ami ngaih sima kya khai. Pamhnam naw ngkhawtnak üng nami xüngsei khai a ning jah khü ni. **16** Khritjan nghnumi aw, ihawkba na cei am na küikyan thei vai na ksingki ni? Khritjan kpami aw, ihawkba na khyu am na küikyan thei khai na ksingki ni? **17** Pamhnam naw a ning jah khü üng a ning jah peta kba xüngsei u lü ve ua. Acukba sangcime naküt ka jah mtheiki. **18** Khyang mat vun mawihnak kham pängki naw Pamhnama khünak a yah üng vun mawihnak cun käh mkhyüh

se, vun am mawi hamki naw Pamhnama khünak a yah üng pi
vun käh mawi hlü se. 19 Khyanga vun mawih ja am mawih cun
ia am kya, Pamhnama ngthupet naküt ngai ua. 20 Pamhnama
khünak nami yah üng nami vea mäiha ve u. 21 Mpyaa nami kyak
ham üng Pamhnam naw a ning jah khü ni. Ia käh ngai ua; lätnak
vai akyak üng sumei ua. 22 Bawipa khüa mpya cun Bawipa
mhläta khyanga kyaki; acukba bäa mpya am niki Khritaw naw a
khü üng Khritawa mpya kyaki. 23 A phu pe lü Pamhnam naw a
ning jah khyäih ni; acunakyase khyanga mpyaa käh thawn be u.
24 Ka püie, Pamhnam naw a ning jah khü üng nami ve khawia
kba Pamhnam üng ngphunei ua. 25 Am khyumahkia mawng
nami yuk lawnak üng, Bawipa ngthu peta am kya lü; Bawipa
a mpyeneinak üng ümnak ngkäiha kyakia kyase, ka ngaih ka
pyenki. 26 Acunakyase, atuh khuikhanaka phäha, kpami amät a
ve khawia kba a ve vai hin daw khaia ngai veng. 27 Na khyu
veki aw? Acun kba akyak üng käh ksäta. Am na khyumahki
aw? Acukba akyak üng na khyu vai käh sua. 28 Acunsepi, na
khyumah üng na mkhyekatki am ni, am ceimah hamki nghnumi
a ceimah üng pi mkhyekatkia am kya. Acunsepi, ngkhyunglakie
naw amhnüp tä se khuikhanak ta bawki he ni, acukba nami
ve vai am täng ve. 29 Ka püie aw, ka pyen hlü cun akcün hin
tawikia kyase, khyumahki pi, am khyumahkia kba ve kawm. 30
Kyapkie pi am kyapkiea mäiha ve u se. Jeki pi am jekia mäiha
ve kawm. Khawhthem khyäihktuki naw pi ami khyäih am takiea
kba ve u se. 31 Hina khawmdek khawhthem summangeiki pi am
summangeikia mäiha ve u se. Isetiakyaküing hina khawmdek
cun ivei am law lü xük law khaia kyaki. 32 Cäicingnak üng nami
lätlang vai hlüei veng. Am khyumahki naw Bawipa khut mcei
lü a bi cun Bawipa jekyai hlüsak lü ni. 33 Khyumahki naw a

khyua jenak vai ngaih lü khawmdek lam cäi naki; **34** acunakyase lam nghngih üng vek. Am ceimahki ja nglä naw cun pumsa ja Ngmüimkhya üng Bawipa khut bi khaia ngcuapei lü, ceimahkia nghnumi cun a cei a jekyaisak vai ngaih lü khawmdek lam cungaiki. **35** Ahin ka pyen cun, isetikyaküng, ka ning jah kuei hlüa phäh ni. Ka ning jah mkhyawhnak am ni. Akdaw bilo lü ia sungkhamnak am ve lü Bawipa khut binak üng nami mät nami cuap vaia ka pyen ni. **36** Ngkhyungla khai xawia mkhyäp päng te am ngkhyungla khai xawia ti beki xawia mawngma üng: kpami naw akdawa am a vecawhpüi üng a ngaihna am nängei üngta khyumah kawm. Kakawngki xawia am kya. **37** Acunsepi, kpami naw am khyumah khaia a mlung khängsak lü amäta ngainak näng khaia bü lü acuna nglä am a khyunak üng ia am kya. Dawki ni. **38** Acunakyase, khyumah hin dawki, cunsepi am khyumah hin daw bawki ni. **39** Ceimahkia nghnumi cun a ceia xüna k'um üngta a ceia phäha kyaki; acunsepi, a cei a thih käna a ngaiha khyang cei na khaia lätki ni. Acunsepi kpami a cei vai cun Bawipaa hnu kläka kya kawm. **40** Acunsepi, keia ngaiha ta, am ceimah lü amät a ve üng jekyai bawk khai. Ahin ta ka mäta ngaih ni. Pamhnama Ngmüimkhya ka takia ka ngaiki.

8 Juktuh üng pet eia mawng ngthähnak nami yuk lawki. Mi van naw ksingnak mi taki. Acunsepi ksingkhyapnak naw jah awchahsak lü, mhläkphyanak naw khyang jah sawngsaki. **2** U pi i mä ksingkia ngaiki naw ami ksing vaia kba am ksing u. **3** Acunsepi, Pamhnam mhläkphyanaki cun Pamhnam naw ksingki. **4** Acunakyase, juktuha veia pet eiawka mawng cun: khawmdeka am ve xakia lupa phäh juktuh mcawmkie lüpi Pamhnam mat däk vek. **5** Khankhawa pi kyase, mcea pi kyase, mhnäm ngmingnakie mhnäm khawhah bawi

khawhah vekî, 6 mimia phäha ta Pamhnam mat däk, Pa mat vekî, ani cun naw avan tüipyang lü ania phäha mi xüngki, Bawipa mat däk vekî ani naw Jesuh Khritaw üngkhyüh anaküt mhnünmceng lü mimi pi mi xüngki. 7 Acunsepi khyang avan naw hina ngthungtak am ksing u. Khyang avang naw juktuh xüngkia ngaikie. Acunakyase juktuha veia peta ei ami ei üng tuh vei cäpa juktuha eiawka ngaikie; ami ksingnak ngcekia kyase acun ami ei naw jah mtüihkhehsakia ngaihkie. 8 Ei naw Pamhnama dä mi keha dawsakia am kya; am mi eia phäha i pi am mi sum na, mi eia phäh i pi am ni yahei na. 9 Acunsepi, mcei ua, nami lätnak hin naw jumeinak ktha ngcekie käh jah kyukngtängsak se. 10 Na ksingkia kyase, juktuh a venak templea na ei vai naw am ning ähei. Acunsepi akse ja akdaw a ksingnak am kyanki naw a ning hmu üng juktuha veia peta ei cun ei hnga khaia kyaki. 11 Acunakyase a hama Khritaw thikia na bena cun na ksingnaka phäha khyük khaia kyaki. 12 Benaia veia acuna mäiha mkhyekatnak pawh u lü, akse ja akdaw ami ksingnak ngcek se, nami mhlem üngta, Khritawa khana pi mkhyekatnak nami pawhki ni. 13 Acunakyase, ka ei naw jumeiki kyukngtängsakia akyak üng, jumeiki am ka kyukngtängsak vaia ka xüna küt üng meh ka jeih khai. (aiön g165)

9 Kei lätlängki khyanga am ka kyaki aw? Angsää am ka kyaki aw? Mi Bawipa Jesuh ka hmuh pängki am ni aw? Nangmi cun Bawipa khutbinaka ktheiha am nami kyakie aw? 2 Akcee naw ngsää am na ngai u se pi, nangmi naw nami na dokhamki; nami xünak Bawipa am pumata kyakia kyase nangmi cun ngsää ka kyaknak msingnaka nami kyaki. 3 Khyange naw ami na cijangei üng, kamät naw kamät ka ngxungeinak cun: 4 Ka khutbia phäha ka eiaw khaia am kyaki aw? 5 Bawipaa benae, ngsä kee ja

Pita naw a khyu aceh hüpüia kba ka hlawnga ka cehpüi hnga theikia am kyaki aw? **6** Acunüng, kei ja Banabah däk khüi lü kami ei khaia aw? **7** Yekape u naw pi ami mäta tungmang vai peei u lü ngtuk khaie aw? Lobikie naw ami mäta lo üngka capyit am ei khai aw? Tome sämki naw tomea cihui am aw khai aw? **8** A msuimcäpnake üng ka pät am khunkhah ngü, isetiakyaküng thum cun naw a ti kung ni a ti. **9** Mosia thum üng, “Cang lehki sea mpyawng käh na mkhüp vai” tia ng'yuki. Pamhnam naw se sawxat a pyen aw? **10** Mimi phäha a pyena am kyaki aw? Mimia phäha a yuka kyaki. Lai kthawnki ja cang atki naw ami hama angtheipai äpki lü bi yahki xawi. **11** Keimi naw ngmüimkhya mci nami veia kami saw pängki. Nangmi üngka khawhthem khawha kami laki aw? **12** Khyang kcee naw pi acuna mäih nangmi üng ami ngaih'uh üng keimi naw ta acuna kthaka am kami ngaih'uheie khai aw? Lüpi acukba bi vai cun am bi veng u. Khritawa Thangkdaw am kami kyawhnak vaia, kami khameikie ni. **13** Temple k'uma khüikie naw ami ei vai acuna k'umaka yah u lü, kpyawngkunga khüikie naw pi ngkengnaka yahkie tia am ksingkie aw? **14** Acuna mäiha ni, Thangkdaw sangkie cun, Thangkdaw üngkhyüh xüng khaie ti lü Bawipa naw ngthu jah peki. **15** Acunsepi, kei ta acun kba am ve veng; ka khana acuna mäih nami pawhnak vaia hina ngthu ka yukia am kya; ka awhcahnak ia am ngtäh khaia khyang naw a pawha kdama ta, ka thih hngawh kyäp khai ni. **16** Thangkdaw ka sanga phäh ka awhcahnak vai i am ve. Ka sang vaia kya kungki. Thangkdaw am ka sang üngta ka khana josetnaka kya khai. **17** Kamät naw xü lü khut ka pawh üngka ngkhengnak ka yah khai; acunsepi Pamhnam naw a na apa bilawh vai kung ka biloki. **18** I ni Ka hlawh ei? Ami na pet vai käh äpei lü thangkdaw ka pyen hin daw

ve. Thangkdawa phäh ka yahei vai am pyen veng. **19** Ua mpyaa pi am kya veng; cunsepi khyang khawhah ka yah vaia phäha kamät naw kamät khyangea mpyaa thawn veng. **20** Judahea veia ka khüi üng Judahe ka jah yahnak vaia Judahea kba ka vek. Judahea veia ka khüih üng ka jah yahnak thei vaia ta Mosia thum am ka läk üng pi ka läkia kba ka vek. **21** Khyangmjükceea veia ka khüi üng Judahea thum am ksingkia kba ka jah yahnak vaia khyangmjükceea kba ka vek. Ahikba ka ve hin Pamhnama thum am ka läkia am kya; kei cun Khritawa thuma keha ka vek ni. **22** Ktha ngcekie ka jah yahnak vaia phäha ktha ngcekie mäiha ka vek. Acunakyase khyange ka jah yahnak thei vaia anaküta ka thawnki. **23** Jodawnak ka yah hin jah yetnak be thei vaia, Thangkdawa phäha avan ka pawhki. **24** Dawn ngcameinak üng khawhah dawngkie cunsepi mat däk naw ni ngkhengnak a yah kawm tia am nami ksingki aw? Ngkhengnak nami yah vaia dawng u. **25** Dawngcameinak üng dawngki naküt naw ivei am khäng khaia lukhum ami yahnak vaia yet nakie, cunsepi mimi cun angläta khäng khaia lukhuma phäh mi kthanaki. **26** Acunakyase dawng sawxatkia mäiha am ka dawngki; khawkhi thäk sawxatkia mäiha am ka ngthäki. **27** Acunakyase, Thangkdaw khyangea veia ka sang hü üng am ami na hnepeinak vaia, ka pumsa ka nängeinak thei vaia ka kthanaki.

10 Ka püie, Mosia hnu läkie mi pupae ia kya khawikie ti cun nami süm vai hlüei veng. Amimi cun khawngmei naw jah ksung lü Mpanglaisen pi phyawn lü khekhamkie ni. **2** Mosia hnu ami läka kba ami van khawngmei ja tui üng baptican khamkie. **3** Avan naw Ngmüimkhya ei atänga ei u lü, **4** ami van naw Ngmüimkhya tui awki he ni; jah ngkhahpüikia Ngmüimkhya Lung üngka tüi awki he; acuna Lung cun Khritaw amät kung ni. **5**

Acunsepi, avangea khana Pamhnam am je se, khawkhyawng khawa thi u lü ami pumsa khyük päihki. 6 Ahine hin mimi phäha msuimcäpnak ni, amimia bilawha kba am dawki käh bilawh vaia sitih jah peki, 7 juktuh ami sawhkhaha mäiha juktuh käh sawhkhah u. "Hüipawmnak ja eiawknaka pawia khyange ngawki he" tilü Cangcim naw pyenki. 8 Avang he ami mkhyea kba käh mi mkhye khaie, mhnüp mat üng khyang tawng nghngih jah thawng kthum ami thiha mäiha käh mi ve vai u. 9 Avang naw Khritaw cam u se, kphyu naw jah hnimki, cunakyase Bawipa käh mi cam vai u. 10 Avang he putcit u se thihnaka Ngsä naw a jah hnima mäiha käh mi ve vai u. 11 Ahine cun akceea phäha msuimcäpnak vaia phäha ami veia kya lawki, cunsepi mimi phäha cingnak vaia ng'yuki ni. Mimi cun apäihnak law hlü hnüha kcün üng mi vekie ni. (aiōn g165) 12 Khängkia nami ngdüikia nami ngaih üng käh nami kyuk vaia mcei ua. 13 Nghngicima khamei thei hlawhlepnak ni nami khamei ta. Pamhnam a khyü mäki kyase, am nami khamei thei vaia hlawhlepnak nami khana am pha lawsak. Nami khameinak thei vaia hlawhlepnak üngka naw lätnak vaia lam pi ning pawh pet khai. 14 Acunakyase, ka mhlänake aw, juktuh sawhkhahnak cun jeih ua. 15 Khyang kthemea jah mtheha kba ning jah mtheh veng, i ka pyen ti cun ksing ua. 16 Bawipa Müeinaka Pamhnama veia jenak mi mtheh üng mi summangeia khawt: acuna khawt mi awk üng, Khritawa thisen mi awyümki, muk mi bo mi ei üng Khritawa pumsa mi yümeiki. 17 Khyang khawjaha mi kyase pi, muk mat mi eyüm üng pumsa mata mi kya lawki. 18 Isarel khyange jah teng süm u; Pamhnam üng ami peta ngkengnaka sa eikie cun naw phyawnkunga bilo yümkiea kyaki ni. 19 Juktuha veia peta eiawk ja juktuh cun iyawa kya ve ka tiki aw? 20 Ka! juktuha

veia peta ngkengtainak cun Pamhnama veia peta am kya lü, khawyaiea veia peta ni akya ve, ka tiki ni. Khawyaia püipawa nami kya vai am hlüei veng. 21 Bawipa khawt ja khawyaia khawt atänga am aw thei u ti; Bawipa kbe ja khawyaia kbe atänga am jah ei thei u ki. 22 Am ani üng, Bawipa mlung mi setsak khai aw? Mimi hin Bawipa kthaka mi kyan bawki aw? 23 “Avan pawh vaia nglawiki,” ami ti. Acun cun cang ve, cunsepi avan hin am daw. “Mimi cun avan mi pawh theiki” cunsepi avan cun mi phäha dawkia am kya. 24 Nami hlüei käh sui u lü khyang kcea hlüei sui ua. 25 Meh ami Jawihtuknaka ami jawih naküt mät ksingainaka üng käh ngthäh u lü nami ei üng yahki. 26 Cangcim naw, “Khawmdek jah khana vekie naküt cun Bawipa kaa kyakie ni,” tia pyenki. 27 Am jumeiki naw buh na ei khaia a ning khüei üng, mät ksingainak üng käh ngthäh lü a ning mbei naküt na ei sawxat vai. 28 Khyang mat naw “Hin hin juktuh hjawkhanaka eiawki ni,” a ti üng, ning mthekia phäha ja ksingainaka phäh käh eia. 29 Acun cun nanga ksingainak am ni lü, khyang kcea ksingainaka phäha kyaki. “Acunüng dawki,” Khyang mat naw, “Ise khyang kcea ksingainak naw ka lätnak cun na khyawh pe khai ni? ti lü a ning kthäh üng, 30 Ka eiawka phäha Pamhnama veia jenak ka pyen üng, ivai acuna eia phäh khyange naw na mseteikie ni? 31 Daw ve, a i nami pawh üng pi, nami ei üng pi kyase, nami awk üng pi kyase Pamhnama hlüngtainak vaia avan pawh ua. 32 Judahea pi kyase, Krikea pi kyase, Pamhnama sangcima pi kyase am nami jah kyukngtäsak vaia xüngsei ua. 33 Ka bilawh naküt üng khyang ka jesak vaia ktha na lü ami lät vaia phäh ja ami daw vai cun ngai lü, kamäta dawnak vai am sui veng.

11 Khritaw üng ka ngtheia mäiha na ngthei na ua. **2** Nangmi naw angläta na süm u lü ka ning jah mtheimthangnak he nami ja läklama phäha ning jah mküiei veng. **3** Kpami hea lu cun Khritaw ni, nghnumia lu cun kpami ni, Khritawa lu cun Pamhnam ni tia nami ksing vai hlüei veng. **4** Kpami a lu khüm lü ktaiyü lü ngthu pyenki cun Khritawa thangmsetki ni. **5** Acunüng, nghnumi naw a lu am bu lü khyang ksunga Pamhnama ngthu a pyen üng a ceia thangmsetki ni, acukba akya üngta a lukkanga veki nghnumi üng am hngalang ni. **6** Nghnumi naw a lu am a bu üngta a lu kteih kawm. Nghnumia phäh lu kteih cun seteinaka kyakia kyase a lu a bu vai. **7** Kpami naw a lu a bu vai am hlü, isetiakyaküng ani cun Pamhnama müihmai mdankia kyaki. Nghnumi cun naw kpamia müihmai mdanki. **8** Kpami cun nghnumi üngkhyüh ngtüi lawkia am kya; nghnumi cun kpami üngkhyüh ngtüi lawkia kyaki. **9** Kpami cun nghnumia phäha am kya lü nghnumi cun kpamia phäha kyaki. **10** Khankhawngsä hea phäha nghnumi cun naw kpamia kea veki ti cun a mdannaka a lu bu kawm. **11** Acunsepi Bawipa üng, kpami pi nghnumi kaa am cawm, nghnumi pi kpami kaa am cawm thei, ani nghngih mat jah mat hlüei ki xawi ni. **12** Nghnumi cun kpami üngkhyüh a ngtüi lawa mäiha, kpami pi nghnumi üngka naw hmi lawkia kyaki, acunsepi, avan naküt cun Pamhnam üngka naw ngtüi lawki. **13** Nami mät ngai ua, nghnumi naw a lü am khüm lü Pamhnama veia a ktaiyü hin nglawi ki aw? **14** Kpami a lusam a sei üng hmuseki ti cun nami ksingeiki. **15** Nghnumia lusam a sei cun a ngtonaka kyaki. A lusam cun a lu bunak vaia peta kyaki. **16** Ahin cun Pamhnama sangcim avan üng thuma kyaki. Acunakyase nangmi üng u naw pi hina ka pyen cun a na ngcuhpüi vaia am kya. **17** Hina mawng üng, sawkhah khaia nami ngcunak üng akdawa kthaka setsakia

kyase am ning jah mküiei veng. 18 Akcüka nami ngbämnak ning jah kehlankie vekie tia ka ning jah mtheh päng ni. Acun hin avang cang khaia jum veng. 19 Nami ksunga cangki a ngdangnak vaia ngpainak ve kung khai. 20 Atänga ngcun law u lü nami ei cun Bawipa müei nami eikia am kya. 21 Nami ei üng nami mäta ka nami eikia kyase avang jah khyawtei se avang eiaw ktatie. 22 Eiawknak vai im am nami takie aw? Am acunüng Pamhnama sangcim hmumsit u lü, i am takie nami jah ngkeisakie aw? Ahina phäha i ka pyen vai nami ngjak'hlüki ni? Ning jah mküiei vai aw? Am ning jah mküiei veng. 23 Ngthu ka ning jah mtheh hin Bawipa üngka ka yah ni: acun kba Bawipa Jesuh naw ami jawiheia mthan üng muk lo lü, 24 Pamhnama veia Jenaka ngthu pyen lü, boki naw, "Hin hin nami phäha ka pumsa ni. Nami na sümnak vaia ahin hin pawh ua," a ti. 25 Acukba Müei ami ei käna, khawt lo lü "Hina khawt cun ka thisen am msinga ngthumkhän kthaia kyaki. Nami awk naküt üng nami na sümnak nglät vaia pawh ua," a ti. 26 Ahina muk ei u lü, khawt nami awk naküt üng Bawipa a law be vei cäpa a thihnak nami sangki tinaka kyaki ni. 27 Acunakyase, a u pi, am nglawi xa se muk ei lü Bawipa khawt awki cun Bawipa pumsa ja a thisen mkhyekatnakia kyaki. 28 Acunakyase a u naw pi, muk ja khawt üngka a eiawka kcük üng amät naw amät ksükcetei ma kawm. 29 Bawipa a pumsaa suilam am ksing lü muk ei lü khawt üngka na awk üng, na mäta khana ngthumkhyahnak cun na eiawknak am na phaei law saki ni. 30 Acunakyase ni avange am yai u lü, avange jah mhnatei se, khawjah thikie. 31 Akcüka mimät naw mimät mi ksükcetei kyu üng Pamhnama ngthumkhyahnaka keha am mi pha. 32 Bawipa naw ngthu jah mkhyah lü a jah mkhuimkha cun, khawmdek am atänga am a jah mkateinak

vaia a jah yuhnaka kyaki ni. **33** Acunakyase, ka püie, Bawipa müei nami ei khaia atänga nami ngcun law üng nami püi k'äih ua. **34** Nami ngcun law üng Pamhnama ngthumkhyahnak am nami khameinak vaia, ei nami cawi üng nami ima nami ei vai sü. Akcea phäha ta ka law be üng ka ning jah mthehei law khai.

12 Ka püie, Ngmüimkhya bänaka mawng nami yuk lawki. Akcanga ahine nami jah ksing vai hlüei veng. **2** Am nami jumei ham üng juktuh akthie sawhkhah khaia lam ning jah hmesak ve u. **3** Acunakyase, Pamhnama Ngmüimkhya naw am a cehpüia khyang naw, “Jesuh ksekha na khai” acunüng, Ngmüimkhya ngcima lam sümna am taki naw, “Jesuh cun Bawipa ni” tia am pyen thei ti cun ning jah ksingsak veng. **4** Ngmüimkhya bänak akce kce veki, cunsepi, Ngmüimkhya mat däka kyaki. **5** Khutbi akce kce veki, cunsepi, Bawipa cun mata kyaki. **6** Bilawhnak thei akce kce veki, cunsepi, bilawhnak thei jah peki Pamhnam mat däka kyaki. **7** Ngmüimkhya khyang mat cia k'uma a ve cun avan mi dawnak vaia phäha kyaki ni. **8** Ngmüimkhya naw Khyang akcea veia themnaka ngthu pe lü, acuna Ngmüimkhya kung naw khyang akcea veia ngthu ksingkhyapnak peki. **9** Acuna Ngmüimkhya bä naw khyang akcea veia jumeinak pe lü, khyang akcea veia yainak be theia johit peki. **10** Ngmüimkhya naw khyang akcea veia müncankse bilawhnaka johit pe lü khyang akcea veia Pamhnama ngthu pyensaknak thei peki. Mata veia Ngmüimkhya üngka naw lawkia bänak ja akce üngka naw lawkia bänaka hngalangnak ksingnak peki. Khyang akcea veia ngthu akce kce pyen theinak pe lü akcea veia acuna ngthua suilam pyenak be thei peki. **11** Acunsepi khyang avana khana acune jah pawhki cun Ngmüimkhya mäta kyaki; amäta hlüa kba khyang mat cia veia bänak akce kce jah peki. **12** Khritaw cun ngban

khawhah lawkia pumsa mata kba kyaki; Ngban khawhah am pyana kyase pi pumsa mata kyaki. **13** Acun kba ni avan hin Judaha pi kyase, Krika pi kyase, mpyaa pi kyase, mpya am ni tia pi kyase, pumsa mat üng mi ve khaia Ngümümkhya mat üng baphtican mi khanki. Ngümümkhya mat däk awk vaia jah peki. **14** Pumsa cun ngban mat dänga pyana am kya, ngban khawhah üng pyana kyaki. **15** Khaw naw “Kuta am ka kyakia kyase pumsa üng am ngpüi veng” a ti üng acuna phäha pumsa üng am ngpüikia am kya. **16** Acunüng, nghnga naw, “Mika am ka kyakia kyase pumsa üng am ngpüi veng” a ti üng, acuna phäha pumsa üng am ngpüikia am kya. **17** Pumsa avan cun mika akya päih vai sü ta ihawkba mi ngja khai ni? Avan ngjaknaka akya vai sü ta ihawkba ahawi mi ksing khai ni? **18** Acukba Pamhnam naw am tängkia pumsa ngbane cun a ngjakhlüa a jah tak ni. **19** Avan ngban mata mi kya päih üng, pumsa vai am ve. **20** Hin kba kyaki, ngban khawhah law se pi pumsa mat daka kyaki. **21** Acunüng, mik naw kuta veia, “Am ning ngjahlü veng” am ti thei; lu naw pi khawa veia, “Ä, am ning ngjahlü veng” am ti thei. **22** Pumsa üng akjaw säiha mi ngaih am ngpüi xase i am mi pawh thei. **23** Acunakyase, pumsa üng am mawngkia mi jah ngaiha ngbane ni mi jah künak säih; pumsa üng am dawkia mi jah hmuhe ni mi jah cäinak säih. **24** Dawkia ngbane cun jah dawsak vai am hlü ti u. Pamhnam amät naw am tängkia ngbane pumsa üng a jah tak hin mata hlü cun mat naw am mcei lü a leisawng vaia phäh ni. **25** Pumsa üng ngpainak am ve, cunsepi am tängkia ngbane naw ami püi mceiei khaie. **26** Acunakyase, ngban mata khuikha üng ngban naküt khuikha hngakie; ngban mat mküiei üng jekyainak cun avan naw yahkie. **27** Avan Khritawa pumsaa nami kyaki, mat ci cun a ngbana

nami kyaki. **28** Pamhnama sangcim üng avan cun hnün a jah pet: akcüka ngsä he, anghnihnaka sahmae, akthumnaka jah mtheimthangkie; acun käna müncankse pawhkie; acun käna jah m'yai be theikie, acunüng khyang kpüikpakie, acunüng lam kdaw jah msüm theikie ja ngthu kce pyen theikia kyakie. **29** Khyang avan cun ngsä he, sahmae ja jah mtheimthangkiea am kya u. Avan naw müncankse pawhnaak am ta u; **30** Avan naw hlikhaüa pawh m'yai be theikiea am kya. Avan naw ngthu akce kce pyen theikia am kya. Avan acuna ngthua suilam pyen be theikia am kya. **31** Akdaw säih yah vai ja nami mlung üngta ua. Akdaw säih lam ka ning jah hmuh khai.

13 Khyang naküta ngthukhyü pyen thei lü khankhaw ngsä hea ngthukhyü pi pyen thei ngü se pi, mhläkphyanak am ka tak üngta, ng'yüing sawxatkia pung ja ng'yüing sawxatkia kcinga mäiha ni ka law kawm. **2** Ngthu pyennak thei, ngthu ngthup naküt ksingkhyapnak ta lü; mcung pi akcea ngpyawt thei khai hlawka jumnak tak üng pi; mhläkphyanak am ka tak üngta kei amdang vai ni. **3** Ka tak naküt jah yet hü lü ka pumsa pi mei üng mkhieh vai hlawka ve ni se pi mhläkphyanaka am ka tak üngta acukba pawh cun naw i pi am na dawsak. **4** Mhläkphyanak cun mlung msaünak ja dawnaka kyaki; Ani cun awhcahnak, ng'eihnak ja pakhyapnaka am kya. **5** Mhläkphyanak cun angnei am kse, a mäta malam am sui, am mlung am so; mhläkphyanak naw khyang mhlätki; **6** mhläkphyanak cun akse üng am je, cunsepi ngthungtak üng jekyaiki. **7** Mhläkphyanak cun am bawngka thei; jumei theiki, äpei theiki, angläta k'äihe theiki. **8** Mhläkphyanak cun ngläta kyaki. Ngthu sangnak, ngthu akce kce pyennak thei, ksingnak theie cun ve u se pi asäng üng päih law khaie. **9** Am kümkaui khaia mi ksingki, ngthu pi avang ni kami

sangki. **10** A kûmkawinak a pha law üng, am kûmkawiki cun düt lawsaka khai. **11** Ka hnasen ham üng ka pyen, ka ngaih ja ka bilawhe cun hnasena kba kyaki; cunsepi atuh ta ka däm lawki kyase hnasena kba am kya ti veng. **12** Atuh cun hman üng mi müihmai am ngkhaiki mi hmuha mäih kyaki; ngawia ta angsinga mi hmuh law khai. Atuh ka ksing cun avang ni; cunsepi Pamhnama ksingkhyapnak kei üng a kûma kba akûma ka ksing law khai. **13** Atuh cun jumeinak, äpeinak ja mhläkphyanak kthum vekie. Ahina kthume üng mhläkphyanak hlüing säihki.

14 Mhläkphyanak cun ktha na ua. Ngmüimkhyaa bänake üng nami mlungmthin jah ta ua, aktunga Pamhnama ngthu sang theia bänak cun tak vaia ktha na ua. **2** Am ksinga ngthu pyenkie cun u naw ami pyen am ksingkia kyase khyanga veia käh pyen u lü Pamhnama veia pyenkiea kyaki. Ngmüimkhya johit üng ngthu ngthup cun pyenkie ni. **3** Ngthu sangkie cun, khyanga dawnak vaia ngthu, mcäinaka ngthu ja mhlawhmcahnaka ngthu pyenkie. **4** Am ksing theia ngthu pyenkie cun ami mäta dawnak vaia kyaki, acunsepi Pamhnama ngthu sangkie cun naw sangcimea dawnak vaia pyenkie ni. **5** Acunüing nami van naw am ksing theia ngthu nami pyen thei vai ka hlüeiki, acunsepi ngthu nami sangnak vaia bähäkknak cun hlüei bawk veng; ngthu kce pyenkia kthak Pamhnama ngthu sangki cun phumah ve, ngthu pyenkia phäh lat be khai a ve ta sangcim daw khai ni. **6** Ka püie, nami veia ka law üng am ksinga ngthu pyen lü ka law üng ia ka kya khai. Ia am kya, Pamhnama mdannak, ksingnak, dawkia khyübe ja mtheinak ka lawpüi üngpi ia am kya. **7** Am xüngsekie pilim ja cawng pi akdaw am ami ng'yünko ta a tuilam am ksingki naw ihawkba jah ksing thei khai ni? **8** Ngtuk pawh vai üng kpun ami tum, am mi ngsinga a ng'yüing am ksing üng ngtuk pawh khaia u

ngpitngpyang khai ni? 9 Acuna mäiha, am ksinga ngthu üng pyen cun ihawkba khyange naw ksing khaie ni? Khawkhi üng pyen sawxata mäiha law khai. 10 Khawmdek khana ngthukhyü akce kce veki, acunsepi ami van ami ti hlü veki. 11 Ami pyen am ka ksing üng acun pyenki cun keia phäha khyangmjü kcea kya lü kei pi amimi phäha khyangmjü kcea ka kya khai. 12 Acunakyase, nangmi pi Ngmüimkya bänak tak vaia nami kthanaka mäiha; sangcima ngdüih thawhnak vaia acune jah sumei vaia ktha na däm ua. 13 Am ksing theia ngthu pyenki naw i a pyen ti cun a jah mtheh be thei vaia ktaiyü se. 14 Am ksing theia ngthu üng ka ktaiyü üng, ka ngmüimkhya akcanga ktaiyüki, cunsepi ka mlung naw am sim. 15 Acukba anita i ja ka pawh kawm? Ka ngmüimkhya am ka ktaiyü khai, ka ksingnak am pi ka ktaiyü khai; ka ngmüimkhya am ng'ai lü ka mlung kyawng am pi ka ng'ai hnga khai. 16 Ngmüimkhya däk am Pamhnama vei jenak na mtheh üng, jenak mtheh lü na ktaiyü cun am ksingkie naw ihawkba "Amen" ti thei khaie ni. 17 Pamhnam üng jenak mtheh lü na ktaiyü cun aktäa dawki cunsepi khyang kcee naw am daw na u. 18 Nangmi kthaka am ksinga ngthu ka pyen bawka phäh Pamhnam je na veng. 19 Acunsepi, sangcimea sawkhanaka am ksing theia ngthu thawng mat pyen na kthaka ta, khyangea ksing theia ngthu nglung mhma ka sumei khai ni. 20 Ka püie, nami cungaihna üng hnasen hea kba käh ve ua; cungaihna am xü u lü mkhyekatnak am ksingkia hnasena mäiha ve ua. 21 Thum üng, "khyangmjü kcea khyü üng ka khyange ka jah ngthungmin püi khai; khyangmjü kcea mpyawng üng ka khyange ka jah ngthungmin püi khai, acunüng pi ka khyange naw am na ngai khaie" tia ng'yuki. 22 Acunakyase, am ksing theia ngthu pyen cun jumeikiea phäha msingnaka am kya, am jumeikiea

phäha ni a kya ve; ngthu sangnak cun am jumeikiea phäha msingnaka am kya, jumeikiea phäha ni a kya ve. **23** Acunakyase, sangcime naküt ngcun u lü, nami van naw am ksinga khyü am ngthu nami pyen üng, am ksingkie ja am jumeikie ami law üng, nami angkia am ning jah ngai khaie ni? **24** Acunsepi, sangcime nami van ngthu sang u lü nami na ve k'um üng, am jumeikia pi kyase, khyang sawxata pi kyase, a luh law üng ami ngjaka ngthu naw ami mkhyekatnak jah ksingsak khai. Ami ngjak naw ami katnak ngthu jah mkhyah khai. **25** Ami mlungkyawng k'uma anghmüa ami ngaihkyunake mdana kya khai, kawp u lü Pamhnam sawhkah khaie; "Pamhnam hia ve kcang ve" tia pyen khaie. **26** Ka püie aw, ka ti hlü ta hikba ni. Hjawhkah khaia nami ngkhäm law üng, mat ng'äi khai, mat naw mtheimthangnak, mat naw Pamhnam üngkhyüh mdannak, mat naw am ksing theia khyü pyenak, mat naw acuna khyü ti cun lat be yah khai. Avan cun sangcima dawnak vaia kya khaie. **27** Am ksing theia ngthu üng pyenki a ve üng, nghngih ja anung säih kthum ami ve üng, mat päng lü mat naw pyen yah khai. Acuna ani pyen cun pi mat mat naw lat be yah khai. **28** Lüpi acuna lat be khai am a ve ta sangcima k'uma käh khihkeh kawm, amät naw Pamhnam ngthueipüi kawm. **29** Nghngih kthum Pamhnama ngthu yahki naw ami pyen um üng akce naw i ami pyen ti cun jah ksükcet kawm. **30** Ngkämna mat naw Pamhnam üngkhyüh ngthu a yah ta am ksinga ngthu pyenki naw a pyen hawih se. **31** Avan naw Pamhnama ngthu mat mat cima nami sang yah khai acun üng ni avan naw ngthei na u lü ngjuktha pi yah khaie. **32** Pamhnama ngthu pyennak thei bänak yahki cun ngthu pyenkia keha ve yah vai, **33** isetiakyaküng Pamhnam naw amimi akse mi ve vai am hlüei, mi ngkawt vai ja mi dim'yeki vai hlüeiki. Pamhnama

sangcim avan ami ngkhäm üng, **34** nghnumie ngkhämnaka käh khihkkeh lü ve u se; Judahea thum naw a pyena kba; käh jah ksenak vai jah phäh käh ngthuei u se. **35** I mä ami ksing hlü üng pi ami cei ima kthäh u se. Sangcima ngkhämnaka nghnumia ngthu pyen cun ngkekhyakei phyaki ni. **36** Pamhnama ngthu cun nangmi üngkhyüh lawki aw? Am ani üng nangmia vei daka pha lawki aw? **37** A u pi, Pamhnama ngsää am ani üng Ngmüimkhya bänaka a ngaih üng, ani naw a ksing vaia Bawipa ngthupet cun ania veia ka yuk ni. **38** Hina ka yuk ia am msuiki cun ani pi ia käh msui ua. **39** Acunakyase ka püie, Pamhnama ngthu sang da nami mlung ktha na u; am ksinga ngthu pyenki pi käh mkhyawh u. **40** Anaküt cun akdawa tui lam üng bilo ua.

15 Ka püie aw, Thangkdaw ka ning jah mthet ning jah ksingsak be veng, acuna Thangkdaw dokham u lü, nami jumnak acuna khana angkhänga ngdüiki. **2** Ka ngthu sang cän nami jum sawxatkia am kya lü, nami läklam kcangkia akyak üng, acun bä üng küikyana nami kyaki. **3** Ka yah nami veia ka ning jah peki, acun cun sayü lü däm säihki ni, Khritaw cun mi mkhyekata phäh thiki tia Cangcim üng ng'yuki, **4** ani cun ami k'ut, amhnüp kthum üng tho law beki tia Cangcim üng ng'yuki ni. **5** Pita veia ngdang law lü, acun käna xaleinghngihea veia ngdangki. **6** Acun käna bena, phyamhmaa kthaka nungki veia ngdang lawki, khawhah cun tuhkbäih veia xüng hamkie, avange cun thi pängkie ni. **7** Acun käna Jakuka veia ngdangki, acun käna ngsä he naküta veia ngdangki. **8** Ak'hnu säiha, keia vei pi ngdang lawki, kei cun am kha se hmi lawkia mäih ni ka law ta. **9** Kei cun ngsä he ksunga ka dik säihki, Pamhnama sangcime ka jah mkhuimkhakia kyase, ngsää pi am ka nglawi kyawki va. **10** Cunsepi, Pamhnama bähäknak am ahikba ka kyaki; a

bäkhäknak amdanga a na pet cun ni, ngsä kcea kthaka ktha na bawk lü ka khüikhawmki. Acukba ka kthanak bawk cun kamäta kthanaka am kya, Pamhnama bäkhäknak naw kei üng khut pawhki. **11** Acukba ani üng, keia khyüh kyase, amimia khyüh pi kyase, ahin kung kami pyenki, nangmi naw pi ahin kung nami jumki. **12** Atuha kami ngthu cun Khritaw thihnak üngkhyüh thobeki tia kyase, ise nangmi üng avange naw, “Khyang kthia thawhnak be am ve,” nami tiki ni? **13** Khyang kthia thawhnak be am a ve üng Khritaw pi am tho law be khai sü; **14** acunüng, Khritaw tho law bekie am akyak üng kami ngthu sang amdanga kya lü nami jumnak pi amdanga kya khai ni. **15** Acunüng, Pamhnam hleikia mi mdankia ni akya, isetiakyaküng, Khritaw cun Pamhnam naw mtho beki mi tia phäh ni, ahin akcang ta thikie sak xünnaka am tho be u. Pamhnam naw pi Khritaw am mtho be. **16** Khyang kthie, am ami thawh law be üng Khritaw pi am tho law be; **17** acunüng, Khritaw am a thawh law be ham üng nami jumnak pi amdanga kya lü nami mkhyekatnak üng khyük lü nami thi hamkie ni. **18** Acukba akyak üng Khritaw üng thi pängkiea jumeikie pi khyük khaie ni. **19** Tuhkbäih mi xün k'um däk üng Khritawa khana äpeinak mi ta lü akcea saka phäh am akyak üng khawmdeka vekie khyange kthaka jah mpyeneinak yahei bawk khaia mi nglawiki. **20** Acunsepi, Khritaw cun thihnak üngka naw tho law be kcang lü, ipkie pi tholaw be khaie tia msingnak ni. **21** Nghngicim khyanga phäha thihnak a ve lawa mäiha, nghngicim khyanga phäh kunga khyang kthia thawh lawnak be ve lawki. **22** Adam üng khyang naküt ami thiha kba Khritaw üng khyang naküt tho be khai. **23** Acunsepi, khyang mat cim ami kücün üng tho khaie; Khritaw cun akcüka tho be khai. Acun kána Khritawa law be üng ani taki tho law be khaie. **24**

Acun kána apäihnak pha law khai; Khritaw naw ngmüimkhya upkie, anae, johite naküt a jah näng lawpäng üng Khritaw naw khyawngpe cun Pamhnam üng ap law khai. 25 A yee naküt a khaw kunga am a jah tak hama küt üng, Khritaw naw jah up yah kung khai. 26 Ak'hnu säiha ye näng vai cun thihnak kyaki. 27 "Pamhnam naw avan ania khaw kea tak khai," tia Cangcim naw pyenki. "Avan naküt tak khai" tinak üng Pamhnam amät am ngpüi, Khritawa khaw kea avan takia Pamhnam a ngpüi. 28 Acunüng, avan naküt Khritawa upnaka kea taka akya lawpäng üng, Cakpa amät kung Pamhnama kea ve khai acuna Pamhnam naw avan ania kea taki cun naw avan up khai. 29 Atuh, khyang kthia thawhnak be am a ve üng, i ja amimi naw yah vai ami äpei. Khyang kthia phäha baptican khankie ihawkba kya khaie. Thikiea phäha ivai baptican khankie ni. 30 Ise mimi pi anglät se kyühkse da akcün tä mi dawngki ni? 31 Ka püie, amhnüp tä thihnak ka sawngki! Khritaw Jesuh mi Bawipa üng ka ning jah awhcahnak pyen lü, "Kei, a mhnüp tä se ka thiki" ka ti ni. 32 Nghngicima ngjakhlüa mäih düta Ephet mlüh üng "Sa kyung he" ka jah ngtunpüi vai sü üng i ka ngmang na khai ni? Khyang kthiea thawhnak be am ve khaia akyak üng, "Mi ei lü mi aw be vai u, khawngawi mi thi täng khai" mi ti hlü ye se. 33 Käh yu ua. Am dawkia püipaw naw vecawh kpyaki. 34 Ngsunpyunnak üng law be u lü, mkhyekatnak hawih ua. Avang naw Pamhnam am ami ksing hin na ngkeei vaia kei naw pyen veng. 35 Mat mat naw, "Khyang kthie cun ihawkba tholaw be khaie ni? Ia mäia pumsa na khaie ni?" ti lü ngthäh khai. 36 Nang khyang k'ang, namät naw na sawa mci cun am a thih üng am cawt law be; 37 Acunüng, na saw cän pumsaa ve khaia am na saw khawiki, a mci va na saw khawiki, cang mcia pi kyase

mci kcea pi kyase mci dāk va na sawki. Adām pānga apung
 am nglingki. Akāna va dām law khai. **38** Acunsepi, Pamhnam
 naw a māta ngjakhlüa pumsa jah peki, mci naküta veia ami
 māta pumsa phäh phäh jah peki. **39** Pumsa naküt am täng;
 nghngicima pumsa mjü at, khisa pumsa mjü at, khaa pumsa
 mjü at, ngaa pumsa mjü ata kyaki. **40** Khankhaw pumsae ve u
 lü, khawmdek pumsae pi vekie; acunsepi khankhaw pumsaa
 hlüngtainak hnga lü, khawmdek pumsaa hlüngtainak pi hngaki.
41 Nghngia hlüngtainak akce, khyaa hlüngtainak akce, aisiea
 hlüngtainak akce; aisi jah aisi pi ani hlüngtainak am täng ni.
42 Khyang kthia thawhnak be pi acukba kyaki. Yawk k'uh üng
 thu lü, a thawh law be üng am thi thei. **43** K'ut üng am daw
 lü seki, mthawh be üng ngto lü daw khai. **44** K'ut üng mtisa
 pumsaa kya lü; mthawh be üng ngmüimkya pumsaa kya khai.
 Khawmdek pumsa vekia kyase Ngmüimkhya pumsa pi ve khai.
45 Cangcim naw, "Nghngicim kcük Adam cun khyang xünga
 mhnünmcenga kyaki"; a tia kyase, Adam anghnu cun xünnak
 Ngmüimkhya jah peki kyaki. **46** Ngmüimkhya lam cun ve law
 makia am kya, pumsa lam ve law ma lü acun kāna Ngmüimkhya
 lam ve lawki. **47** Nghngicim akcük cun khawmdek üngkhyüh
 mhnünmcenga kya lü; anghngihnaka nghngicim cun khankhawa
 kaa kyaki. **48** Khawmdek üng mhnünmcenga khyange cun
 khawmdek khyangea mäih law u se; khankhaw üngka khyange
 cun khankhaw üngka naw lawki hea mäih lawki he. **49** Acunüng,
 khawmdek üng mhnünmceng khyanga müia mäih mi müinaka
 mäiha, khankhaw khyanga müihmai pi mi müihmai na khai. **50**
 Ka püie aw, pumsa jah thisen Pamhnama pea am ve thei; thi
 theiki naw am thi theiki cun am yah tia ning jah mthoh veng.
51 Ngthupki ning jah mthoh vang; mi van mi ip khaia am kya.

52 Acunsepi, ak'hnu säiha kpun a ng'yüing law üng, asängca üng, mik mkhyüpcä üng, mi van mi hngalangei law khai. Kpun a ng'yüing law üng thi pängkie cun am pyawih theikia tho law be u se; mimi, mi na vekie pi mi hngalang law khai. 53 Tuhkbäih hina pyawih theiki am pyawih theikia nglat law lü, tuhkbäih hina thi theiki käh thi theikia nglat law khai. 54 Hina thi theiki hin am thi theikia a nglat law üng, "Thihnak cun mkhyüh lü nängnak cun küm law khai" tia Cangcim cun küm law khai. 55 "Thihnak aw, na ngnängnak, hawa ni a ve. Aw thihnak aw, na jah kphyaknak vai johit hawa ni a ve?" (Hadēs g86) 56 Thihnaka naw johit cun mkhyekatnak üngkhyüh yahki; mkhyekatnaka khyaihna cun thuma kyaki. 57 Acunsepi, mi Bawipa Jesuh Khritaw üng ngnängnak jah pekia Pamhnama veia jenak ve se. 58 Acunakyase, ka mhläkphyanaka ka püie aw, khängkia ngdüi ua. Bawipa khutbi ktha na kcang u lü bi ua, Bawipa khutbi nami bi hin am danga am kya tia nami ksingki.

16 Judah khyawnga vekie Pamhnama khyange jah kpüinak vaia ngui nami ngcawna mawng nami yuk lawki. Kalatih mlüha sangcime ka jah mtheha mäiha, nangmi naw pi pawh hnga ua. 2 Ka law üng petmsawtnak am ve khaia ngpum mhnüp naküt üng nami khawhthem üngka lo u lü a na mcun ua. 3 Ngcawn cehpüi khaia nami jah xüa khyangea veia, ka law kâna kcae jah pe lü, nami ngcawn cehpüi khaiea Jerusalema ka jah tüi khai. 4 Acunüng, kamät ka cit khaia akyak üng pi, ka hlawnga cit hnga khaie. 5 Acunüng, Maketawniha mlüha ka cit piling khaia kyase, Maketawniha mlüha ka ceh kâna nami veia ka law khai; 6 Akcea ka ceh üng nami na tha khaia nami veia law lü, khawksik khya üng ta nami hlawnga ka ve hman khai. 7 Law sawxat am ni, ning jah hmuh hlü veng, Bawipa naw a dawsak

üing nami hlawnga khawvei ka ve khaia ka büki ni. **8** Acunsepi, Pentikos mhnüp veia Ephet mlüha ka ve khai, **9** acua bilawh vai ka pháha akdaw vekia kyase ni. Acua am na hmu hlüki pi dakie. **10** Timoti nami veia a law üing akdaw ana dokham ua. Ani cun pi keia kba Bawipa khutbi biki ni. **11** Acunakyase, u naw pi käh hmumsit lü, ka veia a lawnak thei vaia dim'yenak am tha law ua; jumeikie mah mah ka veia law be khaia ka äpeiki. **12** Mi bena Apawluh cun jumeikie am atänga nami veia kdung law khaia ka nghuinak te tukbäh a law vai am yü ham ve; akha law üing law khai ni. **13** Ngsüngcei lü k'äh u, jumnak üing khängcek u, lingnak am kyan u lü ve u. **14** Avan cän Mhläkphyanak am bilo u. **15** Stephena kyawnglawng cun nami jah ksingki, amimi cun Akaijah hnea jumei law kcük u lü, Pamhnama khyang ngcime jah khüih petkie ni. Ka püie ning jah nghui na veng, **16** acuna khawngmange cun jah läk ua, ami am atänga khutbi ua. **17** Acunüing, Stephen, Photunat ja Akaikas ami law hin je veng; am nami ve pi am ka ksing khaia na pawh ve u. **18** Amimi naw kei ami na jesaka kba nangmi naw pi nami na jesaki, acunakyase, ahina mäihe cän jah ümnak ni. **19** Asah hne sangcime naw ning jah hnukset ve u. Akuilah jah Priscilah ima vekie sangcime naw pi Bawipa ngming üing ning jah hnukset ve u. **20** Jumeikie naküt naw ning jah hnukset ve u. Dimyenaka mhnammak am nghnuksetei ua. **21** Kei Pawluh naw kamäta kut am yu lü ning jah nghnukset veng. **22** Au pi Bawipa am mhlänaki ta yüncenak yah khai! Maranatha — Kami Bawipa, lawa! **23** Bawipa Jesuh Khritawa bähkäknak nami khana ve se. **24** Jesuh Khritaw üing nami vana khana ka mhlänak ve se.

2 Korintuh

1 Pamhnama ngjakhlüa, Jesuh Khritawa ngsä, kei Pawluh la mi na Timoti naw, Korintuh khawa awmkia Pamhnama sangcim la, Akaijah khawa awmki hea Pamhnama khyang ngcim hea veia: **2** Mi Pa Pamhnam la Bawipa Jesuh Khritaw üngka bähkäknak la dim'yenak nami veia ve se. **3** Mi Bawipa Jesuh Khritawa Pamhnam la Pa, m'yeneinaka Pa la dawkyanak naküta phung, mi Pamhnama veia jenak mi pyen vai. **4** Pamhnam naw a jah jekyainak sak am, khuikhaki he pi mi jah jekyaisak thei hnga vaia, ani naw mi khuikhanak naküt üng jah jekyai saki. **5** Khritawa khuikhanak akdäm kami yümeia kba, Khritaw üng Pamhnama kpüikpaknak pi kami yümei püiki. **6** Khuikha u lü kami ve üng pi nangmia dawnak vai la küikyanak vaia ni akya ve; dawnak am kami ve üng pi khameinak kami dunei theia kba khameinak nami duneinak thei hnga vaia nami dawkyanak vaia ni akya ve. **7** Khuikhanak nami jah khameipüikia kyase jekyainak pi nami yah khai tia üpna kami taki. **8** Ka püi he aw, Asah khawa am khamei hlawt vaia khuikhanak, xüng be vaia pi ä ngaih vaia ami jah bawngkhanak sak he cen nami ksing vai ngja hlü veng. **9** Kami thi khaia kami ngaiki. Acun cun, kami mät am üpna u lü, khyang kthi mtho bekia Pamhnam kami üpnak thei vai phäha ni akya ve. **10** Acukba kyühkseki thihnak üng Pamhnam naw jah küikyan pängki, jah küikyan be khai; jah küikyan be laih laih khai ti amät kami üpnaki. **11** Kami phäha ktaiyünak am nami jah kpüikia kyase, tuha pi jah küikyan khai ti kami jumki. Acunakyase, khyang khawjah naw nami jah ktaiyü peta phäha kami khana pha lawkia bähkäknak hmu u lü khyang khawjah naw kami phäha jekyainak pyen khai he. **12** Khawmdek khana kami xünak hin khyanga thengvainak am am

ni lü, aktunga nangmi am mi ngkhawteinak üng Pamhnama jah peta ngcimcainak, cingcainak, Pamhnama bähkäknaka johit am akdaw akse ksingnak theia phäh kami awhcaki ni. 13 Nami ksing thei la nami kheh thei vaia däng ni nami veia ca kami yuk law ve. Bawipa Jesuha mhmüp üng kami ning jah awchahnak vaia kba, keimi pi nami jah awcahna khai ti avang nami ksing pängki. Avan nami ksing law khai ti ngah'uhnak ka taki. 15 Acunüng, acuna jumnak ta u lü a bähkäknak ngsawn nghngih nami yahnak vaia nami veia ka law ma khai. 16 Nangmi ning jah hmu law lü, Maketawnih khawa ka cit pah khai; acunüng, Maketawnih khaw üngka naw nami veia ka nghlat law be khaia ka büki; acunüng, Judah khawa ka cehnak vai üng nangmi naw nami na tha vaia ka bü siki. 17 Acukba ka ngtünak üng, ka ngcüngcei sawxatki aw? Pumsa lama ngtün lü, "Ä" sawxat lü 'Ka' sawxat lü ka awmki aw? 18 Pamhnam cun ngthungtak akya kba, nami veia ka ngtün cun, "Ä" tia kya lü, "Ka" tia am kya. 19 Pamhnama Capa Jesuh Khritawa ngthu kei, Tilah la Timoti naw nami veia kami sang khawi cen, "Ä" la "Ka" am kya lü, Pamhnam üng "Ä" tia ni akya nglät ve. 20 Pamhnama ngthu khyütam ijah ve se pi, Jesuh üng "Ä" tia ni akya bäih ve. Acunakyase ni, Amät üng "Amen" mi ti u lü, Pamhnama hlüngtainak mi ngsing saki. 21 Acunüng, Khritaw üng nangmi la keimi atänga jah ngdüihsak lü, jah khängsaki cun Pamhnam ni. Jah kphyei nghaki cun Mhnam amäta kyaki. 22 Ani cun a jah ka ni tia msingnak mi khana ta lü, mi ka vaia khawjah a tak üpnak vaia khängsakia Ngmüimkhya Ngcim mi mlungmthin k'uma jah pekia kyaki. 23 Nangmi ka ning jah m'yeneia phäha ni, Korintuh khawa atuh veia am ka law hin; ka mlungmthin ksingkia Pamhnam na ksingpüi khaia khü veng. 24 Nami jumnaka khana

bawia kami kyakia am kya ve, nami jekyainak vaia kami khüiki ka tinak ni; jumnak üng khäng khaia nami ngdüiki ti ka ksingki.

2 Acunakyase nami mlung ka ning jah thüisak khaia nami veia ka law khaia am kya. **2** Acukba nami mlung ka ning jah thüisak üng, nangmia thea u naw kei na jesak khai ni? **3** Nangmi naw nami na jekyaisak khai sü te, ka law üng ka mlung nami na thüisak vai kyüh lü, ca ka yu lawki. Ka jekyainak nami ngkhää jekyainaka kya khaia ka jumki. **4** Ka kphyutui aktää kya law se, mlung thüi mbawikyahnak am ka yuk law ni; acun cun nami mlunga natnak vaia ka yuka am kya lü, ka ning jah jawngnaka mlungmthin nami ksingnak vaia ka yuk law ni. **5** Khyang mat naw khyang mata mlung a thüi sak üng kei däng ka mlung na thüisakia am kya lü nangmia mlung pi ning jah thüisak pängkia ni akya ve. (Ngjut bekie khana natnak am ka ngaiha phäha ka pyena kyaki) **6** Acuna khyanga khana nami mkhuimkhanak hin a phäha khäki ni. **7** Acunakyase, acuna mäih cun aktää thüisei lü pyaikia am a kyanak vaia mhlät u lü nami mcäi vai. **8** Acuna thea, ani akcanga nami jawng naki ti cun nami mdang vaia ning jah nghui na veng. **9** Ka pyena ngthu nami ngaih la am nami ngaih ka ning jah hmuhnak vaia pi ka yuka kyaki ni. **10** Upi a katnak nami mhlät cun kei naw pi ka mhlätki. Kei naw mat mat a katnak ka mhlät khawikia akya üng nangmia phäha Khritaw üng ka mhlätki. **11** Am ani üng khawyam naw jah näng khai ni; i a bilawh hlü mi ksingki ni. **12** Acunüng, Khritawa thangkdwaw ka sang khaia Turah mlüha ka pha üng, Bawipa naw ksawh na mhawmwn petki. **13** Kami na Tihtuh am ka hmuha phäha aktää ka cäiki. Acunakyase khyang he jah hnukset lü Maketawnih khawa ka citki. **14** Khritawa ngnängnak üng Pamhnam naw thawng kyuma kba jah cepüiki. Pamhnam naw khritaw ksingkhyapnak

cun ng'uinghnama kba avan üng pha hü khaia jah summangeiki.

15 Mimi cun, küikyan he ja khyükaki he üng, Pamhnama veia Khritaw naw a bilawha ng'uinghnama mi kyaki ni. **16** Khyükakia khyang hea phäha thihnaka thu lü, küikyana khyang hea phäha xünnaka ng'uinghnama kyaki. Acuna mäih vaia u naw khyaih khai ni? **17** Khyang khawjah naw Pamhnama ngthu cun khyang he jah hleihlak na u lü ami khawnua phäha ami summangeia kba keimi naw ta am summangei u nawng; akcanga Pamhnama ngjakhlüa, Pamhnama hmuha Khritawa ngthu kami sangki ni.

3 Kamimät kami awhcah bekie mäih lawki aw? Khyang avang hea kba nangmi üngka, am acunüng nangmi üng ngaihsmnaka ca hlü beki aw? **2** Nangmi cun, kami ca, kami mlungmthin üng ng'yuki khyang naküt naw ksing lü ami kheha nami kyaki ni. **3** Nangmi cun, ca yuknaktui am yuka caa am kya u lü xüngkia Pamhnama Ngmüimkhya am yuka nami kyaki. Lunga khana yuka am kya lü mtisa mlungmthin cauk üng yuk, Khritaw amät naw a yuka ca keimi naw kami lawa ca nami kyaki ti ngsingki. **4** Acukba kami pyenak cun Khritaw üngka Pamhnam üng mlung üpnak kami taka phäha kyaki. **5** Kami mäta khyaihnak am, kami mäta ngaiha iyaw kami bilo theikia am kya. Bilawh thei vaia kami khyaihnak cun Pamhnam üngka naw ni a law ve. **6** Amät kung naw, ngthumkhän kthai khutbi kami bilo khaia jah ngkawihisaki; yuk sawxata ca am kya lü, Ngmüimkhya am kyaki; thum naw thinak lawpüi se ngmüimkhya naw xünak peki. **7** Lunga khana thum yu lü peta kyase Mhnama hlüngtainak ngdang lawki. Mosia müiha vainak a dim law be üng pi Isarel he naw am teng thei u. Thihnak theia thum pi aktäa hlüngtaikia akya üng, **8** Ngmüimkhya bilawhnak cun ihlawka hlüngtai baww khai ni? **9** Khyang mkatkia khutbinak pi a hlüngtai üng, küikyanak lawpüikia

khutbi binak cun ihlawka hlüngtai bawk khai ni. **10** Anghnua ve lawkia hlüngtainak cun hlüngtai bawkia kyase, a na hlüngtai khawiki cun bähki. **11** Asängca khängki üng pi hlüngtainak a awm khawi üng, angläta khängki üng ta ihlawka hlüngtainak awm ksetam khai ni. **12** Acukba äpnak awmkia kyase ahmäi üng kami lingki. **13** Isarel he naw akvai am hmu u lü ami khyühnak vaia Mosi naw a hmai a bua kba keimi naw ta am bilo ve ung. **14** Ami mlungmthin ä ngsümkia kyaki; atuh vei cäpa ngthumkhän kphyüm ami kheh üng pi ami mlung ä ngsüm khaia acuna jih am ngbueiki he. Khritaw üng ngpang käna ni acuna bunaka jih cun mkhyüha akya ve. **15** Atuh cäpa, Mosia yuk ami kheh üng ami mlungmthin bua kya hamki. **16** Cunsepi, cangcim naw, “Bawipa veia a nghlat la a mlungmthin bunak cun khyüki,” tia Mosia mawng a pyena kba khyük theiki. **17** Hin üng, “Bawipa” cun Ngmüimkhyaa kyaki; Bawipa Ngmüimkhyaa awmnak naküta lätnak awmki. **18** Acunakyase, mi hmai cun am ngbuei. Bawipaa ngmüimkhyaa kung naw ani üng mi täng khaia jah pawhki. Acun naw Bawipaa hlüngtainak akvai cun mdan lü.

4 Pamhnama m'yeneinak am ahina khutbi a jah peta kyase, kami ktha am se. **2** Angthupnaka bilawha khyakeinak kami yawk hütki. Hleihlaknak am bilo u lü, Pamhnama ngthu khyang mhleinak vaia am kami biloki; ngthungtak ksingsak u lü, Pamhnama hmuha khyang naküta ngaiha dawnak va kami biloki. **3** Kami sanga thangkdaw thupa akya üng pi khyükaki hea phäha ni thupa akya ve. **4** Acukba am jummeiki he cun khawmdek mhnama johit naw ami ksingnak nghmüp khui üng a jah thupa phäha kyaki. Ami khana vaikia akvai, thangkdaw üngka naw lawkia Khritawa hlüngtainak cun amät Pamhnam kunga tängpüi, ami hmuhnak thei üngka naw Khawmdek mhnaw naw a jah thupa

kyaki. (aiōn g165) 5 Kami mäta mawngma am pyen u nawng, Jesuh Khritaw Bawia a kyanak la Jesuha phäha m'ya kami kyanaka mawng ni kami pyen ve. 6 Jesuh Khritawa hmai üng Pamhnama hlüngtainak, ksingnaka akvai, vainak jah pe khaia, "Nghmüp üngka akvai vai law khai," tikia Pamhnam kung naw mi mlungmthin he üng akvai vai lawsaki. 7 Cunsepi khyaihnak cun mimi üngka am kya lü, Pamhnama vei üngka akyanak a ngdangnak vaia, acuna ngmüimkhya khawh cun mdek k'am üng mi taki. 8 Ahmäi üng ami jah mkhuimkha, cunsepi am kami mhmüiki; kami mlung naki, cunsepi kami mlung am uplat ve; 9 kami ye daki, cunsepi kami püi he awmki he; ami jah mkhuimkha, cunsepi am kami pyehki; 10 kami pumsa üng Jesuha xünnak angdangnak vaia, Jesuha thihnak kami pumsa üng angläta kami phüiki. 11 Isetiakyaküing, thi theikia kami pumsa üng Jesuha xünnak angdangnak thei vaia, kami xün k'um üng Jesuha phäha thi khai hlawka ami jah pawh khawi. 12 Acunakyase, thihnak naw keimi üng khutbi bi se, xünnak naw nangmi üng khutbi biki. 13 Cangcim üng, "Ka juma phäha ngthu ka pyenki" tia a ng'yuka kba, acuna ngmüimkhya jumnak bä am keimi naw pi kami pyenki. 14 Bawipa Jesuh mtho bekia Pamhnam naw keimi pi Jesuh mah maha jah mtho be lü, nangmi am atänga a veia jah cehpüi khai tia kami ksingki. 15 Avan hin nangmia phäha ni; Pamhnama bäkhäknak cun khyang khawjaha veia apha üng, Pamhnama hlüngtainak cun ktaiyü lü jenak pyen khai he. 16 Acunakyase kami mlung ktha am se, kami kpung lam khyang pyehpyam sepi kami ngmüimkhya khyang cun amhmüp tä se pyang be kthai laih laih kyaki. 17 Am mawngkia kami khuikhanak, atuh asäng khuikhanak kami kham hin naw dämduh lü angläta hlüngtainak law püi khai. Acun cun atuh mi khameia

kthaka dām sāihki. (aiōnios g166) 18 Hmuh thei am teng u lü, am hmuh thei kami tengki; hmuh theie cun asängca vaia kya lü, am hmuh theie cun angläta kyaki. (aiōnios g166)

5 Khawmdek khana mi awmnaka pumsa im pyeh sepi khana kut am am sak, Pamhnam amäta sak, khankhaw im, anglät khäng khaia im, mi taki ti mi ksingki. (aiōnios g166) **2** Khawmdek im üng mi ve k'um üng khankhaw ima mi luh vai aktäa ngaih u lü mi ngkoki. **3** Acun mi suiawi üng pumsa kaa am mi ve khai. **4** Hina khawmdek im üng mi ve üng phüi k'yüh mi phüi u lü, mkhuimkhanak am mi ngkoki; Mi awmnaka khawmdek pumsa üngka naw mi ngtai vai mi ngaiha phäha am kya lü, khankhaw suiawi mi khana mi suiawi vai mi ngaiha phäha kyaki. Acunüng va pyeh theiki cun xünaka nglat khai. **5** Acukba jah biloki cun Pamhnama kyaki. Acuna Pamhnam cun khängnak saka Ngmüimkhya jah pekia kyaki. Ngmüimkhya ngcim a jah bekhütnak cun mimia phäha a jah tak pet ni. **6** Acunakyase, pumsa im üng mi awma küt üng Bawipa im üngka naw mi thuki tia mi ksing u lü anglät se mi lingki. **7** Jumnak üng mi xüing lü hmuhnak thei üng am mi xüing. **8** Pumsa im mi yawk u lü Bawipa am im üng mi awm hmaih khaia aktäa mi ngaih u lü mi lingki. **9** Acunakyase, hia im üng kami ve üng pi kyase, acai im üng kami ve üng pi kyase Mhnam jekyainak sak vai kami ngaihki. **10** Isetiakyaküing, mi van mi pumsa üng mi vecawh, am dawkyaki la dawkyaki mi bilawha kba mi yahnak vaia Khritawa ngthumkhyanaka ma mi ngdang law khai. **11** Acunakyase, Pamhnam kyühnak ksing u lü khyang he kami jah kdäk khawiki. Pamhnam naw jah ksingki; nangmi naw pi nami mlung üng nami na ksingkia ngai veng. **12** Nami veia kami awhcah hlü bekia am kya ve, khyanga ngeingnawnga mawng am ni lü, khyanga

ngtotai awhcah naki he nami jah msangnak be thei vaia mawng ka ning jah mtehh hlüki ni. **13** Kami ang kcangki aw? Pamhnama phäha ni akya ve. Am acunüng kami ngsümki aw? Nangmi phäha ni akya ve. **14** Khritawa jawng'engnak naw amthua jah uki; Khyang naküta thihnak vaia nghnün üng khyang mat thi se acuna phäha khyang naküt thiki hea kami ngaiki. **15** Acunüng, xüngki he ami mäta phäha am xüng ti u lü, ami thihnak vaia nghnün üng thi lü tho bekie phäha ami xünnak vaia ni khyang naküta phäha a thih ve. **16** Acunakyase, tuhkbäih üng tün lü pumsa thuma ua lei am mkhya ti ve ung. Khritaw mata khyanga thum am kami mkhya pe khawikia akya üng pi. **17** Acunakyase, khyang cun Khritaw üng a ve üng akthaia kyaki; akphyüm khyük bäih lü akthaia kya lawki. **18** Ahmäi Pamhnama pawha kyase; ani naw Khritawa ye hea kyanak üngka naw amäta püi hea jah pawh lü, khyang kce pi a püia jah pawh vaia khut jah peki. **19** Pamhnam naw Khritaw üng khyang avan a püia jah pawh lü, ami katnak he jah mhlät lü, ihawkba khyang he a püia a jah pawh ni tia ngthu keimi üng a jah pet. **20** Pamhnam naw ning jah nghui nakia mäiha kami pyenki. Pamhnam naw kami ngthu pyen nami ngai khaia ning jah nghui naki. Yea kyanak üngka naw a püia kyanak vaia ning jah mthawng mhlai kawm tia Khritawa nghnün üng ning jah nghui na ve ung. **21** Khritaw üng Pamhnama ngdüngdainak mi yumei püi khaia, katkawngnak am ksingeikia Khritaw cun Pamhnam naw mi phäha kakawngkia a pyang.

6 Pamhnama bäkhäknak nami yah cen amdanga am akyanak vaia, Pamhnam kami khüihpüikia keimi naw ning jah nghui na ve ung. **2** Pamhnam naw, “Ka ning m'yeneinak ka ning mhmuhnak vaia kcün a pha law üng ning ngai pe veng; ka ning küikyanak vaia mhmüp a pha law üng, ning kpüi veng” a tia

kba, atuh ni m'yeineinaka kcüna kya lü, atuh ni küikyanaka
 mhmüpa akyak ve. **3** Kami khutbi khyang naw am ami ksekhanak
 vaia, khyanga kyukngtängnak vaia pi i am bilo u nawng. **4**
 Pamhnama khutbi biki hea kba, aktäa khuikhat khameinak,
 bawngkhanak la m'yenksenake jah khamei u lü, ahmäi üng
 khyanga hmuha daw khaia Pamhnama m'ya kami kyanak kami
 mdanki. **5** Ami jah kpaih, thawng üng ami jah khyum, ami
 jah sip; khüikhawm ngang u lü am ihnak, buh am einak kami
 khameiki. **6** Jawngengnak kcang la Ngmüimkhya ngcim üng
 kami ngcimcaihnak, kami ksingkhyapnak, kami duneinak la
 kami mlunga dawnak, **7** Ngthungtak kami pyennak, Pamhnama
 khyaihnik am Pamhnama m'ya kami kyanak kami mdanki.
 Kami mäta ngsungeinak vai la ngtuknak vaia ngdüngdainak cun
 likcima kba kami taki. **8** Jah ngak u lü ami jah hmuhmsit; jah
 ksenä u lü ami jah mhlünmtai. Hleihlakia kba ami jah pawh,
 cunsepi ngthungtak kami pyenki, **9** u naw am a jah ksinga mäiha
 ami jah awmpüi, cunsepi khyang naküt naw a jah ksing; kami
 thikia mäih lawki cunsepi xüing ung se jah hmu ve uki. Ami jah
 mkhuimkha cunsepi am ami jah hnim; **10** ami jah mthüimsei
 cunsepi angläta kami jekyaki; m'yenksekia mäiha kami ngdangki
 cunsepi khyang khawjah kami bawimang saki; i am kami takia
 mäiha kami ngdangki cunsepi ahmäi kami da na kcangki. **11** Ka
 püi Korintuh khyang he aw! Angsinga nami veia ngthu pyen u lü
 kami mlung aktäa ning jah mhmawng pe ung se; nangmi naw
 ni nami mlung am nami mhmawng ve. **12** Kami mlung mthin
 nami hama am khai u nawng, nangmi naw ni nami mlung mthin
 kami hama nami khai ve. **13** Acunakyase, nami khana kami
 awma kba kami khana nami mlung nami mhmawng hnga vaia
 ca hea kba ning jah mtheih veng. **14** Am jummeiki he am atänga

am nami khüihkhawm hmaih vai, ikba akcang la am akcang ngkhawt thei khai xawi ni? Ikba nghmüp la akvai awm hmaih khai xawi ni? 15 Ihawkba Khritaw la Khawyai ngaisim hmaih thei khai xawi ni? Jummeiki naw am jummeiki cun i yümei püi thei khai ni? 16 Pamhnama Temple la juktuh he pi ihawkba nglawi khai xawi ni? Mimi cun xüngki Pamhnama Temple mi kyaki; “Ka im ka khyang he üng pyang lü ami ksunga ka awm khai; kei ami pamhnama kya ni se, acunüng amimi pi ka khyanga kya khai he,” tia, Pamhnam naw a pyena kba. 17 Acunakyase, “Jah yawk lü nami jah ngtai püi vai. Am ngcimcaihki pi ä hnet u, acunüng ka ning jah dokhamei khai” 18 “Kei nami Pa kya ni se, nangmi pi ka capa he la ka canu he nami kya khai” tia ahmäi khyaihkia Pamhnam naw a ti.

7 Ka püi he aw, khyütam avan mi hama pyana kyaki. Pumsa la mlungmthin nghmüimkhya mtüihkhyehnak üngka naw mi ngcimcaih u lü, Pamhnam kyühnak am mi xüngsei vai u. 2 Nami mlung k'uma hmün jah mhäng pe ua; ua khana katnak am kami pawhki, u pi am kami kpyehki, ua ka pi hleihlak u lü am kami ka naki ni. 3 Acun cun ka ning jah mkateinak vaia ka pyena am kya ve, thih üng thih hmaih vai, xüng üng pi xüng hmaih vaia; kami ning jah mlungei naki ti ajana ka ning jah mthet päng ni. 4 Aktäa ka ning jah üpangnaki, aktäa ka ning jah awchah naki, aktäa mlung dimnak am ka beki, kami khuikhanak naküt üng pi jekyainak am ka beki. 5 Maketawnih khawa kami pha üng pi am xüiei u nawng, ahawia pi khuikha u lü kami awmki; kpunga ngtungvawknak la mlung k'uma kyühkyawknak am kami awmki. 6 Cunsepi, ami mlung hnemki ktha jah pekia Pamhnam naw Tihuha lawnak vai am jah dim'yesak ve; 7 a lawnak dänga am kya lü, nami vedamnak, nami kyahnaka

khana nami kthanakea mawng na jah mtheh se nangmi üngka dim'yenak naw na dim'yesak ve; acunakyase ka jekyai beki ni. **8** Ka ca yuk naw ning jah thüisak sepi am ning jah maih nawng. Ka yuk law kcük naw a ning jah thüisak cen üng ka ning jah maih haw khai sü. **9** Tuhkbäi ka jekyaiki, ka ning jah pukset saka phäha am kya lü, nami puksetnak naw a ning jah ngjutsaka phäha kyaki. Acuna puksetnak cun Mhnama sumeia kyaki; keimi naw kami ning jah mkhuimkhakia am kya. **10** Pamhnama ngjakhlüa puksetnak naw küikyanak pha lawsakia kyase am danga am kya, khawmdek mlungthuinak naw ta thihnak ni a lawpüi. **11** Pamhnama ngjakhlüa nami mlungthuinak naw, nami khana ngmangnak a bilawh he cun, sitiknak, am dawki am nami biloki tia ngdang hlünak sak, katnak hnengnak la katnak kyühnak, nami na ngaihna la kthanak, katnak pawhki mtai pet vaia nami ngaihna hea kyaki. **12** Acunakyase, ca ka yuk law üng pi mkhyekatie la ami katnaka phäha ka yuka am kya. Pamhnama hmuha kami veia nami kthanak cen nami ksingnak vaia ka yuka kyaki ni. **13** Acunakyase, kami ktha beki. Keimia ktha benak dänga am kya, Tihtuh naw ihlawka jah jesaki ti cun ania cehnak hüa nami kpüia phäha kyaki. **14** Am nami na helatsakia kya se ania veia ka ning jah awhcah naki. Akcang cun nami veia angläta kami pyenki, acunkba kunga Tihtuha veia ka mi awhcakanaw mdanki ve. **15** Aning jah mtheinak nami ngai hlünak, kyühnak la ngkhyetnak am nami dokhamnak he jah ksing lü ning jah jawng law na ksetamki. **16** Ahmäi üng ka ning jah üpnaka phäha ka jekyaiki.

8 Kami püi he aw, Maketawniha sangcim hea veia Pamhnam naw bakhäknak a jah pet kami ning jah ksing hlüsaki. **2** Acuna sangcim he cun ami awmnaka khuikhanak aktäa khamei u lü

m'yenkseki he, acunsepi aktäa petmsawtnak üng ktha naki he kyase ami jekyainak dämki. 3 Ami khyaih khawjah pe u lü acuna thea pi peki he tia ka ksingki. Ami pet hlüa kba peki he ni. 4 Acukba petmsawtnak üng khyang ngcim he jah kpüi yüm vaia Judah khawa jah nghui naki he. 5 Kami ngaiha kthaka, akcüka Bawipa veia ngpe kyu u lü; acunüng Pamhnama ngjakhlüa amimät keimia veia ngpe kyuki he. 6 Acunakyase, Petmsawtnaka khut tünei maki Tihtuh naw petmsawtnaka khut a kpäng vaia kami mthehki. 7 Acunakyase, ahmäi üng jummeinak, ngthu sangnak, ksingkhyapnak, ahmäi hmäi üng ngsümtawmnak, keimi nami jah jawngnak nami mdana kba, acuna bäkhäknak pi nami mdan vaia ktha na ua. 8 Ngthupeta kba am ka ning jah mthehki, khyang kcea jah kpüi vai ihlawka yängki he ti la, jawngnak akcang la am akcang ti mhnüteinaka ka pyen na kyaki ni. 9 Mi Bawipa Jesuh Khritawa bäkhäknak nami ksingki ni; ani cun nangmi nami bawimangnak vaia phäha amät naw amät m'yenkse saki ni. Acun cun Nangmi nami bawimangnak vaia phäha m'yenkse lawki. 10 Tuh kum üng nami tüneinak atuh nami kpäng vai ka ngja lüki. Nangmi cun nami tünei khai dänga am kya lü nami tünei vai nami ngjahlü kcükia pi nami kyaki. 11 Acunakyase, ajana petmsawt hlünaka mlungmthin nami taka kba, atuh nami khyaiha pe u lü ngpängsak ua. 12 Petmsawt hlünaka mlung a ve üng, am na tak am ni, na takca i pi na pet cun Mhnam naw ning dokhamei pe khai. 13 Akce he phüiha jang vaia nami khana phüih k'yüh am ta veng. Atuh nami bawimangnak am amimi jah kpüi u lü, tuha amimi ami bawimang law üng ning jah kpüi khai he. Ahinkba atänga ve ua. 15 Cangcim naw, "Mcun dämki naw am da na law naw, apica mcunki pi a tak am jaw naw" tia a pyena kba. 16 Ning

jah kpüi vaia kami kthanaka kba Tihtuh naw pi a kthanak vaia
mlung pekia Pamhnam kami jenaki. 17 Ani cun, ka nghuinak,
a ngai dänga am kya lü mlung hlünak am nami veia a hlüa
lawki. 18 Acunüng, thangkdaw a khüihnak üng sangcim he naw
aktäa ami leisawnga bena, ani am atänga kami tüih law khai.
19 Acun dänga am kya, Bawipa hlüngtainak vaia kami bilawh,
petsawtnak kami cehpüi üng jah ngkhahpüi khai la, kpüi vaia
kami yängnak mdang khaia, sangcim he naw ami xüa kyaki. 20
Acunüng, acuna petsawtnaka khutbi kami bilawh üng, u naw
am a jah mkatei vaia kami mceiki. 21 Bawipa ngaih dänga am
kya lü khyanga ngaiha pi dawkya khaia kami ngaiki he ni. 22
Ami veia kami bena kce pi kami tüih si khai; ani cun ahmäi üng
khüi lü kthanaki ti khawvei kami ksing päng, atuh pi ning jah üp
na lü ning jah kpüi khaia yäng baw bawki. 23 Tihtuh cun ka püi
la nami phäha ka khüihpüia kyaki; ani mah maha lawki hea bena
kce he cun sangcim hea jah tüih law, Khritawa hlüngtainaka
kyaki he. 24 Acun hea veia nami jawngnak jah mdan u; acunüng
kami ning jah awhcahnak cun sangcim he naw ksing khai he.

9 Judah khawa Pamhnama Khyang he naw aning jah kbi lawa
mawng hin ka yuk vai am hlü ve. 2 Jah kpüi vai nami tängki ti ka
ksinga phäha Maketawnih khyang hea veia ning jah awhcah na
veng. “Akaijah khawa awmki jumeiki he ta tuhkum üngka ami
jah kpüikpak vaia ngtün pängki he ni” tia ka pyen. Nami jah
kpüikpak hlü naw jah thawhlet sak ve. 3 Cunsepi, acuna ka ning
jah awhcahnak, amdanga am akya lawnak vaia bena he ka jah
tüiki, acun cun ka pyena mäiha ngcüngcei u lü nami na awm
vaia kyaki. 4 Am acunüng Maketawnih khaw üngka khyang he
naw na läk law hnga u lü, am ngcüngcei u lü nami ve ning jah
hmu law se, keimi (nangmi ä ka tiki) kami ning jah üppangei naki

ihlawka kami ngkehkyakei khai he ni. 5 Acunakyase, jumeiki he nami veia ana law ma u lü, petmsawt vaia ngthumkhän nami mkhän päng cen nami na ngpängnak vaia, ning jah nghuina kdaw khaia ka ngaihki ni, acun cun amthuia kthäha kba am kya lü, mlung yängnak am petmsawta ngpäng lü ana awmnak vaia kyaki. 6 Cunsepi, acuna mawngma üng hin hin sümei ua, mci apica sawki naw apica at be khai, akdäm sawki naw akdäm at be khai. 7 Upi kpameinak am am pe lü, am pet üng am daw khai tia ngainak am pi ä pe lü, a mlunga yängnak am pe se; Pamhnam naw mlung yängnak am peki mhläkphya naki. 8 Acunüng Pamhnam naw a bähäknak naküt nami khana kbe theiki; acunüng, nangmi naw ahmäi üng khäk ve tia am awmkia, khutbi kdaw binak naküt üng nami ve khai. 9 “Ani naw hlükaweiki he üng jah peki, ania m'yeneinak angläta awmki” tia cangcim naw pyenki. (aiön g165) 10 Mciksaw üng mci la ei vai buh pekia Pamhnam kung naw, nami hlüa mci cun pi ning jah pe lü dämduhsak se khawjaha nami yah be khai. 11 Angläta pet hlünaka mlung nami ta khaia Mhnam naw ning jah bawimang sak khai. Acunüng khyang he naw nami petmsawtnak yah u lü Pamhnam je na khai he. 12 Ahina ngpüinaka khutbinak naw khyang ngcim hea khuikhanak a jah kpüinak dänga am kya lü, Pamhnama bähäknak aktäa sangnak vaia pi kyasaki ni. 13 Acuna petmsawtnaka khut nami bilawh la am kpamei u lü nami jah petmsawta phäha, khyang he naw Khritawa thangkdaw üng nami sitihnak üng Pamhnam mhlünmtai khai he. 14 Nami khana Pamhnama bähäknak dämda khaia nami phäha ning jah ktaiyü pe u lü, aktäa ning jah ngai khai he. 15 Aphuküi bähäknak a jah yeta phäha Pamhnam mi je na vai u.

10 Kei Pawluh nami ksunga mlung hmemnak am awm lü, athuknaka ka ve üng linglai khawiki naw, Khritawa hniphnawinak la dawnak am ning jah nghui na veng. **2** Pumsa lama keimi, kami ngdüithokia jah ngaiki hea veia ka linga kba, nami veia ka pha law üng ka linglai khaia ä nami na lingnak vaia ning jah nghui na veng. **3** Khawmdek üng mi awmki, acunsepi khawmdeka thum üng am mi ngtu naw. **4** Keimia ngtuknaka likcim he cun khawmdek likcim hea am kya lü Pamhnama johita likcim he ni. Acun cun mlüh ngvawng he jah kpyehnak vaia kami summangki. **5** Am cangkia ngcuhnak he la Pamhnam ksingkyapnak sungkhamkia awhcahnak he cun jah kpyeh u lü, ami cungaihnik jah pinpawk u lü Khritawa ngthu kami jah läklam saki. **6** Ngthu nami ngaihnik a kümkwai këna, ngthu ä ngaihnik naküt kami mkhuimkha khaia kami ngcüngcei pängki. **7** Ipi akpung lam nami tengki. Nangmi üngka uyaw Khritawa ka kyakia a ngaihkyu üng, ngaikyu be kawm. Amimi Khritawa ka ami kyaa kba, Keimi pi Khritawa ka kami kya hngaki. **8** Ka ana (nangmi ning jah kpyehnak vaia am kya lü nangmi ning jah pyanthamnak kdaw vaia, Bawipa naw ana pet cen) aktäa ka awhcahnak üng pi ka hmai am se khai. **9** Ca ka yuk law am ka ning jah mkyühkia am kya. **10** Uyaw naw, "Pawluha cayuk he yüh u lü kyanki he, amät mi hlawnga a awm üng a ktha am kyan lü a ngthu pyen pi amdang ni," tiki. **11** Acuna khyang he naw nami hlawnga am kami ve üng ca üng kami yuka kba, nami hlawnga kami ve üng bilawhnik am kami awmki ni ti hin ksing khai. **12** Amimät la amimät mhlünmtaieikia khyang he am atänga kami ve vai am ngaih u nawng, mtängnak vai pi am kami ngaihki. Ihlawka angki he ni! Amimät naw amimät msuimcäpnak am amimäta ngthu mkhyahki he. **13** Keimi awhcahnak hin kami

awhcah vaia kthaka am awhcah u nawng; Mhnam naw a jah tak peta khuta k'uma um lü nami ksunga kami bilawh pi ngpüiki ni.

14 Acuna k'uma nami umkia kyase, Khritawa thangkdaw law püi u lü nami veia kami law üng acuna thea am bilo u nawng.

15 Acunakyase, Pamhnam naw pawh vaia a jah tak peta thea khyang kcea khutbia kthaka am awhcah ve ung. Nami jumnak däm law se, nami ksunga khutbi akdäm bawk kami pawh law khaia kami ngak'uhki. **16** Acunüng thangkdaw cun nangmia khaw pi khye u lü kami sang khai. Khyang kce hea khawa bilawh pänga khutbi kami awhcahnak vai am ngaih ve ung. **17** Cunsepi, "A awhcah vai ngaiki naw, Bawipa bilawhnak awhcah na se" tia cangcim naw pyenki. **18** Amät mhlünmtaieiki naw ngaknak am hlawhei khawi, Bawipa naw a mhlünmtai naw ni ngaknak a hlawhei. Mimät naw mimät dawkia mi ngaiha phäha am kya.

11 Ka angnak api a awm üng na ngaisim pe ua; na ngaisim pe kcang ua. **2** Pamhnama kba ning jah k'eihei veng; nangmi cun khyang mat, amät Khritawa khyu vaia nglä ngcim ka tak peta nami kyaki. **3** Kphyu naw a hleihlaknak am Evah a mhleia kba, nami ngaikyunak pyeh se Khritawa veia nami ng'apnak nami pyai tak vai kyüh veng. **4** Isetiakyaküng, am kami sanga Jesuh akce sang lü nami veia lawki naküt nami na dokham, keimi üngka naw nami yaha nghmüimkhya la keimi üngka naw nami yaha thangkdawa am kyakia ngmüimkhya la thangkdaw akce nami yaha phäha kyaki! **5** Ngsä kkü he nami ti hea kthaka ka hnem bawk khaia am ngai veng. **6** Ngthu sangnak üng amimia kba am ka thengvai üngpi, ksingkyapnak üngta akcunkba am ni; ahin hin nami veia hmün naküt la akcün naküt ngsing khaia kami pawhki he ni. **7** Nami veia thangkdaw ka sang law üng aphu am kthäk khawi nawng; nami hlüngtainak vaia kamät naw

kamät ka hnem sak hin ka katnaka kyaki aw? 8 Nami ksunga khutbi ka bi k'um üng sangcim kce he naw na khyengki he. Nangmi ning jah kpüinak vaia phäha ka jah yuteikia kya ve. 9 Acunüng, nami veia ve lü ngui ka hlüei üng pi u am kpyankhaei nawng; jumeiki he Maketawnih khaw üngka naw ami law üng ka hlükaw cun na kpüikie; ahmäi üng am ka ning jah kpyankhaei khaia ka ngcüngceiki, acunkba ka ngcüngcei laih laih khai. 10 Khritawa ngthungtak kei üng awmkia kyase, "Ngui am ning jah kthäh nawng" ti lü ka awhcahnak hin Akaijah khaw naküta pi am düt khai ni. 11 Am ka ning jah jawngnaka phäha ahikba ka pyenki aw? Pamhnam naw ksingki. 12 Tuhkbäih aphu kaa ka bilawha kba tuha pi ka bi khai, isetiüng ngsä kce he naw pi ka bilawha kba bilo nghaki he tia am ami awhcah vaia phäha ni. 13 Acuna Khyang he cun ngsä kcanga am kya u lü, ngsä kcanga ngsaihkie ni, amimi cun Khritawa ngsä kcanga mäiha ngdang khaia khutbi biki he ni. 14 Acun cun mün vai am kya; Khawyam pi khankhawngsä mäiha ngpyang kyuki ni. 15 Acunakyase, ania ngsä he pi ngsungpyunkia ngsä hea kba ami kya üng jah münak vai am kya. Abäihnaka mhmüp üng ami bilawh kunga kba yah law khai he. 16 Ka pyen be tüki, u naw pi angkia ä na ngaih kawm. Angkia nami na ngaih üng apica ka awhcahnak vaia angki hlawka na dokham ua. 17 Ahinkba ka pyen hin Bawipa naw a na pyensaka am kya, angkia kba awhcah lü ka pyen ni. 18 Khyang he naw pumsa lama ami awhcaha kba awhcah law hnga süm vang. 19 Nami mät nami themkia kyase angki he jekyai u lü nami jah doki. 20 Khyang naw ning jah tamna na lü, ning jah jawiei lü, nami ka ning jah lawhei pe lü, ning jah hmumsit lü, ning jah kbei sepi khamei ua. 21 Acun he ka jah bilawh vai kyühei veng ti lü ka ng'anei vai cun ngkekhyakei veng. Cunsepi, khyang mat mat

awhcah khaia a ling üng angkia kba pyen veng, ani a linga kba kei pi ling veng. **22** Amimi cun Hebru khyang he aw? Kei pi ka kyaki. Isarel khyang he aw? Kei pi ka kya hngaki. Abrahama mjü he aw? Kei pi ka kyaki. **23** Khritawa m'ya he aw? Angkia mäiha ka pyen üng, kei daw bawkia m'yaa kya veng; khüihnak üng aktäa ka kthanaki, thawngim üng kyumnak üng däm bawkia ka kyumki, kpaihnak khawvei khamei lü, thihnak khawvei ka tawki. **24** Judah khyang he naw, thumkip ja kaw vei cia mhma vei ami na kpaih. **25** Romah he naw kthum vei kphi ngpum am ami na kpaih, mata lung am ami na vawih, kthum vei mlawnga pyehnak ka tawki, mthan mat la mhmüp mat tui üng ka awmki; **26** Ka kdung hünaka khawvei tui hea khana kyühkseki üng, m'yuk'ei hea ksunga kyühkseki üng, Judah khyanga ksunga kyühkseki üng, khyangmjükce hea ksunga kyühkseki üng, khawkhiksea ksunga kyühkseki üng, khawkhyawng khawa kyühkseki üng, mliktuia ksunga kyühkseki üng, bena phawk phawk hea ksunga kyühkseki ka khameiki. **27** Bawngkha khüihkhawmnak, khawvei am ip lü awmnak, eiawk cawixainak, khawvei buh am einak, ngtungjinak vai la suisak vai am ve lü ka ve pängki. **28** Acuna thea akce am pyena, sangcim he jah ngai lü a mhmüp tä se ka khuikhaki. **29** Khyang am kyanki a awm üng am ka kyan hngaki, khyang mat katnak da a ceh üng mlung natnak am ka beki. **30** Ka awhcah üng pi am ka kyanaka mawng ni ka awhcahnak hlü ve. **31** Bawipa Jesuha Pa la Mhnama ngming angläta josenak am awmki naw am ka yaileinak cun ksingki. (aiōn g165) **32** Damateta ka ve k'um üng bawi Aretaha keha awmki yekap he naw ami na man vaia mlüh mkawt cun ngängki he. **33** Acunsepi, kei cun yang üng na ktawk u lü, ngvawng khan üngka na khya u se, acuna sangpuxanga kut üngka naw ka lätki.

12 Awhcahnak naw akdaw am a pawh üngpi awhcanak vai awmki. Cunsepi Bawipa naw a na peta hmuhthehnak la mdanak ka jah pyen khai. **2** Khritjan khyang mat, ajana kum xaleikphyü law pängkia kcün üng khankhaw ak'hlüng säiha khüa kyaki tia ka ksingki. (Ahin hin akcang aw hmuhthehnak aw ti cun am ksing, Mhnam däng naw ksingki). **3** Pyen be tü veng; acuna khyang cun Paradaia khünak khamki tia ka ksingki (acuna khyang cun pumsa üng awmki aw, pumsa kaa awmki aw? ti am ksing nawng, Pamhnam däng naw ksingki), acuna khyang naw nghngicima ngthu üng am pyen thei la nghngicima m'yawng am, am pyen theia ngthu ngjaki. **5** Acuna khyanga phäh ka awhcah khai; cunsepi, ihlawka am ka ktha mahki tia thea ta kamäta phäha am awhcah veng. **6** Ngthungtak ka pyen khaia kyase, ka awhcah hlü üng pi ka angkia am kya. Cunsepi am awhcah hlü veng, Khyang naw ami na hmuh la ami na ngjaka kthaka ami na mhlünmtai vai am ngja hlü veng. **7** Acunüng, ka hmuh khawjah a lawa phäha ka awhcahka am akyanak vaia, ka pumsa üng Khawyam naw khuikhanaka nghling a na pet. **8** Acuna khuikhanak üng lätnak vaia Bawipa veia kthum vei nghui lü ktaiyü ni se, **9** ani naw, "Ka bähkäknak na phäha khäki; ka johit naw am na kyannak kümbe saki" a ti. Acunakyase, Khritawa johit ka khana a awmnak thei vaia jekyai leng leng lü am ka kyannak ka awhcah na bawkhai. **10** Acunakyase, Khritawa phäha am kyannak, setnak, hnepeinak, mkhuimkhanak, am mkhawteinake cun ka jah ngaihki. Am ka kyan üng ni ka kyan ve. **11** Angkia kba ka awmki, acunkba nami na vesaki ni. Nangmi cun keia dawnak nami mdan khaia nami kyaki ni. Kei cun ia am ka kya üng pi nami ngsä kkü hea kthaka ka jaw bawkia am kya. **12** Ngsäa ka kyanak msingnak vaia müncankse he la cäicatnak he khawkän cun mlung msaünak

am nami ksunga pawh pänga kyaki. **13** Ngui am nami na kpüi vaia am ka ning jah kthähki. Acuna phäha sangcim kce he ka jah ksenaka kthaka nangmi veia akse ka biloki aw? Am kümkawinak na mhlätei ua. **14** Hin hin nami veia ka lawnak vaia ka ngcüngceinak akthumnaka kya ve; nami veia i ka thäp vai am ve. Nangmi ni ka ning jah hlüei, ngui am ni. Cana naw nupa i am pe khawi. Nupa naw ni cana a pet khawi. **15** Ka ning jah kpüinak vaia ta ka tak avan la kamät pi summang vai üng pi ka jekyai khai ni. Ka ning jah jawngnak lawa phäha apica däng nami na jawng na khai aw? **16** Am ka ning jah kbawngkhaki ti nami ksing khai. Cunsepi khyang naw hleihlaknak am ka ning jah mhleimhlakia ngai khai ni. **17** Ngsä he nami veia jah tüi law lü nami ka amdanga ka yaheiki aw? **18** Tihtuh nghui na lü, ani mah mah am atänga jumeiki mat ka tüih law. Tihtuh naw amdanga nami ka ning jah yahei peki aw? Atänga kani mlung täng se kani awmkia am kyaki aw? Lam mat üng kani citkia am kyaki aw? **19** Nami ma ka cangnak vaia ngthu ka pyeneikia nami na ngaiki aw? Khritaw üng Pamhnama hmuha ni ngthu kami pyen ve. Cunsepi, ka püi he aw, ahmäi hin nangmia kyäpnak vaia ni akya ve. **20** Ka law üng am ka ngjakhlüa a na ve u lü, kei pi am nami na ngjakhlü vai naw na ähei ve. Ngvawk ngpyeinak, ng'eihnak, mlung sonak, mäta malam vai kthanak, ngsekhanak ja khyanga mawng pyeneinak, awhcahnak la am mawngmeikia awmihnae ka jah hmuh law vai naw na ähei ve. **21** Nami veia ka law be üng Pamhnam naw nami ma a na ksenak vai kyüh veng. Ajana am dawkyakia hüipawmnak la mtisa hlükawa awmihnak am kakawng u lü ä ngjutki hea phäha Pamhnam naw na kse na se ka kyah law vai naw na ähei ve.

13 Nami veia ka lawnak vai hin tuhkbäih akthum veinaka kyaki. “Ksingki nghngih la nghngiha dämkia saksi am cangki ti cun mdan vai” tia cangcim naw pyenki. **2** Ajana kakawngkie la akce he pi ka jah mtehe vai ngaih veng; nami veia anghngiha ka law üng ka pyenki. Cunsepi athuknaka ve lü ka pyen beki. Tuha ka law be üng upi mkhuimkhanak üng ä lät khai. **3** Khritaw naw kei üng ngthu pyenki tia msingnak nami yah khai. A ning jah mcing üng am kyankia am kya; a johit nangmi üng ngdangsak khai. **4** Khritaw cun am kyannak am kutlamktung üng thi se pi, Pamhnama johit am xüngki. Ani üng keimi pi am kami kyanki; cunsepi nangmi üng Pamhnama johit am a xünak cun mi yumeipüi hngaki. **5** Jumnak üng nami xüngki ti cun namimät naw namimät ngcetei ua. Jesuh Khritaw nangmi üng xüngki ti cun akcanga nami ksingeiki. Jesuh Khritaw am nami yahei üng ani üng ä nami xüngki ti am nami ksingki aw? **6** Keimi cun am kami sungki tia nami ksing khaia ning jah jum veng. **7** Am dawki am nami pawhna vaia Pamhnama veia kami ktaiyü hin kami ngnängnak kami mdan vaia phäh am kya, akdaw nami pawhna vaia ni akya ve; sungkia mäih kami kya üng pi. **8** Ngthungtak hnengkia i am kami bilo theiki. Ngthungtaka phäha ni kami bilawh ve. **9** Am kami ktha mah üng kami jekyaiki, acunsepi nangmi nami kthamahki. Nami kümbe law vaia pi kami ning jah ktaiyü peki. **10** Acunakyase ni nami veia hinkba ca ka yuk law ve; nami veia ka pha law üng Bawipa Jesuh naw a na peta ana am, am ning jah pyenksenak vaia. Bawi Jesuh naw a na peta ana cun ning jah kpyehnak vaia am kya lü, ning jah pyanthamnak vaia ni a kya ve. **11** Acunüng atuh, ka püi he aw, yai lü ve u! Kümkawinak, dim'yenak, mlunga tängnak, mlungmthin mat am ve u; jawng'engnak la dim'yenaka Pamhnam nami veia ve

khai. **12** Mat la mat dim'yekia mhnarnak am nghnukset kyu ua.
Pamhnama khyang he naw hnusetnak ning jah kbi law ve u. **13**
Bawipa Jesuh Khritawa bakhäknak, Pamhnama jawng'engnak,
la Ngmüimkhya Ngcima awmpüinak nami vana khana awm se.

Kalatih

1 Nghngicim üngka naw lawkia am kya lü, nghngicima phäha pi am kya lü, Jesuh Khritaw mtho beki Pa Pamhnam la Jesuh Khritaw üngka kei Pawluh la, **2** ka hlawnga awmkia jumeiki he naküt naw Kalatiha awmkia sangcim he ning jah hrukset ve ung: **3** Mi Pa Pamhnam la Bawipa Jesuh Khritaw naw bähkäknak la dim'yenak ning jah pe se. **4** Mi Pamhnam la mi Pa ngjakhlüa, tuhkbäih ahina kcün kse üngka naw a jah mhlätinak vaia, Khritaw naw mi katnak hea phäha amät ngpe kyuki; (aiōn g165) **5** Pamhnama veia hlüngtainak angläta ve se! Amen. (aiōn g165) **6** Khritawa bähkäknak üng ning jah khüki yawk u lü, thangkdwaw akce nami dokhamei naw na m'yühei ve. **7** "Thangkdwaw akce" am ve. Khyang avang naw ning jah mlung mthüiei u lü Khritawa thangkdwaw thuhlai hlüsaki he pi ami awma phäha ahikba ka pyen ni. **8** Cunsepi, keimia pi kyase, khankhaw üngka khankhawngsää pi kyase nami veia kami pyena thangkdwaw kthaka hngalangeikia thangkdwaw a pyen üngta, mulaimei däa mkateia kya kawm. **9** Kami ning jah mthet päng, tuhkbäih ning jah mthet law be vang: "Nami yah pänga thangkdwaw kthaka thangkdwaw akce ning jah mthet lawki a awm üngta mulaimei däa mkateia kya kawm." **10** Khyanga ngak ka yahnak vaia ka pyenkia mäi lawki aw? Acukba am ni! Mhnama ngaknak ni ka ngjak hlü. Khyang hea ksunga ka ngminga ngthang vai ka ktha naki aw? Acukba ka ni üngta Khritawa m'ya am ka kya khai. **11** Ka püi he aw, thangkdwaw ka sang hin nghngicim khyang üngka ngthuha am kya naw ti ning jah mthet veng. **12** Nghngicim khyang üngka ka yahkia am kya, u naw pi am na mthet naw. Jesuh Khritaw amät naw a na mdana ni akya ve. **13** Judah hea jumeinak ka läk k'um

üing Pamhnama sangcim he ä jah m'yenei lü jah mkhuimkha lü jah kpyeh vaia ka kthanak khawi cen nami ngjaki. 14 Judah hea jumeinak lama kei cun ka ngtehpüi hea kthaka pi ktha na bawk lü, mi pupa hea thumcame üing pi ka ng'apei bawki. 15 Acunsepi am ka hmi law ham üing Pamhnam naw a bähkäknak am na xü lü amät ka khüih khaia a na khü päng. 16 Ka veia a capa a mdan law üing Khyangmjükce hea veia amäta mawng thangkdaw ka sangnak vaia ua mcäinak am kthäh nawng, 17 keia kthaka ngsäa kya maki he ka jah hmu khaia Jerusalema pi am cit nawng. Arab khawa cit ktäih lü acunüing Damatet khawa ni ka nghlat be ve. 18 Acunüing, kum kthum ngsawk se Pitaa veia ksingkhyapnak ka yah khaia Jerusalem khawa hang cit lü acuia ania hlawnga mhmüp xaleimhma ka awmki. 19 Bawipaa na Jakuk dänga thea ngsä akce u am jah hmu nawng. 20 Nami veia ka yuk law hmanki. Am ka hleihlak Pamhnam naw ksingki. 21 Acun känä Siria khaw la Kilikih khawa ka citki. 22 Acuna kcün üing Judah khawa sangcim he naw akhyang puma am na ksing ham u. 23 "Ajana jah mkhuimkha khawi lü, ajana a kpyeh hlü khawia jumnak cen sang hü ve" ti khyang hea pyen ngja u lü, 24 acunüing, keia phäha Pamhnam mküimtoki he.

2 Acunüing, kum xaleikphyü angvei känä Tihtuh pi cehpüi lü, Banabah am Jerusalem khawa kani hang cit beki. 2 Pamhnam naw ka ceh vaia mdanak na mhmuh se ka citkia kyaki. Khyangmjükce he veia ka sang khawia thangkdaw cun angvai he veia pi ngbämnaka ka jah mthekhalki. Ajana kcün üing ka bilawh pänga pi kyase atuh ka bilawha pi kyase amdanga akya vai am ka ngaiki. 3 Ka hlawnga awmki, Tihtuh cun Krik khyanga kyase pi amthuia a vun am mawihsak u. 4 Avang naw ta a vun mawih vai ami täng. Khritaw Jesuh üing kami taka lätnaka

mawng hmu khai hea jumeiki hlawk hlawka ahina khyang he
kami ksunga anghmüa lutki he. Tamna ami jah pawh hlü. 5
Cunsepi thangkdaw, ngthungtak cun sungkham akyanak vaia
phäha asängca hman pi ami ngthua keha am awm u nawng. 6
Mkhawnga kya kyaw u sepi keia phäha ta ami hngalangnak am
ve. Pamhnam naw akpung da teng lü ä mtaiki. Khyang ngvai
hea veia ka pyen hlü ta, "Akthai mcäinak keia phäha am hlü." 7
Mhnam naw Pita Judah he veia thangkdaw sang khaia khutbi
a peta kba, kei pi ani naw khyangmjükce he veia thangkdaw
sangnak khut a na petia hmuki he. 8 Judah he phäha Pita ngsäa
mcawna kba, kei pi Pamhnama johit am khyangmjükce he phäha
ngsäa mcawna ka kyaki. 9 Mkhawnga ami jah ngaih Jakuk,
Pita la Johan naw, Pamhnam naw ahina khutbi kei üng pi na
peki ti ngsingsaki he. Acunakyase kami van kami khüi hmaihi ti
msingnak vaia Banabah la kei jah hnukssetki he. Banabah la
kei khyangmjükce he ksunga khutbi pawh ning se amimi cun
Judah he ksunga khutbi pawh khai hea kami mkhyäpki. 10 Ami
ksunga khuikha m'yenkseki he jah süm nglät vaia avan naw ami
jah mcäi, acuna khutbi cun ka pawh vaia kamät naw pi akcüka
ka bü kunga kyaki. 11 Acunüng, Pita Antioka law se khyang
he maa ka ksenak. Hma kungkia kyase ni. 12 Jakuka jah tüih
lawa khyang hea am ami pha law ham üng Pita cun jumeiki
khyangmjükce am atänga ei hmaihi. Acunsepi khyang hea pha
law käna, vun mawih vai ktungnaki he jah kyüh lü khyangmjükce
he hlawnga am ei lü pyaiki. 13 Jumeikia Judah khyang he pi Pita
am atänga yailei hnga u lü awmki he naw Banabah pi yaileina u
se ami hlawnga ngkhawki. 14 Thangkdaw üng am ami cehcawn
ka jah ksing law üng Pitaa veia, "Nang Judah khyanga na kyaki
cunsepi Judah khyanga mäiha am xüngsei lü khyangmjükce hea

mäiha na xüngseiki. Acunüng ihawkba khyangmjükce he Judah khyang hea kba xüngsei khai hea amthuia na jah ngtünsaki ni?" ti lü avana ma ka pyen. 15 Khyang he naw "Khyangka khyangmjükcea" ami jah sua kba am kya u lü, akcanga Judah khyanga kami hmi lawki. 16 Cunsepi khyang cun Thuma pyen a pawhnak am ngdüngdaikia am kya lü, Jesuh Khritaw a jumeinak däng am ni ngdüngdaikia akya ve. Keimi pi Khritaw kami jumnak am Pamhnam üng kami ngsungpyun khaia Khritaw Jesuh kami jumeiki. Thum kami läka phäha am kya. U pi Thuma ti pawh lü am mi ngsungpyun thei. 17 Acunüng Khritaw üng Pamhnama veia ngsungpyun vai kami kthanaka phäha Khyangmjükce he mäiha khyangka kami kya hngaki aw? Khritaw cun mkhyekat jah pawh sakia kyaki aw? Am kya. 18 Ka kpyeh pänga Thuma ninge läk vaia ka tünei be üngta, kamät cun khyang hea veia Thum kpyehkia ka ngdan saki ni. 19 Thuma awma küt üng kei cun ka thiki. Isetiakyaküng Thum naw a na hnima kyaki. Acun cun Pamhnama phäha ka xünseinak vaia phäha kyaki ni. Kei cun Khritaw am atänga ania kutlamktunga khana ka thiki. 20 Acunakyase kamät am xüng ti veng. Khritaw kei üng xüngki. Atuh ka xünak cun na mhläkpnya na lü amäta xünak na pekia Pamhnama Capa ka jumnak am ni ka xün ve. 21 Pamhnama bäkhäknak am ma veng. Thuma phäha ngdüngdainak yah theia akya üng Khritaw amdanga thikia kya khai.

3 Nangmi Kalatih khyang k'ang he aw! u naw a ning jah mhleimhlak ni? Nami mika hmuh yea Jesuh Khritaw kutlamktung üng a thiha mawng angsinga mdana kya ye se. 2 Thuma pyen nami läka phäha Pamhnama Ngmüimkhya nami yahki aw? Thangkdaw ngja u lü nami jumeia phäha Pamhnama Ngmüimkhya nami yahki aw? Ning jah kthäh veng na mthet ua.

3 Ihlawka nami yawki ni! Pamhnama Ngmüimkhya am tünei u lü atuh nami mäta khyaihnak am nami kpäng vai nami ngja hlüki aw? 4 Nami hmuh ngjak he avan amdanga kyaki tinak aw? Iyaw hlenga ta kya vü. 5 Pamhnam naw Ngmüimkhya ning jah pe lü khutbi bi lü, müncan he nami ksunga a jah mdan hin Thum nami läka phäha aw, am acunüng thangkdwaw ngja u lü nami jumeia phäha aw? 6 Abrahama mawng cen ngai süm u; “Pamhnam jum se, a jumna phäha Pamhnam naw ngdüngdaikia a ngaih pet” tia cangcim üng a ng’yuka kba. 7 Acunakyase Abrahama cana kchang he cun jumna takia khyanga kyaki he ti cun nami süm vai sü. 8 Pamhnam naw khyangmjükce he ami jumna am amät üng jah ngdüngdaisak khai tia cangcim naw pyen khawiki. Acunakyase cangcim naw, “Pamhnam naw nang üngka naw khyangmjü naküt dawkyanak jah pe khai” tia Abrahama veia thangkdwaw a sang cen. 9 Acunakyase Abraham naw jumei lü dawkyanak a yaha kba; jumeiki naküt naw dawkyanak yah hngaki he. 10 Thum üp na u lü läkie cun yüncenaka keha awmki he. Isetiakyaküng, “Thum cauk üng ng’yuki naküt am läki naküt cun Pamhnama yüncenaka keha awmki” tia cangcim naw a pyena phäha kyaki. 11 “A jumna phäh Pamhnam naw a ngdüngdaisaka khyang däng ni a xün khawm” tia cangcim üng ng’yukia kyase, u pi Thum läka phäha Pamhnama vei ä ngsungpyunki ti ngsingki. 12 Thum cun jumna üng am sengei. “Thuma ti naküt läki xüng khai” tia ni cangcim naw a pyen ve. 13 “Thing üng taih naküt cun Pamhnama yüncea kyaki” tia cangcim naw a pyena kyase, mi phäha Khritaw amät yüncea ngpawh kyu lü Thuma lawpüia yüncenak üngka jah thawngki. 14 Pamhnam naw Abrahama veia a khyütam cen khyangmjükce he naw pi Khritaw Jesuh üngka ami yahnak hnga vaia, Khritaw naw ahin a

pawha kyaki. Acunüng Pamhnama khyütamnaka Ngmüimkhya cun mimi naw pi jumnak am mi yahnak hnga vaia kyaki. 15 Ka püi he aw, msuimcäpnak am ka pyen khai: khyang nghngih naw iyaw ngaisim ni lü khyütam ani pawh käna u naw am kpyeh thei, mkhahsia pi am kya khawi. 16 Pamhnam naw Abraham la a mjükphyüia veia khyütam pawhki. Ngthungcim naw khawjah a pyena kba, “Mjükphyüiea” tia am kya lü khyang mat däng pyena kba, “Mjükphyüia” tia ni akya ve. Acun cun Khritawa kyaki. 17 Ka pyen hlü cun: Pamhnam naw Abrahama veia ngthumkhän ta lü acun kümsak khaia khyütam pawhki. Kum phyakphyü la thumkip käna peta Thum naw Pamhnama ngthumkhän am kpyeh thei. Pamhnama khyütam pi am pyaisak thei. 18 Pamhnama khawh yet hin Thum üng sengkia akya üng Pamhnama khyütam üng sengkia am kya hlü ti ve. Acunsepi a khyütama phäha ni Pamhnam naw acuna khawh yet cun Abraham üng a pet ve. 19 Acunüng Thum cun ia ham vai ni? Katnak cun katnaka kyaki ti mdan khaia kyaki. Thum cun khyütam pet Abrahama mjükphyüia pha law däa khäng khaia pawha kyaki. Thum cun khankhawngsä naw ngsä mata kut üng a peta kyaki. 20 Acunsepi khyang mat däng a bawi üng ngsä mat am hlü ti; Mhnam ta mat däng ni. 21 Am acunüng Thum naw Pamhnama khyütam he jah tuki aw? Am jah tu! Nghngicim naw xünak a yahnak vai Thum yahkia akya vai sü, khyang naküt naw Thum läklam lü Pamhnama veia ngdüngdai khai su. 22 Cunsepi cangcim naw, “Khawmdek avan cun katnak johita keha awmki; Jesuh Khritaw jumei phäha yah vai aphu ka a jah yeta khyütam cun jumeiki he üng jah peta kyaki” a ti. 23 Cunsepi jumeinaka kcün am a pha law ham üng, jumeinak a ngdang law veicäpa Thum naw thawngkyuma mäiha jah küpki. 24 Acunakyase jumeinak üng Pamhnama veia mi

ngdüngdainak vaia, Khritaw am a pha law ham üng Thum naw jah ngkhapüikia kyaki. 25 Atuh jumeinaka kcün pha lawki. Thum naw am jah ngkhahpüi ti. 26 Jumnak am Khritaw Jesuh üng Pamhnama ca nami kya bäihki. 27 Khritaw üng baptican nami khanki; amät Khritaw nami suiawiki ni. 28 Acunakyase Judah khyang ja khyangmjükce he, m'ya la ä m'ya, nghnumi he la kpmie hngalangnak am awm; Jesuh Khritaw üng nami van pum mata nami kyaki. 29 Khritawa ka nami kya üng Abrahamama mjükphyüi hea kya u lü Pamhnama khyütam nami yah khai.

4 Cunsepi, hin kba pyen be tü veng: a pa khawh mkhäm khaia ahmäi cun capa a ka vai kyase pi a nghmaw ham üng cun m'ya mäiha ni ngaih khawi. 2 A nghmaw ham üng a pa naw a mhnütnaka kcün am a pha ham üng msumcei khaia khyang he awmki he. 3 Acukba mimi pi ngmüimkhya lama am mi xüxam ham üng cun khawmdek ukia ngmüimkhya he keha m'ya mi kyaki. 4 Cunsepi akcuna pha law üng Pamhnam naw amäta Capa a tüih law. Nghngicim nghnumia capa mäiha law lü Judah he Thuma keha xüngseiki, 5 Thuma keha awmki he jah thawng se, Pamhnama ca he mi kya lawnak vaia kyaki. 6 A ca he nami kyanak mdanak vaia Pamhnam naw a Capaa Ngmüimkhya cun nami mlung k'uma a tüih law. Acuna Ngmüimkhya naw, "Ka Pa, ka Pa" tia ngpyangki. 7 Acunakyase m'yaa am kya ti u lü capa nami kyaki. A capa nami kya pängkia kyase Pamhnam naw a capaa phäh vai a tak avan ning jah pe khai. 8 Tuhkbäih Pamhnam nami ksingki am acunüng Pamhnam naw ning jah ksingki ti veng. Ise a ktha kcek lü m'yenei phyakia ngmüimkhya veia nami nglat be vai nami ngaihki ni. 9 Mhnam nami ksing kän la Mhnam naw a ning jah ksing käna, Ise am ktha mah lü m'yenei phyakia ngmüimkhya veia nami nglat be vai nami

ngaihki ni ti pyen hlü veng? Ise acun hea m'ya nami kya vai cun nami ngaih beki ni? **10** Khawmhüp he, nghngi khya he, akcün he la khawkum he, nami jah künaki. **11** Ning jah cäi na veng! Nami phäha ka kthanak avan amdanga kya khai aw? **12** Ka püi he aw, "Keia mäiha awm u" tia ning jah nghui na veng. Nangmia mäih ka lawki. Akse ka khana nami bi am ve. **13** Akcüka nami veia ivai thangkaw ka pyen ni ti cen süm ua; am ka phetyaia phäha kyaki ni. **14** Ka pumsa üng am ka phetyainak cen nami hama khameinaka kyase pi am na hmumsit u lü, am nami na yawkinki. Khankhaw üngka khankhawngsä mata mäiha nami na dokhamki. Jesuh Khritawa mäiha nami na dokhamki. **15** Aktäa nami jekyaiki! Ise ni? Akya thei vai sü ta nami mik pi lo u lü nami na pe khai sü ti kamät naw pyen thei veng. **16** Ngthungtak ka ning jah mtheha phäha nami yea ka kya lawki aw? **17** Khyang kce he naw ning jah kü na leng lengkia mäiha awmki he, cunsepi ami ning jah künak am daw. Ami ning jah künaka kba nami jah künak be vaia phäha kei üngka ning jah mtai hlü ve u. **18** Bünak a daw üng ta künak hin dawki ni. Nami hlawnga ka awma kcün däng üng am kyakia nami hlawnga am ka awm üng pi. **19** Ka cana he aw, Khritawa ngeiksak nangmi üng am a awm hama küt üng ta nghnumi naw a ca law vai üng a huieia kba nami hama na huiei ve. **20** Atuh nami hlawnga ka ve vai ngaih veng. Ahin kba am ka ning jah tinak vai sü. Aktäa ning jah cäi na veng. **21** Thuma keha awm hlüki he ning jah kthäh vang: Thum naw i a pyen am nami ngjaki aw? **22** Abraham naw cangpyang nghngih ca naki. Mat m'yanua ca kya lü mat cun m'yanu am nikia ca kyaki. **23** M'yanu am ani ca cun pumsa thuma hmi lü, m'yanu am niki am ani ca cun khyütama thuma hmi lawkia kyaki tia pyenki. **24** Acuna ngthu cun msuimcäpnaka kyaki ti ksing theia

kyaki; acuna nghnuminu xawi cun ngthumkhän nghngiha kyaki xawi. M'ya jah ca nakia nghnumi Hakarah cun Sinai mcung üng pawha ngthumkhäna kyaki. 25 Arab khawa Sinai mcunga nghnün üng ngdüikia Hakarah cun, tuhkbäih Jerusalem a khyang he mah mah am m'yaa kyaki msuimcäpnaka kyaki. 26 Cunsepi khankhaw Jerusalem cun m'ya am kyakia kyase, acun cun mi nua kyaki. 27 “Na cingkia nghnumi jekyaia! Na am paw na khawi lü na hmia natnak am na khamei khawiki je lü ngpyanga! A cei naw am a yawk khawia nghnumia kthaka a cei naw am a ktä naw hnasen da na bawk khai” tia cangcim naw pyenki. 28 Acunakyase ka püi he aw, nangmi cun Isaka mäiha khyütama phäha Pamhnama ca hea nami kyaki. 29 Acuna kcün üng pumsa thuma hmi lawki naw Pamhnama Ngmüimkhya thuma hmi lawki a mkhuimkha khawia kba; tuhkbäih pi acuna mäih lawki. 30 Cunsepi, cangcim naw, “M'yanu cun a capa am jah ksäta; m'yanua capa naw ä m'yanua capa khawh ä mkhämpüi khai” tia a pyen. 31 Acunakyase ka püi he aw, mimi cun m'yanua ca am mi kya u lü ä m'yanua ca hea mi kyaki.

5 Lätnak mi taki. Khritaw naw jah lätsaki! Khyang kläta mäiha ngdüitho u. Namimät m'yaa ä ngpawhei be ua. 2 Kei Pawluh naw nami veia pyen veng, ngai ua: nami vun nami mawih üng nami phäha Khritaw amdanga kya khai. 3 A vun mawi khaia büki cun Thum avan läk khaia leimah ve tia ning jah mtehh veng. 4 Thum läknak am Pamhnama veia ngsungpyun khaia nami büki naw Khritaw nami thuknaki ni. Pamhnama bähäknaka kpunga nami awmki ni. 5 Keimia äpnak ta Pamhnam naw amäta veia jah ngsungpyun sak khai tia kya ve. Ahin ni Pamhnama Ngmüimkhya johit naw kami jumnak üng a bilawh kami ngängeia akya ve. 6 Khritaw Jesuh üng vun mawih la vun am mawih hngalangnak

am ve. Jawng'engnak üngka pawhmsaha jumeinak ni aktunga akya vei. 7 Akyäpa nami pawhki cen! U naw ngthungtak nami läknak üng a ning jah pyaisak ni? Ihawkba a ning jah kdäk ni? 8 Ahin hin ning jah khüki Pamhnama pawha am kya. 9 "Kcaw ajawca naw buh avan thawhsak theiki" ami tia kba. 10 Atuh vei cäpa ka ning jah mkhü üpnaki. Nami cungaihna ä hngalang se. Nami mlung ning jah uplatsakia khyang naküt pi Pamhnam naw mkhuimkha be khai tia mi Bawipa jumeinak üng mkhü üpnak ka taki. 11 Ka püi he aw, vun mawih vai hlüki tia mawng ngthu ka sang laih laihkia akya üng ise mkhuimkhaa ka kyaki ni? Acun he hmankia akya üng Khritawa kutlamktung ka sang naw khuikhanak i am pawh. 12 Ning jah uplatsaki he naw ami vun mawih däng ä khäk lü ami kte pi ami kphyet vai täng veng. 13 Ka püi he aw, nami läkhaia ning jah khüa nami kyaki. Cunsepi nami läta phäha nami pumsa hlükawna naw ä ning jah näng se. Acuna kthaka ta jawng'engnak am nami püi mcei ua. 14 "Namät na jawngnaka mäiha na impei loceng na jawngnak vai" tia ngthupet mat naw Thum naküt kümsaki. 15 Cunsepi sakyung hea kba mat la mat mhlem kyu u lü ngtun u lü nami ve vai mcei ua, mät naw mät nami kpyehei khai ni. 16 Acunakyase ahikba pyen veng: nghngicim ngneiksak üng am nami yängsä khaia Ngmüimkhya naw nami xünnake lam ning jah msüm kawm. 17 Mi nghngicim ngneiksak naw Ngmüimkhya ngneisak ä ngja hlü se, Ngmüimkhya ngneiksak naw pi mi nghngicim ngneiksak ä ngja hlüki. Ahin xawi cun ye xawi ni. Acunakyase namäta ngjak hlü ä na bi theiki. 18 Ngmüimkhya naw a ning jah ngkhahpüi üng Thuma keha am nami awmki ni. 19 Nghngicim ngneiksaka bilawh cun ngdangki. Acun he cun hüipawmnak, phyawksaknak, am dawkia ngneiksak, 20 Juktuh sawkkhahnake

la tuiyaia luhvangnake ni. Khyang he nghneng lawki he, ng'eihe
lawki he, ami mlung thüi lawki, ngnütei lawki he. Ngpai law u lü
ngtai lawki he; 21 hnaihei law kyu peki he, ju aw ngenki he,
hlimtui ngen u lü akce he pi jah pawhki he. Ajana ka ning jah
mtheha kba atuh pi ning jah mteh be tü veng: Ahin he jah tiki
naw Pamhnama Khaw am ka na. 22 Cunsepi Ngmüimkhya naw
jawngnak, jekyainak, dim'yenak, mlung saünak, bänak, dawnak,
sithnak, 23 mlung hnemnak, mät la mät ngxungei kyunake cun
jah ngtheipai lawsaki. Acun he jah kpetkia Thum am ve. 24
Khritaw Jesuha khyang he naw ami nghngicim ngneiksaka mtisa
hlükawnak naküt cun jah thihsak pängki he ni. 25 Ngmüimkhya
naw xünak jah pe pängki; ani naw mi xünake pi jah ngkhahpüi
khai. 26 Am mi awhcah u lü, mat la mat ä mi ngsähna lü, mat la
mat ä mi ng'eih kawm.

6 Ka püi he aw, khyang naw katnak a pawh msawk üng,
Ngmüimkhya khyanga nami kyakia nangmi naw akdawa mtho
be u; cunsepi mlung hnipnak am pawh ua. Acunüng namimät pi
hlawhlepnak üng am nami kyuknak vaia mceiei ua. 2 Mat la
mata bawngkhanak nglawng püi u, acunkba Khritawa Thum
nami läkia kya khai. 3 Nami mät ia am kya kphei u lü kyäp
säihkia nami ngaihkyu üng ta nami mät nami yailei nakia ni akya
ve. 4 Nami mäta bilawh bükteng ua. Nami bilawh a daw üng
nami mäta bilawha khana awhcah ua; khyanga bilawh am ä
mtäng ua. 5 Nami mäta phüih phäh phäh nami phüi khaia kyaki
ni. 6 Khritjana mawngma ning mtheikia saja üng na tak akdaw
na pet vai. 7 Namät ä mhleia; u naw Pamhnam am yaw ang
sak thei. Na sawa mäih kunga na at be khai. 8 Na nghngicim
ngneiksak hlükawa mci na saw üng acun üngka thihnak na
at khai; Ngmüimkhya lama mci na saw üng Ngmüimkhya lam

üంగా anglät xünak na at khai. (aiōnios g166) 9 Acunakyase akdaw bilawh ä mi ngkho na vai; am mi pyai ta u lü akcūna pha law üng angtheipai mi at law khai. 10 Acunakyase akcūn kdaw mi tak ham üng khyang nakūta veia akdaw mi bilo vai u; aktunga jumnak üng khuiim mata mi kyaki hea veia mi bilo ksetam vai u. 11 Kamäta kut ye am canglung angbaü ngbaüa nami veia ca ka yuk law cen teng ua. 12 Nami vun amthuia ning jah mawih hlūsaki he cun ami bilawh kce awhcah hlü na u lü, mdan hlükia kyaki he ni. Biloki he, acunsepi Khritawa kutlamktunga phäha mkhuimkhanak am ami khamei vai dänga phäha ni akyä ve. 13 Vun mawiki he ye naw pi Thum am läk u. Pumsa üng nami bilawh ami awhcahnak vaia phäha nami vun ning jah mawih hlūsaki he ni. 14 Kei naw ta mi Bawipa Jesuh Khritawa kutlamktung ni ka awhcahnak ve; ania kutlamktung üng hina khawmdek ka phäha thiki, kei pi khawmdeka phäha ka thiki. 15 Vun mawih la am mawih ia am ngtäh. Mhmünmceng kthaia kya ni angtäh. 16 Acuna thumcam ami xünnake üng läkie la Pamhnama khyang avana khana dim'yenak la m'yeneinak ve se. 17 Akbäihnaka: ka pumsa khana awmkia nghmalem he naw kei Jesuha m'ya ka kyaki ti mdankia kyase u naw pi ä na mkhuimkha kawm. 18 Ka püi he aw, mi Bawipa Jesuh Khritawa bähkäknak nami vana khana awm se. Amen.

Ephet

1 Khritawa ngsä vaia Pamhnam naw a xü Pawluh üngkhyüh ni — Sitih lü Khritaw Jesuha hnu läkie Epheta veki Pamhnama khyange veia ni. **2** Mi Pa Pamhnam ja Bawi Jesuh Khritaw naw ami bähkäknak ja dim'yenak ning jah pe se. **3** Pamhnam ja Mi Bawi Jesuh Khritawa Pamhnam veia jenak mi mtheh vai u! Khritaw üng mi yüm mata phäh ani naw khankhaw pea ka Ngmüimkhya dawnak naküt mimi üng jah pe lü dawkyanak pi jah peki. **4** Pamhnam naw khawmdek am a mhnünmceng ham üng mimi cun Khritaw üng xüngsei lü ania hmai maa ngcimcaih lü vecawh vaia a jah xü ni. Isetiakyaküng a mhläkphyanaka phäh ni. **5** Pamhnam cun naw Jesuh Khritaw üngkhyüh a jah ca vaia a mkhyah päng ni, ahin cun ania xenak ja bünaka kyaki ni. **6** A mhläkphyanaka Cakpa amdanga a jah peta phäh jomahkia a bähkäknak mi mhlünmtai vai u. **7** Khritawa thia phäh lätnak mi yahki acun cun mi mkhye mhlätnak ni. Pamhnama bähkäknak hin däm da ve. **8** Acuna bähkäknak am a mät naw ksingnak ja themnak jah peki. **9** Pamhnam naw i nüm'yanki ti cun pawh lü ngthupki a bü cun Khritaw üngkhyüh kümcei khaia a mkhyah päng cun jah ksingsaki. **10** Ahina bünak cun akcün a pha law üng a küm law käna mce ja khankhawa veki naküt avan Khritaw lua kya lü ania kea jah ta law khai. **11** Anaküt cun Pamhnama nümyan ja a titänga ve lü Pamhnam naw a khyanga kya lü Khritaw am mi yümmat khaia jah xü hin akcük üngkhyüh ania bünak am a mkhyah päng ni. **12** Khritaw mi na äpei makia mimia phäha, Pamhnama hlüngtainak mi mküimto vaia phäha kyaki. **13** Nangmi pi ngthu kcang, Thangkdaw nami ngjak naw küikyannak da ning jah lawpüi lü Pamhnama khyanga nami kyaki. Khritaw nami jumei ja Pamhnam naw a ning jah ka tia msingnak cun a

ning jah bekhütnaka Ngmüimkhya Ngcim ning jah peki ni. **14** Pamhnam naw a khyange khyütam a jah peta kba mimi naw Ngmüimkhya Ngcim mi yahkie, acun cun Pamhnam naw a jah kümbekia mhlät cun jah ksingsaki. Pamhnam naw mküinak yah se. **15** Acunakyase, Bawi Jesuh nami jum ja khyang ngcime nami ja mhlänak ka ngjak üng, **16** nangmia phäha a bähkäknak anglät se mhlünmtai lü ka ktaiyü üngpi ning jah süm ni. **17** Ka ktaiyünak ta mi Bawipa Jesuh Khritawa Pamhnam, jomahkia Pamhnam naw Ngmüimkhya ning jah pe lü acuna Ngmüimkhya naw kthemnak ja amät ksingnak a ning jah pet vaia ni. **18** Akvai nami hmuhnak thei vaia nami mlunga nghmawngnak vai Pamhnama veia ka ktaiyüki. A ning jah khünak üng äpeinak i ti cun nami ksingnak vai ja a khyange üng khyütam a jah pet ihlawka müncam phyakia dawkyanak daki ni, **19** ani mi jumeikia khana a johita khut bi cun ihlawka dämduhki ni. Mi khana khut bikia johit cun ktha mah säihki ni. **20** Acun cun Khritaw thinak üngkhyüh mtho be lü khankhaw pea a khet lama a ngawhsak, **21** Khritaw naw ngvaie, khankhawa anataknahe, johite, bawie naküt, hina khawmdek khan dāka am kya velaw khaia khana pi jah upkia kyaki ni. (aiōn g165) **22** Acunüng Pamhnam naw anaküt, ania khaw kea a tak, anaküta khana lua kya khaia sangcim üng a pet, **23** acun cun ania mtisaa kya lü ani üng kümceiki cun anaküt kümceisaki.

2 Ahlana nangmi cun Ngmüimkhya lama nami thiki, isetiakyaküng, pyen käh ngja lü nami mkhyekata phäh ni. **2** Acuna kcün üng am dawkia khawmdeka lam kse läk lü khawlivaa veki ngmüimkhya johitea uknak nami jah kcangnaki. Acuna Ngmüimkhya naw Pamhnam käh kcangnak vaia khyange cun atuha jah pinmanki. (aiōn g165) **3** Mimi pi amimi akba ve khawi lü

ni mtisa hlüeia mimäta pumsae ja mlungkawea titänga mi xüing khawikie. Mi mtisa lama avana kba Pamhnama mlungsonak mi khamei khaiea mi ngkawihkie ni. 4 Lüpi Pamhnama a jah mpyeneinak nungmja lü a jah kphyanak pi dämduhki, 5 pyen käh ngja lü Ngmüimkhya lama mkhyea phäh mi thih k'um üng ani naw Khritaw am xünnaka a jah lawpüi ni. Pamhnama bähkäknak am küikyannak nami yahki. 6 Khritaw Jesuh üng mi yümmatnak am ani naw jah mtho be lü ani am khankhaw pea atänga mi uk khai. 7 Ahin a pawh cun law khai akcün tä üng mdan lü aktäa dämduhkia a bähkäknak cun Khritaw Jesuh üng a kphyanak jah mdanki. (aiōn g165) 8 Pamhnama bähkäknak üng jumnak üngkhyüh küikyannak nami yahki. Ahin cun namimäta mtunkthaeinak am kya, lüpi Pamhnam naw ajüa aning jah yet ni, acuna kyase u pi käh camcah kawm. 10 Mimi cun Pamhnama sepbeia mi kya lü Pamhnam naw Khritaw Jesuh üng yümmat lü akdaw mi pawh khaia a jah mhnünmceng päng ni, mi bilawh vai kunga a jah pitpyang pet päng ni. 11 Nami ngtüi law üng khyangmjükcee, Judahe naw “vun am mawiki” aning jah tinak, amimäte naw ta vun mawikia ngsuikiea (Ahin cun khyang naw pumsa üng bilawhnak) ajana ihawkba nami ve khawiki ti cun süm ua. 12 Acuna kcün üng Khritaw üngkhyüh nami thuki. Nangmi cun khyangmjükcea kya lü Pamhnama a jah xü khyanga pi am kya uki. Pamhnam naw Isarele üng khyütam a jah pet ngthupet üng pi am sāngei lü Pamhnam jah äpeinak käh ta lü khawmdeka nami xüing khawiki. 13 Tuh ta, ajana thuk khawi uki lüpi Khritawa thisen naw ning jah law püi lü Khritaw Jesuh üng nami yümmat law beki. 14 Khritaw amät naw dim'yenak law püi lü Judahe ja khyangmjükcee cun khyangmjü mata a jah pyan. Yea jah thawnsaki ja jah mkhyakia kpang cun amäta pumsa üng

a kcimpyak ni. 15 Ani naw Judahea Thum, ngthupet ja ningsawe jah kpyakki, isetiakyaküng, khyangmjü nghngih cun khyang kthai mata kya lü a nih üng a jah yümmatsak. Ahikba va dimdeihnak a bi law. 16 Ani kutlamtunga a thiha phäh üng am ami ngkhawtnak mkhyüh lü kutlamtunga phäh üng khyangmjü nghngih cun pumsa mat üng jah ngkhawsak lü Pamhnama vei a jah law püi be. 17 Acuna kyase Khritaw cun law lü dimdeihnaka Thangkdaw cun ami vana vei — Pamhnam am thuki khyangmjükce ja Pamhnam am cähki Judahe vei sangki. 18 Khritaw üngkhyüh khyangmjükce jah Judah mi van cun Ngmüimkhya mat am Pa Pamhnama maa mi law khawhki. 19 Acuna kyase, nangmi khyangmjükcee cun pe kce khyanga ja khina am kya ti u ki, nangmi cun Pamhnama khyange am atänga khankhaw khyanga thawn u lü Pamhnama canaa nami kyaki. 20 Khritaw Jesuh amät cun tüneinak lunga kya lü nangmi cun tüneinaka khana ngsä he ja sahmae naw aning jah sawngsak ua kyaki. 21 Ani naw im avan cun kcüng lü Pamhnam üng pet vaia dawki temple ngcima dämduhsak lü Bawipa üng a ap ni. 22 Ani üng yümmat lü Pamhnam cun a Ngmüimkhya üng a ve vaia nangmi cun khyang kcee am atänga ning jah sawngsaka nami kyaki.

3 Ahina phäh, nangmi khyangmjükceea phäha Khritaw Jesuha thawng khyuma ka kyaki kei Pawluh Pamhnama veia ka ktaiyüki. 2 Nami phäha akdaw ka pawh vaia Pamhnam naw a bähkäknak a na pet tia nami ksing pängki. 3 Pamhnam naw ngthupkia a mkhüh cun na mdan lü na ksingsaki. (Kei naw ahina mawng cun aktawia ka yuk pängki, 4 i ka yuk law ti cun nami kheh ua kyak üng ngthupkia Khritawa mawng ka ksingnak cun nami ngtheinak khaie.) 5 Ahlana kcün üng ta ahina ngthupki cun nghngicime üng am jah mtheh, lüpi, atuh ta Pamhnam naw Ngmüimkhya

sumeï lü ngsä ngcime ja sahmae üng jah mdanki. 6 Ngthupki tinak cun thangkdaw üngkhyüh khyangmjükcee naw Pamhnama dawkyanak cun Judahe mah maha yahkie. Pumsa mata kya u lü Pamhnam naw Khritaw Jesuh üngkhyüh a pawha khyütam cun pi yah hnga kie. 7 Kei cun Pamhnama bäkhäknak üng thangkdwawa phäh mpyaa ka kyaki. Acun cun a johit üngkhyüh khut binak vaia ani naw kei üng a na pet ni. 8 Kei cun Pamhnama khyang kneme kthaka pi ka nem säihki, lüpi am päih khawhkia Khritawa bawimangnaka mawng Thangkdwaw cun khyangmjükcee vei cehpüi khaia hina kcün kdaw a na pet kya lü, 9 Pamhnama ngthupkia mkhüh cun khyang avan naw a mi hmuh vaia kyaki. Pamhnam cun avan tüipyang lü ajana kcün üng ngthupki a na cümüki, (aiön g165) 10 atuha kcün üng ta Pamhnam naw sangcim üngkhyüh khankhawngsä hea uknak ja khankhawa veki johite cun naw ania pumngyam cun hngalangkia pumngyam mjüküm üng ngthei na khaie ni. 11 Pamhnam naw ania angläta atitänga kba pawhki, acun cun mi Bawipa Khritaw Jesuh üngkhyüh a yah ni. (aiön g165) 12 Khritaw am yümät lü Ani mi jumnak üngkhyüh mkhühüpnak am Pamhnama hmai maa ling lü mi citcawnki. 13 Käh pukse ua ti lü ning jah nghui na veng, isetiakyaküng, nangmia phäh khuikha ka khamei hin nami dawnak vaia phäh ni. 14 Ahina phäha Pa Pamhnama vei ka mkhuk msüm veng, 15 khawmdek ja khankhaw üng veki khuiim kyawnglawng naküt naw ngming kchang cun ani üngkhyüh a yah. 16 Kei naw Pamhnam ka kthäh ta hlüngtaikia a khawhthema naw Ngümüimkhyä üngkhyüh johit ning jah pe lü nami uma ka angkhängsak vaia ni. 17 Jumeinak üngkhyüh Khritaw naw nami mlung k'uma a imlo a sak vaia ka ktaiyüki. Mhläkphyanak üng tünei lü Mhläkphyanak am nami ngphungmanei vaia ka ktaiyüki. 18 Acun üngva nangmi

cun Pamhnama khyange am atänga Khritawa mhläkphyanak ihlawka thuk lü hlüngki, ihlawka saü lü jaüki tia nami ksinga johit nami tak khai. 19 Ä, Khritawa mhläkphyanak cun nami ksing khai lüpi kümbe khaia am mi ksing khawh, acuna kyase, Pamhnama ning üng bebang ua. 20 Mi cungaiha kthaka am ani üng mi kthähkhyah khawia kthaka sa lü johit am mi k'uma khut bi khawhki cun Pamhnama kyaki. 21 Akcün tä se, Khritaw Jesuh üngkhyüh sangcim khana Pamhnama hlüngtainak angläta ve se! Amen. (aiön g165)

4 Bawipa khut ka pawha phäh thawng üng ka kyumki kei naw ka ning jah nguinak ta, Pamhnam naw a ning jah khü üng a ning jah tak pet cän nami kpha vaia xüngsei ua. 2 Angläta mlung mhnem lü hniphnawi lü mlung msaü lü ve ua. Mat ja mat püi cuneinak am nami mhläkphyanak mdan ua. 3 Dim'yenak am atänga ning jah khitkhawn khaia Ngmüimkhya naw a ning jah peta yümmatnak cän nami khyaih khawha thupei ua. 4 Pumsa mat ja Ngmüimkhya mat ni a ve ta, Pamhnam naw a ning jah khü üng pi äpeinak mat ni a ve. 5 Bawipa mat, jumnak mat, baptican mat ja, 6 khyang avana Pa ja Pamhnam mat ni a ve. Ani cun avan khana Bawia kya lü avana üngkhyüh khut bi lü avana k'uma vek. 7 Khritaw naw aphäh phäha a jah pet ktunga letsawng cun mat cim naw mi yahki. 8 Cangcim naw, "Ak'hlünga a kai üng, tamna khawhah a jah chepüi, khyange üng letsawng pi jah peki," a ti. 9 Atuha "kaiki" tinak hin i ni? Tinak hlü ta a ni cun akcüka aknem säiha khawmdeka kyum lawki ni. 10 Kyum lawki cun jäng kaiki kunga kya lü khankhaweä khan ja acuna thea üng pi a venak cun khawliva avan üng beki ni. 11 Ani cun naw "khyange üng letsawng jah peki"; ani naw avang cun ngsä he vaia a jah mcawn, akcee cun sahmae vaia, akcee cun

evawnkelih saja vaia, akcee cun pasatae jah mtheimthangkiea a jah mcawna kyaki. 12 Khritawa pumsa cun sawngsak vaia phäha Pamhnama khyange cun khritjan kawnsang khut üng ngpüi khaia a jah pitpyang ni. 13 Mi jumnak yümmatnaka k'um ja Pamhnam ksingnaka atänga mi lawki. Mimi cun xüingvai law lü Khritawa hlüngkia a pumyaw cun mi pha vaia ni. 14 Khyange jah mhlei lü hlawhlepnak mtünmdawng u lü hmakatnaka jah cehpüikie khyangea mtheinak naw a jah jawnceh canaea mimi cun am ni kya ti u. 15 Acuna hnün üng lua kyaki Khritaw üng dämduh lü mhläkphyanaka Ngmüimkhya am ngthungtak cun mi pyen yah khai. 16 Ania upthingnaka nghngalangkia kphyeme cun atänga pumsa mat am ve u lü pumsa mat naw kphyem avan cun atänga jah mcähki. Mat cim naw a mi pawh vai pawh u lü pumsa cun mhläkphyanak am däm law lü amät cun sawngsaeiki. 17 Pamhnam am tä lü ami cungaih pi ia am ngtähkkehki khyangea kba msu lü käh nami xün vaia Bawipa ngming ning jah mcäi lü, 18 Acuna khyange mlung cun nghmüp k'uma ni. Pamhnam naw a jah peta xünnak üng am ngpüi u, ami cun mawngcei lü ami mlung pi ngcangki. 19 Ami ngkeei vai am ksing lü mtüihmlehki ja akse bilawnak naküt üng am ngphep khawh u lü amimät ngapeikie ni. 20 Khritawa vei ami ngthei ta acun am ni! 21 A mawng nami ngjaki, nami cun a hnu kläkea ami kya akba Jesuh üng vekie ngthungtak cun nami ngtheikie ni. 22 Acunakyase nami xünnak khawi, akphyüme cän jah hawihkceh lü akphyüm amät hin am dawkia hlükaweinak naw akpyak ni. 23 Nami mlung ja cungaihnak cun akthaia avan jah pyang u, 24 lü akthai cän jah suisa u, acun hin Pamhnam am täng lü xünnak akcanga kyaki ngcim lü ngsungki tia amät naw mdan khaia mhnünmcenga kyaki ni. 25 Käh hleihlak ti vai! Mat cim naw ngthungtak cun

jumeiki akcee üng nami mtheh yah khai, isetiakyaküing, Khritawa pumsa üng mi van hin atänga akphyema mi kyaki. 26 Nami mlung a so law üng mkhyenak käh pawhsak lü a mhnüpa nami mlung käh so kawm. 27 Khawyai üng akcün käh pe u. 28 Nami mpyukei khawi üng mpyukeinak cän hawih lü khut bi ua, iseniti ta mpyenkseki nami jah kpüinak vai ja nami phäha akdaw lama nami yahmtang thei vaia ni. 29 Khyükse käh sumei lü ngdüih thawhnak vai khyü däk sumei u. Akcukba ani üngva ngjakiea phäha na pyensak daw lü jah sawngsa khai ni. 30 Pamhnama Ngmüimkhya Ngcim käh thüiseisak ua, Pamhnama Ngmüimkhya Ngcim naw va ning jah msing lü Pamhnam naw a ning jah mhlätanak vaia Mhnüpa phäh amahkhamkia kyaki. 31 Mlungsonak, mlungsetnak ja am dawki hlükaweinak cun jah hawih ua. Püi cawkeinak, ngpyangpyetnak ja ng'eihnak am ve ti. 32 Acuna hnün üng mat ja mat üawm na lü Pamhnam naw Khritaw üngkhyüh aning jah mhläteia kba mat ja mat pi mhlätei ua.

5 Nangmi cun Pamhnama mhlänak caea nami kyaka phäh, ani üng nami täng vaia ktha na u. 2 Mhläkphyanak naw nami kcün sak up yah khai, Khritaw naw jah mhläkphya na lü a sak a jah pet cun Pamhnam jekyaisak lü ng'uingnamkia petmsawt ja ngkengnaka a kyaka kba ni. 3 Pamhnama khyanga nami kyaka phäha hüipawmnak, kamvanak ja am ngjaphyakia vecawhnak cun nami ksunga käh pyen ua. 4 Am dawkyaki ja mdihmsuinaka ngthukhyüe cun pi nami phäha am daw ve. Acuna kcaha Pamhnam je na ua. 5 Nami ksing vai ta ngeisak am dawki, am ngjakphyakia vecawhnak ja kamvanak (Kammanak cun juktuh hjawkhahnaka ngkhaw ni) naw Pamhnam ja Khritawa pe cun u naw pi am yah uki. 6 U naw pi käh ning jah nghmawng mhlei se,

isetiakyaküŋ, Pamhnama mlungsonak cun ani am kcangnakiea khana pha law khai ni. 7 Acunakyase, acuna khyange am mi jah pawh püi vai am ve. 8 Nangmi cun mthana nami ve khawikie lüpi Bawipaa khyanga nami thawn pängkie kya lü akvai k'uma nami vekie. Acunakyase akvai kanaki khyange mäiha xüŋ ua, 9 akvai kyase, acun naw ngthungtak, dawkyanak ja ngsungpyunnak naw mawihaheinak be law püiki ni. 10 I naw Bawipa jesaki i ti cun ktha na lü ngtheingthang ua. 11 Ia am kyahkia khyangea bilawh cän anghmüp üŋ sāngeikie ni. Acuna hnün üŋ anghmüp üŋkhyüh jah set lü akvai da jah law püi ua. (12 Angthupnaka ami bilawhe jah pyen vaia pi ngkeeiphyaki ni.) 13 Anaküt akvaia vei ni law püi üŋ, ami ngneisak kcang cun angsing ngdangki; 14 Acunakyase, anaküt angsinga mdanki cun akvaia kyaki. "Ipkia khyang let law, thinak üŋkhyüh tho law, acunüŋ Khritaw na khana vai khai ni," tia pyenki. 15 Acunakyase, ihawkba na vecawhki mceieia. I am ksingkia mäia käh ve lü khyang kthemngvaia mäia vea. 16 Na taka kcün daw cun akdawa sumeia, isetiakyaküŋ, atuh cun am dawkia kcünmka ni. 17 Käh nghmawng ua, Bawipa naw i ning jah pawh hlüsaki ti cun ktha na lü sui ua. 18 Ning jah kpyak khaia ju käh mpyüi lü acuna hnün üŋ Ngmüimkhya am be ua. 19 Mküinake, Salan ja ngcimkia ng'äie am mat ja mat mtheh ua; mküinake ja Salan jah mcuk lü nami mlungkyawng am Bawipa mküimto ua. 20 Pa Pamhnam veia anaküt cun mi Bawipa Jesuh Khritawa ngming üŋ anglät se jenak mtheh ua. 21 Khritaw nami leisawngnak am mat ja mat mlung mhnem ua. 22 Nghnumie Bawipa kea nami veia kba nami ceia kea pi ve ua. 23 Isetiakyaküŋ, Khritaw cun sangcima khana ana a vea kba kpami cun a nghnumia khana ana vekie, Khritaw a mät cun amäta pumsaa kyaki sangcima küikyan Bawi ni. 24 Sangcim cun

Khritawa kea a vea kba nghnumie pi ami ceiea kea ve u se. **25**
 Khritaw naw sangcim mhlä na lü a sak a peta kba kpamie naw
 pi nami khyu jah mhlä na ua. **26** Tui am ngcim khaia a jah pyawt
 käna a ngthu cun Pamhnam naw sangcim am a jah ap ni, **27**
 sangcim cun ngtongtai lü caih lü käh mkhye lü käh ngpihma lü
 käh ngkhep lü amät kümcei lü amät kung üng a pet vaia phäh
 ni. **28** Kpami he naw ami mäta pumsa ami kphyanaka kba ami
 khyue jah kphya na u se. A nghnumi kphyanakia kpami naw
 amät kphyanaki. (**29** Mi mäta pumsa am hmu hlüki u am ve.
 Khritaw naw sangcim a bühtenga kba mi pumsa cun mcei lü
 mi mbeimbawki ni; **30** Mimi cun a pumsa üng mi ngpüiki.) **31**
 Cangcim naw, "Ahina phäha kpami naw a nu ja a pa jah hawih
 lü a khyu üng yümmtat lü nghngih cun mata thawn khai," tia
 pyenki. **32** Ahin cun thuk lü ngthupkia ngthungtak cun Cangcim
 üng mdanki, acun kei naw ksing ngüse Khritaw ja sangcim am
 ka msuimcäpki. **33** Nangmi naw pi ahin sumei ua: kpami naküt
 naw ami mäta kba a khyu kphya na lü nghnumi naküt naw pi a
 kpami leisawng yah khai.

6 Hnasen he aw, nami nupaa mtheh nami ngjak vai cun khritjan
 mtaa kya lü akcanga nami pawh vai kunga kyaki. **2** "Na nu ja na
 pa jah leisawnga" ti hin akcüka ngthupeta kya lü khyütam pi
 ngpüiki: **3** "Acunüng, nang cun akdawa citcawn lü na venak
 mdeka na sak pi saü khai ni." **4** Nupae, nami cae ami mlung a
 sonak vaia käh jah pawh ua. Acuna hnün üng Khritjan thumning
 am jah mthehmkyah lü jah jäksawn ua. **5** Mpyae aw, Khritawa
 khut nami bikia kba mlungkyawng ngcim am bi lü nami nghngicim
 mahpaea pyen cän kyühkyawknak am jah kcang na u. **6** A ning
 jah mküiei vaia a ning jah hmuh däk üng käh pawh lü Khritawa
 mpyaa kba Pamhnam naw i hlükaweiki ti cun mlungkyawng

kcang am pawh ua. 7 Mpya khut nami pawh üng nghngicima khut pawhkia kba am kya lü Bawipa khut pawhkia kba jekyai lü khüia. 8 Mpya pi ni se, mpya am niki pi ni se, akdaw ni bilawh cun mat cima khana Bawipa naw jah thung be khai ti cun süma. 9 Mahpae, nami mpyae nami jah mkyühmcik cän hawih lü akdawa ngneisak ua. Khyang naküt angteha ngthu jah mkhyah khai khankhawa ka Bawipa naw ning jah kanaki ti cun süm ua. 10 Akpäihnaka dämduhkia a johit cun Bawipaa dä yümmatnak am nami johit ngjuktha yahnak vaia bilo ua. 11 Khawyaia mhleimhlaknake nami jah sungkham khawh vaia Pamhnam naw a ning jah peta likcim cun jah bilo ua. 12 Mimi cun naw khyang üng mi ngtuatki am ni, anghmüp k'uma veki Ngmüimkhya ksea johite, anae, jah upkie ja khankhawa veki johite cun mi jah ngtukah püikie ni. (aiōn g165) 13 Pamhnama likcime cun atuh jah suiawi u! Khawmhnüp kse a pha law üng yea a ning tukahnak cun na sungkham khawh khai, acun üngva na nglehei cäm lü apäihnak vei cäpa na ngtu khawh khai. 14 Ngthungtak cun khapata kba na kcawi khit lü ngsungpyunnak am na ngkyang khüm lü ngsüngcei lü ngdüia, 15 Dimyenaka thangkdaw cän sang khaia yüconaka khawdawc cän ngcum ua. 16 Khawyaia kah däikia thee cän na jah hnimnak khawh vaia jumeinaka ksawi cän akcün tä se kawt ua. 17 Küikyannaka mthi lukhum ja Ngmüimkhya naw a ning jah peta Pamhnama ngthu cän kcimsaüa kba jah taei ua. 18 Avan cun ktaiyünak am pawh u lü Pamhnama kpüinak pi kthähei ua. Ngmüimkhya naw lam a ning jah msüma kba akcün tä ktaiyü ua. Ahina phäha mcei lü käh ngdüm lü Pamhnama khyangea phäh angläta ktaiyü ua. 19 Keia phäh pi ktaiyü u bä, Pamhnam naw a na peta ngthu cun ling lü pyen lü ngthupkia thangkdaw cun ka jah ksingsak vaia phäh ni.

20 Thawng k'uma atuh ve üngpi ahina thangkda wa phäh kei cun ngsäa ka kyaki. Thangkda w cun ka pyen kung vaia kba ling lü ka pyen vaia ktaiyü ua. 21 Ihaw kba ka vekie ti cun nami ksing vaia Bawipaa khut pawhnak am sitihki mpya, mi mhlänaka mi bena Taikikah naw ka mawng ning jah mtheh khai. 22 Nangmi ngjuktha ning jah pe lü ihaw kba kami vekie ti cun ning jah mtheh khaia ani ka tüih law ni. 23 Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritaw naw khritjanea dimdeihnak ja jumnak am mhläkphyanak ning jah pe se. 24 Am thi theikia mhläkphyanak am Bawi Jesuh Khritaw kphyanakiea veia Pamhnama bähäkknak ve se.

Philipih

1 Jesuh Khritawa mpya, Pawluh ja Timoti naw, Philipih mlüha awmki he Jesuh Khritaw üng pumat lü Pamhnam jumeikie, sangcim mkhawngge ja ning jah kpüikpakie mahmaha: **2** Mi Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritaw naw bähkäknak ja dimdeihnak ning jah pe se. **3** Nangmi ka ning jah süm naküt üng, nangmia phäh Ka Pamhnam ka jenaki. **4** Nangmi avana phäha ka ktaiyü naküt üng jekyainak am ka ktaiyüki. **5** Isetiakyaküng thangkdawa phäh khut pawhnak üng acuteinak üngkhyüh tuh vei cäpa nami na kpüikpak ua phäh ni. **6** Ahina khut kdaw nangmi üng cuteiki Pamhnam naw a ngpäng vei, Jesuh Khritawa Khawmhnüp apha law vei cäpa bilo ktai khai, tia ka jumeiki. **7** Alä se ka mlungmthin üng ka ning jah sümki. Nangmia phäh ahikba ka ngaih hin ka phäha dawki. Isetiakyaküng, Pamhnama na peta khut na kpüikpak u lü, thawngima ka ve üng pi ni se, thangkdaw saksi na lü acuna thangkdaw ka khängsak üng pi ni se, nami na kpüikpaka phäh ka ning jah süm nglätki ni. **8** Jesuh Khritawa mhläkphyanak am ihlawka nami van ka ning jah hmu hlüki ti cun Pamhnam naw na ksingki ni. Aktäa ning jah hmu hlü lü ka khamei hin Khritaw Jesuh üngkhyüh lawkia kyaki ni. **9** Nami mhläkphyanak cun themngvainak kcang ja ngthumkhyahnak ngdüng am atänga a däm law bawkbawk vaia, **10** Acunakyase, akdaw säih cun nami xüei thei khaie. Acunüng va, am ngcimcaihnak ja Khritawa law be Mhnüp üng, mkateinak naküt üngkhyüh nami lät khaie. **11** Pamhnama bungming a hlüngtainak vaia, Jesuh Khritaw däk naw ngsungpyunnaka ktheipaia nami xünsak ngtheipaisak khaia, ka ning jah ktaiyü petki ni. **12** Ka benae aw, ka khana pha lawki naküt hin thangkdaw ngthang hüsak dämki ti nami ksing vai ka ngja hlüki.

13 Acunakyase, Khritawa mpyaa ka thawna phäh thawngim üng ami na khyum hin bawingawhnak mtätki avan ja ahia veki avana veia ngthang hü päihki ni. 14 Jumeikie naw kei thawngim üng ami na khyuma phäh Bawipa üng mkhühüpnak dämdäm yah u lü, thangkdaw ami sanga kcün naküt üng käh kyühei lang lü linglainak dämdäm jah peki. 15 Khyang akhäk naw püi mkeinak ja hnengnak mlung am Khritawa mawng sangkie ni. Cunüngpi akce he naw ta ami mlungkaw kcang am sangkie ni. 16 Thangkdaw cun cangki ti lü sang khaia kei hin Pamhnam naw khut na petki ti cun amimi naw ksing u lü, thangkdaw cun k'üna lü mhläkphyanak am sangkie. 17 Ami mlung ngcim üng am ni lü, thawngim üng kyum lü ka khuikha law dämdäm khaia, ami na hnengnak üng thangkdaw sangkie ni. 18 Aiakyase pi ka jeki ni. Khritawa thangkdaw cun akdaw lam üng pi ni se, akse lam üng pi ni se sangkie ni. Acuna phäh atuh ka jekyaiki. Ka jekyai laihlahi khai. 19 Nami ktaiyünak ja Jesuh Khritawa Ngmüimkhya üngkhyüh lawki kpüikpaknake naw kei cun na lätlangsak khai. 20 Ka hlükawei ja äpeinak naw am na ngkekhyakeisak. Cunüng pi, ka thih üng pi kyase, ka xün üng pi kyase, atuh pi kyase ngawia pi kyase, linglainak am Khritaw cun ka pumsa naw mhlünmtai nglät khai. 21 Xünnak ta i ni? Keia phäh ta xünnak hin Khritaw ni. Thih üngpi dawnak bawki ni. 22 Cunsepi, pumsa üng ka xüng laihlahi üng, ka ngtheipai dämdäm khawhki. Acunsepi hawn ka xü vai am ksing veng. 23 Ka mlung nghngih kthum lü haw da ceh vai am ksing veng. Khawmdek hin ngkyapüi lü Khritaw üng ve yüm vai ka ngja hlüki. Acun cun ka phäha daw bawki ni. 24 Cunüngpi, nangmia phäh ka xün vai hlü bawki ni. 25 Nangmi jumeinak am jekyai lü nami dämduh law vaia nami hlawnga ka ve khai ti ka ksing ngkhaiki ni. 26 Acunakyase, nami veia ka law

betü üng, Khritaw Jesuh üng pummat lü keia phäh nami awchah law bawkbawk khaie. 27 Aktung bawka ta nami awmih ngneisak Khritawa thangkaw üng a ngkäk vai hlüki. Nami veia law lü ning jah teng law ngü sepi, am law be lü athuknaka ka ve üngpi, ngkhängkia mlung mat am ngdüi yüm lü thangkaw jumeinak am ngtäknak nami pawh yüm vai u ka ngja hlüki. 28 Nami yee käh jah kyühei ua. Aläa linglai u lü acun naw amimi sum u lü, nangmi nami ngnängki ti mdan khai ni. Isetiüng ngnängnak ning jah peki cun Pamhnama kyaki. 29 Ani jumeinak däk üng am ni lü ania phäh khuikha nami khamei hin Khritawa khut pawh khaia kcün kdaw a ning jah peta nami kyaki. 30 Atuh ta kei am atänga ngtuknaka nami ngpüikie ni. Ahlana ngtuk ka pawh nami hmu khawikie. Nami ngjaka kba acuna jumeinak ngtuk üng ka veei hamki ni.

2 Khritaw üng nami xüngsei naw ning jah kyansaisak lü a mhläkphyanak naw ning jah mhlawhmcahki. Ngmüimkhya üng nglawiei uki lü mat naw mata khana mpyenmsei k'ük'awmnak nami taki he. 2 Nami cungngaih täng lü ngmüimkhya ja mlungkaw üng mat lü, tängkia mhläkphyanak ta lü yümmat uki se, keia jenak a kümcei vaia phäh ka ning jah cüki. 3 Mäta cängtai dawkyanak vai ja camcahnak vai daka i pi käh pawh u bä. Cunüngpi khyangkce hin nanga kthaka dawki tia aläa sim lü mat ja mata khana mlung mhnemnak ta u bä. 4 Namimäta phäh daka käh khüi lü nami püia dawnak vai pi pawh u bä. 5 Jesuh Khritawa mlungkawa kba mlungkaw na ua. 6 Khritaw cun Mhnam kcanga kyaki, cunüngpi Pamhnam üng asihlinga ngteh law khaia am cumcak khawi. 7 Acuna nghngün üng, anaküt cun hawih lü, mpya ning xüeiki. Nghngicima mäiha thawn law lü, nghngicima lupla üng ngdang lawki. 8 A mlung mhnem

lū a thihnak vai cäpa mtheh ngjaki, Kutlamktunga a thih vai cäpa. **9** Acuna phäha Pamhnam naw akhlüing säiha hnün üng mhlünmtai lū, ngming naküta kthaka ngming akdäm säih a pet. **10** Acunakyase, Jesuha ngming leisawng lū khankhawa awmki he, khawmdeka awmki he ja khawmdeka kea awmki he naküt naw, ami mkhuk am ngdäng law u lū, **11** Mlei naküt naw “Jesuh Khritaw hin Bawi ni” ti lū ng’anei law u lū, Pa Pamhnama hlüingtainak mdan khaie. **12** Acunakyase ka püi he aw, nami hlawnga ka ve ham üng ka mtheh aläa nami ngjak khawia kba, tukbäih athuknaka ka ve k’um üng ka mtheh nami ngjak vai hlü bawk ve. Nami küikyannak akümcei law vaia ngkhyet lū kyüheinak am mtunei u bä. **13** Isetiakyaküing, Pamhnam naw ania titäng cun kcang na lū nami yüco khaia alä se nami mlung k’uma khut pawhki. **14** Ai nami pawh üngpi ngtekkhainnak ja ngcuhngkaihnik am käh pawh u bä. **15** Acunüing va mkhyekie ja limma hleihlakkia khawmdek khyangea ksunga Pamhnama ca khyang ngcim kcanga nami kya khai. Xünnaka ngthu nami jah petkia kyase, aisie naw khankhaw ami kcäiha mäiha ami ksunga nami vaikhang vai. **16** Khritaw a kyum law bea Mhnüp üng, nangmi ka ning jah awhcahnak khai. Isetiüing ka ngjuktha naküt ja ka khut bi naküt cun amdanga am kya tia acun naw mdan law khai. **17** Nami jumnak Pamhnam üng pet ngkengnaka khana ka thi msawi vai a ni üng pi, kei cun je lū nangmi pi avan kei am atänga nami jekyai hnga khai. **18** Acuna mäiha ni, nangmi pi jekyai ua. Kei üng pi jekyai ua. **19** Bawipa naw a hlüei üng ta sängsäng se nami veia Timoti ka tüih law khaia ka ngaiki. Acunüing va, nami thang ngja lū ktha ka ning jah pe thei khai. **20** Keia khamei na khampüi lū nangmi pi ning jah mceimsangki ta Timoti däk ni. **21** Khyang naküt naw Jesuh Khritawa phäh

käh suilei u lü animäta phäh suileikie ni. 22 Timoti cun ia mäih khyang ni ti cun nami ksing pängki. A pa ja a ca ngpanacaa mäiha, ani am atänga thangkdwawa phäh khut kani pawhki. 23 Ka khana ihawkba a thawn law vai ka ksing ja nami veia ka tüi law khaia ka ngaiki. 24 Sängsäng se nami veia kamät kung ka law khawh khai tia Bawipa ka jumki. 25 Ka peia khut pawh lü jumeinak ngtuk pawhki, kei na kuei lü nami ngsäa thawnki kani na Epharodih nami veia tüih law vai hlüki tia ka ngaiki. 26 Nami van ning jah hmu hlü dütki. Ani am yaiki tia a thang nami ngjaka phäh aktäa vedamki. 27 Akcanga ta thi khyäü awngkia ani am yai. Cunüngpi ani mpyeneiki Pamhnam naw ani däk mpyeneiki am ni. Ania phäh ka pukset law dämdäm vai am hlüei lü kei pi na mpyeneiki. 28 Nami hmuh üng nami je betü vai ua phäh ja ka puksetnak a khyüh vaia phäh, nami veia ani tüih law hlah vai ka hlüei. 29 Bawipa üng benaa kyase, jekyainak am dokham ua. Ania mäih khyang naküt pi jah leisawng ua. 30 Isetiüng ta, ani naw am nami na kuei khawha phäh na kuei lü Khritawa khuta phäh thi khyäü awnga a sak peki.

3 Ka benae aw, akpäihnaka ka pyen hlü betü ta, Bawipa üng nami yümtnak am jekyai ua. Maa ka yuk päng ka yuk be be vai am mhmanei ngü. Ka yuk be be üngpi nangmia üpawmnak vai ni. 2 Ami mtisa mawih vaia pyen lü, akse pawhka khyange uie cen jah mceiei u bä. 3 Vun mawih akcang yaheiki ta amimi am ni, mimi ni. Isetiüng Pamhnam cun ngmümkhya üng sawkhah lü Khritaw Jesuh am mi awchah jekyaikie. Akhawkpunga bilawh üng am mi jumei u. 4 Khyanga bilawhe ka jah ümpa na khawhki. Khyang kce he naw akhawkpunga khyanga bilawhe jah ümna khaia a ngaihei üng, kei üng sehlen lü jah ümnak vai vek. 5 Khawmhnüp khyüh ka law üng vun ka mawiki. Kei Isarel

khyangmjü, Benjamin pasanga ka kyaki. Hebru khyangmjü kcanga pi ka kyaki. Judah Thum üng asängei üng pi kei Pharisea ka kyaki. 6 Judah Khawning ktha na lü sangcim ka jah mkhuimkha khawiki. Thum läklamki a ngsungpyun üng ta, kei üng ia mkhyenak am ve. 7 Cunüngpi cängtainaka ka jah ngaihe naküt cun Khritaw üng ka jah sumpaknaka ka ngaiki. 8 Acun he däk am ni; ka Bawipa Jesuh Khritaw ksingnak hin aphu küi säihki tia ksing lü anaküt ka hawih ni. Acun he naküt cun Khritaw yahei vaia phäha jah hawih lü, anaküt cun phyawksaka ni ka jah ngaih. Anaküta kthaka ka hlüei ta Khritawa kya lü, 9 Ani üng avana ka ngdawnki. Thum ka läklama phäh kei üng ngsungpyunnak am ve. Tukbäih ta jumna khana ngdüi lü Pamhnam üngkhyüh lawkia ngsungpyunnak, Khritaw jumna üngkhyüh lawki ngsungpyunnak ka taki. 10 Ka ngjak hlü naküt cun: Khritaw ksing vai, a thawhnak bea johit hmuhteh sawngtawh vai, a khameinak khameipüi lü thihnak a khameia kba ka khamei hnga vai ni. 11 Thihnak üngkhyüh xünnaka äpeinak am ka tho be khai. 12 Cunsepi ka yah pängki, ka kümcei pängki ka tinak hlü am ni. Ngkhyengnak yah khaia ka kthanak hin Jesuh Khritaw naw a na man kyeta phäh ni. 13 Ka benae aw, akcanga ta acun ka yah pängkia am ngaiei veng. Cunüngpi, ka bi ta; ka hnua veki mhnih lü ka maa veki cun ka kpha vaia ka khyaih khawha akdawsäiha ka pawhki. 14 Acunakyase, ngkhyengnak ka yah vaia phäh ka bünak da ka dawng nglätki ni. Acun cun Pamhnam naw khankhaw ngkhyengnak ka yah khaia Jesuh Khritaw üng na khüki ni. 15 Ngmüimkhya üng xüxam pängki mimi abäng naw mlungkaw mat takei vai hlüki. Cunüngpi akhäka mlungkaw a hngalang üng, Pamhnam naw angkhaia ning jah ksingsak khai. 16 Aiakyasepi, tuh vei cäp mi

läklam lawa thum mat üng mi cit nglät kawm u. 17 Ka benae aw, na ngcuhngkih na ua. Akdawa ve khaia kami jah mtheia awmih ninga kba awmih ua. 18 Ahlana khawvei ka ning jah mtheh khawi, atuh pi ka miktui am pyen betü veng: ami kcünsak üng Khritawa thihnak Kutlamktunga yea kyaki akda awmki he. 19 Amimi cun cimpyehnak mulai meia pha khaie, isetiüing ami mtisa hlü mhnammakie. Ami ngkeeinak vai sü awhcahnakie. Khawmdeka khawthem cim mlungnakie. 20 Acunüingpi, mimi ta khankhaw khyanga mi kya lü khankhaw üngkhyüh law khai jah küikyanki Bawipa Jesuh Khritaw mi mtätkie ni. 21 Ani naw a uknaka kea avan taknak khawha johit üng thi theikia mi pumsa hin pi hlüingtai dawkyakia a pumsaa mäiha pyang khai.

4 Acunakyase, ka benae aw, ihlawka ka ning jah mhläkphyanaki, ihlawka ka ning jah sümki, ihlawka nami na jekyaisaki, ihlawka ka ning jah pakhyapnaki ni. Ka mhläkphyanaka ka benae aw, ahikba kunga Bawipa üng nami xünsak ngkhängceksak ua. 2 Ewawdih ja Saitekhe xawi aw, Bawipa üng cinaa kba nami ngkhawt be vaia ning jah nghui na veng. 3 Sitihkia ka khüikhawmpüi, nang pi hina nghnumi xawi ani yümmat thei vaia jah kpüikpaka; thangkdaw sangnak üng Kalemén mahmaha na mtuneipüiki xawi ja ka khüipüi he, Pamhnam xünnak caup üng ami ngming ng'yukie pi pakie ni. 4 Bawipa üng yümmat lü jekyai nglät ua. Ka pyen hlü betü ta: jekyai ua. 5 Khyang naküta veia hniphnawikia mlungkaw mdan ua. Bawipa cun asäng üng law be khai. 6 I pi käh cáicing na ua, cunüingpi jekyainak mlungthin am alá se täsam ua, nami hlükaw cun Pamhnam üng alá se nami ktaiyünak üng täsam ua. 7 Acunüing ta nghngicima themnak naw am a ksing khawha Pamhnama dimdeihnak naw, Khritaw Jesuh ja nangmia yümmata phäh üng nami mlungthin

ja cumcaknake cun ning jah yungkaih khai ni. **8** Ka benae aw, akpäihnaka dawkyä lü mhlünmtai ngkawihki: cangnak, dawkyanak, lawingkawihnak, ngcingcaihnak, mhläkphyanak phyaki ja leisawng phyakie üng nami mlung kümbesak u bä. **9** Ka pyen ja ka ngneisake üngkhyüh ka veia nami yah ja nami ngthei cen mikmuha xünsei na u bä. Acunüng dimdeihnak jah peki Pamhnam naw ning jah vepüi khai. **10** Khawvei pipi a ngsawk käna nami na mceimsang yah betü ua phäh Bawipa üng aktäa ka jekyaiki. Am nami na mceimsang tia phäh ka pyen am ni. Kei nami na mceimsangnak vaia kcün am nami yahei ua phäh ni. **11** Nami na hnunga phäh ka pyen am ni, ka takca am ka xüngsei thei vaia ka ngtheingthanga phäh ni. **12** I hlüki ti ja i takei bawk vai hlüki ti ka ksingki. Kei naw ka ngthei ta: ei ka phü üngpi ni se, ka cawixai üngpi ni se, ka mpya üngpi ni se, ka bawimang üngpi ni se, ahawia pi ni se, ai ti üngpi ni se, ka ngnüngseng theikia kyase ka ve theiki. **13** Khritaw naw a na peta johit üng ahmäi nängnak khawh vaia ngjuktha ka taki. **14** Acunsepi, ka khuikhata kcün üng nami na kpüikpak hin aktäa nami dawnak ni. **15** Nangmi Philipihe, Maketawnih khaw üngkhyüh cit lü thangkaw nami ksunga ka sang hü kcük üng, petnak üng na kueikia sangcim cun nangmi däk ni; ka dawkyanak ja ka sumpaknak na khameipüiki cun nangmi däk ni, ti nami ksingki. **16** Thesalonikah mlüha ve lü kpüinak ka hlüeia kcün üngpi, ahun däk am ni lü nghngih kthum vei nami na kbi lawkie. **17** Acun cun yahnak vai ka suiki am ni, nami ngui xüi khawthem a pungpyahnak vaia phäh ni. **18** Nami na kbi law naküt ka yahki ti ning jah yuk law veng. Ka hlükawa kthaka hläiei ve. Nami na pet naküt Epharodih naw law se ka hlü naküt yah veng. Acun he cun Pamhnam veia ngkengnak

ng'uinghnama thawn lü Pamhnam jesaki ni. **19** Ka Pamhnam cun bawimangnak am kümceikia kyase, Jesuh Khritaw üngkhyüh nami hlükaw naküt cun ning jah pe se. **20** Mi Pamhnam ja mi Pa veia angsäia hlüngtai se! Amen. (aiōn g165) **21** Pamhnama caa thawn lü Khritaw Jesuha hnu läki he naküt yai lü ve u se. Ka hlawnga veki benae naw pi ning jah hrukset ve u. **22** Pamhnama khyang naküt naw ning jah hrukset ve u. Asükyüa Empero bawi im üngkae naw ning jah hrukset ve u. **23** Bawipa Jesuh Khritawa bähäknak nami khana ve se.

Kolawte

1 Pamhnama hlüeia Khritaw Jesuha ngsä kei Pawluh ja mi na Timoti üngka naw, **2** Khritaw üng yümmatnak üng sitihkia ka nglawipüi, Kolawte mlüha vekü Pamhnama khyange: mi Pa Pamhnam naw bähäkknak ja dimdeihnak ning jah pe se. **3** Nami phäh kami ktaiyü üng mi Bawipa Jesuh Khritawa Pa üng aläa jenak kami mthekie. **4** Pamhnama khyange nami jah mhläkphyanak ja Khritaw Jesuh üng nami jumeinak kami ngjaka phäh ni. **5** Ngthu kcang, Thangkdaw nami veia a pha law kcük üng, äpeinak a ning jah peta mawng nami ngja pängki. Nami jumeinak ja mhläkphyanak cun khankhawa ning jah üpawmsak khai tia nami äpeinaka khana vekü. **6** Thangkdaw naw dawkyanak lawpüi lü, Pamhnama bähäkknaka mawng nami ngjak kcük ua mhnüp üng cutei lü, acun cun akcang ni tia nami ksing law ua mäiha, khawmdek lum üng ngthang huki. **7** Mi nghngün üng Khritawa khut pawhki, mi mpyapüi u, Epapharah üngkhyüh Pamhnama bähäkknak nami ngtheingthangkie. **8** Ngmüimkhya naw a ning jah peta ngmüimkhya mhläkphyanak nami tak pi ani naw jah mthekie. **9** Nami thang kami ngjak üngkhyüh cutei lü alä se kami ning jah ktaiyü petkie ni. A Ngmüimkhya Ngcim naw a ning jah peta themngvainak ja pungngyam üngkhyüh a mlung hlü ksingnak thei a ning jah pet vaia Pamhnama veia kami ning jah ktaiyü petkie ni. **10** Acun käna Bawipaa a hlüeia xüngsei lü ani jesak khaia khut aläa pawh u lü, dawkyakia khut mjüküm bilawh lü Pamhnam ksingnak üng nami dämduh law vai ua ning jah ktaiyü pet ni. **11** Ania hlüngtaikia johit üngka naw lawkia ngjuktha am kyansai u lü, acunüng ahmäi naküt mlung msaü lü nami dunei khawh khaie. **12** A khyangea phäh Pamhnama Khawa a jah tak pet nami yah hnga khaia ning jah pyangki Pa

Pamhnam cun jekyai na ua. 13 Anghmüpa johit üngka naw jah küikyan lü a mhlänak a Cakpaa khawa jah phasaki. 14 Acuna cakpaa phäh üng mi mkhyekate naküt jah mhlät se lätlangnak mi yahkie. 15 Khritaw cun am hmuh thei Pamhnam hmuhnak theia kyaki ni. Ani cun a ca kcüka thawn lü mhnünceng naküt luma kthaka hlüngtai säihki ni. 16 Pamhnam naw khankhawa veki ja khawmdeka veki naküte, hmuh thei ja am hmuh theie, ngmüimkhya johite, bawie ja khyaihnak khawhe naküt cun Ani üngkhyüh a jah tüipyang ni. Pamhnam naw mce ja khan hin Ani üngkhyüh mhnünceng lü Ania phäh a tüipyang ni. 17 Khritaw cun anaküt am a mhnünceng ham üngkhyüh a na ve päng lü, anaküt cun pi ani am atänga awmki he. 18 Ani cun sangcim tia pumsaa lupum ni. Ani cun a pumsaa xünnak ahnuna pi kyaki. Ani cun Ca-kcük säiha kyaki, ahmäi naküt kthaka amät däk a hlüngtai säih vaia thihnak üngka naw mthawh be ma kcüki kyaki. 19 Mhnama ning naküt a cakpa üng a kümbe cun Pamhnam amäta mkhyaha kyaki. 20 Acun käna khawmdeknu hin a Cakpa üngkhyüh amäta veia a lawpüi be vaia Pamhnam naw ngja hlüki. Pamhnam naw kutlamktung üng thiki a Cakpaa thisen üngkhyüh ng'yenak pawh päng lü khawmdek ja khankhaw üng veki naküt pi amäta veia a lawpüi be. 21 Ahlana nami bilawh ja nami cungngaih am daw se Pamhnam üng thuk lü a yea nami kya khawikie. 22 Acunsepi atuh ta, Pamhnam naw a cakpaa thihnaka phäh üng a ning jah ng'yäppüi be hin, ngcimngcaih lü mkatei vai käh ve ti khaia amäta veia a ning jah lawpüi be ni. 23 Nami jumeinak ngkhäng lü nami leh ngkhän cäm se. Thangkdaw nami ngjak üng nami yaha äpeinak käh thäihngnawn ta kawm uki. Khawmdek khyang naküt üng ami mtheha hina thangkdawa phäh ni kei Pawluh pi mpyaa ka thawn law. 24 Nangmia phäh

khuikhanak ka khamei hin jekyai veng. Khritaw naw a pumsa sangcima nghngün üng a khamei mcawt a kümceinak vaia kei naw ka pumsa am ka khameipüiki. **25** Khawkphyüm üngkhyüh tuh vei cäpa thupviha kya kyaw lüpi, tuhngawi üng ta a khyange üng jah mdana hlüngtaikia Pamhnama thangkdaw cun avana sang khaia, ahin khut a na pet hin nangmia dawnak vaia, kei cun Pamhnam naw sangcima mpyaa a na thawnsak ni. (aiōn g165) **27** Mhnama ngjak hlü cun a khyangea phäha ngthup lü hlüngtainak ja bawimangnak cun a khyangea veia a jah mdan hlüa kyaki. Acuna khawh ngthup cun nami k'uma veki hlüngtaiki Khritaw ni. Acuna mawngma ta Pamhnama hlüngtainak nami yah hngaki tinak ni. **28** Acunakyase, Khritawa ngthu khyang naküt üng kami jah mthehki. Pungngyam mjüküm am jah mcuhmcäi lü khyang naküt Pamhnama maa Khritaw üng yümmat lü xüxamkia kba ami kya law vaia, khyang naküt kami jah mtheimthangkie ni. **29** Ahin ka kpäng vaia, ka k'uma khüiki Khritaw naw a na peta ngjuktha am mthui lü ka khüiki.

2 Nangmi ja Lodikih khyange ja kei a khyangpuma am na ksingki hea phäh ihlawka khuikha lü ka khüi cun ning jah mtheh vang. **2** Linglainak am be lü mhläkpghanak üng atänga ami kümbe law vaia ja, ksingkhyapnak kchang lawpüikia mkhühüpnak am ami kümbe lawnak vaia kyaki. Acunüng va, Pamhnama thup Khritaw cun ami ksing law vaia ahin ka pawh ni. **3** Khritaw cun ngthupkia Pamhnama pungngyam ja themngvainak nghmawngnak tawha kyaki. **4** Akdaw säiha ngsaih u lü pi, u naw pi am cangkia ngcuhkaihnak am käh a ning jah mhleimhlak vaia ahin ka ning jah mtheh ni. **5** Pumsa am nami hlawnga am ve ngü sepi, ngmüimkhya üng ta nami hlawnga ka vekia kya se, Khritaw üng nami jumeinak ngkhängpang lü atänga nami

ngdüih yüm ka hmuh üng ka jeki. **6** Khritaw Jesuh cun Bawipa ni tia nami doi pängki he a kyase, ani üng yümmat lü xüingsei ua. **7** Ani üng phungpyamah lü, ani üng xüingsei ua. Nami ngtheingthang pängki he a kyase jumeinak üng ngkhängpang u. Jenak mthehnak üng kümbe u bä. **8** Khritaw üngkhyüh lawkia am kya lü, khawmdek ngmüimkhyae ja khyanga mtheimthangnake amdang üngkhyüh lawkia pungngyam üng mpyaa käh a ning jah pawh vaia mceiei u bä. **9** Isenitiüng, Khritaw khyanga a thawnnak üng Mhnam ning cun kümceiki ni. **10** Ani üng yümmatnaka xünnak kümcei a ning jah pet päng ni. Ngmüimkhya naküt ja ana naküta khana hlüngtai säihki ni. **11** Khritaw üng yümmatnak üng vun mawih pänga nami kyaki. Khyang naw a pawha vun mawihnak am ni lü, Khritaw naw a pawha vun mawih ni. Acun cun mkhyekatki pumsaa mpya üngkhyüh lätnak ni. **12** Baptican nami khan üng Khritaw am atänga nami ng'utei pängki ni. Baptican nami khan üng, thihnak üngkhyüh Khritaw mtho beki Pamhnama johit jumeinak üng, thihnak üngkhyüh nami tho be pängki he ni. **13** Nami mkhyenake ja Thum kaa khyangmjükcea nami thawna phäh ngmüimkhya thihnaka nami phaki. Acunüng pi, Pamhnam naw nami mkhyekatnak naküt ning jah mhlätei lü Khritaw üng xünnak a ning jah pet be ni. **14** Jah khithawnkia mi leie a jah mcun naküt cun Pamhnam naw a jah mhlät pet ni. Kutlamktunga cehpüi lü avan a jah mkhyüh pet päng ni. **15** Acuna kutlamktung üngkhyüh Khritaw naw amät cun khyaihahnake ja ngmüimkhya johite üngka naw mhläteiki. Acun he cun khyangea hmuh vaia tamnaea mäiha amäta ngnängnak da jah cehpüiki. **16** Acunakyase, Sabbath mhnüp, khyathei paw, khawning pawie üng, i ei aw lü i käh nami eiawk vai tia u naw pi käh ning jah mkhyah pet se. **17** Acun naküt cun ngawia

thawn law khai pumsaa mkhya ni. Acuna pumsa ta Khritaw ni. 18 Khankhawngsäe a jah sawkhaha phäh mdannak yah lü hlüngtai säihkia hana cawmkia khyange naw käh ning jah mkatei u se. Isetiüing, acuna khyange cun nghngicim cungngaihna am cungngai u lü akhawva awhcahnakie ni. Acun he cun amdange ni. 19 Pumsa lupuma kyaki Khritawa mtisaa am kya ti u. Pumsa avan cun Khritawa tumbeinak üng xüing lü atänga ngsüingcawng lü Pamhnama hlüeia kba dämduhkie ni. 20 Khritaw am thi päng lü khawmdek jah khankhaw kanaki ngmüimkhya ksea kut k'um üngkhyüh a ning jah mhlät ni. Nangmi cun Khritaw üng nami thi pängki a ni üng, hin käh ei vai, can käh awk vai, hin käh hneh vai tia khawmdek thumceme ise nami jah läklam hamkie ni. 22 Khyanga mtheimthangnak üng ami jah läklamsaka thumceme hin ta amdanga ni a thawn kawm. 23 Acuna thumcem he cun, asihlinga khankhawngsäe sawkhahnak, mlung mhnemnak han ja pumsa mkhuimkhanake üngkhyüh ami yah pungngyam üng tüneiki ni. Cunüingpi, ami mtisa khana ami bilawh cun amdang ni.

3 Khritaw üng nami tho be pängki a ni üng, Pamhnama khet da Khritawa a ngawhna hñüna ka khankhaw khawhthem jah ngaih na ua. 2 Khawmdek khawhthem käh ngaih na ua. Khankhaw khawhthem ngaih na ua. 3 Isenitiüing, Khritaw üng nami thi pängkia kyase, nami xünnak cun Khritaw am atänga Pamhnam naw a ning jah cüm pet ni. 4 Nami xünnak kcang cun Khritawa kya lü, a ngdang law bea kcün üng nangmi pi ani am atänga ngdang law lü, Khritawa hlüngtainak nami yah hnga khaie. 5 Acunakyase, am dawkia hnungla, khyanga khyucei ihawmpüi, ngkeiksea hüipawmnak, akse pawh hlüa mlungkawe, juktuh mkhäh üng tängki kamvanak tia khawmdek mtisa hlükaw

naküta khut biki cun jah mkhyüh ua. 6 A mtheh am ngjakiea khana Pamhnama mlungsonak pha law khai. 7 Ahlana acun naw a ning jah uka kcün üng, nangmi pi acune am nami mtisa hlü läklamnak üng nami xüngsei khawikie. 8 Atuh üngkhyüh ta mlunga sonak, thüiseinak, am dawki mtisa hlü, püi hnengnak naküte jah mkhyüh u bä. Khyüko kse sumeinak ja a müithang se khaia pyensak naküte cen nami mpyawng üng käh mhluk law u bä. 9 Nami xünsak ngneingnawng kphyüm nami hawih hüt pängkia kyase, nami püi käh mhleimhlak ti ua. 10 Xünsak kthai cen suiawi ua. Ning jah mhnüncengki Pamhnam naw amät nami ksing law vaia, a lupla üng täng khaia akthai kthaia ning jah pitpyang läki ni. 11 Acuna xünsak kthai üng Judah khyang ja Krik khyangmjüa keha, vun mawih ja am mawih, pekce khyangmjü, khyang ksee, mpya ja am mpya ti Khritaw üng halangnak am ve ti. Khritaw cun anaküta kya lü, avan üng Khritaw vekie. 12 Nangmi cun Pamhnama khyange ni. Ning jah mhläkphya na lü a ka vaia a ning jah xü ni. Acunakyase, khyang mpyenmseinak, bäkamnak, mlung mhnemnak, hniphnawinak ja mlung msaünak üng xüngsei ua. 13 A püi ngtekkhaihpüiki a ve üng pi, mat ja mat nami püi dunei lü, nami püi mhlätei ua. Bawipa naw nami mkhyenak a ning jah mhläta mäiha nami püi mhlätei u bä. 14 Ahin he naw ni mhläkphyanak ami msap ve. Acun he naw ni anaküt cun kümbekia yümatnak üng ami ngcunsak thei ve. 15 Pumsa mat üng atänga Pamhnam naw a ning jah khünaka dimdeihnak, Khritaw naw a ning jah peta acuna dimdeihnak naw nami mkhyahmtangnak naküt üng lam ning jah msüm se. Jekyainak üng kümcei ua. 16 Khritawa ngthua kümbenak cun nami mlung kyawnga xüngsei bebang se. Themngvainak üng nami püi mcuhmcäi lü mtheimthang ua.

Salan ng'äi ja ngmüimkhya lam ng'äie ja ng'äi ngcimcaihe jah mcuk lü Pamhnam mküimto ua. 17 Bawi Jesuh üngkhyüh Pa Pamhnama veia jenak nami mtheha mäiha, nami pawh pyen naküt cun Bawipa Jesuha ngming üng pawh pyen u bä. 18 Nghnumie aw, nami ceiea uknak khamei ua. Acun cun khritjan nghnumia xüngsei ning ni. 19 Kpamie aw, nami khyue jah mhläkphya na ua. Käh jah ksekha na ua. 20 Hnasene aw, nami nupaa mtheh aläa ngjak vai cun khritjana kyaki khyang naküta mta ni. Acun cun naw Pamhnam jekyaisaki ni. 21 Nupae aw, nami canaa mlung so khaia käh pawh ua. Acukba nami pawh üng ta, ami mlung ktha se khai ni. 22 Mpyae aw, anaküt üng nami khawmdek mahpaa mtheh ngja ua. A ning jah hmuh däk üng käh nikia, anghläia a mlung hlüa ve ua. Bawipa kyühxünei lü na mlung kchang üng na mahpa pi msümceia. 23 Ai nami bi üngpi, nami mlung kchang üng khüi ua. Khyanga phäh na khüiki am ni, Bawipaa khut na biki ni. 24 Bawipa naw a khyangea phäh a tak am ning jah khyeng khai ti ksing ua. Nami Mahpa kchang Khritawa phäh nami khüikiea kyaki. 25 Akse pawhkia khyang naküt naw ami pawha kba khamei be yah khaie. Isenitiüng, Pamhnam cun naw khyang naküt angteha jah mtaiki.

4 Mahpae aw, khankhawa nami Mahpa veki ti ksing u lü, nami mpyaea khana dawki pawh ua. 2 Aläa ktaiyü ua, ktaiyünak üng käh bawngbai lü Pamhnam jekyai na ua. 3 Ngthupki Khritawa thang sangnak hüa kcün kdaw a jah pet vaia Pamhnama veia jah ktaiyü petsih ua. Acuna phäh ni atuh hin thawng üng ka kyum ve. 4 Angkhaia ngthu ka pyen thei vaia na ktaiyü pet ua. 5 Khritaw am jumeikie maa nami ve üng mcei lü ve ua. Kcün kdaw nami yahei naküt cen Khritawa phäh sumei u bä. 6 Ngthu nami pyen üng hlimtui se ami ngaihsim vaia pyen ua. Khyang naküt

akdawa nami msangnak be vai pi ksingei u bä. 7 Bawipaa khut üng sitih lü Bawipa khut ka bipüi, Taikikah naw ka thang naküt ning jah mtheh law khai. 8 Mi vana khana i thawn lawki ti cun ning jah mtheh lü ning jah jekyaisak khaia ani ka tüih law ni. 9 Nangmi üngka, sitih lü ka mhlänak Onesimas pi lawki. Anini naw hia thawnve nakütkei cun ning jah mtheh khai xawi. 10 Ka hlawnga thawng üng kyumki Aristakhas, Banabaha na Makuh naw ning jah hnukset ve ni. Makuh nami dokham vaia ka ning jah mtheh pänga mäiha, a law üng a na dodang kawm uki. 11 Jastasa pi ami sui Josuh naw pi yai ning jah kbi law hngaki. Ahina kthume hin jumeikia Judah khyangmjüe, Pamhnama khaw phäh aktäa na khüikhawmpüikie ni. 12 Jesuh Khritawa mpya, nangmi üngka Epapharah naw yai u se ti ve. Nangmi cun khritjan xüngsei ning üng xüxam lü, Pamhnama mlung hlüa ve lü nami ngkhängpang vaia alä se ning jah ktaiyü petki ni. 13 Nangmi üng cutei lü Lodikih ja Helapolih mlüha awmki hea phäh kthanaki ti cun kei hin ania saksi ni. 14 Mi mhlänaka Dawkta Luhka ja Demah naw pi ning jah hnukset ve ni. 15 Lodikih mlüha veki benae ja Niphah ja a ima ngpumkia jumeikie pi yai u lü ve u se jah mtheh u bä. 16 Ahina kca hin nami kheh käna Lodikih mlüh sangcim üng pi jah khehsak u bä. Acuna mlüh naw a yaha kca pi nangmi naw khe hnga kawm uki. 17 Akhipah üng “Bawipa naw a bisaka khut a kpäng vaia” mtheh u bä. 18 Pawluha Hnuksetnak hin kamäta kut am ka yuk ni. Thawng üng ka kyum hin käh mhnih u bä. Pamhnama bäkhäknak nami khana be se.

1 Thesalonikah

1 Pawluh, Tilah ja Timoti naw, Thesalonikah mlüha vek
Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritawa sakhyangea veia,
Bäkhäknak ja dimdeihnak nami khana pha law se. **2** Nangmi phäh
alä se Pamhnam je na lü kami ktaiyü naküt üng jenak ka ning jah
mthet petki. **3** Ihlawka nami jumnak nami xünsak üng ngdangki,
nami mhläkphyanak naw ihlawka ning jah khüikhawmsaki, ja mi
Bawipa Jesuh Khritaw üng ihlawka nami äpeinak ngkhängki ti
cun ka ning jah sümki. **4** Kami be ja kami cinae aw, Pamhnam
naw ning jah mhläkphya na lü a khyang vaia a ning jah xü päng
ti cun kami ksingki. **5** Thangkdaw nami veia kami sang law kcük
üng, khyü nglung däk am ni lü Ngmüimkhya Ngcim ja johit am,
käna ngkhängceknak üng kümbekia cangnak am kami lawpüiki.
Nami hlawnga kami ve üng, nangmia dawnak vaia kami vek ti
cun nami ksingki. **6** Nami khamei a dämda üngpi, Ngmüimkhya
Ngcim üngkhyüh lawkia jekyainaka ngthu yah lü keimi ja Bawipa
üng nami ngcukngkiki. **7** Akaijah hne ja Maketawnih hne üng
jumeikiea phäh ami ngcukngkihnak vaia nami kyaki. **8** Bawipaa
ngthu cun nangmi üngka naw ngthang hüki, Maketawnih hne ja
Akaijah hne däk am ni lü, hnün naküt üng Pamhnam nami
jumeinak cun ngthang hüki. Acunüng, keimia pyen vai i pi am hlü.
9 Nami veia kami law üng ihawka nami jah dokham, xüngseikia
Pamhnam kcanga khut bi khaia, **10** thihnak üngka naw tho be
lü Pamhnama mlung sonak üngka naw jah küikyankia a Capa
Jesuh — khankhaw üngka naw a Capaa law be vai mtätei lü
juktuh nghlat ta lü nami ve cun acuna khyang he naw pyen ve u.

2 Kami be ja kami cinae aw, nami veia kami law cen
sungpyamnak am ni ti nami ksingki. **2** Thesalonikah mlüh am
kami pha law ham üng, Philipih mlüha ihlawka ami jah yaihyün

nghekanak cun nami ksingki. Aktäa jah ngtäkpüi kyaw u lü pi, mi Pamhnam naw amät üngkhyüh lawkia Thangkdaw ning jah mtheh vaia lingnak jah pe pängki. 3 Kami ning jah nghuinak hin am dawkia mkhyenak, am ngcingcaihkia ngaihna ja limmanak üng ning jah mtheh am ni. 4 Pamhnam naw Thangkdaw pyen khaia a jah ümnaka mäiha, khyanga mlung jesaki am ni lü, khyanga mlungkyawng jah ksingki Pamhnam jesak vaia ni khut kami bi ve. 5 Nami veia kami law üng, mhläknaka ngthu pyen lü kamvanaka ngthu sumei khaia am kami lawki ti cun angtea nami ksingki. Pamhnam hin kami saksi ni. 6 Nangmi naw pi ni se, akce naw pi ni se, ua jah mküiei vai pi am ktha na u nawng. 7 Khritawa ngsäa kba nami veia kthähei lü yah kyawki. Cunüngpi, nami veia kami law üng hniphnawi lü nu mat naw a naca a mceia mäiha kami ning jah mceiki. 8 Acunakyase, kami ning jah mhläkphyanak am Pamhnam üngkhyüh lawkia Thangkdaw däk am ni lü kami sak pi ning jah pet hlü awnga kami ngtünkie cen. Nangmi cun aktä se kami ning jah mhläkphya naki. 9 Ka benae aw, ihlawka bawngkha lü mi khüi cun nami ksingki. Ua khana pi ia khuikhanak käh a pha law vaia, amhnüp amthana khüi lü Pamhnam üngkhyüh lawkia Thangkdaw cun kami ning jah mthehki. 10 Nangmi jumeikiea khana ihlawka ngcingcaih, ngsungpyun lü mkat vai käh vekia kami ve cun, nangmi ja Pamhnam cun kami saksi nami kyaki. 11 Amäta Khankhaw Pe ja hlüngtainaka ning jah cehpüiki, Pamhnam jekyaisakia xünsak üng nami ve vaia, Pa mat naw a cae a jah vepüia kba, mat cima ning jah mcuhmäi mhlawhmcah lü kami ve nami ksingki. 13 Pamhnam üng aläa kami jenaka mawng ta: Pamhnama ngthu nami veia kami lawpüi üng ngja lü nami dodangki. Khyanga ngthu sawxata mäiha käh ngai lü Mhnama

ngthua ngai lü, acun cun Pamhnama ngthu kcanga kya lü jumeiki nangmia khana Pamhnam naw khut a bia phäh ni. **14** Kami benae aw, Jesuh Khritaw yahei lü Judah khawa veki Pamhnama sangcimea veia thawnkia kba, nangmia veia pi thawn lawki. Judah khyange amimäta khyangmjü naw ami jah mkhuimkhaa kba, nangmi pi namimäta khyangmjü naw ning jah mkhuimkha ve. **15** Judahe cun Bawipa Jesuh ja sahna he jah hnim u lü keimi pi jah mkhuimkhakie. Ihlawka Pamhnam am jekyaisakie ni. Ihlawka khyang naküt jah mkeieikie ni. **16** Küikyannak jah pe khaia thangkdaw Khyangmjükce hea veia kami sang pi jah ngdüm hlüsak ktawihkie. Aläa mkhyenak ami pawh cen ahikba mkhyenak kümceisakie ni. Akpäihnaka ta, Pamhnama mlungsonak ami khana pha päng ve. **17** Ka benae aw, pumsa üng asängca mi ngtai kyaw u lü pi, mlung kyawng üng ta am mi ngtai. Akhyang puma ning jah hmuh be vaia aktä se ning jah süm lü kami ktha nakie. **18** Nami veia nghlat law be vaia kami yängki. Kamät kung pi nghngih vei law vaia ka ngtängki, Khawyam naw am na lawsak ve. **19** Kami äpeinak, jekyainak ja mi Bawipa Jesuha law be üng a maa kami ngnängpangnaka mawng awhcahnak vai cun nangmi ni, khyang kce he am ni. **20** Kami hlüngtainak ja kami jekyainak ta nangmi ni.

3 Acunüng, am khamei khawh ti u ngü se, Aten mlüha mät däk ve hüt vaia kami ngtüinkie ni. **2** Pamhnama phäh keimi am atänga Khritawa mawng Thangkdwaw sangki kami na Timoti kami tüih law. Ani naw ngjuktha ning jah pe lü nami jumeinak ning jah kuei se, **3** acunüng, ahina mkhuimkhanakea phäh u pi hnu da käh nghlat be khaia, acuna ngkhaw mkhuimkhanake cun mi phäha Pamhnama hlüei ni ti namimät naw nami ksingki. **4** Nami hlawnga kami ve üng, khiukhanak mi khamei khai ti lü kami ning

jah mtheh. Acukba kunga pha lawki, acun cun nami ksingki. **5** Khawyam naw ning jah hlawhle se, kami khüikhawmnak alapa a thawn vai naw na ähei se, am khamei khawh ti lü Timoti hin nami jumeinak ning jah ksing khaia ka tüih law ni. **6** Atuh ta Timoti nami vei üngka naw law be ve. Nami jumeinak ja nami mhläkphyanaka thang jah mtheh lawki. Keimi naw aktäa kami ning jah hmuh hlüa kba aktäa nami jah hmuh hlüa mawng pi jah mtheh lawki. **7** Acunakyase, benae aw, mpyenkse lü khuikhanak mjüküm kami khamei kyaw üngpi, nami jumeinak naw jah doeisak ve. **8** Bawipa üng nami ngkhängceka kcün üng keimi naw xünnak yah ve ung. **9** Atuh ta, nangmia phäh mi Pamhnam je na ve ung. Nangmi üng jekyainak kami taka phäh, a hmai maa jenak mtheh ve ung. **10** Akhyang puma mi nghmuh lü nami jumeinak üng hlü hamki akümcei law vaia, amhnüp amthana mlung kchang am kami ktaiyüki. **11** Mi Pamhnam ja mi Pa amät, ja mi Bawipa Jesuh naw nami veia kami lawnak thei vaia lam pyang se. **12** Keimia mhläkphyanak a dämduha kba, mat ja mat nami mhläkphyanak ja khyang naküt nami mhläkphyanak hin dämduh law bawkbawk khaia Bawipa naw pyang se. **13** Acukba ani naw ning jah kyansaisak khai. A khankhawngsäe am atänga mi Bawipa Jesuh a kyum law be üng, mi Pamhnam ja mi Paa maa ngcingcaihnak ja kümbenak am nami ve khai.

4 Ka benae aw, akpäihnaka ka ning jah mtheh hlü ta: Pamhnam jekyaisakia xüngsei ning kami veia nami ngthei pängki, acukba nami xüngsei pängki ni. Acuna kthaka nami xüngsei dämdäm vaia Bawipa Jesuha ngming üng kami ning jah nghui naki. **2** Mculmthehnake naküt cun Bawi Jesuha Ana üng ning jah pet ti cun nami ksingki. **3** Am dawkyakia hnunglanak hawihceh lü nami ngcingcaih vai Pamhnam naw ngja hlüki. **4** Kpami naküt

naw ihawkba a nghnumi üng ngcingcaih lü leisawng phyakia a awmihpüi vai ja, 5 Pamhnam am ksingki khyang kseea mäiha käh hüipawm kawlahi vai cun ksing ua. 6 U naw pi a Khritjanpüi limma mhleimhlak lü käh eiaw se. Ahlana ka ning jah mtheh päng, acukba mkhyenak pawhki cun Bawipa naw mkhuimkha law khai ti lü asayüa ning jah mtheh veng. 7 Pamhnam naw mi mtuihmleh khaia a jah khü am ni, ngcingcaih khaia a jah khü ni. 8 Acunakyase, ahina mtheinak mahkia khyang cun naw khyang mahki am ni. A Ngmüimkhya Ngcim ning jah pekia Pamhnam mahki ni. 9 Nami püi mhläkphyanaka mawng ning jah yuk law vai am hlü. Ihawkba mat ja mat mhläkphyanak vai cun Pamhnam naw ning jah mthei pängki ni. 10 Acun däk am ni, Maketawnih khawa veki benaea veia pi acukba nami biki. Acunakyase, ka benae aw, nami bi law dämdäm vaia ning jah nghui na veng. 11 Ahlana ka ning jah mtheh pänga kba, dimyekia xünsei vaia mtunei lü, nami khut ngaih na lü, nami kut am khüikhawm ua. 12 Acukba nami ve üng, am jumeikie naw ning jah leisawng acun he. Nami hlükaw a ve üng pi khyang kce he am jah ümpa na uki. 13 Ka benae aw, thi pängki he a mawng ngthungtak nami ksing vai ngja hlü veng. Acunüng va, äpeinak am takia kba am nami thüisei pukse khai. 14 Jesuh cun thi lü tho beki tia kami jumki. Acuna kba ni Jesuh jumei lü thiki naküt cun Pamhnam naw Jesuh am atänga jah mtho be khaia pi mi jumki. 15 Atuh kami ning jah mtheimthang hin Bawipaa mtheimthangnak ni. Bawipa law bea mhnüp vei xüng lü mi veki mimi hin thi pängki he a maa am mi pha. 16 Ngthupetnak üng ngpyang law khai, khankhawngsä ngvaia kthai ve law khai, Pamhnama pung kthai ng'yüing law lü khankhaw üngka naw Bawipa amät kyum law be khai. Acunüng, Khritaw jumei lü thikie cun tho be ma khaie.

17 Acun kāna, acuna kcün üng mi xüngki mimi pi, amimi am atānga khawngmei am jah mkhām law be se, khana mi Bawipa am mi ngkhyum khaie. Acunüng, Bawipa am atānga angsäia mi ve law khai. 18 Acunakyase, ahina ngthu am mat naw mat mhlawhmcah ua.

5 Ka benae aw, acuna thawn law khaiea akcün ja mkaea mawng ning jah yuk law vai am hlü. 2 Mpyukei mthana a lawa kba, Bawipaa Khawmhnüp pha law khai ti cun angsingtea nami ksingki he ni. 3 “Dimdeih ve, kyühei kse üng lät ni” ami ti k’um üng mpyaikia nghnumi na hmi hlü naw a huiheia kba, ami khana cimpyenak cun ahunata pha law khai. Acun üngka naw u pi am lät yah u. 4 Cunüngpi, ka benae aw, acuna Mhnüp naw mpyukeia kba käh ami ning jah mcat vaia, nghmüp k’uma nami vekia am kya. 5 Nangmi avan hin akvaia ca, kdeia naa nami kyaki. Mthana ca ja nghmüpa naa am mi kya. 6 Acunakyase, khyang kce hea iheia kba käh ipei lü, xak lü sitih am mi na mtät vai u. 7 Ipeikie cun mthana ni ami ih. Juhai eiawkie naw pi mthana ni ami mpyüi. 8 Kdeia caa mi kyaki mimi ta mi mceiei vai hlüki. Jumeinak ja mhläkphyanak cun mkyang bawpnaka kba mi suiawi vai u. Küikyannak mi äpei cun mthi lukhüma kba mi ngbüng vai u. 9 Pamhnam naw a mlunga sonak mi khamei khaia a jah xü am ni. Cunüngpi, Bawipa Jesuh Khritaw üngkhyüh küikyannak mi ka na khaia a jah xü ni. 10 Mi xüng üng pi kyase, mi thih üng pi kyase, a law bea kcün üng, ani am atānga mi xüng khaia mi phäha thiki. 11 Atuh nami vea kba, mat naw mat mcuhmcäi lü nami kpüikpak vai. 12 Kami benae aw, nami ksunga khut bi lü Khritjan xünsak üng ning jah mcuhmtheth thalamkie asükyüa nami jah leisawng vaia kami ning jah nghui naki. 13 Ami khut bi dämkia kyase, däm säihkia

leisawngnak ja mhläkphyanak am nami jah vepüi vai. Mat ja mat ngkhawtsengnak am ve ua. **14** Ka benae aw, khyang kdame üng sitih jah pe ua. Kyükyawkeikie üng ktha jah pe u lü, ktha ngcekie jah kpüi ua. Khyang naküta veia mlung nami msäu vaia ning jah nghui na veng. **15** Khyang naw akse a pawh üng, akse üng käh jah msak be ua. Mat ja mat, ja khyang vana veia aläa akdaw pawh vaia mkhüh na ua. **16** Aläa jekyai ua; **17** Akcün tä lü ktaiyü ua. **18** Ai a pha law üngpi jekyai ua. Khritaw Jesuh üng yümmat lü nami ve vai Pamhnam naw hlüei ve. **19** Ngmüimkhya Ngcima khut käh dimsak ua; **20** Sahmaea ngthu pyen käh yaihyünei ua. **21** Anaküt cun mhnüt ma lü, akdaw dodang ua. **22** Akse naküt hjawng u bä. **23** Dimdeihnak jah pekia Pamhnam naw anaküt ning jah ngcingcaih sak se. Bawipa Jesuh Khritaw a law be üng, nami ngmüimkhya, mlung kyawng ja pumsa avan cun mkhyekatnak naküt üng a lät vaia ning jah msümcei se. **24** Nangmi ning jah khüki cun sitihkia kya lü acukba ning jah pawh khai ni. **25** Ka benae aw, kami phäha pi ktaiyü ua. **26** Ngcingcaihkia hnunat mhnammak am jumeikie avan jah hnukset ua. **27** Ahina kca hin jumeiki naküta veia nami kheh vaia Khritawa ngming üng ning jah nghui na veng. **28** Mi Bawipa Jesuh Khritawa bäkhäknak nami khana ve se.

2 Thesalonikah

1 Pawluh, Tilah ja Timoti üngkhyüh naw, Mi Pa Pamhnam ja Bawi Jesuh Khritaw üng sängeikia Thesalonikah sangcim khyangea veia, **2** Mi Pa Pamhnam ja Bawi Jesuh Khritaw naw bähkäknak ja dimdeihnak ning jah pe se. **3** Kami benae aw, nami jumeinak däm law phätphät lü khyang nami mhläkphyanak pi däm law bawkbawk ve. Acuna phäh kami jenak vaia nglawiki Pamhnam cun akcün tä se kami je naki. **4** Acunakyase, mkhuimkhanak ja khuikhatnak naküt nami sawngtawh üng mlung msaü lü nami jumeia phäh, Pamhnama sangcimea maa kami ning jah awhcah naki. **5** Ahin he naw Pamhnama ngthumkhyah ngtäi ve tia mdan lü nangmi pi Pamhnama Khawa nami pha khaia nami nglawikia kya ve. Acuna phäh ni khuikhanak nami khamei. **6** Pamhnam naw angtäia va khut biki. Ning jah mkhuimkhakiea khana mkhuimkhanak pha law be khai. **7** Mkhuiimkhanak khameikie üng hüieinak jah pe khai. Keimi pi jah pe khai. Bawipa Jesuh hlüngtaikia khankhawngsäe am khankhaw üngka naw a law be üng, acune cun jah pawh law khai. **8** Mi Bawipa Jesuha Thangkdaw am ngja hlükie ja Pamhnam mahkie cun meikdäi am jah mkhuikha law khai. **9** Bawipaa hlüngtainak ja a ma üngka naw jah mtai lü angsäia cimpyehnaka mkhuimkhanak cun khamei khaie. (aiōnios g166) **10** Acukba a law bea Mhnüp üng, a khyangea mhlünmtainak ja ani jumeikiea leisawngnak cun yahei khai. Keimi naw kami ning jah mtheha ngthu nami doeikia kyase, acun üng nangmi pi nami ngpüi hnga khai. **11** A ning jah khünaka xün khaia lawingkawihkia a ning jah pyang vaia mi Pamhnama veia alä se kami ning jah ktaiyü petki. Nami dawkyanak hlü ja nami jumeinak cun ani naw kümbesak se. **12** Mi Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritaw üngkhyüh, ahikba

Bawipa Jesuha ngming naw nangmi üngka naw hlüngtainak yah khai. Nangmi naw pi ani üngkhyüha hlüngtainak nami yah khai.

2 Ka benae aw, mi Bawipa Jesuh Khritaw a lawnak be vai ja a veia mi ngkhyumnak be vaia mawngma üng, **2** “Bawipaa Khawmhnüp cun pha law päng ve” ti lü ngmüimkhya ngcim üngka naw pi kyase, ngthu üngka naw pi kyase, keimia yuk lawa kcaa mäih naw pi kyase, nami cungngaihna käh nghngih kthum lü käh nami kthaset vaia ning jah nghui na veng. **3** U naw pi ihawkba pi käh ning jah mhlei se. Akpäihnaka Pamhnam Kpetkie ja mulai meia cit khai Setxutnaka Capa am a po lawa küt üng ta, acuna Mhnüp am pha law ham. **4** Mhnama ami jah ngaihe ja ami sawkhahe naküt cun ani naw ia käh jah msui lü, ami khana vekia mhnünei law khai. Pamhnama Templea pi lutlang lü ngaw khai, amät cun Mhnam ni tia pyenei law khai. **5** Nami hlawnga ka ve üng, ahin he avan ka ning jah mtehe cen am nami sümkie aw. **6** Setxutnaka Capa cun naw amäta kcün üng a podang law vaia phäh, atuh hin käh podang law khaia ani khamki veki ti nami ksingki. **7** Ngthupkia Setxutnaka Capa cun naw khut pawh k’um ve. Cunüngpi, sungkhamki mat cun am lak bea küt üngta, Setxutnaka Capa cun am podang law yah. **8** Acunüng, Setxutnaka Capa cun podang law khai. Cunüngpi, Bawipa Jesuh naw a law bea kcün üng hmut sawxat lü hnim khai. Bawipa naw hlüngtaikia akvai am avana cimkpye khai. **9** Acunüng, Setxutnaka Capa cun Khawyama johit am law lü müncankse ja cäiletak akse mjüküm cun jah pawh law khai. **10** Jah kcimpyeh vaia khyangea khana hleihlak ksekhyu mjüküm sumei law khai. Isenitiüng, acune cun naw küikyannak ami yahnak vaia ngthukcang cun mhläkphyanak üng am dodangei u. **11** Pamhnam naw johit ksekhyu cun tüih se, acun naw ami ksunga

khut bi lü aksekhyu cun jumeikie. **12** Acun he cun ngthungtak käh jumei lü mkhyenak am ami hlimtui phäh mkatnak ami khamei vaia phäh ni. **13** Bawipa naw a ning jah mhläkphyanaka benae aw, Ngmüimkhya Ngcima johit ja ngthungtak nami jumnak am a khyang ngcima ning jah thawnsak lü, khawmdek am a ngtüi ham üngkhyüh küikyannak nami yah khaia Pamhnam naw a ning jah xüa phäh Pamhnam cun akcün tä se kami jenaki. **14** Nami veia Thangkdaw kami sang law üngkhyüha Pamhnam naw a ning jah xü ni. Mi Bawipa Jesuh Khritawa hlüngtainak nami ka na hnga khaia a ning jah khü ni. **15** Acunakyase, kami benae aw, ngthu kami sang ja kca kami yuk law am kami ning jah mtheia ngthungtake üng ngmanei lü ngkhängcek ua. **16** Jah mhläkphya na lü a bähkäknak üng ngkhängcekia äpeinak ja am düt theikia lingnak jah peki, mi Bawipa Jesuh Khritaw amät ja mi Pa Pamhnam naw, (aiōnios g166) **17** aläa akdaw pyen lü akdaw nami pawh vaia ngjuktha ning jah pe lü ning jah mcuhmcäi se.

3 Akpäihnaka, kami benae aw, Bawipaa ngthu cun nami ksunga akjanga ngthang lü a hlüngtaia mäiha, hnün lum üng ngthang hü lü leisawngnak am ami dodangei vai ua jah ktaiyü pet ua. **2** Amawngma am ksing lü am dawkia khyange ja sexukia khyangea kut üng Pamhnam naw a jah yung vaia pi ktaiyü u bä. **3** Cunüngpi Bawipa ta sitih bekhüt khawhki. Ani naw ngjuktha ning jah pe lü Khawyaipa üngkhyüh ning jah yungkaih khai ni. **4** Kami ning jah mthei läklam lü nami läklam nglät khai tia Bawipa naw mkhühüpnak jah peki. **5** Pamhnama mhläkphyanak ksing bawk vai ja Khritawa a khamei kba nami khamei khawh vaia, Bawipa naw lam ning jah msüm se. **6** Kami benae aw, kami ning jah mcuhmthehe käh jah läklam lü dudamkia jumeikiea ksunga käh nami ngcawngcik vaia mi Bawipa Jesuh Khritaw

ngming üng ning jah nghui na veng. 7 Nami hlawnga kami ve üng am dam u ngü. Acukba nami ve vai cun namimät naw angtea nami ksing bawki ni. 8 Ua jah pet pi aphu kaa am doi u nawng. U pi ning jah bawngkhasak vai am yü na ung se, amhnüp amthan kami khyaih khawha kami khüiki. 9 Nami veia kthähei lü yah kyawki. Cunünpipi, am ning jah kthähei u nawng. Acun cun nami jah ngcuhngkihnak vaia ahikba kami khüikie ni. 10 Nami hlawnga kami ve k'um üng, "Au pi khüia damki üng ei käh mbei vai" mi ti khawiki. 11 Nami ksunga khyang avang cun dudam lü khyanga khut üng ngcawngcik vai sawxat ksing lü, ipi käh pawhkie khyange ami ve mi ngjaka phäh kami pyen ni. 12 Ahina khyange hin amimäta kut am khüi lü ami yah ami ei vaia kami jah mcäiki. Bawipa Jesuh Khritawa ngming am kami jah mthehki. 13 Acunünpipi, ka benae aw, akdaw pawhnak üng käh nami pyaitham vai. 14 Kami ning jah kbi lawa kca üngka ngthu am läklam hlüki ve taw khai. Cunünpipi, ami ngkeei law vaia i käh pawh ua. Jah msing sawxat u lü ami hlawnga käh ngpüingpaw ua. 15 Cunünpipi, yea mäiha ta käh jah vepüi ua. Nami khritjanpüia ngai lü jah mcäi ua. 16 Dimdeihnaka phungnu, Bawipa amät naw akcün tä lü amjüküm üng dimdeihnak ning jah pe se. Bawipa cun nami vana khana ve nglät se. 17 Pawluha Hnuksetnak hin kamäta kut am ka yuk ni. Ahikba ngsing sun lü kca ka yuk naküt ahikba ni ka yuk khawi. 18 Mi Bawipa Jesuh Khritawa bähäknak nami khana pha law se.

1 Timoti

1 Mi äpeia Khritaw Jesuh ja mi küikyan Bawi Pamhnama khü, Khritaw Jesuha ngsä Pawluh üngkhyüh ni — **2** Jumnak üng ka ca kcang Timotia veia: Mi Pa Pamhnam ja mi Bawipa Khritaw Jesuh naw bähäknak, mpyenmseinak ja dimdeihnak ning pe se. **3** Maketawnih hne da ka ceh üng ka ning cüka kba Ephet mlüha na awma vai ka hlüeiki. Khyang avang naw akhye mcuhmthehnake ami jah mthei cän jah him kawm ti. **4** Jumeinak üng mi ksinga Pamhnama bü cun am khüi u lü jah ngcuhngkaihsak khai khuikam ja pakhui tähnake cän ami jah hawih vaia jah mtheh bä. **5** Ahin ka tinak hlü ta, mlung angcim, ngcimkia ksingnak ja jumeinak kcange üngkhyüh lawkia mhläkphyanak a ve law vaia ni. **6** Khyang avange cun ahine üngkhyüh nglat u lü amdanga ngthähnak am ami lam mkhyühki he. **7** Pamhnama thum jah mthei hlü u lüpi, mkhühüpnak üng a mi pyena mawnge ja amimäta ngthukhyü pi am ksing u. **8** Thum cun sumeinak vai üng mi sumei cun dawki tia mi ksingkie. **9** Acuna thume cun khyang kdawa phäh am kya, lüpi thum lümkanke he, khyangksee, Pamhnam am ksing lü mkhyekatie, hjawkkhah ning ja Ngmüimkhya lam am ksingkie, ami nupa hnimki he ja khyang hnimki he, **10** ami vecawh am dawki he, hüipawmkie, khyang pinmankie, hleihlak lü cangkia mcuhmthehnak kpet lü akhyea saksi jah pekie ja akdaw ngthei ngkhawngnak üng ngsukhyekie ni. **11** Acuna mtheinak cun Pamhnama hlüngtainak ja jodawnak cun thangkdaw üngkhyüh kya lü acun hin sang khaia kei üng a na ap ni. **12** Ka khüibinak üng ngjuktha na pekia mi Bawipa Khritaw Jesuh cun ka jenaki. Ania khut bi khaia ka lawingkawihkia ngai lü a na mcawna phäh ka jenak ni. **13** Ahlana ani cun mkhuimkha lü ksekha na lü am

adawa mawng ka pyen khawi kyawki. I ka pawh käh ksing lü jumnak am tak ham üngpi Pamhnam naw na mpyeneiki.

14 Khritaw Jesuh üng mi yümmatnaka kyaki mhläkphyanak ja jumnak cun kei üng na pe lü mi Bawipa naw a bähkäknak akda keia khana buiki. **15** Khritaw Jesuh khawmdeka a law hin mkhyeki he jah küikyan khaia lawki ti hin dokham lü jum kcang vai ti cun akcang pyena kyaki. Kei cun ami ksunga akse säih ni,

16 lüpi Pamhnam naw kei a na mpyenei hin Khritaw Jesuha mlung saünak kei üng mdanki. Akse säiha mkhyeki he hnua jumei law u lü sak ngsäi xünnak ami yah vaia msuimcäpnaka ka kyaki. **(aiōnios g166)** **17** Pamhnam mat dāka kyaki, am thi thei lü am hmuh theia kyaki angsäia sangpuxanga thawnki ania veia hlüngtainak ja mküimtonak am angläta ve se! Amen. **(aiōn g165)**

18 Ka ca Timoti aw, ahina ngthupet cun nang üng ka ning ap ni, a hin cun ajana sahmae naw ami pyen kawia ngthukhyüa kyaki ni. Acäna ngthukhyüe cän akdawa na ngtukahnak vaia likcima jah sumei lü, **19** na jumnak kcüing lü na cungaihna pi vai kawm. Khyang avang naw ami ngcungihnak käh ngai u lü ami jumeinak kpyakie ni. **20** Acune ksunga Himenias ja Aleksanda cun Khawyama johita k'uma jah ap lü ka jah mkhuimkha ni; ahin naw Pamhnam ami hmakatsak ami hawih vaia jah mthei khai ni.

2 Acunakyase, akcüka, täsamnak, ktaiyünak, nghuinak ja jenak cun khyang avana phäha Pamhnama vei nami pawh vaia ning jah mtheh veng. **2** Sangpuxang He ja ana takie cun dim'ye lü akdima Pamhnam leisawng lü akdawa ami ngneisaknak vaia phäha ni. **3** Ahin hin daw lü mi küikyan Bawi Pamhnam jesaki ni, **4** ani naw khyang naküt küikyannak yah lü ngthungtak ami ksing vai hlüei ve. **5** Pamhnam mat ve lü Pamhnam ja nghngicim atänga jah lawpüiki khyang ta Khritaw Jesuh ni, **6** ani

cun nghngicim avan jah thawngkhyah vaia lawki. Pamhnam naw khyang naküt akcün kdaw üng küikyannak a yah vaia ahin cun saksi ni, **7** Acunakyase, kei cun khyangmjükcee jah mthei lü ngsäa kba ngthungtak ja jumeinaka mawng cun ka sang khaia a na tüih ni. Ka hlei am pyen ngü akcang ni ka pyen! **8** Sangcima hjawkhahnak üng kпамie, Pamhnam ümnakie naw ngcuhngkaihnaak ja mlungsonak käh ta lü ami kut khana jah säng u lü ami ktaiyü vai hlüei veng. **9** Nghnumie pi aphu küi suisake, lusam pitpyangnak, xüi bilawhnaak, suisak akdawa suiawi lü mlung mhnem lü käh nami nukhyap vai ka hlüeiki ni, **10** lüpi Pamhnam ka jumki tikia nghnumi cun naw akdaw bilo yah khai. **11** Nghnumie naw käh khikheh lü mlung mhnemnak am ngthei u se. **12** Nghnumie cun kпамiea khana ana ta lü jah mtheimkhawng khaia am täng veng, lüpi amimi cun hniphnawi yah khaie ni. **13** Adam cun mhnün ma lü acun kähna Evah a mhnün ni. **14** Adam cun hlawhlepnak am kham lü Nghnumi va hlawhlepnak kham lü Pamhnama thum pi lümkaniki. **15** Nghnumi cun a caa phäh küikyannak yah khai, jummeinak, mhläkphyanak ja ngcimcaihnak cun mlung mhnemnak am a mtunei üng ni.

3 Akcang pyen ta: Kpami mat naw sangcim üng ngvai a bi hlü hin akdaw säiha ngaihnaak ni. **2** Sangcim ngvai cun kbäüeinak am ve yah: a khyu mat däk ve yah khai, a mlung mhnemki, amät nängeiki, dawkyaki, a ima khin khina theiki, mtheinak pi pawh theiki, **3** ju käh mpyüiki, ngtun käh pawhki, hniphnawiki, dim'ye lü ngui pi käh jawng na yah khai, **4** ani cun amäta imkyawng up khawh lü a canae naw leisawng u lü a mteheh pi ngja yah khaie. **5** Amäta imkyawng up vai am ksingki naw ihawkba Pamhnama sangcim cun msümcei khai ni? **6** Jumeinak üng ngkhäng lü käh awhcah yah khai, Khawyai cun awhcah lü mkatnak a yaha kba

käh thawn khai ni. 7 Ani cun sangcim k'uma am vekhi khyange
naw ami leisawng üngva Khawyaia mannak hlü üng lät lü a jo pi
am se khai ni. 8 Sangcim k'uma khüikie pi ngneisak daw lü
ngcimcaihki; nguia hnu käh läk lü ju pi käh mpyühmah yah khai;
9 amimi naw mdana ngthungtak cun ksingkyapnak kcang am
kcüing yah khaie ni. 10 Akcüka sükcetnak kham u lü acun ami lät
üng khüi bi yah khaie. 11 Ami khyue pi ami ngneisak daw lü
cawckek käh pawh lü anaküt üng thephya lü mlung mhnemkiea
kya yah khaie ni. 12 Sangcim üng khüiki cun a khyu mat däk ve
yah khai, a canae ja a imkyawng cun akdawa jah up khawh
yah khai. 13 Sangcim k'uma khüikie cun akdawa ngdii tho lü
Khritaw Jesuh jumeinaka mawng pi ling lü pyen khawh yah khai.
14 Ahina ca ka yuk lawa kba, säng säng se nami veia law lü
ning jah hmu khaia äpei veng. 15 Lüpi ka cü üngta ahina ca
naw ngthungtak däh lü ktunga kyakia Pamhnama imbung ja
xüingseikia Pamhnama sangcim k'uma ihawkba vecawh vai ti cun
ning jah ksingsak khai ni. 16 Mi hjawkkhah ning ihlawka ngthup
lü dämki ti cun u naw pi am kpet khawh: Ani cun nghngicima kba
ngdang law lü akcün akha üng Ngmüimkhya naw a ngdansak,
khankhawngsä he naw hmukie, ani cun khyangmjüea veia kpyäu
hükie, khawmdek lum üng jumei u lü khankhawa kai beki ni.

4 Ngmüimkhya naw angsinga a pyen ta law khaia kcüne üng
khyang avange naw jumnak hawih u lü ngmüimkhya k'hleie jah
kcang na u lü khawyaiea mtheimthange cun läklam law khaie
ni. 2 Hleihlakiea tuivetnak am ahina ngtheinak cun ngthang
hüki, ami ksingkyapnake thi lü mthi ngling naw jah uiawngki. 3
Acuna khyange naw akhyesawh calaknak ja eiawk avang käh ei
vaia jah mtheikie. Jenak mthet lü ktaiyü käna ei vaia Pamhnam
naw acuna eiawk cun a mhnünmceng ni, acun hin ngthungtak

ksing lawki he ja jumeikiea phäh ni. 4 Pamhnama mhnünmceng naküt hin dawkia kyase mah vai i am ve, lüpi jenak mtheh lü ktaiyünak am dokham vai ni, 5 isetiakyaküing Pamhnama ngthu ja ktaiyünak cun Pamhnam naw dokhameiki ni. 6 Namät naw ngmüimkhya lama jumeinak ngthu eiaw lü cangkia ngtheinak na läklam pänga kba, ahina mcuhmthehnake jumeikie üng na jah pet üng nang cun Khritaw Jesuha mpya kdawa na kya khai. 7 Pyensaka am dawki he, khuikame üngkhyüh akthuka vea. Pamhnam ksingnaka kcünsak üng na mät ngtuinglea. 8 Pumsa thületnak cun dawki ni; acun sepi, Ngmüimkhya lama thületnak hin anaküt üng daw bawki ni, isetiyaküing, ahin cun naw malam ja atuha kcün sak xawia phäh khyütam jah peki ni. 9 Ahin cun cangkia pyensaka kya lü jumei lü dokham vai kunga kyaki. 10 Bawngkha lü mi khüiki, isetiakyaküing, aktunga ani jumei lü avana küikyan Bawia kya lü xüingseiki Pamhnama vei mi äpeinak mi taki. 11 Ahina mcuhmthehnake ja ngtheinake cän jah pea. 12 Na dik hama phäh u naw pi käh ning mdihmsui se. Na pyensak, na vecawh, na mhläkphyanak, na jumeinak ja na ngcimcaihnake cun jumeikie naw a ning hjutuih vaia thawna. 13 Ka law vei cäpa, khyangea veia Cangcim khehnak, ngthu sangnak ja mtheinak üng na kcün pe lü biloa. 14 Na khana sahmae naw pyen u lü ngvaie naw ami kut mtaih üng Ngmüimkhya ning peta bänak cän am hnaläüei lü käh ve bä. 15 Khyang avan naw na dämduh a ning hmuh vai ua, ahine cän jah ktha na lü ngapei kawm pi. 16 Namät pi mcei lü na jah mtheinak pi mcei bä. Ahine cun msu lü pawh bä, isetiakyaküing, ahine na pawh ta ning ngjakie ja namät kung pi ning jah küikyan khai ni.

5 Axüingvai kpami cän käh jah pyensa lü na pa mäia ani cun nghui na bä. Ami sak dik hamkia kpamie cän pi na benaa mäia

jah vecawh püia. 2 Axüingvai nghnumie pi na nua mäia jah mtheh lü ami sak diki nghnumie pi na cina mäia mlung ngcimnak üng jah mcuhmtheh bä. 3 Amimät vekia hmeinue kchang cän jah leisawng bä. 4 Acunsepi, a tuca vekia hmeinue akcüka ami imkyawng üng Pamhnam ami jum vaia mta ami pawh vai cun ngthei ma u lü ami nupa ja ami pupie cun jah thungkhieh be kawm u, isetiakyaküing, ahin naw Pamhnam jesaki ni. 5 Hmeinu amät däk ve lü bükteng khai am vekie cun Pamhnam äpei lü amhnüp amthan ktaiyü lü Pamhnam üm na khawhki. 6 Bawimangnak vai suikia hmeinu ta xüing kyaw lüpi thiki ni. 7 U naw pi ami hmakatnak käh a jah hmuh vaia ahina mcuhmthehnake cän na jah mthei vai. 8 A u pi ami kawnsang, aktunga ami mäta imkyawng üngka am büktengki ta jumeinak mah lü am jumeikie kthaka pi sexuki ni. 9 A kum khyukip am khekia nghnumi cän hmeinu calang üng käh na ngpüisak vai. Acuna thea ahun däk va cei mah lü 10 akdaw a bilawha phäh nglongthangki: a ca akdawa jah mdühmcahki, a ima khin dokhamki, jumeikiea phäh nemkia mtae biloki, khuikhakia khyange jah kpüi lü amät pi akdawkyä biloki cun na ngpüisak vai. 11 Ami sak dik hamkia hmeinue ta käh na jah ngpüisak vai; isetiakyaküing, ami cei mah be vai ami täng üng Khritaw nglatakie, 12 akcüka ami pawha khyütam ami lümkana phäh mkhyekatnak pha law khai ni. 13 Khyange ima cit hü u lü ami kcün päihnak khaie, acuna thea akse bawk ta, am ami pyensak vai pyen u lü khyanga am adawa mawng cingjangei khaie ni. 14 Acunakyase, a sak dik hamki hmeinue cän cei mah be u lü ami imkyawng ja ami canae cun ami jah mceimsang üngva mi yee naw mi phäha akse ami pyen vai am ve. 15 Hmeinu avange ta Khawyam läk khaia nglat pängkie ni. 16 Khritjan nghnumia ima hmeinue kchang ami ve

üing ani naw jah mcei lü sangcima phäha phüihkawh käh mtaih kawm, acukba akyak üingva amimät veki hmeinue cun sangcim naw jah mceimsang khai. 17 Khawngmanga kba akdawa khut biki ngvaie cän, aktunga ngthu sang lü jah mtheimthangkie cun püp nghngih ngkhyengnak yahei khaiea ngkäihki ni. 18 Cangcim naw, “Cang lehsaka se cän a mpyawng käh kbüpa” “khüikie cän pi ngkhyengnak yah khaie ni” tia pyenki. 19 Nghngih kthuma ja acuna thea nungki saksi am ve xa lü angvai ami mkateia ngkhaw cän käh jah ngai bä. 20 Mkhyekatkie cän khyang ksunga na jah ksenak üingva akcee pi kyühei khaie. 21 Pamhnam ni, Khritaw Jesuh ja a xüa khankhawngsä hea hmaia khawkphyüm ngai lü khyang hmai käh na teng vaia hina mcuhmthehnake hin jah läklama. 22 Bawipaa khut pawh khaia khyange jah cuap lü ami khana na kut akjanga käh mtaih bä. Khyangea mkhye käh jah ng'yetei püi lü namät na ngcimsak vai. 23 Am na khyaih xawh xawhkie kyase tui däk käh aw lü na ei acip thei vaia capyit tui aläm pi awk sih bä. 24 Khyang avangea mkhyekatnak cun angsinga mi hmu se ami mkhye naw ngthumkhyah vaia jah cehpüi lü khyang akcea mkhyekatnak cun hnua ni mi hmuh ta. 25 Acukba kunga akdaw mi bilawh cun angsinga mi hmu lü am ngsing bäki cän pi am mi thup thei.

6 Mpyae naw ami mahpae cun leisawng vaia ngkäihkia ami ngaih üingva Pamhnama ngming ja kami jah mtheinak cun akse u naw pi am pyen. 2 Khritjan mahpanakie mpyae naw ami mahpae käh jah mdihsui u se, isetiakyaküing ami mahpae cun pi jumeikie ni. Sa lü akdaw bawka jah bi pet khaie, isetiakyaküing ami khut üngkhyüh akdaw ami yaheinak cän ami jah kphyanak jumeikie ami mahpae ni. Nang naw ahine cun sang lü na jah mthei yah khai. 3 A u pi mi ngtheinak ja mi Bawipa Jesuh

Khritawa ngthu kcang üng am täng lü ningsaw hngalangkia mtheinak pawki cun, 4 awcahnak naw mjaw lü i pi am ksing. Ani naw a law cun am dawkia ngcuhnak ja ngvawknak hlü vai khyü nglung he ta lü ahin naw ng'eihnak, ngcuhngkaihnak, thangmsetnak, aksea ngaihnak, 5 angläta ngcuh vai cun ngthungtak ami mlunga am vekia khyange ni. Ningsaw hin bawimangnak vaia amimi naw ngaikie ni. 6 Daw ve, mi tak mi khäksak üng ningsaw naw jah bawimangsaki. 7 Khawmdeka i mi law püiki ni? I am mi law püi! Khawmdek üngkhyüh i ja mi cehpüi thei? I am mi cehpüi thei! 8 Acuna kyase, eiawk ja suiawi mi tak hin mimia phäh khäk ve. 9 Lüpi, bawimang hlükie cun, hlawhlepnak khamei u lü angnak naw jah pinman lü akse hlükaweinak naw amimi cun pyaknak ja pyüpyehnak da jah kaihki ni. 10 Ngui jawngnak hin aksekhyu naküta phungnu ni. Khyang avang cun ahin tak vai täng lü jumnak üngkhyüh akthuka cit u lü ami mlung puksetsakie ni. 11 Acunsepi, nang Pamhnama khyang ahina ngkhawe jah hjawnga. Nang ta ngsungpyunnak, Pamhnam ksingnak, jumeinak, mhläkphyanak, khameinak ja hniphnawinak na tak vaia mtunei bä. 12 Jumeinak üng na khyaih khawha dawng lü angläta xünnak cän yaha, saksi khawhah maa na tak jumnak ja Pamhnam naw ahina sak aning khü üng angkhänga na ng'anei cän ni. (aiōnios g166) 13 Anaküt üng xünnak pekia Pamhnam hmai ma ja Pontas Pilat maa jumnak angkhänga ng'aneiki Khritaw Jesuha maa ngthu ka ning pet ta, 14 Mi Bawipa Jesuh Khritaw ponak law Mhnüp vei căpa sitih lü na bi vai jah kcüngel lü jah läklam kawm pi. 15 Bawiea Bawipa, sangpuxangea Sangpuxang, a jodaw lü Suki mat däk Pamhnam kcün a kha üng a ponak vai cun ngdang law khai. 16 Ani däk va am thi thei lü u naw pi am a k'et khawha akvai üng

veki. U naw pi am hmu thei, u naw pi am hmu khawi. Angläta johit ja leisawngnak a veia ve se! Amen. (aiönios g166) 17 Hina kcünsak üng bawimangkie cän, ami kcünsak üng käh awhcah lü am ngkhängkia bawimangnak üng äpeinak käh ta lü anaküt mi jekyainak vaia jah peki Pamhnama vei äpeinak ami tak vaia jah mtheha. (aiön g165) 18 Ami tak cun käh kpamei lü akce üngpi jah yet lü akdaw lama bawimang u lü akdaw ami bilawh vaia jah mtheha. 19 Ahina tuilam üng ni malama ngkhängkia bawimangnak cun mkhämei khaie ni. Acun üngva amimi naw xünnak akcang cun yahei khaie. 20 Timoti aw, na mcei vaia ning ap cän akdawa säma. Amdang pyensake ja khyang avange naw “Ksingkhyapnak” ami tia am käh ngtähkia ngcuhngkaihnae cän jah hjawng bä. 21 Avang he naw acun kami taki ti u lü acuna phäh jumnak lam mkhyühki he. Pamhnama bäkhäknak nami vana khana ve se.

2 Timoti

1 Khritaw Jesuh am yümmatnak mi taka xünnak khyütam sang khaia tüih, Pamhnama hlüei Khritaw Jesuha ngsä Pawluh üngkhyüh ni, **2** Ka mhlänak ka ca Timotia veia ni: Pa Pamhnam ja mi Bawipa Khritaw Jesuha bäkhäknak, mpyeneinak ja dim'yenak nang üng ning pe se. **3** Ka pupae naw ami na khüih khawia mäiha ngcimkia mät ja mät ksingnak am ka khüiha Pamhnama veia jenaka mthehki. Amhnüp amthan ka ktaiyünak üng ka ning süma phäh ani ka jenaki. **4** Na miktui ka süm üng, jekyainak am ka be vaia aktäa ka ning hmu hlüki. **5** Na nu Unick ja na pi Lawiha ami tak jumna ngkaw nang naw pi jumna akcang na tak ka sümki. Nang naw pi acuna jumna na taki tia ka ksingki. **6** Acunakyase, na khana ka kut ka mtaü üng Pamhnam naw bäna a ning yet cän mphyünki lü na süm vaia ka ning mtheh be tüki ni. **7** Pamhnam naw a jah peta Ngmüimkhya naw am jah kyüheisak, acuna hnün üng Ngmüimkhya naw johit, mhläkphyanak ja mimät nängeinak am jah kbeki. **8** Acunakyase, käh ngkeei lü mi Bawipa phäh saksia, Khritawa phäh thawng üng ka khyuma phäh pi käh ngkeeia. Pamhnam naw ngjuktha a ning peta mäiha Thangkdawa phäh khuikhanak khameia. **9** Ani naw jah küikyan lü a khyang vaia a jah khü hin mi bilawhna üng am kya lüpi a bäkhäknak ja a mkhühna am ni. Akcün am a tünei ham üng Khritaw Jesuh üngkhyüh a bäkhäknak jah peki. (aiōnios g166) **10** Mi Küikyan Bawi Khritaw Jesuh a lawna üng ahin cun mimia veia ngdang law pängki ni. Ahih naw thihna johit cän mkhyüh lü anglät xünnak cun thangkda üngkhyüh mdanki ni. **11** Thangkda sang khai saja ja ngsäa Pamhnam naw na mcawn lü, **12** ahinea phäh khuikha ka khamki ni. Lüpi mkhühnpna ka taki, isetiakyaküng, u ka umnaki ti cun

ka ksingki. Kei üng a na ap hüt cun Khawmhnüp a pha law vei cäpa ani naw säm khawhki tia ka ksingki. **13** Khritaw Jesuh üng mi yümatnaka kyaki mhläkphyanak ja jumeinak üng ve lü na läklama vai ka ning mtheia khyübe kchang cän kcüng kyet bä. **14** Mimi üng vekia Ngmüimkhya Ngcima johita khyüh a ning apa akdawe cän sämei kyet bä. **15** Asah hne veki khyang avan, Phakilas ja Hamawkines naw pi na cehtaki xawi ni. **16** Bawipa mpyeneinak Onesiphoraha im kyawnga ve se, isetiakyaküng, ani naw akcün tä na jesaki ni. Thawng üng ka kyuma phäh pi am ngkeei lü, **17** Romah a pha law ja am a na hmuha küt üng kei na sui hüki ni. **18** Acuna Mhnüp üng Bawipa naw a bäkhäknak pe se! Keia phäha Epheta ihlawka biloki tia cän nami ksingkie ni.

2 Ka ca, nanga phäha Khritaw Jesuh am mi yümatnaka kyaki bäkhäknak üng ngkhängpanga. **2** Saksi khawhah maa ka pyena mtheimthangnak, na ngjaka mtheimthangnak he cän la lü khyang akce pi jah mthei be thei khaia khyange am jah ap siha. **3** Khritaw Jesuha sitihkia yekapa kba khuikhanak cän khameia. **4** Yekap cun naw ani mtheh lü ngthupeki angvai a jesak vaia akce bilawhnak üng kcaw lü i pi am bi khawi. **5** Ngcamei lü dawngkia khyang naw pi mcuhmthenake am a jah läk üngta ngkhyengnak cun am yah khai ni. **6** Ngnüngseng lü lai biki naw akcüka a ah cun taeiki ni. **7** I ka pyen ti hin ngaia, ahin avan na ksingnak vaia Bawipa naw khyaih khawhki ni. **8** Thangkdaw sang lü ka jah mtheia kba Davita mjüa kyaki thihnak üngkhyüh tho beki Jesuh Khritaw cän süma. **9** Isetiakyaküng, Thankdaw ka sanga phäha mpyukeia mäiha khunnak khamei lü ka khuikhaki ni. Lüpi Pamhnama ngthu cun khunnak am khamei thei, **10** acunakyase, angläta hlüngtainak law lü Khritaw Jesuh üngkhyüh lawkia küikyannak ami yah vaia phäha, anaküt hin

Pamhnama xü khyangea phäha ka khamei ni. (aiōnios g166)

11 Ahin cun akcanga pyen ni: “Ani am mi thih üngta, ani üng mi xüng khai. 12 Msu lü mi khamei üngta, ani am mi up hnga khai. Ani mi ma üngta, ani naw pi jah ma hnga khai. 13 Am mi sitih üngpi, ani cun sitih nglätki, isetiakyaküng amät naw amät am hmakatsak thei.” 14 Ahina mcuhmthehnak hin na khyange am jah sümsak lü ngcuhngkaihnak vaia khyübe käh ami pawh vaia, Pamhnama maa jah mcäi kawm pi. Ahine naw am jah dawsak lü cungaikie jah pyaksaki ni. 15 Pamhnama ngthungtaka mawng cangkia jah mthei lü, khut biki naw a khut käh ngkeei lü, a pawha kba Pamhnama hmaia ümpanak na yah vaia na khyaih khawha pawha. 16 Pamhnam üngkhyüh jah thuksaki, khawmdek üng sängei lü am danga ngthähnaeke üngka naw akthuka vea. 17 Acunea mtheimthangnak hin naw mi pumsa jah eiawki mnehnanga mäi ni a law ve. Himenias ja Philetuh xawi naw ahi bang jah mtheiki xawi ni. 18 Ani xawi naw ngthungtaka suilam hawih ni lü mi thawhnak be cun ve pängki ti lü jumeikie avanga jumeinak cun jah uplatsaki xawi ni. 19 Acunsepi, Pamhnam naw a taka ngkhängkia tüneinak lung cun am ngsünngkyet; hina ngthue cun acuna khana, “Bawipa naw a kae cun jah ksingki” cunkäna “Bawipa ka kanaki tikia khyang cun am dawki bilawhnak üngkhyüh nglat yah khai,” tia ng'yuki. 20 Imnua k'uma kbee ja k'ame amjü küm vek: avang cun ngui ja xüi am ami jah pyan, akcee cun thing ja mdek am ami jah pyan, avang cun pawipyang üng jah sumei lü avang cun ami jah sumei sawxat ni. 21 Akse üngkhyüh amimät ngcimsaki cun adawnaka hnün üng sumei khaie, isetiakyaküng, ami mahpa naw akdaw jah pawhnak vaia jah sumei lü ami ngapei vaia ngsäm yah khaie ni. 22 Cawngpyanga hlükaweinak cän

hawih lü ngsungpyunnak, jumeinak, mhläkphyanak ja dim'yenak, mlungkyawng ngcimki he am atänga Bawipaa kpüinak yah vaia ngkhüngkonake cän jah mtuneia. **23** Ngtunngvawknak üng jah kphakia amdang ngcuhngkaihna ja am ngtähngkehkia ngkaw üngkhyüh akthuka vea. **24** Bawipaa mpyaa na kyaka mäiha nang naw ngtunngvawknak am pawh yahki. Nang cun khyang daw ja a mlungmsaüki sajaa kba khyang naküta vei na daw yah khai. **25** Nang cun ning ngcam püiki na mthet üng na hniphnawi yah khai, ahin cun Pamhnama hlüeia kya lü ami cun ngjut be lü ngthungtak cun ksing law khai ni. **26** Khawyai naw ani kcangnak khaia a jah pinmane cun lätlang law u lü akdawkyaa ksing law khaie ni.

3 Akpäihnaka mhnüpe üng akhaknaka kcüne ve law khai ti cun süma. **2** Khyange naw amimäta nghmah бүк khaie, ngui hlüei khaie, awhcah khaie, khyanga thang mset khaie, mäta phäh tengnak, nupaa pyen kpet khaie, dawkyanak am ksing u lü ningsaw pi am ksing u, **3** amimi cun am dawkyaa u, mpyeneinak am ve, khyang aksea pyen khaie, hlühlawk u lü sosat khaie; akdaw cun am hmu hlü u, **4** ami cun am sitih u, cungaihna pi am ve, awhcah u lü Pamhnama kthaka bawimangnak jawngnakie; **5** mi ningsaw akpung sawxat läklam u lü johit kcang cun mah khaie. Acuna khyange üngkhyüh akthuka vea. **6** Khyang avange cun khyangea ima cit hü u lü ktha ngceki nghnumie, ami mkhyea ja hlükawei naw a jah nängeie naküt cun jah hnepei hükie ni, **7** acun nghnumie cun ngthungtak am ksing u lüpi ngthei khaia angläta kthanakie ni. **8** Janneh ja Jambareh naw Mosi ami ngtek püia kba ahina khyange naw pi ngthungtak ngtek püikie-ahinea mlung cun thi lü jumeinak üngpi ngsukngvänkier ni. **9** Khyang avan naw ihlawka yüangkie ti cun ami jah ksinga phäh akthuk

am pha khawh u. Acukba kunga Janneh ja Jambareha veia thawnki. **10** Nang naw ta, ka vecawh, ka mtheimthang ja ka kcün sak üng ka mkhühnak; ka jumnak, ka mlung msaünak, ka mhläkphyanak, ka khameinak, **11** ami na mkhuimkhanake ja ka khuikhanake. Khyühkyawk vaia mkhuimkhanake hin Antiok, Ikonih ja Luhtaraha thawnki ti cun na jah ksingki ni. Lüpi Bawipa naw na yungkaihi ni. **12** A u pi, Khritaw Jesuh am yümmat lü akdawa xüng hlüki ta mkhuimkhanak khamei lü, **13** khyang ksee ja khyang k'hleie cun akse üngkhyüh akse bawpawh u lü khyange jah mhlei u lü amimät naw amimät mhlei sihki he ni. **14** Acun sepi, nang ta, angkhänga jumki lü na ngthei ja ngthungtak am msu lü vea. Na sajae u tia ksingki lü, **15** Ngcimkia Cangcim na dik ham üngkhyüh na ksingki, acun naw kthemnak jah pe lü acuna kthemnak naw Khritaw Jesuh jumnak üngkhyüh küikyannak da jah cepüiki ti cun süm bä. **16** Cangcim naküt hin Pamhnama xünsaka kya lü ngthungtak jah mtheinak, akhye jah mthehnak, hmaki pitpyannak ja akdawa xün vaia jah mcuhmthehnaka dawki ni, **17** acunakyase, Pamhnama khut pawhkia khyang cun Cangcim üngkhyüh akdaw amjü mjü bilawhnak khawh am kbebangki ni.

4 Khritaw Jesuh ja Pamhnam naw akthi ja akxüng üng ngthu jah mkhyah khai, isetiakyaküng, ani cun sangpuxanga kba jah up law khaia hmaia ka ning mtheh ta, **2** mlung msaünak am na jah mtheia kba jah ksingsak lü mkhye jah mtheh lü ktha jah petnak üng (akcün ve lüpi kyase akcün am a ve üng pi kyase) ngthu cun pyen lü na sang vai ni. **3** Khyange naw akdawa ningsaw am cungaihnaik vai kcün pha law lü amimäta hlükawei cun läk u lü ami hnga a ngjak'hlünak bawpawh vaia jah mtheikia sajaea vei ngkhäm hü khaie ni. **4** Ngthungtak cungaihnaik nglata u lü

khüikama ngkhawe cun ngai law hlü khaie. 5 Lüpi nang ta a i naküt üng namät cän mceiei lü khuikhanak cunei lü Thangkdaw sangki sajaa khut pawh lü na mta naküt cän Pamhnama mpyaa kba khüikhawma. 6 Keia phäha ta, ka ngapei vaia kcün pha law hnühki; ahina sak ka cehta law hnüh khai ni. 7 Ka jumnak ta lü akthuka dawnnak vai üng ka khyaih khawha ka dawng pängki. 8 Tukbäih ta keia phäh Pamhnam am ngsungpyunnaka ngnängnaka ngkhyengnak (Pamhnam am ngsungpyunnak) naw na k'äihki. Acun cun Bawipa, ngsungpyunkia Ngthumkhyahki naw acuna Mhnüp üng kei däk am kya lü ani angdannak law vai mhläkphyanak am k'äihki üngpi jah pe khai ni. 9 Akjanga ka veia na law vaia ktha na bä. 10 Demah naw khawmdek kphyanakia kyase Thesalonikah da kei na cehtaki. Crescens Kalatih da cit lü Tihuh Dalamatiha citki. (aiōn g165) 11 Luhka däk ni ka hlawnga a ve. Makuh cän khü lü ka veia law püia, isetiakyaküng, ani naw ka khut na kpüi khai ni. 12 Taikikah cun Epheta ka tüih ni. 13 Na law üng, Tarosa mlüh, Kaphus ima ka tak hüt kcuawh cän law lü ka caupe ja ca ka yuknak mehvun nglepe pi jah law bä. 14 Mthiksep Aleksanda naw aktäa na mkhuimkhakia kyase a bilawha kba Bawipa naw thung be khai. 15 Ani cän mceiei lü ve bä, isetiakyaküng, mi ngthu aktäa am jah kcangnakki ni. 16 Kamät akcüka ka ng'yungei üng kei da upi am ve, avan naw na cehtak päihkie. Pamhnam naw ami bilawh käh jah kheh pe se! 17 Bawipa ka hlawnga veki lü ngjuktha na pekia kyase kkeia mpyawng üngkhyüh pi na yung lü khyangmjükce vana ngjak vaia ngthu avan cun ka sang khawhki. 18 Bawipa naw akse naküt üngkhyüh na yung lü a khankhaw pea kei cun üpawmkia na cehpüi khai. Ani üng hlüngtainak angläta ve se! Amen. (aiōn g165) 19 Priscilah ja Akuilah, Onesiphoraha imkyawng lawnge

na jah hnukset pet bä. **20** Eratuh cun Korintuh mlüha vehüt lü Throphimah ta Miletuha ka hawih hüt ni, isetiakyaküng, ani cun am khyaiheiki ni. **21** Khawksik khya apha hlana na law vaia mtunei bä. Eubulas, Pudén, Linas ja Kalawdih ja Khritjan akcee naw pi ning hnukset ve u. **22** Bawipa na ngmüimkhyaa hlawnga ve se. Pamhnama bähäknak nami vana khana ve se.

Tihtuh

1 Pamhnama mpya ja Jesuh Khritawa ngsä kei Pawluh üngkhyüh ni. Kei cun Pamhnama xüa khyangea jumeinak jah kpüi lü mi ningsaw üng mi ngtheia ngthungtak üng jah cepüi khaia na xü lü a na tüih ni. **2** Acun hin anglät xünnak, äpeinak am tüneiki ni. Akcün am a tünei ham üng käh hleikia Pamhnam naw ahina xünnak khyütam jah pe lü, (aiōnios g166) **3** akcün apha law üng ania mawng cun jah mdanki. Ahin cun kei üng na ap lü jah küikyanki Pamhnam naw na sangsaki. **4** Atänga mi tak jumnak am ka ca kchang Tihtuha vei ca ka yuki ni. Pa Pamhnam ja mi küikyan Bawi Khritaw Jesuh naw bähkäknak ja dim'yenak ning pe se. **5** Mlüh naküta sangcim ngvaie jah mcawnki lü hlükaw hamkie na jah bilo khaia Kareta ka ning tak hüt ni. Ka ning mcuhmthehe jah süm bä: **6** ngvai vai cun mkhye am ve yah, a khyu mat däk la yah khai. A cae pi jumei u lü pyen kpet lü am längang yah u. **7** Sangcim ngvai cun Pamhnama khut bikia kya lü mkhye kpuk vai am ve yah. Ani cun khyang hnepeiki, a mlung cähki, mpyühmahki, sosatki ja ngui jawngnakia am thawn yah. **8** Ani cun khinnglei khina lü akdaw cun kphya na yah khai. Ani cun amät nängeiki, ngsungki, ngcimki ja sitihkia pi kya yah khai. **9** Ningsaw naw a ä a jum phyakia mawng cän akceta kcüng yah khai. Acun ngtek püikie khyeki ti cun mdan lü mtheimthangnak akcang am khyang kcee pi ngjuktha jah pe thei yah khai. **10** Aktunga Judah ning üngkhyüh ngthunghlai law lü ia am ngtähngkhehki ami ksingnak am khyang jah mhlei u lü jah thühlawksaki khawhah vekie. **11** Ami pyensak jah him vai hlü ve, isetiakyaküng, ngkeeikse ngui yahnak vai mkhüh na u lü am ami jah mthei vai jah mthei lü imkyawnge jah uplatsakie ni. **12** Karete üngka khyang mat amimäta sahmae naw, "Karet khyange cun

hleihlakie, khyükseia kba se u lü dudam u lü eiawk kthanakie,”
tia a pyen hin kcangki ni. Ahina phäh akdawa jumnak ami tak law
vaia, angkhat kunga jah mcing lü 14 ngthungtak mahki khyange
üngkhyüh lawkia nghngicima ngthupete ja Judahea khuikame
käh jah ngai ti khaie. 15 Amimät ngcimki hea phäh anaküt hin
ngcim lü ami mlungkyawng ja amimät ksingeinak am ngcim lü
am ami jumeia phäh avan hin am ngcim. 16 Pamhnam ksingkiea
pyen u lüpi ami vecawh naw kpetki. Amimi cun pyen am ngai lü
jah cawkei phyakia kya lü akdaw pawh khaia am nglawi u.

2 Kcangkia ningsaw naw ä a ti cän na jah mthei yah khai. 2
A sak dämkiea kpamie cän ami hniphnawi vaia, leisawng vaia
ngkäih u lü ami mät ami nängei vaia, jumeinak akdaw ta u lü
mhläkphyanak ja khameinak khawh ami tak vaia jah mtheia.
3 Acukba bäa, a sak dämkiea nghnumie pi ngcimngcaih lü
nghnumia vea kba ami ve kung vaia jah mtheha. Mpyüia capyit
tui aw lü khyanga am a daw pyeneikia käh kya kawm u. Akdaw i
ti cun jah mthei yah khai, 4 ami sak dikia nghnumie üng ami cae
ja ami kpamie jah mhlä na lü, 5 amimät nängei u lü ngcimngcaih
u lü nghnumi kdawa kya lü ami kpamiea pyen ami ngjak üngva
Pamhnam üngkhyüh lawkia ngthu u naw pi akse am pyen u. 6
Acukba bäa, a sak dik hamki kpamie pi amimät ami nängei vaia
jah nghui na bä. 7 Anaküt üng namät kung cän a ning hjutuih
vaia akdawa vecawha. Na mlung pi ngcim lü a süyüa na jah
mthei yah khai. 8 Käh ami ning mkateinak thei vaia khyübe cän
na sumei üngva na yee cän ngkeei u lü mimia mawng akse ami
pyen vai i am ve. 9 Mpyae pi ami mahpa kea ve u lü anaküt üng
jesak kawm u. Ami mahpa käh msang be u lü 10 ami mahpa ka
pi käh mpyuei kawm u. Acuna hnün üng, angläta ami daw ja ami
sitih cun ami mdan üngva ami bi naküt üng mi Küikyan Bawi

Pamhnama mawng ngtheinak cun akdawa cehpüi khaie ni. **11** Khyang naküta küikyannak vaia Pamhnam naw a bähkäknak mdan pängki ni. **12** Acuna bähkäknak naw khawmdeka mi xün k'um üng Pamhnam am khyühnak ja khawmdek kpameinake jah hawih lü ngsungpyunnak, mät nängeinak, akdawa venak ja Pamhnam ksing lü (aiōn g165) **13** mi äpeia jodawnaka Mhnüp mi k'äiha kba Küikyanki Jesuh Khritaw ja dämduh lü hlüngtaikia Pamhnama ngdan law vai jah mcuhmthehki. **14** Ani naw am dawki üngkhyüh jah yungmhlät lü ngcimkia khyanga jah pyang lü akdaw pawh lü ani däk mi kanakia mi thawn vaia amät naw amät jah peki ni. **15** Ahine jah mthei lü ning ngaikie jah him lü ktha na jah pet üng na ana naküt sumei bä. U naw pi käh ning mdihmsui kawm.

3 Na khyange cän jah upkie ja ana takie cun jah kchang na u lü ami kea ve lü anaküt üng akdaw ami pawh vaia jah msüma. **2** Khyang käh cijangei lü nglawieinak ja dim'yenak üng ve lü mlung hnipnak cun khyang naküta veia angläta ami mdan vaia jah mtheha. **3** Mimi pi ajana nghmawang lü pyen käh ngja lü hmakat lü mi ve khawiki. Mimi cun mtisa hlüei ja khawmdek jekyainak naküta mpyaa mi kyaki. Mimi cun am dawkia mlung ja ng'eihnak üng mi ve khawi lü khyange naw jah cawkei u lü khyang pi mi cawkeikie ni. **4** Acunsepi, Jah küikyanki Pamhnama dawkyanak ja mhläkphyanak mdan lü, **5** a jah küikyan. Ahin cun mimät naw akdaw mi bilawha phäh am kya ania mpyeneinak üngkhyüh jah küikyan lü Ngmüimkhya Ngcim naw jah mthikpyawt lü akthaia hminak ja akthaia xünnak jah peki. **6** Mi küikyan Bawi Jesuh Khritaw üngkhyüh Ngmüimkhya Ngcim mi khana Pamhnam naw khawhah bui lawki, **7** acuna kyase, ania bähkäknak am Pamhnam üng mi ngsungpyun be lü mi äpei angsäia xünnak

pi mi ka na lawki. (aiōnios g166) 8 Ahin cun akcanga pyen ni. Ahine kei naw ktung na lü ka pyen hin Pamhnam jumeikie naw khyanga akdawnak ja a summang vaia akdaw bilawhnak am ami kcün ami pet vaia phäh ni. 9 Ia am kyaki ngcuhngkaihe, ksawn tähnake, ngtunngvawknake ja Thum ngcuhnak cän jah mphenei bä. Ahine cun summang vaia am kya lü am ngtähngkeh u. 10 Ngkhawingpanak pawhki cun nghngih vei bang mcäi lü acun käna amimi am na pawh vai i am ve. 11 Acu banga khyange cun pyakmsai u lü ami mkhye naw am cang u tia mdanki ni. 12 Atemas ja Taikikah na veia ka jah tüi law üng ka venak Nikopoliha akjanga na law vai, isetiakyaküing, acua khawksik kya sumei vai ka ngtängki ni. 13 Thum ksing Zenah ja Apawluh cän na khyaih khawha jah kwei lü kdung ami cehnak vai üngpi ami hlükaw naküt cän jah bühteng pet kawm pi. 14 Mi khyange amdanga käh ve u lü hlükaw kcangki ami yahnak vai phäha akdaw bilawhnak am ami kcün ami sumei thei vaia ngtheingthang u se. 15 Ka hlawnga vekie naw ning hnukset ve u. Jumeinak üng mi nglawipüie üng ami jah hnuksetnak jah mtheha. Pamhnama bähäkknak nami khana ve se.

Philimon

1 Khritaw Jesuha phäh thawng üng kyumki Pawluh ja mi bena Timoti üngkhyüh — Kami nglawipüi ja khut kami bi püi Philimon ja **2** na ima ngkhämkia sangcim ja mi ci Apphia ja ngtuk mi pawh püi Akhipaha veia ni: **3** Mi Pa Pamhnam ja Bawipa Jesuh Khritaw naw bäkhäknak ja dimdeihnak ning pe se. **4** Ka na Philimon naw ka ktaiyüa kcün naküt üng nang ning süm lü Pamhnam veia jenak ka mthehki. **5** Pamhnama khyange na jah mhläkphyanak ja Bawi Jesuh üng na taka jumnaak ka ngjaka phäh ni. **6** Ka ktaiyünak ta mi ngkhawteinak üng jumeikia mi kya akba, Khritaw am mi yümmatnak üng vekia dawkyanak naküt cun akdaw mi ksingnak däm däm vaia kyaki. **7** Ka na aw, na mhläkphyanak naw na jekyaisak lü ngjuktha na pe ve! Nang naw Pamhnama khyangea mlung jah suhne vek. **8** Ahina phäha Khritaw üng ka ning na akba kei naw yet lü i pawh vai ti hin ngthu ning mtheh veng. **9** Isetiakyaküing ning kphya na lü ka ning nghuinak ni. Khritaw Jesuha ngsä, ania phäha tuha kcün üng thawng kyum kei Pawluh naw ka pawh ni. **10** Khritaw üng ka ca, thawng üng ka kyum k'um üng ngmüimkhya lama a na pa naw Onesimasa kcaha ning nghui na veng. **11** Ahlana ani cun ia am ngtäh lüpi atuha nang ja keia phäh ani cun summang vai kya ve. **12** Ani am ka mlung ngpüi law lü na veia ka tüih law be ni. **13** Thangkdawa phäh thawng üng ka kyum üng nanga kcaha na kwei khaia ka hlawnga a ve vai ka täng kyaw. **14** Acunsepi, na na kwei vaia käh ka ning sihling na khai, acuna kthaka na titänga na bilawh vai ni ka täng ve. Nang naw am ä xaki lü i pi am pawh veng. **15** Onesimas cun nang üngkhyüh asäng thuk lü a ve hin na hlawnga akcün tä a ve vaia phäh ni. (aiōnios g166) **16** Atuha mpya sawxata am kya lü mpyaa kthak dawki Khritaw

üing na mhlänaka na naa kyaki ni. Ani cun keia phäh aktäa daw ve! Nanga phäh pi aktäa daw khai ni. Ani cun mpya ja Bawipa üing na na akba salü daw bawk khai ni! 17 Acunakyase, na na püia na ngaih üingta, kei na na dokhama mäiha ani pi dokham bea. 18 Ani naw a ning thung vai am ani üing a ning mkhyenak üingpi ka ning thung vai ta kawm pi. 19 Kei Pawluh naw ka ning thungkhih khai ti lü ka kut ye am ka yuk law ni: (na sak phäh na je na bä ka ning mtheh vai am hlü khai ni.) 20 Acunakyase, ka na aw, Khritaw üing na bea kba na jesak lü Bawipa phäha ka hmai бүк lü ahin hin keia khana pawha. 21 Ahin ka yuk lawa kba na pawh khaia ka ksingki, ahina kthaka pi na pawh khai tia ka ksingki ni. 22 Acuna thea, keia phäh akhan na tak pet bä, isetiakyaküing, Pamhnam naw nami vana ktaiyünak ning jah msak lü na veia ka lawnak vai na pe khai tia ka äpeiki ni. 23 Jesuh Khritawa phäh thawng üing ka kyum püi Epapharah naw ning jah hnuksset ve, 24 khut ka bipüie Makuh, Aristakhas, Demah ja Luhka naw pi ning hnuksset ve u. 25 Bawipa Jesuh Khritawa bähkäknak nami vana khana ve se.

Hebru

1 Ahlana Pamhnam naw sahmae üngkhyüh tuilam khawhah üng mi pupae khawvei jah ngthumin püiki, **2** lüpi ahina akpahnak mhnüpe üngta a Cakpa üngkhyüh jah ngthungmin püiki. Ani üngkhyüh khawliva mhnün lü akpahnaka anaküt kanak khaia Pamhnam naw a xü päng ni. (aiōn g165) **3** Ani naw Pamhnama hlüngtainak akvai ja Pamhnama kya lü ani am akcang atängnak cun mdan lü johitmahki a ngthukhyü am khawliva pi a taih ni. Nghngicim avana mkhye a jah mhlätei këna khankhawa Johitmah Säihki Pamhnama khet da ngawki ni. **4** Cakpa cun khankhawngsä he kthaka dämduhkia thawn lü Pamhnam naw ngming a pet pi amimi kthaka dämduhki ni. **5** Pamhnam naw khankhawngsä he üng, “Nang cun ka ning Ca, tuhngawi na Paa ka kyaki,” tia am pyen. Pamhnam naw khankhawngsäa mawng pi, “Kei cun ania Pa vai, ani cun ka Ca vai,” am ti. **6** Lüpi Pamhnam naw a Ca kcük khawmdeka a tüih law hlü üng, “Pamhnama khankhawngsä he avan naw ani cun hjawkhah yah khaie,” a ti. **7** Pamhnam naw khankhawngsä hea mawng ta, “Pamhnam naw a khankhawngsä he cun khawkhi jah pyan lü a mpyae mei kdäia kba a jah thawnsak,” a ti. **8** Lüpi, Pamhnam naw a Cakpaa mawng ta: “Pamhnam aw, na pe anglät se ngkhäng khai ni! Na khyange na jah up hin tala khai. (aiōn g165) **9** Akcang kphyanaki lü akhye na cawkei khai. Acun hin Pamhnam, na Pamhnam naw ning xü lü na püipawe a jah peta kthaka dämduh lü leisawng vaia jenak cun nang üng a ning pet ni.” **10** Ani naw, “Nang, Bawipa, akcük säiha khawmdek mhnün lü namäta kute am khankhawe na jah pyangki. **11** Amimi khyük u lü nang na mä khai; amimi cun suisakea kba phyüm khaie. **12** Nang naw jiha kba jah khep lü suisakea kba nghlai khaie.

Lüpi nang ta ngläta mä lü, na sak pi a päihnak am ve,” a ti. **13** Pamhnam naw a khankhawngsä he mat üngpi: Na yee na khaw mtaihnak vaia ka jah tak vei cäpa, Ka khet da hia ngawa” ti lü am pyen khawi. **14** Acukba ta khankhawngsä he ta ie ni? Amimi cun ngmüimkhyaa kya u lü Pamhnam khüih u lü küikyannak yah law khaie phäh jah bükteng khaia a jah tüih ni.

2 Mi ngjak pänga ngthungtake cun ngkhäng bawk khaia mi jah kcüng yah khai, akcea käh mi cehcawn vaia phäh ni. **2** Khankhawngsä he naw mi pupaea vei ami jah peta ngthu hin cangki tia mdan lü acun am kcang na lü am läklamki cun ami yah vaia nglawiki mkhuimkhanak yahkie. **3** Dämduhia küikyannak am mi cuhlihei ta ihawkba mi lät khai ni? Bawipa amät naw ahina küikyannak cun akcüka sang lü ahin ngjakie naw cangki tia mimia veia mdanki he ni. **4** Acuna thea, Pamhnam naw a saksie am müncanksee ja cäicingnak he jah pawh u lü a hlüeia Ngmüimkhyaa Ngcima yetnak cun jah pe hükie. **5** Mi pyena khawmdek, pha law khaia khawmdek kthai cun up khai khankhawngsä he cun Pamhnam naw am jah mcawn. **6** Acuna hnün üng Cangcim naw: “Pamhnam aw, nghngicim ca hin ia kya lü na jah cungaih ni; nghngicim sawxat hin nang naw i vai na jah msucei ni? **7** Amimi cun Khankhawngsä hea kthaka nemca khaia na jah mhnün; nang naw hlüngtainak jah leisawngnak jah kbün lü **8** anaküta khana jah up khaia na jah mhnün ni,” ti lü a pyen ni. “Anakütea khana upkiea” Pamhnam naw a jah mhnün tia a pyen hin, anaküt ngpüiki tia ngsingki. Atuha ta nghngicim naw anaküta khana a up am ni hmuh ham. **9** Avana phäh ani cun Pamhnama bähkäknak üng a thih vaia khankhawngsä hea kthaka asäng a nemsaka Jesuh cun mi hmukie. Pamhnama bähkäknaka phäh ani cun avana pah thi yah khai. Thi lü a khuikha phäha atuh

cun hlüngtainak ja leisawngnak a ngbünsak cun mi hmukie. **10** Anaküt mhnünmceng lü büktengki naw Jesuha cun khuikhanak üngkhyüh kümceisak lü hnasen khawhah naw a hlüngtainak yümei püi khaia pawhki Pamhnam däk hin cangki ni. Jesuh hin ni küikyannak da jah cehpüiki ta. **11** Ani naw khyangea mkhyenak jah ngcimsak lü ani ja ami mkhye ngcimki he naw atänga Pa mat takie. Acuna kyase, Jesuh naw ami cun a im khyawnga a jah khü vai cun am ngkeei. **12** Ani naw Pamhnam üng, “Nang naw i na pawh ti cun ka khyange am ka jah mthekh kai; ami ngkhämna ka ning mküimto khai,” ti lü a mthekh ni. **13** Ani naw, “Pamhnam ka um na khai” pi a ti sih. Ani naw, “Pamhnam naw a na peta hnasen he am kei hia ka vekie,” pi a ti ham ni. **14** Ani naw ka cae ti lü a jah khüa phäha pumsa thithaü üng amimia mäi law lü nghngicima thum cun jah taei law hngaki ni. Ahikba a pawha phäha a thihnak üngkhyüha thihnak johit taki Khawyai cun a näng vaia phäh lü, **15** thihnak kyüh lü ami kcünsak üng msihmpyakie a jah mhlät vaia phäh ni. **16** Ani naw khankhawngsä he am jah kuei ti cun ngsingki ni. Acuna hnün üng Abrahama mjüphyüie ni a jah kuei ta. **17** Ti hlü ta anaküt üng a khyangea mäi law lü Pamhnama khut binak üng sitih lü mpyeneinak am beki Ktaiyü Ngvai säiha kya lü khyange mkhyekatnak a jah mhlät pet vaia phäh ni. **18** Amät kung hin hlawhlepnak khameikia kya lü hlawhlepnak khameikie cun jah kuei khawh khai ni.

3 Khankhawa ka Pamhnam naw pi aning jah khü ka püi khritjane aw! Mi pyena jumeinaka Ktaiyü Ngvai Säih vaia Pamhnam naw a tüih lawa Jesuha mawng cän ngai süm ua. **2** Pamhnama im kyawnga Mosi sitih lü a khüi khawma kba ani cun pi ani xüki Pamhnama khut binak üng sitihki ni. **3** Ima kthaka im

ksa naw leisawngnak yahei bawki ni. Mosia kthaka Jesuh naw leisawngnak akdäm bawc cun yahei ngkäihki ni. **4** Im naküt cun khyang naw sawngsa lü anaküt sawngsaki cun Pamhnam mata kyaki ni. **5** Mosi cun Pamhnama ima mpya akba sitih lü malama Pamhnam naw a pyen law vaie cun pyenki. **6** Khritaw cun sitihki Cakpa akba Pamhnama imkyawng msümceiki. Ani üng mi äpeinak cun mkhühüpnak ja lingnak mi tak üngta ania ima mi kyakie. **7** Acuna kyase, Ngmüimkhya Ngcim naw, “Tuhngawi Pamhnama kthai nami ngjak üng, **8** nami pupae naw Pamhnam mhnütei u lü khawkyawng khawa Pamhnam kpetmjak u lü ami ve ua kba nami nghnga käh pangsak ua. **9** Kum phyükip i ka pawhki ti cun hmu kyaw u lüpi acua na ksük u lü na kbawngkie ti lü Pamhnam naw pyenki. **10** Ahina khyange am ka mlungso lü ka pyen ta ‘amimi anglät am sitih u lü ka ngthupete pi mah u lü am jah läklam u.’ **11** Ka mlungso lü khyütam a süyüa ka pawh ta: ‘Ami ngdümnak vai ka jah peta mdeka am lutvang yah u’ tia pyenki. **12** Ka püie, u pi nami mlung se lü am jumei lü a sak xüngkia Pamhnam üngkhyüh nami nglat vai cun mcei kawm uki. **13** Cangcim naw a pyena, “Tuhngawi” tia khyünglung hin ami sumeia küt üng ta mat ja mat amhnüp tä kpüikpak lü, u naw pi käh ning jah ngmawngmhlei lü nami nghnga pang khaia käh ning jah pawh se. **14** Mimi cun Khritaw am mi ngpüi vaia akcüka mkhühüpnak mi tak cun akpäihnak vei cäpa mi kcüngei kawm u. **15** Cangcim naw: “Tuhngawi Pamhnama kthai nami ngjak üng, nami pupae naw Pamhnam kpetmjak u lü ami ve akba nami nghnga käh pangsak u,” a ti. **16** Ania kthai ngjak lü Pamhnam kpetmjakia khyange ta ue ni? Mosi naw Egypt üngkhyüh a jah läh law püia khyange ni. **17** Khawkum phyükip Pamhnama mlungsosakie ni. Mkyekat u lü khawkyawng khawa thikie ni.

18 Pamhnam naw a khyütam a sayüa a pawh ta, “Ami ngdümnak vaia ka jah peta mdeka am lutvang yah u” — ue a hikba a jah tinak ni? Ani kpetmjakie üng ni. 19 Am ami juma phäha acuna hnüna am lutvang yah u tia mi hmuki.

4 Tuha Pamhnam naw a pyena hüieinaka mawng khyütam cun mimi üng jah peki ni. Acuna hüieinak khyütam cun nami yahei vaia nami vecawh cun am nami mceiei ta am lut yah uki. 2 Ami naw ami ngjaka kba Thangkdaw cun mimi naw pi mi ngja pängkie ni. Acuna mawng cun ngjakie, lüpi acun naw am jah dawsak, isetiakyaküing, ami ngjak üng jumna am, am ami dokhama phäha kyaki. 3 Pamhnam naw a jah peta hüieinak khyütam cun mimi jumkie naw ta mi dokhamei vai u. Ani naw, “Ka mlungso lü khyütam a sayüa ka pawh ta: ‘Ami ngdümnak vaia ka jah peta hnün cun itüha pi am lutvang yah u’ tia a pyen. Ahin pyen kyaw lüpi khawmdek a mhnünmceng üngkhyüh a khut cun ngpängki ni. 4 Cangcim naw amhnüp khyühnak mawng ta: “Amhnüp khyühnak üng Pamhnam cun a khüinak üngkhyüh ngxüki,” tia pyenki. 5 Ahin kung a pyen be tü ta: “Ami hüieinak vai ka jah peta hnün cun itüha pi am lutvang yah u.” 6 Akcüka Thangkdaw ngjakie naw am ami jumeia phäh acuna hüieinak am yahei u. Acuna kyase, acuna hnün cun yaheiki ve khaie ni. 7 “Tuhngawi” ti lü sua khawmhnüp akce cun phyäi lü jah mdanki. Ahlana khawkume üng Davit naw Cangcim üng, “Tuhngawi Pamhnama kthai nami ngjak üng, nami mlung käh ngcangsak u,” ti lü a pyen cän mi pyen pängki. 8 Pamhnam naw khyü a jah tama hüieinak cun Josuh naw a jah peta kyak üng, Pamhnam naw akcea Mhnüp am a pyen vai sü. 9 Lüpi, a mhnüp khyühnak üng Pamhnam a hüieia kba Pamhnama khyangea phäh hüieinak vai ve hamki. 10 Pamhnam naw khyü a jah tam pet yaheikia

khyange cun Pamhnam, a khut üngkhyüh a ngdüma kba ami pi
ami khut üngkhyüh hüiei khaie ni. **11** Hüieinak mi yah vaia mi
kthanak üngva jumeinak käh vekiea mäiha mimi üng u pi käh
mi ve vai u. **12** Pamhnama ngthu cun xüingsei lü johitmahkia
kyase hnu ma kxata kthaka kxatki kcima kba ni. Ani naw mi
nümyan, mi mlungkyawng jah mi Ngmüimkhya, yuh ngmik ja
khing cäpa jah sun atki ni. Ani naw mi mlungkyawnga hlüei ja
cungaih pi ngthu jah mkhyah peki ni. **13** Pamhnam üngkhyüh
ngthup khawhki i pi am ve, mhnünmceng naküte hin ania hmai
maa podang lü jah mhjaiha mäi ni a law ta. Ania maa a naküt mi
phyehphyan be yah khaie. **14** Mi pyena jumnak cun angkhänga
mi kcüingei vai u. Pamhnama Cakpa Jesuh khankhawa cit be
pängki Ktaiyü Ngvai Säih mi taki. **15** Mi Ktaiyü Ngvai Säih naw
mi ktha ngceknak am jah ksing pekia am kya. Mi Ktaiyü Ngvai
Säih cun mimia kba ksükphyawnak khamei lüpi mkhyekatnak am
pawh. **16** A bähäkna venak Pamhnama Bawi ngawhna cun
mkhühüpnak am mi cähceng vai u. Acun üngva, a mpyeneinak
yahei lü a bähäkna cun mi hlükawa kcün üng jah kuei khaia
mi hmu khai.

5 Ktaiyü Ngvai Säihe cun ami khyang püie üngkhyüh jah xü lü
ami kcaha ami mkhyea phäh petmsawtnak ja ngkengtaihnak
Pamhnama ma pawh khai ami jah mcawna kyaki. **2** Amät kung
pi ktha ngcekia kyase mkhyenak pawhkie ja i am cuhliheikiea
phäh ani cun hniphnawiki ni. **3** Amät cun ktha ngcekia kya lü
khyangea mkhyekatnake däk am kya lü a mäta mkhyekatnakea
phäh pi ngkengtainak pawh yahki. **4** Ani cun ktaiyü ngvai säiha
kya lü ami leisawng vaia u naw pi am xü u. Ahin cun Pamhnama
khüa phäh khyang cun Arona kba ktaiyü Ngvai Säiha mcawna
kyaki. **5** Acukba kunga, Khritaw naw ktaiyü ngvai säih kya lü

ami leisawng vaia am thawn. Acuna hnün üng, Pamhnam naw, “Nang, Ka ning Ca ni; tuhngawi na Paa ka thawn lawki,” a ti. **6** Akcea hnün üng pi, Melkhihzadek ktaiyü a kya lawa kba, “nang pi angläta ktaiyüa na kya khai,” tia a pyen be tü. (aiōn g165) **7** Khawmdeka Jesuh a xün ham üng thihnak üngkhyüh küikyan khawh khai veia angšana kyap lü a phyutui bawki am Pamhnama vei ktaiyü lü täsamnak pawhki. Isetiakyaküing, ani cun mlung mhnem lü ngcuapeikia kyalü Pamhnam naw ngjak petki. **8** Ani cun Pamhnama Cakpaa kya kyaw lüpi a khuikhanak cun pyen a ngjaknak vaia ngtheinaki. **9** Ani cun a kümcei law üng, ani kcang nakie avana phäh angläta küikyannaka phungnua thawn law lü (aiōnios g166) **10** Melkhihzadek naw a pawha ktaiyü khut cun bi khaia ani cun ktaiyü ngvai säih vaia Pamhnam naw a sang ni. **11** Ahina mawng cun pyen vai akda vekü lüpi ning jah mthet vai khaki, isetiakyaküing, nami ksingnak a cüa phäha kyaki ni. **12** Sajaea nami kyaknak vaia akcün nami takie, lüpi Pamhnama mawng ngtheinake akcük cun ning jah mthet khai mat mat nami hlüei hamkie ni. Angcang eiawknaka hnün üng cihtui nami awk vai hlü hamki ni. **13** Cihtui aw hamki cun hnasena kya lü akse ja akdaw cun am jah ksing thei ham. **14** Angcang eiawki cun akdämea kya lü akse ja akdaw cun jah mkhawimkhya theikie ni.

6 Khritjan mawng akcük ngtheinak cun jah hawih hüt lü ngtheinak üng dämduh vaia malam da mi cit vai u. Akcük ngtheinaka kyakie Pamhnam jumnak, **2** baptican mawng mtheinak ja kut mtaihna; akthia thawhna be ja angläta ngthumkhyahnake am käh mi tünei be vai u. (aiōnios g166) **3** Malam da mi cit vai u! Pamhnam naw a täng ta ahin mi jah pawh vai u. **4** Ami jumeinak hawihkie cun ihawkba ngjutcam law be khaie ni?

Pamhnama kvai üng ve khawikie; Khankhawa dawnak pi mdep u lü Ngmüimkhya Ngcima bänak pi yahkie; 5 Ami naw Pamhnama ngthu hin dawki tia pi ksing u lü pha law khaia johita kcün pi cayahkie ni. (aiōn g165) 6 Ami jumeinak hawihkie ni! Ngjutnak da ami law be tü vai am thawn khawh, isetiakyaküing Pamhnama Cakpa cun kutlamtunga taih be tü u lü khyang ksunga ani cun ngkeeisakie ni. 7 A khana kyakia khawk'a mjawnkia nglei cän Pamhnam naw dawnak pe lü sawnglinkiea phäh adung dämsaki cun acunea phäh summang phyaki ni. 8 Nghlinge ja mphyawe ami luh law üng nglei hin ia am kyah; Pamhnam naw a yünce vai kyühei phya lü mei am mkhihnak kham khai ni. 9 Ka püie, ahikba pyen üngpi nami jumna mawng ta kami ksing päng u ni. Daw bawkia dawkyanake nami küikyannak naw kanaki tia kami ksingki. 10 Pamhnam hin ngsung ve. Nami bia khut, nami kphyanak ani nami kpüi üng nami mdan ja khritjan akcee nami jah petmsawte cun am jah mhnih. 11 Akdäma kami hlüei ta matcim naw akpäihnak veia nami mtuneinak am bi ua, acun üngva nami äpei cun akcanga pha law khai. 12 Nami dam vai am hlüei u ngü, lüpi jumei u lü ami mlung msaükiea kba ve u lü Pamhnam naw a ning jah peta khyütam cän doi ua. 13 Pamhnam naw Abraham khyütam a pet üng i khyütam ti cun ng'yünnak pawhki. Ania kthaka am däm bawkia kyase amäta ngming cun sumei lü ng'yünnak pawhki. 14 Ani naw, "Na mjükphyüi khawhah ning pe lü dawnak ka ning pet khai tia khyütam a pet," tia a pyen. 15 Abraham cun a mlung msaükia kyase Pamhnama khyütam cun yaheiki. 16 Ng'yünnak mi pawh üng mimäta kthaka däm bawkia ngming matmat mi sumei üng ngcuhngkaihe avan hüpkie. 17 A khyütam yah khaie veia ania mkhüh itüha pi anghlai vai am täng lü a ngsing vai Pamhnam

naw hlüeikia kyase a khyütama khana ng'yünnak a mkawp law sih. **18** Pamhnam käh hlei lü am a nghlainak theia mawng mjü nghngih vek. Ani am üpawmnak hmuhki mi kthamahkia kyase mi maa a jah tak peta äpeinak cun akceta mi kcüngei vai u. **19** Ahina äpeinak mi tak hin mi saka ngphuneinak mäi ni. Ahin hin üpawm lü cangki ni, ahin cun Khankhaw temple k'uma angcimnaka kalaka pi khe lü citki. **20** Mi kcaha Jesuh cun mi maa acua cit lü Melkhihzadek ktaiyü a kya lawa kba angläta ktaiyü ngvai säiha thawnki ni. (aiōn g165)

7 Ahina Melkhihzadek cun Salem sangpuxang ja ak'hlüng säih Pamhnama Ktaiyüa kyaki. Abraham naw sangpuxang kphyü jah näng lü ngtuk pawhnak üngkhyüh a law be üng Melkhihzadek naw nghmuh püi lü dawnak a pet. **2** Abraham naw a yah naküt xa üngka mat ani üng peki. (Melkhihzadek tinak akcük suilam ta "Ngsungpyunkia Sangpuxang" ja Salem sangpuxanga a thawna phäh a ngming cun "Dimdeihnaka Sangpuxanga pi kyaki") ti naka kyaki **3** Melkhihzadeka nu ja pa, a pupae am mi jah ksing. A hminak ja a thihnak pi am mi ksing. Ani cun Pamhnama Cakpa mäia angläta ktaiyüa kyaki. **4** Ihlawka dämduhki tia nami ksingki. A ngming ngthangkia mi pupa Abraham naw ngtuk pawh lü a yaha xa üngka mat ani üng a pet ni. **5** Ktaiyüea kyaki, Leviha mjükphyüie naw Isarel khyange veia ami taknak xa üngka mat cun ami kbämei vaia Thum üng jah peki. Acune cun Abrahama mjükphyüie pi kya lü amäta khyangea pi kyaki. **6** Melkhihzadek cun Leviha mjüa am kya, lüpi ani naw Abraham, Pamhnama khyütam yahkia khawh xa üngka mat la lü dawnak peki. **7** Dawnak yahkia kthaka dawnak peki cun däm bawki tia mi ksingki. **8** Cangcim naw, thikia ktaiyüe naw xa üngka mat la u lü am thi theikia Melkhihzadek naw xa üngka mat a lak tia, a

pyena kba ni. **9** Pyen vai a kyak üng, Abraham naw a khawh xa üngka mat a pet üng Levih (A mjükphyüi naw xa üngka mat laki) naw pi pe hngaki. **10** Levih cun am hmi law ham lüpi pyen vaia kyak üng, a pupa Abraham naw Melkhihzadek a hmuh üng ania k'uma vek. **11** Isarel khyange veia levih ktaiyü ninga Thum cun jah peta kyaki. Levih ktaiyüea bilawh hin a kümcei ania kyak üng ktaiyü akce a po law vai am hlü, acun hin Aron üngkhyüh am kya lü Melkhihzadek üngkhyüh vai ni. **12** Ktaiyü anghlai üng thum pi nghlai hnga khai. **13** Mi Bawipa naw a pyen ta a mjü hngaki naw säng na lü ania mjüe naw ktaiyü cun kphyawnkunga am pawh yah u. **14** Bawipa cun Judaha mjü üngkhyüh hmi law khai tia ngsing lü Mosi naw ktaiyüea mawng a pyen üng a mjü cun am pyen sih. **15** Ahina mawng cun ngsing law dämki, Melkhihzadeka mäi ktaiyü a kce po lawki ni. **16** Ani ktaiyüa mcawn cun nghngicim naw bilo lü pawhmsaha am kya, lüpi apäihnak am vekia xünnaka johit üngkhyüha ni a kya ve. **17** Cangcim naw, “Nang cun Melkhihzadeka ktaiyü a kya lawa kba angläta ktaiyüa na kya khai,” tia pyenki. (aiōn g165) **18** Bilawh kphyüm cun hawiha kyaki, isetiakyaküing ani cun summang vai am kya ti. **19** Mosia thum naw anaküt am kümceisak thei. Pamhnam am mi cähnak law üngkhyüha daw bawkia äpeinak mi yahki. **20** Acuna thea, Pamhnama ng'yünnak pi vek. Akce ktaiyüe vaia jah mcawn üng ahikba ng'yünnak am ve khawi. **21** Ng'yünnak üngkhyüh Jesuh ktaiyüa a thawn law üng Pamhnam naw ani üng, “Bawipa naw khyütam a sayü a pawh ta, ani naw ahin hin am la be: ‘Nang cun angläta Ktaiyüa na kya khai’” a ti. (aiōn g165) **22** Acuna kyase, Jesuh cun hina hngalangki akdaw baw ngthumkhäna mkhühüpnaka pawhki. **23** Akcea hngalangnak ta: ktaiyü kce khawhah vek. Ami cun thi

u lü ami khut am msu thei u. **24** Jesuh cun angläta xüngkia kya lü a ktaiyünaka khut cun khyang kcea vei am pha thei. **(aiōn g165)** **25** Ani üngkhyüh Pamhnama vei lawki he cun atuh ja angläta jah küikyan khawhki, isetiakyaküing, amimia phäh Pamhnam nghuinak khaia angläta xüngki ni. **26** Acunakyase, Jesuh, Ktaiyü Ngvai Säih naw mi hlükaw jah kbebangki. Ani cun ngcimki; hmanak ja mkhyekatnak pi am ve, ani cun mkhyeki he üngkhyüh phyäi lü Khankhawe khana a mhlün ni. **27** Ani cun akce ktaiyü ngvaie säiha kba am ni; ani naw amäta mkhyea phäh ja khyangea mkhyea phäh ngkengtainak amhnüp tä a pawh vai am hlü. Ani naw amät ngkengtainaka ahun pawh hin avana phäh ahun däk a pawh ni. **28** Am kümceikiea khyange cun ktaiyü ngvai säih vaiea Mosia Thum naw jah mcawnki. Lüpi Pamhnam naw ng'yünnak am khyütam a pawh ta Thuma hnua law khai, angläta kümceikia a pawh Cakpa cun a mcawn ni. **(aiōn g165)**

8 Mi pyen avan hin khankhawa Pamhnam Jotai Bawi ngawhnaka khet da ngawhki Ktaiyü Ngvai Säih mi taki. **2** Ani naw ktaiyü ngvai säiha kba angcimnak säiha hnüna khut biki. Acun hin nghngicima sawngsaka am kya lü Bawipa sawngsaka sam kcanga kyaki ni. **3** Ktaiyü ngvai naküt cun Pamhnama veia khyüksei ngkengnak ja petmsawtnak pawh khaia mcawna kya u lü mimia Ktaiyü Ngvai Säih naw pi petmsawtnak a pawh vai ve khai. **4** Ani cun khawmdeka a vea kyak üng ani cun Ktaiyüa am kya kung, isetiakyaküing Judaha Thuma tä bilo khai ktaiyüe ami vea phäh ni. **5** Amimia khut hin naw khankhaw vekia jawngpan ja nghnge däk ni ami pawh u ta. Ahin cun Mosi am vekia mäi ni atäng ve. Mosi naw Ngcimkia Hjam a sawngsak vai üng Pamhnam naw, "Mcunga khana ka ning mdan nümyana mäia anaküt cän angsinga na pawh yah khai," ti lü a mtheh. **6** Atuha

amimia kthaka hlüing bawkia ktaiyüa khut binak cun Jesuh üng a pet ni. Pamhnam ja a khyangea keha daw khaia ngthumkhän jah pawh peki, isetiakyaküing, ahin cun akdaw bawka khyütama khana hnganeiki ni. 7 Akcüka ngthumkhän mkhyenak am a ve üng anghngihnak cun am hlü. 8 Lüpi Pamhnam naw a khyange am ami mkhyekatnak a hmuh üng ani naw, "Khawmhnüpe pha law khai, Bawipa naw a ti üng Judah khyange ja Isarel khyange am ngthumkhän akthai ka pawh law khai. 9 Ami pupae Egypt pe üngkhyüh jah cehpüi lü ka kut am ka jah law bea mhnüp üng ka pawha mäi ngthumkhän cun am pawh ti ngü. Amimi am ka pawha bekhüt cun am sitih na u lü am jah cungai veng. 10 Atuh ta, Bawipa naw pha law khaia mhnüpe üng hina ngthumkhän hin Isarel khyange am ka pawh khai, ami mlung k'uma ka thume jah ta lü ami mlunga khana ka yuk khai. Kei cun ami Pamhnama kya lü amimi cun ka khyangea kya khai. 11 Amimi üngka u naw pi ami püie mthei vai ja ami imceng lopei üng 'Bawipa ksing ua' ti lü mtheh vai am hlü ti. Akdik üngkhyüh akdäm säih cäpa kei na ksing khaie. 12 Ami mkhyekatnak jah mhlät lü, ami hmakatnake pi käh ka süm ti khai," tia a pyen. 13 Akthai ngthumkhän pyen üng, Pamhnam naw akcüka akphyüma pawh lü phyüm lawki naküte cun khyük law khaie ni.

9 Akcüka ngthumkhän naw hjawkhah ning up lü hjawkhahnak vaia hnün pi khyang naw pawhki. 2 Hjam cun mdüih lü akpung da ka cun Ngcimkia hnüna ami sui. Acua mei mdäinak ve lü Pamhnam üng peta muk taknak capawi vek. 3 Anghngihnak jihnunga hnua ta Hjama k'uma ngcimcaih säihkia hnüna ami sui vek. 4 Ang'ui mei am sinak xüi am ami pyan khahnak ve lü xüi am ami bu ngthumkhän teta ja mana ja xüi um pi vek. Acuna k'uma Arona ksawngkhe a hnah lut lawki ja Pamhnam

naw a jah ngthupeta ng'yuknak lung phehlep nghngih pi vek.

5 Tetaa khana Pamhnam vek tia mdannak Kherupina ami sui khankhawngsä xawi naw mkhye mhlätnaka hnün cun ami ngphya am khümki xawi. Tuha kcün hin anaküt jah pyennak vai am ni. 6 Ahine cun hikba pitpyangnak khamkie ni. Ktaiyüe cun ami mta bilo khaia mhnüp tä hjama k'um akan akcüknaaka khüi yahkie, 7 lüpi Ktaiyü ngvai säih ni hjama k'um säiha lut lü kum mat üng ahun däk lut yahki. Ani naw Pamhnama veia ami peta thi cun ceh lü amäta kcah ja khyange naw am ksing lü ami mkhyea phäh mhlätnak ngkengtainak pawhki. 8 Akpung da ka hjam a vea küt üng Angcimnak Säiha Hnün käh nghmawngei khaia Ngmüimkhya Ngcim naw jah mtheiki. 9 Ahin msuimcäpnak naw tuha kcün mdanki ni. Petmsawtnak ja khyüksei ngkengnak Pamhnam üng pet naw mküimtokiea mlung cun am kümsak thei, 10 isetiakyaküng, amimi naw ei ja awk ja ngcimnak amjü mjüa paw ami pawh vai hlüki. Ahine cun akpunga bilawha kya lü Pamhnam naw akthai a pawh law vei cäpa sumeia kyaki ni. 11 Lüpi Khritaw cun Ktaiyü Ngvai Säiha, akdawa lawki cun hia ve pängki ni. Ania khüinak hjam cun kümbe lü däm bawki ni, acuna hjam cun nghngicima sawngsaka am kya lü khawmdek mhnünmcengnak üngpi am ngpüi. 12 Khritaw hjama k'uma cit lü Angcimnak Säih Hnüna ahun a luh üng me ja sea thi cun khahnak vaia käh pawh lü mimi naw angläta küikyannak mi yah vaia amäta thi ni a cehpüi ta. (aiōnios g166) 13 Meea ja seea thi ja seca mei üng mkhih mput cun khawning üng am ngcimkia khyange khana kthüih lü acun naw am ami ngcimnak cun lolaki ni. 14 Ahin hin cangkia kyase, Khritawa thi naw ta ihlawka kümkaui khai ni! Anglät Ngmüimkhya üngkhyüh Pamhnama vei amät kung cun kümbekia ngkengnaka kba peki. A thi naw

mimät ksingeinak cun ia am kyahkia thumning üngkhyüh jah
mcim lü xüngseikia Pamhnam mi khüih khaie. (aiōnios g166) 15
Ahina phäha Khritaw cun ngthumkhän akthai pawhkia kyase
Pamhnam naw a jah khüa khyange naw angläta dawkyanak
Pamhnama khyütam cun yahei khaie. Ahin cun päng khawhki,
Khritawa thihnak naw khyange cun akcük ngthumkhäna kea ami
pawha mkhyekatnak üngkhyüh jah mhlätki ni. (aiōnios g166) 16
Ahina kya lü ngthumkhän pawhkia khyang cun thih yahki tia
mdan vai hlüki. 17 Ngthumkhän ti hin acun a pawh k'um üng
xüngkia kyase a thih käna ni a kthamah ve. 18 Acuna kyase,
akcüka ngthumkhän hin thisen mi sumeia phäh kthamahki ni.
19 Akcüka Mosi naw Thum üng veki ngthupete cun khyangea
veia a sangkhap ma ni. Acun käna meea ja seea thi cun lo lü
tui am kcaw lü tomu asen ja hisop sumei lü khyang avan ja
Thum caupa khana a kthüih yah ni. 20 Ani naw, "Hina thi hin
ngthumkhän msing lü Pamhnam naw acun nami kcangnak vaia
ngthu ning jah peki" tia a pyen. 21 Acuna tänga Mosi naw pi
thi cun Ngcimkia Hjam ja hjawkhanak üng sumeiea khana a
kthüih hü ni. 22 Thum cun naw akcanga anaküt hin thi naw
ngcimsak khyäü lü thi ang sawi üngva mkhyekatnake jah mhlätki.
23 Acune cun khankhaw ka lupjawng laka kya lü ahikba kunga
jah ngcimsak vaia kyaki. Lüpi khankhawa kae naw akdaw säiha
khahnak cun hlüeiki ni. 24 Khritaw cun nghngicima sawngsak,
khankhawa ka akcanga lupjawng laka kyaki, Ngcimkia hnün
cu am lut. Ani cun Pamhnama maa mimia kcaha a ponaka
khankhawa citki ni. 25 Judah khyangea Ktaiyü ngvai säih cun
khyükseia thi am akum tä Angcimnak Säiha Hnüna cit yahki.
Lüpi Khritaw cun amät khah khaia angläta am cit, 26 acukba vai
sü ta khawmdek mhnün üngkhyüh ani khawvei khuikha khai sü.

Atuh ta, acuna hnün üng, kcün naküt apäih law hlü hnüh üng mkhyenak cun avana a lawh vaia ahun sawxat po law lü amät cun ngkengtaisaki ni. (aiōn g165) 27 Khyang avan ahun thi lü acun käna Pamhnam naw ngthu jah mkhyah khai. 28 Acukba kunga Khritaw naw ngkengnak ahun pawh lü khyang khawhaha mkhyenake a jah lawh päih ni. Anghngihnak a po law vai cun mkhyenaka phäh am ni lü a jah küikyan vai k'äihkiea phäh ni.

10 Jудаhea Thum hin akcang lupjawnga phäh sitih lü kümbekia am kya; akdaw, am ngsingkie pha law khaia lupjawnga ni a kya. Ahina ngkengnake cun akum tä angläta petmsawt yah ni. Ahina ngkengnak üngkhyüh ihawkba Thum naw Pamhnama vei lawkia khyange cun jah kümceisak khai ni? 2 Pamhnam hjawkhahkia khyangea ami mkhyekatnak üngkhyüh a jah mcimmcaih üng mkhyekatnak am ksing u lü ngkengnak ami pawh pi hawih khaie ni. 3 Lüpi ahina ngkengnak akum tä pawh hin naw khyangea ami mkhye jah sümsaki ni. 4 Mee ja seea thi naw mkhyenak am lola thei. 5 Ahina phäh Khritaw khawmdeka a law hnüh vai üng, ani naw Pamhnama veia: “Ngkengnak ja petmsawtnak am jah hlüei lü keia phäh pumsa na na pyan pet. 6 Khyüksei mei am kphyawnkunga khana avan mkhih ja mkhyenake lola khaia ngkengnak am na mlung am je. 7 Acuna kyase, kei naw, ‘na hlüei pawh khaia, hia ka vek, aw Pamhnam, Thum caup üng keia mawng ang'yuka mäia ni” a ti. 8 Akcüka, “Nang cun khisae ngkengnak, mkhihnak ja mkhye cehpüikia ngkhaw üng am jeki lü am hlüeiki,” a ti. Ahine cun thuma tia kba ngkengnak cun pawh ni a ti. 9 Acunüng ani naw, “Na hlüei ka pawh khaia, hia ka vek.” Acuna kyase, Pamhnam naw ngkengnak akphyüm jah hawih lü Khritawa ngkengnak acunea hnün üng a pawh ni. 10 Isetiakyaküng, Pamhnama pawh hlüsak cun Jesuh Khritaw

naw pawh lü amät kunga mtisa cun ahun däk pe lü anglät vaia petmsawt naw mi mkhyekatnak üngkhyüh jah mcimcaihki. **11** Judah ktaiyü naküt naw amhnüp tä khüi u lü ami ngkengnak kung cun khawvei pawhkie lüpi ahina ngkengnake naw mkhye am lola thei u. **12** Khritaw naw mkhyea phäh ahun ngkengnak a pawh cun naw angläta cäng lü Pamhnama khet da ngawki ni. **13** Ania khaw kea a yee am a jah tak veia acua ani naw k'äihki. **14** Ngkengnak ahun pawh lü mkhyenak üngkhyüh a jah ngcimsakea phäh angläta kümbekia a pawh ni. **15** Ngmüimkhya Ngcim naw pi mimi üng a saksi jah peki ni. Akcüka ani naw a pyen ta, **16** "Ahin hin law khaia mhnüpe üng ka pawh vaia ngthumkhän ni tia Bawipa naw, ami mlung k'uma ka thume ka jah ta lü ami mlunga khana ka jah yuk khai," a ti. **17** Acun käna ani naw, "Ami mkhyee ja akse ami pawhe cun kei naw käh ka jah süm ti khai," a ti. **18** Ahine phäh mkhye mhlätnak pawh käna mkhyea phäh ngkengnak pawh vai am hlü ti ve. **19** Ka püie aw Jesuh a thiha phäh Angcimnak Säiha Hnün cu akcün tä cit lü ng'yahki. **20** Ani naw lam kthai, xüngkia lam cun kalakaa kyaki amäta pumsa üngkhyüh a nghmawn ni. **21** Pamhnama ima khut biki ktaiyü ngvai mi taki. **22** Acuna kyase tui am mthiha pumsa ja mkhye cungaihna üngkhyüh ngcimsaka mlung he am jumna kang ja mlung a ve akba Pamhnama veia mi cäh law vai u. **23** Mi pyena äpeinak cun mi kcüng kyet vai u, isetiakyaküng, a khyütam ngkhängsakia Pamhnam mi ümnakie ni. **24** Akdaw pawh lü mhlänak mdan vaia mat ja mat mi kwei lü mat ja mat mi bükteng vai u. **25** Avang he naw ami pawha kba atänga ngkhämeinak cun käh mi hjak vai u. Bawipaa Mhnüp sa lü cäh lawkia kyase mat ja mat ktha mi pe vai u. **26** Ngthungtak mi veia a ngdan law käna mkhye khaia mi ngtüneia kyak üng mkhye lo

khaia ngkengnak vai am ve ti. 27 Acuna hnün üng, ve hütki naküt naw Pamhnam kpetmjakie jah mkhyüh khai mei kdäi ja pha law khaia ngthumkhyahnak cun cäicingnak üng k'äih khaie. 28 Saksi nghngih ja acuna kthaka nungki naw a mkhye veki tia ami pyen üng Mosia Thum am läki au pi käh mpyenei lü ami hnim yah ni. 29 Pamhnama Cakpa mdihsuikie ta i hlawk awng vai ni. Mkhyenak üngkhyüh jah mcimkia ngthumkhäna kyaki Pamhnama thisen akjää ngaiki cun i hlawk vai ni. Ngmüimkhyaa bähkhäknak hmumsitki pi i hlawk vai ni. Ami yah ngkäih vai khuikhanak sehlen khai ti cun ngai süm ua. 30 A pyen mi ksing ta, "Kei naw ka thung be lü ka khih be khai"; a pyen be tü ta, "Bawipa naw a khyange ngthu jah mkhyah khai," a ti ni. 31 Xüingseiki Pamhnama kut k'uma kyukngtä vai cun kyühse ve! 32 Nami khe lawa kcün üng ihawkba nami veki ti cun süm ua. Ahlana nami khana Pamhnama kvai avai law käna khuikhanak khawhah nami sawngki lüpi khuikhanak naw am ning jah näng. 33 Nangmi cun khyang ksunga ning jah hmumsit u lü akdawa am ning jah vepüi u. Ahikba kunga vecawh püiea tuilam cun üng nami ngpüi hngakie ni. 34 Thawng kyumea khuikhanak nami jah yümeipüiki. Nami khawh naküt mkhäm u lü nami mkhyüh üngpi nami jekie. Isetiakyaküing, acuna kthaka daw bawki angläta ngkhängki nami taki ti cun nami ksing ua phäh ni. 35 Ktha käh ngcek ua, isetiakyaküing, acun naw akdäm ngkhyengnak law püi khai ni. 36 A khyütame yah lü Pamhnama hlükawei nami pawh vaia phäha nami mlung asaü vai hlüki ni. 37 Cangcim naw, "Asängca hjo lü, law khai kung cun law khai; i am cü khai ni, 38 lüpi ngsungpyunkia ka khyange naw jum u lü xüing khaie; lüpi mat mat hnu da ami nghlat be üngta, Kei am ka je khai ni." 39

Mimi cun hnu da nghlat be lü khyükia khyanga am mi kya. Acuna hnün üng, mimi cun jumeinak mi ta lü küikyannak mi yahkie ni.

11 Jumeinak tak ti hin käh mi hmuh thei ja mi äpeia khana mlung üpnaka kyaki ni. **2** Ahlana khyange naw ami jumeinaka phäh ni Pamhnam naw a jah ksing ta. **3** Am mi hmuh theinak üngka mi hmuh thei vaia khawmdek ja khankhaw sepbeiki cun Pamhnama ngthu ni tia mi ksingnak cun jumeinak üngkhyüh ni. (aiōn g165) **4** Kaihnaha ngkengnaka kthaka daw bawkia ngkengnak Abelah naw Pamhnam üng a pet hin jumeinak kyaki. A jumeinaka phäh ngsungpyunkia Pamhnam naw a pyen, isetiakyaküng, Pamhnam amät naw a peta ngkengnak cun a doi pet ni. Abelah thi päng kyaw lüpi ania mawng cun a jumeinak naw pyen hamki ni. **5** Jumeinaka phäh va Enawk am thi. Ani cun Pamhnama veia kai be lü u naw pi am hmu u, isetiakyaküng, ani cun Pamhnam naw a lak be ni. Cangcim naw a pyen ta Pamhnam jesakia kya lü Enawk cun Pamhnam naw a lak be ni. **6** Jumeinak am taki au naw pi Pamhnam am jesak, Pamhnam veki tia jumnak ta lü Pamhnama vei law lü suileiki cun ngkhyengnak yah khai. **7** Malama law khai am a hmuh thei Pamhnama mcäinak cun Nawe naw Jumeinak am ngjaki. Pamhnama pyen kchang na lü mlawngnu a saka phäh a imkyawng lätnak yahkie. Khawmdek cun mkümnak kham lü Nawe naw jumeinak üngkhyüh lawkia ngsungpyunnak yahki. **8** Pamhnam naw khyütam lü a pet vai pe cua Abraham Pamhnam naw a khü üng a kchangnak cun jumeinaka phäha kyaki. Hawa a cehnak vai am ksing xa lü ani naw a pe cun hawih hütki ni. **9** Ani cun jumeinaka phäh üng Pamhnam naw khyü a tam peta pe cua khina kba ngtuenglengki. Ani cun hjam üng ve lü Pamhnama khyütam yahki Isak ja Jakop pi acukba ve hngaki

xawi. 10 Abraham cun naw angläta ngkhängkia Pamhnam naw a sawngsak peta mlüh cun k'äiheiki ni. 11 Sarah cun am cana khawh ti lü Abraham pi xü ngvai tawng kyaw sepi jumeinak naw ani cun pa tia thawn law khawhki. Akhyütam cun a mänak vaia Pamhnam cun ümnaki. 12 Abraham cun mtisa lama thi kyaw lüpi ani üngkhyüh mpanglai pei veki am mi kheh khawha mdihe ja khankhaw veki aisiea kba a tuca khawhah ve lawki ni. 13 Ahina khyange cun jumeinak üng thikie. Pamhnama khyütam cun amimi naw am yahei u lüpi amimi cun khawmdeka cencawn u lü khinnghleia kba dokhamnack yahei khaie ti cun ajan üngkhyüh hmukie ni. 14 Amimi naw ami pe vai suileikie ti cun ahi bange naw angsinga mdanki ni. 15 Ami hawih hütä pe cun am cungai ti u, acun hin ami cungaiha kyaküing nglat be khawhkie ni. 16 Akdaw bawka pe khankhaw pe cun äpeikie ni. Amimia Pamhnam tia khü vaia Pamhnam cun am ngkeei, isetiakyaküing, Pamhnam naw amimia phäha mlüh cun pyangthamki ni. 17 Pamhnam naw Abraham a cam üng Abraham naw jumeinaka phäh a ca Isak cun ngkengnaka kba Pamhnam üng peki ni. Abrahamä vei Pamhnam naw a peta khyütam mata kya kyaw lüpi a ca mat däk cun ngkengnaka kba pe khaia ngtüneiki ni. 18 Pamhnam naw ania vei, "Isak üngkhyüh ka ning peta khyütam na tucae cun na yah khai," a ti. 19 Pyen vai ania kyaküing, Abraham cun naw thihnak üngkhyüh Isak cun Pamhnam naw mtho be khawhki tia ngaiki, acuna kyase Abraham naw Isak cun thihnak üngkhyüh yahei beki ni. 20 Jumeinak naw Isak cun malama law khai Jakop ja Etawa phäh dawkyanaka khyütam cun pawhki ni. 21 Jumeinaka phäh Jakop naw Josepa ca xawi am a thih ham üng dawkyanak jah peki ni. Lam a cehnak sawngkhe cun üng nghnganei lü Pamhnam cun hjawkhahki ni. 22 Jumeinaka phäh

Josep naw a thi law hlühnüh üng Isarele Egypt üngkhyüh ami
ceh be vai ua mawng pyen lü a yawk cun ihawkba ami pawh vai
cun jah mcuhmthehki ni. 23 Jumeinaka phäh Mosi a hmi käna a
nupa xawi naw khya kthum ami cüm ni. Hnasen cun ngtokia ami
hmuha phäh käh kyühei lü sangpuxanga pyen cun kpetki xawi
ni. 24 Jumeinaka phäh Mosi adäm law üng Pharoa ca nghnua
capaa ngsuinak cun hawihki ni. 25 Ani naw asäng mkhye üng
jekyaia kthaka Pamhnama khyange am khuikha vai cun tängki
ni. 26 Ani naw Mesijaha khuikhanak hin Egypta ka khawthema
kthaka dawki ti cun süm lü malama vekia ngkhyengnak cun bük
kyetki ni. 27 Jumeinaka phäh Mosi naw Pharoa mlung sonak käh
kyühei lü egypt cun cehtaki ni. Am hmuh theia Pamhnam cun
hmu lü a nglat law be vai maki ni. 28 Jumeinaka phäh Isarele
ca kcüke Thihnaka Ngsä naw käh a jah hnim vaia ksawh naküt
üng thi kthüh vai ja kphyawnnak cun tüneiki ni. 29 Jumeinaka
phäh Isarele naw Mpanglai Sen cun kawnga ami ceha kba citkie;
Egypt khyange cit khaia ami ngtün üng tui üng ngcum päihkie ni.
30 Jumeinaka phäh Isarele naw Jerikho ngvawng cun mhnüp
khyüh ami leng käna pyaki ni. 31 Jumeinaka phäh nghnumi kse
Rahap naw Isarel msäke a püiea mäiha a jah dokhama phäha
Pamhnam am kchangnakie jah hnimnak üngkhyüh lätki ni. 32
Ka pyen ham khai aw? Sahmae ja Kihdong, Barak, Samson,
Jephatah, Davit, Samuilah jah pyennaka kcün vai am lawk ti
ve. 33 Jumeinaka phäh amimi naw khyawngpe jah tu u lü jah
nängkie. Akcang i ti cun pawh u lü Pamhnama khyütam i ti cun
pi yaheikie ni. Hengsih hea mpyawng ami jah mkhüpsak, 34 mei
kdäie pi jah mthih lü kcim am jah hnimnak vai üng pi lätki he
ni. Amimi cun ktha ngcek u lüpi kthamah law u lü ngtukahnak
üng kthamah u lü khyangkce ami yee cun jah nängkie ni.

35 Nghnumie naw jumeinak üngkhyüh thikiea ami mjüphyüie cun akxünga tho law bekie cun jah yahei bekie ni. Akcee ta xünnak akdaw bawk ami yahei vaia mhlättnak cun mah u lü mkhuimkhanak kham lü thikie ni. 36 Avang cun jah yaihyün lü jah kpai, akcee cun jah khun u lü thawng üng ami jah khyum ni. 37 Lung am ami jah khawng tawng, hlah am jah kthawt tawng lü kcim am ami jah hnim ni. Ami cun mpyenksekie, mkhuimkha kham u lü ami jah mdihmsuia kya lü toe ja meea vun cun suisa lü cit hükie ni. 38 Khawmdek cun amimia phäh am daw ve! Amimi cun mdek khui ja khuikawke ja mcunge ja khawkhyawnga mpyenksea kba citcawn hükie ni. 39 Ami jumeinaka phäh ahinea calang cun ami yah ni. Lüpi Pamhnama khyütam cun am yah u, 40 isetiakyaküng, Pamhnam naw mimia phäh bünak akdaw bawk a mkhyah pänga phäh ni. Ania nümna cun mimi ngpüi lü ami kümcei vaia phäh ni.

12 Mimia phäha mi hnu maa saksi khawhah veki. Acunakyase, akceta jah man kyetkia mkhyenak, mi cehnak lama veki cun mimät naw jah lola lü mi maa veki cun yah vai dawngnak cän mlung mceetnak am mi dawng vai u. 2 Akcük üngkhyüh akpäihnak vei cäpa jumeinak üng mi nghnganeinaka kyaki Jesuh cän mi бүк kyet vai u. Kutlamtunga phäh ani cun am hela. Vang lam da ta, ani k'äihkia jekyainaka phäh kutlamtunga khana thihnak cun hmaiksetnaka am ngai, acuna kyase ani cun atuha ta Pamhnama Bawi ngawhna khet da ngawki ni. 3 Mkhyekia khyange naw ami cawkei ihlawka khamei lü citcawnki ti cän ngai süma. Acuna kyase ktha käh ngcek lü käh hawiha. 4 Mkhyenak na ngtäk püi üngpi na thih vai awnga ta am khamei hamki. 5 Pamhnam naw a caea mäih ktha ning jah pe lü a ning jah ngthumin püi cän nami mhnih u aw? "Ka ca, Pamhnam naw a

ning pitpyang üng ktha käh ngcek lü a ning ksenak üngpi käh puksea. 6 Isetiakyaküng, Bawipa naw a kphyanaka khyang cun pitpyang lü a ca kba a dokhama khyang cun ksenaki ni.” 7 Na paa a ning ksenak na khamei cän cuneia; na cüneinak hin naw Pamhnam naw a cae mäia a jah vecawh püi cun mdanki ni. A pa naw am a mcäi khawia ca ve khai aw? 8 A caea kba am a ning mcäi khawi ta a cae kcanga am kya lü akcea caea nami kyaki. 9 Khawmdeka mi pae naw pi jah mcäi u lü mi jah leisawng u ni. Ngmüimkhya lama Mi Pa cun üng mimät cuap lü ihlawka mi xüng yah khai ni. 10 Khawmdeka mi pae naw jah daw hlüsak u lü asäng ami jah mcäi ni. Lüpi Pamhnam naw a jah mcäi ta nimäta dawnak vaia kya lü a ngcimcaihnak yümatei püi vaia phäh ni. 11 Mcäinak mi khameia kcün üngta jenaka am kya, jah thüiseisaki ni. Cun lüpi hnua ta mcäinak mi kham käna ksenaka phu mi ah be ta dimdeiha ngsungpyunkia xünnak ni. 12 Khakia nami kute cun jah säng lü ktha am vekia nami mkhuke pi cüngsak ua. 13 Ngsungkia lam üng nami ceha kyak üng a khawkse pi dawnak yah be khai ni. 14 Khyang naküt üng na ngkhawt vaia mtunei lü ngcimcaihki kcünsak üng na xün vaia mtuneia. Isetiakyaküng, ahin am ngpüi xakia u naw pi Bawipa am hmu u. 15 Pamhnama bähkäknak üngkhyüh nglatnak be vai cän mcei bä. U pi thing dung khaa dämduhkia kba ja acun asik naw am dawkyaki a pawha kba käh thawn se. 16 A yahei mkäih vaia ca kcük cun eiawk üng jawiki Etawa kba a vecawh am dawki, am ani üng, Ngmüimkhya lam sumnemnak vaia u pi käh thawn se. 17 Nami ksing ua kba, akäna a paa dawkyanak pet cun yahei hlüki, lüpi ani cun nglat beki. Isetiakyaküng, miktui am ia mäi sui kyaw lüpi a bilawh päng cun nglatsak be khaia tuilam am hmu ti ve. 18 Isarele naw Sinai mcunga mei kdäi,

nghmüp ja mthan, khawkhi däm, **19** kpunga ng'yüing ja a kthai jah hmu ngja lü ami lawa kba nami lawki am ni. Khyange naw kthai ami ngjak üng akcea khyü käh ami ngjak be vaia nguikie, **20** isetiakyaküing, am ami ngjak khawh ta, "khyüksei hngawh naw mcung a leh vai üng a thih awnga lung am khawng tawng vai," tia mthehnac cän ni. **21** Mosia hmu cun cäiphyaki, "Kei ngkhyet lü ka cäiki" tia pyenki. **22** Khankhawngsä he athawng khawhah ami venak, Khankhaw Jerusalem, xüingseiki Pamhnama mlüh ja Zion mcunga nami lawki he ni. **23** Khankhawa ngming yuknak khameikie, Pamhnama ca kcüke jekyai lü ami ngkhämna nami lawki he ni. Khyang jah dawsak lü jah kümceisakia ngmüimkhyae ja khyang naküt ngthumkhyah khai Pamhnama vei nami lawki he ni. **24** Abelaha thi naw a pawha khyütamea kthaka daw bawki pawhki thi cun kthüh lü ngthumkhän akthai pawhkia Jesuha vei nami lawki he ni. **25** Ning jah ngthukhyü püikia pyen cän käh nami kpet vaia mcei ua. Khawmdeka Pamhnama ngthukhyü law püikia pyen kpetki cun mhlät vaia am kya. Khankhaw üngkhyüh jah ngthukhyü püikia pyen mi nglat tak ta ihawkba pi am mi lät. **26** Ania kthai naw acuna kcün üng khawmdek ksün lüpi, "Kei naw khawmdek cun ahun däk am ksün lü khankhaw pi ka ksün sih khai," ti lü a khyütamki ni. **27** "Ahun däk" tia khyü hin naw a mdan ta mhnünmcenge naküt ngsün u lü khyük khaie. Ilünitiakyaküing käh ngsün theikia ngkhaw cun ve hüt khai. **28** Am ngsün theikia khyawngpe mi yahei ua phäh mi je vai u. Leisawngnak ja kyüheinak am Pamhnam mi jesak vai ua tuilam cun sui lü xe na lü Pamhnam mi hjawkhah vai u, **29** isetiakyaküing, Pamhnam cun akcanga jah uikia mei ni.

13 Khritjane naw ami püi ami kphyanaka kba mat ja mat mhläkphyanak taei ua. **2** Nami ima khine nami jah dokham

vai cun süm ua. Acukba pawhkie naw am ami ksing xaa khankhawngsä he jah khinnakie ni. **3** Namimät thawng üng nami kyumkia kba thawng k'uma vekie cän jah süm ua. Namimät khuikha khameikia kba khuikha khameikie cän jah süm ua. **4** Avan naw calaknak cän leisawng lü kпамie ja nghnumie pi ami püia khana sitih yah khaie. Hüipawm lü a ngneisak am dawkia khana Pamhnam naw ngthumkhyah khai ni. **5** Ngui kпамeinaka kcünsak üngkhyüh ngxüngei lü na tak cän khäk na a. Pamhnam naw, "Kei naw am ning hawih ngü, am ning xawt tawn ngü," a tia phäh ni. **6** Ling lü, "Bawipa hin kei na kueiki, kei am kyühei veng. Keia khana u naw i pawh thei khai ni?" mi ti vai u. **7** Nami veia Pamhnama ngthu pyen khawikie ajana nami ngvaie cän jah süm ua. Ihawkba ve lü thikie ti cun ngai be u lü ami jumeinak cän läklam ua. **8** Jesuh Khritaw hin müta, tuhngawi, angläta am ngthunghlai. (aiōn g165) **9** Cangkia lam üngkhyüh lam ning jah hmesak khaia mtheinake cän mcei ua. Mi mlung k'uma ktha jah pekia Pamhnama bänak yahei daw lü eiawka phäh ningsaw käh jah läk u. Acu bang naw ia pi am jah dawkyasak ve. **10** Ngkengnaka khana vekia ngkenga sa cun Judahea hjawkahnaka khüiki ktaiyüe naw am ei yah u. **11** Judahea ktaiyü ngvai naw khisaea thi cun Angcimnak Säiha Hnüna mkhyenaka phäha ami law püi. Lüpi khisaea pumsa cun khyangea venaka kpung da ami mkhih u ni. **12** Ahina phäh Jesuh pi Mlühä kpunga a thih hin khyange mkhyenak üngkhyüh amäta thi am a jah ngcimsak vaia phäh ni. **13** Acunakyase, ania venak kpung da cit lü ania hmaisetnak cun mi yümei püi vai u. **14** Khawmdeka ngkhängkia mlüh am vekia kyase law khaia mlüh cun mi suikie ni. **15** Jesuh üngkhyüh Pamhnama veia mhlünmtainaka ngkengnak cun aläa mi pawh vai, acun hin mi

mpyawng üng ani cun Bawipa kyaki tia pyen lü mhlünmtainak ni.

16 Akdaw pawh lü mat ja mat kueinak cän käh jah mhnih u, isetiakyaküing ahina ngkengnake naw Pamhnam jesaki ni. 17 Nami khawngmange jah kcang na lü ami pyen läklam ua. Käh ngdümei lü nami pumsa ning jah büktengkie ni. Acuna thea ami bilawh cun Pamhnama vei pe be yah khaie ni. Nami jah kcangnak üng je lü khüi u lü, am nami jah kcangnak üngta thüisei lü pawh u lü nangmia phäh dawnak vaia am kya. 18 Keimia phäh msu lü ktaiyü ua. Kami ksingnak ngcimki tia ngsingnak kami taki ni. Isetiakyaküing, akcün tä lü akdaw cun kami ning jah pawh hlüsaka phäh ni. 19 Ka phäha ktha na däm lü nami ktaiyü vaia ning jah nghuinak ta Pamhnam naw ivei am nghjawk se nami veia kei cun na tüih law be khai ni. 20 To sämkia Toksäm Ngvai, ania thia phäh mi Bawipa Jesuh cun Pamhnam naw thihnak üngkhyüh mtho be lü, angläta ngthumkhän cun ania thi üng msingki ni. Dim'yenaka Pamhnam naw a hlüei na bilawh vaia nang üng hlüki akdaw naküt cun ning pe lü mimi naw Jesuh Khritaw üngkhyüh ani jesak vaia pawh se. Khritaw cun angläta hlüngtainak üng be se! Amen. (aiōn g165, aiōnios g166) 22 Ka püie aw, ngjuktha ning jah petnak ca ka yuk law hin am saü pyeikia kya lü mlung msaü lü nami ngaih vaia ning jah nghui na veng. 23 Mi bena Timoti thawng üngkhyüh läät law beki ti hin nami ksing vai hlüei veng. Ani a jang law üngta ning jah hmu khaia ka law üng ani ka law püi khai. 24 Kami jah hnuksetnak cun nami khawngmange ja Pamhnama khyang avane üng jah mthoh ua. Italia veki jumeikie naw pi ning jah hnukset ve u. 25 Pamhnama bähkhäknak nami vana khana ve se.

Jakuk

1 Bawi Jesuh Khritaw ja Pamhnama mpya Jakuk üngkhyüh ni, Khawmdek avan üng ngpyeng hükie Pamhnama khyang avan ning jah hnuksat veng. **2** Ka püie, nami cehnak üng akhak mjüküm a lawpha üng na kam dawki tia namimät ngaiei u, **3** akhake cun nami jumeinak naw a näng üng nami yah vai ta cuneinak khawh ni tia nami ksingki. **4** Nami cuneinak naw käh nami ngtawngpäkia aning jah chepüi üng nami hlükaw käh ve lü kümcei lü nami bebang khai ni tia ngsingsak ua. **5** Pumngyam am na tak üng nang üng ning pe khawhkia Pamhnama vei na ktaiyü vai, isetiakyaküng, Pamhnam naw käh kpamei lü bäbangnak am avan üng jah peki ni. **6** Lüpi na ktaiyü üng käh uplat lü jumnak am ktaiyüa. Uplatkia khyang cun khawhki naw hmut lü ngnawk huki mpanglai üng tängki ni. **7** Acukba na ve ta, na pawhmsah naküt üng na mlung käh nängei lü am sikhyakia na ve khai ni. Bawipaa vei na ktaiyü na yah khaia pi käh ngai kawm pi. **9** Mpyenksekia Khritjane cän Pamhnam naw a jah jähsawn üng je u lü, **10** bawimangkiea Khritjane cän Pamhnam naw a jah msumnemsak üng je u se. Bawimangnak cun mawa vekie khyäipaia kba khyükleih khai ni. **11** Khawngngi lut law se ngling lü a dung cun ui law lü, a pai pi kyü khai, a ngtonak pi pyak khai ni. Bawimang he pi kunpan khaia ami ceh üng acukba kunga pyakmsai khaie ni. **12** Khuikha sawng üng sitih lü vekie cän je u se, isetiakyaküng, amimi naw camnak cun ami khe khawh üng Pamhnam kphyanakie üng khyütam a jah peta xünnaka ngkhyengnak yah khaie ni. **13** Acuna khuikhanake naw a jah hlawhleplep üngta, “Ahin cun Pamhnam üngkhyüh lawkia hlawhleplep ni” käh mi ti vai u. Pamhnam cun akse naw am hlawhleplep thei, amät naw u pi akse am hlawhleplep. **14** Lüpi

mimäta hlükaweie akse naw jah man lü a jah kaiha kcün üng ni hlawhlepnak mi khamei. 15 Mi hlükawei akse naw mpyai lü mkhyenak a canak ni, mkhyenak cun däm law lü thihnak a canak law ni. 16 Ka püie, u naw pi käh ning jah mhleimhlak kawm! 17 Akdaw naküt teyet ja kümkia bänak hin khankhaw üngkhyüh lawki. Am ngthunghlai, am jah nghlata lü anghmüp pi am vesak, acun kána khankhaw akvaie pi jah Mhnünmcengki Pamhnam üngkhyüh lawki ni. 18 Amäta ngjak'hlüa ngthungtak üngkhyüh a jah xün lawsaka kyase, a mhnünmceng nakütea ksunga akcüka hnün mi yahkie ni. 19 Ka püie, hin hin süm ua! Avan cän ngjaknak üng jang lü pyensaknak ja mlungsonak üng cü yah khai ni. 20 Nghngicima mlungsonak naw ngsungpyunkia Pamhnama nümnak cun am yah thei. 21 Acuna kyase, akse vecawh ja mtüihkse naküt cun jah lola ua. Pamhnama vei ngcuapei lü ning jah küikyan khawhkia ngthu nami mlunga a tak cän dokhamei ua. 22 Ngjaknak sawxat üng namät käh mhlei lü acun cän ngneisak na a. 23 Ngthu cän ngja sawxatki lü am na ngneisaknak üngta hman üng amimät бүккi khyange am ni na täng kawm. 24 Amimät hman am бүк u lü ami ceh hü üngta ia mäi lawki he ti cun am süm be ti u. 25 Khyang jah mhlät lü kümceikia thum cän k'et lü бүк ua, acun cän бүк kyet ua, käh mhnih lü käh ngai sawxat u lüpi nami ngneisaknak üngta nami bilawhnaka khana Pamhnam naw dawkyanak ning jah pe khai ni. 26 Ka ningsaw mahki ti lü mat mat naw ngaikei aw. Lüpi na mlei am na mkhüp khawh üngta na ningsawnak ia am kya lü na mlung na mhleieikia ni a kya ta. 27 Mi Pa Pamhnam naw ngcim lü kcangkia a ngaiha ningsaw ta: ngakyahe ja hmeinue khuikha lü ami ve üng jah mcei lü amimät pi khawmdek naw käh a jah kcimkpyehsak vaia mcei vai cän ni.

2 Ka püie, hlüngaikia Bawi, mi Bawipa Jesuh Khritaw nami jumkia kya lü khyange a khawkpunga ami ngsuingsak cän bük lü käh jah mkhawimhnga ua. **2** Bawimangki naw xüi kutcüp ja suisak kdaw suisa lü mpyenkse naw kpyawn suisa lü nami ngkhämnaka ami law vai cän ngai süm ua. **3** Suisak kdaw suisaki cän leisawng lü “khung akdaw üng ngawa” ti lü mpyenkse üngta “cäa ngdüia am ani üng ka khaw kung imcia ngawa, **4** acukba anita nami ksunga ngkhawingpanak namät naw pawh uki lü nami ngaihtüh aksea khana tünei lü ngthumkhyahnak nami pawhkie ni. **5** Ka püie na ngai u! Pamhnam naw hin khawmdeka mpyenksee cän jah xü lü jumeinak üng bawimang u lü ani kphyanakia phäh khyütam a jah peta pe cän ka na khaie ni. **6** Nang, mpyenkse am na leisawngki ni! Acune ta nang naw jah mkhuhmlihi lü ngthumkhyah mkhawngsea veia na jah kaihe cän ni. Bawimang he ta ue ni. **7** Nang üng ning peta ngming kdaw cän aksea pyenki cun bawimange ni. **8** Cangcim üng vekia, “Na im pei lo ceng cän namät na kphyanaka kba jah kphya naa” tia Khyawngpea thum cän na läklam üngta akcang ni nang naw na bilawh kawm. **9** Lüpi khyange akpung da ami ngsuingsak jah bük lü na ve üngta, nang cun mkhyekatnak pawhki lü thum na lümkaniki tia Thum naw ni mkatei khai ni. **10** Thum mat lümkan nakütiki naw avan a lümkana kyaki ni. **11** Mat üng a pyen ta, “Khyanga khyuca käh bäühmanak vai,” a ti be tü ta, “Khyang käh hnima,” a ti ni. Khyanga khyuca am na bäünak üngpi khyang na hnim üngta thum na lümkaniki kyaki ni. **12** Ngthumkhyah law üng thum naw a jah mhlät vai khyangea kba, vecawh jah pyensak ngsungkia ve ua. **13** Mpyeneinak am takia khyang cun ngthumkhyah law üng Pamhnam naw am mpyenei; lüpi mpyeneinak naw ngthumkhyahnak cun näng

ve. **14** Ka püie, nangmi üngka mat naw jumeinak ka taki ti lü pyen se, am a ngneisaknak üngta ia ngmangnak khai ni. Acuna jumeinak naw ning küikyan thei khai aw. **15** Na benae ja cinae naw ami suisak vai ja ei vai am ami tak vai cun ngai süma. **16** Ami phäha hlüki am jah pe xa lü, “Ak’üpawma ngsuingsa lü akhlima eiawa! Pamhnam naw dawnak ning pe se na ti cän ia pi am dawkyä na khaie ni. **17** Acukba kyase, jumeinak amät ve lü ngneisak am a ngpüi üngta acun hin akthi ni. **18** Lüpi khyang mat naw, “Mat naw jumeinak ta ve, akce naw ngneisak kdaw ta ve,” a ti üng. “Ngneisak am ngpüi xa lü na jumeinak na mdana. Kei naw ka jumeinak cun ngneisak am ka mdan khai,” ti lü ka msang khai ni. **19** Pamhnam mat däk vekti tia na jumki aw. Daw ve! Khawyaie naw pi kyüheinak am ngkhet u lü jum ve u. **20** Khyang nghmawng aw! Ngneisak am ngpüi xakia jumeinak hin am mdang ni ti cun na ksing hlüki aw. **21** Mi pupa Abraham cän ihawkba ni Pamhnam üng a ngsungpyun ta. A ca Isak ngkengnaka khana ta lü ngneisak üng a mdana phäha ni. **22** Am na hmu theiki aw. A jumeinak ja a vecawh atänga ngbilo ni lü a jumeinak cän a vecawha phäh kümceikia kyaki ni. **23** Cangcim cang lü, “Abraham naw Pamhnam jumki, acuna a jumeinak cun Pamhnam naw ngsungpyunkia dokhamei petki ni,” ti lü pyenki. Acunakyase, Abraham cun Pamhnama püia ngsui lawki. **24** Böka, mi ngneisaka phäh Pamhnam am mi ngsungpyun law be lü mi jumeinak amät daka am kya ve. **25** Nghnumi kse Rahap üng ahin cun täng ve. Ani naw Isarel msäke jah dokham lü lam kce üng ami lät vaia a jah kueia phäh ani cun a ngneisaka phäh Pamhnam üng ngsungpyunnak yahki ni. **26** Pumsa cun Ngmüimkhya kaa akthia mäi ni, acuna kba vecawh am ngpüikia jumeinak cun akthi hnga ni.

3 Ka püie, nami van cun jah mtheikia saja am thawn uki. Nami ksinga kba jah mtheikie sajae cun akcea kthak däm bawkia ngthumkhyahnak angkata khamei khaie ni. **2** Avan naw mi hma theiki. A pyennak üng hmanak am pawh khawi tikia khyang cän kümcei lü a pumsa avan nängeiki ni. **3** Ngsea mpyawng cän kbüpnak üng mi kbüp lü jah kcangnak khaia mi pawh lü mi hlüeinaka mi cehpüi khawhki. **4** Mlawngnu cän ngai süm u: däm kyaw lüpi khawkhi naw a ceh hü ni, ani cun mawngnak akdik am ktui lü mawngki naw a hlünaka a mawng ni. **5** Mlei pi acuna täng ni: dik ca kyaw lüpi akdäm kdäma awhcah theiki ni. Ia mäi dämkia maw cän pi mei ksa api naw avana uiki ti cän ngai süma! **6** Mlei cun meia mäi ni. Hmanaka mdeka pi kya lü mi pumsa üng ve lü akse cun mi pumsa naküt üng kpha hüki ni. Mi pumsa avan cun pi mulai üngkhyüh lawkia mei naw avana uiki ni. **(Geenna g1067)** **7** Mimi khyange cun naw khisa k'länge ja kphyukhae, ngnawngvakie ja ngae cun jah näng vai kunga mi jah nängei khawhkie ni. **8** Lüpi u naw pi mlei cun am näng khawh. Mlei cun am mi kbüp khawha aksexu kya lü thihnak vai asik am beki ni. **9** Mi mlei cun Bawipa ja Pamhnam mhlünmtainaka pi sumei lü Pamhnama mäia mhnünmcenga kyaki khyange pi mi jah yüncenak ni. **10** Mpyawng mat üngkhyüh jenak khyü ja yüncenak khyü lut lawki ni. Ka püie, ahikba am thawn yah. **11** Tui hna mat üngkhyüh aktui ja akha tui cun am lawng law thei. **12** Ka püie, kthei dung cun olipa am ngthei, capyit pi ktheia am ngthei, acuna kba sih naw tui kdaw am mhluh law. **13** Nangmi üng kthem lü ksingkhyapki nami veki aw. Akdawa na xünsak üng mdanki lü akdaw na bilawh cun mlung mhnemnak ja pumngyam am pawhmsah a. **14** Lüpi na mlung k'uma ng'eihnak, ksekhanak, kamvanak ja ngthungtak cän käh mkhye na lü nami

pumngyam käh awhcah ua. 15 Acu banga pumngyam cun khankhaw üngkhyüh am law: khawmdek üng am sāngei lü mtisa, ngmüimkhyakse ja khawkse pumngyam üng sāngeiki ni. 16 Ng'eihnak ja kamvanak ami venaka am cunginak ja aksexu naküt pi vek. 17 Khan üngkhyüh lawkia pumngyam cun akcük säiha ngcim lü ani cun dim'yenak, hnipnawinak ja nglawieinak: ani cun mpyenmseinak am be lü akdawkyaa bilawhnak cun mawihahnak be pawhki ni. Ani cun limmanak ja am cuhliheinak am ve. 18 Dimdeihnak pawhkia nglin, dimdeihnaka mci üngkhyüh akdawkyaa bilawhnak cun mawihaheinak be pawhki ni.

4 Hawn üngkhyüh ni ngtunnak ja ngvawknak naküt hin nangmi üngkhyüh a law ta. Nangmi üng angläta ngtunnak hin mlümlawknak ja nami hlükaweinak üngkhyüh lawki he ni. 2 Nami hlüei am nami taeikia kyase khyang nami hnimki. Akdena nami hlüei am nami yaheikia kyase ngtun ngvawk nami pawhkie. Nami hlüei am nami yah khawh hin acuna phäh Pamhnam am nami kthäha phäh ni. 3 Nami ktaiyü üngpi am yah uki, isetiakyaküng, nami cungaih se lü nami mäta mlümlawknaka na sumei vaia nami kthäha phäh ni. 4 Am sitihkia khyange! Khawmdek püiei hlünaki hin Pamhnama ye ni tia am nami ksingki aw. Khawmdeka püia nami thawn hlü üngta Pamhnama yea namimät nami thawsaki ni. 5 Cangcim üng ngthungtak am ve tia käh ngaia, "Pamhnam naw a jah tak peta Ngmüimkhya cun naw akdena hlükaweinak am beki ni," tia pyenki. 6 Lüpi Pamhnam naw a jah peta bäkhäknak hin kthamah bawki ni. Cangcim naw, "Camcahki Pamhnam naw jah mah lü mlung mhnemkie üng bäkhäknak jah peki ni. 7 Acuna kyase, namimät Pamhnam üng cuapa. Khawyai cän nami mah üng nang ning dawn ta khai ni. 8 Pamhnama vei nami cäh üng ani cun pi nami

veia cäh law khai ni. Nangmi mkhyeki he, nami kut mthi ua!
Limmakie nami mlung ngcimsak ua! 9 Pukse u, ngpyang lü
kyap u: nami yaihnak cän kyahnaka nglatsak lü nami jenak pi
helatnaka nglatsak ua! 10 Bawipa maa mlung nami mhnem üng
ani naw ning jah jäksawn khai ni. 11 Ka püie, khyangkce käh
khinyaiei u. Nang naw Khritjan kce khinyaiei lü ngthu nami khyah
üngta nangmi naw Thum cän ngthumkhyah lü nami khinyaieikie
ni. Thum cän ngthu nami mkhyah üng Thum cän nami läklamkia
am kya lü Thum ngthumkhyahkia ni nami kya ve. 12 Pamhnam
däk ni Thum jah pe lü ngthumkhyahkia a kya ve. Ani naw jah
küikyan lü jah mkhyüh khawhki ni. Khyangkce ngthumkhyah pet
khai ta namimät ia nami ngaieikie ni. 13 “Tuhngawi am ani üng
khawngawi mlüh mata cit lü kum mat bang ve vai lü kunpan
pawh lü ngui khawhah mi sui vai u,” tikie naw tuha na ngai
ua. 14 Khawngawi nami sak ia thawn khai ti cun am ksing uki!
Nangmi cun asäng po law lü khyük bekie mei kua mäi ni a law
ta. 15 “Bawipa naw hlüei lü mi xün u ta cun mi pawh kawm u” ti
lü nami pyen vaia ni a kya ve. 16 Lüpi atuha camcah lü nami
awhcahki, awhcahnak avan cun khyeki ni. 17 Acuna kyase,
akdaw pawh vai ksing lü am mi pawh cän mi pawh vai u, mimi
cun mi mkhyeki hea kyaki ni.

5 Bawimang he atuh na ngai ua! Nami khana pha law khai
kyühksea phäh ngpyang lü kyap ua! 2 Nami bawimangnak cän
thu uih u lü nami suisake pi mkhya naw jah cawn ve. 3 Nami
ngui xüie pi mthiek kai lü acun hin saksia kya lü meia kba nami
pumsa eiawki ti cun mdanki ni. Nangmi naw akpäihnaka mhnüpe
üng khawhthem nami jah mkhämkie ni. 4 Nami loa khüikie cän
ami ngkhyeng am jah pe uki. Ami pyensak cän jah ngaih pe ua!
Nami tuncang kbämkiea ngpyang kthai cun Bawipa Kdäm Säih

Pamhnama nghnga pha vaiki ni. 5 Khawmdeka nami xünsak cän mlümlawknak ja xenak am beki ni. Yawhtihnaka mhnüpa kba nami mlung nami phubesakie ni. 6 Am mkhye am vekia khyange cän naw am ami jah mkhyawha kya lü jah mkatei lü nami jah hnim u ni. 7 Ka püie, Bawipa a law veia nami mlung msaü ua. Lai kbie cän naw, ihlawka ami lai üngka tuncang k'aiheikie ti cän jah bükteng ua. Kphyawi khaw ah ja acuna hnua ah law khai khaw ah vai cun ami mlungmsaü lü k'aiheikie ni. 8 Nangmi pi nami mlungmsaü ua. Nami äpeinak cän mhlün ua, isetiakyaküng, Bawipaa a lawnak be vai mhnüp cän cäh lawkia kyase ni. 9 Ka püie, Pamhnam naw ngthu käh a ning jah mkhyah vai mat ja mat käh ngkhyaei ua. Ngthumkhyah khai cun cäh lü po law hlühnühi ni. 10 Ka püie, Bawipaa ngming pyenkie sahmae cän jah süm ua. Khuikha ami sawng üng mlungmsaü lü ami cunei cän jah ngcuhngkih na ua. 11 Amimi jekie mi jah tinak, isetiakyaküng, ami cuneia phäh ni. Jawpaa mlungmsaü cän mi ngja pängkie. Akpäihnaka ania phäh Bawipa naw ihawkba a petmsawt ti cun nami ksingki. Bawipa cun Mpyeneinak ja hniphnawinak am beki ni. 12 Ka püie, acun käna khyütam nami pawh üng käh ng'yünce ua. Khankhaw ja khawmdek ja akce pyen lüpi käh ng'yünce ua. "Ä" vai cän ä lü "Kaa" vai cän kaa nami ti üng Pamhnama ngthumkhyahnaka kea am pha uki. 13 Akhak sawngki nangmi üng vekie aw. Ktaiyü u se. Jekyaiki ta nangmi üng vekie aw. Mhlünmtainak ng'ai mcuk u se. 14 Am myaki nangmi üng vekie aw. Sangcim ngvaie jah khü u lü Bawipaa ngming am olup si jut lü ktaiyü pet khaie ni. 15 Jumeinak am ktaiyünak naw am myaki mdaw be lü; Bawipa naw jah mdaw be lü, mkhye ami pawh pi jah mhlät pet khai ni. 16 Nami mya be vaia nami mkhye mat ja mat phyeh lü mat ja mat ktaiyü pet ua.

Khyang kdawa ktaiyünak cun johitmahki ni. 17 Elijah cun mimia kba nghngicim ni. Khaw käh ah law khaia ktaiyü lü khawmdeka kum kthum ja khya khyuk khaw am ah law. 18 Ktaiyü be tü se khankhaw üngkhyüh khaw ah law be lü khawmdeka tuncange daw law beki. 19 Ka püie, nangmi üngka mat mat ngthungtak üngkhyüh akthuka a pha üng mat mat naw law püi be ua, 20 hin süm ua: Mkhyekia khyang lam a hmenak üngkhyüh nglat law besaki naw mkhyekia Ngmüimkhya cän thihnak üngkhyüh küikyan lü mkhyenak khawhah mhläteinaka mawng pi law püiki ni.

1 Pita

1 Jesuh Khritawa ngsä Pita üngkhyüha, Pontas hne, Kalatih hne, Kappadokih hne, Asah hne ja Bithuniha hnee üng pekce khyanga kba ngpyeng lü ve hükie, Pamhnama sakhyangea veia. **2** Jesuh Khritaw läklam lü a thisen am ning jah ngcimsak se, a Ngmüimkhya Ngcim am khyang ngcima ning jah pyang lü Pa Pamhnama hlüeia a ning jah xü pänga nami kyaki. Bähäknaak ja dimdeihnak cun nami khana hläipyam lü ve se. **3** Jesuh Khritaw thihnak üngkhyüh a mthawh bea phäh, a mpyeneinak dämduh lü sak kthai ja xüngseikia äpeinak a jah pet ni. Acuna phäh mi Bawipa Jesuh Khritawa Pa ja a Pamhnam hin mi mhlünmtai vai u. **4** Pamhnam naw a khyanga phäh a jah cüm peta dawkyanak kümcei cun kanak khaia ma da kami tengki. Ani naw acune cun käh thuuih cimpye khyükhleih thei khaia khankhawa a ning jah tak pet ni. **5** Acun he cun: akpäihnaka khawmhnüp üng mdan vaia küikyannak, Pamhnama johit am ami jumeinak üngkhyüh jah thupa khyangea phäh jah tak pet ni. **6** Acuna phäh nami jekyaikie. Cunüngpi, khuikhanak mjüküm nami khameia phäh atuh hin asängca nami pukset vai hlü taw khai. **7** Acun cun nami jumeinak hin cangki aw tia ami mhnütnak hlüa phäh ni. Pyüpye theikia xüi pi mei üng mhnüta kyaki. Acuna kthaka daw bawk lü am pyüpye theikia nami jumeinak pi mhnüt yah vai. Acunüng Jesuh Khritaw a law bea Mhnüp üng hlüngtainak, mhlünmtainak ja leisawngnak nami yah khai. **8** Ani cun am hmu khawi kyaw uki lüpi, nami mhläkphyanaki. Atuh hin am hmu kyaw uki lüpi, nami jumeiki. Mpyawng üng am pyen theia jekyainak k'hlüngtai am nami jekyaiki. **9** Isenitiüng ta, ani nami jumeinak üng nami büa nami ngmüimkhya küikyannak nami yaha phäh ni. **10** Pamhnam naw ahina küikyannak a ning jah

pet vai cun sahma he naw angsingtea mcek lü suihsap lü ana pyen pängki he. **11** Khritawa Ngmüimkhya cun ami k'uma ve lü Khritawa khamei vaia khuikhanaka suilam ja hlüngtainak a yah vai cun jah mhnüh lü ana pyenki. Acunakyase, Khritaw cun ihawkba law be khai, itia law be khai ti cun suihsapkie. **12** Pamhnam naw sahma he naw ami khut bi cen amimäta phäh am ni. Nangmia phäh ni tia khankhaw üngka naw jah tüih lawa ngsäe, Ngmüimkhya Ngcima johit am Thangkdaw sangkie, naw ami pyen cen nami ngjakie. Ahina mawngce ni khankhawngsäe naw pi ngjakya vai ami ngaih. **13** Acunakyase, khut bi am nami mdan vaia nami mlung pitpyang ua. Jesuh Khritaw a ngdang law be üng, ning jah pet vai dawkyanaka khana nami äpeinak kümcei cun ta lü thüxak lü a na ngcüngcei ua. **14** Pamhnama ngthu läklam ua. Mawngcei lü nami ve ham üng, am dawkyakia nami xüngseia mäiha, nami xünsak käh ning jah up be ti kawm. **15** Acuna kthaka ta, ning jah khükia Pamhnam a ngcingcaih mäih kunga kba nami bilawh naküt üng ngcingcaih lü ve ua. **16** Cangcim üng, "Kei ka ngcingcaihkia kyase ngcingcaih ua" ti lü a pyen. **17** Hmai käh teng lü khyang naküt a pawha kba angteha ngthu mtaiki Pamhnama veia nami ktaiyü üng, ka Pa nami tiki. Acunakyase, khawmdek khana nami xün k'um üng ani leisawng lü ve ua. **18** Nami pupa üngkhyüh ia käh ngtähkia xüngseinak üngka naw ning jah thawngkhyah ni. Pyüpye lü khyükhleih theikia ngui xüi am ning jah thawng am ni. **19** Ia mkhyenak käh ve lü am lembawikia toca am tängki Khritaw thisen küi am ning jah thawngkhyah cun ksing ua. **20** Khawmdeka am a ngtüi ham üngkhyüh ani cun Pamhnam naw a xü päng ni. Ahina akpäihnaka khawmhnüpe üng, nami phäha ngdang lawki. **21** Thihnak üngkhyüh mtho be lü hlüngtainak ani

üing peki Pamhnam cun ani üingkyüh nami jumeikia kyase, nami jumeinak ja äpeinak cun Pamhnam üing nami taki. 22 Atuh ta ngthungtak nami läklamnak üing namimät ngcingcaih sakei ve uki. Acunakyase, nami khritjanpüi mhläkphyanak ja, mat ja mat mlung kchang naküt am mhläkphya na ua. 23 Pyüpye theiki am ni lü, käh pyüpye theikia mci ui, angsäia xüing lü mäkia Pamhnama ngthu am nami hmi be pängki ni. (aiōn g165) 24 Cangcim naw, Khyang ngngicim naküt cun msaia kba ni, ami hlüingtainake pi mawa ka khyeipai hea kba ni; Msai cun ngjai lü, khyeipai pi kyüki ni, 25 cunüingpi, Bawipaa ngthu ta angsäia mäki” ti lü pyenki. Ahina ngthu hin nami veia sang lawa Thangkdaw ni. (aiōn g165)

2 Acunakyase, mkhyenak naküt, hleihlaknak naküt, ngsaihnak naküt, ngkeingkünak naküt ja pyenksenak mjüküm jah hawih ua. 2 Hmi law thaiki hnasena kba, ngmüimkhya cihui ngcim aläa cawixai lü ve ua. Acunüing va, acun eiaw lü dämduh law lü küikyannak nami yah khai. 3 Cangcim naw a pyena kba, “Bawipa ihlawka akcanga dawki ti cun namimät naw nami cayah pängki.” 4 Khyang he naw ia käh mawngmeikia ngai lü ami ma. Cunüingpi, Pamhnam naw aphu küia a xü päng, xüingseikia lung Bawipaa veia law ua. 5 Nangmi pi xüingseikia lunga kya u lü, ngmüimkhya üing sängeikia im sawngsaknak üing sumei ua. Acuna im üing ktaiyü ngcime naw Jesuh Khritawa ngming am Pamhnama veia ngmüimkhya üing sängeikia ngkengnak ami petnak vai hnüna kyaki. 6 Cangcim üing, “Aphu küi lung ka xü, Zion mcunga aphungnua ka tak; Ani jumeiki naküt cun itia pi käh hmaiset khai” ti lü vek. 7 Ahina lung nami jumeikie phäh ta aphu kdäm yah khaie. Cunüingpi, am jumeikiea phäh ta: ia am mawngkia ngai lü imksae naw ami nawt hua lung cun, aphungnu ktunga thawn law khawiki. 8 Cangcim naw a pyen betü ta: “Ahina lung

ni khyange jah ngsukeisaki, khyange jah kyukngpäsakia lung.”
Ngthu am ami juma phäh ni ami ngsukei; acun ni Pamhnam
naw ami phäha a hlüei. 9 Cunüngpi, nangmi ta ning jah xüa
khyangmjü, Sangpuxanga ktaiyü he, ngcingcaihkia khyange ja
amät Pamhnama sakhyange ni. Pamhnama müncankse khute
jah sang khaia, anghmüp khui üngkhyüh amäta müncan phyakia
akvai üng ning jah khü be lü a ning jah xü päng ni. 10 Ahlana ta
Pamhnama khyanga am kya uki. Atuh ta ania khyanga nami
kyaki. Ahlana ta Pamhnama mpyeneinak am ksing uki. Atuh
ta a mpyeneinak nami yaheiki. 11 Ka püi he aw, khawmdek
khana khin ja pekce khyanga kba ning jah nghui na veng. Aläa
ngmüimkhya ngtäkpüiki mtisa hlükaw naküt hjawng ua. 12 Am
jumeikiea ksunga nami pawh naküt akdawa pawh ua. Akse
pawhkiea khyange ami ning jah tinaka kcün üng, akdaw nami
pawh cun süm be lü a law bea Khawmhnüp üng Pamhnam
ami mküimto vaia phäh ni. 13 Khyang nghngicima ana naküt
Bawipaa ngminga phäh jah läklam ua. Ana ak’hlüng säih taki
Emperoa pyen läklam ua. 14 Akdaw pawhki mküiei lü akse
pawhki kset khaia Empero naw a jah mcawn mlüh ukea mthet pi
jah läklam ua. 15 Khyang kseea am dawkia ngthu ami pyen cun
akdaw nami pawhnak naw a jah him vai Pamhnam naw hlüei ve.
16 Lättnak yahki khyanga kba nami xüngsekie ni. Cunüngpi, nami
lätlangnak cen akse thupnak vaia käh sumei lü, Pamhnama
mpyaa kba ve ua. 17 Khyang naküt leisawng ua, nami khritjanpüi
mhläkphya na ua. Pamhnam kyüh lü Empero pi leisawng ua. 18
Mpyae aw, leisawngnak am nami bawi veia ng’apei ua. Khyang
kdaw ja khyang k’hniphawiea ma däka am ni lü, khyang mlung
k’ngyatea veia pi acukba ve ua. 19 Pamhnama hlüei nami
dangyaha phäh am khamei vai sükyaw nami khamei üng, acuna

phäh Pamhnam naw dawkyanak ning jah pe khai. **20** Nami mkhyenaka phäh mkhuimkhanak nami dunei üng, i ni nami yah. Cunüngpi, akdaw nami pawha phäh mkhuimkhanak nami dunei üng, Pamhnam naw dawkyanak ning jah pe khai. **21** Ahina phäh ni Pamhnam naw a ning jah khü. Khritaw naw a khawleh üng nglehei lü ani üng nami ngcuhngkih vaia nami phäha khuikhanak khamki. **22** Ani cun naw ia mkhyenak pi am pawh. A mpyawng üng hlei a pyen pi u naw am ngja khawi. **23** Khyang he naw mdihmsui u lü pi, am jah mdihmsui be. Ami mkhuimkha üngpi, am jah mkyühmkyawk be. Ania äpeinak cun ngtäikia ngthumkhyahki Pamhnam üng taki. **24** Mkhyenak üng mi thi lü, ngsungpyunak üng mi xün vaia, mi mkhyenake Khritaw amät naw a pum üng phüi lü kutlamktunga a cehpüi ni. A nghmalem am yainak mi yahki. **25** Toa mäiha lam nami hmüki cen, atuh ta ning jah msümceiki Toksäm ja nami ngmüimkhya ning jah Sämbänkia veia nami law beki.

3 Acuna kba ni, nghnumie aw, nami ceiea mthet ngja ua. Nami ceie naw Pamhnama ngthu am ami jum üng, i nami pyen vai käh hlükia dawkyakia nami ngneisak naw jumei law khaiea jah pyang khai. **2** Isenitiüng, nami ngneisak hin ihlawka ngcingcaih lü leisawng phyaki ti cun ksing khaie. **3** Nami lusam phan lü ngui xüi jah awi hnak ja suisak kdaw nami suijih am akhawkpung ning jah ngtongtaisak khai cen käh sumei ua. **4** Acuna nghnün üng, nami mlung k'uma käh hngalang theikia ngtongtainaka kyaki hniphnawinak ja mlung kdip üng ngtongtai ua. Pamhnama hmuha ngtongtainak akdaw säih ta acun ni. **5** Ahlana Pamhnam üng ami äpeinak ta lü Pamhnam jumeikia nghnumie naw, ami ceiea mthet ngjaknak üng amimät ngtongtaisak khawikie. **6** Sarah naw pi acukba ve lü: Abrahama mthet ngja lü, ka bawi aw ti lü

khüki. Nangmi hin akdawa ve lü kyükyawknak am a ve üng ta, Saraha canghnueta nami kyaki. 7 Acuna kba ni, nangmi kpamie pi nami nghnumie cun pumsa ktha ngcekie ti ksing lü sitih am jah vepüi ua. Nami ktaiyü üng i naw käh a ning jah kyawh vaia, Pamhnama jah pet angsäia xünnak nang am atänga yah hnga khaia kyase, jah leisawng ua. 8 Akpäihnaka, mlung mat ngaihna mat üng ve ua. Ngbengnaa kba nami püi mhläkphya na ua. Nami püi mpyeneinak ja mlung mhnemnak am ve ua. 9 Akse, akse am; yünsenak pi yünsenak am käh thungei be ua. Dawkyanak am thung be ua. Isenitiüng, dawkyanak cun a ning jah khüa kcün üng a ning jah pet vaia Pamhnama bekhüta kyaki. 10 Cangcim naw “Jenaka xünsak hlüei lü kcün kdawe jah hmuha yüki naw, akse pyennak ja hlei pyennak jah hawih yah khai. 11 Akse pawhnak üngkhyüh nghlat lü akdaw pawh se; dimdeihnak sui lü acun läk hü se. 12 Bawipa naw khyang ngsungpyune jah teng lü ami ktaiyünak pi jah ngai ve; cunüngpi, akse pawhkie ta jah nghei ta ve. 13 Akcang pawh vaia na ngtäng üng u naw ning mhlembawi khai ni. 14 Cunüngpi, akcang na pawha phäh na khuikha vai üngpi, nami josenki. U pi käh kyüh ua, käh cäicing ua. 15 Nami mlung k’uma Khritaw leisawng lü Bawipa mäih leisawng ua. Nangmi naw nami taka äpeinaka mawng ning jah kthähki a ve üng, nami jah mtheh ngkyai be thei vaia, aläa ngsüngcei ua. 16 Hniphnawinak ja leisawngnak am bi ua. Khritawa hnukläka nami thawna phäh akdaw nami pawh üng, ning jah kse na lü ning jah yaihyüneikie naw ami pyen am ngkeeinaka thawn khaia, nami cungaihna ngcingcaihsak ua. 17 Akdaw pawh lü nami khuikha cun Pamhnama hlüei ani üngta, akse pawh lü nami khuikha kthaka ta daw bawk ve. 18 Pamhnama veia a ning jah ceh hlüpüia phäh khyangkaea nghnün üng khyang

kdaw Khritaw cun mkhyenakea phäh thiki. Ahun a thih cun angläta phäha kyaki. Pumsa lama thihnak khamki, cunüngpi ngmüimkhyia lam üng xünsak be pängki. **19** Acuna ngmüimkhyia pumsa am cit lü thawng üng ami jah khyum ngmüimkhyaea veia ngthu pyenki. **20** Acuna ngmüimkhyae ta, Nawe naw mlawng a saka kcün üng mlung msaü lü jah k'aihei kyaw sepi Pamhnama mthet am ngjakia ngmüimkhyae ni. Nawe mlawng am khyang khyet mlikpitui üngka naw jah küikyana kyaki. **21** Acuna tui cun atuh ning jah küikyanki baptican tia msingnak ni. Acun cun nami pumsa lelawiki mthihnak am ni lü, akdaw ksingnak üngkhyüh Pamhnama veia khyütam pawhnaka kyaki. Acun naw Jesuh Khritaw cun thihnak üngkhyüh a thawhnak be naw ning jah küikyanki. **22** Jesuh cun khankhawa kai be pängki. Khankhawngsäe naküt ja khankhaw johite ja khyaihahnake cun jah up lü Pamhnama khet da ngawki.

4 Khritaw naw a pumsa am khuikhanak khameiki. Nangmi pi a Ania khameia kba nami khamei khai kunga ngai lü, nami ktha mcüing ua. Isenitiüing, Pumsa khuikhanak khamei nakütki cun mkhyenak üng am ngpüi ti tinaka kyaki. **2** Tuh üngkhyüha ta, khawmdek ning üng na xünseinak naküt cen, khyanga hlüeia käh nikia, Pamhnama hlüeia xüngsei hnüha. **3** Mi khe lawa kcüne üng am jumeikiea kba: mlung hlükaw jawnga awmih, hnunglanak hlü, jukung ktaipam xanak, ampyua ei aw lü hnungla pawia awmih, juhah eiawknak ja mtuihsekia juktuhe hjawkmkhähname cun nami khyaih khawha nami jah pawh pängki he. **4** Atuh ta Mhnam am ksingki hea mlung xanak ja mlümlawknak üng am nami ngpüingpaw tia phäh, mün u lü ning jah yaihei ve u. **5** Acunüngpi, akthi ja akxüing ngthu jah mtai khaia ngcüngceiki Pamhnama veia amimäta mawng cun pyenei yah khaie. **6**

Acuna phäh ni, khyang naküta khameia kba ngthumkhyahnak cun pumsa üng khameikie akthiea veia pi Thangkdaw cun sanga kyaki. Pamhnam a xüingseia mäiha ngmüimkhya üng ami xüisei vaia phäh sanga kyaki. 7 Anaküta adütnak vai cun cäh lawki. Acunakyase, nami ktaiyü khawh vaia, mlung ngkhängsak lü thüxaknak am ve ua. 8 Anaküta kthaka nami püi mhläkphya na ua. Mhläkphyanak naw mkhyenak khawhah jah küm pet theiki. 9 Käh hlawpcap lü nami püi khin na thei ua. 10 Khyang mat phäh phäh hin Pamhnama jah pet ami phäh phäha msümceikia kyaki he. Pamhnam naw letsawnga a pet cun khyang kce hea phäh daw khaia sumei se. 11 Ngthu sangkia khyang naküt naw Pamhnama ngthu sang se. Khut bikia khyang naküt naw Pamhnama peta ngjuktha am khut bi se. Acunüing va, anaküt üng Pamhnam cun Jesuh Khritawa phäh üng mhlünmtaia kya khai. Johit ja hlüngtainak cun angsäia Pamhnama kaa kyaki. Amen. (aiōn g165) 12 Ka püi he aw, nami khana am thawn khawiki pha law lü ning jah huimhleikia mhnütnaka nami khamei üng käh müncan ua. 13 Khritawa khuikhatnak nami khameipüi hin jekyai ua. Hlüngtainak am a law bea kcün üng, jekyainak am nami kümcei khaia kyase. 14 Khritawa hnukläka nami kyaa phäh ami ning jah yaihyünei üng ta, jekyai ua. Acun cun hlüngtaikia Ngmüimkhya, Pamhnama Ngmüimkhya cun nami khana vekia kyaki. 15 Nangmi üng mat naw a khuikhatnak a khamei üng; khyang a hnima phäh, a mpyuka phäh, khyangkaa a thawna phäh ja khyanga khut üng a ngcawngcik hüa phäha, käh khamei se. 16 Acunüingpi, Khritjana na thawna phäh khuikhatnak na khamei üngta, käh ngkeei kawpi. Khritawa ngming üng na khameia phäh Pamhnam na jenak vai. 17 Ngthumkhyahnak cutei vaia kcün cun pha päng ve. Pamhnama a khyange cun

akcüka jah cijang vai. Mimi üng a cutei üng, Pamhnam üngkhyüh lawkia Thangkdaw am jumeikiea khütnak vai ta ihawkba vai ni. **18** Cangcim naw, “khyang kdawe jah küikyan vai hin khak ve; acunüng, Mhnam am jumki khyangkae ta ihawkba vai ni.” **19** Acunakyase, Pamhnama hlüeia khuikhat khameikie naw, a khyütam nängpang lü jah Tüipyangkia veia, dawkyakia ngneisak am ami xünsak cun ng’apei u se.

5 Kei sangcim ngvai, Khritawa khuikhanak ka mik am hmu lü a ngdang law bea kcün üng hlüngtainak yah hnga khai naw nami ksunga sangcim ngvai jah nghui na veng. **2** Toksäm naw a toe a jah msümceia mäiha, nami msümcei vaia Pamhnam naw a ning jah pet cen jah msümcei ua. Msümcei vaia mta a nia phäh am ni lü, Pamhnam jesak khaia mlung am bi ua. Ngui yahnak hlüa mlung am käh nikia, Pamhnama phäh khut binak hlüa mlung kchang üng bi ua. **3** Nami jah msümceiea khana ngvai kawlaiha käh yäng u lü ami ning jah ngcuhngkihnak vaia ve ua. **4** Toksäm Ngvai säih a law be üng, a vainak käh khyük theikia hlüngtaikia lukhüm nami ngbung law khai. **5** Acuna kba ni, nangmi athawie naw akdämea mtheh ngja ua. Nami püia maa mlung mhnemnak ta ua. Cangcim naw, “A mlung dämki Pamhnam naw khyah lü, mlung mhnemki jäk ve” a ti. **6** Khyaihbahkia Pamhnama kut kea ve lü nami mlung mhnem ua. Amäta kcün a pha law üng, ning jah mhlünmtai khai. **7** Nami cäicing pyangmanak naküt Pamhnam üng ap ua. Isenitiüng, ani naw ning jah msümceiki ni. **8** Thüxak lü mceiei ua. Nami yepa Khawyai cun hengsiha kba huk lü a mjaw vai sui lü cit hüki. **9** Nami jumeinak am ngkhängcek lü ani cen sungkham ua. Isenitiüng, khawmdek khan abäng üng, nami khritjanpüi he pi nangmia khamei mäiha khuikhanak khameikie ti nami ksingki.

10 Acukba khuikhanak asäng nami khamei käna, Khritaw üng yümmatnak am angsäia a hlüngtainak yah hnga khaia ning jah khüki Pamhnama bäkhäknak naw ning jah kümceisak khai. Ning jah ngkhängpangsak lü ngjuktha ning jah pe khai. Acun käna, ngkhängkia ngleheinak am ning jah ngdüihsak khai. (aiōnios g166)

11 Johit cun angsäia ania kaa kyase. Amen. (aiōn g165) 12 Ahina kca ktawica hin Tilah naw na kpüi se ka yuk law ni. Ani hin sithkia mi khritjanpüia ka ngaiki. Ahin hin Pamhnama bäkhäknak akcang tia ka saksi lü ka ning jah mcuhmcäi hlüki. Acun üng ngkhängpang ua. 13 Pamhnam naw a khü hnga Babalunga veki sangcim naw pi ning jah hnukset ve. Ka ca Makuh naw pi ning jah hnukset ve. 14 Nami khritjanpüi mhläkphyanak am mat ja mat hnuksetei ua. Khritaw üng sängeiki naküta veia dimdeihnak ve se.

2 Pita

1 Jesuh Khritawa mpya ja ngsäa kyaki Sihmon Pita üngka naw, Mi Pamhnama ngsungpyunnak ja Küikyan Bawi Jesuh Khritawa phäh üng kami jumeinaka kba, jumeinak akü säih yahkiea veia; **2** Pamhnam ja mi Bawipa Jesuh nami ksingnak am bähkäknak ja dimdeihnak cun nami khana bebang se. **3** Amäta dawkyanak ja hlüngtainak üng ngpüi hnga khaia jah khüki Khritaw ksingnak üngkhyüh Pamhnam am akcanga hlimtui xünsei vaia, Pamhnama hlüngtaikia johit naw mi hlükaw naküt cun jah pe päng ve. **4** Ahikba ni a bekhütnaka, aktäa dämduh lü aphu küiki suhe pi jah pe päng ve. Acuna suhea phäh nangmi cun hina khawmdek khana khyükleih cimpye be theiki mtisa hlükaw ksekhyu üngka naw lätlang lü Pamhnama ningsaw üng nami ngpüi hnga vaia phäh ni. **5** Acuna phäh üng, nami jumnak cen nami dawkyanak am; nami dawkyanak cen nami ksingnak am; **6** nami ksingnak cen nami mlung nängnak am; mlung nängnak cen duneinak am; duneinak cen Pamhnam üng hlimtuinak am; **7** Pamhnam üng hlimtuinak cen Khritjana mhlämcehnak am; püi mhlämcehnak cen mhläkphyanak am jah msap lü ktha na ua. **8** Ahin he ni nami jah hlü. Ahin he am nami kümbe üng, mi Bawipa Jesuh Khritaw ksingnak da ning jah thühletsak lü amdanga käh kya khaia ning jah pitpyang khai. **9** Ahin he am jah takia khyang naküt ta khawcäpa käh hmu lü, ahlana a mkhyenake jah mthih pet päng cen mhnih bekiea khyanga kyaki. **10** Acunakyase, ka benae aw, Pamhnama a ning jah khü ja a ning jah xünak üng nami ngkhängcek vaia, ahina kthaka ktha na ua. Acukba nami kthanak üng, itia pi nami jumeinak am hawih thei uki. **11** Ahikba ani üng ni, mi Bawipa ja mi Küikyan Bawi Jesuh Khritawa angsäi Pea dokhamnak kümcei

cun nami yah kawm. (aiōnios g166) 12 Ahin he hin nami jah ksing päng, nami yaha ngthutak üng ngkhängcek kyaw uki lüpi, aläse ka ning jah sümsak khai. 13 Ka xünna küt üng, acunea mawngma ka ning jah sümsak lä hin cangkia pi ka ngaieiki. 14 Mi Bawipa Jesuh Khritaw naw angsingtea a na mtheh pänga kyase, sängsäng se thi theikia hina pumsa hin ka hawih law khai tia pi ka ksingki. 15 Ka thih käna pi, ka ning jah mthehe hin aläa nami jah süm vaia, ka khyaih khawha tuilam ka ning jah pyang pet khai. 16 Mi Bawipa Jesuh Khritaw hlüngtainak am a law be vaia mawng, nangmi üng ka ning jah mtheh hin khyanga mhnüna khuikame am ni. Kami mik am a hlüngtainak hmu lü kami pyenzie ni. 17 Akhlüngtai säih Dämduh säih üngkhyüh, “Ani ta keia mhläkphyanaka ka Ca ni” tia kthai am Pa Pamhnam naw leisawng mhlünmtaiki. Acuna kcün üng keimi pi acuia kami veki. 18 Jesuh am atänga ngcingcaihkia mcunga kami ceh üng, khankhaw üngkhyüh lawkia acuna kthai cun kami ngjakie. 19 Acunakyase, sahma he naw ami sanga ngthua khana mkhüh üpnak kami tak law däm dämkie. Acuna ngthu cen nghngatun u bä. Isenitiüing, Khaw am a thainnak ham üng nghmüp kcäikia meim ja, nami mlung k’uma vaiki thaihke am tängki ni. 20 Acunsepi, Cangcim üng vekia malam pyennake cun keimi üngka u naw pi am pyen thei u ngü ti cun ksing ua. 21 Sahmae naw ami pyena ngthu naküt cun nghngicim ngaih üngkhyüh tünei lawki am ni. Ngmüimkhya Ngcima tui mhnuh lam mthehnak naw ni Pamhnam üngkhyüh lawkia ngthu cun ami pyen.

2 Isarel khyangmjü üng Sahma ksee a na ngdang khawikie. Acuna kba ni, nangmia ksunga akse jah mtheikie podang law khaie. Cimpyenak ja khyekia mtheinake cun nami veia lawpüi u lü, amimi jah küikyanki Bawi hngawh pi ma law khaie. Acunakyase,

amimäta khana cimpyenak cun akjanga phaeisak khaie. **2** Acukba akya mahmaha khyange naw am dawkyakia ami tuilam cun jah läk khaie. Acukba ami ve ua phäh, Ngthungtaka Tuilam cun khyange naw kbäüei law khaie. **3** Acuna akse jah mtheikie naw kummu kamvanak ja khyanga pyang khuikame am ning jah mhleimhlak eiaw law khaie. Cunüngpi, ahlana khyüh ngthu jah mkhyah khai naw pi jah mtät lü, jah Kcimpyeh khai cun dingkhu lü ipeiki am ni. **4** Mkhyekatkie khankhawngsäe pi Pamhnam naw am jah kpamei lü mulaia a jah khyak ni. Anghmüpnak cuia mthiyüi am jah khit lü Ngthumkhyahnaka Khawmhnüp a jah mtäheisak. (Tartaroö g5020) **5** Pamhnam naw akphyüma khawmdek pi am kpamei. Acunakyase, Mhnam am ktuiktäkie cun mlikpitui am a jah mkhyüh ni. Ngsungpyunnaka mawng pyenki Nawe ta a püi he khyang khyüh mahmaha jah küikyanki. **6** Pamhnam naw Sodom ja Komorah mlühe pi meikdäi am jah mcing pängki. Pamhnam am ktuiktä lü awmki hea khana ihawkba thawn law khai ti cun a jah mhnuhnaka kyaki. **7** Cunüngpi, mtuihkse lü am dawkyakia awmihkiea phäh kthasekia khyang kdaw Lotah ta lätlangsaki. **8** Acuna khyang kdaw cun mtuihsekie khyange am atänga ve lü, am dawkyaki ami awmih ngneisake cun amhnüp täa hmu ngja lü a mlung khuikhakia kyaki. **9** Acunakyase, Mhnam üng xüngseikie cun khuikhanak üngka naw ihawkba jah yung vai cun ksing lü, Mhnam üng am xüngseikie, asükyüa ami mtisa hlüa hüipawm bawhbah lü Pamhnama ana ia käh ngaikie cun, Ngthumkhyahnaka Khawmhnüp veia ihawkba jah tak vai cun pi Bawipa naw ksingki. Ahina akse jah mtheikie cun linglai lü ami mlung dämkie, khankhawa kae pi jah leisawng vai am ksing lü jah mdihmsuikie ni. **11** Ahin hea kthaka johit mah bawk lü kyan bawkia khankhawngsäe naw pi Bawipaa

hmainaa mdihmsuinak üng am jah mkatei khawi u naw. **12** Cunüngpi, ahina khyange ta ami sümhmuha awmihkie. Amimi cun jah pinman lü jah hnim vaia khisa kyunge am tängkie ni. Am ami ksingnak pi mdihmsuinak am ngtäkpüikie. Khisa kyungea mäiha jah kchimpveh vai, **13** khuikhatnak ami mtüimdawn lawa mäiha, ami khana khuikhatnak pha be khai. Amimia phäh hlmtui jekyainak ta; ami mtisa hlükawa kümbenak cun khawkdeia pi ami pawh hin ni. Nami pawipyang kunga buh ami ei law üng, hleihlak am mlümlawk u lü, nami phäh mtüihkkeh lü ngkeekse lawpüikie ni. **14** I pi am suihjap u, ami hnungla vai däk cim ni ami suihjap u. Mkhyanak ami pawh hlüa mlung am khäksak khawh u. Ami mlung kyawng pi kummu kamvanak am kümbe u lü, ktha ngcekia khyange pi kyükngtängnak vai da jah chepüikie. Acun he cun Pamhnama yünsenaka kea awmki he ni. **15** Ngsungpyunkia lam hawih lü, ami ceznak lam mkhyüh ve u. Ngui a yahnak vaia phäh akse pawh vai am mhmaneiki, Pawtawä ca Balaam khang ve u. **16** Acuna Balaam cun naw a mkhyea phäh mcingnak cun khameiki. A sanghngaksaü naw khyanga kba ngthuei lü, sahmaa kya kphei lü a yukpainak cun hawihsakia kyaki. **17** Ahina khyange cun tui käikia tui khi ja, khawkhi naw jawn se khyük beki ngmei am tängkie ni. Ami phäha angsäia nghmüpkia khuinu cun Pamhnam naw jah tak petki. (questioned) **18** Camcah lü, am ngtähkia ngcaükie. Ami mtisa hlü hüipawmnake am, am dawkyakia xüngseinak üngkhyüh lätlang lü ngthunghlai thaikie cen jah tuiven bekie. **19** Acun he naw ngthunghlai thaikie üng lätlangnak nami yah khai ti lü jah bekhüt na u lü, amimät cimpyenaka mpyaa kyaki he. Isenitiüng, khyang cun mi mlung jah nängeikia mpyaa mi kyaki. **20** Mi Bawipa ja Küikyan Bawi Jesuh Khritaw ksingnak üngkhyüh khawmdek mtüihkhehnaka

ksung üng lätlang päng ma lü, acune üng hlimtui xüngsei bekia khyange ta, akcüka kaa kthaka akpäihnaka ka hin kyühse bawki ni. 21 Acukba vekia khyangea phäh ta, ngsungpyunnaka mawng ngja lü ngcingcaihkia ngthupet hawih bea kthaka, am ami ksing xa hin daw bawk ve. 22 Ami veia thawnhlawkie hin naw, “Ui naw amäta mlawh ei beki, vawk naw pi a awt pänga lawk awt beki” tia mcäpnak kümceikia mdan ve.

3 Ka püi he aw, ahin hin nami veia ka yuk lawa kca anghngihnaka kyaki. Ka yuk lawa kca ani nghngih üng, ahin he ning jah süm besak lü, nami mlung k’uma cungngaihnak ngcim a ve law vai ka hlüeia phäh ka ning jah mthümhlelnaka kyaki. 2 Ahlana sahma ngcime naw ami pyena ngthue, nami ngsäe üngkhyüh ning jah peta Küikyan Bawi ja Bawipaa a ngthupete cen, nami süm be vai hlüei veng. 3 Akcüka nami ksing vai ta, akpäihnak khawmhnüpe üng ta ami mtisa hlüa awmihkie po law acun he. Amimi naw ning jah yaihei u lü, 4 “Ka law be khai ti lü khyütam am jah pe sü, am law be mä? Hawia ni a ve? Kami pupae pi thi pängki he, cunüngpi khawmdeknu mhnünceng üngkhyüh ami vea mäiha, asihna hin veei ham ve u” tia ngthähnak am ning jah nghngeka na law acun he. 5 Ahlana Pamhnam naw ngthu pe se, khawmdek ja khankhaw ngtüi lawki tia mawng cun asihlinga hnung law khaie. Khawmdek cun tui üngkhyüha tui am sehbei lü, 6 khawmdek kphyüm cun pi tui üngka naw lawkia mlikpitui am mthiha kyaki. 7 Cunüngpi, atuh vekia khawmdek ja khankhawe ta ngthumkhyahnak khawmhnüp veia ve khaia Pamhnam naw pyenki. Acunüng, khyümhnam kaa vekia khyange ngthu jah mkhyah lü a jah mkhieh vaia kcün üng, khankhawe ja khawmdek pi a jah mkhieh hnga vaia a jah tak ni. 8 Cunüngpi, ka püi he aw, Bawipaa phäh ta khawmhnüp mat ja kum thawng

mat hin am hngalang, tängeiki xawi ti cun käh mhnih u bä. **9** Khyang hea ngaiha kba, Bawipa hin a khyütama khana cücawnki am ni. Acuna nghngün üng, “Khyang matca pi käh cimpye lü, khyang naküt a mkhyenak üngka naw nami ngjutcam be vai a hlüeia phäh” nami khana a mlung msaüki ni. **10** Cunüngpi, Bawipa Khawmhnüp cun mpyukeia kba pha law khai. Acuna Khawmhnüp üng, khankhaw cun mpyüksea nghmüm lü khyükei khai. Khankhawa veki naküte cun meia däi lü cimpye päih khaie. Khawmdek ja a k’uma veki naküte pi khyükleih päih khaie. **11** Anaküt cun ahikba cimpye päih khaie. Nangmi ta ia khyanga ja na kyak kawm? Khankhaw meia däi lü a cimpyenak, khankhawa veki naküt angling am atuia ami ngkhyawnaka Khawmhnüp, Pamhnama Khawmhnüp pha law khai tia äpei lü, acukba thawnhlawk law khaia khana ktha na lü, na xünsak ngcingcaih lü Pamhnam üng na cuapei vai hin nglawi bawki ni. **13** Cunüngpi, keimi naw ta Pamhnama bekhüt: ngsungpyunnaka venak im, khankhaw kthai ja khawmdek kthai cun kami mtäteikie. **14** Acunakyase ka püi he aw, acuna Khawmhnüp nami mtätki ania mäiha Pamhnama hmuha ngcingcaih lü mkhyenak käh vekia, ani am nami ngkhawng’ye vaia ktha na ua. **15** Khyang naküt küikyannak ami yah vaia kcündaw ning jah pe lü Bawipa naw a mlung a msaü cen käh mhnih ua. Pamhnam naw a peta pumngyam sumei lü kami püi Pawluh naw nami veia kca a yuk law üng ahina mawng ni a pyen. **16** A yuka kcae naküt üng ahina mawng ni aktunga a yuk. A yuknak üng am ngjakkyä vai amsah veki. Am ksingkia khyange ja khyang vawvae naw acune am cutei lü akcea cangcime pi ami hleihleia jah lumlatkie ni. Acun cun amimäta khana cimpyenak cun pha law khai. **17** Cunüngpi, nangmi ka püi he naw ta nami ksing päng u ni. Thum

kaa awmki he khyangea hmanak cen käh läklam lü, üpawmnakia
nami venak üngkhyüh käh nami kyukngtäng vaia mceiei ua. 18
Mi Bawi ja mi Küikyan Bawi Jesuh Khritaw ksingkhyapnak ja
bäkhäknak üng angläta dämduh u bä. Hlüngtainak cun ania veia
atuh ja angläta ve se! Amen. (aiōn g165)

1 Johan

1 Akcük üngkhyüh a na veki xünnak Ngthua mawng kami ning jah yuk lawki. Mi nghnga naw ngjaki, mi mik am pi mi hmuki. Angsingtea hmu lü mi kut am pi mi hne pängki. **2** Acuna xünnak hmuh theia a thawn law üng mi hmu pängki. Pa Pamhnam am atänga ve khawi lü mi veia ngdang lawki, acuna angsäi xünnaka mawng cun nami veia pyen lü kami ning jah mtheh law pängki. (aiönios g166) **3** Keimi cun Pa Pamhnam ja a Capa Jesuh Khritaw am kami nglawiei pängki he. Keimi am nami nglawiei law hnga vai ua, kami hmuh ja kami ngjak naküt kami ning jah mtheh lawkie ni. **4** Kami jekyainak a kümbe vaia ahin hin kami ning jah yuk law u ni. **5** A Cakpa üngkhyüh naw kami ngjaka thang kami sang hin ta: Pamhnam cun akvai ni, ani üng anghmüpnak isüm am ve. **6** Pamhnam am kami nglawieiki ni ti lü, anghmüpnaka mi umei ham üng ta, mi ngthukhyü ja mi awmih üng mi hleihlak mi mdanki ni. **7** Ani akvai üng a xünga mäiha mimi pi akvai üng mi xüng üng ta, mat ja mat mi nglawieikie ni. A cakpa Jesuha thisen naw mi mkhyekat naküt jah mcimcaih petki ni. **8** Ka mkhyekatnak am ve mi ti üng ta mimät mi mhleikia kyaki. Ngthucang mi k'uma am ve. **9** Cunüngpi, mi mkhyekat naküt Pamhnama veia mi ng'anei üng ta, a khyütam mä na lü akcang pawh khai. Mi mkhyenak naküt jah mhlätei lü mi pawh mkhye naküt jah mcimcaih pet khai. **10** Mi mkhyenak am ve mi ti üng ta, Pamhnam cun ak'hleia mi pawh lü a ngthu mi k'uma am veki ni.

2 Ka canae aw, käh nami mkhyekat vaia kca ka ning jah yuk lawki. Mkhyekatki a ve üngpi Pamhnama veia jah nghui pet be khai ngsungpyunki Jesuh Khritaw veki ni. **2** Mi mkhyekat naküt ja khawmdek khyang luma mkhyekat naküt mhlätnaka ngkengtaihnak ta amät Khritaw hin ve ni. **3** Pamhnama mtheh

mi ngjak üng ta, Pamhnam mi ksingkia ngsing ve. 4 Pamhnam ka ksingki ni ti lü a mtehe am ngjakia khyang üng, a cangnak am ve. Khyang k'hleia mi kyaki, ngthukcang mi k'uma am xüingsei. 5 Au pi a mtehe ngjakia khyang cun Pamhnama mhläkphyanak üng kümceiki ni. Ahin cun Pamhnam üng mi yümmatnaka a ngsingnak ni. 6 Pamhnam üng ka xüingsei mi ti üng ta, Khritawa kba mi ve vai hlüki. 7 Ka püi he aw, ahina ngthupet ka yuk law hin ngthupet kthai am ni. Akcük üngkhyüh nami ksing päng ngthupet kphyüm ni. Thangkdaw üng nami ngjak pänga ngthupet kphyüm ni. 8 Cunüingpi, atuh ka ning jah yuk law hin ta ngthupet kthai ni. Khritaw üngpi ngthukcang cun ngdang lü nangmi üngpi ngdangki. Anghmüp cun khyük lü akvai kcang cun vai law pängkia kyaki. 9 Akvai üng ka vek i ti lü a bena hneng hamkia khyang ta, tuh veia anghmüp üng um hamkia kyaki. 10 Mi bena mi mhläkphyanak üng ta, akvai üng mi vek i ni. Khyang kce mkhye law khaia pawhnak hlü i am ve. 11 Cunüingpi, mi bena mi hneng üng ta, anghmüp üng mi vekia kyaki. Acuna k'uma ngtuengleng lü hawia mi ceh hman am mi ksing. Isenitiüng, anghmüp cun naw mi mik a jah müsak ni. 12 Ka canae aw, kca ka ning jah yuk lawki. Khritawa phäh üng nami mkhyekat naküt a ning jah mhlät päng ni. 13 Pae aw, kca ka ning jah yuk lawki. Ani cun akcük üngkhyüh ana ve pängki tia nami ksingki he. Athawie, kca ka ning jah yuk lawki. Khawyaipa nami näng päng u ni. 14 Ka canae aw, nami Pa nami ksinga phäh kca ka ning jah yuk lawki ni. Pae aw, Jesuh cun akcük üngkhyüh ana ve pängki ti nami ksing ua phäh ka ning jah yuk lawki. Athawie aw, kca ka ning jah yuk lawki. Nangmi cun kyansai lü nami k'uma Pamhnama ngthu xüingki, Khawyaipa nami hnep päng u ni. 15 Khawmdek ja khawmdek üng sängeiki naküt käh mhläkphya

kpamktah ua. Khawmdek nami mhläkphyanak üng ta, Pa am mhläkphya na uki. **16** Khawmdek üng sängeikia: mtisa hlü, mika hmuh naküt kpameinak ja khawmdeka veki khyange naw ami jah awhcahnaka khawhthem hin Pa Pamhnam üngkhyüh lawkie am ni. Khawmdek üng ni ami sängei. **17** Khawmdek ja khawmdek üngka naküt khyangea kpameinak naküt cun khyükleih khaie. Cunüngpi, Pamhnama hlüei bikie ta angsäia xüng khaie. (aiön g165) **18** Ka canae aw, atuh hin akpäihnaka kcün ni. Khritawa Yepa po law khai ti nami ngjak cen, atuh hin Anti-Khrit khawhah po pängki he ni. Acunakyase, akpäihnaka kcün cäh lawki tia mi ksingki he ni. **19** Acun he cun mimi üng am sängei u. Acunakyase ni ami jah ceh tak u. Mimi üng ami sängei vai süa ta, mi hlawnga ve acun he sü. Acunüngpi, ami van cun mimi üng am sängei u tia a ngsingnak vaia, mi vei üngka naw citkie ni. **20** Cunüngpi, nangmi cun Khritaw naw Ngmüimkhya Ngcim üng dawnak ning jah pe se, avan naw ngthucang nami ksingki ni. **21** Ngthucang am nami ksinga phäh kca ka ning jah yuk law am ni. Ngthucang ksing u lü ngthucang üng hleihlak am ngpüi ti pi nami ksinga phäh ka ning jah yuk law ni. **22** Acunüng, khyang k'hlei hin u vai ni. Jesuh hin Mesijah am ni tiki cun khyang k'hleie ni. Acuna ngkhaw khyange va Anti-Khrit hea kyaki he. Pa ja Capa ani nghngih jah makie ni. **23** Capa maki naw ta Pa pi maki ni. Capa doeiki naküt naw Pa pi yaheiki ni. **24** Ahlana nami ngjak kcük thangkdwaw cen nami mlung k'uma ve nglät se. A ve nglät üng ta, Pa ja Capa üng nami xüngsei nglätkie ni. **25** Ahin ni Khritaw naw angsäia xünnak a jah pet vaia khyütam a jah pet ta. (aiönios g166) **26** Nangmi ning jah mhleimhlak hlükiea mawng ka ning jah yuk law ni. **27** Cunüngpi, Khritaw naw a Ngmüimkhya nami veia a tüih law päng ni. A

Ngmüimkhya nami k'uma a vea küta, ning jah mtheimthang khai u am hlü. A Ngmüimkhya naw ahmäi a ning jah mthei ni. Ania ning jah mthei cun cangki. A hlei am ni. A Ngmüimkhya ning jah mtheimthang läklam ua, Khritaw üng pi yümmat nglät u bä. 28 Ä, ka canae aw, Khritaw a ngdang law bea üng, linglainak üng be lü, A law bea Mhnüp üng, a maa käh ngkeei lü ngdüih dat vaia phäh ani üng yümmat nglät u bä. 29 Khritaw cun ngsungpyunki ti nami ksingki. Akdaw pawhka khyang naküt cun Pamhnama ca tia nami ksinga ngkawih ve.

3 Pa naw ihlawka a jah mhläkphyanak cun ksing ua. A mhläkphyanak dämda se Pamhnama caa mi ngsuiki, akcanga Mhnama caa mi kyaki. Acunakyase ni, khawmdek naw mimi am jah ksing u, Pamhnam pi am ksing u. 2 Ka püi he aw, Pamhnama caa mi kyaki he ni. Tuha ia mi kya law khai ti cun am ngsing ham ve. Cunüngpi Khritaw a law bea kcün üng, ania mäih mi law khai ti mi ksingki. Isenitiüng, Jesuha a kyaka mäih kunga mi hmu acun he ni. 3 Ahina äpeinak Khritaw üng taki naküt naw, Khritaw a ngcingcaiha mäiha, amät naw amät ngcingcaiheisaki ni. 4 Mkhyekatki naküt cun naw Pamhnama thum lümkanki ni. Isenitiüng, mkhyenak cun thum lümkannak ni. 5 Khritaw cun naw mi mkhyekatnak naküt cehpüi khai lawki ni tia nami ksingki. Khritaw üng a mkhyekatnak am vek. 6 Acunakyase, Khritaw üng xüngseiki naküt naw mkhyenak am pawh be ti. Mkhyenak pawh hamkia khyang naw Khritaw am hmu khawi lü am ksing khawiki ni. 7 Ka canae aw, u naw pi käh ning jah mhleimhlak se. Akdaw pawhka khyang cun Khritaw a ngsungpyuna kba ngsungpyunnaki ni. 8 Mkhyenak pawh läkia khyang ta Khawyai üng sängeikia kyaki. Khawyai cun naw khawmdeka ngtüi üngkhyüh mkhyenak pawhki. Khawyaia

pawhmsah naküt cun mkhyüh khaia Pamhnama Capa lawki ni.

9 Pamhnama canae naw ta mkhyenak am pawh u. Isenitiüng, Pamhnama ngei cun ami k'uma xüngki. Pamhnam cun ami Paa kyase mkhyenak am pawh be thei ti u. **10** Pamhnama cana ja Khawyaia cana cun hngaki xawi ni: akdaw am pawhkia khyang, a bena am mhläkphyanakia khyang cun Pamhnama canaa am kya. **11** Khawmdeka ngtüi üngkhyüh na ngjaka ngthu ta: mat ja mat mhläkphyana yah khai. **12** Kaihnah käh mi khang vai u. A ngei se lü Khawyaipa üng sängei lü, a na Apyelah hnimki ni. Ise Kaihnah naw a na a hnim ni? Amäta bilawhe cun khye lü Apyelaha bilawhe cun cangkia kyase, a hnim ni. **13** Ka benae aw, khawmdek khyange naw ami ning hneng üng käh müncan kawm uki. **14** Mimi ta mi bena mi mhläkphya nakia kyase, thihnak khe lü xünnak mi phaki ti mi ksingki he. A bena am mhläkphya naki cun thihnaka johita kea ve hamkia kyaki. **15** A bena hnengki cun khyang hnimki ni. Khyang hnimki naküt naw angsäia xünnak am yah ti nami ksingki. **(aiōnios g166)** **16** Khritaw naw mi hama a sak a tawna phäh mhläkphyanak cun mi ksingki. Acuna kba ni, mi bena phäh mi sak pe khaia mi ngkawihkie ni. **17** Bawimang lü mi bena mpyankse se hmu lü mpyaneinak am mi tak üngta, ihawkba Pamhnam ka mhläkphya naki mi ti thei khai ni? **18** Ka canae aw, mhläkphyanak cun mpyawng däk üng am ni. Mi mlung kcang ja mi xünsak üng mdan vai hlüki. **19** Ngthukcang üng mi sängei cun ahikba mi ksing law khai, Pamhnam maa mkhühüpnak cun pi ahikba kung kya khai ti mi ksingki. **20** Mi ksingnak naw a jah mkat üng ta, mi ksingnaka kthaka Pamhnam dämduhki tia mi ksingki. **21** Acunakyase, ka benae aw, mi ksingnak naw am a jah mkat üng ta, Pamhnama maa am mi kyühei. **22** Ngthupet naküt pi jah

läklam lü ani jenak vaia mi xüingseikia kyase, mi täsam naküt pi Pamhnam naw jah peki. 23 A ngthupet ta a Capa Jesuh Khritaw jumei vai. A Capa naw a ning jah mtheha mäiha mat ja mat mhläkphyanak vai ni. 24 Pamhnama ngthupet läklam lü Pamhnam am xüingseikiea khana Pamhnam pi xüingsei beki. Mimi üng a jah peta Ngmüimkhyaa phäh Pamhnam cun mi khana yümmat lü xüingseiki ti mi ksingki.

4 Ka püi he aw, Ngmüimkhyaa ka taki tiki naküt käh jah jum sawxat ua. Pamhnam üngkhyüh lawkia ngmüimkhyaa mä tia jah mceiei u bä. Isetiüing, sahma kcanga hane cun hnün lum üng pha hü pängki he ni. 2 Pamhnama Ngmüimkhyaa cun ihawkba yühkhyaa vai ni ti üng ta, khyanga kba ngtüi lawki Jesuh Khritaw üng Pamhnam üngkhyüh lawkia ngmüimkhyaa pi taki tia dokhameiki naküt cun sahma kcang ni. 3 Cunüingpi, Jesuh üng Pamhnam üngkhyüh Ngmüimkhyaa am ta ti lü makia khyang cun khawyai sahma ni. A taka ngmüimkhyaa cun Anti-Khrit hea kyaki he ni. Ani cun law khai ti nami ngjak pänga mäiha atuh hin khawmdeka ve pängki ni. 4 Ka canae aw, nangmi ta Pamhnama kaa nami kyaa phäh acune pi nami jah näng päng ni. Isenitiüing, nangmi üng vekia ngmüimkhyaa cun khawmdek ngmüimkhyaa kthaka johitmah bawki ni. 5 Sahma ksee cun naw khawmdek üng sängeiki ni ami pyen. Khawmdek üng ami sängeia phäh, khawmdek khyange naw pi amimia pyen ni ami ngjak. 6 Mimi ta Pamhnam am mi sängeiki ni. Pamhnam ksingki naküt naw mi pyen ngjaki. Pamhnam am ksingki naküt naw mi pyen am ngja. Acun he üng ni ngmüimkhyaa kcang ja hleikia ngmüimkhyaa cun ami hnganak mi jah yühkhyaa thei kawm. 7 Ka püi he aw, mhläkphyanak cun Pamhnam üngka naw lawkia kyase mat ja mat mi mhläkphya na vai u. Mhläkphyanak taeiki ta Pamhnama

caa kya lü Pamhnam ksingki ni. 8 Mhläkphyanak am taki naw ta Pamhnam am ksingki ni. Isetiüng, Pamhnam cun mhläkphyanak ni. 9 Pamhnam naw a capa mat däk khawmdeka tüih law lü ani üngkhyüh naw xünnak mi yah vaia phäh a jah mhläkphyanak cun a mdan ni. 10 Mhläkphyanak ti hin ta: Mimi naw Pamhnam mi mhläkphyanak am ni. Ani naw jah mhläkphya na lü mi mkhyekatnake mhlätinak vaia a Capa a tüih law ni. 11 Ka püi he aw, ahikba awnga Pamhnam naw a jah mhläkphyanak üng ta, mat ja mat mi mhläkphya na kawm. 12 U naw pi Pamhnam am hmu khawi. Cunüngpi, mat ja mat mi mhläkphyanak üng ta, Pamhnam mi k'uma xüng lü mhläkphyanak mimi üng kümsaki ni. 13 Pamhnam naw a Ngmüimkhya a jah peta phäh Pamhnam am mi xüng lü Pamhnam pi mimi üng xüngki ti mi ksingki. 14 Khawmdeka küikyan Bawipaa thawn khaia Pa naw a Capa a tüih law cun mi ksing lü mi saksikie ni. 15 Jesuh cun Pamhnama Ca ni tia ng'aneiki naküt üng Pamhnam üng xüngki. Pamhnam pi ani üng xüngki. 16 Pamhnama a jah mhläkphyanak cun mi ksing lü mi jumeiki. Pamhnam cun mhläkphyanak ni. Mhläkphyanak üng xüngki cun Pamhnam am xüng lü Pamhnam pi ami khana xüngki. 17 Mhläkphyanak naw jah kümbesakia kyase, Ngthu mkhyanaka Mhnüp üng mi mkhüh üp khai. Isetiüng, hina khawmdek khana mi xünnak cun Khritawa xünnak am tängki. 18 Mhläkphyanak üng kyüheinak am ve, kümbekia mhläkphyanak naw kyüheinak naküt ksätki. Kyüheikia khyang üng mhläkphyanak am kümbe. Isetiüng, mkhuimkhanak cun kyüheinak am sängeiki ni. 19 Pamhnam naw a jah mhläkphyanak maa phäh mhläkphyanak mi taki ni. 20 Pamhnam ka mhläkphya naki ti lü mi phäina mi hneng üng ta mi hleihlakia kyaki. Mi mik hmuha mi phäina am mi mhläkphyanaki naw ihawkba mik üng am hmuh theia Pamhnam

cun mi mhläkphya na thei khai ni. **21** Khritaw naw a jah pet ngthupet ta: 'Pamhnam mhläkphyanaki naw a phäina mhläkphya na yah khai' ahin ve ni.

5 Au pi Jesuh cun Mesijah ni tia jumki naküt cun Pamhnama caa kyaki. Au pi a pa mhläkphyanaki naw a Ca pi mhläkphyanaki. **2** Pamhnama canae mi jah mhläkphyanak mi ksingnak ta: Pamhnam mhläkphya na lü a ngthupete jah läklame hin ni. **3** A ngthupete jah läklam cun Pamhnam mhläkphyanak ni. A ngthupete pi pyanki ti am ve. **4** Isetiüng, Pamhnama ca naküt naw khawmdek cun a näng päng ni. Khawmdek nängnak cun pi mi jumna phäh ni. **5** U naw khawmdek näng khawh khai ni? Jesuh hin Pamhnama Ca ni ti lü jumeikie däk naw khawmdek ami näng khawh. **6** Jesuh Khritaw cun a thihnaka thisen ja baptican a khannaka tui am lawki ni. Tui däk am lawki am ni, tui ja thisen am lawki ni. Ngmüimkhya amät naw cangki tia saksiki. Isetiüng, ngmüimkhya cun ngthu kcang ni. **7** Saksiki mjü kthum vek, **8** Ngmüimkhya, tui ja thisena kyaki he. Ami kthuma saksi cun täng päihki. **9** Khyanga saksi mi jumki, cunüngpi Pamhnama saksi mi jum bawki. Acunakyase, a Capaa mawng cun a saksinak ni. **10** Pamhnama Caa jumeiki naküt naw ahina saksi hin a mlung k'uma taeiki. Cunüngpi, Pamhnam am jumeiki naküt naw Pamhnam hleisakie ni. Isetiüng, Pamhnam naw a Caa mawng a pyen cun am a juma phäh ni. **11** Saksinak ta: Pamhnam naw angsäia xünnak jah pe ve, angsäia xünnak cun a Capa üng ni a ngphungei ta. (aiönios g166) **12** A Capa yaheiki naküt naw xünnak yahki. Pamhnama Capa am yaheiki naw ta xünnak am yah. **13** Pamhnama Ca jumeiki naküt naw angsäia xünnak yahki ti nami ksing vaia phäh ahina kca ka ning jah yuk law ni. (aiönios g166) **14** A hlüeia mi täsamnak naküt üng jah cungaih petki tia

mi ksinga phäh, Pamhnama maa mkhüh üpnak mi taki. **15** Mi täsam naküt jah ngja lü, ahin hin cangki tia mi ksinga phäh, ania vei mi täsam naküt jah pe khaia pi mi ksingki. **16** Jumeiki mat naw thihnaka am kpha khaia mkhyenak pawh se na hmuh üng, ani üng xünnak pe khai Pamhnama veia na ktaiyü vai. Acun cun thihnaka am jah kpha khai mkhyenak pawhkiea khana ni a kya kawm. Acunüngpi, thihnaka jah kpha khaia mkhyenak vek. Acuna phäh Pamhnama veia na ktaiyü vai ka pyen am ni. **17** Akse pawhnak naküt cun mkhyenak ni. Cunüngpi, thihnaka am jah kpha khaia mkhyenak vek. **18** Pamhnama cana naküt naw mkhyenak am pawh be ti ti cun mi ksingki. Pamhnama Capa naw jah yungkaih lü khawyaipa naw am nängpang khawh. **19** Khawmdek avan hin Khawyaipaa uknaka kea ve kyaw lüpi, Pamhnam üng mi sängeiki tia mi ksingki. **20** Pamhnama Capa cun law päng lü, ani naw ksingkhyapnak jah pe lawki tia mi ksingki. Acuna phäh, Pamhnam Kcang cun mi ksingki. Pamhnam Kcang üng mi xüngsei lü, a Capa Jesuh Khritaw üng pi mi yümmatki. Ani ni Pamhnam Kcanga kya lü angsäia xünnaka pi kyaki. **(aiōnios g166)** **21** Ka canae aw, mhnam kcang am nikie üng käh ngpüi hü u bä.

2 Johan

1 Kei sangcim Ngvai naw, Ka mhläkphyanak kcang Nghnumi ja a canae veia kca ka yuk lawki. Nami van ka ning jah mhläkphya na kcangki. Kei däk am ni, ngthucang ksingki he naw pi ning jah mhläkphya nakie. **2** Isetiakyaküng, ngthucang cun kami mlung kyawnga ve lü angsäia ve khaia kyaki. (aiōn g165)

3 Pa Pamhnam ja a Capa Jesuh Khritaw naw bähäkknak, mpyenmseinak ja dimdeihnak ning jah pe se. Acun he cun ngthucang ja mhläkphyanak am mi kaa kya se. **4** Paa ngthupeta mäiha nami canae avang ngthucang am ami xüngsei ka hmuh üng jekyainak am ka beki. **5** Ka mhläkphyanak Nghnuminu aw, mat ja mat mi mhläkphya na vai tia ning nghui na veng. Ahin hin ngthupet kthai ka ning jah yuk law am ni, akcüka khyüh mi yaha ngthupet ni. **6** Mhläkphyanak ka ti hin ta; Pamhnama ngthupete jah läklam lü xüngsei ni. Akcüka khyüh nami ngjak pänga ngthupet ta, mhläkphyanak üng nami xüngsei yah khaie. **7** Nghngicim ning üng Jesuh Khritaw kyum lawki ti cun mah u lü hleihlaki khawkän cun khawmdek alum üng cit hü päng ve u. Acuna khyange cun khyang k'hleie ja Anti-Khrit hea kyaki. **8** Nami pawh päng käh khyükleih be lü ngkhyengnak nami yah vaia mceiei u bä. **9** Khritawa mtheinak käh läklam lü, acuna thea bilokie cun, Pamhnam am ksingki he ni. Khritawa mtheinak läklamki cun naw Pa ja Capa jah ksingki ni. **10** Khritawa mtheinak am lawpüi lü nami ima lawki a ve üng ta käh dokham kawm uki. "Dimdeihnak na khana be se" pi käh nami ti vai u. **11** "Dawkyanak be se" ti lü dokhamki cun ania mkhyekatnak üng ngpüiki ni. **12** Ka ning jah mtheh vai khawhah vek, cajawt ja hmen am yuka am yü ngü. Nami veia law lü akhyang puma ning jah mtheh ngü se, avana mi jekyainak a kümbe vaia phäh ning

jah hmuh law vaia ka ngaiki. 13 Nami mhläkphyanaka nami Cia
canae naw pi yai lü ve u se ami ti.

3 Johan

1 Kei Angvai naw, Ka mhläkphyanak kchang Kajasa veia. **2** Ka püi aw, nang cun ngmüimkhya üng na hlimtuiki tia ka ksingki. Anaküt üng dawkyanak yah lü pumsa phyawngyainak am na kümcei vaia ka ning ktaiyü petki. **3** Ngthukchang üng aläa nami xüngseia mäih, ngthukchang üng hlimtui lü na sitiha mawng mi khritjanpüi he naw na mtheh law u se ka ngjak üng aktäa ka jekyaiki. **4** Ka canae ngthukchang üng ami hlimtui ka ngjak üng ka jekyaia kba, i naw pi am na jekyaisak khawh. **5** Ka mhlänaka ka püi aw, nang cun jumeikiea phäh khut na binak üng sitih lü khinea ami thawn üng pi na sitihki. **6** Na mhläkphyanaka mawng cun sangcima maa pyen päng ve u. Ami kdunglawngnak üng jah kpüikpak betü lü Pamhnam jekyaisakia khut na pawh vaia ning nghui na veng. **7** Isenitiüing, amimi cun naw am jumeikie veia i pi käh doi lü, Khritawa khuta phäh cit hükie ni. **8** Acunakyase, ami khutbi cun mi jah bipüikiea a kyak vaia, mimi khritjane naw acuna khyange cun mi jah kpüikpak kawm u. **9** Sangcima veia kca aktawia ka yuk law kyaw. Cunüingpi, ami mkhawng vai sü kyaw Tajawtajah naw ka pyen am na hnaläüei. **10** Acunakyase, ka lawa kcün üng, a pawh naküt: a hleihlake ja am dawkyakia a jah pyennake cun sangcima maa ka phyeh law be khai. Acun däk am ni, khritjane ami law üng am jah dodang. Jah dodang hlükie pi jah mah ham lü sangcim üngkhyüh jah ksät vaia ngtängki. **11** Ka mhlänak ka püi he aw, aksea thawnki käh mcukei ua, akdawa thawnki mcukei ua. Au pi akdaw pawhki cun Pamhnam üng sängeikie ni. Au pi akse pawhkie naw Pamhnam am ksing u. **12** Khyang lum naw Dematarih dawki ami ti. Kami pyen cangki ti nami ksingnak vaia kami saksisihki ni. **13** Ka ning jah mtheh vai daki kyaw, Pawpen ja hmen üng am yuk hlü ngü. **14** Sängsäng

se ning jah hmuh law vaia ka ngaiki. Acun üng mi püi hmu lü mi
ngthuhei be kawm u. Acunüng, akhyang puma mi ngthuhei law
khaie. Dimdeihnak nami khana be se. Ka püi avan naw pi yai u
se ami ti. Mi püi he avan ka jah hruksetki.

Judah

1 Jesuh Khritawa mpya, Jakuka na kei Judah naw, Pamhnam naw a jah khü päng khyange, Pa Pamhnama mhläkphyanak ja Jesuh Khritawa kcongvaungnak am xüngseikie veia ka yuk ni. **2** Mpyenmseinak, dimdeihnak ja mhläkphyanak nami khana be se. **3** Ka püi he aw, mi yah khyakhya küikyannaka mawng ning jah yuk law vaia ka ngaih kyaw. Cunüngpi, Pamhnam naw a khyangea üng ahun jumeinak cun angläta phäh a jah peta phäh ngtäknak nami pawh vaia, mcuhmcäinak kca angsüha ka ning jah yuk law vaia ka ktha naki. **4** Khyümhnam am ksingki cun am mi jah ksinga mi ksunga ngpüi law ve u. Ami ngneisak kse cun ami khümphanaka vaia mi Pamhnama bäkhäknaka mawng cun akhyea jah mtheikie ni. Acun he naw mi Mahpa ja Bawipa, Jesuh Khritaw cun makie. Ami yahei vaia mkatnak ta, ahlana khyüh Cangcim naw a na pyen päng ni. **5** Acunakyase, nami ksing pänga kya kyaw lü pi, ning jah mcuhmcäinaka ka pyen hlü ta, Isarel khyang mjüe cen Egypt pe üngkhyüh Bawipa naw a jah küikyan ni. Acunüngpi, ani am jumeiki cun a jah mcimkpyeh be ni. **6** Pamhnam naw a jah peta anaa k'uma am ve hlü lü ami hnün hawihkia khankhawngsä avange pi ngthumkhyah lawa Mhnüp üng a jah mkhuimkha vaia, angsäia mthiyüi am jah khit lü anghmüpnaka ke säiha a jah tak cen jah süm ua. (aïdios g126) **7** Sodom ja Komorah, ja a pipeia mlüh üngka khyange pi acuna khankhawngsäe akba awmih u lü hnunglanak, khyanga khyucei ihawmpüi lü mkhyekat u se angsäia mei üng mkhihnak ami khamei cen mi vana phäh mcäinak ni ti cen süm ua. (aïönios g166) **8** Acukba ni, ahina khyange naw amimäta pumsa jah mkhyekatsakia hmuhmdannak ta ve u. Pamhnama johit pi am hnaläü u, khana veki khankhawngsä jomahe pi jah mdihmsuikie.

9 Khankhawngsäea mkhawng Mihkkelah hngawh pi acukba am ve. Khawyama dä Mosia yawk u naw bi khai ti lü ani ngcuh üng mkateinaka ngthu am pyen. “Bawipa naw ning kse na se” ti lü ni a pyen. **10** Acunüngpi, ahina khyange naw ta am ami ksing ngkhai cun mdihsuinak am ngtäkpüikie. Sakyungea mäiha ami ngtüiei lawpüi am ksing u lü, acuna ksingnak naw jah kpyüpye khai. **11** Ihlawka kyühei phyaki ni. Kaihnaha hnu läki he ni. Ngui yah vaia phäh biloki Balaama kba mkhyenak pawh ve u. Korah naw pyen a kpetmjaka kba, pyen kpetmjakie. Koraha cimpyak kba cimpyak acun he. **12** Nglawinak buh pawh nami pawh üng nami ksunga ngkeei vai am ksing u lü mtuihmlehsakie ni. Amimäta phü vai däk ksingki he. Acun he cun khawkhi naw a jawh hü yawhtui ka khawngmei am tängkie ni. A ngthei kcün pha lü am ngtheipaiki thingdung am tängkie ni. Ami ngthei vaia kcün khawksik khye hngawh üngpi am ngtheikia thingdungea kba, a pya mahmaha phukin lü avana thikia thingdung üng tängkie ni. **13** Ngkeekse aksekhyu ami bi lawh cun, mtüihkhehki tuimpawn nawt lawki mpanglai tui ngnawk üng tängkie ni. A phanak vai hnün am ngtekia aisie am tängkie ni. Amimi phäh Pamhnam naw anghmüpnak säih hnün cun angsäia jah tak petki. (aiön g165) **14** Adam üngkhyüh ngsawn khyühnak Enawk naw sahma lü a na pyen ta, “Bawipa cun a khankhawngsä ngcim thawng khawkän am kyum law lü avana khana ngthumkhyah law khai. Mhnam kaa mäiha am dawki ami pawhnak naküt ja mhnam kaa mäiha khyangka he naw ani kpetnaka ngthu kyühei phyaki ami pyen naküta phäh acune jah mkhuimkha law khai” a ti. **16** Acuna khyange cun aläa ngikcak u lü khyang jah mkateikie. Ami mlungkaw ngnei ksea hnu läki he. Amimät mhlünmtaiei u lü, amimäta dawnak vaia khyang jah mhläki he. **17** Ka püi

he aw, mi Bawipa Jesuh Khritawa ngsäe naw ami pyen khawi,
“Akpäihnaka kcün üng, ning yaihyünei acun he po law acun he.
Khyang he naw mhnam am ksinga mtisa hlü läklam law acun
he” ti cen süm ua. **19** Ahin he cun ngphüingkyanak pawhkie
ni, Ngmüimkhya am takia khyange, ami mlung hlü naw a jah
nängeia khyange ni. **20** Acunüngpi, ka püi he aw, nami jumeinak
ngcingcaih säih am namimät ngsawngsaei ua. Ngmüimkhya
Ngcima johit am ktaiyü ua. **21** Pamhnama mhläkpghanak am
namimät ve nglät ua. Angsäia xünnak a ning jah pet vaia phäh
mi Bawipa Jesuh Khritawa mpyenmseinak äpei lü ve ua. (aiōnios
g166) **22** Ami mlung uplatkie khana mpyeneinak ta ua. **23** Khyang
kce he xünnak ami yah vai mei kdäi üngkhyüh jah kset be lü
jah kumei ua. Mceieinak am jah mpyenei ua. Cunüngpi, ami
mkhyenak mtisa hlükaw am beki ami suisak ta nami mtuihei vai.
24 Jumeinak üng kyukngpänak üngkhyüh, mkhyenak am vekia
jekyllainak üng a hlüngtainaka maa ning jah cehpüi khawhki, **25**
Jah Küikyanki Pamhnam mat dāka jotai, dāmduh hlüngtainak ja
ana cun, Mi Bawipa Jesuh Khritaw üngkhyüh, päih pängki kcüne
ja atuh üngkhyüh, angsäia hlüngtai se. Amen. (aiōn g165)

Malam Mdannak

1 Hina cauk cun Jesuh Khritaw naw malama kya law khai he a mdanak yuknaka kyaki. Pamhnam naw säng säng se kya law khaia mdanak cun a m'ya hea veia a jah mhmuh vaia Johan üng a peta kyaki. Khritaw naw hina mawngma he cun a m'ya Johana veia a khankhawngsä tüi law lü mdan se; **2** Johan naw a hmuh naküt cun a pyena kyaki. Hin cun Pamhnama ngthu la Jesuh Khritawa ngthu kcang, Jesuh Khritaw naw a mdan a yuk bea kyaki. **3** Ahin avana pha lawnak vai akcün ng'et lawkia kyase, hina cauk khehki ta a josen ve. Ahina malam mdanak cauk ngai lü a k'uma ng'yuki he jah läklamki he ta ami jo sen ve. **4** Asah khawa awmkia Sangcim khyüh hea veia kei Johan naw ka ning jah yuk law ta: ajana awm pängki, atuh awm k'umki la tuha awm law khaia Pamhnama vei üngka la bawingawhnaka ma awmkia ngmüimkhya khyüha vei üngka, **5** thihnak üngka naw tho law be kcük lü, khawmdek sangpuxang jah uki, sitikia saksi Jesuh Khritaw üngka dim'yenak la bähäknak cen nami khana awm se. Jah jawng'eng na lü a thihnak am mi katnak he üngka naw jah lät saki. **6** A Pamhnam la a Pa mi khüih khaia ktaiyü mjüa jah pyangkia Jesuh Khritawa veia hlüngtainak la johit angläta awm se! Amen. (aiön g165) **7** Teng u, Khawngmei üng kyum law khai! Khyang naküt naw hmu khai he, sunki he ye ye naw pi hmu khai he. Khawmdek khana khyang naküt kyap law khai he. Acukba kya law khai. **8** Ahmäi khyaih lü awm pängki, awm k'umki la awm law khaia Bawipa Pamhnam naw, "Kei cun akcük la anghnu säiha ka kyaki" a ti. **9** Kei cun nami bena Johana ka kyaki ni. Amäta Khaw ham na khaia khyang hea khana pha law khaia khuikhanak cun mlung saünak am ka jah khamei püiki. Jesuha hnukläka ka kyaki. Jesuha mdan Pamhnama Ngthu

la Ngthungtak ka sanga pháha Patmos k'kawnga ami na tak. **10** Bawipa khawmhüp üng Ngmüimkhya am awm ni se ka hnua kpuna ng'yüna mäiha angsa nga ngthuheikia kthaih ka ngjak. **11** Acun naw, "Na hmuh he cen cauk üng jah yu lü mlüh khyüh üng awmkia Sangcim he Ephet mlüh, Samunah mlüh, Perakamun mlüh, Thutirah mlüh, Sadih mlüh, Philadepih mlüh la Lodikih mlüh üng jah kbi kawpi" a ti. **12** Na ngthuheipüikia kthai cun ka hmu khaia ka mang hüki naw xüi meim taknak khyüh ka hmuh; **13** meim khyüha ksunga nghngicim khyang am tängki mat ka hmuh. Acun naw a khaw cäpa saüki jihnu sui lü a mkyang üng xüi ksawmyüi vawp se ka hmuh. **14** A lusam cun toa mu la kdama bawka mäiha bawki, a mik he cun meikdäia mäiha caki; **15** a khaw cun mei üng msawia mthia mäiha caki. A kthai pi tuiksawia nghmüma mäiha nghmümki. **16** A kut kpat da aisi khyüh kpawmki. A mka üng hnuma kxata mäih mthikcim lut lawki. A hmai pi khawngngi nglinga mäiha caki. **17** Acun ka hmuh üng akthia mäiha a khaw kunga ka kyuki. Acunüng ani naw a kut kpat lam ka khana mtaih lü, "Ä kyüha; kei akcük säih la anghnu säiha ka kyaki ni. **18** Kei akxünga ka kyaki ni! Ka thi pängki acunsepi angläta ka xüngki. Thihnak la thihnak khaw jah nängnaka ana ka taki. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** "Acunakyase na hmuh päng he la awm k'umki he la tuha awm law khai hea ngthu cen jah yua; **20** ka kut kpat lam üng aisi khyüh na jah hmuh he la xüi meim taknak khyüh hea suilam cun hinkba kyaki. Meim khyüh he cun sangcim khyüha kya u lü, aisi khyüh he cun sangcim khyüh mceimcangkia khankhawngsä khyüha kyaki he ni" a ti.

2 "Ephet sangcim üng khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin cun A kut kpat lam üng aisi khyüh kpawm lü xüi meim taknak

he khyüha ksunga cit hükia becük ni; 2 'I na bilo pängki ti ka ksingki; Ihlawka na khüihkhawm la na dunei thei päng pi ka ksingki. Khyangkse he am na jah ngjakhlü ka ksingki. Ngsäa am kya kphei u lü ngsäa nghmünei kyuki he jah ksing lü hleihlaki he ti na jah ksing päng pi ka ksingki. 3 Na duneiki, ka ngminga phäha khamei lü am na pyaiki. 4 Na hmanak ka pyen vai mat awmki. Acun cun akcüka na na na jawngnaka mäiha tukbäi am na na jawngnak cen ni. 5 Ihlawka akthuka na kyukngtängki ti cen ng'ngaia! Na katnak he jah nghlat ta lü akcüka na bilawh he cen jah bilo bea. Na katnak he am na jah nghlat tak üngta na veia law lü na meim taknak a awmnak üngka naw ka lo khai. 6 Acunsepi na dawnak awm ve: Nikolah khyang hea bilawh am ka ngjakhlüa kba nang naw pi am na ngjakhlü hnga cen. 7 Ngmüimkhya naw Sangcim hea veia i a pyen ni ti cen nami nghnga a awm üng ngai ua! Ngnängki he üng Pamhnama Ngvawng k'uma awmkia xünnak thing ktheih einak thei ka jah pe khai" a ti. 8 "Samunah Sangcim üng khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin cun Akcük säih la anghnu säih, thi lü xüng bekie becük ni: 9 'Na khuikhanak ka ksingki; na m'yenkseki cunsepi na bawimangki! Judah khyang kcang am niki he naw Judah khyanga mäiha am dawkia ami ning pyen ka ksingki; acun he cun Khawyama khyanga kyaki he. 10 Na khamei vai ä kyüha. Ngaia! Khawyai naw a ning jah mhnüteinak vaia avang thawngim üng ning jah khyum khai, khawhmüp xa nami khuikha khai. Nami thihnak vai üng pi ka veia sitih ua, nami ngnängnaka ngkhenga xünnak ka ning jah pe khai. 11 Nami nghnga a awm üng Ngmüimkhya naw Sangcim hea veia a pyen ngai ua. Ngnängki naküt anghngihnaka thihnak naw ikba pi am jah pawh thei' ti ve" a ti. 12 "Perakamun Sangcim üng khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin cun hnuma akpat

cang kcim ksaü takia becük ni: **13** Khawyama bawingawhnak a awmnaka na awmki ti ka ksingki. Khawyama awmnaka, ka sitih saksi Antipas ami hnima kcün üng pi ka veia khäng lü na jumeinak am na yawkki ti cun ka ksingki. **14** Acunsepi Isarel khyang he juktuh hea veia ngkengnak meh ei u lü, hüipawm khai hea jah katkawng saki Balak mtheimthangkia Balaama tuilam läklamki avang nami ksunga a aawma phäha na katnak a jaw ka hmuki. **15** Acukba nang pi Nikolah khyang hea mtheimthangnak läklamki he na ksunga avang na jah awmpüiki. **16** Atuh na katnak he jah nghlat ta! Am acunüng angxita law lü acun he cun ka mka üngka naw lut lawkia kcim am ka jah tu law khai. **17** Nami nghnga a awm üng Ngmüimkhya naw Sangcim hea veia a pyen ngai u. Ngnängki naküt üng thupa manah avang ka pe khai. Yahki dänga thea u naw pi am a kheh thei vaia ngming kthai ng'yukia lung kbawk pi ka jah pe khai' ti ve" a ti. **18** "Tuhtirah üng Sangcim khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin cun Pamhnama Capa, meikdäia mäiha däiki mik na lü a khawpha mthimsawia mäiha cakia becük ni: **19** Na bilawh ka ksingki. Na jawngnak, na sitihnak, na khüihkhawm la na duneinak ka ksingki. Akcüka na bilawha kthaka atuh na ktha na bawki ti ka ksingki. **20** Pamhnama ngsäa ngsuiei kyukia nghnumi Jezebelah nami ksunga nami awm saka phäha nang üng hmanak ka hmuki. Ani naw a jah mtheimthangnak am ka m'ya he hüipawmnak la juktuh he üng peta buh jah eiaww saki. **21** A katnak hea phäh a ngjutnak vaia kcün ka pet päng, cunsepi hüipawmnak üngka naw a nghlat law be vai am yäng. **22** Acunakyase ani am hüipawm u lü kakawngki he am atänga aknuia khuikha khai hea, ihnaka khana ka tawn law khai. Ani am atänga katnak ami pawh cen am ami ngjut be üngta tukbäi ahin ka pawh law khai. **23**

Ani läki he pi ka jah hnim khai. Acunüng sangcim avan naw kei cun khyang naküta ngaihkyunak la hlüei ka ksing bäihki ti ksing khai he. Nami bilawh cun nami vana bilawha kba ka ning jah thung law khai. **24** Acunsepi Tuhtiraha awmkia nangmi avang he naw ahina am dawkyakia mtheimthangnak am läk u lü; avang naw 'Khawyama ngthu ngthup' ami ti cen pi am nami ngtheingthangki. Phüi k'yüh akce nami khana i am ka mtaih khai ti hin ning jah mteheh veng. **25** Acunsepi am ka pha law hama küt üng nami tak cen akhänga kpawm kheng yeng ua. **26** Upi ngnäng lü, ka ngjak'hlü adütnak cäpa biloki he cun ka Pa üngka ka yaha ana ka jah pe khai: Khyangmjü he mthicung am jah uk lü, mdek k'ama mäiha amte mtea jah ak sak khai hea ana ka jah pe khai. Thaike pi ka jah pe khai. **29** Nami nghnga a awm üng Ngmüimkhya naw Sangcim hea veia a pyen ngai u' ti ve" a ti.

3 "Sadih Sangcim üng khankhawngsäa veia hinkba yua: 'Hin hin Pamhnama Ngmüimkhya khyüh la aisi he khyüh takia becük ni: Na bilawh ka ksingki, xüngkia mäiha na ngming ngthangki, acunsepi na thiki. **2** Thi khyoki na takca cen am a thih ham üng, let law lü xün sak bea. Na bilawh ka Pamhnama ma am kümkaui se hmu veng. **3** Acunakyase na ngtheingthang päng la na ngjak päng cen jah süm kheng yeng lü; läklam lü na katnak he jah nghlata. Am na let law üng ta m'yuk'eia mäiha na veia ka law khai. Ka lawnak vaia kcün pi am na ksing khai. **4** Acunsepi Sadih khawa nami suisak nami ngcimcaih saki ajaw nami awmki. Ka hlawnga citcawn hü khaia nami nghlawikia kyase akbaww suiawi u lü ka hlawnga nami citcawn hnga khai. **5** Ngnängki naküt cun acukba suisak akbaww jah suiawi sak vai; acunüng xünnak Cauk üngka ami ngming am ka jah thai be khai. Ka Pa ma la a khankhawngsä hea ma ka khyang hea ami kyanaka

mawng angsinga ka sang khai. **6** Nami nghnga a awm üng Ngmüimkhya naw Sangcim hea veia a pyen hin ngja ua' ti ve" a ti. **7** "Philadepih Sangcim üng khankhawngsä veia hinkba yua: 'Hina becük hin ngcimcaih lü cangkia becük ni. Ani naw Davit üngka tawh taki. Ksawh a hmawn üng u naw am khai thei lü, ksawh a khai üng u naw am mhawng thei. **8** Na bilawh ka ksingki, johit ajaw na tak ka ksingki; ka mthemthangnak läklam lü ka veia na sitihki. U naw pi am a khai thei vaia ksawh na ma ka mhawngki. **9** Ngaia! Judah khyanga am kya kphei lü Judah khyanga nghmün kyuki he, hleihlak u lü khawyama püipawa kyaki avang he na veia ngbaw law khai hea ka jah pawh law khai. Acunüng ami van naw ka ning jawng'engnak ksing khai he. **10** Dunei vaia ka ngthupet na läkia kyase, khawmdek khyang he jah mhnüteinak vai pha law khaia khuikhanaka kcün üng pi ka ning yung khai. **11** Ka law jä khai. Na ngnängnaka phu u naw am a ning yuhei vaia, na yah päng cen akdawa xungeia. **12** Ngnängki he naküt cun ka Pamhnama Temple ktung hea jah pyang ni se acun am ceh ta u. Ka Pamhnama ngming, ka Pamhnama mlüha ngming, ka Pamhnam üngka khankhaw üngka naw law khaia Jerusalem mlüh kthai la kamäta ngming kthai cun pi ami khana ka yu khai. **13** Nami nghnga a awm üng Ngmüimkhya naw Sangcim hea veia a pyen hin ngja ua' ti ve" a ti. **14** "Acunüng, Lodikih Sangcim üng khankhawngsä veia hinkba yua: 'Hin cun Amen, üpnak la saksi kcang, Pamhnama mhmünmcenga phungabecük ni; **15** Na bilawh ka jah ksingki, am mju lü am hlawk lü na awm cen ka ksingki; na mjua pi kyase na hlawka pi kyase mat mata na kya vai ka ngja hlüki. **16** Acukba am mju lü am hlawk lü, akdeiha na awmkia kyase ka mka üngka naw ning msawh law hlü veng. **17** Ka bawimangki, khawh ka

danaki, i am ka hlüei na tiki aw? Acunsepi ihlawka m'yenei phya lü na khuikhaki ni ti hin am ksingei veki. Na m'yenkseki, akpuma na awmki, na mik müki. **18** Na bawimangnak vaia mei üng msawia xüi ngcim la akpuma na awmnak na msungeinak vaia na suiawi vai suisak akbaw he ka veia jah kheiheia. Na mik am na hmuhnak thei mtui lü na hmuhnak be thei vaia ksitui pi ka veia kheih lawa tia ning mcäi veng. **19** Ka jawng'engnak he jah jüi lü ka jah mcäi khawiki; acunakyase na katnak he asayüa jah nghlata. **20** Ngai u! Kei ksawh peia ngdüi lü ka khawki. Ka kthai ngja lü ksawh mhmawngki he naküt cun ami ima lut lü ei aw ni se, amimi pi ka hlawnga ei aw nghnga khai he. **21** Ngnäng lü ka Pa bawingawhnak üng ka Pa peia atuh ka ngawha mäiha, ngnängki he cun ka bawingawhnaka peia ami ngawhnak vai ka jah pe khai. **22** Nami nghnga a awm üng Ngmüimkhya naw Sangcim he veia a pyen hin ngja ua' ti ve" a ti.

4 Ahin ngpäng lü mdanak akce mat khankhawa ksawh nghmawngki ka hmuh. Acunüng kpuna mäiha ng'yüing lü na msang se ka ngjaka kthai naw, "Hia lawa, tuha awm law khai ning mhmuh vang" a ti. **2** Acunüng angxita Ngmüimkhya üng awm ni se, khankhawa bawingawhnak mat üng khyang mat ngawki ka hmuh. **3** Acunüng ngawkia müihmai cun lung phuküi he jasper la kanelin lunga mäiha cakki; bawingawhnaka peia emerad lunga mäiha cakia mlipe awmki. **4** Acuna bawingawhnak kcung lü bawingawhnak mkulei-kphyü awmki; acuna bawingawhnak he üng angvai mkulei-kphyü akbaw jah suiawi u lü xüi lukhum jah ngbüng u lü ngawki he ka jah hmuh. **5** Acuna bawingawhnak üngka naw khawmlaih, mkek, khawngmüm ng'yüing lawki he. Acunüng bawingawhnaka ma üngka naw meikdäi khyüh däi lawki he, acun he cun Pamhnama Ngmüimkhya khyüha

kyaki he; 6 bawingawhnaka ma hman mliktui, khrustal lunga mäiha ngcimki awmki. Acuna bawingawhnak kcung lü xüngksei kphyü, ami hnulam la ami malam mik am beki he awmki he. 7 Acunüng xüngksei akcükknak cun mukeia mäih lawki. Anghngihnaka xüngksei cun se mäih lawki; akthumnaka xüngksei naw nghngicima müihmaia mäih müihmai naki; akphyünaka xüngksei cun nghmukse jawng huikia mäih lawki. 8 Acunüng xüngksei kphyü he cun khyuk ci ngphya na u lü akpung la akhuia mik am beki he cun: “Bawipa Pamhnam, Kyäpsawki, awm pängki la awm k’umki la awm law khai cun, Ngcimcaih ve, ngcimcaih ve, ngcimcaih ve” ti u lü amhmüp amthan ä ngdüm u lü ng’äiki he. 9 Acunüng xüngkseikia xüngksei kphyü he naw, bawingawhnak üng ngaw lü anglät se xüngki cun mhlünmtai u lü, mküimtonak la leisawngnaka ng’äi mcu u lü jekyainaka ngthu sangki he. Acukba ami ng’äi üng, (aiōn g165) 10 angvai mkulei-kphyü he naw bawingawhnak üng ngawkia ma ngbawk u lü anglät se xüngki cun sawhkhahki he. Bawingawhnaka ma ami lukhum he jah msän u lü, (aiōn g165) 11 “Kami Bawipa la kami Pamhnam! Nang cun hlüngtainak, leisawngnak la johit na jah yah khaia na nghlawiki ni; Nang naw ahmäi na jah mhmünmcengki, Nanga ngjakhlüa ngtüingdawng law u lü xüngsei lawki he ni” ami ti.

5 Acunüng bawingawhnak üng ngawki naw caktawm a khyet lama kpawm se ka hmuh. Ahnu ama ca ng’yu lü msingnak he khyüh am msing awm se ka hmuh. 2 Acunüng khankhawngsä akkyan kchang naw angsang yea, “U naw msingnak he jah kphyan lü caktawm mhmawng khaia nghlawiki ni?” tia, ngpyang se ka hmuh. 3 Cunsepi Khankhawa pi kyase, khawmdek khana pi kyase, mce k’uma pi kyase, caktawm mhmawng thei lü akhui üngka teng thei khai mat pi am awm. 4 Acunüng caktawm

mhmawng lü ak'uma teng thei nghlawiki u pi am a awma phäh aktäa ka kyapki. 5 Acunüing ngvai he üngka mat naw ka veia, Ä kyapa; Tenga, Ngnängnak yahki Judah pakhui üngka Mukei, Davita mjü akyäp säih naw msingnak khyüh kphyan lü caktawm mhmawng khaia nghlawiki ni" a ti. 6 Acunüing bawingawhnaka nglung üng Toca ngdüiki cun xüingkse kphyü la angvai he naw nglungna u se ka hmuh. Toca cun hnim pänga mäih lawki. Acun naw khyüh k'kina lü khyüh mik naki. Acun cun khawmdek avana khana tüih pänga Pamhnama ngmüimkhya he khyüha kyaki. 7 Toca naw cit lü bawingawhnak üng ngawkia kut kpat lam üngka caktawm cun a lawh. 8 Acukba caktawm a lawh päng la xüingseikia xüingkse kphyü la angvai mkulei-kphyü he cun Toca ma ngbawki he. Cawng la ng'uinghnamki am bekie xüi kbe he jah kpawmei phäh phähki he. Acuna ng'uinghnam he cun Pamhnama khyang hea ktaiyünaka kyaki. 9 Acunüing ami ng'äi kthai ami mcuk cun: "Nang cun caktawm lo lü, msingnak he na jah kphyan khaia na nghlawiki ni. Ning hnim pänga kyase, ngsawn päng, ngthu kce kce pyenki hea khyang päng, khyangmjü päng la pakhui päng üngka khyang he cun ngkengnaka na thisen am Pamhnama phäha na jah kheihki; 10 Nang naw Pamhnam khüih khai hea ktaiyü mjü hea na jah pyangki, acun he naw khawmdek uk khai he" tia kyaki. 11 Acunüing ka han teng üng, bawingawhnak, xüingkse he la angvai hea peia ngdüikia khankhawngsä athawng atawnga am jah kheh khawh vaia dämki hea kthai ka ngjaki. 12 Acun he naw angsang yea, "Hnim pänga Toca naw, johit, bawimangnak, themnak, kyanak, mküimtonak, hlüingtainak, leisawngnak yah nghlawiki ni" tia, ng'äiki he. 13 Acunüing khankhaw la khawmdek khan, khawmdeka k'keh, mlitui k'uma awmki he la khawliva

üing mhmünmceng he naküt avan naw, “Bawingawhnak üing ngawki la Toca veia; Dawkyanak, mküimtonak, hlüingtainak, la khyaihbnak he, leisawngnak angläta awm se” ami ti pi ka ngjaki. (aiōn g165) 14 Acunüing xüingkseikse kphyü he naw, “Amen,” tia ami msang. Acunüing angvai he naw ngbaw u lü sawkhahki he.

6 Acunüing Toca naw msingnak he khyüh üingka mat han kphyan se ka hmuh, acunüing xüingka xüingkseikse kphyü he üingka mat naw khawngmüma kba, “Lawa” ti se ka ngjak. 2 Ka han teng üing ngse akbaw ka hmuki. Acuna khana ngcumki naw li kpawm se bawilukhum ami ngbün sak. Acunüing ani cun nängkia kba ngnängnak yah khaia ktawihki. 3 Acunüing Toca naw msingnak anghnginak a han kphyan la xüingkseikse anghnginak naw, “Lawa” ti se ka ngjak. 4 Acunüing ngse akce, asen lawki. Acuna khana ngcumki üing khawmdek khana ngtuknak lawpüi se khyang he nghnim kyu khai hea johit ami pet. Kcim ngbaünu pi ami pet si. 5 Acunüing Toca naw msingnak akthumnak a han kphyan la xüingkseikse akthumnak naw, “Lawa” ti se ka ngjak. Ka han teng üing ngse alea khana ngcumki naw kbäinak kcüing se ka hmuh. 6 Acunüing xüingseikia xüingkseikse kphyü hea ksung üingka kthaiha mäih naw, “Mhmüp mata phua kyung kcang khawt mat yahki. Mhmüp mata phua mujaw khawt thum yahki. Acunsepi Olip ksitui la capyit ta ä jah kpyeha” ti se ka ngjak. 7 Acunüing Toca naw msingnak akphyünak a han kphyan la xüingkseikse akphyünaka kthai naw, “Lawa,” ti se ka ngjak. 8 Acunüing ka han teng üing, ngse amvo ka hmuh. A khana ngcumkia ngming cun Thihnak kyase Thihnak khaw naw k’et lü a läk. Anini naw khawmdek püm khyü üingka püm mat ham na ni se ngtuknak, eikhaw setnak, natnak hlikhaü la sakyung he am jah hnimnak sak vaia ana jah peta

kyaki. (Hadēs 986) 9 Acunüŋ Toca naw msingnak amhmanak a han kphyan la Pamhnama ngthu ami sangkhapa phäha pi kyase, ami sitiha phäha pi kyase, ami jah hnima ngmüimkhya he cun kphyawnkunga keha ka jah hmuh. 10 Acunüŋ amimi naw angšana, “Ngdüngdai lü ngcimcaih lü ahmäi mkhütkia Bawipa aw! Keimi jah hnimkia khyang hea khana ngthu mkhya lü na jah mkhuimkha lawnak vaia kcün hin ivei hlü hamki ni?” tia ngpyangki he. 11 Acunüŋ suisak akbawk ami jah pet. Amimia mäiha ami jah hnim hnga vaia m'ya akce he la jumeiki he aküma ami jah hnim vei cäpa asängca ami jah ngäng vaia jah mthehki he. 12 Acunüŋ Toca naw msingnak akhyuknak a han kphyan la mkhyü aknuia ngsün law lü, khawngngi kpyawn lenua kba le law lü, khya pi thisena mäiha avan sen law se ka hmuh. 13 Fik dung khawkhi naw ksün se am a hmin ham üng a kthei he ami kyu lawa kba Aisi he pi mdeka kyu law khai he. 14 Khankhaw pi kcahnana kba ngtawm lü khyük lawki. Mcung la khawkawng naküt he pi ami awmnak üngka naw ngnawn bäihki he. 15 Acunüŋ khawmdek sangpuxang he, bawi he la yekap ngvai he, bawimangki he la khyang kyan he, khyang kce avan, m'ya la ä m'ya he naküt cun khui hea k'uma la mcunga lungnu he üng ngthupei hüki he. 16 Acunüŋ mcung he la lungnu hea veia, “Jah sip law u lü bawingawhnak üng ngawkia mik üngka la Toca a mlungsonak üngka naw jah thup law ua; 17 Kyühkyawksekia ami mlungsonaka mhmüp cun pha law ve; u naw khamei thei khai ni?” ami ti.

7 Acun käna, khawkawng, mliktui la thing naküt üng khaw am khi khaia, khankhawngsä kphyü he naw khawmdek hmai kphyüa khawkhi man u lü, khawmdek hmai kphyü üng ngdüi u se ka jah hmuh. 2 Acunüŋ, khankhawngsä akce cun xüngki Pamhnama

msingnak kpawm lü, nghngilaw lam üngka naw law se ka hmuh. Acuna khankhawngsä cun Pamhnam naw khawmdek la mliktui jah kpyeh theinak a jah peta khankhawngsä kphyüa veia angšana, **3** “Kami Pamhnama m'ya he ami mceyü üng am kami jah msing hama küt üngta khawmdek, mliktui la thing he ä jah kpyeh tanga bä” tia ngpyangki. **4** Acunüng Pamhnama msingnak am ami mceyü üng jah msinga Isarel khyang hea pakhui üngka he cun 144,000 lawki hea ami na mtheh. Amimi cun Isarel pakhui xaleinghngih üngka kyaki he. **5** Pakhui mat üng 12,000 cia kyaki. Acun he cun Judah, Rubin, Kad, Ashea, Naptalih, Manaseh, Simeon, Levih, Isakarah, Zebulung, Josep la Benjamina kyaki he. **9** Acun këna teng ni se, khyang khawjah u naw am a tãh mkhüt vai, pakhui naküt üngka he, khyangmjü naküt üngka he, paca naküt üngka he la khyü kce kce pyenkia khyang üngka he cun suisak akbawk jah suisa u lü, hlipa ngban he ami kut üng jah kawtei u lü, bawingawhnaka ma la Toca ma ngdüi u se ka jah hmuh. **10** Acunüng acun he naw angšana, “Bawingawhnak üng ngawkia mi Pamhnam la Toca üngka naw küikyanak law ve” tia ngpyangki he. **11** Acunüng khankhawngsä avan naw bawingawhnak la ngvai he, xüngksei kphyü he cun jah kcung u lü ngdüiki he. Acun he cun bawingawhnaka ma da ami hmai ngmüm u lü, **12** “Amen! mküimtonak, hlüngtainak, themnak, jekyainak, leisawngnak, johit la khyaihbahnak he cun anglät se mi Pamhnam üng awm se! Amen,” tia, Pamhnam sawhkahki he. **(aiōn g165)** **13** Acunüng ngvai he üngka mat naw ka veia, “Hina suisak akbawk suisaki he hin u he ni? Hawia ka naw lawki he ni?” ti lü a na kthäh. **14** “Angvai aw, am ksing veng, nang naw na ksingki ni” ka ti. Ani naw ka veia, “Hin he cun, mkhuimkhanak kcang üngka naw law u lü ami suisak he Toca a

thisen üng msu u lü bawk saki he ni. 15 Acunakyase Pamhnama bawingawhnaka ma ngdüi u lü amhmüp amthan Temple k'uma Pamhnam khüihki hea kyaki he. Bawingawhnak üng ngawki naw ami ksunga jah veipüi lü jah xung khai. 16 Ami ei am cawi tui am xai be ti u; khawngngi naw pi am jah lingei ti, khawkhawki naw pi am jah hlawkei be ti. 17 Bawingawhnaka nglung üng ngawkia Toca cun ami Toksäma kyase, ani naw xünnaka tuilawnga jah ngkhahpüi khai. Acunüng Pamhnam naw ami mik üngka miktui naküt jah xuh pe khai.

8 Acunüng Toca naw msingnak akhyühnak a kphyan üng khankhaw avan üng naji acipcäp kba dipsiki. 2 Acunüng Pamhnama ma ngdüikia khankhawngsä khyüh üng kpun khyüh jah pe u se ka jah hmuh. 3 Khankhawngsä akce mat ng'uinghnam mkhihnaka xüi kbe kpawm lü lawki cun kphyawnkung peia ngdüi lawki. Pamhnama khyang hea ktaiyünak jah mkhah pe lü, Bawingawhnaka ma ngdüikia xüi kphyawnkunga khana acun mkhih khaia ani üng ng'uinghnam khawjah ami pet. 4 Ng'uinghnam mkhiha meikhu cun Pamhnama khyang hea ktaiyünak mah mah am atänga, Pamhnama ma ngdüikia khankhawngsäa kut üngka naw Pamhnama ma tho lü jeng kaiki. 5 Acunüng khankhawngsä naw ng'uinghnam mkhihnaka kbe lo lü, kphyawnkung üngka mei am kbe lü khawmdeka khana a tawn. Acunüng khaw ngmüm law lü, kthaih ng'yüing law lü, khaw mlaih law lü, mkhyü ngsün law ktäihki. 6 Acunüng kpun khyüh kpawmki hea khankhawngsä khyüh he cun tum khai hea ngtünki he. 7 Khankhawngsä akcükna naw kpun a han tum la thisen am ngcawkia yen la mei khawmdek khana kya lawki. Acunüng khawmdek kthum üngka mat cun meia däiki, thing he pi kthum üngka mat cun meiha däiki, msai kxüing naküt pi

meiha dāi bāihki he. **8** Acunüŋ khankhawngsä anghnginak naw kpun tumki. Khawmcungnu meikdāi üngka mäih cun mliktui üng ami tawn. Acunüŋ mliktui kthum üngka mat cun thisena kya lawki. **9** Mliktui üng awmkia xüŋkse naküt kthum üngka mat thiki he. Mlawng he pi kthum üngka mat pyehki he. **10** Khankhawngsä akthumnak naw kpun a tum. Meikdāia kba dāikia aisi angbaü cun khan üngka naw kya law lü mliktui la tuilawng kthum üngka mat a jah sip. **11** (Aisia ngming cun “Akha”) tia kyaki. Tui kthum üngka mat cun kha lawki. Acuna tui kha awkia khyang he cun thiki he. Isetiakyaküŋ tui kha a nglata phäha kyaki. **12** Acunüŋ khankhawngsä akphyünak naw a kpun a tum. Khawngngi kthum üngka mat, khya thum üngka mat, aisi he kthum üngka mat cun cimpyeh u lü nghmüp lawki he. Khawmhüp kthum üngka mat, khawmthan kthum üngka mat akvai am awm. **13** Acunüŋ teng ni se, nghmunu mat khankhaw ak’hlüŋ üng jawng hü lü anganga, “Khankhawngsä he kthuma tum law vaia kpuna ng’yüna phäh khawmdek khyang he phäha kyühkse ve kyühkse ve” a ti cun hmu lü ka ngjak.

9 Acunüŋ khankhawngsä amhmanak naw kpun a tum. Aisi mat khankhaw üngka naw mcea kya lawki ka hmuh. Ani üng adütnak am awmkia khui kthuknu tawh ami pet. **(Abyssos g12)** **2** Aisi naw adütnak am awmkia khui kthuknu cun mhmawng se adütnak am awmkia khui kthuknu üngka naw meitumnu üngka naw khu lawki meikhua mäih cun khui kthuknu üngka naw lut lawki. Acuna phäha khawngngi la khawkhi nghmüp lawki xawi. **(Abyssos g12)** **3** Meikhu üngka naw mkhaü he khawmdek khana kyum lawki he. Jawngk’ai hea johit taka mäih cun acuna mkhaü he üng pi ami jah pet. **4** Khawmdek khana msai he, kuhlip he la thing he süm süm am jah kpyeh u lü, ami mceyü üng Pamhnama msingnak

am taki he däng ami jah mkhuimkha vaia ngthu ami jah pet. 5
 Nghngicim khyang he am jah hnim u lü khya mhma ami jah
 mkhuimkha vaia ngthu ami jah pet. Acuna mkhaü he naw ami
 jah mkhuimkhanak vai cun jawngk'ai naw khyang cui se a nata
 mäiha naki. 6 Acuna khya mhma üng khyang he naw thihnak sui
 hü khai he cunsepi am hmu u. Ami thih vai ngaih u sepi thihnak
 naw jah cen ta khai. 7 Mkhaüe cun ye tuknak vaia jah ngtünaka
 ngse hea mäih lawki he. Ami lü üng xüi lukhuma mäih lawki jah
 ngbüngki he. Ami müihmai he pi nghngicima müihmai hea mäih
 lawki. 8 Ami lusam nghnumi hea lusama mäih law lü, ami hae
 mukei hea ha mäih lawki. 9 Mthi sawiphawa mäiha sawiphaw
 he ami mkyanga khana jah thüih awiki he. Ami ngphya ami
 mkhapa ng'yün cun ye tu khaia lawki ngse nghle khawjaha ami
 ng'yüna mäih lawki he. 10 Jawngk'aia ngmeia mäiha ami ngmei
 cun nghling mahki. Acuna ami ngmei am nghngicim khyang
 khya mhma ami mkhuimkha vaia johit taki he. 11 Adütnak am
 awmkia khui kthuknua khankhawngsä cun ami khana jah ukia
 sangpuxanga taki he. Acuna ngming cun Hebru ngthu üng,
 "Abaddon" na lü, Krik ngthu üng, "Apolon" naki. Ti hlünak cun
 "Kpyükpyehki" tia kyaki. (Abyssos g12) 12 Kyühkse akcük cun bäh
 se; acun käna kyühkse nghngih pha law be tü khai. 13 Acunüng
 khankhawngsä akhyuknak naw kpun a tum. Pamhnama ma
 xüi kphyawnkunga kit phyü üngka naw kthai ng'yüing law se ka
 ngjak. 14 Acuna kthai naw khankhawngsä akhyuknaka veia,
 "Epharetis mliktui kama khankhawngsä kphyü jah kphune cen
 jah khyah bea" a ti. 15 Ahina kcün, ahina mhmüp, ahina khya la
 ahina khawkum üng nghngicim kthum üngka mat jah hnim khaia
 jah mcawn pänga kyase khankhawngsä kphyü he cun jah khyah
 bea kyaki. 16 Ngsea khana ngcumkia yekap he ami däm lam cun

200,000,000 lawki he tia ami na mtheh. 17 Mdanak ka hmuhnak üng ngse he la a khana ngcumki he ka jah hmuh naw: Kata kba ng'aiki, meia kba senki, saphir lunga kba ngkyüngkia sawiphawe jah taki he. Ngsea lu he cun mukeia lua mäih lawki he. Ami mka üngka naw mei, meikhu la kat lut lawki. 18 Ngse hea mka üngka naw lut lawkia mei, meikhu la kat he naw nghngicim khyang hmün kthum üngka hmün mat cun acuna mnehkse naw a jah hnim. 19 Ngse hea johit cun ami mka la ami ngmei he üng awmkia kyaki. Ami ngmei he cun kphyu lu maha mäih lawki he. Acun am nghngicim khyang jah mkhuimkha naki he. 20 Acuna khuikhanak üng am thi u lü kpawihkia nghngicim khyang he cun naw pi amimäta kut am pyan cun am nglata u. Am hmu thei lü, am cetcawn thei lü, am ngja theikia xüi juktuh, ngui juktuh, mthi juktuh, lung juktuh la thing juktuh he jah sawkhahnak üngka naw ä ngjut u lü awmki he. Khawyai sawkkhahnak pi am nglata u. 21 Khyang ami hnimnak, suikyam ami binak, ami hüipawmnak la ami m'yuknak he üngka naw pi am ngjut u lü awmki he.

10 Acunüing khankhawngsä akyan kchang cun khankhaw üngka naw kyum lawki ka hmuh. Acuna khankhawngsä cun khawngmei suiawi lü a lupum üng mlipi ngsuiki. A müihmai cun khawngghgia mäih law lü a khawe cun pi mei ktunga mäih lawki he. 2 Acun naw a kut üng caktawmca nghmawngki pi kpawmki. A khaw kpat lam am mliktui leh lü a khaw k'eng lam am khawkawng leh lü, 3 acunüing mukeia mkyuka kba angasang yea mkyuk lawki. A ngkhü law päng üng, khawngghmüm khyüh naw mukeia mkyuka kba ami msang. 4 Khawngghmüm khyüh he nghmüm law päng u se ka yu khai sü, "Khawngghmüm khyüh hea ngthu pyen cen ä yu lü mjihä" tia khankhaw üngka naw kthai ka ngjak. 5 Acunüing mliktui la khawkawng üng ngdüi se ka hmuha

khankhawngsä naw a kut kpat lam khana han säng lü, **6** anglät se xüingsei lü, khankhaw la a khana awmki he naküt, mcekhaw la a k'uma awmki he naküt, mliktui la a k'uma awmki he naküt jah mhmünmcengkia Pamhnama ngming üng, "Akcün am thuk ti khai; (aiōn g165) **7** acunsepi khankhawngsä akhyühnak naw kpun a tum law üng a m'ya sahma he üng a na sang law khawia kba Pamhnama ngthu ngthup cun kümkwaw law khai" tia ng'yüngki. **8** Acunüng khankhawa kthai ka ngjak naw mthet be tü lü, "Mliktui la khawkawnga khana ngdüikia khankhawngsäa kut üng caktawmca mhmawn päng cen cit lü va loa" ti se ka ngjak. **9** Khankhawngsäa veia va cit lü caktawmca a na pet vaia ka kthäh. Ani naw, "Lo lü eia; na khawnu k'uma thui khai, acunsepi na mka üng khawitui kba tui khai" a ti. **10** Khankhawngsäa kut üngka caktawmca cun lo lü ei ni se ka mka üng khawitua kba tuiki. Acunsepi ka mjawei käna ka khawnu üng thui lawki. **11** Acunüng ka veia, "Khyangmjü khawjaha veia, pakhui khawjaha veia, ngthu akce kce pyenki hea veia la sangpuxang hea veia Pamhnama ngthu na sang be vai" tia ka ngjak.

11 Acunüng mcäpnak ksawngkhea mäih na pe u lü, "Cit lü Pamhnama Temple la kphyawnkung jah mcäpa. A k'uma sawkkhahki he pi jah täha. **2** Acunsepi Temple akpung ta ä mcäp kawpi. Isetiakyaküng acun he cun khyangmjükce he üng jah pet ta kyae, Ngcimcaihkia Mlüh cun khya kphyükip la khya nghngih ka na khai hea kyaki ni. **3** Ka saksi nghngih jihpyawn jah msui m'awi lü ka jah tüi khai, acun xawi naw Pamhnama ngthu cun mhmüp 1,260 üng sang khai xawi" a ti. **4** Acuna saksi xawi cun khawmdek bawia ma ngdüikia Olip thing nghngih la meim taknak nghngiha kyaki xawi. **5** Jah mkhuimkha hlükia ye naküt cun ani m'yawng üngka naw meikdäi lut law lü jah kpyeh

khai. Jah mkhuimkha khai ye naküte cun acunkba jah hnima kya khai. 6 Acun kxawi cun Pamhnama ngthu ani sang k'um üng khaw am a khaia khankhaw khainnak theia khyaihbahnak taki xawi. Ani ngaih ngaiha kcün üng tui thisena nglat sak thei vaia tui hea khana khyaihbahnak taki xawi. Ani ngaih ngaiha kcün üng Khawmdek khana khuikhanak naküta hlikhaü awm sak thei khai xawia khyaihbahnak taki xawi. 7 Ngthu ani sang päng käna adütnak am awmkia khui kthuknu üngka sakyung lut lawki naw jah ngcawhpüi khai. Acuna sakyung naw jah näng lü jah hnim khai. (Abyssos g12) 8 Acunüng ani yawk cun ani Bawipa kutlamktung üng ami taihnaka mlühnu lam üng ngjän khai. Acuna mlühnu ngming cun Sodom la Egypt jah msuimcäpnaka kyaki. 9 Khyangmjü naküt üngka khyang he, pakhui naküt üngka khyang he, ngthu akce kce pyenki naküt üngka khyang he la paca naküt üngka khyang he naw mhmüp kthum la mhmüp mtawn ani yawk jah tengei u lü ani yawk jah k'ut vai khyo khai he. 10 Saksi nghngiha thiha phäha khawmdek khana khyang he jekyai law khai he. Hlimtuinak pawh u lü bänaka petmsawtnak mat la mat ngbi law hü kyu khai he. Acuna sahma xawi naw khuikhanak khawjah khawmdek khana ani lawpüia phäha kyaki. 11 Mhmüp kthum la mhmüp mtawn a bäih käna Pamhnama vei üngka xünaka ngxü law lü ani k'uma lut se ngdüi lawki xawi. Acun hmuki naküt aktäa kyüei lawki he. 12 Khankhaw üngka naw angsang yea, "Hia kai law nia" tia kthai ngja ni lü ani ye he hmuha khawngmei üng khankhawa kaiki xawi. 13 Acun la mkhyü aknuia ngsün lawki. Mlühnu hmün xaa mtai üng hmün mat ngmin lawki. Mkhyüa ngsüna phäha khyang 7,000 thiki he. Acunüng kpawihki he cun kyükyawk law u lü khan Pamhnam mhlünmtai lawki he. 14 Kyühkse anghnginak

bäih pängki. Acunsepi kyühkse akthumnak pha law jä khai. **15** Acunüing khankhawngsä akhyühnak naw kpun a han tum la, “Khawmdek cun mi Bawipa la ania Mesijaha khawa kya päng ve, ani naw anglät se uk khai,” tia, khankhawa kthai angsang yea ngthang lawki. **(aiōn g165)** **16** Acunüing Pamhnama ma ami bawingawhnak üng ngawkia ngvai mkulei kphyü he cun kawp u lü, **17** “Ahmäi khyaihkia Bawipa Pamhnam, awm k’umki la awm pängki! Na johit na lak pänga phäha na veia jenak sang ve ung! **18** Mhnam am ksingeiki he kyüheinak am be u se, na mlungsonak pha law ve, Khyang kthi hea ngthumkhyanak vaia kcün pha lawkia kyase, Na m’ya kyakia sahma he, khyang ngcimcai he, na ngming kyühki akjaw akdäm jah kheng law lü, khawmdek kpyehki he cun na jah kpyehnak vaia kcün pha law päng ve” ti a, Pamhnam sawkkhahki he. **19** Khankhawa Pamhnama Temple cun nghmawng law lü, Temple k’uma a ngthumkhän tetta ngdang lawki. Acunüing khawa mlaihnak he, kthaia ng’yünak he, khawa nghmümnak he, mkhyüa ngsünak he la m’yelungnu hea kyak lawnak he ve lawki.

12 Acunüing kyühkhyai phyaki khankhawa ngdang law se ka hmuh. Nghnumi khawngngi suisaki, a khaw keha khya awmki, aisi xaleingngih bawilukhum a lu khana ngbüngki awm lawki. **2** Acun cun m’yai lü na hmi law hlüki. Na hmi hlü naw mhlei se ngko lü kyapki. **3** Kyühkhyawk phyaki akce khana ngdang law se ka hmuh. Mnaka sen angbaünu khyüh lu na lü xa ki naki, bawilukhum khyüh ngbungki ngdang lawki. **4** A ngmei am khankhawa ka aisi hmün kthum üng hmün mat kaih lü khawmdeka khana a tawn. Na hmi law se na mjaw khaia ca law hlükia nghnuminu ngäng lü a maa ngdüiki. **5** Acunüing nghnuminu cun khyangmjü he naküt mthicung am jah uk khaia

kpamica mata ca lawki. Acunsepi a capa cun angxita yutei u lü Pamhnam la a bawingawhnaka cehpüia kyaki. 6 Nghnuminu cun Pamhnam naw a pyang peta khaw khyawngkhawa mhmüp 1,260 ami mcahnak vaia cenki. 7 Acunüng khankhawa ngtuknak awm lawki. Mihkhelah la a ngsä he naw mnaka ami tuk. Mnaka la a ngsä he naw pi ami tuk be. 8 Acunsepi mnaka sung se a ngsä he mah mah am khankhawa asängca pi awm u lü am yah ti u. 9 Mnaka ngbaünu, Khawyai ngming na lü Khawyam pi ngming nakia kphyu xünu, khawmdek avan mhleimhlaki cun khawmdek khana ami juk khyak law; a ngsä he pi ami jah khyak law. 10 Acunüng khankhawa angsang yea, “Atuh pamhnama küikyanak pha law ve! Pamhnam naw a johit Sangpuxanga kba mdan päng ve! A Mesijah naw a khyaihahnak mdan päng ve! Mi Pamhnama maa ngdüi lü jumeiki he amhmüp amthan jah mkateiki cun khankhaw üngka naw ami khyak law päng ni. 11 Toca a thisen la ami sanga ngthungtak am ani cun mi bena he naw näng ve u. Ami xünnak pe u lü ami thih vai pi am cäi na u. 12 Acunakyase khankhaw he la a khana awmki he aw jekyai ua! Acunsepi ihlawka khawmdek la mliktuia phäh kyühkseki ni! Khawyai naw a kcün aktawica däng taki ti ksing lü mlungsetnak am nami veia kyum law päng ve,” ami ti ka ngjak. 13 Mnaka naw khawmdek üng khyak law pänga kyaki ti ksing law lü kpamica canakia nghnuminu cun a mkhuimkha vaia a ktäm law. 14 Khawkhyawng khaw a awmnak vaia jawng thei khaia nghnuminu üng nghmunu angbaünua ngphya nghngih ami pet. Acuia mnaka naw am tu thei se kum kthum la amte mcah khai he. 15 Acunüng mnaka naw nghnuminu athuknaka ceh khaia tuilawngnu, a mka üngka naw a mhluh law. 16 Acunsepi khawmdek naw nghnuminu cun yungki. Mnaka naw a mka

üంగా a mhluh lawa tui cun khawmdek naw a mka hala lü a mjaw. 17 Acunüing mnaka naw nghnuminu cun thüisei law na lü kpawihkia nghnuminua mjükphyüi, Pamhnama ngthupet läk u lü Jesuha mdan ngthungtak läklamki he la sitihkie jah ngtukpüi khaia ktawihki.

13 Acunüing mnaka cun tuikam kdiyüta khana ngdüiki. Acunüing Sakyung mat cun mliktui üంగా naw kai law se ka hmuh. Acuna sakyung naw xa ki na lü khyüh lu naki. A ki mat ci üng bawilukhum mat ci ve lü, a lu mat ci üng Pamhnam ksekhanaka ngming mat ci awmki. 2 Ka hmuha sakyung cun mukeica mäih lawki. A khaw he cun khawma khawa mäih lawki he. A mka cun mukeia mka mäih lawki. Mnaka naw amäta johit, bawingawhnak la ana khawjah a pet. 3 Sakyunga a lu mat cun a thihpüi khyo vaia lemki mäih law se ka hmuh. Acunsepi a nghmalem cun ngmang beki. Khawmdek khyang he naküt naw acuna Sakyung cun aktäa kyühkhyai u lü a hnu ami läk. 4 Sakyunga veia ana pekia mnaka cun avan naw ami sawhkah. Sakyung pi sawhkah u lü, "Sakyung am tängki u awmki aw? U naw ani ngtukpüi thei khai aw? Tia ami pyen. 5 Acuna Sakyunga veia awhcahnak la Pamhnam pyenksenaka ngthu pyenak yahki. Khya kphyükip la nghngih acukba ve khaia ana peta kyaki. 6 Pamhnam, Pamhnama ngming, Pamhnama awmnak ja khankhawa awmki avan jah yünceki. 7 Pamhnama khyang he a jah tuknak vai la a jah nängnak vai peta kyaki. Pakhui naküt, khyangmjü naküt, paca naküt la ngthu kce kce pyenki he naküta khana ngnängnaka ana peta kyaki. 8 Khawmdek am a ngtüi law ham üng hnim pänga Tomeca xünnaka cauk üng ami ngming am yuk naküt, khawmdeka khana awmki naküt naw sawhkah khai he. 9 Na nghnga a ve üng ngaia! 10 Man

vai mkhyah pänga khyang cun mana kya khai; kcim am hnim
vai mkhyah pänga khyang cun kcim am hnima kya khai. Ahin
üng Pamhnama khyang he pi dunei u lü jumeinak kcang am
ami awm vai aktää hlüki ti ngdangki. **11** Acunüng Sakyung
akce khawmdek üngka naw lut law se ka hmuh be. Toca a
kia mäih nghngih ki na lü, mnakaa ngthua mäiha ngthuheiki.
12 Sakyung anghngihnak naw sakyung akcüka ana avan cun
ania ma sumeiki. A mneh daw beki sakyung cun Khawmdek
la khawmdeka khana awmki naküt naw ami sawhkhah vaia
sakyung anghngihnak naw jah pawhki. **13** Acuna sakyung
anghngihnak naw müncankse akyäp säih jah biloki. Khyang he
hmuha khan üngka naw mei kya law khaia biloki. **14** Sakyung
akcüka ma mdan vaia müncankse he bilawhnak he a yahnak
am khawmdek khyang he jah mhleimhlaki. Mthikcim am thi
khyo khaia lem teki am thi lü xüngkia Sakyung akcüknak cun
leisawngnaka a juktuh pyang khai hea khawmdek khyang he
üng sakyung anghngihnak naw ngthu a jah pet. **15** Sakyung
anghngihnak naw sakyung akcüki üng xüngsei khaia ngxünak a
pet. Acuna juktuh naw kthuhei law lü sakyung akcüka juktuh
am sawkkaahki naküt cun jah hnim khai. **16** Acunüng sakyung
naw khyang naküt akjaw akdäm, bawimangki la m'yenkseki,
tamna la am tamna, ami kut kpat lam üng pi kyase ami mceyü
üng pi kyase msingnak a jah pawh sak. **17** Msingnak Sakyunga
ngminga pi kyase, a ngming tähnaka pi kyase taki he dänga
thea, u naw i am kheih thei lü am a jawihtuknak thei vaia phäha
kyaki. **18** Hin üng themnak hlüki. Ksingkhyap theiki naw Sakyung
tähnaka suilam ksing kawm. Nghngicima tähnaka kyaki. Acuna
tähnak cun 666 ka kyaki.

14 Acunüing teng ni se Toca Zion Mcunga khana ngdüiki la acuna ngming la a Pa a ngming ami mceyü üng ng'yuki khyang 144,000 ka jah hmuh. **2** Acunüing khankhawa tuiksawinua ng'yüna kba ng'yüngki la khawngmüma kba ng'yüngki ka ngjak. Acuna ka ngjaka kthai cun cawng tumki he naw cawng ami tuma kba ng'yüngki. **3** Bawingawnaka ma, xüngksei kphyü he ma la ngvai hea ma khyang 144,000 ngdüiki he cun amimät däng naw ami ngthei khawha ng'ai kthai mcuki he. Khawmdek khan avan üng amimi däng jah thawnkhyaha kyaki. **4** Acun he cun nghnumi hea veia am mtüihkhehkie kyaki he. Acun he cun ä nghnu nglakia kyaki he. Acun he cun Toca a cehnak tä se läklamkia kyaki he. Acun he cun Pamhnam la Tomeca üng jah pet vaia, angthei kcüka kya khaia nghngicim üngka jah thawngkhyaha kyaki he. **5** Acun he naw hleihlak ami pyen vai am ksing khawi u. Mkhaynak pi am ta u. **6** Acunüing khawmdeka khana awmkia khyang he, pakhui he naküt, paca he naküt, khyangmjü he naküt la ngthu akce kce pyenki he naküta veia ngthu sang khaia, anglät Thangkdaw takia khankhawngsä akce khana jawng hü se ka hmuh. (aiōnios g166) **7** Ani naw angsanga, "Ngthumkhyahnak vaia mhmüp pha lawkia kyase Pamhnam leisawng u lü a kyäpsawknak mhlünmtai ua; khawmdek la khankhaw, mliktui la tuihna jah mhmünmcengki cen sawhkhah ua," a ti. **8** Acunüing khankhawngsä anghnginak naw, "Babalung mlühnu ta pyeh ve, pyeh ve. Khyang naküt üng a hüipawmnaka capyitui kha jah tu ve," ti lü khankhawngsä akcük cun a läk law. **9** Khankhawngsä akthumnak naw angsanga, "Upi Sakyung la a juktuh jah sawhkhah lü a msingnak a kut üng am acun üng a mceyü üng taki cun, **10** Pamhnama mlungsonaka capyitui, mlungsonaka khawt üng kyan lü a buih law cun aw khai he.

Khankhawngsä ngcim la Tomeca a ma yea mei la kat am jah mkhuimkha vai. **11** Acun he jah mkhuimkhanaka meikhu cun anglät se tho khai. Sakyung la a juktuh sawkhahki he la a ngming msingnak taki he naküt pi amhmüp amthan am lät u lü khuikha khai he,” ti lü khankhawngsä akcük xawi cun a jah läk law. (aïön g165) **12** Pamhnama ngthupet läk u lü Jesuh üng sitihkia Pamhnama khyang he hama dunei vai hlüki. **13** Acunüing khankhawa kthaih naw, “Hinkba yua: Atuh Bawipa khutbi üng thiki he ta jekyai ve u” Ngmüimkhya naw, “Ä cang ve! ami bawngkhanak üngka naw xüiei khai he. Ami bilawh naw jah läk law khaia kyase, ti ve,” a ti ka ngjak. **14** Acunüing teng ni se khawngmei kbawk ka hmuh. Nghngicima mäih lawki a lu üng xüi lukhum ngbüing lü xat yekia ngvin kpawmei lü khawngmeia khana ngawki ka hmuh. **15** Acunüing khankhawngsä akce Pamhnama Temple üngka naw lut lawki naw khawngmeia khana ngawkia veia angsang yea, “Na ngvin kphawng lü ata; ah vai kha ve. Khawmdek cang hmin lü ngäp ve,” a ti. **16** Acunüing khawngmeia khana ngawki naw a ngvin khawmdeka khana khäi lü khawmdek cang cun a ah. **17** Acunüing khankhawngsä akce pi xat kcangkia ngvin kpawm lü khankhawa Temple üngka naw lut lawki ka hmuh. **18** Acunüing khankhawngsä akce meia khana khyaihbahnak taki pi kphyawnkung üngka naw lut law lü ngvin xat kcang taki angsang yea khü lü, “Na ngvin akpat kcang cen kphawng lü khawmdek khana capyit ngbawm he cen jah ata; hmin päng ve u,” a ti. **19** Acunüing khankhawngsä naw a ngvin khawmdeka khana khäi lü capyit cun atki. Acunüing capyitui suinak angawang kcang Pamhnama mlungsonak capyitui suinaka k’uma a jah tawnin. **20** Acunüing mlühnua kpung lama capyit suinaka k’um üng leh u se capyit suinaka khui üngka naw thisen lawng lawki.

Acuna thisen lawng lawki cun ngsea nghngü cäpa li lü mäng phya nghngih banga lawng lü khyang cäpa ngkyungki.

15 Acunüing khana kyühkhyai phya lü cäicat vaia kyäpsawki msingnak akce ka hmuh. Acunüing Pamhnama mlungsonak anghnu säih mdankia khankhawngsä khyüh la khuikhanak khyüha kyakia, akbäihnak he cun ka jah hmuh. **2** Acunüing mei am ngcawkia tuihmanua mäih mat pi ka hmuh. Sakyung la Sakyunga juktuha, a ngming tähnak taki he pi jah nängkie cun ka jah hmuh. Pamhnam naw a jah peta tumkhawng he jah kpawmei u lü tuihmanua peia ngdüi u lü, **3** Pamhnama m'ya Mosia ng'äi la Tomeca ng'äi, "Aw Bawipa Pamhnam, ahmäi na mkhütki, Na bilawh he hin hlüngtai u lü kyäpsawk ve u; Nang khyangmjü he naküta Sangpuxang, Na lam he cun ngsungpyun u lü ngsing ve u. **4** Aw Bawipa, u naw am ning kyühei lü, U naw na kyäpsawknak a sangkhap vai ma khai ni? Nang däng na ngcimcaihki; Na bilawh ngdüngdaiki he cun ami hmuh pänga kyase, Khyangmjü he naküt naw ning sawkhah law khai he," ti u lü ng'äiki he. **5** Ahin ngpäng se khankhawa, ngcimcaihkia Samca awmnak Temple nghmawng law se ka hmuh. **6** Temple üngka naw khuikhanak khyüh kpawmkia khankhawngsä he khyüh cun suisak akbawk kcang jah suisa u lü, ami mkyang üng xüi ksawmyüi jah vawp u lü lut lawki he. **7** Acunüing xüngseikia xüngksei kphyü üngka mat naw khankhawngsä he khyüh üng anglät se xüngseikia Pamhnama mlungsonak am bekie xüi khawt khyüh a jah pet. (aiōn g165) **8** Acunüing Temple cun Pamhnama hlüngtainak la johit üngka meikhu am beki; khankhawngsä he khyüha lawpüi mkhuimkhanak khyüh am a düt hama küt üng Temple k'uma u am lut thei.

16 Acunüing Temple k'um üngka kthai naw khankhawngsä he khyüha veia angasang yea, "Cit u lü Pamhnama mlungsonak kbe he cen khawmdeka khana huk ua," ti se ka ngjak. **2** Acunüing khankhawngsä akcük säih naw cit lü a kbe khawmdek khana a huk. Acunüing Sakyung msingnak taki he la a juktuh sawkkhahki he khana ngthet mnehkse awm lawki. **3** Acunüing khankhawngsä anghngihnak naw a kbe mlaktuia khana a huk. Khyang kthia thisena mäiha ngläng lawki. Acunüing tui üng awmkia xüngksei naküt thi bäiki he. **4** Acunüing khankhawngsä akthumnak naw a kbe cun mlitui he la tuihna he üng huk se thisena ngläng lawki. **5** Acunüing tui ukia khankhawngsä naw, "Na ngthumkhya ngtäi ve, Ngcimcaih vek. Nang cun ve khawi lü atuh pi na awmkia na kyaki. **6** Amimi naw Pamhnama khyang he la sahma hea thisen msawi u se, nang naw ami awk vaia thisen na jah peki. Ami yah vai nglawi kung yahki he ni," a ti ka ngjak. **7** Acunüing kphyawnkunga, "Akhüngtai säih Bawipa Pamhnam, na ngthumkhyanake cun ngsungpyun lü ngsing ve," tia kthai ka ngjak. **8** Acunüing khankhawngsä akphyünak naw a kbe khawngngi üng huk se, khawngngi naw khyang he aktäa a hlawnak am jah ui khaia khyaihahnak ami pet. **9** Aktäa a hlawnak naw khyang he jah ui se acuna khuikhanaka khana ana takia Pamhnama ngming yünceki he. Acunsepi Pamhnama hlüngtainak mküimto khaia ami katnak üngka naw am ngjut be u. **10** Acunüing khankhawngsä amhmanak naw a kbe Sakyunga bawingawhnak üng huk se, sakyunga khaw avan nghmüp lawki. Acunüing aktäa jah hui se, ami mnicui hamcepki he. **11** Ami natnak la ami mnehkse phäha khan Pamhnam yünceki he. Acunsepi am dawki ami bilawnak he am jah nghlat ta u. **12** Acunüing khankhawngsä akhyuknak naw a kbe Epharetis Mliktui

kdäm üng huk se, nghngi law lam üngka naw lawki sangpuxang hea lam vai mliktui käiei lawki. **13** Acunüing k'ua mäih lawki am ngcimkia ngmüimkhya kthum ka hmuh. Acun he cun mnakaa mka, Sakyunga mka la am sahma kcanga mka üngka naw lut lawki he. **14** Acun he cun müncankse pawh khawiki khawyai hea ngmüimkhya kyaki he. Acuna ngmüimkhya kthum he cun khawmdek khana awmki sangpuxang hea veia cit u lü ahmäi Khyaihbahkia Pamhnama Khawmhämüp nu üng ngtu khai hea ngcunki he. **15** (“Ngai u m'yuk'eia kba ka law khai! Ana ngtün lü suisak suisaki ta jekyai ve; akpuma am citcawn hü lü khyanga ksunga a hmai am se khai.”) **16** Acunüing Hebru ngthu am Armakedon ngmingnaki hmüna ngmüimkhya he naw sangpuxang he ami jah ngcun lawpüi. **17** Acunüing khankhawngsä akhyühnak naw kbe khawkhi üng huk se Temple na k'um Bawingawhnak üngka naw, “Ngpängki,” tia kthai angsanga ngthang lawki. **18** Acunüing khawmlaih law lü, kthai ng'yüing law lü, khaw nghmüm law lü, kyühksekia mkhyü ngsün lawki. Nghngicim khawmdeka khana a awm üng tün lü acuna mäih sena kyüh phyakia mkhyüa ngsünak am awm khaw. **19** Acunüing mlüh ngbaünu cun hmün kthuma ngtai law se, pe naküta mlüh he cun pyeki he. Pamhnam naw Babalung mlüh ngbaünu cun süm lü a mlungsonaka capyittui kbe a awk sak. **20** Khawkawng naküt khyük bäiki he; khawmcung he pi dikam lawki he. **21** Yenlungnu angbaü kcang he pawng phya mat cia yühkie cun khan üngka naw nghngicim khyang hea khana kya lawki he. Acunüing yenlung naw a jah mkhuimkhaa phäha Pamhnam aktäa yünceki he. Acuna khuikhanak cun aktäa kyühkse leng lengki.

17 Acunüing kbe khyüh pawmkia khankhawngsä khyüh he üngka mat naw, “Lawa, mliktui khawjah peia saka mlühnu,

acun cun lawngthangki nghnumi ksenu mkhuimkha vaia mawng cun ning mhmuh vang; 2 Khawmdek sangpuxang he ani am hüipawm u lü katnak pawhki he. Khawmdek khyang he naw ania hüipawmnaka capyitui aw ngenki he,” a ti. 3 Ngmüimkhya naw na awmpüi se khankhawngsä naw khawkhyawng khawa a na cehpüi. Acuia Pamhnam pyenksenaka ngming am beki, khyüh lu na lü xa ki nakia Sakyung asena khana ngcumki nghnuminu ka hmuh. 4 Acuna nghnuminu cun suisak asenduknu la asenlenu suisaki. Xüi awihnam he, lung phukküi he la vatha he cun jah awihnaki. A kut üng a hüipawmnaka phäh ngcawm lawki mtüihkhehnak la bawhbahnak am bekie xüi khawt kpaawmki. 5 A mceyü üng ngthu ngthup, “Babalung Mlüh kyäp, khawmdek khana am dawkyaki nghnumi he la mtüihkhehki naküta nu,” tia ng’yuki. 6 Acuna nghnuminu cun Pamhnama khyang hea thisen la Jesuh üng ami sitiha phäha ami jah hnimea thisen aw lü m’yüi se ka hmuh. Ani ka hmuh la aktäa ka cäiki. 7 Khankhawngsä naw ka veia, “Ise na cäiki ni? Ngthupki nghnuminua mawngma la lu khyüh awm lü a ki xa ta lü nghnuminu phüikia Sakyunga mawngma ning mtheh vang. 8 Sakyung na hmuh cen a na xüing khawiki ni. Acunsepi atuh am xüing ti. Adütnak am awmkia khui kthuknu üngka naw kai law be hnühki, cunüngpi akäna cimkpyeha kyase khyük be khai. Khawmdeka am a ngtüi ham üng ami ngming xünnak cauk üng am yuka khawmdek khyang he naw acuna sakyung hmu u lü cäi law khai he. Acun cun xüing khawiki; atuh am xüing ti. Acunsepi ngdang law be khai. (Abyssos g12) 9 Hin cun ksingnak la pumngyam hlüki. Lu khyüh cun nghnuminua ngawhnaka khawmcung khyüha kyaki he. Sangpuxang khyüha pi kyaki he, 10 acun üngka mhma khyük päng u se mat naw uk hamki. Akce mat am law ham. A law be

üing asängca däng uk khai. **11** Acunüing Sakyung ajana xüing khawi lü atuh am xüing tiki cun akhyetnaka sangpuxanga pi kya lü, khyüh üngka mata pi kyaki. Ani pi khyük be khai. **12** Na jah hmuha ki xa he cen uknak am ta hamkia sangpuxang he xa kyaki he. Acunsepi Sangpuxang hea kba sakkyung am atänga naji mat ami uknak vai jah peta kya khai. **13** Acuna xa naw mlung tängnak taki he. Ami johit la ami ana cun Sakyung üing pe law khai he. **14** Acun he naw Toca tu law khai he. Acunsepi Toca naw a khüa khyang he, a xüa khyang he la sitihkia a hnu läkie am atänga tu u lü näng khai he. Toca cun bawi hea Bawi, sangpuxang hea Sangpuxanga akya phäha kyaki,” a ti. **15** Acunüing khankhawngsä naw ka veia, “Am dawkyakia nghnuminua ngawhnaka tui he na jah hmuh cun khyangmjü he, khyang he, paca he la ngthu akce kce pyenki hea kyaki he. **16** Atuh na jah hmuha ki he xa la Sakyung naw nghnumi ksenu cun hneng ni lü a khawhthem kpyeh law pe khai xawi. A suisak sut ni lü, a sa ei ni lü, mei am mkhieh khai xawi. **17** Pamhnam naw ani mlung kyawnga a jah tak peta, Pamhnama ngthu am a küm law hama küt üing mlung tängnak am ani johit la ani ana cun Sakyung üing ani petnak vaiaa phäha kyaki. **18** Nghnuminu na hmuh cen khawmdek sangpuxang he jah ukia mlüh kyäpnu kyaki,” tia a pyen.

18 Acun käna khankhawngsä akce mat khankhaw üngka naw kyum law se ka hmuh. Acun naw khyaihbahnak aktäa ta lü a hlüngtainak naw khawmdek ksü se vai bäiki. **2** Acunüing angsang yea, “Babalung mlühnu pyüpyeh päng ve, pyüpyeh päng ve. Khawyai hea awmnak la mtüihkhehkie ngmüimkhya he naküta khui, mcimpyühnak mjüküm la mtüihe phyakia kha kse hea ngceinaka khuia kya päng ve. **3** “A hüipawmnaka

phäha mlungsonaka capyittui cun khyangmjü he naküt naw aw päng ve u. Khawmdek sangpuxang he naw a hüipawmnak üng mkhyekatpüi ve u. Khawmdek khawthem suijapki he naw ania am düt khawhkia hlmtuinak bawimang na ve u,” tia ngpyangki.

4 Acunüing khankhaw üngka kthai akce naw, “Ka khyang he aw, a katnak üng am nami bawibainak hnga vaia la a khuikhanak üng am nami khuikhanak hnga vaia, a vei üngka naw cen law u.

5 “A katnak he khankhaw dää pha lü ngbum ve, Pamhnam naw am dawki a bilawh he jah sümki. 6 “A ning jah awmih püi kunga kba awpüi be u lü, A bilawha kba anghngiha thung u. A ning jah kbe peta kbe üng a hama anghngiha kbe pe be ua. 7 “Amät mhlünmtai kyu lü hüipawmnak üng a hlmtuia mäiha, khuikhanak la mlungnatnak pe u. A mlung k’uma ‘Sangpuxangnua ka ngawki! hmeinua am kya nawng, mlungnatnak am ka yah khai,’ tikia kyase. 8 “Acunakyase mhmüp mat mat üng khuikhanak he, natnak hlikhaü, mbawikyahnak la khawtuia setnak he naw kpha law khai. A pumsa pi mei üng mkhiha kya khai. A ngthumkhyakia Bawipa Pamhnam cun ahmäi khyaihkia kyaki ni. 9 “Am dawkia katnak ani am atänga bilo u lü hüipawmnak üng hlmtuikia khawmdek sangpuxang he cun ani uikia mei khu hmu u lü kyap law khai he. 10 A khuikhanak üng ami khuikha hnga vai kyüh u lü a thuknak üngka naw, ‘Babalung mlühnu na jo se ve! na jo se ve! Naji matca üng na khana ngthumkhyanak pha law ve,’ ti u lü mbawikyap law khai he. 11 “Khawmdek khawthem suijapki he pi u naw ami khawthem am jah kheih se, acunkba mbawikyap law hnga khai he. 12 “Ami khawthem he cun xüi he, ngui he, lung phuküi he, vatha he, mvajih he, jihsen he, jiktah he, kphyajih he, thing ng’ui he, mvüi ha am pyana khawthem he, thing phuküi he, nghngaw he, mthi he la mvuilung kbawk

am pyana kbe he; 13 thingn'ui hawk, ng'uinghnam he, mei üng mkhia ng'uinghnam he, situi ng'ui he, mura he, capyittui he, olip ksitui he, khai he, cang he, sepat he, to he, ngse he, nghle he, m'ya he la khyanga xünnakea kyaki. 14 "Akdaw na mlunga vanei khawi naw ning cehta bäih ve, bawimangnak la ngtoki naw ning cehta päng ve; jah hmuh be vaia am kya ti ve u. 15 "Acuna mlüh üng jawituknak pawh u lü bawimang lawkia ngui ksuike he cun ania khameia khuikhanak ami kyüha phäha athuknaka ngdüi khai he. Mbawi kyap u lü, 16 'Mlüh kyäpnu, jihktah la jih senmdunu la jih sendaknu jah thuiawi lü xüi la lung phuküi la vatha am nglanglawi khawiki cen, ihlawka kyühkseki ni, ihlawka kyühkseki ni! 17 Naji matca üng khawhthem acujah sen amdanga kya law ve,' tia kyap law khai he. Acunüing mlawngmah he, mlawng üng kdung hüki he, mlawng mawngki he, mliktui üng khuikhawmki he cun athuknak üng ngdüi u lü, 18 ani uikia meiksa üngka naw khu lawkia meikhu teng u lü, 'Hina mlühnu mäih ia mlüh kyäpnu awm khai aw?" tia kyap u lü ngpyangki he. 19 Acunüing kyahnak la mlungnatnak mah maha, 'mliktui üng mlawng taki he khawhthem jah pe lü jah bawimang sakia mlühnu, naji matca üng pyehei lawki hin, kyüh kse ve! kyüh kse ve!' tia, ngpyang u lü, mvut ami lu khana phyang u lü, kyap u lü, ami mlung na law khai. 20 Khankhaw la nangmi Pamhnama khyang he aw, ngsä he, sahma he jekyai ua, Pamhnam naw nami hama ania khana ngthumkhya law pe ve," ti se ka ngjak. 21 Acunüing khankhawngsä akyan kchang mat naw ksumnua mäiha ngbaükia lungnu jäk lü mliktui üng tawnki naw, "Babalung mlüh kyäpnu hinkba tawna kya law khai, u naw am hmu be ti khai. 22 Tengtäng tumki he, khyanga kthai he, pülün tum theiki he, kpun tum theiki hea tumkhawn cen nang üng u naw am ngja

be ti khai. Kut am sawngsa theiki he pi nang üng am ngdang be ti khai he. Ksum suknaka kthai pi nang üng u naw am ngja be ti khai. **23** Situi meikdäi pi nang üng am däi be ti khai. Cangla la Cangpyanga kthai pi u naw am ngja be ti khai. Na khawhthem suiwapnak he cun khawmdek avan üng johit mahki he ni. Hleihlak lü na suikyam binak am khawmdek khyang he naküt na jah mhleimhlak naki cen, **24** sahma hea thisen, Pamhnama khyang hea thisen la khawmdek khana jah hnima thisen he naküt cun nang Babalung üng hmuha kyase ning mkhuimkhaa kyaki,” ti se ka ngjak.

19 Acun käna khankhawa khyang khawjaha kthaia mäih ka ngjak naw, “Pamhnama ngming hlüngtai se! küikyanak, hlüngtainak la johit cun mi Pamhnama ka ni. **2** A ngthumkhyanak cun ngsungpyun lü ngsingki; ani naw a hüipawma phäha khawmdek pyüpyeh sakia am dawki nghnuminu cun mkhuimkha law lü a m'ya hea thisen jah msawiki cun a phu sui ve,” ti se ka ngjak. **3** Acunüing, “Pamhnam hlüngtai se! mlüh kyäpnu uikia meikhu cun anglät se khu khai,” tia ngpyangki he. (aiön g165) **4** Acunüing angvai mkulei kphyü la xüingseikia xüingkseik kphyü he cun kawp u lü, “Amen; Pamhnam hlüngtai se,” ti u lü Pamhnama bawingawhnak üng ngawki cun ami sawhkhah. **5** Acunüing bawingawhnak üngka naw, “Nangmi a m'ya he, khyang avan, amät nami leisawngki akjaw angbaü he aw, mi Pamhnam cen mküimto ua,” tia kthai ngthang lawki. **6** Acunüing khyang khawjaha kthaia mäih, tuiksawi khawjaha ng'yüna mäih la khawngmüma kthaia mäih ka ngjaki. Amimi naw, “Bawipa mi Pamhnam ahmäi mkhütki ta Sangpuxang ni. **7** Mi hlim lü mi jekyai vai u, a hlüngtainak mi mküimto vai u. Tomecaa cambumnak ng'et law ve; Cambum khai cawngpyang pi ngtün

päng ve,” ti se ka ngjak. 8 Suisak akbawk angcim kchang cun a
suisak vai ami pet. (Suisak cun Pamhnama khyang hea ami
khutpawh akdawa kyaki.) 9 Acunüing khankhawngsä naw, “Toca
a cambum pawh pawhnaka buh ei law khai hea jah khü he ta ami
jo sen ve, tia yua,” ti lü a na mtheh. Acunüing, “Hina ngthu hin
Pamhnama ngthu kchang kyaki,” a ti be tü. 10 Ani ka sawkhah
khaia a khaw kunga ka kawpki acunsepi ani naw, “Hinkba ä
tia! kei cun nang la Jesuh naw a mdana ngthungtak kpawm u
lü jumeiki hea kba Pamhnama m'yaa ka kyaki ni. Pamhnam
sawkhaha!” a ti. Sahma he jah vüikhüpka ngthungtak cun
Jesuha jah mdan ni. 11 Acunüing khankhaw nghmawng law se
ka hmuh. Acunüing ngse akbawk la a khana ngcumki, Sitih la
Akcang ngming naki pi ka hmuh. Ani naw ngsungpyun kchang
khaia ngthumkhyia lü ngtuknak pawh khawiki. 12 A mik xawi
cun meikdäia mäih lawki. A lu khana Bawilukhum khawjah
ngbüngki. Amät dänga thea u naw am a ksinga ngming yuk
a khana ng'yuki taki. 13 Suisak thisen üng mcawi suisaki. A
ngming cun, “Pamhnama Ngthu” naki. 14 Acunüing khankhaw
yekap he naw suisak akbawk kchang, angcim kchang jah suisa
u lü ngse kbawk hea khana ngcum u lü läki he. 15 Acunüing
khyangmjü naküt jah nängnak vaia a mka üngka naw kcim
ksaü akxat kchang lut lawki. Acunüing mthi ksawngkhe am jah
uk law khai. Ahmäi mkhütki Pamhnama mlungsonak capyitui
suinaka khui ani naw leh law khai. 16 A suisak la a pheü üng,
“sangpuxang hea Sangpuxang la bawi hea Bawi” tia ngming
ng'yuki. 17 Khankhawngsä mat khawngngia khana ngdüiki naw
khankhaw nglung üng jawng hüki hea kha he naküt üng, “Law
u lü, Pamhnama buh pawhnak pawinu üng ngcun law u, 18
sangpuxang hea sa, yekap ngvai hea sa, yekap hea sa, ngse

hea sa la ngsea khana ngcumki hea sa, khyang naküt, m'ya la am m'ya, akjaw angbaü he naküta sa nami ei khaia," ti lü a jah khü. **19** Acunüing sakyung, khawmdek khana sangpuxang he la ami yekap he cun, ngsea khana ngcumki la a yekap he jah tu khai hea ngcun u se ka jah hmuh. **20** Acunüing sakyung ami man. Sakyung msingnaka tähnak yah lü a juktuh sawkhahki he jah hleihlak na lü, sakyunga ma müncankse he mdan khawikia am sahma kcang pi ami man. Ani nghngih kat am däikia meitum üng akxünga ami jah tawn. (Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Ani yekap he cun ngse ngcumkia mka üngka naw lut lawkia kcim ksaü am ami jah hnim. Ami sa he cun kha he naw ami phüa ami jah ei.

20 Acunüing khankhawngsä mat naw adütnak am awmkia khui kthuknu khainak tawh la mthiyüi ak'yühnu kpawm lü khankhaw üngka naw kyum law se ka hmuh. (Abyssos g12) **2** Mnaka, kphyu xünu (acun cun Khawyai am acunüing khawyama kyaki) cun kprang lü, kum thawng mat vaia khit lü, **3** adütnak am awmkia khui kthuknu üng tawnki naw a khai. Kum thawng mat am a ngvei hama küt üng khyangmjü naküt am jah hleihlak na be khaia msingnak am a khana a msing. Kum thawng mat angvei kána asängca khyah be vaia kyaki. (Abyssos g12) **4** Acunüing bawingawhnak he ka jah hmuh. Bawingawhnak hea khana ngawki he üng ngthumkhya khai hea johit jah pe u se ka jah hmuh. Jesuha mawngma phäha la Pamhnama ngthu ami sanga phäha ami lu ami jah khyün hea ngmüimkhya he la Sakyung la a juktuh am sawkhah u lü ami mceyü üng pi kyase ami kut üng pi kyase msingnak am taki hea ngmüimkhya he pi ka jah hmuki. Acun he cun xüing law be u lü kum thawng mat sangpuxang hea kba Khritaw am atänga bawiki he. **5** (Khyang kthi akce he cun kum thawng mat am a küm ham üng am

xüing law be ham u.) Acun cun thawhnak be akcüka kyaki. **6** Thawhnak be akcük üng pakie ta ami jo sen lü jekyainak am be ve u. Ami khana thihnak anghnginak naw am jah näng be ti; Pamhnam la Khritawa ktaiyüa kya u se amät am kum thawng mat bawi u lü awm khai he. **7** Kum thawng mat a küm këna Khawyam cun a kyumnak üngka naw khyah bea kyase, **8** am tähtai vai mliktui kdiyüta däm jah lawki he Kok la Makok nakia khawmdek avan üngka khyangmjü he jah hleihlak na khaia pi kyase, ngtuk vaia jah ngcunpüi khaia pi kyase kai law khai. **9** Acunüing khawmdek avan üng cit hü u lü Pamhnama khyang hea ngcunak la Pamhnama jawng'engnaka mlüh cun kcung lawki he. Acunsepi khankhaw üngka mei kya lawki naw a jah uih. **10** Acunüing amimi jah mhleimhlaki khawyai cun sakyung la am sahma kcang jah tawnak, kat am ngcawkia meitum üng ami jah tawn. Acuia amhmüp amthan anglät se khuikha khai he. (aiön g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Acunüing bawingawhnak akbawknu angbaü kcang la a khana ngawki ka jah hmuh. Khawmdek la khankhaw a ma üngka naw khyük ni se hmuh vai am awm ti. **12** Acunüing khyang kthi he, akjaw angbaü cun bawingawhnaka ma ngdüi u se ka jah hmuh. Cauk he ami jah mhmawng. Cauk akce xünnak cauk pi ami mhmawng. Khyang kthi he cun cauk üng ami bilawh ang'yuka kba ngthu ami jah mkhya pet. **13** Mliktui naw amät üng awmkia khyangkthi he a jah tha law be. Thinak la khyangkthi khaw naw animät üng awmkia khyangkthi he ani jah tha law be. Khyang naküt amimäta bilawha kba ngthu ami jah mkhya pet. (Hadēs g86) **14** Acunüing Thinak la khyangkthi awmnaka khaw cun meitum üng ami jah tawn. Acuna thihnak cun anghngihnaka thihnaka kyaki. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041

g4442) 15 U pi xünnak cauk üng a ngming am yuk ami hmuh cun meitum üng tawna kyaki. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Acunüing khankhaw kthai la khawmdek kthai ka jah hmuki. Khankhaw kma la khawmdek kma khyüki xawi. Mliktui pi khyüki. 2 Acunüing Mlüh Ngcim, Jerusalem kthai cun nglamica a ceia hama nglanglawi lü ngtünkia kba Pamhnama vei üngka khankhaw üngka naw kyum law se ka hmuh. 3 Bawingawhnak üngka naw angasang yea, "Pamhnama im nghngicim khyang hea hlawnga awm ve. Amimi am alanga awm khai. Amimi cun a khyang hea kya khai he. Pamhnam amät ami hlawnga awm se ani cun ami Pamhnama kya khai. 4 Ami mik üngka ami miktui naküt ani naw jah xuh pe khai. Thihnak am awm be ti khai, mlungnatnak, kyahnak, natnak he pi am awm be ti khai. Akphyüm avan khyük pängki hea kyaki," ti se ka ngjak. 5 Acunüing bawingawhnak üng ngawki naw, "Ahmäi akthaia ka pyang pängki," a ti. Acunüing, "Hina ngthu hin üpnak vaia kya lü akcanga kyaki ni, yua," a ti. 6 Acunüing ka veia, "Ngpäng ve! Kei akcük la anghnu säiha ka kyaki, atünak la adütnaka ka kyaki. Tui xaiki naküt üng a awk vai xünnak tuilawng amdanga ka pe khai. 7 Ngnängnak yahki naküt naw acun he jah yah khai. Kei ami Pamhnama kya ni se amimi pi ka ca hea kya khai he. 8 Acunsepi kyükyawki he, am jummeiki he, mtüihkhehki he, khyang hnimkie, hüipawmki he, suikyam biloki he, juktuh sawkhahki he, hlehlaki he naküta yah vaia hmün cun mei la kat am däikia meituma kya khai; acun cun anghninaka thihnaka kyaki," a ti. (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 Khankhawngsä he khyüh üngka mat khuikhanak he anghnu säih khyüh am bekie mlungsonak kbe khyüh kpawmki cun ka veia law lü, "Lawa, Tomeca a khyu Cangla ning mhmuh vang," a ti. 10 Ngmüimkhya üng khawmcung ak'hlügnua na

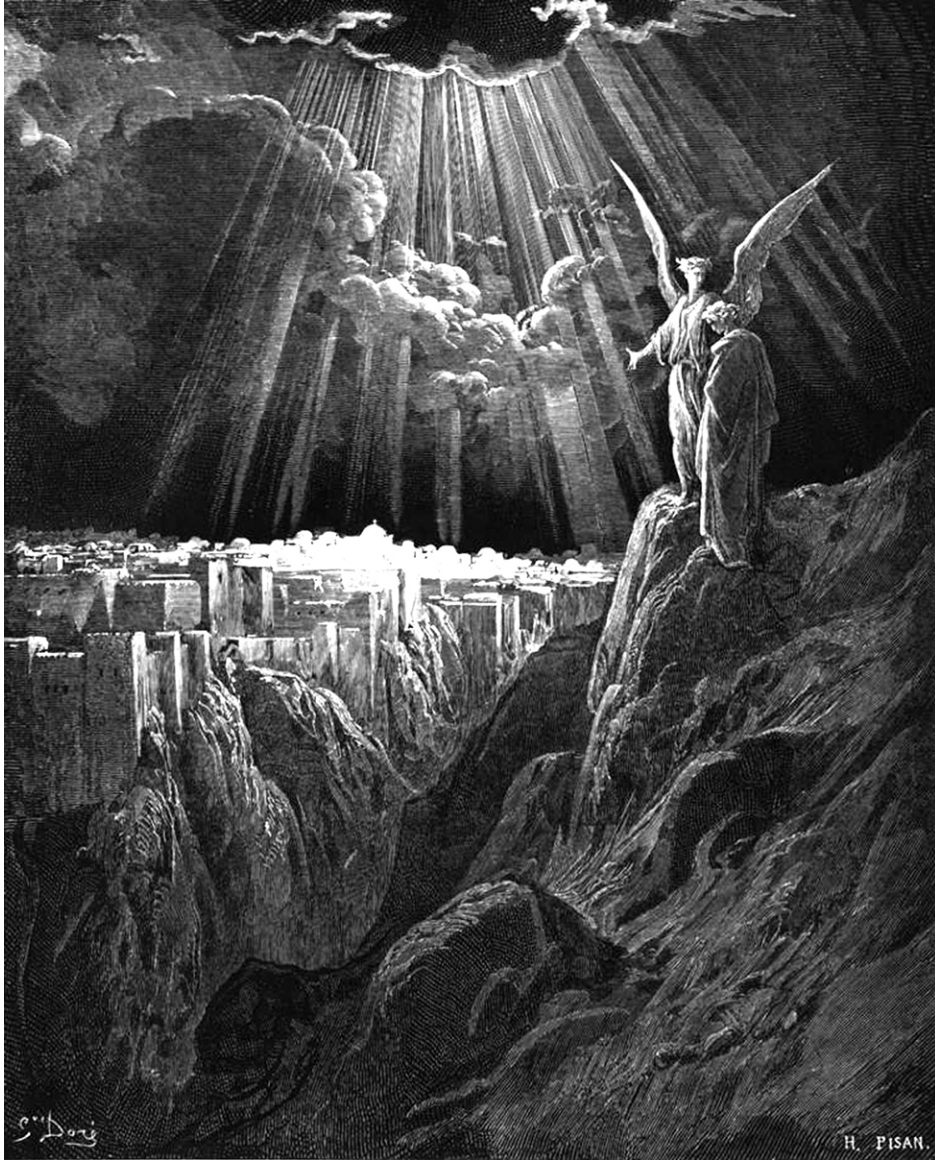
cehpüi lü ngcimcaihkia Jerusalem Mlüh Ngcim, Pamhnama hlüngtainak am be lü khankhawa Pamhnam üngka naw kyum lawki, **11** Pamhnama hlüngtainak am vaiki a na mhmu. Acuna mlühnu kdei cun lung phu küi säihkia mäih, jaspas lunga mäih law lü, khrustal lunga mäiha caki. **12** Aktäa ngbaü lü hlüngkia ngvawng awmki. Mkawt xaleinghngih awmki. Mkawt xaleinghngih hea peia khankhawngsä xaleinghngih awmki he. Acuna mkawt üng ngming jah yuk awmki he. Acuna ngming he cun Isarel Pakhui xaleinghngiha ngminga kyaki he. **13** Acunüng nghngilaw lama mkawt kthum, nghngikyak lama mkawt kthum, acum lama mkawt kthum, asip lama mkawt kthum awmki he. **14** Mlüh ngvawng üng khänak lunge xaleinghngih awmki. Acuna khänak lung he xaleinghngih üng Tomeca a ngsä he xaleinghngiha ami ngming awmki. **15** Na ngthuheipüikia khankhawngsä naw mlühnu, mlühnu mkawt la ngvawng jah mcäpnak vaia xüi ksawngkhe kpawmki. **16** Mlühnu cun aktun akphei awmki. Aktun lam la akphei lam ngcäpki xawi. Khankhawngsä naw xüi ksawngkhe am mlüh cun mcäp se aktun, akphei, ahlüng, mäng 1,500 ci kyaki. Aktun lam, akphei lam la ahlüng lam tängki he. **17** Khankhawngsä naw ngvawng mcäp be se nghngicim khyanga mcäpa kba pei 216 hlüngki. **18** Mlühna ngvawng cun mnakalunga kyaki. Mlüh cun xüi ngcim, hman ngcim kcang am pyana mäih lawki. **19** Acuna mlühna ngvawng khänak he cun lung phuküi he naküt am mtomtaia kyaki. Angkhänak kcük cun jaspas lung, anghnginak cun saphir lung, akthumnak cun mahuja lung, akphyünak cun emerald lung, **20** amhmanak cun mthi lung, akhyuknak cun lungsen, akhyühnak cun lung'ai, akhyetnak cun beril lung, akawnak cun toza lung, axanak cun kezatonih lung, aleiatnak cun tawkawi lung, aleinghngihnak cun kawmuk lunga

kyaki. 21 Mkawt xaleinghngih he cun vatha xaleinghngih am pyana kyaki. Mkawt naküt cun vatha mat ci am pyana kyaki. Acuna mlüha lam cun xüi ngcima kya lü hmana mäiha nglangki. 22 Mlüh k'uma Temple am hmu nawng. Bawipa Pamhnam ahmäi khyaihbahki la Toca cun acuna Temple na kyaki. 23 Acuna mlüh üng nghngi la khya akvai am hlü be ti. Pamhnama hlüngtainak cun acuna mlüha akvaia kya lü, Tomeca cun acuna mlüha meiiima kyaki. 24 Khawmdek khyang he naküt cun acuna mlüha akvai üng citcawn law hü khai he. Khawmdek sangpuxang he naw pi ami bawimangnak acuia lawpüi khai he. 25 Mlüh mkawt he cun amhmüpa nghmawng khai he; khawmthan süm süm am ve be ti khaia kyase jah khaih vai am hlü. 26 Khyangmjü hea kyäpsawknak la bawimangnak he acuna mlüh üng jah lawpüi khai he. 27 Mtüihkhehki u süm süm am lut thei khai. Ngkekhyakeinak vai biloki he la hleihlaki he pi am lut thei khai he. Toca xünnak cauk üng ami ngming yuk däng va lut khai he.

22 Khankhawngsä naw hmanlunga mäiha vai lü Pamhnam la Tomeca bawingawhnak üngka naw lawng lawkia xünnak tuilawng a na mhmuh, 2 Acunüing mlüh lama nglung la tui pipeia xünnak thing awmki. Acuna xünnak thing cun khya mat üng ahun cia ngthei lü kum mat üng xaleinghngih veia ngtheiki. Acuna thinga hnah cun khyangmjü he naküta hama phetyainaka kyaki. 3 Pamhnama yüncenak süm süm acuna mlüh üng am awm be ti khai. Pamhnam la Toca bawingawhnak däng awm se a m'ya he naw Ani cun sawhkhah khai he. 4 A müihmai hmu law khai he; ami mceyü üng a ngming yuka kya khai. 5 Khawmthan am awm be ti khai. Meiiima akvai la khawngngia akvai am hlü be ti khai. Bawipa Pamhnam cun ami kdeia kya khai. Acunüing sangpuxang hea kba anglät se bawi khai he.

(aiōn g165) 6 Acunüng khankhawngsä naw ka veia, "Hina ngthu hin üpnak vaia ngthu la ngthu kcanga kyaki ni; acunakyase a sahma he üng Ngmüimkhya jah pekia Bawipa Pamhnam naw säng säng se kya law khai he cen a m'ya he jah mhmuh khaia a khankhawngsä a tüih lawa kyaki. 7 Jesuh naw, "Ngai u, ka law jä khai. Hina cauk üng malam mdanak ngthu kcangnaki ta a jo sen ve," a ti. 8 Ahin he naküt jah hmu lü ngjaki ta kei Johan ni. Ka jah hmuh ngjak këna acun na jah mhmuhkia khankhawngsäa khaw kunga ka sawkhah khaia ka kawpki. 9 Acunsepi ani naw ka veia, "Hikba ä tia; kei cun nang la na bena sahma he la hina cauk ngthu kcangnaki he jah khüihpüikia ka kyaki ni. Pamhnam sawkhaha," a ti. 10 Acunüng ani naw ka veia, "Hina cauk malam mdanak he cen ä na jah mjih vai; Akcün ng'et law pängki ni. 11 Khyang kse naw ta akse pawh laih laih se; mtüihkhehki ta mtüihkheh laih laih se; dawki naw akdaw pawh laih laih se; ngcimcaihki ta ngcimcaih lü ve laih laih se," a ti. 12 Jesuh naw, "Ngai u, ka law jä khai. Khyang naküt ami bilawha kba ka jah kheng khaia, ngkhengnak ka lawpüi khai. 13 Kei akcük la anghnu säih, acuteinak la adütnaka ka kyaki. 14 "Xünnaka thing üngka thingkthei ei thei u lü mkawt üngka naw mlüha luh thei vaia ami suisak ngcim khaia msuki he ta ami jo sen ve. 15 "Mlüh kpunga ui he, suikyam taki he, hüipawmki he, khyang hnimkie, juktuh sawkhahki he, ami bilawh la ami pyenksak üng hleihlaki he awmki he. 16 "Kei Jesuh naw nami veia sangcim he üng hina ngthu sang khaia ka khankhawngsä ka tüih lawa kyaki. Kei Davita mjü üngka; deikhangkia thaikea ka kyaki," a ti. 17 Ngmüimkhya la cangla naw, "Lawa!" ani ti. Ngjaki naküt naw pi, "Lawa!" ti kawm. Tui xaiki naküt law se; ngaihki naküt naw amdanga yeta xünnak tui yah se. 18 Kei,

Johan naw hina malam mdanaka cauk hin ngjaki naküt üng ning jah mcäi veng. Upi iyaw mkhah siki cun hina cauk üng yuka khuikhanak he Pamhnam naw a khana mkhah pe hnga khai. **19** Acunüng upi hina cauk malam mdanaka ngthu mkhyühki cun hina cauk üng yuka xünnak thinga ktheih la Mlüh Ngcim a yah vai cun Pamhnam naw lakin pe hnga khai. **20** Ahina mawng jah ngsing saki naw, “Ä, akcanga! akjäa ka law khai,” a ti. Acukba kya kawm. Bawipa Jesuh, lawa! **21** Bawipa Jesuha bähäknaak avana khana awm se.

Acunüŋ Mlüh Ngcim, Jerusalem kthai cun nglamica a ceia hama nglanglawi lü ngtünkia kba Pamhnama vei üngka khankhaw üngka naw kyum law se ka hmuh. Bawingawhnak üngka naw angasang yea, "Pamhnama im nghngicim khyang hea hlawnga awm ve. Amimi am alanga awm khai. Amimi cun a khyang hea kya khai he. Pamhnam amät ami hlawnga awm se ani cun ami Pamhnama kya khai.

Malam Mdannak 21:2-3

Reader's Guide

Daai at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Daai at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Chin-Daai---Daai-Chin-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luhka 8:31
Romah 10:7
Malam Mdannak 9:1
Malam Mdannak 9:2
Malam Mdannak 9:11
Malam Mdannak 11:7
Malam Mdannak 17:8
Malam Mdannak 20:1
Malam Mdannak 20:3

aidios

Romah 1:20
Judah 1:6

aiōn

Mahte 12:32
Mahte 13:22
Mahte 13:39
Mahte 13:40
Mahte 13:49
Mahte 21:19
Mahte 24:3
Mahte 28:20
Makuh 3:29
Makuh 4:19
Makuh 10:30
Makuh 11:14
Luhka 1:33
Luhka 1:55
Luhka 1:70
Luhka 16:8
Luhka 18:30
Luhka 20:34
Luhka 20:35
Johan 4:14
Johan 6:51
Johan 6:58
Johan 8:35
Johan 8:51
Johan 8:52
Johan 9:32
Johan 10:28
Johan 11:26
Johan 12:34
Johan 13:8
Johan 14:16

Ngsäea Khut 3:21
Ngsäea Khut 15:18
Romah 1:25
Romah 9:5
Romah 11:36
Romah 12:2
Romah 16:27
1 Korintuh 1:20
1 Korintuh 2:6
1 Korintuh 2:7
1 Korintuh 2:8
1 Korintuh 3:18
1 Korintuh 8:13
1 Korintuh 10:11
2 Korintuh 4:4
2 Korintuh 9:9
2 Korintuh 11:31
Kalatih 1:4
Kalatih 1:5
Ephet 1:21
Ephet 2:2
Ephet 2:7
Ephet 3:9
Ephet 3:11
Ephet 3:21
Ephet 6:12
Philipih 4:20
Kolawte 1:26
1 Timoti 1:17
1 Timoti 6:17
2 Timoti 4:10
2 Timoti 4:18
Tihtuh 2:12
Hebru 1:2
Hebru 1:8
Hebru 5:6
Hebru 6:5
Hebru 6:20
Hebru 7:17
Hebru 7:21
Hebru 7:24
Hebru 7:28
Hebru 9:26
Hebru 11:3
Hebru 13:8
Hebru 13:21
1 Pita 1:23

1 Pita 1:25
1 Pita 4:11
1 Pita 5:11
2 Pita 3:18
1 Johan 2:17
2 Johan 1:2
Judah 1:13
Judah 1:25
Malam Mdannak 1:6
Malam Mdannak 1:18
Malam Mdannak 4:9
Malam Mdannak 4:10
Malam Mdannak 5:13
Malam Mdannak 7:12
Malam Mdannak 10:6
Malam Mdannak 11:15
Malam Mdannak 14:11
Malam Mdannak 15:7
Malam Mdannak 19:3
Malam Mdannak 20:10
Malam Mdannak 22:5

aiōnios

Mahte 18:8
Mahte 19:16
Mahte 19:29
Mahte 25:41
Mahte 25:46
Makuh 3:29
Makuh 10:17
Makuh 10:30
Luhka 10:25
Luhka 16:9
Luhka 18:18
Luhka 18:30
Johan 3:15
Johan 3:16
Johan 3:36
Johan 4:14
Johan 4:36
Johan 5:24
Johan 5:39
Johan 6:27
Johan 6:40
Johan 6:47
Johan 6:54
Johan 6:68

Johan 10:28
Johan 12:25
Johan 12:50
Johan 17:2
Johan 17:3
Ngsäea Khut 13:46
Ngsäea Khut 13:48
Romah 2:7
Romah 5:21
Romah 6:22
Romah 6:23
Romah 16:25
Romah 16:26
2 Korintuh 4:17
2 Korintuh 4:18
2 Korintuh 5:1
Kalatih 6:8
2 Thesalonikah 1:9
2 Thesalonikah 2:16
1 Timoti 1:16
1 Timoti 6:12
1 Timoti 6:16
2 Timoti 1:9
2 Timoti 2:10
Tihtuh 1:2
Tihtuh 3:7
Philimon 1:15
Hebru 5:9
Hebru 6:2
Hebru 9:12
Hebru 9:14
Hebru 9:15
Hebru 13:20
1 Pita 5:10
2 Pita 1:11
1 Johan 1:2
1 Johan 2:25
1 Johan 3:15
1 Johan 5:11
1 Johan 5:13
1 Johan 5:20
Judah 1:7
Judah 1:21
Malam Mdannak 14:6

eleēsē

Romah 11:32

Geenna

Mahte 5:22
Mahte 5:29
Mahte 5:30
Mahte 10:28
Mahte 18:9
Mahte 23:15
Mahte 23:33
Makuh 9:43

Makuh 9:45
Makuh 9:47
Luhka 12:5
Jakuk 3:6

Hadēs

Mahte 11:23
Mahte 16:18
Luhka 10:15
Luhka 16:23
Ngsäea Khut 2:27
Ngsäea Khut 2:31
1 Korintuh 15:55
Malam Mdannak 1:18
Malam Mdannak 6:8
Malam Mdannak 20:13
Malam Mdannak 20:14

Limnē Pyr

Malam Mdannak 19:20
Malam Mdannak 20:10
Malam Mdannak 20:14
Malam Mdannak 20:15
Malam Mdannak 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

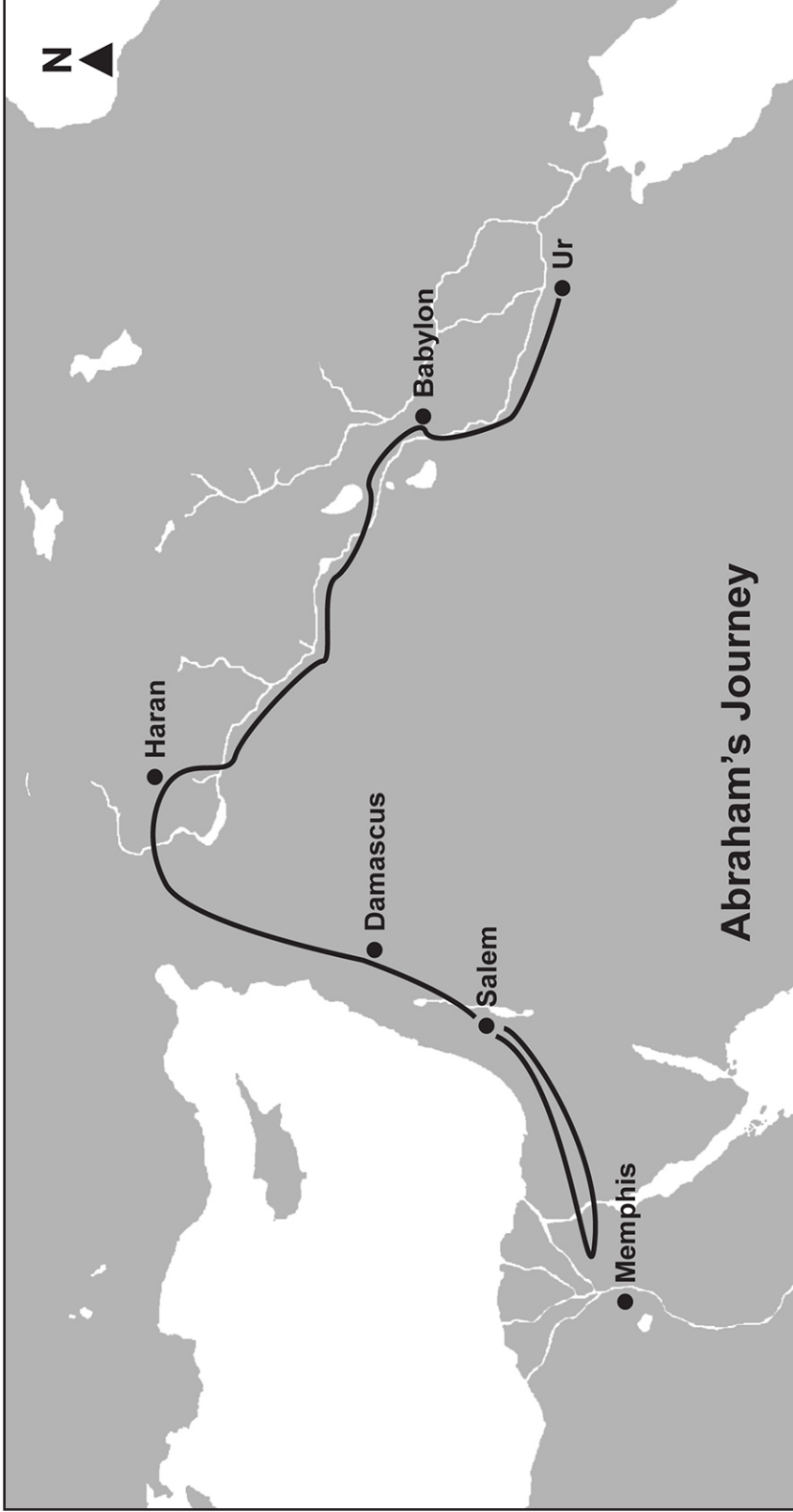
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Pita 2:4

Questioned

2 Pita 2:17

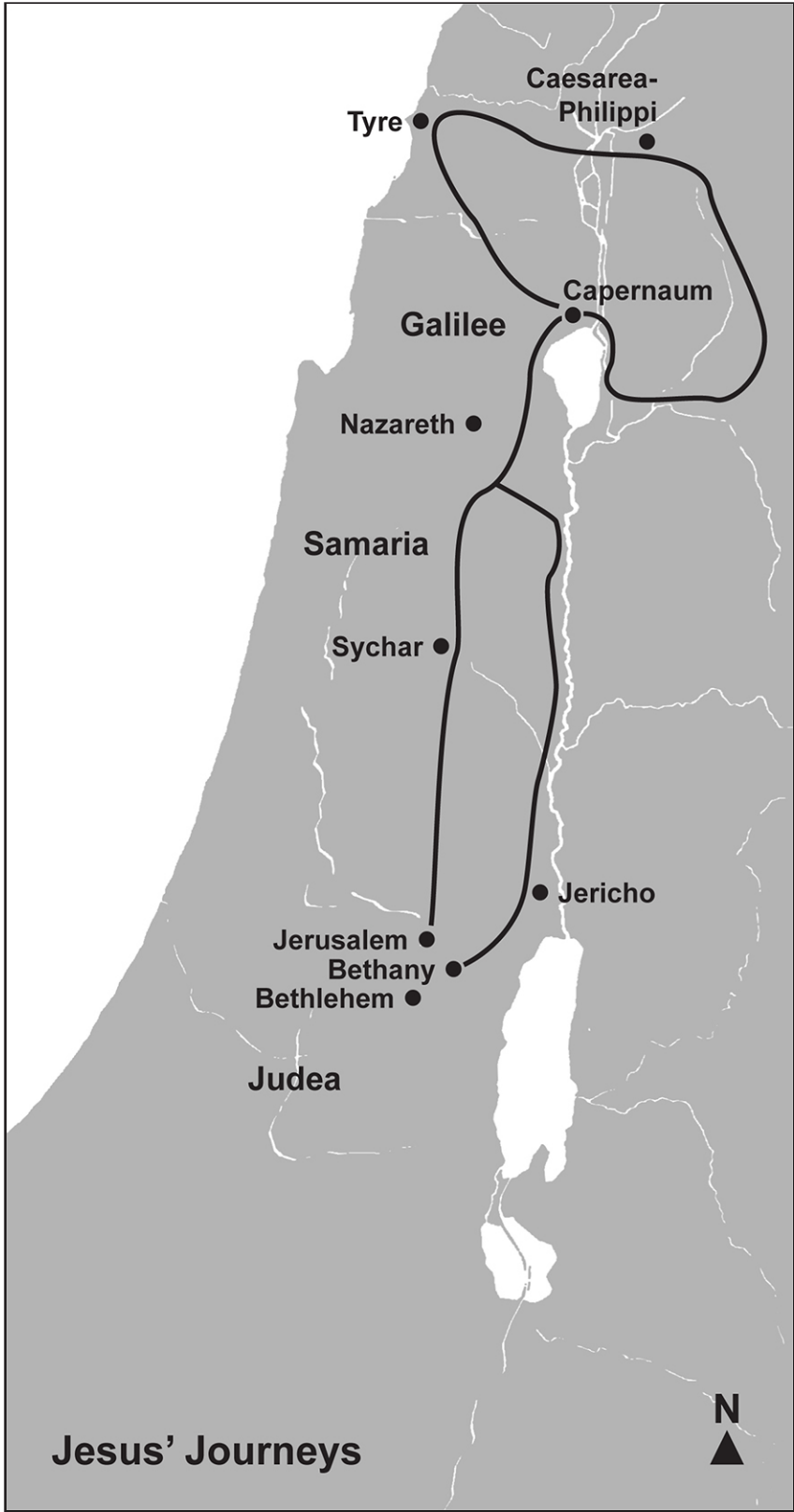
Abraham's Journey

Pamhnam naw khyütam lü a pet vai pe cua Abraham Pamhnam naw a khü üng a kchangnak cun jumeinaka phätha kyaki.

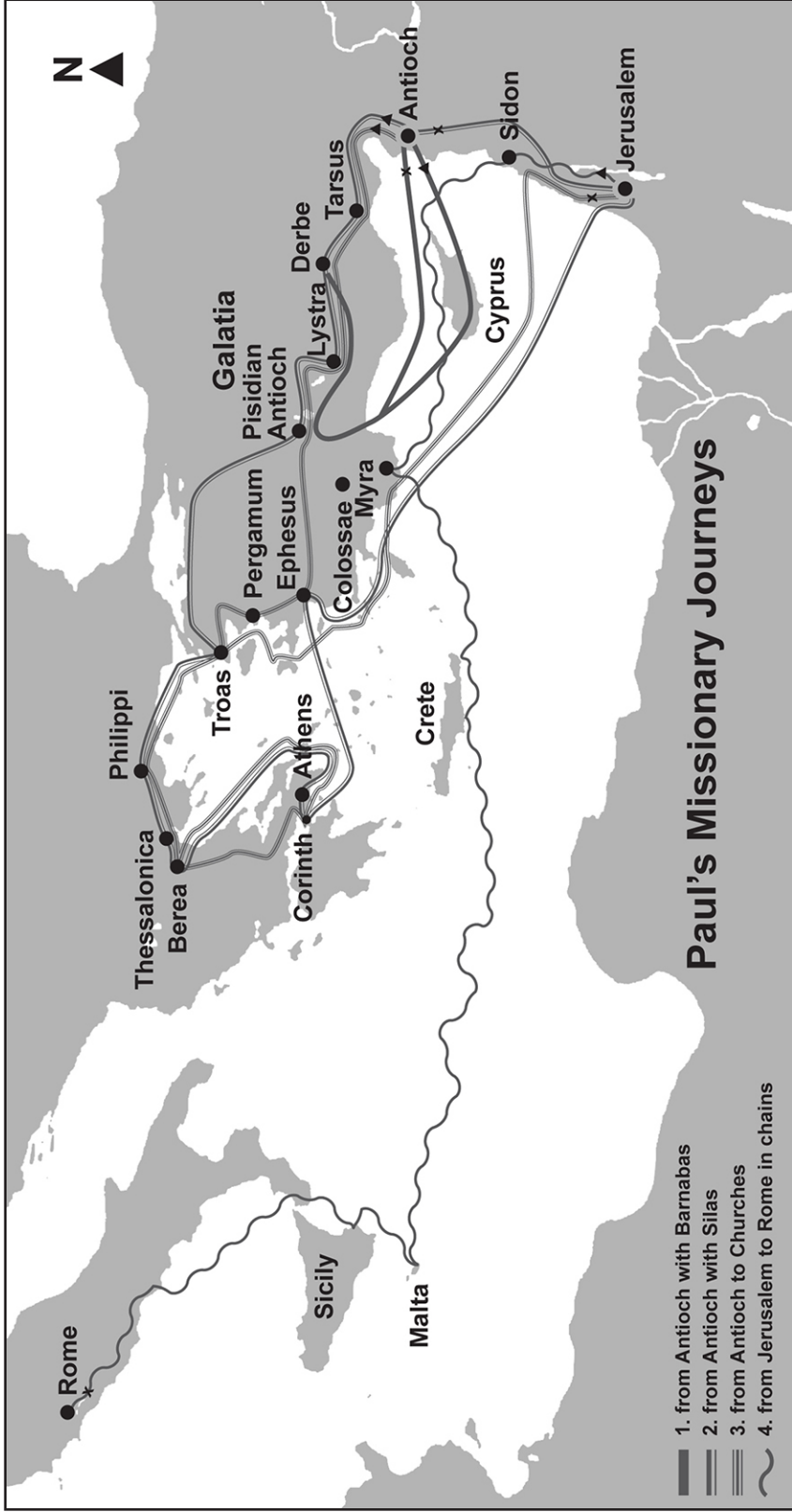
Hawa a cehnak vai am ksing xa lü ani naw a pe cun hawih hütiki ni. - Hebru 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near, for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

Khyanga Capa cun khyanga khüih vaia am law lü; khyang jah khüih lü khawjah thawmak vaia a xümmak pe khaia ni a law ve; " a ti. - Makuh 10:45

Jesuh Khritawa mpya ja ngsä vaia khü, Pamhnama thangkdaw sang khaia xüa Pawluh üngkhyüi ni. - Romah 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

Christ returns for his people	1956
Jim Elliot martyrdom in Ecuador	1830
John Williams reaches Polynesia	1731
Zinzendorf leads Moravian mission	1614
Japanese kill 40,000 Christians	1572
Jesuits reach Mexico	1517
Martin Luther leads Reformation	1455
Gutenberg prints first Bible	1323
Franciscans reach Sumatra	1276
Ramon Llull trains missionaries	1100
Crusades tarnish the church	1054
The Great Schism	997
Adalbert martyrdom in Prussia	864
Bulgarian Prince Boris converts	716
Boniface reaches Germany	635
Alopen reaches China	569
Longinus reaches Alodia / Sudan	432
Saint Patrick reaches Ireland	397
Carthage ratifies Bible Canon	341
Ulfilas reaches Goth / Romania	325
Niceae proclaims God is Trinity	250
Denis reaches Paris, France	197
Tertullian writes Christian literature	70
Titus destroys the Jewish Temple	61
Paul imprisoned in Rome, Italy	52
Thomas reaches Malabar, India	39
Peter reaches Gentile Cornelius	33
Holy Spirit empowers the Church	33

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▲	Genesis 1:26 - 2:3						Mankind is created in God's image, male and female He created us								
How are we sinful? ▲	Romans 5:12-19						Sin entered the world through Adam and then death through sin								
When are we? ▼															
Where are we? ▲	Innocence			Fallen			Glory								
	Eternity Past		Creation 4004 B.C.		Fall to sin No Law		Moses' Law 1500 B.C.		Christ 33 A.D.		Church Age Kingdom Age		New Heavens and Earth		
	John 10:30		Genesis 1:31		1 Timothy 6:16		John 1:14		John 14:17		Luke 23:43		Acts 3:21		
	God's perfect fellowship		God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		Living in unapproachable light		John 1:14 Incarnate		John 14:17 Living in believers		Paradise		Philippians 2:11		
	Holy Spirit		God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		Everywhere		Ephesians 2:1-5		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		Revelation 20:3		
	Living		God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City		
	Deceased believing		God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City		
	Deceased unbelieving		God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City		
	Holy		God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City		
	Imprisoned		God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		Ephesians 2:1-5		Serving the Savior or Satan on Earth		God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City		
Who are we? ▲	Angels			Genesis 1:1			2 Peter 2:4, Jude 6			Revelation 20:13			Matthew 25:41		
	Imprisoned		No Creation No people		Genesis 1:31		No Fall No unholy Angels		1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20		Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
	Fugitive		No Creation No people		Genesis 1:31		No Fall No unholy Angels		1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20		Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
	First Beast		No Creation No people		Genesis 1:31		No Fall No unholy Angels		1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20		Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
	False Prophet		No Creation No people		Genesis 1:31		No Fall No unholy Angels		1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20		Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
Satan		No Creation No people		Genesis 1:31		No Fall No unholy Angels		1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20		Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels	
Why are we? ▲															
Romans 11:25-36, Ephesian 2:7															
For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all															

Destiny

Daai at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you*," John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Acunakyase, cit u lü khyang naküt ka hnukläkea jah pyang u lü. Pa, Capa ja ngmümkhya ngcima ngming üng bapican jah pe ua. - Mahte 28:19